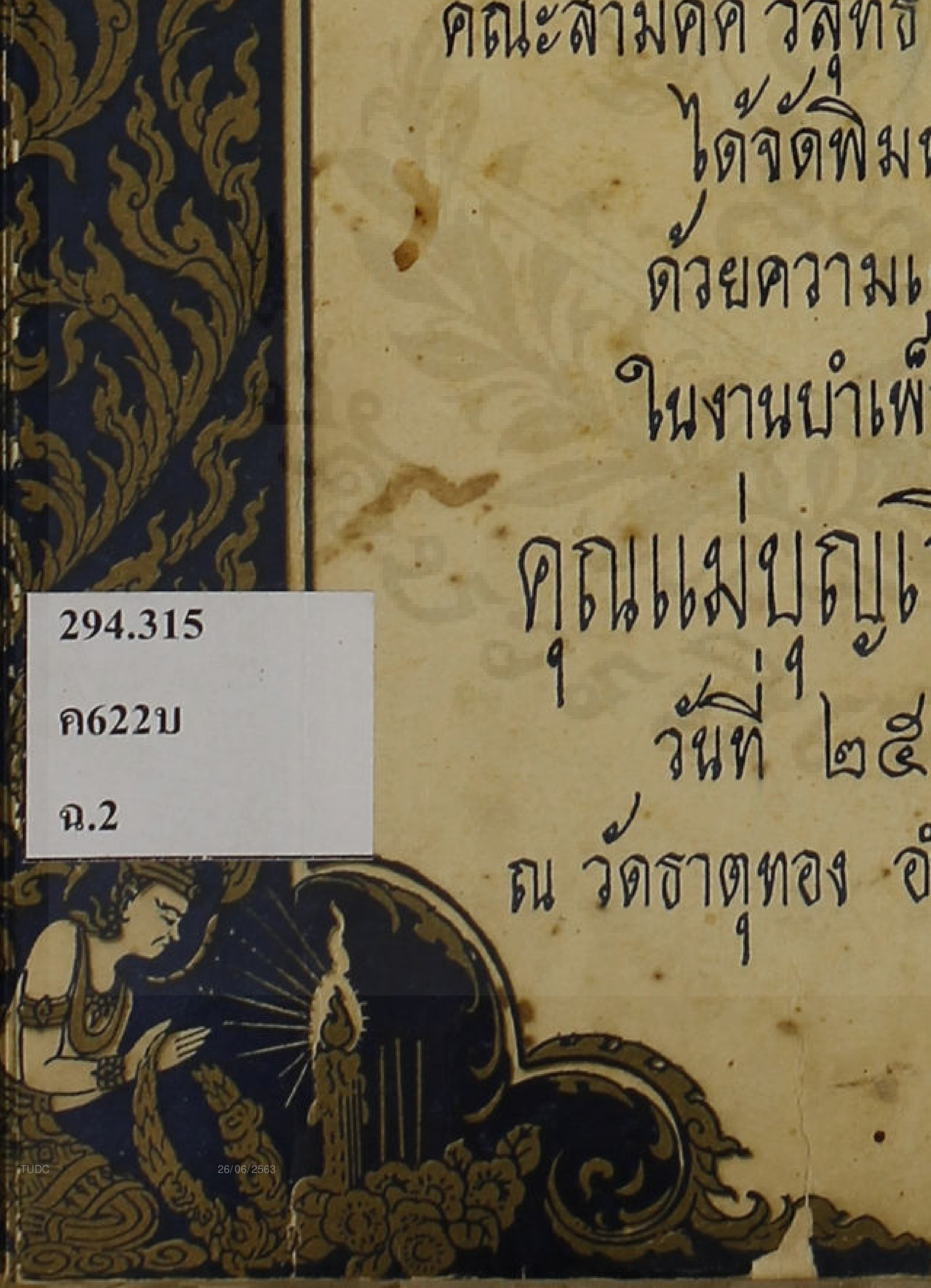
คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม
อนุสรณ์

คณะสามัคคีวิสุทธิ และ ผู้ร่วมงานบุญในอดีต
ได้จัดพิมพ์ชำร่วยเป็นที่ระลึก
ด้วยความเคารพรักอย่างลึกซึ้ง
ในงานบำเพ็ญกุศล ฌาปนกิจศพ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๗
ณ วัดธาตุทอง อำเภอพระโขนง พระนคร

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

อนุสรณ์

คณะสามัคคีวิสุทธิ และ ผู้ร่วมงานบุญในอดีต
ได้จัดพิมพ์ชำร่วยเป็นที่ระลึก
ด้วยความเคารพรักอย่างลึกซึ้ง
ในงานบำเพ็ญกุศล ฌาปนกิจศพ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๗
ณ วัดธาตุทอง อำเภอพระโขนง พระนคร

คำอุทิศ

ความดีทั้งปวงของหนังสืออนุสรณ์นี้

ขอน้อมมอบอุทิศโดยสิ้นเชิง

แด่

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

ยอดนักบำเพ็ญงานบุญทุกสาขา และผู้นำกระบวนการบุญ

ของคณะสามัคคีวิสุทธิ

ผู้เพียบพร้อมไปด้วย

เมตตาธรรม กรุณาธรรม มุทิตาธรรม อุเบกขาธรรม

และเป็นยอดแห่งความเคารพรักอย่างลึกซึ้ง

ของคณะสามัคคีวิสุทธิทั้งมวล

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม
อนุสรณ์

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

หรืออีกนัยหนึ่งคือ

อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม

ภาพนี้เป็นภาพที่เคยเตรียมนำลงหน้าปกหนังสือแดนมธุรส เล่ม ๘ แต่เจ้าของไม่อนุญาต

(เป็นภาพของฟีล์มสุดท้าย ๑ ม้วน ขนาด ๓๕ ม.ม. ๓๕ รูป ถ่ายเมื่อคุณแม่ไปเยี่ยมและอธิษฐานที่สถานีวิทยุของกรมการรักษาดินแดน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ร.อ. เฉลียว คงเจริญ เป็นผู้ถ่าย ๓๔ ภาพถ่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต ปรากฏว่าฟีล์มดำด่างหมดทุกภาพ เมื่อเหลือฟีล์มภาพสุดท้ายแล้ว ได้ขออนุญาตถ่ายจึงปรากฏว่าติดชัดเจนดีมาก ปกติการถ่ายรูปคุณแม่ถ้าไม่ได้รับอนุญาตแล้ว จะถ่ายภาพไม่ติดเลย เป็นเช่นนี้มาหลายแห่งและหลายครั้งแล้ว)

กลอนอุทิศ

กลอนหก

อุทิศ	หนังสือ	ถือนี้
เครื่องพลี	บำบวง	สรวงเสริม
สูงส่ง	ตรงต่อ	จ่อเจิม
พูนเพิ่ม	ผูกพันธ์	มั่นนาน
ตั้งใจ	ใฝ่ตรึก	นึกน้อม
พรั่งพร้อม	ดวงจิต	อธิษฐาน
แรงพลัง	หลั่งสรรค์	บันดาล
ซึ้งซ่าน	บานเบิก	เกริกไกร
เป็นเครื่อง	เฟื่องฟู	บูชา
ยิ่งกว่า	เทียนทอง	ผ่องใส
ธูปดอก	ดอกไม้	มาลัย
สิ่งใด	ไม่เทียบ	เปรียบมี
ของคณะ	สามัค–	–คีวิสุทธิ
ประดุจ	สัญลักษณ์	สักขี
เคารพ	นบน้อม	พร้อมดี
วิธี	ที่เลิศ	เจอดแจง
คุณแม่	บุญเรือน	เหมือนแม่
คุณแพร่	แผ่ผุด	ดุจแสง–
–อาทิตย์	เรืองรอง	ส่องแรง
สว่างแจ้ง	จบหล้า	สากล
จงเป็น	เช่นอา–	–นิสงส์
พลันส่ง	คงให้	ได้ผล
เพิ่มบาร–	มีนาน	ทานทน
หลุดพ้น	ทุกช่วง	บ่วงมาร
พ้นเจ็บ	เกิดแน่	แก่ตาย
คลี่คลาย	หมายคำ	พร่ำขาน
เป็นสู่	สู่สม	โพธิญาณ
นิพพาน	อรหันต์	นิรันดร์เทอญ.

จากปวงลูกหลาน

– คณะสามัคคีวิสุทธิ –

สุจริต ถาวรสุข ประพันธ์ในนามของคณะ

△ △ △

อโกเธน ชิเน โกธํ อสาธุํ สาธุนา ชิเน
กทริยํ ทาเนน สจฺเจนาลิกวาทินํ

พึงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ
พึงชนะคนชั่วด้วยความดี
พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้
พึงชนะคนพูดเท็จด้วยคำสัตย์

——△——

คำนำ

เนื่องในวาระที่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ผู้เป็นที่สุดเคารพและบูชาของบุคคลในคณะสามัคคีวิสุทธิทุกคน ได้วายชนม์ทิ้งร่างไป เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๐๗ เวลา ๑๑.๒๐ น. นั้น คณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนต่างต้องประสพกับความวิปโยค เศร้าสลดรันทดใจอย่างแสนสาหัสลึกซึ้งตลอดมา ท่านไม่เพียงแต่เป็นนักบุญและผู้นำในการประกอบการบุญ ที่เข้มแข็งแกล้วกล้าสามารถอยู่ทุกสาขา และเป็นผู้อบรมสั่งสอนบรรยายธรรมให้บุคคลในคณะเข้าใจทราบซึ้งได้อย่างดีเลิศเท่านั้น ท่านยังเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยความเมตตาปราณี ช่วยเหลือดับทุกข์ร้อนของลูกหลานหรือศิษย์ รวมทั้งบุคคลภายนอกมาแล้วมากมายหลายกรณี ช่วยรักษาโรคภัยไข้เจ็บที่เหลือมือแพทย์ให้หายได้อย่างประหลาดและน่าพิศวง โดยไม่ต้องเสียสินจ้างรางวัลใด ๆ ให้แก่ท่านเลยแม้แต่สตางค์เดียว นอกจากซื้อสิ่งของราคาเล็กน้อย อันเป็นอุปกรณ์ในการรักษาเพื่อตัวของผู้ป่วยเอง เช่น น้ำ ปูน ไพล พริกไทย สาคู ฯลฯ ช่วยให้ความสว่างในปัญหาชีวิตที่ชอบธรรม ช่วยยังความสำเร็จและความก้าวหน้าในการดำเนินวิชาชีพ ท่านกำหนดให้ผู้ไปหาท่านเป็นผู้ไปรับ ส่วนท่านคงเป็นแต่ผู้ให้เท่านั้น กรณียกิจของท่านเป็นที่เอิบอาบซาบซ่านฝังอยู่ในดวงใจบุคคลในคณะสามัคคีวิสุทธิ รวมทั้งบุคคลภายนอกอย่างลึกซึ้ง

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ในการบำเพ็ญกุศล อุทิศแด่ท่านนับแต่วันวายชนม์ทิ้งร่าง ตลอดจนกว่าจะถึงวันฌาปนกิจประชุมเพลิง คณะสามัคคีวิสุทธิได้ตั้งใจอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ดีที่สุด เท่าที่คณะ ฯ จะจัดทำได้ ความเป็นจริงทุกวันบำเพ็ญกุศลสวดอภิธรรม บุคคลในคณะ ฯ ได้มาร่วมชุมนุมอย่างคับคั่งตลอดมาไม่ขาดสาย

สำหรับวันประชุมเพลิงที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๗ เวลา ๑๖.๐๐ น. บุคคลในคณะได้หารือตกลงกันว่าจะจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์เพื่อแจกชำร่วย แด่บุคคลในคณะและท่านผู้มีเกียรติที่เคารพนับถือ ซึ่งได้มาร่วมชุมนุมให้เกียรติแด่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ในวาระสุดท้ายด้วย โดยให้ชื่อหนังสือนี้ว่า "**คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม อนุสรณ์**" ในการนี้คณะสามัคคีวิสุทธิได้มอบฉันทานุมัติให้พลตรียุทธ สมบูรณ์ และข้าพเจ้าเป็นผู้รวบรวมเรื่องและดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวให้ทันกำหนดวันประชุมเพลิง และกำหนดเนื้อหาว่าจะจัดพิมพ์เรื่องแนวทาง ขั้น ต้นของผู้ปฏิบัติ ที่จะเข้าถึงพุทธธรรม ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม และรวมบันทึกของผู้ที่ได้รู้เห็นการปฏิบัติและการรักษาโรคด้วยการอธิษฐานของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นเรื่องหลัก และให้รวบรวมเรื่องอื่น ๆ ด้วยเท่าที่จะค้นคว้ารวบรวมได้ โดยกำหนดวงเงินไว้จำนวนหนึ่ง แต่เนื่องจากท่านพลตรียุทธ สมบูรณ์ ติดภาระราชการ ประกอบกับข้าพเจ้าอยู่ใกล้โรงพิมพ์ ข้าพเจ้าจึงเป็นผู้ดำเนินการ และได้ติดต่อหารือกับพลตรียุทธ สมบูรณ์ ในเรื่องจัดพิมพ์หนังสือนี้โดยตลอด

เมื่อได้ลงมือรวบรวมเรื่องและดำเนินการพิมพ์ซึ่งต้องทำไปพร้อม ๆ กัน เพราะมีเวลาน้อย เนื่องจากวันประชุมเพลิงได้กำหนดเมื่อครบ ๕๐ วัน นับแต่วันวายชนม์ สมาชิกในคณะมากท่านได้เสนอแนะเรื่องที่จะจัดพิมพ์ และรวบรวมเรื่องอันเกี่ยวกับเกียรติประวัติของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ส่งมาให้ พร้อมทั้งมีรูปภาพงานต่าง ๆ ตำราหมอนวดรวมมากมายหลายเรื่อง เมื่อพิจารณาโดยถี่ถ้วน เห็นได้ว่าเรื่องเหล่านั้นล้วนแต่ทรงคุณค่าและมีประโยชน์ทั้งสิ้น ทั้งนี้ก็เพราะการพิมพ์หนังสือแจกชำร่วยในงานประชุมเพลิง ควรจะต้องนำเรื่องอันเกี่ยวกับเกียรติประวัติของผู้วายชนม์มา รวมไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยเหตุที่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นนักบุญได้ประกอบงานบุญไว้มากมาย ท่านมีชื่อเสียงในการอธิษฐานธรรมประสพความสำเร็จ เรื่องเหล่านี้ควรจะได้จัดพิมพ์เผยแพร่ตามสมควร ข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมคัดเลือกเรื่องดังกล่าวแล้ว เฉพาะเรื่องสำคัญ ๆ ทำต้นฉบับส่งไปจัดพิมพ์เท่าที่

เห็นว่าเหมาะสม ทั้งได้รวมคำบูชาอาลัย สดุดี คำของพระคุณเจ้า เทศนาหน้าศพ และเรื่องอื่น ๆ อันเกี่ยวเนื่อง พร้อมทั้งภาพงานบุญเก่า ๆ ที่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้ประกอบมาแล้วแต่หนหลัง และภาพในงานศพคราวนี้ จัดพิมพ์รวมในหนังสือนี้ด้วย นอกจากนั้น เพื่อให้หนังสือนี้มีลักษณะสมบูรณ์ที่สุด ข้าพเจ้าจึงได้รับเป็นผู้รวบรวมประวัติและงานของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เขียนขึ้นใหม่ให้ละเอียดพิศดาร เท่าที่จะทำได้ พิมพ์รวมในหนังสือเล่มนี้

เนื่องจากการจัดพิมพ์หนังสือคราวนี้ ได้รับความร่วมมือจากบุคคลในคณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนเป็นอย่างดี เรื่องที่รวบรวมจัดพิมพ์จึงมีมากมายเกินคาดหมาย แม้จะตัดทอนออกอย่างเข้มงวด แต่เนื้อหาก็ยังมีอยู่ไม่น้อย ประกอบกับในระหว่างจัดพิมพ์ไปพอควรแล้วนั้น มีบุคคลในคณะได้ขอร้องให้จัดพิมพ์หนังสือนี้เพิ่มขึ้น จากจำนวน ๓๐๐๐ เล่ม เป็น ๔๐๐๐ เล่ม ทำให้จำนวนหนังสือและปริมาณเนื้อหาก็มากยิ่งกว่าเดิม เมื่อคำนวณราคาค่าจัดพิมพ์เมื่อจวนงานเสร็จสิ้นจึงสูงกว่าเดิมมาก ซึ่งไม่อาจตัดทอนแก้ไขได้เสียแล้ว จึงได้เป็นรูปเล่มดังที่เห็นอยู่นี้

คณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนทุกท่าน ต่างรู้สึกดีใจและภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ที่หนังสือนี้ได้รวมงานของคุณแม่บุญเรือนไว้ในที่แห่งเดียวกันมากที่สุด ทั้งขอให้ถือเป็นเครื่องบูชาอันยิ่งใหญ่ของคณะที่มีต่อคุณแม่บุญเรือน โตงบุญ-เติม ด้วยอานิสงค์ทุกประการที่เกิดขึ้น คณะสามัคคีวิสุทธิขอน้อมมอบอุทิศแด่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ผู้นำของคณะด้วยความเคารพรักอย่างสูงสุดโดยสิ้นเชิง

การจัดพิมพ์หนังสือนี้เป็นรูปเล่มได้เสร็จเรียบร้อย ข้าพเจ้าผู้ได้รับมอบฉันทานุมัติดำเนินการรวบรวมจัดพิมพ์ ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากบุคคลในคณะมากมาย อาทิ พลตรียุทธ สมบูรณ์ คุณระวี จาตุรจินดา คุณนายแกมแก้ว จันทมาศ คุณอุไร คำวิเทียน คุณอุสา ไวคะกุล คุณพิศมัย ปริญชาญกล คุณบุญเนื่อง ชิตตะโสภน คุณธน ศิตะจิต คุณหมอปรีดา ล้วนปรีดา

ทั้งในด้านการให้เอกสารต่าง ๆ รูปภาพมารวบรวมคัดเลือกจัดพิมพ์ เล่าเรื่องต่าง ๆ อันเกี่ยวกับคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ที่ข้าพเจ้าไม่ทราบให้ฟัง ทำให้การรวบรวมเรื่อง เขียนเรื่องทำประวัติ เต็มไปด้วยความสะดวกยิ่งขึ้น นอกนั้นมีคุณพวง นภาพงศ์ ซึ่งเป็นผู้ให้ตำราหมอนวดมาจัดพิมพ์ และมีบุคคลในคณะอีกมากต่างได้ร่วมเขียนคำบูชาอาลัยรักและเคารพ คำสดุดีอีกเป็นพิเศษ รวมทั้งผู้บริจาคทรัพย์บำเพ็ญกุศลในงานนี้ ทั้งที่บริจาคแต่เดิมมาและบริจาคเพื่อช่วยในการพิมพ์หนังสือนี้โดยเฉพาะ และบริจาคใหม่ เพราะส่วนหนึ่งแห่งทรัพย์ที่บริจาคย่อมเป็นค่าจัดพิมพ์หนังสือนี้ได้จนสำเร็จ คุณประเสริฐ พันธุ์รุ่งโรจน์ ได้บริจาคกระดาษช่วยในการนี้หลายสิบริม ผู้จัดการโรงพิมพ์กฤษณปกรณ์ช่วยเร่งงานโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย และช่วยลดค่าพิมพ์ลงบางส่วนด้วย นอกจากนี้ ยังมีท่านผู้อื่นอีกหลายท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือที่ไม่อาจกล่าวชื่อได้หมดสิ้น ช่วยให้งานดำเนินไปได้โดยเรียบร้อย ขอทุกท่านที่กล่าวนามมาแล้วและมิได้กล่าวนาม รวมทั้งท่านผู้มาร่วมให้เกียรติในงานประชุมเพลิง จงโปรดได้รับความขอบคุณอย่างยิ่งจากคณะสามัคคีวิสุทธิ ด้วยทุกคนทุกท่าน และโปรดได้รับความขอบคุณอย่างยิ่งจากข้าพเจ้าซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบฉันทานุมัติ ให้รวบรวมจัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์นี้ในนามของคณะด้วย เพราะเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้การจัดพิมพ์หนังสือนี้สำเร็จไปได้โดยเรียบร้อย โดยเฉพาะ คุณระวี จาตุรจินดา ซึ่งคอยเอาใจใส่ให้กำลังใจอยู่ตลอดเวลา ก็ขอได้โปรดรับความขอบคุณอย่างยิ่งเป็นพิเศษ

แม้จะระมัดระวังอย่างยิ่งสักเพียงใดก็ดี ข้อความ ตัวอักษรในหนังสือนี้อาจมีผิดพลาดบกพร่องบ้างไม่มากก็น้อย หากเป็นเช่นนั้นแล้ว ผู้รวบรวมจัดพิมพ์ ต้องขออภัยต่อท่านผู้อ่านทั้งปวงด้วยเป็นอย่างมาก และขอท่านทั้งปวงได้โปรดอ่านเนื้อหาแห่งเรื่อง แล้วจะเห็นชัดเจนว่า คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นยอดนักบุญ อันควรแก่ความเคารพสักการะอย่างสูงส่งของคณะเพียงใด ทั้งเป็นการยากที่จะหาผู้อื่นเทียบเทียมท่านได้.

สุจริต ถาวรสุข

ศาลแขวงพระนครใต้

๑๗ ต.ค. ๐๗

สารบาญ

หน้า

หน้า

จบบริบูรณ์

พระพุทโธองค์ใหญ่ซึ่งเป็นพระพุทธปฏิมากรในโบสถ์
วัดสารนาถธรรมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
เป็นพระพุทธรูปที่คุณแม่นำชาวคณะสร้าง และทำพิธีอธิษฐานเป็นพิเศษ
สร้างเสร็จ ๒๖ ก.พ. ๒๔๙๖ ประกอบพิธีสมโภชที่วัดสัมพันธวงศ์
๔-๑๓ มีนาคม ๒๔๙๙ อัญเชิญไปประดิษฐานเป็นพระประธาน
วัดสารนาถธรรมาราม ๗ มี.ค. ๒๔๙๙
เวลา ๖.๐๙ น. เคลื่อนกระบวนไปถึงวัดสารนาถธรรมาราม เวลา ๑๖.๐๐ น.

๑

คำบวงสรวงและคำกำศรด

ต่อ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

ของ

คณะสามัคคีวิสุทธิ

ภาษิตอมตะ

ขุทฺโทติ นาติมญฺเญยฺย วิชฺชํ วา สิปฺปํ วา อถ
เอกํ ปี่ ปริโยทาตํ ชีวิตกปฺปการณํ

บุคคลไม่พึงดูหมิ่นวิชาหรือศิลปว่าน้อย วิชาหรือศิลปนั้น แม้อย่างเดียว รู้บริสุทธิ์แล้ว เป็นเหตุเลี้ยงชีวิตได้

---

๑. คำบวงสรวง

ภุชงคประยาตฉันท์

ประณตน้อมจะบวงสรวง ประดุจพวงพิไลมาลย์
เสนอมอบจิรังกาล ณ คุณแม่ ชิบุญเรือน
แสวงบุญตลอดชีพ ลุเร่งรีบ ฤ ใครเหมือน
ประกอบนานมิแชเชือน มิอาจเทียบ จะเปรียบมี
ประณมหัตถ์และนอบน้อม วจีพร้อม กะพาที
ประณมใจภิปรายดี สถานพร้อม ประนอมทำ
ประมวลลูกซิเคารพ ประมวลครบ ถนอมนำ
เสงี่ยมจิตประกอบกรรม อุทิศแท้ และแน่นอน
ลิขิตนี้สิบวงสรวง ประหนึ่งห่วง จะสังหรณ์
เสนอแม่ซิแน่นอน ระลึกล้ำ ประจำใจ
*สมัคคีวิสุทธิ์ถ้วน ประกอบล้วน เสมอใน
ผจงจิตสฤษฎ์ชัย ระลึกคุณ วิบุลย์นาน
สถิตย์ใดนะคุณแม่ หทัยแผ่ ประดุจขาน
คะนึงทราย ประกอบญาณ ประนังถ้วนประมวลครัน
ประสพรับประดับถ้อย ระเบียบร้อย ผจงสรรค์
ประเมินลูกจะรำพัน เอนกนัย วิสัยบุญ
ประพันธ์พจน์ประทิ่นหอม สุหร่ายน้อม ตระหนักคุณ
โฉลกเพิ่ม เฉลิมจุน สุคนธ์ธาร สราญรมย์
อุทิศแจงแสดงเสริม ประพจน์เพิ่ม ประพัทธ์สม
ผิบวงสรวง ลิขิตคม ตระหนักซึ้ง คะนึงเทอญ.

จากปวงลูกคณะสามัคคีวิสุทธิ

สุจริต ถาวรสุข ประพันธ์ในนามของคณะ

---

* คณะสมัคคีวิสุทธิ์ ความจริงคือสามัคคีวิสุทธิ ที่ใช้ดังในฉันท์ เพราะต้องการลหุ

๒. การศูนย์เสียครั้งใหญ่ของคณะสามัคคีวิสุทธิ

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๐๗

เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๐๗ เวลา ๑๑.๒๐ น. ได้เวียนมาถึง เสมือนสายอสุนีบาตได้ฟาดฟันลงที่กลางดวงใจ บุคคลซึ่งเป็นคณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนทุกท่านต่างต้องได้รับความเจ็บปวดรวดเร้าอย่างแสนสาหัส และได้รับความเศร้าโศกสลดอย่างลึกซึ้งทับทวีอันมิอาจประมาณได้ เพราะวันเวลาที่กล่าวแล้วนั้นตรงกับเวลาที่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ยอดนักบุญอันเป็นที่สุดเคารพและบูชา เป็นเสมือนคุณแม่ที่แท้จริงและเป็นผู้นำของคณะได้วางสังขารละทิ้งร่างของท่านวายชนม์ จากไปอย่างไม่มีวันกลับ

ทำไมเล่าคณะสามัคคีวิสุทธิ จะไม่โศกเศร้าอย่างแสนสาหัส ในเมื่อคณะสามัคคีวิสุทธินี้ ได้ก่อกำเนิดรวมตัวจากบุคคลจำนวนมากเป็นคณะขึ้น ก็โดยการนำริเริ่มและก่อตั้งของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ท่านได้ชักชวนทุกคนในคณะให้ใฝ่ใจในการบุญหรือนัยหนึ่งก็คือการทำความดี เว้นจากบาปคือความชั่วด้วยประการทั้งปวง ให้ประพฤติยึดปฏิบัติน้อมนำไปแต่ในสิ่งที่เป็นมงคลทุกวิถีทาง ทั้งยังชักชวนให้บำเพ็ญกุศลด้วยการทำบุญใหญ่ ๆ ทุก ๆ ปี ปีหนึ่งก็หลายครั้ง ท่านได้อบรมสั่งสอนให้ทุกคนใฝ่ใจแต่ในทางธรรม บำเพ็ญทาน การกุศลจนตลอดชีวิต

คณะสามัคคีวิสุทธิได้ก่อรูปร่าง มีชื่อขึ้นแต่เมื่อครั้งท่านพำนักอยู่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ที่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ทุกคนได้รับการสั่งสอนให้ใฝ่ใจในการบุญอย่างเป็นปึกแผ่นมาแต่ระยะนั้น แต่ความเป็นจริงได้มีคนร่วมงานบุญกับท่านมาก่อนระยะเวลาที่ว่านั้นหลายปี ทั้งได้บำเพ็ญติดต่อไม่ขาดสายจนกระทั่งย้ายบ้านมาอยู่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง และจนกระทั่งท่านได้ทิ้งร่างวายชนม์ไป

ทุกวันเสาร์ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ และทุกวันอาทิตย์ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง ในตอนบ่าย เป็นวันที่คณะสามัคคีวิสุทธิ ได้มาร่วมชุมนุมรับ

ประทานอาหาร สวดมนต์ ภาวนา ฟังธรรม คำสอนของคุณแม่ พร้อมทั้งร่วมทำกัมมัฏฐานวิปัสสนา และทำใจให้สงบระงับ ภาพคนจำนวนมากมาร่วมชุมนุมโดยลักษณะนี้เป็นภาพที่ติดใจตรึงตาผู้พบเห็นทุกคนอยู่อย่างลึกซึ้ง เพราะจะหาคฤหัสถ์ที่เป็นชาวพุทธต่างอาชีพมาร่วมชุมนุมสวดมนต์ ฟังธรรม ใฝ่การบุญ ทำกัมมัฏฐานภาวนา เป็นจำนวนหลายสิบ หรือเป็นเรือนร้อยด้วยความสมัครใจ สละภาระธุรกิจอื่น ต่อเนื่องกันมาไม่ขาดสายในลักษณะดังกล่าวได้ยากอย่างยิ่ง แต่พวกเราทุกคนก็ได้พบ ได้เห็น ได้รู้ ได้ทราบ เมื่อทุกคนได้มาร่วมเป็นศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

ไม่เพียงแต่ได้มาร่วม สวดมนต์ ภาวนา เท่านั้น คุณแม่ยังอธิษฐานธรรมอันแกร่งกล้าสามารถของท่าน สร้างยาทิพย์ด้วย น้ำ ปูน ไพล พริกไทย สาคู และสิ่งอื่น เพื่อช่วยรักษาโรคภัยไข้เจ็บของสานุศิษย์ ลูก ๆ ของคุณแม่รวมทั้งบุคคลภายนอก ให้หายได้อย่างมหัศจรรย์ ชั่วระยะเวลาอันสั้น และน่าพิศวง ทั้งยังอาจอธิษฐานธรรมช่วยแก้ข้อขัดข้องในทางที่ชอบที่ควรของบุคคลทุกคนได้ทุกกรณี จนประสพความสำเร็จ

ตลอดชีวิตที่ผ่านมา คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม มีแต่ให้ความรัก ความปรานี ความเมตตากรุณาต่อบุคคลในคณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนโดยเสมอหน้าเท่าเทียมกัน เป็นความปรานีอย่างคุณแม่ให้กับลูก ท่านจึงได้รับสมญานามว่าคุณแม่หรือคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม อันมีฐานะเหมือนอย่างคุณแม่ที่แท้จริง ของบุคคลร่วมคณะหรือของศิษย์ทุกคนหรือเป็นส่วนใหญ่ และทุกคนเต็มใจอย่างพร้อมเพรียงที่จะเป็นลูกของท่าน คณะสามัคคีวิสุทธิจึงมีฐานะเป็นทั้งศิษย์ของท่านและลูกของท่านในคราวเดียวกัน

คุณแม่มีแต่คุณธรรมมารยาท และเพียบพร้อมด้วยความรัก ความเมตตาอย่างสูงส่ง ตรึงความรู้สึกของศิษย์อันเสมือนลูกของท่านจนไม่อาจหาสิ่งใดมาเปรียบ

ป่านได้ ท่านจึงครองความเคารพรักอย่างลึกซึ้งของปวงลูกอันเป็นคณะสามัคคีวิสุทธิทุก ๆ คนโดยไม่มีเว้น

เสียงอันกังวาลแจ่มใส เวลาอบรมสั่งสอนธรรม เวลาชักชวนลูกทำบุญก่อสร้างงานกุศล ยังเป็นเสียงที่ตระหนักตรึงกังวาลเข้าไปในโสตประสาทและความรู้สึกของลูก ๆ อยู่เป็นเนืองนิตย์

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นนักบำเพ็ญบุญที่แกร่งกล้าสามารถ เป็นผู้นำในงานบุญและงานกุศล เป็นนักเสียสละอันสดใสผ่องแผ้วในเรื่องงานบุญ ทั้งวางหลักเป็นคติอันสูงส่งว่า "จงมาเป็นผู้รับ และท่านจะเป็นผู้ให้"

คติธรรมอันนี้ใช้กับลูก ๆ และศิษย์ของท่านตลอดมา จะเป็นผู้ให้ท่านได้บ้างก็ต้องท่านได้อนุญาตแล้ว เป็นหลักหรือคติที่ยากจะหานักการบุญใด ๆ มาเทียบเทียมได้ ลูกหรือศิษย์ของท่านมีไม่น้อยเลย จนกระทั่งท่านวายชนม์ลงก็ยังหาได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ให้แก่ท่านไม่

แม้ท่านจะอธิษฐานธรรมช่วยเหลือผู้อื่นได้ เมื่อท่านล้มป่วยลง พวกศิษย์ขอร้องให้ท่านอธิษฐานธรรมช่วยตัวท่านเอง อย่างที่ท่านได้เคยช่วยคนอื่นมา ท่านกลับบอกว่า ท่านทำเช่นนั้นไม่ได้ เพราะเท่ากับท่านยังอยากหายโรค อยากมีชีวิตอยู่อยากเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้บนพื้นพิภพ ดูเอาเถิดลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะอันสูงส่งของผู้เสียสละและของผู้ให้อย่างเต็มที่ ทั้งแสดงให้เห็นถึงว่าท่านเป็นยอดนักบุญ ผู้สิ้นอาสวะกิเลสแล้วโดยแท้ ทั้งยังมีพระคุณแก่คณะสามัคคีวิสุทธิอย่างซาบซึ้งทั่วทุกคน

การจากไปของท่านเปรียบได้เสมือนการจากไปของคุณแม่ผู้ยังเกิดเกล้า ผู้เพียบพร้อมด้วยการได้รับความเคารพรักอย่างสูงสุดจากลูกอย่างแท้จริง เช่นนี้แล้วทำไมเล่า คณะสามัคคีวิสุทธิจะไม่โศกเศร้าสลดรันทดใจอย่างใหญ่หลวงเล่า

เมื่อท่านได้วางสังขารทิ้งเรือนร่างวายชนม์ไปแล้วนั้น ผู้ทราบเรื่องเห็นเหตุการณ์อันใกล้ชิด ต่างรีบแจ้งข่าวไปยังบุคคลในคณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนทั้งใกล้และไกล ทั้งทางโทรศัพท์โทเลข จดหมายทุกกรณีที่จะทำได้

ทันทีที่ทุกคนทราบข่าว ต่างมีดวงใจวายหวิว อ่อนแรงได้รับความกำศรดเศร้าในดวงใจไม่มีเว้น รีบเดินทางตรงมาเคารพศพที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนงในเวลาอันเร็วที่สุด ในดวงตาของทุกคนต้องเอ่อท่วมท้นด้วยอัสสุชลเนืองนองอยู่ไม่ขาดสาย เมื่อพบหน้ากันก็แทบพูดไม่ออก เพราะคุณแม่สุดเคารพและสุดบูชาของลูก ๆ ได้จากไปแล้ว เมื่อใดเราจะได้ยอดนักบุญผู้เก่งกล้าสามารถ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมอันสูงส่งในลักษณะนี้ได้เล่า

เมื่อสร่างโศกลงได้บ้างคณะสามัคคีวิสุทธิ ทุกคนต่างได้หารือตกลงให้จัดมีการสวดพระอภิธรรมที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง ในคืนวันที่ ๗ ที่ ๘ และที่ ๙ กันยายน ๒๕๐๗ วันที่ ๑๐ เดือนเดียวกันได้จัดกระบวนแห่ศพมาตั้งบำเพ็ญกุศลที่ศาลาวัดธาตุทอง พระโขนง จนกระทั่งถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๐๗ แล้วก็จัดบำเพ็ญกุศลอุทิศให้คุณแม่ทุกวันอาทิตย์ มีทำบุญเลี้ยงพระและสวดพระอภิธรรมในเวลากลางคืนด้วย ทั้งได้ตกลงจัดงานประชุมเพลิงในวันครบ ๕๐ วันนับแต่วันวายชนม์ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๗ เวลา ๑๖.๐๐ น. ทุกวันทุกครั้งที่เป็นวันบำเพ็ญกุศล ลูก ๆ ของคุณแม่ได้ผลัดเปลี่ยนกันมาร่วมบำเพ็ญกุศลอยู่อย่างเนืองแน่นไม่ขาดสายตลอดมา

การจากไปของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ไม่เพียงแต่ยังความเศร้าโศกสลดใจอย่างลึกซึ้งเท่านั้น จัดได้ว่าเป็นการสูญเสียครั้งใหญ่ที่สุดของคณะสามัคคีวิสุทธิทั้งมวลทีเดียว

เมื่อใดเล่าจะมียอดนักบุญ ผู้นำของคณะที่แกร่งกล้าสามารถ เมื่อใดเล่าจะมีคุณแม่ผู้เพียบพร้อมด้วยมารยาทคุณธรรมอันสูงส่งได้อย่างท่าน เมื่อใดเล่าจะมีนักอธิษฐานธรรมที่ยังความสำเร็จอันมหัศจรรย์เช่นที่เคยมีอย่างท่าน เมื่อใดเล่าจะมีผู้ให้โดยไม่ปรารถนาจะเป็นผู้รับ เช่นอย่างคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เมื่อใดเล่าจะมีคุณแม่ซึ่งมิใช่ผู้ให้กำเนิด แต่ให้ความรัก ความอนาทร ความเมตตาปราณีอย่าง

ลึกซึ้งสูงส่งโดยไม่ขาดสายอย่างคุณแม่แท้ ๆ แน่นอนทีเดียวสิ่งเหล่านี้อาจพบได้ยากอย่างยิ่ง หรืออาจไม่พบเลยจนตลอดชีวิตบุคคลในคณะอีกก็เป็นได้

ความดี งานบุญ การกุศล การเป็นผู้นำของคณะสามัคคีวิสุทธิที่ผ่องแผ้วในทางธรรม การอธิษฐานธรรมอันมีประสิทธิภาพอย่างเพียบพร้อม ย่อมเป็นรอยจารึกแฝงฝังความรู้สึกของลูก ๆ ในคณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนไม่มีเว้นต่อไปข้างหน้านานเท่านาน

กุศลใดที่ลูก ๆ ได้ร่วมบำเพ็ญของจงเป็นผลานิสงส์ให้คุณแม่ได้โปรดรับเพื่อเพิ่มบารมีแด่คุณแม่ที่จะก้าวล่วงสงสารวัฏให้ได้ และขอได้โปรดรับทราบถึงความโศกสลดรันทดใจของลูก ๆ ทุกคนที่มีอยู่อย่างไม่เหือดหายตลอดมาจนบัดนี้ด้วย.

จากลูกผู้สุดเคารพและบูชาคุณแม่

คณะสามัคคีวิสุทธิ

---

๓. คำกำศรด

กาพย์ฉบงง ๑๖

คณะสามัคคีวิสุทธิ์ พักตร์เคยผ่องผุด
เปลี่ยนเศร้าเจ่าจับอับศรี
เคยสพพบพูดพาที ด้วยความยินดี
ต้องครองหมองคล้ำน้ำตา
เคยพากเคยเพียรปรึกษา สวดมนต์ภาวนา
ก็ต้องสดุดหยุดลง
เคยทำกรรมฐานบรรจง ให้ใจมั่นคง
ก็พลันหันเหียนเปลี่ยนไป

เคยงานการบุญใหญ่ใหญ่ ก็ต้องละไว
เป็นแยกแจกแจงแบ่งทำ
เคยมีผู้แคะแนะนำ ไขต่อข้อธรรม
ต้องขาดปราศผู้ดูมอง
เคยป่วยด้วยไข้ภัยผอง มีผู้คุ้มครอง
ก็กลายหายลับดับศูนย์
เคยหายาทิพย์มากมูล ด้วยธรรมค้ำคูณ
สิ้นผู้ตั้งจิตอธิษฐาน
เคยรู้ผู้สรรค์บันดาล แรงเรี่ยวเชี่ยวชาญ
กลับกลายหายพรากจากตน
พริกไทยไพลปูนพูลผล น้ำเพื่องเรืองพล
ยากมองปองสุดดุจเดิม
ลูกสิ้นความนึกฮึกเหิม ขาดผู้จุนเจิม
กล้าแกร่งแจงช่วยอวยชัย
เพราะคุณแม่พรากจากไป ล่วงลับครรไล
ทิ้งร่างหว่างลูกผูกพันธุ์
ลูกคิดคำนึงถึงกัน พระคุณอนันต์
เอนกเหลือเทียบเปรียบปาน
คุณแม่บุญเรือนเหมือนขาน ทำบุญหนุนทาน
เบื้องต้นจนปลายวายชนม์
กำศรดหมดเศร้าเข่าจน บวมตาพร่าตน
ยิ่งซอกออกซ้ำกำใจ
กำศรดหมดผู้รู้ไข แนะธรรมอำไพ
แบบอย่างทางท่านอธิษฐาน

กำศรดหมดผู้นำงาน บุญใหญ่ไพศาล
ลูกร่วมรวมหลากมากมาย
กำศรดหมดให้ใจหาย ไม่อาจคลาดคลาย
กร่ำทุกข์สุขสิ้นยินหนี
กำศรดหมดผู้ปราณี เมตตาอารี
ยิ่งฉอกชอกช้ำช้ำทรวง
กำศรดลูกล้วนมวลปวง เสียดายหมายหวง
ลูกเศร้าสุดพร่ำรำพัน
กำศรดนักหนาจาบัลย์ เศร้าใดไป่ทัน
เยี่ยงศูนย์คุณแม่บุญเรือน
กำศรดเสียใดไม่เหมือน ไม่นองหมองเขื่อน
น้ำตาพร่าพรั่งหลั่งโหม
กำศรดร่างสุดทรุดโทรม หน้าต้องหมองโฉม
สุดร้องก้องเรียกเพรียกหา
กำศรดหมดทุกเวลา ร้องร่ำพร่ำมา
ใช่แม่จักคืนฟื้นชนม์
โปรดทราบอาบใจในผล ทั่วลูกทุกคน
ล้วนช้ำน้ำตาอาดูร

ด้วยความเศร้าโศกรันทดใจอย่างใหญ่หลวง

จากลูกและหลาน

คณะสามัคคีวิสุทธิ

สุจริต ถาวรสุข ประพันธ์ในนามของคณะ

๒

คำของพระคุณเจ้าและธรรมเทศนาหน้าศพ

ในวาระวางสังขารทิ้งร่างวายชนม์

ของ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

△

อปฺปกํ นาติมญฺเญยฺย จิตฺเต สุตํ นิฏฺฐาปเย
วมฺมิเก อุทกพินฺทุ จิเรน ปริปูรติ

บุคคลอย่าดูแคลนซึ่งปัญญาสดับว่าเล็กน้อยพึงฝังปัญญาสดับไว้ในจิต ปัญญาสดับนี้ ค่อยเต็มค่อยไปเหมือนหยดน้ำบนจอมปลวก ค่อยเต็มค่อยไปฉะนั้น

๑. บุญเรือนอนุสรณ์

โดย

พระมหารัชชมังคลาจารย์

อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม เป็นคนมีศรัทธา หาโอกาสบริจาคทาน รักษาศีลฟังธรรมในวันธรรมสวนอุโบสถ และฟังพระธรรมเทศนาที่ศาลาวัดสัมพันธวงศ์ ซึ่งมีประจำวันตลอดมา ครั้นเมื่อเข้าใจธรรมวินัยกว้างขวางขึ้น ก็พยายามศึกษาปฏิบัติถึงขั้นสมถวิปัสสนาร่วมกับคณะอุบาสิกาที่มาฟังธรรมเวลาค่ำ คือนอกจากชาวบ้านที่มาฟังธรรมแล้ว ก็มีสตรีที่มีศรัทธามาถือบวชเป็นชีนุ่งขาวอยู่หลายคน เมื่อแสดงเทศนาจบแล้ว ก็เริ่มถามความเข้าใจและความกำหนดจดจำ ตลอดถึงแนะอุบายที่จะเป็นอุปการแก่การปฏิบัติธรรมทั่ว ๆ ไป เมื่อแนะนำสั่งสอนนานเข้า ก็เลื่อนไปแสดงธรรมที่ละเอียดขึ้นไปโดยลำดับ นับว่าเป็นขั้นสมถภาวนา อุบายทำใจให้สงบบ้าง เลื่อนไปถึงขั้นวิปัสสนาภาวนา อุบายที่จะทำใจให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงตามพระธรรมวินัย หรือตามพระพุทธประสงค์ที่แท้จริงบ้าง วันละประมาณครึ่งชั่วโมงหรือชั่วโมงเศษบ้าง

ในบรรดานักศึกษาธรรมที่ประชุมในยุคนั้น รู้สึกว่าอุบาสิกาบุญเรือน เป็นผู้ที่เข้าใจเนื้อความของธรรมได้ดี และเป็นผู้กล้าหาญ กล้าตอบ กล้าพูด มีปฏิภาณได้ถ้อยได้ความ ถือเอาอรรถรสได้ เมื่อพูดจาแนะนำปรับความเข้าใจทางทฤษฎีพอควรแก่เวลาแล้ว ก็เริ่มนำบูชาอาราธนากัมมัฏฐานประกอบภาคปฏิบัติต่อไป โดยปกติก็ใช้เวลาประมาณชั่วเล่มธูป แล้วตรวจน้ำ เสร็จเลิกประชุม ระยะต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๐ อุบาสิกาบุญเรือนมีศรัทธากล้าขึ้น ก็ลาสามีมาบวชเป็นชีอยู่ที่ศาลาวัดสัมพันธวงศ์ จะเป็นกี่ปีจำไม่ได้ ได้ความว่าเธอทำความเพียรมาก ได้เห็นผลเป็นที่

พอใจหลายอย่าง แล้วก็ลาจากนุ่งขาวไปอยู่บ้านพักตำรวจกับ ส.ต.ท. จ้อย ผู้สามี แต่ก็ยังบำเพ็ญกุศลฟังธรรมอยู่เนือง ๆ สำหรับ ส.ต.ท. จ้อย เคยลาราชการขออุปสมบทตามประเพณีที่วัดสัมพันธวงศ์ ๓ เดือนเศษ แล้วลาสิกขาบทออกไปรับราชการตามเดิม ภายหลัง ส.ต.ท. จ้อย ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ ระยะต่อมา พ.ศ. ๒๔๘๒ อุบาสิกาบุญเรือน ก็ศรัทธาเข้ามาบวชนุ่งขาวอยู่ที่ศาลาอีก แต่ก็มีเหตุให้เธอต้องลาจากการนุ่งขาวไปอีก แต่อาศัยธรรมที่ได้ปฏิบัติศึกษา มีความซื่อสัตย์สุจริต ฝึกกายวาจาจิต ให้มีอำนาจประกอบด้วยมีเมตตาธรรม ได้ช่วยนวดช่วยรักษาผู้ที่ป่วยไข้ตามที่รู้จักได้ผลดี ก็มีผู้หานวดมากขึ้น และมีผู้เอื้อเฟื้อมาก บางท่านก็นัดให้ไปอ่านหนังสือธรรมให้ฟังด้วย

เมื่ออุบาสิกาบุญเรือนมีอายุมากขึ้นก็มีความเพียรพยายามยิ่งขึ้น ไม่ละทิ้งการปฏิบัติ จึงมีความรู้ความสามารถกว้างขวาง เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปมากขึ้นตามลำดับ ถึงกับมีผู้พอใจร่วมกันปลูกสร้างบ้านพักให้ที่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ในที่ดินของคุณสม คุณพร้อม พรพิบูลย์ บ้าง สร้างบ้านพักให้ในที่ดินของ น.ส. วาย วิทยานุกรณ์ ที่บ้านนาซา ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยองบ้าง และแห่งที่สาม คุณหลวงและคุณนายแช่มวิชาสอน ได้สร้างบ้านให้อยู่ในที่ดินของคุณหลวงและคุณนายที่พระโขนง มีผู้เคารพนับถือไปฟังและสนทนาธรรม ขอให้ช่วยรักษาตัวเนือง ๆ ตลอดถึงไปประชุมไหว้พระสวดมนต์ เวลาบ่ายวันอาทิตย์วันละมาก ๆ เธออาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้เผยแผ่พระศาสนาและรักษาคนไข้ด้วยเมตตาต่อมาจนถึงแก่กรรม

อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม แม้จะได้ย้ายที่อยู่ไปอยู่ที่อื่นแล้ว ก็หาโอกาสมาบำเพ็ญกุศลมีการรักษาศีล ฟังธรรมที่วัดสัมพันธวงศ์อยู่บ่อย ได้ช่วยขวนขวายในกิจการที่ควรทำตามสามารถ ตลอดถึงชักชวนผู้มีศรัทธาที่คุ้นเคยไปบำเพ็ญกุศล

มีทอดกฐิน ทอดผ้าป่าเป็นต้น ตามวัดต่าง ๆ อีกหลายแห่งหลายจังหวัด เช่นที่วัดสารนาถธรรมาราม จังหวัดระยอง และที่วัดอาวุธวิกสิตารามเป็นอาทิ นับว่าเป็นผู้สามารถชักนำในการกุศลเป็นกำลังแก่การพระศาสนาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีความสามารถได้แนะนำให้คนสนใจในพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก เพราะได้ช่วยรักษาการป่วยไข้ให้หายโรคภัย มีผู้รู้จักนับถือมากทั้งภาคอิสาณและภาคพายัพ มีเชียงใหม่เป็นต้น ซึ่งมีผู้เขียนให้ปรากฏไว้แล้ว ประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๒ อาตมาภาพได้ไปช่วยทนุบำรุงก่อสร้างวัดทางจังหวัดระยองหลายวัด โดยเฉพาะเป็นประธานก่อสร้างอุโบสถวัดสารนาถธรรมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยอง อุบาสิกาบุญเรือนได้ช่วยบอกบุญญาติมิตร ศิษย์พวกพ้องมาช่วยร่วมการกุศล เพื่อช่วยการก่อสร้างอุโบสถเป็นอันมาก และหล่อพระประธานก็ได้ช่วยจัดการตกลงกับช่างและหาทุนด้วย ซึ่งมีปรากฏในประวัติพระพุทธใหญ่แล้ว แม้เธอเป็นศิษย์รับการศึกษาจากสำนักนี้ แต่อยู่ในฐานเป็นกัลยาณมิตรและเป็นสหาย ในการสร้างบารมีคนสำคัญผู้หนึ่ง ซึ่งยากที่จะหาผู้เสมอเหมือน สร้างอุโบสถและพระประธานราคา ๒ ล้านเศษนั้น ก็เป็นส่วนที่อุบาสิกาบุญเรือน ช่วยขวนขวายบอกพวกพ้องมาร่วมการกุศล เป็นอุปการคุณควรระลึกในราว ๒ แสนบาท อาตมภาพขออนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง เพราะน้อยคนจะทำได้ และเป็นการกุศลที่ชูใจให้ปลอดโปร่งเป็นอันมาก หากเธอจะสถิตในสถานใด ขอจงได้ประสพสุขสันติสมปรารถนานิรันดร เทอญ.

พระมหารัชชมังคลาจารย์*

(พระมหารัชชมังคลาจารย์)

วัดสัมพันธวงศ์ พระนคร

๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

---

* *เป็นเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์และเป็นอาจารย์สอบธรรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม*

๒. พระธรรมเทศนา เรื่องเมตตา

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

แสดง

วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๐๗ หน้าศพอุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม

ณ วัดธาตุทอง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

เมตฺตาวิหาริ โย ภิกฺขุ ปสนฺโน พุทฺธสาสเน

อธิคจฺเฉ ปทํ สนฺตํ สงฺขารูปสมํ สุขนฺติ.

บัดนี้จะแสดงพระธรรมเทศนา พรรณนาศาสนธรรมคำสั่งสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาเป็นธรรมีกถาอนุโมทนาในกุศลจริยาทักษิณานุปทานกิจ ซึ่งคุณอุษา ไวคะกุล พร้อมด้วยญาติในสกุลเอื้อวิทยา และมิตรสหายอีกมากท่าน มีสมานฉันท์ร่วมใจกันบำเพ็ญ เพื่ออุทิศกัลปนาผลสนองอุปการคุณ อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม ผู้ถึงมรณกรรมตามธรรมดาของสังขาร สู่ปรโลกแล้ว ด้วยความเคารพอาลัยรัก เป็นการแสดงน้ำใจกตัญญูกตเวทิตาในท่านผู้มีอุปการะคุณตามศาสนประเพณีประการหนึ่ง อันการตอบสนองคุณท่านผู้มีพระคุณแก่ตน ในเมื่อท่านยังดำรงชีวิตอยู่ ตามธรรมดาก็ตอบสนองด้วยปัจจัย มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม หรือทำกิจธุระให้ เป็นต้น แก่ท่านตามสามารถ ครั้นท่านมาถึงมรณกรรมสู่ปรโลกแล้วเช่นนี้ การตอบสนองพระคุณ ก็ต้องเปลี่ยนเป็นวิธีบำเพ็ญกุศล เพื่ออุทิศผลานิสงส์เฉพาะท่าน เพื่อให้เกิดสุขประโยชน์เกื้อกูลตามสมควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพนั้น ๆ

ก็อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม ผู้นี้ นับว่าเป็นอุบาสิกาที่มีศรัทธาความเชื่อ ปสาทะความเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย ได้ฝึกฝนอบรมอัธยาศัยในธรรมสัมมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจนตลอดชีพ ได้บำเพ็ญประโยชน์เกื้อกูล แนะนำชักจูง ในการก่อสร้างถาวรวัตถุตลอดพระพุทธปฏิมากรตามอารามต่าง ๆ ไว้มากหลาย และเป็นผู้ที่มีกำลังจิตใจเข้มแข็ง เนื่องด้วยธรรมปฏิบัติเป็นที่น่าอัศจรรย์ สามารถช่วยกำจัดปัดเป่าโรคภัยไข้เจ็บให้แก่บุคคลทั้งหลาย จนหายจากโรคนั้น ๆ เหมือนกับมีอภินิหารมาแล้วเป็นจำนวนไม่น้อย ทั้งนี้โดยมิได้เห็นแก่สินจ้างรางวัลอย่างไรเลย ใครมีทุกข์ร้อนอย่างไร มาขอความช่วยเหลือ ท่านก็ยินดีอนุเคราะห์สงเคราะห์ด้วยความเต็มใจ เพื่อให้เขาเหล่านั้นคลายความเดือดร้อนได้รับความสุขสบาย และผู้ที่มาขอความช่วยเหลือนั้น ๆ มักประสบความสำเร็จสมปรารถนาอย่างน่าอัศจรรย์เสมอ อาศัยความเป็นผู้มีน้ำใจดี มีคุณธรรมคือเมตตากรุณา ประจำอัธยาศัยเช่นนี้ ผู้ห่างไกลก็มักเรียกนามตามธรรมดาว่า อุบาสิกาบุญเรือน ส่วนผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการอนุเคราะห์สงเคราะห์ของท่านแล้ว มีความเคารพนับถืออย่างยิ่ง ถึงกับเรียกนามว่า คุณย่าบุญเรือนบ้าง คุณย่าหมอบ้าง ตามอัธยาศัย ทั้งนี้ ก็อาศัยความเป็นผู้มีน้ำใจดีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แนะนำชักจูงแต่ในทางบุญทางกุศลอยู่ตลอดมา เมื่อท่านมาถึงมรณกรรมเสียแต่เพียงอายุ ๗๐ ปีเศษเช่นนี้ จึงเป็นที่แสนเสียดายอาลัยรักในความดีงามที่เปี่ยมด้วยเมตตาประจำอัธยาศัย ยากที่จะหาใครเสมอเหมือนได้

อันความรักใคร่ เยื่อใย เอ็นดู ซึ่งกันและกันนั้น ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าเมตตา เป็นอาการของอารมณ์ที่มีแต่ความแช่มชื่น ชอบใจอาลัยรักในบุคคลและสัตว์ทั่วไป ไม่มีน้ำใจขึ้งเคียด เหี้ยมโหดดุร้าย หรือเบียดเบียนข่มเหงรังแก โดยพยัญชนะ ได้แก่ความสนิทสนม คือรักใคร่ เว้นจากราคะ โดยอรรถะได้แก่ปรารถนาความสุขความเจริญ เพื่อผู้อื่น เมตตาจึงนับเป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่ง ที่สามารถนำผู้ฝึกฝนอบรมจนปรากฏประจำอัธยาศัยเป็นปกติ

ย่อมสามารถส่งเสริมให้บรรลุถึงคุณธรรมเบื้องบนได้ สมเด็จพระบรมศาสดา ตรัสรับรองคุณธรรม คือ เมตตานี้ว่าสามารถนำให้บรรลุพระนิพพานได้ ดังนัยนิกเขปบทว่า เมตฺตาวิหารี โย ภิกฺขุ ปสนฺโน พุทฺธ สาสเน เป็นต้น ความว่า ภิกษุใด ผู้อยู่ด้วยสามารถแห่งเมตตา เลื่อมใสแล้วในพระพุทธศาสนา ภิกษุนั้น พึงบรรลุสันตบท (คือพระนิพพาน) เป็นที่เข้าไประงับสังขาร เป็นสุข ดังนี้

อันเมตตา คือการปรารถนาความสุข ความเจริญแก่ผู้อื่นนี้ นับเป็นมูลฐานแห่งคุณธรรมสำคัญยิ่งประการหนึ่ง เพราะถ้าพื้นของอารมณ์ ยังมีการชิงเคียดเคียดฉันท์ เอารัดเอาเปรียบเพื่อตนเองอยู่เสมอแล้ว ย่อมเป็นเชื้อสายสะสม นำให้เกิดการรุนแรงถึงขีดแห่งพยาบาท อาฆาตมาตร้ายในที่สุด ส่วนอารมณ์ของเมตตามีแต่ความรักใคร่ เยื่อใย เอ็นดู ในบุคคลและสัตว์ทั่วไป มิเลือกว่าบุคคลและสัตว์นั้น จะดีเลว ต่ำทรามอย่างไร เป็นญาติมิตรหรือศัตรูอย่างไร คงมีน้ำใจรักใคร่เอ็นดูเท่าเทียมกัน เช่นเดียวกับพื้นแผ่นดิน ย่อมรับรองได้หมดทั้งสิ่งของโสโครกหรือสะอาด โดยพิจารณาเทียบเคียงถึงอกเขาอกเราอยู่เสมอเป็นปกติ อารมณ์ที่สามารถฝึกฝนอบรมให้แช่มใสอยู่ด้วยความรักใคร่ เยื่อใย เอ็นดูเป็นปกติประจำมั่นคง มิกลับกลอกคืนสลาย ปราศจากการเบียดเบียนมุ่งร้ายหมายขวัญ อย่างนี้ นับว่าเป็นอารมณ์เข้าลักษณะแห่งเมตตาธรรมโดยแท้ ชีวิตของท่านผู้มีเมตตาเป็นปกติอัธยาศัย ย่อมก่อให้เกิดความแช่มชื่น เบิกบาน แก่ตนเอง และแก่ผู้เข้าใกล้ชิดติดต่อ ดังแม่น้ำที่สงบเยือกเย็น รอบล้อมด้วยภูมิประเทศตามธรรมชาติ ย่อมให้ความสงบใจสบายอารมณ์แก่ผู้พบเห็น ยิ่งอาศัยบริโภคก็ย่อมได้รับความชุ่มชื่นเบิกบานตลอดไป ฉะนั้น

เมื่ออารมณ์สงบอยู่ด้วยลักษณะของเมตตา ดังนี้แล้ว นับเป็นพื้นความเยือกเย็นสงบสุขเฉพาะตนที่สมบูรณ์อยู่ในอารมณ์ ต้องอาศัยทางแสดงลักษณะออกให้ปรากฏเป็นคุณประโยชน์แก่ผู้อื่น สัตว์อื่นอีก ๓ ทาง เรียกตามอาการ คือ กรุณา ความ

ปรารถนาเพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ของเขา มุทิตา ความพลอยยินดีด้วย เมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี, อุเบกขา ความวางตนเป็นกลาง, สมัยใด รู้เห็นว่า ผู้อื่นสัตว์อื่นตกทุกข์ได้ยาก กำลังเสวยความลำบาก เช่นถูกไฟไหม้ น้ำท่วม หรือเกิดโรคระบาด, สมัยนั้น ก็อดทนนิ่งดูดายอยู่มิได้ ต้องขวนขวายหาทางช่วยเหลือตามกำลังสามารถ เพื่อปลดเปลื้องความลำบากเดือดร้อนนั้น ให้เขาคลายหรือหมดสิ้นไป หรือช่วยสนับสนุนส่งเสริมด้วยการแนะนำห้ามปราม ผู้หลงนิยมประพฤติปฏิบัติในทางพาลเกเรเห็นผิดเป็นชอบ ให้ยังเกิดความสำนึกตนละเลิกความผิดนั้น ๆ เสีย นี้เรียกว่า เมตตาแสดงออกด้านกรุณา คือปลดเปลื้องความลำบากเดือดร้อน สมัยใด รู้เห็นว่า ผู้อื่นมีลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ร่ำรวยทรัพย์สินเงินทอง, สมัยนั้น ก็พลอยยินดี ชื่นบานสนับสนุนให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป นี้เรียกว่า เมตตาแสดงออกด้านมุทิตา คือพลอยยินดีชื่นบานด้วย, สมัยใดรู้เห็นว่า ผู้อื่นสัตว์อื่นตกระกำลำบากได้รับความเดือดร้อน เพราะการกระทำอันเลวทราม ผิดกฎหมายร้ายแรง สมัยนั้น ต้องวางตนเป็นกลาง โดยพิจารณาแจ้งชัดว่า ใครทำชั่วย่อมได้รับทุกข์ภัยเอง ใครทำดีย่อมได้รับผลดีเอง กรรมของเขากำลังสนองเขาอยู่แล้ว จะขวนขวายช่วยเหลือ ย่อมหมดทางที่สมควร จึงต้องสงบอารมณ์วางเฉยปล่อยตามอำนาจกรรมจะบันดาล ลักษณะแห่ง กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทั้ง ๓ นี้ เป็นอาการแสดงออกของคุณธรรมคือ เมตตา เพราะพลังเมตตา เป็นคุณธรรมสำคัญประจำภายในอัธยาศัย มีแต่ความรักใคร่ เยื่อใย เอ็นดู แก่บุคคลและสัตว์ทั้งหลายเป็นเบื้องหน้าทุกอิริยาบถ จะแสดงลักษณะกรุณา มุทิตา อุเบกขา อย่างใดอย่างหนึ่งให้ปรากฏได้ ก็เพราะอำนาจของเมตตากระตุ้นเตือนอยู่ภายใน เมตตาจะมีกำลังมากน้อย สูงต่ำ หยาบละเอียด เพียงไร สามารถพิจารณาทราบได้จากลักษณะการช่วยเหลือปลดเปลื้องทุกข์ภัยให้แก่ผู้อื่น, การพลอยแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี, และการวางตนเป็นกลาง ไม่ซ้ำเติมหรือสนับสนุนฝ่ายไร ในเมื่อจะเป็นความเสียหายแก่ลักษณะกรุณา และมุทิตา

อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม ได้แสดงอัธยาศัยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้เคารพนับถือว่าเป็นผู้มีน้ำใจเต็มด้วยเมตตาธรรม เพราะได้เฝ้าช่วยเหลือ บำบัดทุกข์บำรุงสุข แก่ผู้มาขอความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจอยู่เสมอ จนเป็นที่เคารพนับถือของบุคคลจำนวนมาก โดยเฉพาะด้วยการอธิษฐานจิต อธิษฐานน้ำ และอธิษฐานปูน ให้เป็นโอสถรักษาโรคต่าง ๆ ให้บรรเทาเบาคลายจนได้รับความผาสุกสบายเพราะหายจากโรคนั้นอย่างมหัศจรรย์ และนอกจากนี้ ก็แนะนำชักจูงผู้มาติดต่อในการบุญการกุศล มีฝึกการสวดมนต์ ไหว้พระ รักษาอารมณ์ ซึ่งล้วนแต่ชักจูงในทางสัมมาอาชีพ ยังผู้ไม่เคยฝึกฝนอารมณ์ให้เกิดศรัทธา อุสาหะบำเพ็ญตามสนับสนุนให้ผู้ฝึกฝนอบรมอยู่แล้ว ให้เพิ่มพูนอุสาหะบำเพ็ญเพื่อความสงบระงับอารมณ์ตามแนวธรรมยิ่งขึ้น นับว่าผู้บำเพ็ญตนดำรงอยู่ในคุณธรรมเมตตากรุณามั่นคง เป็นคุณสมบัติประจำตนได้เป็นอย่างดีส่วนหนึ่งแล้ว ยังมีน้ำใจเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการสงเคราะห์อนุเคราะห์ให้บรรลุถึงคุณธรรมความดีงามอีกส่วนหนึ่งด้วย จัดว่าเป็นผู้กระทำประโยชน์เพื่อตนเอง และเพื่อผู้อื่นด้วย ตามหลักแห่งเมตตาธรรมอย่างน่าสรรเสริญ

การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นนี้ นับเป็นคุณธรรมสำคัญอย่างยิ่ง พึงพิจารณาเห็นตามพระมหากรุณาธิคุณของพระบรมศาสดาเป็นนิทัศนะ คือ คำสั่งสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าที่รวมเรียกว่า พระพุทธศาสนานี้ ก็ล้วนอาศัยพระมหากรุณาธิคุณ ในพระพุทธองค์เป็นหลักสำคัญ เพราะเมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้อริยสัจ ๔ ด้วยพระปัญญาคุณถึงความเป็นผู้บริสุทธิ์จากกิเลส ตัณหา อาสวะด้วยลำพังพระองค์แล้ว หากจะทรงเสวยความเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ลำพังพระองค์ ก็ย่อมกระทำได้ ไม่มีเหตุการณ์ที่ใครจะตำหนิติเตียนพระองค์ได้เลย แต่อาศัยพระมหากรุณา เมตตาธรรม ในพระพุทธอัธยาศัย สนับสนุนให้ทนนิ่งดูดาย ปล่อยให้ผู้อื่นตกระกำลำบาก ยากเข็ญ ด้วยความโง่เขลาเบาปัญญา ปล่อยให้กิเลสครอบงำนิสัยสันดานอยู่มิได้ นำให้พระพุทธองค์ต้องเสียสละความผาสุก สำราญส่วน

พระองค์ ออกเสด็จเที่ยวแนะนำสั่งสอนประชาชน ตามบ้านเล็กเมืองน้อย โดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยทุกข์ยากลำบากของพระองค์อย่างไรเลย มุ่งหมายอยู่แต่การแนะนำสั่งสอนให้เขาเหล่านั้นละชั่ว ประพฤติชอบ ประกอบจิตให้ผ่องใสเป็นสำคัญ พระพุทธศาสนาคือคำสอนของพระองค์จึงปรากฏแพร่หลาย สืบต่อมาจนถึงกาละทุกวันนี้ นับเวลาได้ตั้ง ๒๕๐๐ ปีเศษแล้ว จนชาวเราผู้เกิดในภายหลังได้ศึกษาและประพฤติปฏิบัติตาม ก็เพราะอาศัยพระเมตตาธรรมในพระองค์เป็นสำคัญยิ่ง จึงได้ปรากฏกรุณาคุณด้วยการเสด็จสัญจรสั่งสอนประชาชนอยู่ถึง ๔๕ ปี ถ้าขาดเมตตาธรรม ไม่หวังอนุเคราะห์สงเคราะห์ผู้อื่นเป็นสำคัญแล้ว พระพุทธ-ศาสนาก็จะไม่ปรากฏแก่โลกได้ ฉะนั้นผู้ได้บำเพ็ญอบรม ฝึกฝนคุณธรรมความดีให้เกิดมีในตน หรือมั่งคั่งสมบูรณ์มีความสุขจำเริญด้วยประการไรอยู่แล้ว ก็ควรที่จะได้อนุเคราะห์สงเคราะห์เพื่อประโยชน์คุณแก่ผู้อื่นด้วย จะได้สมกับปฏิปทาของบัณฑิตผู้ดำเนินประโยชน์กิจด้วยปัญญา คือบำเพ็ญประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน หรือบำเพ็ญประโยชน์สมบูรณ์ได้ทั้งในภพปัจจุบันและภพภายหน้า

อุบาสิกาบุญเรือน ได้อบรมอัธยาศัยตนตามแนวคำสอนในพระพุทธศาสนาด้วยศรัทธาปสาทะอย่างมั่นคงแล้ว ยังได้แสดงการอนุเคราะห์สงเคราะห์ด้วยการรักษาโรคภัยไข้เจ็บเป็นต้น แก่ผู้อื่นด้วยน้ำใจเปี่ยมด้วยเมตตา กรุณาธรรม นับว่าเป็นการอบรมบ่มนิสัยให้มากด้วยบุญกุศล บุญกุศลนี้ย่อมจะสนองให้ยังเกิดความปีติยินดีบันเทิงใจตั้งแต่ในภพปัจจุบัน ถึงคราวแตกกายทำลายขันธ์สู่ปรโลก ก็ย่อมรื่นเริงบันเทิงใจอีกไม่ขาดสาย บุญจึงเป็นที่พึ่งอาศัยของบุคคลทั้งหลายตลอดภพนี้และภพหน้า จึงเป็นที่อุ่นใจแก่ผู้เคารพนับถือทั้งหลายว่า เมื่อในภพปัจจุบัน คุณป้าหมอได้ก่อบก่อแต่คุณงามความดี อนุเคราะห์สงเคราะห์แก่บุคคลต่อไป นับเป็นบุญกุศลอยู่เสมอเช่นนี้แล้ว ถึงคราวมรณะกรรมสู่ปรโลก บุญนี้ย่อมจะส่งเสริมให้ถึงสุคติอีกอย่างแน่นอน

และในการที่คุณอุษา ไวคะกุล พร้อมด้วยญาติในสกุลเอื้อวิทยาและมิตรสหายอีกมากท่านร่วมกุศลฉันท์บำเพ็ญ เพื่ออุทิศวิบากสมบัติแก่อุบาสิกาบุญเรือน ผู้มีอุปการะคุณในวาระนี้ ต่างก็ได้ชื่อว่าแสดงออกซึ่งเมตตาธรรม ปรารถนาให้ท่านถึงความสุขจำเริญตามควรแก่คติวิสัย เป็นการสนองอุปการะคุณของท่านด้วยน้ำใจอันงาม ตามหลักแห่งกตัญญูกตเวทิตาธรรม เพราะเหตุนี้ เมตตาอันเป็นคุณธรรมประจำอัธยาศัยของท่านผู้ใหญ่ จึงควรที่พุทธบริษัททั้งหลาย จะพึงอบรมให้เจริญยิ่งขึ้นประจำอัธยาศัย ตามนัยที่สมเด็จพระบรมศาสดาตรัสสอนพระภิกษุว่า เมตฺตาวิหารี โย ภิกฺขุ ปสนฺโน พุทฺธสาสเน เป็นต้น ความว่า "ภิกษุใด ผู้อยู่ด้วยสามารถแห่งเมตตา เลื่อมใสแล้วในพุทธศาสนา ภิกษุนั้นพึงบรรลุสันตบทเป็นที่เข้าไประงับสังขาร เป็นสุข" ดังนี้ ตามอรรถาธิบายที่แสดงมา

ขอผลานิสงส์ที่คุณอุษา ไวคะกุล พร้อมด้วยญาติในสกุลเอื้อวิทยา และมิตรสหายอีกมากท่าน มีสมานฉันท์ร่วมบำเพ็ญทักษิณานุปทานโดยสามัคคีธรรมเพื่ออุทิศกัลปนาผล สนองอุปการะคุณครั้งนี้ จงสำเร็จเป็นบุญนฤธิบันดาลประโยชน์สุขเกื้อกูลแก่อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม ตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ ให้สมเจตนาปรารภอุทิศถึงทุกประการ อย่าได้มีความเสื่อมแต่สถานใดสถานหนึ่งเลย เมื่ออุบาสิกาบุญเรือนได้รับทราบการอุทิศนี้ด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่งแล้ว ขอจงรับอนุโมทนาส่วนกุศลนี้ และจงบันดาลความสุขสวัสดิ์ เหมือนอย่างที่เคยแสดงความเมตตา อนุเคราะห์มาแล้วในหนหลัง แก่คณะเจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสนองอุปการะคุณครั้งนี้ทุกท่าน

ในอวสานแห่งพระธรรมเทศนา พระสงฆ์จะได้สาธยายปกิณณกคาถา โดยสรภัญญวิธี พร้อมทั้งคำแปล เพื่อเพิ่มพูลกุศลทักษิณานุปทานอีกส่วนหนึ่ง ณ กาลบัดนี้.

คาถาบรรยายธรรม

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

สพฺเพ สตฺตา มริสฺสนฺติ　　มรณนฺตํ หิ ชีวิตํ
ชรํ ปิ ปตฺวา มรณํ　　เอวํ ธมฺมา หิ ปาณิโน.

สัตว์ทั้งหลายทั้งสิ้นจักตาย, ด้วยว่าชีวิตมีความตายเป็นที่สุด, แม้อยู่ได้ถึงชราก็ต้องตาย, เพราะสัตว์ทั้งหลายมีอย่างนี้เป็นธรรมดา.

ทหรา จ มหนฺตา จ　　เย พาลา เย จ ปณฺฑิตา
สพฺเพ มจฺจุ วสํ ยนฺติ　　สพฺเพ มจฺจุ ปรายนา.

ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ ทั้งคนโง่ คนฉลาด, ล้วนไปสู่อำนาจมฤตยูทั้งหมด, มีมฤตยูเป็นเบื้องหน้าสิ้นทุกคน.

อนิมิตฺตมนญฺญาตํ　　มจฺจานํ อิธ ชีวิตํ
กสิรญฺ จ ปริตฺตญฺ จ　　ตญฺจ ทุกฺเขน สํยุตํ.

ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้, มีเครื่องหมายอันใคร ๆ รู้ไม่ได้, ทั้งกระเบียรทั้งน้อย, ซ้ำประกอบด้วยทุกข์.

เย วุฑฺฒมปจายนฺติ　　นรา ธมฺมสฺส โกวิทา
ทิฏฺเฐ ธมฺเม จ ปาสํสา　　สมฺปราโย จ สุคติ.

นรชนเหล่าใด ฉลาดในธรรมนอบน้อมท่านผู้เจริญ, นรชนเหล่านั้น ย่อมเป็นผู้มีความสรรเสริญ ในปัจจุบันนี้, และสุคติเป็นเบื้องหน้า.

โย ปุพฺเพ กตกลฺยาโน　　กตตฺโถ มนุพุชฺฌติ
อตฺถา ตสฺส ปวฑฺฒนฺติ　　เย โหนฺติ อภิปตฺถิตา.

ผู้ใดได้รับความดี ได้รับประโยชน์ที่ท่านทำไว้ก่อน ย่อมรู้คุณ, ประโยชน์ทั้งหลายที่เป็นสิ่งปรารถนายิ่งของผู้นั้นย่อมเจริญ.

นิมิตฺตํ สาธุรูปานํ กตญฺญูกตเวทิตา
ตสฺมา สนฺโต สปฺปุริสา กตญฺญูกตเวทิโน.

ความกตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี, เพราะฉะนั้น, สัตบุรุษผู้เรียบร้อยต้องเป็นคนกตัญญูกตเวที.

เอตฺตกานมฺปิ ปาจานํ อตฺถํ อญฺญาย สาธุกํ
ปฏิปชฺเชถ เมธาวี อโมฆํ ชีวิตํ ยถา ติ.

นักปราชญ์ทราบเนื้อความแห่งบาลีแม้เพียงเท่านี้ดีแล้ว, พึงปฏิบัติโดยทางที่ชีวิตจักไม่เปล่าจากประโยชน์ แล.

---

๓. นิด ๆ หน่อย ๆ

ของ

พระราชญาณดิลก

แสดงหน้าศพที่วัดธาตุทอง ๑๐ ก.ย. ๒๕๐๗

ในการฌาปนกิจศพของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ผู้จากไปแล้วในท่ามกลางความอาลัยของขณะศิษย์วิสุทธิ เพราะใครเล่าจะชนะความตายได้ ในขณะที่ท่านผู้นั้นมีชีวิตอยู่ ได้ช่วยอนุเคราะห์เกื้อกูลแก่บุคคลทั่วไป ทั้งในส่วนพระเดชและพระคุณสิ่งที่น่าจับใจก็คือ แม้จะมีมาก แต่ก็ไม่มีอะไรเลย เพราะสละสิ่งของต่าง ๆ บำรุงวัดวาอาราม เป็นสตรีผู้หนึ่ง ซึ่งมีอะไรบางอย่างไม่ซ้ำแบบใคร เป็นตัวของตัวโดยเฉพาะ และก็เป็นบุคคลที่มีผู้เคารพนับถือมาก แม้จะจากโลกนี้ไปแล้วก็ตามก็ยังอยู่ในความทรงจำเสมอ

ทุกคนสร้างกรรมไว้อย่างไร ย่อมไปตามเช่นนั้น กรรมดีที่ได้ทำไว้จึงเป็นเสมือนญาติมิตรสหาย ติดตามให้การต้อนรับอย่างพึงพอใจ ในงานนี้ ได้เลือกข้อความบางประการ อันเป็นเรื่องที่น่าคิด และต้องคิดด้วยตนของตน เหมือนค้นหาทรัพย์สมบัติด้วยตัวเอง พบเข้าจะได้ชื่นใจ ไม่จำต้องอาศัยบุคคลอื่น

ความอัศจรรย์ของอริยมรรค ๘ ประการ

เนื้อแท้ของอริยมรรค มีหน้าที่ที่น่าสนใจเป็นพิเศษ เพราะรวมข้อปฏิบัติทุกอย่างไว้ครบบริบูรณ์ จึงมีวิธีโดยเฉพาะ คือ ทำหน้าที่กำหนดรู้ ละ ทำให้แจ้งปรากฏ และเป็นข้อปฏิบัติโดยตรง เป็นธรรมที่ไม่ต้องการอธิบายมาก แต่ต้องการให้ทุกคนมีอริยมรรค เพื่อให้ประสพความอัศจรรย์อย่างที่ไม่ต้องขอจากใคร ผลสำเร็จในด้านความเป็นมนุษย์สมบูรณ์ที่สุด เป็นความอัศจรรย์ประเภทหนึ่ง อริยมรรค ๘ ประการ คือ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ วาจาชอบ การงานชอบ การเลี้ยงชีวิตชอบ ความพยายามชอบ การตั้งสติชอบ การตั้งใจชอบ

ข้อธรรม ๘ ประการนี้ พระสารีบุตรได้อธิบายถึงผลที่จะพึงได้รับอย่างชัดเจน เป็นธรรมที่เด่นที่สุดและจำเป็นที่สุด หากใครไม่มีก็คล้ายกับว่าใช้ชีวิตผิดทาง เป็นทางให้บรรลุและประสพผลดังต่อไปนี้

๑. กระทำนิพพานให้แจ่มแจ้ง คือ สิ้นราคะ โทสะ โมหะ

๒. กระทำให้แจ้งพระอรหัต คือ ธรรมเป็นที่สิ้นราคะ โทสะ โมหะ

๓. ละราคะ โทสะ โมหะได้ เป็นธรรมวาที สอนธรรมให้ละราคะ โทสะ โมหะ เป็นผู้ปฏิบัติ เพราะปฏิบัติละราคะ โหสะ โมหะ เป็นผู้ไปดีแล้ว เพราะละราคะ โทสะ โมหะได้แล้ว ถอนรากขาด ทำให้เหมือนตาลยอดด้วน ไม่ให้เกิดต่อไป

๔. ประพฤติพรหมจรรย์ในพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อกำหนดรู้ทุกข์สิ่งที่ทนได้ยาก

๕. เพื่อทำให้แจ้งถึงความโปร่งใจ คือรู้จักความเกิด ความดับ คุณโทษและอุบายเครื่องสลัดออกแห่งผัสสายตนะ ๖ (เป็นแต่เพียงรู้ ไม่กลายเป็นสุขทุกข์เป็นต้น)

๖. เพื่อทำให้แจ้งถึงความโปร่งใจอย่างสูง คือรู้จักความเกิด ความดับ คุณโทษ อุบายเครื่องหลุดพ้น เพราะความไม่ยึดถือ (อุปาทาน) กามุปาทาน ยึดถือ

กามเป็นเหตุให้กังวลใจ ทิฏฐุปาทาน ยึดถือความเห็นผิดและถือรั้นสีลัพพตุปาทาน ยึดถือศีลพรต ไม่เชื่อความประพฤติของตน เช่นทำบุญเพื่อแสวงผล หาใช่เพื่อละบาป อัตตวาทุปาทาน ความยึดถือว่ามีตัวตน

๗. กำหนดรู้เวทนา คือ สุขเวทนา ทุกขเวทนา อทุกขมสุขเวทนา

๘. ละอาสวะ คือ กามาสวะ ภวาสวะ อวิชชาสวะ

๙. ละอวิชชา คือ ความไม่รู้ในทุกข์ เหตุเกิดแห่งทุกข์ ความดับทุกข์ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

๑๐. ละตัณหา คือ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา

๑๑. ละโอฆะ คือ กิเลสที่ไหลท่วมทับใจสัตว์ มีเจริญ มีเสื่อม มีสุข มีทุกข์ กามะ ความใคร่ ความปรารถนาหาความสุข ภวะ ความอยากมีอยากเป็นในของใหม่ ๆ ทิฏฐิ ความเห็นผิด ไม่เคารพในเหตุผล อวิชชา ความเขลา ไม่ยอมสาวหาเหตุ หรือ แผ่ขยายไปหาผลเบื้องหน้าของชีวิต

๑๒. กำหนดรู้ภพ คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ซึ่งเป็นสถานที่อยู่ของสัตว์

๑๓. กำหนดรู้ทุกข์ คือ สภาพทุกข์ ๓ อย่าง ๑. ความทนได้ยาก ๒. ความปรุงแต่ง ๓. ความแปรปรวน

๑๔. กำหนดรู้สักกายะ คือ อุปาทานขันธ์ ๕ คือ ความยึดถือรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่าเป็นตัวตน

จากข้อธรรมเหล่านี้แม้จะสั้น แต่ก็เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความอัศจรรย์ของอริยมรรค ๘ ประการว่า สามารถทำหน้าที่ได้เพียงไร และที่กล่าวว่าเป็นหลักของพุทธศาสนาโดยเฉพาะก็ไม่ผิด เพราะยากที่จะหาข้อธรรมเช่นนี้ได้จากที่อื่นนอกจากจะเลียนแบบ ก็ไม่มีข้อเสียหายอะไร จะนำเอาหลักธรรมของพระพุทธเจ้าไปเป็นหลักลัทธิอะไรก็ตาม ความอัศจรรย์ทั้ง ๑๔ ข้อ ก็ยังปรากฏให้เห็นเสมอ ไม่แต่

เพียงว่าคนเราต้องทำดี แต่ต้องเลิกชั่ว เว้นบาปธรรมให้หมดสิ้นก่อน จึงฝึกใจให้ทำดี คืออย่างนี้ เรียกว่าดีไม่มีมายา ไม่ต้องปิดบังซ่อนเร้นบางสิ่งบางอย่าง

ธรรมะมีไว้สำหรับคิด จะผิดถูกอย่างไร ผลแห่งความคิดย่อมปรากฏ จะปฏิเสธในภายหลัง ผลก็คงเป็นเช่นนั้นอยู่เอง จะหยิบยกข้อใดขึ้นปฏิบัติ ความสำคัญย่อมอยู่ที่หลัก ๔ ประการ คือ จะควรกำหนดรู้หรือควรละ จะควรทำให้แจ้ง หรืออบรมให้เกิดขึ้น หากทำสับสนกัน จึงกลายเป็นข้อโต้แย้งกันไป ดังเรื่องที่ชวนให้คิดต่อไปนี้

พระเถระหลายรูปสนทนากัน ในเรื่องสังโยชน์และสังโยชนิยธรรมว่ามีเนื้อความต่างกัน หรือมีพยัญชนะต่างกัน บางท่านก็ว่า ต่างกันแต่เนื้อความ พยัญชนะเหมือนกัน บางท่านก็ว่า ต่างกันแต่เพียงพยัญชนะ เนื้อความเหมือนกัน บางท่านก็ว่าต่างกันทั้ง ๒ อย่าง ซึ่งเป็นสาเหตุให้ขัดแย้งกัน อันเนื่องมาจากขาดสัมมาทิฏฐิความเห็นชอบ

จิตตคหบดีเป็นผู้อธิบายเปรียบเทียบให้ทุกท่านเข้าใจ คลายความขัดแย้งทั้งสิ้นให้หมดไป เพราะสิ่งที่เป็นความจริง ไม่ว่าจะอยู่กับใคร ย่อมปรากฏเป็นความจริงเสมอธรรมะที่อยู่กับใจ จึงทำให้ใจเป็นธรรมะ ผู้ที่มีธรรม ทำอะไรจึงเกิดเป็นความชอบธรรม หากไม่มีธรรมประจำใจ ถึงหากจะให้นับถือศาสนาทั่วโลก ก็เป็นธรรมไม่ได้

คหบดีผู้นี้ ได้กล่าวใจความที่ชวนคิดไว้ดังต่อไปนี้

เปรียบเหมือนโค ๒ ตัว ตัวหนึ่งดำ อีกตัวหนึ่งขาว เจ้าของผูกให้ติดกันด้วยทามหรือเชือกเส้นเดียวกัน จะกล่าวว่า โคดำติดกับโคขาว หรือโคขาวติดกับโคดำย่อมไม่ถูกทั้ง ๒ ฝ่าย เพราะทามหรือเชือกที่ผูกโคทั้ง ๒ ตัวนั้นต่างหากเป็นเครื่องผูก สังโยชน์และสังโยชนิยธรรมนี้ก็เหมือนกัน

ตาไม่ติดกับรูป รูปก็ไม่ติดกับตา ฉันทราคะ ความกำหนัดยินดีด้วยความพอใจที่เกิดขึ้น เพราอาศัยตาและรูปนั้นต่างหากเป็นเครื่องผูก เป็นเครื่องติด

หูก็ไม่ติดกับเสียง เสียงก็ไม่ติดกับหู ฉันทราคะที่เกิดขึ้น เป็นเครื่องผูก เป็นเครื่องติด

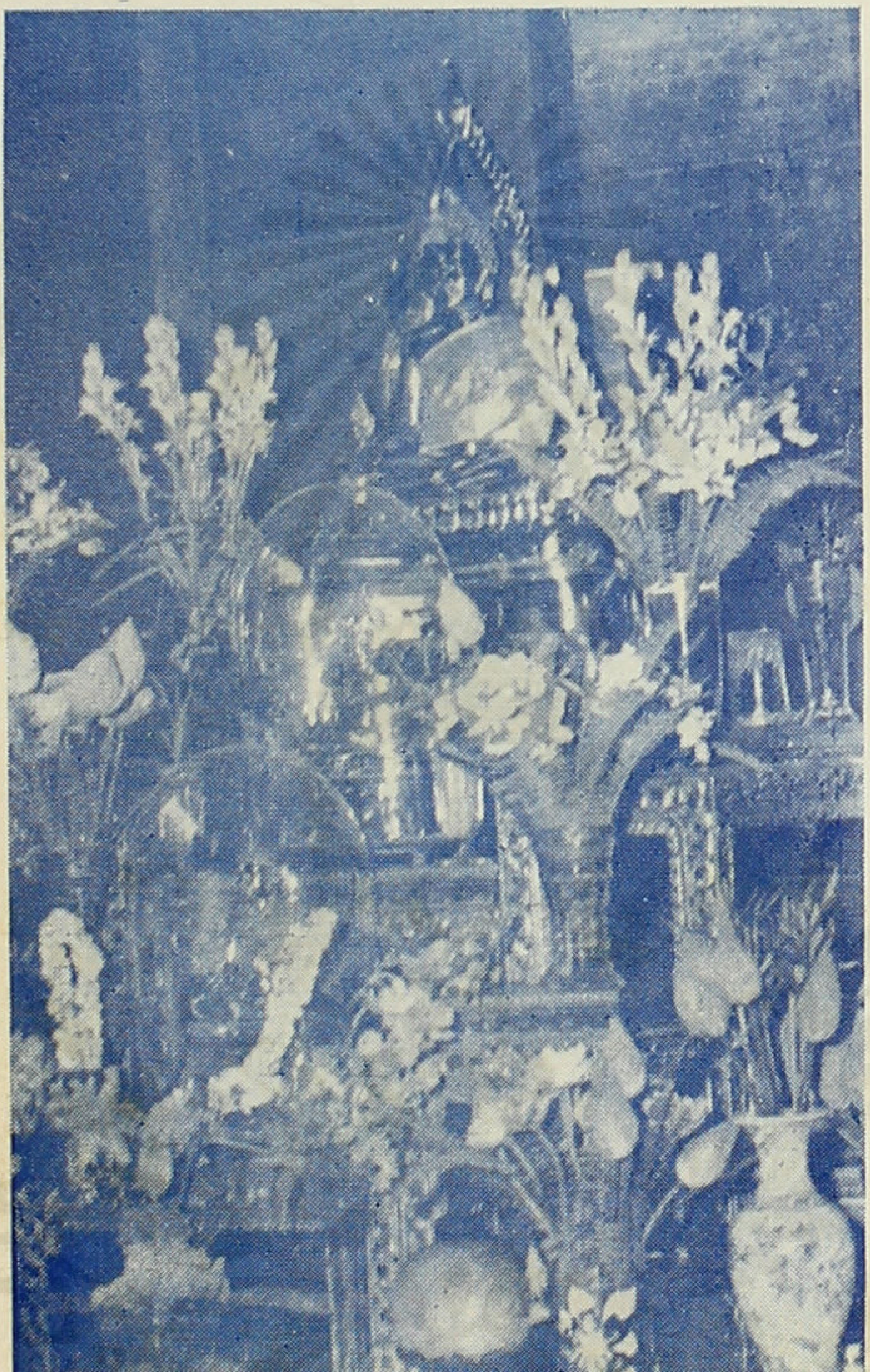
จมูกก็ไม่ติดกับกลิ่น กลิ่นก็ไม่ติดกับจมูก.................

ลิ้นก็ไม่ติดกับรส รสก็ไม่ติดกับลิ้น...............

กายก็ไม่ติดกับโผฏฐัพพะ โผฏฐัพพะก็ไม่ติดกับกาย.................

ใจก็ไม่ติดกับธรรมารมณ์ ธรรมารมณ์ก็ไม่ติดกับใจ ฉันทราคะ ความกำหนัดยินดีที่เกิดขึ้นเพราะอาศัยใจและธรรมารมณ์ เป็นเครื่องผูก เป็นเครื่องติด

พระเถระทุกรูปต่างก็พอใจในการเปรียบเทียบธรรมหายข้องใจ เมื่อยังไม่เข้าใจก็อดสงสัยไม่ได้ เมื่อเข้าใจแล้ว ความจริงทุกอย่างย่อมเหมือนกัน ใครรักความจริง ผู้นั้นพบความจริง ใครเกลียดความจริง ผู้นั้นย่อมเกลียดตัว

พระพุทธชินราชประทานพร

หลวงพ่อนาคและพระพุทโธ

เป็นพระพุทธรูปที่คุณแม่ได้อธิษฐานให้ศักดิ์สิทธิ์

พระพุทธรูปหลวงพ่อพระพุทโธของคุณแม่
นำออกมาสรงน้ำในวันสงกรานต์

คำบูชา อาลัยรัก และเคารพ

ต่อ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

จาก

บรรดาลูกหลาน

ในคณะสามัคคีวิสุทธิทั้งมวล

ธนํ อปฺปมฺปิ สาธูนํ กูเป วาริว นิสฺสโย
พหุมฺปิ อสาธูนํ น จ วาริว อณฺณเว

ทรัพย์ของคนดี แม้มีประมาณน้อย ยังเป็นที่อาศัยของชนทั้งหลายได้เหมือนน้ำในบ่อ ทรัพย์ของคนไม่ดี แม้มีประมาณมาก จะเอาเป็นที่อาศัยมิได้ เหมือนน้ำในทะเล

๓. คำบูชาอาลัยรักและเคารพ

๑. โคลงอาลัยและบูชา

โคลงสี่สุภาพ

๑. "สามัคคีวิสุทธิ์" เศร้า　　โศกศัลย์
ข่มพร่ำร่ำรำพัน　　พวกพร้อม
โศกใดไป่เทียมทัน　　เทียบเท่า
"คุณแม่" ผู้โอบอ้อม　　โอยฎ์เอื้อเมื่อไป

๒. "บุญเรือน" คุณแม่ร้อง　　เรียกขาน
ลูกเรียกแม่มานาน　　เนิ่นช้า
แม่นำกุศลการ　　กิจก่อ
มนต์สวดธรรมทานจ้า　　แจ่มแจ้งแสวงบุญ

๓. รักษาศีลนอบน้อม　　พุทธคุณ
ธรรมเทอดเจอดจักหนุน　　แน่วไว้
เว้นบาปหยาบชั่วจุน　　เจิมกุ- ศลนา
สรรค์ส่ำนำมอบให้　　ห่อนสิ้นบินโบย

๔. คุณแม่มีแต่สร้าง　　ทางธรรม
บุญก่อเกิดก่อยกำ　　เกียรติกู้
ฝึกใจไฝ่น้อมนำ　　ในวิปัส- นาเทอญ
ท่านแผ่เมตตารู้　　เร่งร้องเรียกหา

๕. รักษาโรคพยาธิพ้น　　ผองภัย
อธิษฐานปูน ไพล　　และน้ำ
ผลไม้และพริกไทย　　ทั่วทุก อย่างเทอญ
คุณแม่สั่งจะซ้ำ　　ส่ำด้วยพุทธคุณ

๖. เป็นยาทิพย์เลิศล้ำ　　ลือชา
คุณภาพอาจรักษา　　โรคร้าย
จนหายจากพยา-　　ธิมาก มีแล
ดูยิ่งยาเทพคล้าย　　ทั่วผู้อัศจรรย์

๗. ได้ยินคุณแม่ซ้ำ สั่งสอน
มนต์สวดแม่อวยพร เพิ่มให้
ยึดมั่นพระบวร พุทธรื่น ร่มแฮ
เสริมสุขทุกข์โรคไร้ นิราสร้างห่างหาย

๘. ฟังข่าวคุณแม่ต้อง วายชนม์
ชีพลูกทั่วทุกคน แทบม้วย
ตากร่ำฉ่ำยิ่งฝน ฟูมเนตร
รันทดแสนสลดด้วย ดั่งสิ้นดวงใจ

๙. อาลัยคุณแม่ทั้ง เสียดาย
ยากหักให้โศกหาย เหือดสิ้น
เศร้าสุมซุ่มใจกาย ทั่วทุก คนแฮ
ดูดุจชีพจักดิ้น ดับด้วยเดินตาม

๑๐. ร่วมแรงแข็งขอบได้ จัดงาน ศพเฮย
อุทิศทั้งบุญทาน ทั่วถ้วน
แด่คุณแม่ทุกสถาน ที่ประกอบ
ล่วงทุกข์สุขล่ำล้วน เลิศล้ำเลอศรี

๑๑. ประชุมเพลิงมากไหม้ หมดสกนธ์
ลับร่างคุณแม่ยล ยากแล้ว
แต่ภาพติดตาตน ตัวลูก
กรรมเก่าแม่ผ่องแผ้ว ผุดซึ้งสิงใจ

๑๒. บุญส่งคุณแม่ให้ นิพพาน
ลูกร่วมอธิษฐาน ทั่วพร้อม
โปรดรับทราบด้วยญาณ ยิ่งแม่ มิแฮ
เคารพนบนอบน้อม เนื่องล้นอาลัย

ด้วยความเคารพและอาลัยรักอย่างสุดซึ้ง
คณะสามัคคีวิสุทธิ
สุจริต ถาวรสุข ประพันธ์ในนามของคณะ

๒. อาลัยแม่จากลูก

โดย

ระวี จาตุรจินดา

แม่ดิฉันถึงแก่กรรมตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘ รู้สึกว่าขาดความรักและความอบอุ่นระหว่างแม่กับลูกมาหลายปี ต่อมาในราวปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ก็พอดีได้พบกับคุณป้าหมอบุญเรือน โตงบุญเติม ซึ่งได้กรุณาต่อลูก ๆ ของดิฉันมาก และในระยะต่อมาคุณป้าก็ได้ให้ความกรุณาต่อดิฉันเป็นอย่างยิ่ง เช่น ดิฉันจะมีทุกข์ร้อนถึงกับร้องไห้ไปหาก็ให้ความเมตตาสั่งสอนจนดิฉันคลายความเศร้าโศกเสียใจไปมาก ต่อมาดิฉันเคารพรักมากขึ้นเลยเปลี่ยนเรียกเป็นแม่ เมื่อลูก ๆ ดิฉันไม่สบายก็ไม่ต้องไปหาหมอคุณแม่รักษาให้ด้วยน้ำอธิษฐาน แต่ก่อนที่จะพบคุณแม่ ลูกดิฉันเจ็บไข้ได้ป่วยกันแทบทุกเดือน ต้องจ่ายค่ายาค่าหมอรักษาเดือนละ ๒๐๐ บาท ดิฉันอาจอวดได้ว่าคุณแม่รู้วาระน้ำจิตคนทุกคน และมิใช่คบคนที่มั่งมีแม้แต่คนยากจนก็ให้ความกรุณาปราณีเท่ากันทั้งนั้น คุณแม่ชอบคนกล้าไม่ชอบคนกลัว ลูก ๆ ดิฉันนับถือคุณแม่ทุกคน แม้กระทั่งไปเมืองนอกไม่ว่าลูกหญิงลูกชาย เมื่อถึงวันเสาร์ต่างน้อมจิตนึกถึงคุณยายหมอ แล้วตั้งน้ำอธิษฐานเพื่อรับประทานตามที่ท่านเคยสั่งไว้ ถึงยามที่จะสอบก็น้อมระลึกถึงคุณยายให้ช่วย ลูก ๆ ดิฉันก็สอบได้สำเร็จได้รับปริญญาด้วยกันทุกคน

คุณแม่ยังมีคุณความดีอีกเอนกอนันต์ เหลือที่จะกล่าวในที่นี้ได้ ลูกรู้สึกอาลัยรักที่ขาดคุณแม่ที่รักอย่างสุดซึ้ง คุณแม่ได้จากลูก ๆ ไปอยู่ไกลแสนไกลเหลือที่ลูก ๆ จะตามไปถึงได้ คุณแม่ดับลับไปแล้ว ต่อแต่นี้ไปยากที่ลูกจะไปหาแม่ที่มีคุณธรรมสูงเช่นนี้ได้อีก ลูกก็ได้แต่น้อมจิตอธิษฐานขอให้ดวงวิญญาณของคุณแม่หมอบุญเรือน โตงบุญเติม ได้รับแต่ความสุขในสัมปรายภพชั่วกาลนานเทอญ.

ระวี จาตุรจินดา

๔ ตุลาคม ๒๕๐๗

---

๓. ผู้เป็นความร่มเย็นและให้ความอบอุ่น

ของ

อุไร คำวิเทียน

"คุณแม่" ผู้เป็นความร่มเย็นของชีวิตกำพร้ามาแต่เยาว์วัย เป็นบุคคลเดียวที่โอบอุ้มให้ความอบอุ่น ความเมตตาอันบริสุทธิ์ เป็นพระผู้ให้อภัยเมื่อลูกผิด คอยพร่ำสอนให้กระทำแต่ความดีงามเพื่อความรุ่งโรจน์แห่งชีวิต เป็นทุกสิ่งของลูกทั้งชีวิตและดวงวิญญาณ

บัดนี้ลูกได้สูญเสีย คุณแม่ ซึ่งลูกบูชาเหนือชีวิต เป็นบุคคลเดียวที่มีคุณค่าสูงส่งไว้ตลอดชีวิต ด้วยบุญแห่งความเมตตากรุณาที่เคยแผ่ให้ทุกชีวิต จงเป็นผลส่งดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของคุณแม่จงไปสู่สุขคติ และสิงสถิตอยู่บนสรวงสวรรค์ชั่วนิรันดร.

อุไร คำวิเทียน

๔ ต.ค. ๒๕๐๗

หมายเหตุ *นางอุไร คำวิเทียน เป็นเด็กกำพร้าซึ่งคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้โอบอุ้มเลี้ยงดูอุปการะมาอย่างลูกแท้ ๆ ของท่านตั้งแต่อายุเพียง ๖ เดือน จนกระทั่งได้สมรสกับ ร.ต.ท. เต็ม คำวิเทียน อยู่กินตลอดมาจนกระทั่งบัดนี้ มีธิดาอันเป็นหลานยายของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ผู้หนึ่งชื่อ นิดา คำวิเทียน ปัจจุบันอายุ ๒๑ ปี*

---

๓. ความเป็นแม่

โดย

ม.ร.ว. ทองเพิ่ม ทองแถม

เห็นจะไม่ต้องเรียนซ้ำอีกว่า ความสำคัญของคำว่า "แม่" มีอานุภาพสุดรักสุดบูชาเพียงไร ดังนั้นการที่เราจะเรียกใครว่าแม่ นอกจากแม่ผู้ให้กำเนิดแล้ว รู้สึกว่ายากเย็นเสียจริง ๆ ที่จะเปล่งคำว่าแม่ออกไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผมก็ได้เรียกนางบุญเรือน โตงบุญเติม ออกไปอย่างสนิทปากสนิทใจว่า "คุณแม่" ได้ มันก็ต้องเป็นเรื่องต้องมีเหตุต้องมีผล ซึ่งเราเอาคำซึ่งเราสุดเคารพสุดบูชามาใช้ได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่า กาลครั้งหนึ่งของชีวิตผมเมื่อว่างงานในหน้าที่ราชการ ผมทั้งดื่ม ทั้งนิยมทำบาปล่าสัตว์ตัดชีวิตสัตว์ต่าง ๆ แต่แล้วไม่รู้ว่า บุญแต่ชาติไหนมาดลบรรดาลให้ผมได้มาพบนางบุญเรือน โตงบุญเติม เข้า ผมได้มีโอกาสเข้ากราบ และได้รับความปราณีจากท่านทันที ไม่ใช่ผมจะไม่เคยรับความปราณีจากใครก็หาไม่ กลับกันตรงกันข้าม ผมเคยได้รับความปราณีจากท่านผู้ใหญ่ในราชการในหน้าที่ ได้รับความปราณีจากทั้งญาติและมิตรมานับไม่ถ้วน จนแทบกับว่าผมเป็นหนี้บุญคุณคนจนแทบจะชดใช้ไม่หมดกันในชาตินี้ แต่ความปราณีจากนางบุญเรือน โตงบุญเติม ผู้นี้กลับแปลกไปอีกทางหนึ่ง ท่านปราณีชี้แจงให้ผมได้รู้จักกับธาตุแท้ของคำว่า บาป และ บุญ ด้วยคำพูดอันสั้น ๆ แต่มีเหตุผลอันเต็มไปด้วยความหมาย จนผมได้รู้แท้ถึงคำว่า บาป และ บุญ เท่านี้เป็นการเกินพอเสียอีก ตั้งแต่นั้นมาผมเลิกฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เลิกดื่มได้โดยเด็ดขาดทันที ซึ่งไม่แน่เลยว่าหากผมยังไม่รู้จักคำว่า บาป และ บุญ ผมจะยังมีชีวิตที่สมบูรณ์ได้อย่างทุกวันนี้หรือเปล่า พระคุณอันสูงส่งครั้งนี้ทำไมผมจะกราบเรียกนางบุญเรือน โตงบุญเติม ว่าคุณแม่ไม่ได้เชียวหรือ ผมจึงเรียกท่านว่าคุณแม่ได้สนิทปากสนิทใจเสียจริง ๆ และได้เรียกมาตรายจนท่านได้ทิ้งสังขารจากไป

ผมเชื่อเหลือเกินว่าบรรดาสานุศิษย์ของคุณแม่แทบทุกคน นอกจากจะได้พบคุณธรรมประจำใจของคุณแม่ ได้ประสพคำชี้แจงในธรรมของคุณแม่แล้ว ต่างก็ยังได้เคยเห็นอภินิหารของท่านมาตาม ๆ กันเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้มีผู้เคยเขียนอภินิหารของคุณแม่มาแล้วหลายครั้ง แม้ตัวผมเองได้เคยประสพมากับตาชัด ๆ ครั้งหนึ่ง โดย

คุณแม่ได้อธิษฐานศิลาน้ำ แจกแก่บรรดา ลูกศิษย์ เพื่อเป็นสวัสดิมงคล คุ้มครองตัวและครอบครัว ศิลาน้ำนี้ได้แจกจ่ายกันไปมากแล้ว ส่วนที่เหลืออยู่ข้างคุณแม่ได้นำไปใส่ไว้ในที่เก็บน้ำอาบในห้องน้ำ ซึ่งก่อติดกับห้องน้ำ ตอนใต้ของที่เก็บน้ำมีรูสำหรับถ่ายน้ำเวลาทำความสะอาด ที่รูอุดไว้ด้วยไม้ก๊อกกันน้ำไม่ให้ไหลออก และคุณแม่ได้ใส่น้ำไว้จนท่วมศิลาน้ำ แต่แล้วท่านจะนึกอย่างไรไม่ทราบ เรียกผมว่า คุณชายมาช่วยแม่หน่อย ในขณะนั้นท่านกำลังถือถังใส่ซีเมนต์ที่ผสมเสร็จแล้วเดินไปที่เก็บศิลาน้ำนั้น แล้วท่านถอดไม้ก๊อกที่อุดไว้ตอนใต้ เพื่อจะใช้ซีเมนต์ยาปิดรูนั้นเสียให้สนิท ไม่ให้น้ำไหลออกมา แต่พอท่านถอดไม้ก๊อกที่อุด น้ำที่ใส่ไว้ก็ไหลออกมาทันที ท่านได้พูดขึ้นว่า เอ๊ะ น้ำไหลอย่างนี้แล้วฉันจะยาซีเมนต์ได้อย่างไร พอท่านพูดขาดคำ น้ำซึ่งไหลออกมาจากรูก็หยุดกึกลงทันที และไม่มีการไหลอีกเลย จนกระทั่งท่านลงมือใช้ซีเมนต์ยารูนั้นจนเสร็จเรียบร้อย ผมได้เห็นกับตา ออกงงเหลือเกินได้มองหน้าท่าน ตั้งใจจะถามว่าทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ท่านยิ้ม ๆ คล้าย ๆ กับจะรู้ทันในคำถามของผม ผมเลยไม่กล้าถาม และถือเป็นอภินิหารของท่านตลอดมา นอกจากธรรมะที่ท่านชี้แจง และอภินิหารของท่าน ตลอดจนคุณธรรมประจำใจของท่านดังกล่าวมาแล้ว ทำไมพวกลูกศิษย์จะไม่พร้อมกันมอบตัวมอบใจจนเรียกท่านด้วยคำว่า "คุณแม่" ได้เล่า

บัดนี้คุณแม่ได้ทิ้งสังขารไปแล้ว แต่ผมยังเชื่อว่า ธรรมะที่ท่านได้พร่ำบรรยายคำพรที่ท่านได้ประสิทธิประสาทแก่พวกเรา ยังคงอยู่คุ้มครองพวกเราให้ก้าวหน้าไปด้วยความดีความเจริญทุกวิถีทาง เราขาดคุณแม่ แต่เราไม่ขาดธรรมะที่ท่านสอน เราไม่ขาดคำพรที่ท่านประสิทธิประสาท ก็ยังนับว่าผ่อนคลายความทุกข์ ผ่อนคลายความอาลัยรักคุณแม่ของพวกเราไปได้มาก.

ม.ร.ว. ทองเพิ่ม ทองแถม

ศาลแพ่ง

๒๑ ก.ย. ๒๕๐๗

๔. สุดเสียดายคุณแม่

เนื่องจากการถึงแก่กรรมของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ที่เคารพยิ่งของลูกไปนี้ รู้สึกว่าลูกได้ขาดที่พึ่งพิงในด้านจิตใจเป็นอย่างมากที่สุด ลูกรู้สึกว้าเหว่เปล่าเปลี่ยวสุดจะบรรยาย เพราะนับแต่ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นต้นมา ลูกได้คุณแม่ผู้เดียวที่ช่วยอบรมจิตใจให้อ่อนโยนลดมานะทิฐิลงได้มาก และเป็นผู้ค้ำชูตลอดระยะเวลาที่ต้องรับผิดชอบบุตรผู้เยาว์ของลูกทั้งสี่คน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ จนบัดนี้ มีความเป็นอยู่ได้โดยปลอดภัยมาได้ตลอดทั้งครอบครัว ลูกเสียใจ สุดเสียดายคุณแม่จนมิสามารถจะบรรยายออกมาเป็นตัวอักษรให้สมใจตัวเอง

ขอให้คุณแม่ที่เคารพรักของลูกจงไปสู่นิพพานอันสุขสงบสมมโนรถเทอญ.

จากลูก

บุญเนื่อง ชิตตะโสภณ

๑๓ ก.ย. ๒๕๐๗

๕. เสียใจอย่างคุณแม่

โดย

แพทย์หญิงวัฒนา ดวงจันทร์

เมื่อ ๑๕ ปีล่วงมาแล้ว ดิฉันเคยได้รับความเศร้าโศกเสียใจอย่างใหญ่หลวงในการจากไปของคุณแม่ผู้บังเกิดเกล้า ซึ่งไม่คิดว่าจะหาความเศร้าโศกเสียใจมาเทียบได้ แต่แล้วเมื่อ ๗ กันยายน ๒๕๐๗ ได้เวียนมาถึง ซึ่งเป็นวันที่ได้รับข่าวว่าคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ต้องจากไปอีก ดิฉันกลับมีความรู้สึกเหมือนกับเมื่อ ๑๕ ปีที่ล่วงมาแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะคุณแม่บุญเรือนท่านได้ให้ความเมตตาปราณี

แก่ดิฉันอย่างสูงส่งเหมือนคุณแม่ผู้บังเกิดเกล้าอันแท้จริงของดิฉันตลอดมา แต่คิดว่า การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของที่ทุกคนต้องประสพ ไม่มีใครจะล่วงพ้นได้ จึงค่อยบรรเทาความเศร้าโศกเสียใจไปได้บ้าง แต่ความดีของคุณแม่บุญเรือนที่มีต่อดิฉันนั้น ย่อมเป็นรอยสลักจารึกความรู้สึกของดิฉันอยู่จนตลอดชีวิต

ขออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง พร้อมทั้งอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญบารมีอันสูงส่งที่คุณแม่บุญเรือนได้ประกอบไว้ จงได้โปรดดลบันดาลให้คุณแม่บุญเรือนที่เคารพรักจงไปสู่สุขคติ และล่วงพ้นการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ตามคติในพระพุทธศาสนาสมดังมโนรถของท่านทุกประการ.

วัฒนา ดวงจันทร์

๑๓ ก.ย. ๒๕๐๗

๖. คุณแม่ของข้าพเจ้า

โดย

พลตรี ยุทธ สมบูรณ์

ไม่มีใครที่เกิดขึ้นมาในโลกนี้โดยปราศจากแม่ แม่เป็นผู้ให้กำเนิดแก่ลูกทุกคน

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็น " แม่" ของพวกเรา "ลูก ๆ" ทุก ๆ คน ลูก ๆ ของคุณแม่แพร่หลายอยู่ทั่วไปทั้งภาคเหนือ ภาคอิสาณ ภาคตะวันออก และภาคใต้ หรือจะเรียกว่าทั่วพระราชอาณาจักรก็ได้

เพราะเหตุใดพวกเราทั้งหลายจึงชอบเรียกท่านว่าคุณแม่ ? หากจะเปรียบเทียบคุณแม่บุญเรือนกับคุณแม่ของเราเองแล้ว จะผิดกันอยู่ก็ตรงที่ว่า คุณแม่บุญเรือนโตงบุญเติม ท่านมิได้เป็นผู้ให้กำเนิดเท่านั้น แต่คุณแม่บุญเรือนให้เรา "ลูก ๆ" ทุกสิ่งทุกอย่างที่แม่ทั้งหลายพึงให้แก่ลูก

บิดามารดาที่ดีทุกคนย่อมเป็นห่วงเป็นใยอยู่เรื่องหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวกับลูก ๆ ของตน เรื่องนี้คือวิชาความรู้ลูกที่ขาดการศึกษาเล่าเรียนย่อมขาดปัญญาที่จะใช้ประกอบอาชีพต่อไปในภายหน้า เมื่อสิ้นบุญบิดามารดาแล้ว บุตรก็จะไร้ที่พึ่ง คุณแม่บุญเรือนได้พยายามอบรมสั่งสอนพวกเราอยู่เสมอ จึงมีการสวดมนต์ไหว้พระทุกวันอาทิตย์ที่บ้านพักของท่าน ทุกครั้งที่มีการสวดมนต์ ก็มักจะมีบรรยายฝึกหัดปฏิบัติธรรมโดยย่อ ๆ แต่เข้าใจดีเข้าใจง่ายประกอบอยู่ด้วยเสมอ วิชาที่คุณแม่สอน คือวิชาพุทธธรรม และท่านได้บอกให้เขียนไปลงหนังสือแดนมธุรสของกรมการรักษาดินแดนโดยให้หัวข้อเรื่องว่า แนวทางขั้นต้นของผู้ปฏิบัติที่จะเข้าถึงพุทธธรรม สรุปโดยย่อ ๆ แล้ว คุณแม่ก็สอนให้รู้จัก "ละ" นั่นเอง ละทุกสิ่งทุกอย่างที่ก่อให้เกิดความทุกข์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ละ โลภ โกรธ หลง ๓ คำเท่านั้น ถ้าใครละได้หมดธุระที่จะต้องละกันต่อไป คุณยายดีเป็นคนสุโขทัย แต่ท่านมาบ่อย ๆ จนเป็นที่รู้จักคุ้นเคยของพวกลูกทุกคน น่าจะเป็นคนหนึ่งที่ละความโกรธได้มากทีเดียว เนื่องจากถูกคุณแม่ซ้อมหลายครั้ง ไม่เห็นคุณยายดีแสดงความโกรธออกมาเลย แต่ก่อนนั้น คุณแม่เคยซ้อมใครต่อใครเสมอหรือลอง "ดี" ว่าใครละได้เพียงใด ลูก ๆ บางคนเหมาเอาเป็นเรื่องที่อาจพาลโกรธคุณแม่เอาก็มี แต่คุณแม่ไม่เคยโกรธหรือเกลียดลูกคนใด เวลาคุณแม่แสดงบทบาทดุคนคราวใด ก็เหมือนกับคนที่โกรธเอามาก ๆ และน่ากลัว เพราะท่าทางขึงขัง เสียงก็ดัง ยังเหลือแต่มองเท่านั้นที่แสดงความเมตตาให้ประจักษ์อยู่ วิธีการสอนธรรมะแบบของคุณแม่ผิดกับคนอื่น ๆ มาก จึงเป็นที่หวาด ๆ ของลูก ๆ อีกหลายคน ในที่สุดคุณแม่ต้องเลิกท่าเอะอะ เพื่อเอาใจลูก ๆ ที่ยังกลัวอยู่ และขอร้องให้คุณแม่เลิก

ตามที่กล่าวมาโดยย่อ ๆ เพื่อแสดงว่า คุณแม่บุญเรือนเป็น "คุณแม่" ของลูกก็เพราะท่านหวังดีต่อพวกเราเหมือนยังกับแม่ทั้งหลายที่เป็น "พรหม" ต่อลูกของตนทุกอย่าง พวกเราจึงเรียก "คุณแม่" อย่างสนิทปาก

สำหรับตัวของผู้เขียนเองก็ได้รับความเมตตาอย่างมาก โดยขอให้ท่านช่วยหลายอย่างหลายประการ รวมทั้งขอกำเนิดให้แก่บุตรทั้ง ๔ คนด้วย อย่างไรก็ดีพระคุณของคุณแม่บุญเรือนมีอยู่กับผู้เขียนอย่างท่วมท้นในเรื่องท่านเป็นผู้ให้กำเนิด**ความสนใจ**ในธรรมะของพระพุทธเจ้า ผู้เขียนเคยอยู่วัดคลุกคลีกับพระสงฆ์องค์เจ้ามาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี แต่ความสนใจในธรรมะไม่เคยมีเลย แต่เมื่อมาสมาคมกับคุณแม่บุญเรือนเพียงระยะเวลาอันสั้นก็เกิดความสนใจอย่างมาก เรื่องนี้ผู้เขียนถือว่าเป็น "ยอดทาน" ที่คุณแม่ให้ไว้กับผู้เขียน ซึ่งผู้เขียนยิ่งเคารพ ยึดมั่น และยังสนใจอยู่เสมอไม่มีจืดจาง

ดังกล่าวมาแล้วนี้ ผู้เขียนจึงเรียกท่านว่า คุณแม่ ภรรยาของผู้เขียนเองก็เรียกว่าคุณแม่ ส่วนลูก ๆ ของผู้เขียนคุณแม่ให้เรียกท่านว่า "คุณย่ายาย"

การจากไปของคุณแม่ ทำให้ผู้เขียนรู้สึกเศร้าใจ และเสียใจอย่างบอกไม่ถูกและไม่อาจประมาณได้ แต่ก็ได้ตั้งใจอธิษฐานให้คุณแม่จงประสพพระนิพพานสมกับที่คุณแม่ได้เพียรบำเพ็ญงานบุญมาแล้วแต่อดีตอย่างไม่ขาดสาย

จากลูก
พลตรี ยุทธ สมบูรณ์
๑ ต.ค. ๒๕๐๗
กรมการรักษาดินแดน

หมายเหตุ **พลตรี ยุทธ สมบูรณ์ เดิมเป็นรองเจ้ากรมการรักษาดินแดน ปัจจุบันเป็นผู้ชำนาญการกองทัพบก ท่านผู้นี้ได้มาเป็นศิษย์และเป็นลูกของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ตั้งแต่รับยศทหารเป็นร้อยตรี ได้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการเรื่อยมาจนเป็นพลตรี ได้แต่งงานอยู่กินกับภริยามานับสิบปี ไม่มีบุตรธิดา ได้มาขอให้คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม อธิษฐานธรรมให้มีบุตรธิดา คุณแม่บุญเรือน ทำพิธีอธิษฐานให้จนกระทั่งมีบุตรธิดาติด ๆ กันเป็นจำนวนถึง ๔ คน ทั้งโดยการอธิษฐานธรรมระลึกชาติ ได้ทราบว่าเมื่อภพก่อนนั้นเคยเกิดมาเป็นน้องชายของคุณแม่บุญเรือน*

๘. อาลัยถึงท่าน

โดย

ศิริพันธ์ โพธิศิริ

กราบเคารพระลึกถึง คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นเวลากว่า ๑๒ ปี ที่นานนี้ได้จารึกตรึงแน่นอยู่ในดวงจิตของข้าพเจ้าตลอดทั้งครอบครัวคือ ๑ ท่านมารดาของข้าพเจ้า ๒ ตัวข้าพเจ้า ๓ น้องสาวของข้าพเจ้า ๔ หลานสาวเล็กอายุ ๑๑ ปี เวลานี้อายุ ๔๐ ปี รวม ๔ ชีวิต นอกจากนี้ยังเผื่อแผ่ถึงผู้อยู่ใกล้ญาติมิตรทั่วไปที่ตระหนักในคุณธรรม ความดีของท่านโดยใกล้ชิด

ข้าพเจ้าพูดไม่ออก บอกไม่ถูก ไม่สามารถจะพรรณนาความรู้สึกของข้าพเจ้าว่าเต็มตื้นในอุปการะคุณ ความเมตตาปราณีของท่านแต่หนหลังให้ถูกถ้วนทุกประการได้ แม้ข้าพเจ้าจะสามารถอธิบายได้เพียง ๑ ใน ๑๐๐๐ หรือ ๑ ใน ๑๐๐๐๐ ข้าพเจ้าก็ต้องพยายามเขียนลงในหนังสือฉลองพระคุณนี้จนได้ ตามกำลังสติปัญญาอันเล็กน้อยที่มีอยู่เมื่อทราบว่าท่านล่วงลับแน่แล้ว หัวใจของข้าพเจ้าคล้ายถูกสิ่งที่มีคมทำลายไปส่วนหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อเหลือเกินว่าหลายร้อยหรือหลายพันชีวิตที่ไปประชุมร่วมกุศลกับท่านเสมอ ๆ ที่บ้านพระโขนงหรือนาน ๆ ไปครั้งก็ตาม คงแสนระลึกถึงเคารพและสุดเสียดายเช่นเดียวกับข้าพเจ้า เพราะอย่างน้อยท่านเหล่านั้นคงทราบดีแล้วว่า คุณแม่บุญเรือนเป็นบุคคลอัจฉริยะที่น่าเคารพและเทิดทูลเพียงไร

ข้าพเจ้าไม่ใช่นักไสยศาสตร์ แต่ข้าพเจ้าเชื่อในกุศลจิตและแรงอธิษฐานบารมีที่คุณแม่บุญเรือนท่านได้สะสมไว้ในชาติปางก่อนจนถึงชาตินี้ว่าเปี่ยมด้วยเมตตาและกรุณาคุณมีทิพจักษุทางรักษาโรคภัย ช่วยสงเคราะห์มนุษย์โดยมิหวังผลตอบแทนใด ๆ ท่านมีคุณลักษณะพิเศษด้วยแรงเมตตาอธิษฐาน ยอมเสียสละทุกอย่างแม้ชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมได้ทันทีทุกเมื่อโดยไม่อาลัยอาวรณ์

ทุกชีวิตที่มุ่งหน้าไปขอความช่วยเหลือจากท่าน บางคนอาจคิดว่าผิดหวังเพราะความเข้าใจผิดบางประการ แต่ข้าพเจ้าทราบดีว่าท่านเริ่มแก้ทุกข์แรกพบ ให้บุคคล

ผู้นั้นทันทีแล้ว โดยมิทันรู้ตัว โดยวิธีการที่หลายคนไม่เคยประสบมาก่อนจากที่ใด นอกจากสำนักคุณแม่บุญเรือน

คุณแม่ที่เคารพรักอย่างสูงยิ่ง ขอให้วิญญาณของคุณแม่จงขึ้นไปสถิตอยู่ในชั้นอมตะด้วยแรงอธิษฐานปรารถนาบารมีของบรรดาลูก ๆ ทั้งหลาย ซึ่งได้ร่วมแรงร่วมใจกันมาสนองพระคุณในครั้งนี้ โดยพร้อมเพรียงกัน พวกเราทุกคนจะไม่ลืมพระคุณของคุณแม่ วาทะศิลป์คุณแม่อาจจะไม่ไพเราะเพราะพริ้งเช่นชาวโลกทั้งหลายในบางครั้ง แต่เท่าที่ข้าพเจ้าสนิทมานานพอจึงซาบซึ้งดีว่า วาจานั้นแฝงไว้ด้วยเมตตาธรรมและความมุ่งมั่นที่จะบำบัดทุกข์ อำนวยสุข ให้ทุกคนที่ไปหาท่าน ขั้นแรกท่านมักทดลองให้ใช้ขันติธรรมและละอัสมิมานะถือตัวตนให้สิ้นไป เมื่อท่านแน่ใจว่าผู้นั้นละได้แล้ว ท่านก็ช่วยให้ได้สัมฤทธิ์ผลสมความปรารถนาแทบทุกรายไป ที่มุ่งมั่นในศรัทธาบารมีต่อท่าน ส่วนข้าพเจ้านั้นไม่เคยผิดหวัง และคิดว่าท่านทั้งหลายที่ได้มาร่วมงานกุศลด้วยกันในครั้งนี้ ย่อมเข้าใจในศรัทธาคติธรรมของท่านแล้วโดยทั่วกัน

ลูก ๆ ขอกราบคุณแม่ด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง ด้วยกตัญญูกตเวทิธรรมตลอดชีวิต.

ศิริพันธ์ โพธิศิริ

๒๗ ก.ย. ๒๕๐๗

---

๙. อาลัย คุณแม่อย่างสุดซึ้ง

ของ

สมศรี บํญจวรางค์

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม มาวางสังขารลง ลูกมีความเสียใจและอาลัยอาวรณ์อย่างสุดซึ้ง ในชีวิตนับจากบิดามารดาแล้วไม่เคยเคารพรักใครเท่าคุณแม่

เลย เพราะคุณแม่มีความกรุณาต่อลูก สอนให้ลูกเป็นคนดี แนะนำให้หาทางดับทุกข์

ยามลูกทุกร้อนหรือภายในครอบครัวจะได้รับทุกข์ร้อนสิ่งไร คุณแม่ก็อธิษฐานช่วยโดยใช้อิทธิฤทธิ์ช่วยลูกคยได้ผ่านอุปสรรคมาได้หลายครั้ง ลูกเชื่อว่าคุณแม่มีคุณธรรมสูง และมีอิทธิฤทธิ์จริง เว้นไว้แต่บางครั้ง ลูกไม่เข้าใจในคุณธรรมของคุณแม่ ฝ่าฝืนคำสั่งลูกจึงจะไม่ได้รับผล คุณแม่มิได้เลือกที่รักมักที่ชัง แม้แต่สานุศิษย์อื่นก็เช่นกัน คุณแม่พร่ำสอนและพยายามปั้นลูกให้มีฐานะขึ้นมาให้ทัดเทียมคนอื่นเขาพร้อมทั้งให้มีความสุข เท่าที่ลูกได้เคยอยู่ใกล้ชิดมา บรรดาสานุศิษย์ที่มีฐานะดี ท่านอธิษฐานช่วยให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น ที่มีฐานะด้วยท่านก็พยายามปั้นขึ้นให้ทัดเทียมผู้ที่เจริญแล้ว ในยามขันธ์คุณแม่ป่วย คุณแม่ก็มิได้สนใจ สนใจแต่ลูกและสานุศิษย์อื่น ๆ ลูกเคยไปกราบคุณแม่ทุกวันอาทิตย์ ยามที่ลูกเว้นไม่ได้ไปสวดมนต์วันรุ่งขึ้นจะวางสังขารแล้ว คุณแม่ก็ยังเปิดโอกาสให้ลูกปรารถนาเอาแต่ความเจริญวันนั้นนับว่าเป็นบุญของลูกที่ได้มีโอกาสไปกราบเป็นครั้งสุดท้าย ประมาณทุ่มครึ่งลูกไม่นึกว่าคุณแม่จะวางสังขารลงเร็วเช่นนี้ ลูกเสียใจและอาลัยอาวรณ์มาก ที่ขันธ์ของคุณแม่ป่วยครั้งนี้ลูกมิได้มาปนนิบัติประคบประหงมคุณแม่เหมือนที่ครั้งป่วยที่แล้ว

การประกอบกรรมดีของคุณแม่ ลูกขออัญเชิญวิญญาณของคุณแม่จงไปเสวยทิพย์สุขบนสรวงสวรรค์ชั้นดุสิตหรือพระนิพพานอันแสนสุข

และลูกขอคุณธรรมของคุณแม่อันสูงส่ง จงมาคุ้มครองลูกและครอบครัวและบรรดาสานุศิษย์ของคุณแม่ทุก ๆ คน ให้มีแต่ความสุขความเจริญ และร่มเย็นเป็นสุขจะปรารถนาสิ่งใดก็ขอให้ได้สมความปรารถนาทุกประการ.

สมศรี บุญจวรางค์

๑๗๙ หอพักศรีวิวัฒน์ ศรีย่าน ถนนสามเสน อ. ดุสิต พระนคร

๑๐. อาลัย อย่างมารดาบังเกิดเกล้า

ของ

ธน ศีตะจิตต์

ข้าพเจ้าได้ขอปวารณาตัวเป็นบุตรคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ ทั้งนี้เพราะมารดาของข้าพเจ้าวายชนม์มาแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ และข้าพเจ้ามีความว้าเหว่ และปรารถนาอยู่เสมอว่าอยากจะได้มารดาไว้คอยปกปักรักษาเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรสักคนหนึ่ง ก็โชคดีได้มาพบคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ทั้งได้ทราบถึงอภินิหารต่าง ๆ ของคุณแม่ ข้าพเจ้าจึงได้เข้าปวารณาตัวเป็นบุตร ในครั้งแรกที่ได้พบคุณแม่ จึงนับว่าข้าพเจ้าก็สมปรารถนาดังที่ต้องการ ในขณะนั้นข้าพเจ้ามีโรคประจำตัวอยู่ คือมีการปวดท้องและจุกแน่นเสมอ ๆ ได้พยายามรักษาทั้งแพทย์แผนโบราณและแพทย์แผนปัจจุบันมามากแต่ก็มิหายขาดได้ ครั้นเมื่อข้าพเจ้าได้ปวารณาตัวเป็นบุตรคุณแม่แล้ว ท่านก็ได้ทำปูนอธิษฐานให้และได้รับประทานไพลและน้ำอธิษฐาน เป็นเวลาประมาณเดือนเศษ โรคดังกล่าวก็หายมาจนทุกวันนี้

ฉะนั้น เมื่อท่านได้จากข้าพเจ้าไปเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงมีความอาลัยเช่นเดียวกับมารดาบังเกิดเกล้าของข้าพเจ้า ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงขอกล่าวคำไว้อาลัยดังนี้ :—

โอ้คุณแม่แลลับแล้วแคล้วหลานลูก ทุกคนผูกจิตมั่นขวัญผวา
ไปลิบลับมิได้กลับคืนมา เป็นขวัญตาขวัญใจให้ได้ชม
คุณแม่เป็นร่มไทรคอยปกป้อง ความมัวหมองก็หายกลายสุขสม
ยามทุกข์ไข้ใจวิโยคโศกระทม ก็หายตรมใจกลับชื่นรื่นสบาย
ต่อแต่นี้ใครจะป้องปกครองเล่า ยามทุกข์เร้ารุมสุมคลุมเหลือหลาย
ใครจะช่วยอำนวยให้ทุกข์มลาย ใครจะช่วยให้ใจกายคลายกังวล
สิ้นแล้วแม้แต่เสียงสำเนียงท่าน ที่ซาบซ่านสอนสั่งยังทุกหน
ทุกคนรู้ซึ้งแจ้งแจงกมล ชั่วชีพชนม์ก็ไม่หายสลายไป
เหลือเพียงภาพสลักมั่นตันตันจิต ยิ่งเพ่งพิศจิตประหวั่นพรั่นไฉน
มาบัดนี้มาพรากจากลับไป ดวงจิตใช่ร้ให้หวนชวนรำพึง
แสนวิโยคโศกอาดูรพูนเทวษ น้ำเนตรพรากหลากไหลใจคิดถึง

คงได้แต่คร่ำครวญหวนคนึง รำลึกซึ้งซึ้งพระคุณพูนอนันต์
สิ้นเสียงสิ้นสั่งแล้วแคล้วคุณแม่ สุดจะแก้คืนกลับมารับขวัญ
ดวงจิตเศร้าขื่นขมตรมชีวัน ในความฝันพร่างพร้อยรอยเมตตา
ประณมหัตถ์กราบลงอย่างจงจิต พร้อมเบญจางคประดิษฐ์จิตครวญหา
ขอพร่ำบ่นสวดมนต์ภาวนา ดวงวิญญาคุณแม่ไซร้ให้สมจินต์
พร้อมไตรทวารคิดพินิจนึก ขอจารึกอธิษฐานด้วยฌานศีล
ทั้งฌานธรรมล้ำเลิศเพริศประทิน บันดาลสิ้นซึ่งที่คิดจิตปรารมภ์
ขอเดชะรอยบุญหนุนนำให้ คุณแม่ไซร้ไปสู่ฟ้าพาสุขสม
ท่านถึงแล้วซึ่งนิพพานหลานลูกชม แสนสุขสมสดชื่นรื่นวิญญา
โพธิญาณท่านสำเร็จเสร็จสมมาตร แสนเปรื่องปราชญ์ถึงซึ่งสิ่งปรารถนา
ท่านสถิตย์อยู่คู่สวรรค์ชั้นนภา นับเวลากัปกัลป์นิรันดร.

ธน ศีตะจิตต์

๔ ต.ค. ๐๗

---

๑๑. คุณแม่ที่เคารพของลูก

โดย

แกมแก้ว จันทมาศ

คุณแม่ซึ่งเป็นสุดที่รัก และเคารพยิ่งของลูก ลูกรู้สึกมีความเสียใจอย่างสุดซึ้งที่คุณแม่ไปอย่างไม่มีวันกลับ คุณแม่ได้ยอมเสียสละ และช่วยเหลือพวกลูก ๆ โดยไม่ได้หวังประโยชน์ตอบแทนเลย บุญคุณของคุณแม่นั้น จะหาสิ่งใดมาเปรียบไม่ได้ ท่านแผ่เมตตาจิตต่อพวกลูก ๆ ทุกคนโดยเสมอภาค ไม่ว่าคนนั้นจะมีหรือจน ท่านทราบเหตุการณ์ล่วงหน้า และทำนายอย่างไม่ผิดพลาด เช่นเมื่อท่านแข็งแรงยังเดินได้นั้น ถ้าลูกศิษย์คนใด จะมีการเจ็บไข้ได้ป่วย ท่านรีบมาหาที่บ้านทันที โดยผู้นั้นไม่ได้บอกกล่าวเลย เช่นตัวของดิฉันเอง ในวันหนึ่งคุณแม่เดินเข้ามาหา

ในบ้าน และพูดว่าแม่นั่งดูเห็นเงาดำที่ตัวลูก จึงมาต่ออายุให้ในวันนี้ และให้หากระดาษมาเขียนธรรมะ ในเรื่องวันเกิดของสาธุชนว่า ถ้าทุกคนจะพร้อมใจกันใส่บาตร ในวันเกิดของตน ๆ แล้ว ก็จะได้ชื่อว่า ผู้นั้นได้บำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญ เพราะได้ช่วยเหลือพระภิกษุสงฆ์ในด้านอาหาร เมื่อเขียนเสร็จแล้วประมาณ ๑ หน้ากระดาษ ท่านก็ได้พูดว่าท่านได้ต่ออายุให้แล้ว ดิฉันรู้สึกแปลกใจมาก เพราะเวลานั้นก็รู้สึกสบายดีไม่ได้เป็นอะไร แต่พอคุณแม่พูดจบ ดิฉันก็มีโลหิตไหลออกทางจมูกมากมาย คุณแม่บอกว่าเส้นโลหิตฝอยแตก เพราะมีตัววรรณโรคไชอยู่ ๑ ตัวที่หัวคิ้ว คุณแม่จะประสานเส้นโลหิตให้ ท่านให้ลงนอนและบีบนวดให้ และอธิษฐานผ้าเช็ดหน้าเขียนอักขระ ด้วยดินสอพองลงไปบนผ้า แล้วเอาชุบน้ำบีดบนศีรษะอยู่พักหนึ่ง เลือดก็หยุด และสั่งว่า ถ้าปวดศีรษะหรือเลือดออกอีก ก็ให้เอาผ้านี้เช็ด และใส่บนศีรษะจะหายทันที ท่านลากลับดิฉันจะไปส่งท่าน ๆ ไม่ยอม บอกว่าไม่ต้อง เผอิญเวลานั้นฝนกำลังตกหนัก ดิฉันให้เด็กถือร่มไปส่ง แต่ท่านไม่ยอม เด็กเลยกางร่มเดินตามไป ท่านเดินอย่างช้า ๆ โดยไม่ได้กางร่ม ไปจนถึงปากซอยเรียกแท็กซี่ เมื่อขึ้นรถแล้วตัวท่านไม่เปียกฝนเลยจนนิดเดียว นี่แหละบุญคุณของท่านอย่างมากมายที่มีต่อลูก ๆ เมื่อสิ้นท่านไปแล้วเช่นนี้ ลูกมีความว้าเหว่ และเสียใจอย่างสุดซึ้ง เมื่อคุณแม่ยังอยู่ท่านคอยให้กำลังใจ และให้ความอบอุ่นแก่ลูก ๆ ทุกคน ท่านช่วยแนะนำแนวทางไปสู่ความสำเร็จเสมอ สิ่งที่พูดมานี้ ได้มีสักขีพยานให้ประจักษ์หลายคน แต่ดิฉันได้พรรณนาออกมาจากใจจริง และเลื่อมใสในคุณธรรมของคุณแม่ ขอคุณธรรมของคุณแม่ จงอยู่ประจำตัวลูก ๆ ทุกคน อยู่คู่ฟ้าและดิน ส่วนตัวของท่านก็ขอให้สู่สวรรค์นิพพาน เพราะคุณแม่ได้สร้างคุณ ประโยชน์ให้แก่ลูก ๆ มากมายหลายอย่าง เหลือที่จะพรรณนาไว้ในที่นี้ได้ ท่านเป็นผู้ที่ประเสริฐหาผู้ใดเทียบไม่ได้อีกแล้ว

แถมแก้ว จันทมาศ

๒๗ ก.ย. ๒๕๐๗

๑๒. ระลึกถึงคุณยาย

โดย

วรณี สุนทรเวช

ฉบงง ๑๖

๏ ฟังข่าวผ่าวดังเพลิงกาฬ มารุมเผาผลาญ
จิตให้เร่าร้อนลำเค็ญ

๏ แต่นี้จะมิแลเห็น คุณยายผู้เป็น
ประดุจร่มโพธิ์ทอง

๏ ทรงคุณอุ่นเกล้าเราผอง มิทันได้สนอง
ได้ทดได้แทนพระคุณ

๏ สมกับที่ท่านการุณ อวยเอื้อเจือจุน
ช่วยให้หายโรคนานา

๏ ทั้งยังเป็นที่ปรึกษา เมื่อจนปัญญา
และเกิดปัญหาสารพัน

๏ ตักเตือนสอนทุกสิ่งอัน มิให้เราหัน
เหออกไปนอกคลองธรรม

๏ สอนให้ประกอบแต่กรรม อันดีน้อมนำ
เจริญรอยบาทพระศาสดา

๏ อยู่เย็นเป็นสุขทุกทิวา ต่อไปเบื้องหน้า
หากว่ามีทุกข์ระทม

๏ เปรียบเสมือนดังว่าจะจม เข็มในสมุทรจม
ยากจะหาทางแก้ไข

๏ ขาดทั้งที่พึ่งทางใจ จะหาผู้ใด
ได้ดั่งคุณยายบ่มี

๏ ขอคุณธรรมความดี ของคุณยายที่
ได้บำเพ็ญแต่ก่อนมา

๏ บรรลุซึ่งความปรารถนา อริยมรรคา
หลุดพ้นวัฏสงสาร
๏ เข้าสู่แดนพระนิพพาน สงบจิตนิจกาล
ตราบฟ้าดินสลายด้วยเทอญ.

วรณี สุนทรเวช

๒๒ ก.ย. ๐๗

---

๑๓. คำไว้อาลัย

โดย

ม.ร.ว. คำทัศน์ เกษมสันต์

กราบคุณแม่บุญเรือนที่เคารพรักและสักการะยิ่งของลูก

ตอนบ่ายประมาณ ๓ โมง วันจันทร์ที่ ๗ กันยายน คุณบุญเนื่องได้มาหาถึงที่ทำงานและบอกแก่ลูกว่า คุณแม่ได้วางสังขารและสิ้นใจเสียแล้ว เมื่อตอนประมาณ ๑๐ โมงเช้าเศษ พอลูกได้ทราบข่าวร้ายเช่นนั้น ทำให้บังเกิดความเศร้าอย่างสุดซึ้งและรู้สึกอ้างว้างขึ้นมาทันที ทั้งที่ทราบอยู่ก่อนว่าคุณแม่ได้เจ็บมานานตั้ง ๘ เดือน สังขารทรุดโทรมลงทุกวัน แต่ท่านก็ยังมีสติดีอยู่ตลอดเวลา จนในที่สุดหมดหนทางที่แพทย์จะเยียวยารักษาได้ ลูกก็ยังไม่วายที่จะสลดใจ และใจหายมากที่มาขาดที่พึ่งทางใจอย่างแท้จริงของลูกไป คุณแม่เป็นทั้งที่พึ่งทางกายและทางใจของลูกโดยแท้

คุณแม่เป็นที่พึ่งทางกายนั้น คือ เมื่อลูกไม่สบายร่างกายทรุดโทรมเกี่ยวกับต่อมไทรอยด์อักเสบ ได้ไปหาแพทย์แผนปัจจุบันรักษา แพทย์ตรวจดูและพยายามคลำตรงบริเวณคอก็ไม่พบต่อมว่าโตควรผ่าหรือไม่ ได้ให้ยามารับประทานก็แพ้ต่อยา

คือ ลมพิษขึ้นต้องหยุด ลูกกลัวการผ่าตัดเพราะเป็นการเสี่ยงอันตรายอยู่มาก จึงคิดว่าทำอย่างไรเราจึงจะหายโรคโดยไม่ต้องเสี่ยงผ่าตัดเช่นนั้น พอคิดเช่นนั้นจิตก็เกิดหวลนึกถึงคุณแม่บุญเรือน ซึ่งลูกไม่เคยรู้จักมาก่อนเลย เพียงแต่ได้เคยอ่านเรื่องราวของท่านทางหนังสือพิมพ์นานมาแล้วและก็ผ่าน ๆ ไปไม่ได้สนใจ พอไม่สบายขึ้นมาครั้งนี้ ทำไมถึงเกิดระลึกถึงท่านขึ้นมาก็ไม่ทราบ และมั่นใจด้วยว่าคงจะต้องหาย แต่ไม่ทราบว่าท่านอยู่ที่ใด จึงพยายามสืบถามเพื่อน ๆ ดู ได้ความว่าท่านพึ่งจะย้ายมาอยู่ที่พระโขนงในบริเวณบ้านของวิเศษนิยม และเพื่อนก็ได้กรุณาพาไปพบท่าน พอได้เห็นท่านแล้วยังเกิดความรู้สึกเลื่อมใสและให้นึกรักท่านมากเหมือนกับแม่ของลูกจริง ๆ วันนั้นเป็นวันอาทิตย์คนมากันมากมาย คงมาสวดมนต์เป็นประจำทุกอาทิตย์นั่นเอง ยารักษาโรคของท่านไม่มีอะไรมาก นอกจากให้ไปซื้อปูนแดงมา ๑ กระป๋อง ตั้งลงตรงหน้าแล้วพนมมือตั้งจิตอธิษฐานดังต่อไปนี้ คือ คุณแม่ท่านพนมมือว่า นะโม ฯ ๓ จบ และอธิษฐานก่อนแล้วท่านก็ชี้มือไปที่ปูนนั้นและให้เรามองไปที่ปูน พนมมือและว่าตามท่านดังนี้.

"ขอให้เป็นยาทิพย์ รักษาโรคให้หายทุกชนิด
ให้มีแนวชีวิตรุ่งโรจน์ ให้อายุยืน"

จบแล้วท่านก็พึมพำต่ออีกเล็กน้อย เป็นเสร็จพิธีอธิษฐานปูนใช้เป็นยาศักดิ์สิทธิ์รักษาโรคได้ คือใช้ทาตามร่างกายที่เป็นโรคนั้น ๆ แล้วท่านได้ให้ใบตั้งน้ำอธิษฐานซึ่งพิมพ์แจกและมีคำอธิบายไว้โดยละเอียด ลูกไปหาท่านวันนั้นจำได้ว่าเป็นเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ตั้งแต่วันนั้นมาลูกได้ทำตามที่คุณแม่บอกทุกประการและปฏิบัติติดต่อกันทุกวันไม่เคยขาดเลย โรคที่เป็นค่อย ๆ หาย และหายเรียบร้อยดีโดยไม่ต้องผ่าตัดจนทุกวันนี้ คุณแม่ได้เป็นที่พึ่งทางกายด้วยประการเช่นนี้

ส่วนที่คุณแม่เป็นที่พึ่งทางใจนั้นคือ ท่านสอนให้ลูกสวดมนต์ และให้รู้ธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกอาทิตย์ที่มาสวดมนต์ท่านจะสอนธรรมะ

ด้วยทีละเล็กละน้อย ไม่เพียงแต่ท่านจะสอนธรรมะเท่านั้น ท่านยังสอนให้ลูกทำสมาธิด้วย การทำสมาธิก็มีมัฏฐานที่ท่านสอนก็ง่าย ๆ และสมัยใหม่ คือจะนั่งอย่างไรก็ได้ตามถนัดและสดวก ถ้านั่งขัดสมาธิไม่ได้ ภายหลังที่พวกลูก ๆ สวดมนต์แล้วมีการนั่งสมาธิกัน จะนั่งหลับตาก็ได้หรือลืมตาก็ได้ กี่นาทีตามใจไม่บังคับแต่นั่งไม่เกิน ๑๕ นาที ข้อสำคัญก็คือให้สำรวมจิตไว้ในกายไม่ให้เผลอสติ ให้รู้ว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ หมายความว่าไม่ให้เรามีอารมณ์ฟุ้งสร้านเกินไปนั่นเอง ถ้าเป็นเด็กท่านก็สอนว่าให้มีสมาธิในการเรียนหนังสือ ในการทำงาน ในการที่เราจะทำอะไรเราก็ต้องมีสมาธิอยู่ในสิ่งนั้นจึงจะบังเกิดผล ไม่ผิดพลาด คุณแม่ได้สอนในสิ่งที่ดีที่ควรมากมายหลายอย่าง เกินแก่ที่ลูกจะพรรณาได้ ซึ่งลูกก็ได้ปฏิบัติตามจนบังเกิดผลดีทางใจลูกจนทุกวันนี้

พระคุณความดีของคุณแม่มากมายนัก เมื่อมาสิ้นบุญคุณแม่เสียแล้ว เหมือนกับขาดร่มโพธิร่มไทรและที่พึ่งทั้งทางกายและทางใจไปด้วย ขอผลความดีของคุณแม่ที่ได้ปฏิบัติเมื่อยงมีชีวิตอยู่ และบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือความทุกข์ของลูก ๆ ทั้งมวล จงดลบันดาลให้คุณแม่บุญเรือนที่เคารพรักของลูกประสบแต่ความสงบสุขบนสวรรค์ทุกทิพาราตรีกาลเทอญ.

ลูก

ม.ร.ว. คำทัศน์ เกษมสันต์

สถานตรวจโรคปอด

กองควบคุมวัณโรค กรมอนามัย

๑๔. คำไว้อาลัยคุณแม่บุญเรือน

โดย

สุธรรมา ธารินเจริญ

คุณแม่ซึ่งเป็นสุดที่รักและเคารพอย่างสูงสุดของลูก ท่านได้จากลูก ๆ ไปแล้ว ด้วยความอาลัยรักและเศร้าใจอย่างสุดซึ้ง พระคุณของคุณแม่ซึ่งมีต่อลูกสุดที่จะพรรณาได้ คุณแม่เป็นผู้ให้กำลังใจและความคิดความอบอุ่นแก่ลูก ไม่ว่าลูกจะทำการใด ๆ ในขณะที่มาปรึกษาคุณแม่ ๆ จะเป็นผู้แนะนำ และคอยให้กำลังใจเสมอ คุณแม่มีวาจาสัจและญาณวิเศษที่รู้เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ดี มีใจโอบอ้อมอารีต่อลูก ๆ ไม่เลือกชั้นวรรณะ

นับแต่ดิฉันได้มาเป็นลูกศิษย์ของคุณแม่ ได้รับความช่วยเหลือทางกำลังใจจากคุณแม่เป็นอย่างดี และมีพลานามัยสมบูรณ์กว่าเก่า เพราะดิฉันดื่มน้ำอธิษฐานซึ่งคุณแม่ได้อธิษฐานให้ลูก ๆ ในวันเสาร์รับประทานอยู่ตลอดเวลา พร้อมกับทาปูนของคุณแม่ เมื่อดิฉันรู้สึกไม่ค่อยสบาย หรือเวลาไม่สบายใจ ดิฉันทาปูน ทาแล้วก็หายสบายดี พร้อมกันนี้ ในวันอาทิตย์ ดิฉันได้มาสวดมนต์ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิเสมอ ได้รับพรและธรรมที่คุณแม่สอนให้ ด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในพรและคำสอนของคุณแม่ ๆ เป็นแม่พิมพ์ที่ให้ลูกมีความรู้ ความอดทน เมตตา เสียสละให้กับผู้อื่น และปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในทางถูก แต่บางครั้งเห็นลูกของท่านทำไม่ถูก ท่านอบรมด้วยเสียงดัง บางคนที่เข้าใจคุณแม่ไม่ซึ้งคิดว่าท่านดุ

แต่แก่นของความจริงที่แท้แล้ว คุณแม่จะหัดและนำให้ลูกของท่านมีความมานะ อดทน ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และเสียสละให้กับผู้อื่น เป็นการสอนที่พวกลูก ๆ นำไปปฏิบัติแล้วมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งกายและใจ

คุณแม่เป็นแม่และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิธรรมที่วิเศษยิ่ง ได้จากลูกไปแล้วด้วยความสงบ

ขอวิญญาณอันบริสุทธิ์ของคุณแม่ จงประสบสุขในทิพย์สถาน แห่งสุขคติในสัมปรายภพโน้นเทอญ

สุธรรมา ธารินเจริญ

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๐๗

บ้านธรรมาเวศ

ซอยราชครู

ทอดผ้าป่าที่ศาลาสันติสุข ศาลาแดง
โดยการนำของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม
๑๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๓

ทำบุญฉลอง
พระพุทธโธองค์น้อย
บ้านสามัคคีวิสุทธิ
ถนนวิสุทธิกษัตริย์
๑๒ กันยายน ๒๔๙๔

การเลี้ยงพระที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง จังหวัดพระนคร

ลูก ๆ และสานุศิษย์ได้ร่วมฉลองขึ้นในบ้านใหม่ที่พระโขนง

เมื่อราว ๑๐ มี.ค. ๒๔๙๙

๔

คำสดุดี และอิทธิปาฏิหาริย์

ใน

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

△ △ △

ยาว ชีวมฺปิ เจ พาโล ปณฺฑิตํ ปยิรุปาสติ
นโส ธมฺมํ วิชานาติ ทพฺพิ สูปรสํ ยถา

หากว่าคนพาล เข้าไปคบบัณฑิตแม้ตลอดชีวิต เขาย่อมไม่รู้ธรรม (ของบัณฑิต) เหมือนทัพพีไม่รู้รสแกง

---

๑. กลอนสดุดี

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

กลอนแปด

ขอน้อมนำทำกลอนอักษรสาส์น　　เช่นคำขานสดุดีมีความหมาย
โน้มเคารพนบนอบยอบย่อกาย　　ทั้งหญิงชายถ้วนทั่วทุกตัวคน
ในคณะสามัคคีวิสุทธิ์　　ต่างร่วมจุดเริ่มงานการกุศล
กับคุณแม่บุญเรือนเหมือนแม่ตน　　ได้สร้างผลบุญเบิกเกริกวิธี
คุณแม่เพียรเรียนฌาณสมาบัติ　　อีกวิปัสสนาเลิศบรรเจิดศรี
อภิญญาณหกอย่างเอ่ยอ้างมี　　บรรลุที่สำเร็จเสร็จสมใจ
จนมีฤทธิ์อิทธิปาฏิหาริย์　　อธิษฐานธรรมเห็นเป็นวิสัย
สร้างปูนน้ำนำเนาเอาพริกไทย　　สาคูไพลผลไม้หลายประการ
ทำเป็นยาทิพย์ผ่องของสวรรค์　　อาจแก้กันโรคร้ายหลายสถาน
วาจาสิทธิแรงเรี่ยวท่านเชี่ยวชาญ　　อาจบันดาลดั่งคำนำภิปราย
ช่วยรักษาโรคพยาธิจนคลาดแคล้ว　　ชื่อผ่องแผ้วลือเลื่องเฟื่องขยาย
ทั่วประเทศเขตหลากมีมากมาย　　คนทั้งหลายล้วนพบประสพมา
เป็นผู้ให้ใจดีที่มีหลัก　　วางประจักษ์พร้อมสรรพ์คนหรรษา
สั่งสอนธรรมนำสร้างปฏิมา　　ทุกเวลายึดอย่างทางดำเนิน
เป็นผู้นำทำบุญคุณเอนก　　ทำทานเอกสร้างไว้ไม่ห่างเหิน
ได้บำเพ็ญเช่นนี้มีมากเกิน　　เป็นแนวเดินในลู่สู่นิพพาน
ยอดนักบุญใหญ่ยิ่งอย่างจริงแท้　　ยิ่งใหญ่แน่หายากหากกล่าวขาน
คุณแม่ต้องสมมโนโพธิญาณ　　พ้นสงสารวัฏเลิศประเสริฐงาม

ลูกนอบน้อมพร้อมครบเคารพถ้วน ลูกประมวลไตรรัตนฉัตรแก้วสาม
จงโปรดหนุนคุณแม่พบแต่ความ-- ประสงค์ตามดวงจิตสัมฤทธิ์เทอญ.

ด้วยความเคารพรักอย่างยิ่งใหญ่

จากปวงลูกและหลาน

–คณะสามัคคีวิสุทธิ–

สุจริต ถาวรสุข ประพันธ์ในนามของคณะ

---

๒. อิทธิปาฏิหาริย์ของคุณป้า

โดย

อุษา ไวคะกุล

ประมาณปี ๒๔๘๘ เดือนพฤศจิกายน ได้ทราบข่าวจากเพื่อนว่าคุณป้าบุญเรือนมีความสามารถรักษาโรคและบอกอาการของโรคได้ถูกต้อง โดยไม่ต้องทำการเอกซ์เรย์ คุณอาพัชนีได้ไปหาคุณป้าบุญเรือนที่บ้านพักที่พระโขนง (บ้านเก่าหลวงแข่ม วิชาสอน) คุณป้าบุญเรือนได้ตรวจและรักษาให้โดยการนวด และได้เรียนให้คุณป้าทราบว่า มีหลานสาวคนหนึ่งเป็นโรคอะไรไม่ทราบ ถ่ายอุจจาระเป็นโลหิตออกมาสด ๆ เมื่อเวลาท้องเดินหรือไม่สบายมาก อาการเช่นนี้เป็นมาเป็นเวลาประมาณ ๒–๓ ปี ได้รับการรักษาทางแผนปัจจุบันแล้วก็ยังไม่หาย นายแพทย์แผนปัจจุบันลงความเห็นว่าเป็นแผลที่ลำไส้เล็กต่อลำไส้ใหญ่ ต้องทำการผ่าตัดจึงจะหาย คุณป้าบุญเรือนรับว่าจะมาดูให้ ต่อมาประมาณ ๓–๔ อาทิตย์ คุณป้าได้มาที่บ้านและได้ตรวจให้โดยบอกอาการของโรคตรงกับที่นายแพทย์แผนปัจจุบันเอกซเรย์ไว้ ทั้งนี้ท่านมองด้วยตาเปล่า และบอกล่วงหน้าไว้ด้วยว่า หมอที่กำลังรักษาอยู่เขาจะเปลี่ยนยาให้ ให้ทำตามที่นายแพทย์สั่ง จนกว่าจะหมดสัญญากับนายแพทย์ เมื่อเสร็จแล้ว

ป้าจะรักษาให้ ดังนั้นจึงได้ให้นายแพทย์รักษาจนเสร็จตามที่คุณป้าสั่ง แล้วจึงหยุดการรักษากับแพทย์นั้น ต่อมาประมาณเดือนเศษ คุณป้ามาที่บ้านอีก พอดีขณะนั้นข้าพเจ้ากำลังป่วย คุณป้าก็ได้เริ่มรักษาให้ ด้วยการอธิษฐานน้ำให้รับประทาน งดไม่ให้รับประทานยาและฉีดยา ทำการนวดและตรวจดูโรคภายใน และสั่งให้ทาปูนอธิษฐานของท่าน นับตั้งแต่นั้นมา ข้าพเจ้าก็หายจากโรคนั้นโดยเด็ดขาด ต่อมาข้าพเจ้าได้แต่งงาน ขณะนั้นคุณป้ายังพักอยู่ที่โรงพักกลาง ต่อมาคุณอาพัธนีได้เชิญคุณป้ามาอยู่ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ โดยสร้างบ้านด้วยทุนของลูกศิษย์ของคุณป้า (ที่ดินเป็นของคุณนายพัธนี) รวมเงินได้ภายใน ๑๘ วัน และคุณป้าได้มาอยู่ที่บ้านใหม่นี้ และตั้งชื่อว่า "บ้านสามัคคีวิสุทธิ"

ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ คุณป้าได้เริ่มสอนให้ลูกศิษย์สวดมนต์ไหว้พระทุก ๆ บ่ายวันเสาร์เวลาบ่าย ๓ โมง ต่อมาวันหนึ่งข้าพเจ้าปรารภกับท่านว่า ได้แต่งงานมา ๕ ปีแล้ว อยากจะได้ลูกสัก ๑ คน คุณป้าก็แนะนำให้ขอจากหลวงพ่อพระพุทธชินราชประทานพร ซึ่งเป็นพระบูชาที่บ้านคุณป้า และในขณะนั้นเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีกำลังจะหล่อพระประธานหลวงพ่อพุทโธองค์ใหญ่ ซึ่งจะนำไปไว้ที่วัดสารนาถ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้ข้าพเจ้าทำบุญร่วมสร้างพระพุทโธองค์ใหญ่เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ขอบารมีของพระช่วยประทานพรให้สมความปรารถนา บังเอิญต้นมะม่วงอธิษฐานที่หน้าบ้านสามัคคีวิสุทธิออกดอกอีกเป็นครั้งที่ ๒ ห่างจากครั้งที่ ๑ ซึ่งบางท่านได้กล่าวไว้แล้วเพียงไม่กี่เดือน และมะม่วงที่ออกช่อนี้ติดเป็นลูกเล็ก ๆ ข้าพเจ้าได้ขอต่อคุณป้าขอรับมะม่วงนั้นสัก ๑ ผลเมื่อสุกแล้ว ต่อจากนั้นมา ๓ วัน มะม่วงก็สุก คุณป้าได้นำมาให้ข้าพเจ้าที่บ้านในตอนเช้า และพูดว่า "เอ้ามะม่วงที่ขอสุกแล้วกินเสียจะได้มีลูกตามที่ขอ และสั่งให้ข้าพเจ้ากับสามีไปไหว้พระในเย็นวันนั้น ให้ตั้งใจทั้ง ๒ คนว่าจะขอลูกหญิงหรือชาย ข้าพเจ้าพร้อมใจกันขอลูกผู้ชาย ห่างจากนั้นประมาณ ๓ เดือน ข้าพเจ้าเริ่มตั้งครรภ์ คุณป้าได้มาทำการรักษา และ

ฝืนท้องให้วันเว้นวัน จนครบ ๔ เดือน เหตุที่ต้องมาทำให้เพราะลูกที่เกิดติดอยู่ที่ปีกมดลูก ถ้าไม่ทำการรักษาก็อาจจะแท้งได้ ต่อมาข้าพเจ้าก็แข็งแรง และบุตรในครรภ์ก็เจริญดี ต่อมาข้าพเจ้าก็ได้บุตรอีก ๑ คน ลูกของข้าพเจ้าทั้ง ๒ มีสติปัญญาดี ดังพรที่คุณป้าให้

เรื่องฝนตกไม่เปียกตัวคุณป้า วันหนึ่งตอนเย็นประมาณ ๖ โมง คุณป้านัดว่าจะมานวดให้อย่าเพิ่งรับประทานอาหาร ข้าพเจ้าเห็นว่าเย็นแล้ว และฝนก็กำลังตกหนักมีพายุด้วย คุณป้าคงยังไม่มา ข้าพเจ้าได้ปิดประตูหน้าบ้านเพราะฝนสาดเข้ามาในเย็นวันนั้น เพื่อนข้าพเจ้าหลายคนก็ได้มาทานอาหารเพื่ออยากจะพบคุณป้าด้วย ขณะที่ฝนกำลังตกหนัก เป็นเวลาอีก ๑ นาทีจะ ๖ โมงตรงตามนัด เพื่อนคนหนึ่งบอกว่า "รับประทานข้าวกันเถอะ ท่านคงไม่มาแล้วเพราะฝนตกหนัก" พอพูดยังไม่ทันขาดคำมีเสียงเคาะประตูหน้าบ้าน ข้าพเจ้ารีบไปเปิดประตู ก็ได้พบคุณป้ายืนอยู่หน้าประตูบ้าน ตัวข้าพเจ้าและเด็กถูกฝนสาดเข้ามาเปียกมาก แต่คุณป้าไม่เปียกฝนเลย แม้แต่เสื้อผ้าที่สวมอยู่ก็ไม่เปียก คุณป้ามากอดข้าพเจ้ารู้สึกตัวท่านร้อนผ่าว ข้าพเจ้าจึงได้พูดว่า "วันนี้ได้เห็นแล้วว่าฝนตกไม่เปียกตัวคุณป้า" และทุกคนในที่นั้นก็ได้เห็นด้วย ท่านก็ได้นวดให้ข้าพเจ้าจนเสร็จและรับประทานอาหารกับข้าพเจ้าด้วยแล้วท่านก็กลับไป ขณะนั้นฝนก็ยังตกอยู่หนาเม็ดมาก ข้าพเจ้าก็ได้บอกให้เด็กนำร่มมาให้ท่าน ๆ บอกว่า "มาได้ก็ต้องไปได้" โดยไม่ได้ถือร่มไปด้วย เพราะการทำจริงและความมีสัจจะของท่าน ไม่ว่าจะมีเหตุอะไรเกิดขึ้นท่านก็มาตามนัดโดยไม่ผิดเวลาสักนาทีเดียว ซึ่งคนธรรมดาจะต้องผิดเวลาบ้าง

เรื่องเดินเร็วกว่ารถ วันหนึ่งเวลาบ่าย ๓ โมง ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ ข้าพเจ้าได้ไปหาท่านที่บ้าน ท่านถามว่าจะรีบกลับหรือเปล่า เพราะเป็นวันที่ท่านนัดจะนวดให้ในตอนเช้าวันนั้นมีพระชาวเชียงใหม่มาลาท่านเพื่อจะกลับเชียงใหม่ ท่านรับปากกับ

พระว่าจะไปส่งและจะถวายปัจจัยเพื่อเป็นค่าอาหารในรถระหว่างเดินทาง ข้าพเจ้าได้ดูนาฬิกาและบอกกับท่านว่า นี่บ่าย ๓ โมงกว่าแล้ว ท่านก็ว่ากี่นาทีแล้ว ข้าพเจ้าดูนาฬิกาอีกเป็นเวลา ๑๕.๔๕ น. ท่านก็รีบเดินออกไปที่หน้าประตูบ้าน ข้าพเจ้าเดินตามออกไปดูว่าท่านจะไปรถอะไร พอไปถึงหน้าบ้านพบรถ ๓ ล้อ ท่านก็ขึ้นและบอกว่าไปหัวลำโพงโดยไม่ต่อราคาเลย ข้าพเจ้ากลับมานั่งรอที่บ้าน คุณย่ากลับมาถึงเวลา ๑๖.๒๐ น. ซึ่งใช้เวลาไป–กลับเพียง ๓๕ นาทีเท่านั้น ซึ่งเราไม่สามารถจะทำได้เช่นนี้ ข้าพเจ้าถามคุณย่าว่าทำไมกลับเร็วนัก ท่านบอกว่า "ใจท่านนึกจะให้ถึงสถานีหัวลำโพง พอก้าวขึ้นรถก็ถึงสถานีแล้ว" และเข้าไปพบพระที่จะไปส่งและได้มอบเงินให้ไว้กับคนขายอาหารในรถสำหรับพระ ๒ องค์ เสร็จแล้วกลับมาด้วยรถแท็กซี่

เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของน้ำ ข้าพเจ้าได้ตั้งครรภ์คนที่ ๒ ข้าพเจ้าได้ตั้งน้ำอธิษฐานและทาปูนเสมอมิได้ขาด จนกระทั่งครบกำหนดคลอด วันที่ข้าพเจ้ารู้สึกเจ็บครรภ์ ข้าพเจ้าได้ไปหาคุณย่าที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ เวลา ๑๘.๐๐ น. เศษ พอไปถึงท่านก็ฝนท้องให้ข้าพเจ้าและอธิษฐานน้ำให้รับประทาน ๑ ถ้วย และสั่งว่าถ้าเกิดรู้สึกเจ็บก็ให้คลอดออกมาเลย เสร็จแล้วข้าพเจ้าก็กลับบ้านและเตรียมตัวไปโรงพยาบาลเพื่อเตรียมตัวคลอด การที่ข้าพเจ้าต้องไปคลอดที่โรงพยาบาล เพราะเหตุว่าท้องคนที่ ๑ ข้าพเจ้าต้องถูกทำการผ่าท้องออก ท้องที่ ๒ นายแพทย์ปัจจุบันก็บอกว่าต้องผ่าท้องออกเหมือนกัน พอข้าพเจ้าไปถึงโรงพยาบาล นายแพทย์ก็เตรียมการเพื่อจะผ่าท้องข้าพเจ้า เขากลัวว่าถ้าเจ็บมากมดลูกจะแตก พอรู้สึกเจ็บต้องทำการผ่าทันที ขณะที่อยู่ที่โรงพยาบาลไม่มีการเจ็บท้องเลย พอรุ่งขึ้นประมาณ ๖.๐๐ น. รู้สึกเจ็บครรภ์ก็ได้บอกกับนายแพทย์ว่า "จะคลอดแล้ว" และได้นำข้าพเจ้าเข้าห้องคลอด พอขึ้นเตียงทำคลอด นายแพทย์ยังใส่ถุงมือไม่เสร็จ ข้าพเจ้า

ก็คลอดออกมาเอง เป็นเวลา ๖ โมง ๑๕ นาที ซึ่งเจ็บท้องเพียง ๑๕ นาทีก็คลอด ขณะนั้นมีคนไข้ข้างเตียงเจ็บท้องมา ๒ วันแล้ว เขาถามว่าพี่ทานน้ำอะไรจึงคลอดง่าย ข้าพเจ้ามีน้ำอธิษฐานของคุณป้าอยู่ด้วย ข้าพเจ้าถามว่า "ศรัทธาไหม" ถ้าศรัทธา ก็ระลึกถึงเจ้าของและดื่มน้ำอธิษฐานนี้ เขาก็รับน้ำไปดื่ม ภายใน ๒๐ นาทีเขาก็คลอดบุตรออกมาโดยสะดวก เป็นการช่วยทุกข์มนุษย์อีกประการหนึ่ง

ข้าพเจ้ากับคุณป้ามีความผูกพันกัน เพราะท่านสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักบาปบุญคุณโทษ ให้เรียนธรรมะและรักษาให้ข้าพเจ้าหายจากการป่วยไข้ทั้งครอบครัวของข้าพเจ้า และได้บุตรธิดาสมดังความปรารถนา ก่อนที่ข้าพเจ้าจะพบคุณป้า ข้าพเจ้าทำทุกอย่างตามอารมณ์ ท่านก็เพียรสอนให้ละเสีย และบอกว่าในอดีตชาติหลานก็เคยเป็นญาติกับป้า ป้าก็สงสารและจะเตือนให้หลานละโมหะ โทสะเสีย จะทำให้หลานเป็นคนสุขุมขึ้น จะทำการงานใด ๆ ก็จะได้เป็นใหญ่และเป็นผู้นำของพรรคพวก การที่มีโมหะและโทสะครอบงำอยู่ทำให้ขาดสติ แม้เราจะทำบุญสุนทานเท่าไรก็ดี ถ้าเกิดโทสะหรือโมหะขึ้นก็เป็นผลเสีย แม้ถึงเวลาเจ็บก็ไม่มีจิตที่แน่วแน่ จะตกเวทนามาก ขอให้ทำใจเสียใหม่ ให้รู้ว่าเราจะโกรธก็รีบหนีความโกรธเสีย ข้าพเจ้าพยายามทำตามที่คุณป้าบอกมาได้สัก ๑๐ ปีแล้ว ก็รู้สึกว่าโกรธน้อยลงกว่าเดิมมาก รู้สึกว่าทุกอย่างดีขึ้นเป็นไปตามคำแนะนำของท่าน ข้าพเจ้าจึงขอเป็นหลานท่าน และนับถือท่านประดุจเป็นญาติผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง เมื่อท่านจากข้าพเจ้าไป ข้าพเจ้าก็ขาดที่พึ่งและที่ปรึกษาที่ดีซึ่งหาไม่ได้อีกแล้วในโลกนี้ ท่านทำตัวเป็นญาติ อาจารย์ เพื่อนที่ดี ในเมื่อข้าพเจ้ามีทุกข์ท่านก็ช่วยปลอบและให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ.

อุษา ไวคะกุล

---

๓. สดุดีรักษาโรคคอพอกและไว้อาลัย

ของ

บุญเสม มีหลีสวัสดิ์

ดิฉันได้รู้จักคุณแม่บุญเรือนเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ เนื่องจากนางน้อย มาตร์สกุล ร้านทอนพานิช ลำปาง ได้มาให้คุณแม่ทาปูนอธิษฐานให้หายจากโรคคอพอก (เป็นไทรอยด์) โตเท่าไข่เป็ด เขาหายดีแล้วถึงได้ไปหาดิฉันให้พาไปพบคุณแม่ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ ฉันจึงได้ จ.ม. ไปเชิญชวนคุณแม่บุญนาค บุปผาเจริญ ลงมาหาคุณแม่บุญเรือน แม่บุญนาคเจ็บหัวเข่าเดินไม่สะดวกมาตั้งแต่อายุ ๓๖ ปี เจ็บ ๒๐ กว่าปี และรักษามามากมาย คุณหมอเพื่องก็ไปรักษาหายชั่วครั้งคราวเท่านั้น คุณแม่บุญนาคก็ลงมากรุงเทพ พักอยู่ที่บ้านดิฉัน ๆ ก็ได้พาไปพบคุณแม่บุญเรือน ท่านก็สั่งให้ไปซื้อปูนมา ๕ บาท ท่านได้กรุณาให้คุณไสว ศรีงาม เป็นคนไปซื้อมาให้ โดยดิฉันเป็นคนใหม่คุณแม่บุญเรือนก็ไม่รู้อะไรทั้งนั้นของดิฉัน ดิฉันพาคุณแม่บุญนาคไปหาท่านแล้วแต่คุณแม่บุญเรือนท่านจะสั่งให้พาไปหาทุกวัน หรือบางครั้งท่านสั่งให้พาไปตอนเช้าให้รับประทานข้าวร่วมกับท่าน บางครั้งก็สั่งพัก ๒—๓ วันก็พาไปหาตามคำสั่งของท่าน อยู่ประมาณสามอาทิตย์ก็เดินได้สะดวกคล่องแคล่วดี ถึงเดือนพฤศจิกายน เป็นเดือน ๑๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ คุณแม่บุญนาคได้ไปทำบุญบ้านคุณแม่บุญเรือนที่วิสุทธิกษัตริย์ และกลางคืนได้ไปลอยกะทง นั่งเรือไปที่ช่องนนทรีย์ คนไปร่วมลอยกะทงประมาณร้อยกว่าคน มีลมคลื่นแรงมาก อากาศก็หนาวมาก ลงเรือใบออกไปกลางแม่น้ำเจ้าพระยา คุณแม่บุญเรือนสั่งให้คุณหลวงสุภี พูดว่าขอให้ลมหยุด ข้าพเจ้าจะจุดเทียน บูชาสักการะแม่เทวพรหมาแม่พระคงคา พอหยุดพูดลมก็หยุดนิ่งไม่พัด พวกข้าพเจ้าทั้งหลายก็จุดเทียนลอยกะทงบูชาแม่พระคงคาได้ พอปล่อยกะทงถึงน้ำเป็นเสร็จพิธี ลมก็เริ่มพัดแรง

อย่างเดิม ต่อมาดิฉันก็ได้พาคุณแม่บุญนาคไปหาคุณแม่บุญเรือนอีกจนหายเป็นปกติดี ประมาณหนึ่งเดือนเศษคุณแม่บุญนาคก็กลับไปลำปาง ต่อมาดิฉันก็ได้ไปสวดมนต์ที่บ้านคุณแม่บุญเรือนเสมอมา และดิฉันก็ได้ตั้งน้ำอธิษฐานรับประทาน ทั้งตัวดิฉันและลูก ๆ ทุกคนเจ็บป่วยก็ใช้ปูนทาเป็นประจำก็ได้ผลดี ไม่ต้องไปเสียเงินค่าหมอตลอดมา นับว่าคุณแม่บุญเรือนมีพระคุณต่อดิฉันมาก

อภินิหารคุณแม่บุญเรือนครั้งไปเที่ยวลำปาง พ.ศ. ๒๔๙๗ ท่านได้ไปพักบ้านคุณไสว พึ่งจันทร์ฟอง ศรีงาม คนลำปางรู้ว่าคุณแม่บุญเรือนมาลำปางก็มีคนมาหาท่านฟังท่านสอนธรรมะและแนะนำใช้ปูนและตั้งน้ำอธิษฐาน คนมาหามากมาย วันรุ่งขึ้นจะเดินทางไปเชียงใหม่ คุณแม่บุญนาค ได้นั่งรถยนต์ไปรับท่าน ตอนเช้าที่บ้านพึ่งจันทร์ฟองก่อน ๖ โมงเช้า รถไฟออก ๖ โมง ๕ นาที คุณแม่แต่งตัวเตรียมของเสร็จแล้วก็ขึ้นนั่งรถยนต์เรียบร้อยแล้วบอกว่า นายบุญนาคพาฉันไปไหว้พระที่บ้านนายก่อน ฉันยังไม่ได้ไหว้พระ น้องอาภรณ์เป็นคนขับรถก็เรียนคุณแม่ว่า เดี๋ยวนี้จวน ๖ โมงแล้วเจ้าคะ กลัวว่าจะช้าไปจะต้องไปซื้อตั๋วจองที่นั่งด้วย คุณแม่บุญเรือนท่านตอบว่า ถ้าฉันไม่ไปรถไฟก็ไม่ออก ฉะนั้นพาฉันไปไหว้พระเสียก่อน น้องต้องพาคุณแม่พร้อมกับคณะมาไหว้พระสวดมนต์ที่บ้านคุณแม่บุญนาค เสร็จแล้วเป็นเวลา ๖ โมง ๑๐ นาที ท่านสั่งพาฉันไปรถไฟได้แล้ว น้องอาภรณ์ก็ขับรถยนต์มาถึงสถานีนายสถานีบอกรถไฟเสียเวลา ๑๕ นาที พอซื้อตั๋วคุณแม่ขึ้นรถไฟเรียบร้อยรถไฟก็เคลื่อนพอดี คุณแม่เดินทางต่อไปเชียงใหม่

คำไว้อาลัยคุณแม่บุญเรือน

ดิฉันได้รับข่าวอนิจกรรม ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม รู้สึกสลดใจอาลัยรัก คุณแม่บุญเรือนเหมือนกับแม่ของดิฉัน ที่ท่านจากไปโดยไม่มีวันกลับมาพบกันได้อีก เมื่อท่านมีชีวิตอยู่ก็เป็นร่มโพธิ์ทองให้แก่พวกลูก ๆ และลูกศิษย์ที่ไปหา

คนรู้จักคุณ ไม่รู้จักคุณ คุณแม่บุญเรือนให้ความเอ็นดูและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยแนะนำให้ตั้งน้ำอธิษฐานรับประทาน และทาปูนอธิษฐานธรรมของท่าน คนใดเชื่อถือก็ได้ผลดี หายจากโรคนั้นเกือบทั่วทุกคน โดยคุณแม่มีสัจจะธรรมคุณธรรมอันสูงส่ง มีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และได้บำเพ็ญกรณียกิจทางพระพุทธศาสนามามากมาย คุณความดีของท่านเหลือที่จะพรรณนาได้

ดิฉันขออาราธนา ด้วยอำนาจแห่งกุศลที่คุณแม่บุญเรือนได้ปฏิบัติมาในทางโลกทางธรรมที่ท่านได้บำเพ็ญไว้ พร้อมทั้งกุศลบุญราศีทักษิณานุปทาน ซึ่งผู้อยู่หลังได้ร่วมกันปฏิบัติ จงเป็นปัจจัยอำนวยวิมานสมบัติ ประสพความสำเร็จตามกัลปนาผล บรรลุสุคติทุกภูมิสถานในสัมปรายภพโน้นเทอญ.

บุญเสม มีหลีสวัสดิ์

๒๗ กันยายน ๒๕๐๗

---

๔. อิทธิฤทธิ์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

โดย

สนิท ชาติยานนท์

ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน และเรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้เป็นเรื่องจริงที่ปรากฏแก่ตัวข้าพเจ้าเอง คือว่าวันหนึ่งบุตรของข้าพเจ้าเป็นไข้หวัดมีอาการตัวร้อนมากถึงกับสลบไป เหตุเกิดขึ้นที่บ้านของข้าพเจ้าเอง เมื่อเช้ามืดของวันหนึ่งบุตรของข้าพเจ้ามีอาการตัวเย็นแน่นิ่งไป ข้าพเจ้าเห็นว่าอาการเช่นนี้เป็นอาการตายก็มีความตกใจ แต่ไม่ทราบว่าจะทำประการใดดี คิดขึ้นมาได้ว่ามีคุณแม่ที่ช่วยได้อยู่คนเดียวคือคุณแม่บุญเรือน ข้าพเจ้ารีบตรงไปหาในขณะที่ท่านพึ่งตื่นนอนใหม่ ๆ

ข้าพเจ้าก็เล่าอาการของลูกให้ท่านฟัง เมื่อท่านฟังแล้วท่านสั่งให้ฟันต้นกล้วยหลังบ้านเพื่อให้กล้วยตายแทนบุตรของข้าพเจ้า ซึ่งปรากฏภายหลังว่าวิญญาณของลูกข้าพเจ้าได้ออกจากร่างและกำลังเดินทางไปจะไปทางไหนไม่ปรากฏ แต่คุณแม่แจ้งว่าเป็นรัศมีวับ ๆ จำได้ว่าเป็นวิญญาณของบุตรข้าพเจ้าก็เรียกให้กลับมายังร่างเดิมของเขา ซึ่งบัดนี้มีอายุได้ ๖ ปีเศษแล้ว จิตใจและสุขภาพสมบูรณ์ดีทุกประการ จึงขอจารึกพระคุณของคุณแม่บุญเรือนไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สนิท ชาติยานนท์

---

๕. คุณแม่ช่วยข้าพเจ้าอย่างใด

โดย

นายแพทย์ปรีดา ล้วนปรีดา

รู้วาระน้ำจิต

ชีวิตของมนุษย์บางครั้งก็ขัดสนทั้งตัวเองไม่รู้จะแก้ไขประการใดดี ได้แต่ทนทุกข์ยิ่งนานก็เป็นการเดือดร้อนรำคาญมากขึ้นทุกวัน เรื่องนี้ได้แก่ตัวข้าพเจ้าเอง เมื่อออกจากราชการแล้วต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ อย่างสุดความสามารถ บางครั้งหาไม่ได้ต้องขายของเก่ากินถึงแม้ว่าจะได้ราคาถูกก็จำใจ ถึงกระนั้นก็ดียังไม่ทราบว่าจะขายให้แก่ใคร เรียกราคาเท่าไร และจะตกลงเมื่อไร ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถจะช่วยได้นอกจากคุณแม่ผู้เดียวเท่านั้น โดยมิต้องติดสินบนเลยแม้แต่สตางค์แดงเดียว บางครั้งคุณแม่ส่งเงินให้ข้าพเจ้า ๑๐๐๐ บาท เพื่อช่วยแก้หน้าให้ ได้มีโอกาสทำบุญกับสานุศิษย์ทั้งหลาย ขอกลับไปพูดถึงเรื่องค้าขาย เรื่องขายที่ดินซึ่งผู้ซื้อต่อราคาเด็ดขาด คุณแม่ห้ามไม่ให้ ข้าพเจ้าไปติดต่ออีกจนถึงโอกาสอันเป็นโชคดีของข้าพเจ้า คุณแม่สั่งให้ข้าพเจ้าไป เสนอราคาตาม ที่ท่านกำหนดให้ใน เวลาที่ท่าน สั่งต่อบุคคลที่

ท่านชี้แจง ผู้การนั้นก็สำเร็จได้ ด้วยอำนาจของการรู้ว่าระน้ำจิตของฝ่ายผู้ซื้อ และข้าพเจ้าขอบูชาคุณของคุณแม่ด้วยน้ำใจอันบริสุทธิ์ของคุณแม่ ได้กรุณาต่อลูกหลานต่อไปเสมือนเมื่อคุณแม่ยังมีชีวิตอยู่

ระลึกชาติได้

ครั้งหนึ่งคุณแม่เล่าให้พวกลูก ๆ ฟังว่า คุณแม่เกิดเป็นท่านผู้หญิงโม ได้ปราบเจ้าอนุเวียงจันทร์ ช่วยกู้เกียรติและเอกราชของชาติไทยไว้ได้ ครั้นต่อมาคุณนายป๊วยมาแจ้งให้คุณแม่ทราบว่า มีวัด ๆ หนึ่งที่อำเภอปักธงไชยยังไม่มีพระประธาน คุณแม่ได้ชักชวนลูก ๆ ให้ช่วยกันออกเงินสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ และเมื่อเสร็จแล้วได้แห่ออกจากบ้านช่างหล่อ จังหวัดธนบุรี ไปสู่วัดที่อำเภอปักธงไชยและให้พระนามว่าหลวงพ่อชนะประทานพร อันเป็นอนุสรณ์อย่างล้นเกล้าล้นกระหม่อมของพวกลูก ๆ ซึ่งจะต้องมีชีวิตต่อสู้กับโลกไปอีกนานและจุดหมายปลายทางก็ขอให้ชีวิตของพวกลูก ๆ ชนะต่อศัตรูและหมู่พาลสมดังพระนามที่คุณแม่ได้ให้ไว้ ก็นับว่าเป็นที่หลบภัยและที่ยึดเหนี่ยวที่แน่นอนและไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่น นับว่าเป็นพระคุณของคุณแม่ถึงท่านจะล่วงลับไปแล้วก็เพียงแต่สังขารอันไม่มีสาระ ส่วนจิตใจของคุณแม่พวกลูก ๆ คิดว่าเป็นจิตใจที่ถึงแล้วซึ่งพระนิพพานอันเป็นแดนอมตะ อักษรที่ลูกร้อยกรองวันนี้ถ้าเป็นส่วนที่ดีขอให้แทนเท่าเครื่องบูชาที่พวกลูก ๆ นำมาบูชาพระคุณของคุณแม่ไม่มีวันจะลืมเลย

คุณแม่สละแล้วทางฝ่ายโลก

ดังจะเห็นได้จากกิริยาที่คุณแม่แสดงทุกวันมา ไม่ว่าจะเป็นเงินทองของใช้จะมีค่าสักเท่าใดก็ดี มิได้มีใจรวบรวมเก็บทำไว้เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง มีแต่มีเท่าใดรีบส่งให้พวกลูก ๆ ที่ยากจนทันที เครื่องกินเครื่องใช้พอเลี้ยงชีพไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น สำหรับบ้านที่ท่านอยู่ท่านคืนให้เจ้าของบ้านในวันเดียวกับที่เจ้าของบ้านให้ท่าน ทั้งนี้เพื่อแสดงว่าท่านไม่ต้องการของใคร และรีบสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลูก ๆ เห็นแนวปฏิบัติที่ถูกต้องโดยมิได้กังวลสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ ซึ่งล้วนแต่เป็นอนิจจัง

ตามที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า คุณแม่ได้มีพระคุณต่อลูก ๆ มากจนไม่มีที่สิ้นสุด ท่านให้ความรักความปราณีแก่ลูกโดยเสมอหน้าเท่าเทียมกันทั้งคุณแม่ได้สละทรัพย์สิ่งของทั้งปวงแล้วโดยสิ้นเชิง ความมุ่งหมายแต่พระนิพพานแต่อย่างเท่านั้น

หากกล่าวโดยสรุปเฉพาะตัวข้าพเจ้าแล้ว คุณแม่ได้ช่วยข้าพเจ้าได้ ในสิ่งต่อไปนี้

๑. คุณแม่ ช่วยปลดเปลื้องความทุกข์

๑.๑ เมื่อการเงินฝืดเคือง
คุณแม่กำหนดราคาที่ดินให้ขายได้

๑.๒ เมื่อบุตรเจ็บไข้ อาการหนัก ไปหาคุณแม่ บอกคุณแม่ว่าบุตรไม่สบายมาก ท่านบอกว่าไม่เป็นไร ลูกก็หายตามที่ท่านบอก

๑.๓ เมื่อว่างงาน ท่านหางานให้ทำ

๒. คุณแม่สอนวิชาแพทย์ให้

๑.๑ ถึงชีพจักรของเชื้อแบคทีเรีย ว่าตัวท่านเคยเป็นบาทยักษ์ เชื้อมันแบ่งตัว ทำลายเส้นประสาทชักกระตุก ใช้ยาฉีดมากเกินไปมีอาการแพ้ยาเหมือนกับอาการไข้

๑.๒ เชื้อวัณโรคที่อยู่ตามหลอดลม คุณแม่บอกว่ามีเชื้อจับอยู่เมื่อไอแรง ๆ เชื้อออกหมด อาการไอก็หาย

๒.๓ เชื้อหนองใน ทำลายช่องปัสสาวะจนเป็นหนอง

๒.๔ เชื้อซิฟิลิส ทำให้เป็นฝีมะม่วง อาการของโรคเป็นอย่างไรท่านชี้แจงให้เข้าใจ โดยไม่ต้องหาหนังสืออ่าน

๓. คุณแม่อธิษฐานปูน ให้มีสรรพคุณรักษาโรคได้

๑.๑ รักษาโรคผมร่วง

๑.๒ รักษาโรคเรื้อน

๑.๓ รักษาวัณโรค

๔. คุณแม่ให้ยารักษาโรค

๑.๑ ให้น้ำมันใส่ผม ทาศีรษะแก้ผมร่วง ทาหน้า ทำให้หน้าไม่เหี่ยวไม่ย่น ทาผิวหนัง เป็นเครื่องประเทืองผิว เวลาบอกบอกเป็นภาษาอังกฤษ และเมื่อผสมแล้ว นำไปให้ตรวจ บอกว่าต้องแก้ไข กระทั่งบอกว่าใช้ได้ดีแล้ว

๑.๒ บอกยาผงเหลือง แก้มะเร็ง ทานแก้ท้องร่วง ทาห้ามโลหิต ทาแผลสด เป็นยาสมานแผล

๕. คุณแม่สอนธรรมะ

๕.๑ ให้รู้วิธีหายตัว คือหลีกไปเสียให้พ้นจากเหตุการณ์

๕.๒ สอนให้สวดมนต์ไหว้พระ

๕.๓ ชักชวนให้สร้างพระ สร้างโบสถ์ และสร้างหนังสือเพื่อเผยแพร่คุณของพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า

ปรีดา ล้วนปรีดา

๔ ตุลาคม ๒๕๐๗

---

๖. ปาฏิหารย์ของคุณย่า

โดย

ชูชาติ ทองนาค

กระผมชื่อ ชูชาติ ทองนาค บ้านเกิดอยู่สุพรรณบุรี เคยมาบ้านคุณย่าบุญเรือนตั้งแต่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ จำได้ว่าตอนนั้นอยู่ชั้นประถมปีที่ ๓ โดยมากับคุณพ่อ ผมได้พบเหตุการณ์เกี่ยวกับอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ของคุณย่าบุญเรือนหลายหน แต่เรื่องที่จะเล่าต่อไปนี้ขอเอาแต่ที่นับว่าสำคัญที่สุด ๒ ครั้งคือ

ครั้งแรกนั้นผมตำดินปืนเพื่อจะทำจรวดเล่น โดยมีส่วนผสมของ ดินประสิว กำมะถัน ถ่าน คุณพ่อเคยบอกว่าไม่ให้ทำในบ้านเพราะเกรงว่าจะระเบิด แต่ผมก็มิได้ทำตาม ตอนที่เกิดเหตุดินปืนระเบิดนั้นเป็นตอนเช้าวันอาทิตย์ไม่ได้ไปโรงเรียน ผมก็เอาดินปืนออกมาตำ เอาครกวางข้างหน้าแล้วนั่งขัดสมาธตำดินปืน ส่วนคุณพ่อกวาดพื้นอยู่ห่างประมาณ ๔–๕ วา จะเนื่องจากเหตุใดไม่ทราบ ดินปืนก็ระเบิด มารู้สึกตัวอีกทีปรากฏว่าอยู่บนถนนหน้าบ้าน ห่างจากที่ตำดินปืนประมาณ ๑๕ วา โดยที่ไม่รู้สึกตัวเลย ส่วนคุณพ่อนั้นถูกลูกไฟของดินปืนพองไปครึ่งตัว มีคนบอกว่าต้องไปโรงพยาบาล มิฉะนั้นต้องตาย คุณพ่อก็ไม่เชื่ออยู่รักษาตัวที่บ้านโดยใช้ น้ำอธิษฐานและปูนเท่านั้นในไม่ช้าก็หาย ส่วนผมเองถูกลูกไฟเพียงลูกเดียวเท่าหัวไม้ขีดไฟ ผมเองมั่นใจเหลือเกินว่าจะต้องเป็นอภินิหารของพระพุทโธ ที่อยู่ในคอของผมอย่างแน่นอน แต่ส่วนคุณพ่อนั้นไม่ได้แขวนหลวงพ่อพุทโธ ซึ่งตามการแล้วผมควรโดนไฟจากดินปืนเข้าเต็มหน้า เต็มอก มากกว่า เหตุที่ไม่เป็นเช่นนี้ก็เพราะอำนาจความศักดิ์สิทธิ์ของคุณย่าบุญเรือน ซึ่งเป็นผู้สร้างหลวงพ่อพุทโธ

ครั้งสอง เกิดขึ้นกับคุณแม่ ตามปกติคุณแม่ไม่ค่อยเชื่อคุณย่านัก อยู่มาวันหนึ่งตอนกลางคืนขณะที่คุณแม่กำลังนอนแต่ยังไม่หลับ ปรากฏว่ามีอะไรไม่ทราบทรงกายมีแสงสีน้ำเงินลอยเข้ามาทางหน้าต่าง แล้วเข้าไปหายที่หลวงพ่อพุทโธองค์ใหญ่ที่คุณย่าเป็นผู้อธิษฐาน คุณแม่กลัวมากจึงตรงไปกราบหลวงพ่อพุทโธ พอเงยหน้าขึ้นมองก็เห็นดอกไม้ในแจกันลอยขึ้นไปในอากาศแล้วหายไปสักครู่ก็หยุด คุณแม่ก็ยังไม่ค่อยเชื่อก็บอกหลวงพ่อพุทโธว่า คืนพรุ่งนี้ขอให้ดอกไม้ลอยอีก พอคืนรุ่งขึ้นหลังจากกราบหลวงพ่อแล้ว ก็มองดูแจกันดอกไม้อีก พลันก็ปรากฏว่าดอกไม้ลอยขึ้นบนอากาศให้ดูอีก แต่นั้นมาคุณแม่ก็นับถือคุณย่าอย่างมั่นใจ

ชูชาติ ทองนาค

๑๐ กันยายน ๒๕๐๗

๗. อธิษฐานธรรมไปสหรัฐอเมริกา
ซึ่งเป็น บันทึกของนางสาววรณี สุนทรเวช

เมื่อประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ ข้าพเจ้าได้รับปริญญา M.S. in Ed สาขาประถมศึกษาจากมหาวิทยาลัย Wisconin ณ เมือง Madison แล้วก็ลงไปดูงานการสอนอ่านแบบ Dual Approach อยู่ที่เมือง Urbana และ Champaign มลรัฐ Jelinois ขณะที่ดูงานอยู่นั้น บังเอิญเป็นหวัดอย่างแรงแล้วกลายเป็นต่อมอักเสบ อาการมากขนาดลิ้นบวม ขากรรไกรแข็ง และรับประทานอาหารไม่ได้เลย ข้าพเจ้าได้ไปอยู่ในโรงพยาบาลชื่อ Cole Hospital ที่นั่น ขณะที่ตรวจอาการหมอถามว่า ถ้าตายจะให้แจ้งข่าวแก่ใคร ข้าพเจ้าพูดไม่ได้จึงเขียนบอกไว้ว่าถ้าตายให้แจ้งที่สำนักผู้ดูแลนักเรียนสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ตกกลางคืนอาการมาก ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะตายคราวนี้เอง ก็ระลึกถึงคุณยายบุญเรือนให้ช่วย ข้าพเจ้าขณะนั้นเหมือนกับเคลิ้มฝันครึ่งหลับครึ่งตื่น ได้เห็นดวงเขียว ๆ แดง ๆ ลอยเข้ามาในห้องที่พักแล้วเห็นคุณยายบุญเรือนเข้ามาหา แต่มิได้พูดว่ากระไร ข้าพเจ้าก็รู้สึกสิ้นสติไป ข้าพเจ้าป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล ๓ คืน พอเช้าวันที่ ๔ ก็หายเป็นปกติ สามารถเดินทางด้วยรถไฟจากเมือง Champaign-Urbana ขึ้นมา Chicago ต่อรถไฟไปลง Water Town แล้วต่อรถเมล์ไปเมือง Madison ได้ โดยสามารถลากกระเป๋าเดินทาง ๒ ใบ ไปได้ด้วย ข้าพเจ้าเชื่อว่าคุณยายได้ไปหาและช่วยรักษาข้าพเจ้าจึงได้รอดชีวิตมาได้ อนึ่งข้าพเจ้าจวนจะกลับบ้านแล้วจึงมิได้บอกข่าวมากรุงเทพ ฯ เลยด้วยเกรงทางบ้านจะเป็นห่วง.

ครั้นเมื่อข้าพเจ้ากลับมาถึงกรุงเทพ ฯ คุณแม่ก็เล่าว่าคุณยายบอกกับผู้ที่มาสวดมนต์วันอาทิตย์ที่บ้านพระโขนงว่า ขอให้สวดมนต์ให้ข้าพเจ้าเพราะเจ็บ คุณแม่ก็นึกว่าคงไม่เป็นอะไรมาก ระยะเวลาที่คุณแม่เล่านี้ก็ตรงกับที่ข้าพเจ้าป่วยหนัก.

คุณหมอปริดาก็ได้เล่าเรื่องที่คุณยายขอให้คณะศิษย์สามัคคีวิสุทธิสวดมนต์ให้ข้าพเจ้าฟังด้วยข้อความก็ตรงกับที่คุณแม่เล่า.

วรณี สุนทรเวช

๒๒ ก.ย. ๐๗

---

๘. สดุดี คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

โดย

จำนรรจ์ ล้วนปรีดา

การที่คุณแม่ทิ้งสังขารไปในเวลาอันกระทันหันเช่นนี้ นำความเศร้าสลดใจมาสู่ดิฉันและครอบครัวสุดจะพรรณนา ดิฉันรู้สึกว่าได้ขาดผู้ที่มีทั้งพระเดชและพระคุณ ขาดผู้ทรงคุณธรรมอันสูงส่งซึ่งจะคอยแนะแนวทางชีวิต เป็นกำลังใจในยามทุกข์ยาก และให้ความเมตตากรุณาห่วงใยอย่างแท้จริง

ดิฉันเชื่อมั่นในคุณธรรมของคุณแม่มาเป็นเวลานานแล้ว และจะยึดตลอดไปตราบชั่วชีวิต ท่านเคยแสดงอิทธิฤทธิ์อธิษฐานธรรมช่วยชีวิตบุตรชายคนโตของดิฉัน ซึ่งขณะนั้นกำลังทรมานด้วยอาการของโรคหอบหืดจนเกือบจะเอาชีวิตไม่รอด คุณแม่ได้กรุณามาทาปูนให้ลูกชายของดิฉันถึงบ้าน และอธิษฐานให้หายจากโรค ซึ่งก็เป็นไปตามคำอธิษฐาน ความรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของคุณแม่ที่ได้ช่วยชีวิตบุตรชายของดิฉัน ทำให้ดิฉันเกิดความเชื่อมั่นและได้ตั้งปณิธานไว้ว่า จะยอมอุทิศกายและใจเพื่อรับใช้คุณแม่ และท่านก็คงจะรู้วาระน้ำจิตของดิฉันดี นับแต่นั้นมา ดิฉันก็ได้รับความกรุณาจากคุณแม่เสมอ ไม่ว่าจะมีการอธิษฐานหรือประกอบการกุศลครั้งใด ดิฉันและคุณหมอปรีดาจะได้มีโอกาสรับใช้คุณแม่อย่างใกล้ชิดเสมอมา

คุณแม่มีตาทิพย์บอกสภาพการณ์ต่าง ๆ ล่วงหน้าได้ ท่านเคยมาที่บ้านของดิฉันซึ่งอยู่ในซอยสุขุมวิทที่ ๖๙ และบอกว่าต่อไปบริเวณนี้จะเป็นชุมทางคมนาคมใหญ่ ซึ่งปรากฏว่าในปัจจุบันที่ปากซอยบ้านของดิฉันเป็นที่ตั้งของ สถานที่ทำการไปรษณีย์พระโขนง และมีถนนพระราม ๔ ตัดมาบรรจบกับถนนสุขุมวิทอีกด้วย และเมื่อดิฉันได้เล่าให้คุณแม่ฟังว่า จะขายที่ที่ชลบุรีคุณแม่ก็ห้ามไว้และบอกว่า อีกไม่นานจะมีถนนตัดผ่านที่ของดิฉันไปยังจังหวัดตราด ซึ่งขณะนี้รัฐบาลก็ได้เริ่มดำเนินงานแล้ว

คุณแม่มีความเมตตากรุณาและห่วงใยต่อศิษย์ทั้งหลายโดยทั่วหน้า ท่านมีวิธีโปรดศิษย์ให้พ้นทุกข์ด้วยการแจกผลไม้อธิฐาน ซึ่งถือว่าเป็นอาหารทิพย์ ผู้ที่ได้บริโภคจะประสพแต่ความสุข ความเจริญ นอกจากนั้น คุณแม่ยังได้อธิษฐานของวิเศษเพื่อช่วยคุ้มครองบรรดาศิษย์ให้ปราศจากภัยอันตรายและมีอำนาจวาสนา ท่านได้แนะให้บรรดาศิษย์สร้างพระพุทธไว้บูชาประจำครอบครัว และอธิษฐานศิลาน้ำสำหรับใส่ในน้ำเพื่อให้เป็นน้ำอธิษฐาน นอกจากนั้นยังได้มีผู้ประจักษ์ในอำนาจอันมหัศจรรย์ของศิลาน้ำในลักษณะต่าง ๆ กันด้วย

เนื่องจากคุณแม่มีพระเดชพระคุณต่อดิฉันและครอบครัวอย่างล้นเหลือ ดังนั้นเมื่อดิฉันได้รับอนุญาตจากคุณแม่ว่า "ทุกสิ่งอันเป็นความสุขของแม่แล้ว ให้ลูกปฏิบัติได้" ดิฉันจึงรับใช้คุณแม่ด้วยความบริสุทธิ์และสุขใจ แม้ในการอธิษฐานบางครั้งที่คุณแม่จำเป็นต้องใช้เสียงดังท่ามกลางธารกำนัล เพื่อแสดงอำนาจบังคับสิ่งต่าง ๆ นั้น ดิฉันและคุณหมอก็เข้าใจคุณแม่ดี และยอมปฏิบัติตามทุกอย่าง

ในระยะหลัง ๆ ที่คุณแม่ป่วย ท่านได้บอกกับคุณหมอและดิฉันเสมอว่า "ช่วยแม่ให้สำเร็จ" และ "ช่วยส่งแม่ให้ถึงที่ก่อน" ซึ่งเมื่อได้ฟังเช่นนั้น ดิฉันและคุณหมอก็ไม่ได้นึกว่า จะหมายถึงการทิ้งสังขารของคุณแม่ หากได้ประสพเหตุการณ์เช่นนี้ ดิฉันจึงแน่ใจว่า คุณแม่ทราบกาลเวลาที่จะละสังขารของท่านได้เป็นอย่างดี นอกจากคำพูดแล้ว คุณแม่ยังมีการกระทำที่เป็นปริศนาซึ่งดิฉันพึ่งจะเข้าใจพร้อมกับการจากไปของคุณแม่ คือ วันหนึ่งคุณนายอาภรณ์ผู้เรียนธรรม และเป็นเพื่อนกับคุณแม่มาเยี่ยมท่าน พร้อมกับนำผ้าเช็ดหน้าขาว ๑ ผืนมาให้ ขณะนั้นดิฉันอยู่ด้วยพร้อมกับหญิงเจ้าของละครชาตรี คุณแม่บอกว่าจะเล่นละครให้ดู ท่านให้ดิฉันไปหยิบถาด และเผาผ้าเช็ดหน้าซึ่งใส่ในถาดจนกลายเป็นเถ้า แล้วให้ยกถาดขี้เถ้าไปโปรยหน้ามุข สั่งให้ดิฉันหยิบกล้วยหอมหวีใหญ่มาให้หัวหน้าละครชาตรี แล้วให้ไปโหมโรงเล่นละครได้ (ขณะนั้นหัวหน้าละครชาตรี ได้นำคณะของตนมาแสดงอยู่ใกล้บ้านของคุณแม่)

คุณแม่ได้แสดงให้ศิษย์ทั้งหลายเห็นแล้วว่า "ท่านไม่ตาย" ท่านเพียงแต่ทิ้งสังขารไปหลังจากที่ได้ใช้กรรมที่ระลึกได้ในชาติก่อนโดยเรียบร้อย และบรรลุซึ่งนิพพานํ ปรมํ สุขํ สมดังปรารถนาของท่าน ไม่มีศิษย์คนใดได้ยินคำสั่งเสียของท่าน ท่านจากไปด้วยสติสัมปชัญญะและความรู้สึกที่ยังครบบริบูรณ์

คุณธรรมความดี และ พระคุณ ของคุณแม่ เป็นสิ่งประทับใจดิฉัน และครอบครัวตราบชั่วชีวิต แม้คุณแม่จะมิได้มีเรือนร่างปรากฏแก่สายตาของดิฉันเช่นเดิม ภาพของท่านยังคงเป็นสัญญลักษณ์อันศักดิ์สิทธิ์ของดิฉันอยู่ชั่วกาลนาน

จำนรรจ์ ล้วนปรีดา

๔ ตุลาคม ๒๕๐๗

---

๙. คุณแม่กับยาทิพย์

โดย

พลตรี ยุทธ สมบูรณ์

บางท่านที่มาทำความรู้จักกับคุณแม่บุญเรือน มักจะเรียกท่านว่า คุณแม่หมอ คุณหมอ คุณยายหมอ หรือคำอื่น ๆ ที่ลงท้ายว่า "หมอ" คุณแม่ไม่เคยรับหรืออวดอ้างว่าท่านเป็นหมอแม้แต่ครั้งเดียว อย่างไรก็ดี ชื่อเสียงของคุณแม่บุญเรือนหอมไปทั่วประเทศไทย ในฐานะผู้วิเศษ ก็เพราะท่านอธิษฐานวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ให้เป็นยารักษาโรคได้อย่างอัศจรรย์ที่สุด

ก่อนที่จะผ่านไปถึงเรื่องการอธิษฐานสิ่งของให้เป็นยาทิพย์ ขอนำเรื่องความรู้ทางหมอของคุณแม่มาเผยแพร่ไว้บ้างเล็กน้อย รายละเอียดต่าง ๆ สอบถามได้จากคุณนายแกมแก้ว คุณหมอปรีดา ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระประแดง ถึงจะได้ความที่น่าซาบซึ้ง ปัจจุบันคุณหมอปรีดาทำยาผงแก้โรคผิวหนังออกจำหน่าย

ด้วยตัวยาที่คุณแม่เป็นผู้บอกให้แก่คุณนายแกมแก้วมาก่อน ตัวยาเหล่านั้นล้วนแต่ชื่อเป็นภาษาอังกฤษทั้งนั้น ไม่ทราบว่าคุณแม่ไปทราบมาได้อย่างไร เพราะการศึกษาของคุณแม่ก็ได้รับเพียงอ่านออกเขียนได้ ปัจจุบันนี้ยาแก้โรคผิวหนังดังกล่าวยังมีจำหน่ายอยู่เสมอ นอกจากนั้น คุณหมอปรีดาได้ตำรายาอีกอย่างหนึ่งคือ น้ำมันโพธิ์งาม ซึ่งคุณหมอผสมขายอยู่ทุกวันนี้เช่นเดียวกัน ผมสีขาวใส่น้ำมันโพธิ์งามแล้ว ผมจะกลายเป็นสีเทาและจะเข้มขึ้นทุกที และยังใช้ทาเพื่อเหตุอื่น ๆ อีกด้วย ยาขนานที่ ๓ คือ ยาสีฟันวิเศษนิยมของ โรงงานวิเศษนิยม ซึ่งเป็นยาสีฟันขนานเดียวที่สามารถทำรายได้อย่างดีตลอดมา แม้ว่ายาสีฟันต่างประเทศมาแปลก ๆ ก็ไม่สามารถจะลดความนิยมของประชาชนได้ เป็นยาวิเศษสมชื่อ เพราะใช้ทาหน้าแก้สิวฝ้าหน้าตกกระ ทำให้เกิดเมตตามหานิยมตามที่จะอธิษฐานเอาเองใส่ฟันที่ปวดทำให้หายปวดฟัน รายละเอียดอาจสอบถามได้จากคุณนายผิน แจ่ม-วิชาสอน ที่พระโขนง

ขออ้อนกล่าวถึงยาทิพย์ การอธิษฐานให้ศักดิ์สิทธิ์เป็นเรื่องของคุณแม่ สิ่งของเรานำไปให้ท่านเอง เราจะปรารถนาให้ศักดิ์สิทธิ์ไปในทางใดก็ได้ น้ำเป็นเป็นสิ่งที่คุณแม่ให้ลูก ๆ ทุกคนตั้งอธิษฐานกันเอง ในวันเสาร์ จำได้ว่าปูนกับพริกไทยจะต้องนำไปให้คุณแม่ท่านอธิษฐาน ทำเองไม่ได้ การตั้งน้ำแต่ละครั้งจะผสมผลไม้และสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ก็ได้ สิ่งของเหล่านั้นก็กลายเป็นยาทิพย์หรือของทิพย์ขึ้นมา

นอกจากน้ำซึ่งลูก ๆ ตั้งให้เป็นยาทิพย์กันทุก ๆ คนแล้ว ปูนเป็นยาทิพย์ขนานที่สอง เมื่อทาปูนแล้วจะต้องการให้หายโรค ป้องกันโรค ทาที่ตัวของเราเอง จะตั้งความปรารถนาให้คนอื่นด้วยก็ได้ ใช้ได้ทุกอย่างตามความปรารถนา น้ำปูนใช้ทาหน้า ทำให้ผิวหน้าสวย ผสมกับไพล อธิษฐานแก้โรคท้องร่วงท้องเสีย ฯลฯ

พริกไทยเป็นยาทิพย์ที่ลูก ๆ มีติดบ้านเป็นประจำ นอกจากแก้โรคธรรมดาแล้วยังแก้โรคปัญญาทึบ ทำให้เฉลียวฉลาดได้ เป็นไวตามินบำรุงประสาทได้

อย่างดี ไปต่างประเทศที่อากาศหนาว ใช้รับประทานเพื่อให้ร่างกายอบอุ่น หลาน ๆ คุณแม่ที่ไปเมืองนอกพกกันเอาไปแทบทุกคน

สาคู เป็นยาทิพย์อีกขนานหนึ่ง มีชื่อเสียงโด่งดัง เมื่อได้ชุบชีวิตให้กับท่านพลตำรวจโทหลวงวิทิตกลชัย คุณแม่เคยพูดว่า ท่านผู้นี้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อชาติบ้านเมือง ต้องช่วยกันเอาไว้ให้ทำคุณประโยชน์ต่อไปใหม่ สาคูอธิษฐานเป็นยาทิพย์ ที่มีสรรพคุณในการเพิ่มตัวโลหิตแดง เพิ่มกำลังร่างกายให้แข็งแรง

ไพล เป็นยาทิพย์อีกเหมือนกัน คุณใหญ่ คุณลุงที่อยู่สุพรรณ คุณยายตี่ที่อยู่สุโขทัย ชอบมาก เห็นนำมาให้คุณแม่อธิษฐานทีละถุงเกือบเท่าถุงปูนซีเมนต์ ผู้ป่วยด้วยโรควัณโรค โรคไต ฯลฯ ตำแล้วคั้นเอาแต่น้ำ ผสมกับน้ำอธิษฐานรับประทาน ชงัดนัก ถ้าจะให้เป็นยาระบายอย่างอ่อน ๆ ด้วย ก็ต้องเติมเกลือเม็ดหรือสองเม็ด

ผลไม้ที่ใช้รับประทาน อธิษฐานให้เป็นยาทิพย์ได้ คุณแม่มักจะมีผลไม้ยาทิพย์แจกพวกลูก ๆ หลาน ๆ ที่ไปสวดมนต์ในวันอาทิตย์เป็นประจำ ต่อไปนี้ไม่มีการแจกกันอีกแล้ว

ยาทิพย์ยังมีอีกมาก ไม่รู้จักจบ ศิลากรวด ศิลาน้ำ หลวงพ่อพุทโธน้อย ฯลฯ ก็ใช้เป็นยาทิพย์ได้ทั้งสิ้น คุณแม่ทำไว้มากมายหลายอย่าง อธิษฐานเองก็ได้ เทียนแนวชีวิต ซึ่งลูก ๆ รักษากันไว้เปรียบดวงชีวิตนั้น รักษาโรคได้เหมือนกัน เช่น คุณนายฉวี จุดขึ้นแล้ว คุณแม่ท่านก็มาจัดการให้เองเสร็จ

ขอย้อนกล่าวถึงเรื่องน้ำอธิษฐานอีกครั้งว่า คุณแม่บอกว่า ตั้งกินกันเข้าไปเถิด ให้ "เนื้อเป็นทิพย์" เมื่อใด ก็จะหมดโรค หมดภัย แม้แต่รังษีปรมาณูก็กระทำอันตรายมิได้ ตัวผู้เขียนเองตั้งน้ำวันเสาร์ ก็เลยตั้งเครื่องใช้ทุกอย่างด้วยให้เป็นของทิพย์

คุณแม่เองก็เป็นยาทิพย์ได้เหมือนกัน จำได้คลับคล้ายคลับคลาว่า ฯพณฯ จิ๊ด เมื่อคราวเป็นเอกอัครราชทูตอยู่มอสโกเคยป่วย คุณผู้หญิงของ ฯพณฯ หมดปัญญาจะช่วย ระลึกถึงคุณแม่ขึ้นมาได้ เรียกคุณแม่ให้ช่วย ฯพณฯ ก็หายโรคเป็นปัจจุบัน

คุณแม่สถิตย์อยู่ ณ สถานพิมานใด ลูกขออัญเชิญมาสิงสถิตย์อยู่กับลูก ๆ ตลอดไป และขอให้ลูก ๆ ทุกคนปราศจากโรค, ภัย, ทุกชนิด ให้แนวชีวิตรุ่งโรจน์ ให้อายุยืน ให้รู้อรรถธรรมเป็นอยัมภทันตา หากข้อความที่เขียนมามีความยกพร่องแม้แต่น้อย ขอโปรดอโหสิกรรมลูกผู้มีปัญญายังน้อยด้วย

พลตรียุทธ สมบูรณ์

๔ ต.ค. ๒๕๐๗

---

๑๐. ผู้ช่วยคลายทุกข์

โดย

พันเอกดำเนิน เลขะกุล

ผมรู้สึกตัวชาเย็นเมื่อพบข่าวล้อมกรอบเล็ก ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่งว่า คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ถึงแก่กรรม และจะมีการรดน้ำศพท่านถึง ๒ วัน วันที่พบข่าวนี้เป็นวันสุดท้ายเสียด้วยซิ เย็นวันนั้นเมื่อออกจากที่ทำงานแล้ว ผมจึงขับรถตรงไปยังบ้านพระโขนงทีเดียว ที่นั่นผมพบบรรดาญาติและศิษย์ของท่าน แต่งดำและไว้ทุกข์มารวมกันอยู่หลายคนแล้ว ต่อไปนี้ขอให้ผมเรียกท่านตามแบบอย่างที่บรรดาศิษย์ชายหญิงของท่านใช้เรียกท่านว่า "คุณแม่" เถอะครับ เพราะเราถือว่า ระหว่างท่านกับศิษย์ผู้ปฏิบัติธรรมทุกคนเป็นญาติสนิทกันทั้งหมด

ขณะที่ผมรดน้ำลงบนฝ่ามือของท่านที่คอยแบรออยู่แล้ว ผมใจหาย ความคิดต่าง ๆ ได้วิ่งแข่งเข้ามาหาพรั่งพรู ดูซิฝ่ามือของท่านไม่ได้เหี่ยวแห้ง คงมีเนื้อเต็มอย่างฝ่ามือคนธรรมดา ไม่บวมฉุแต่อย่างใด แม้คุณแม่จะได้สิ้นมาถึง ๒ วันแล้ว และมือนี้เองเคยรับใช้คุณแม่หยิบข้าวของยื่นให้คนนั้นส่งให้คนนี้ ควักปูนทาอกทาหลังให้แก่ผู้เจ็บไข้ได้ป่วยทางกายและทางใจคนแล้วคนเล่า ต่อไปนี้ เราจะสูญเสียมือวิเศษนี้ไปแล้ว เหลือบมองไปทางดวงหน้าของคุณแม่ เห็นนัยน์ตาหลับสนิทเหมือนคนนอนหลับ ไม่แสดงอาการเจ็บปวดห่วงใยอะไรเลย ตามลักษณะของผู้ปฏิบัติธรรมและรู้ความจริงและรู้วาระสุดท้ายของชีวิตตน ในขณะที่คุณแม่ยังมีชีวิตอยู่ นัยน์ตาแจ่มใสและเปี่ยมด้วยแววเมตตาคู่นี้เคยจ้องดูคนทุกคนที่เข้ามาหาอย่างสนใจพินิจพิเคราะห์ และแทงทะลุรู้ถึงจิตใจและโรคภัยภายในของผู้นั้นได้อย่างน่าอัศจรรย์ แต่บัดนี้เราก็ไม่เห็นนัยน์ตาคู่นั้นอีกแล้ว ละจากนัยน์ตามามองดูปากปากคุณแม่เม้มสนิท ต่อไปนี้เราก็ไม่ได้ยินเสียงคุณแม่สวดมนต์ สั่งสอนธรรมดุเมื่อศิษย์ทำผิดและชมเชยให้พรเมื่อศิษย์ปฏิบัติดีอีกแล้ว ผู้ใหญ่ท่านว่าการรดน้ำศพนั้นนอกจากเป็นการเคารพและขอขมาต่อศพแล้ว ยังเป็นการคิดปลงตามคติธรรมของพุทธศาสนาด้วยว่า สังขารไม่เที่ยงหนอ

เมื่อได้รดน้ำคุณแม่เสร็จแล้ว ผมได้ถอยออกมานั่งคุยกับศิษย์คนที่รู้จัก และได้รอดูอยู่จนเขาจัดการ นำร่างของคุณแม่ลงหีบ และจัดการ นำหีบ ขึ้นประกอบ วางบนขาไม้ เพื่อจัดดอกไม้แต่งบูชา เสร็จแล้วผมจึงได้ลากลับ ถึงบ้านแล้วผมก็ได้ใช้เวลาทบทวนเรื่องเก่า ๆ ของคุณแม่ที่เกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวผม แม้ว่าเหตุการณ์เหล่านั้นจะเนิ่นนานมาถึง ๑๐ ปีแล้ว แต่ผมก็ยังจำได้เป็นส่วนมาก

ผมยังจำได้ว่า ขณะที่ชาตาของผมกำลังตกอยู่ภาวะที่เลวร้ายที่สุดของชีวิตที่ผ่านมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖ นั้น ผมถูกทรมานทางใจอย่างแสนสาหัส นอนไม่หลับไป

ตั้งหลายคืน เรื่องราวนี้ได้รู้ไปถึงพลตรียุทธ สมบูรณ์ (ขณะนั้นยังเป็นพันเอก) เพื่อนรักเหมือนญาติสนิทของผมเข้า คุณยุทธก็หาทางแก้ แต่การแก้ของเขาแปลก แทนที่จะแก้ตรงปมปัญหาที่ผูกมัดผมอยู่ถึง ๑๐–๑๑ เปลาะออกโดยตรง เขากลับนำผมมาหาคุณแม่บุญเรือนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์

ในตอนที่ขึ้นไปบนบ้านและเข้าไปนั่งในห้องสวดมนต์ซึ่งอยู่ด้านหน้า และมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ประดิษฐานอยู่บนตั่งตรงมุมห้องนั้น คุณแม่กำลังอยู่ข้างใน คุณยุทธและผมนั่งรอสักครู่หนึ่ง คุณแม่เดินออกมาจากห้อง เราทั้งสองทำความเคารพท่านพร้อมกัน แล้วคุณยุทธก็แนะนำชื่อให้คุณแม่รู้จัก แล้วต่างคนก็เงียบกันไปครู่หนึ่ง แต่สำหรับคุณแม่ท่านจ้องมองดูที่ผมครู่หนึ่ง แล้วกล่าวเปรย ๆ ขึ้นว่า "คนจะเป็นสุขได้ต่อเมื่อใจสงบ" พูดแล้วท่านก็ลุกเข้าไปข้างใน ปล่อยให้เรานั่งอยู่ที่เดิม แล้ววันนั้นผมก็ไม่ได้รบกวนอะไรท่านอีก เพราะเป็นคนหน้าใหม่ ผมเห็นหมดธุระแล้ว ก็ลาคุณยุทธกลับบ้านก่อน

เมื่อกลับมาถึงบ้าน ผมมีเวลาว่างก็เก็บเอาประโยคที่คุณแม่กล่าวว่า "คนจะสุขได้ ต่อเมื่อใจสงบ" มาคิดคิดแล้วผมก็ตีความหมายออก อ้อ! นี่คุณแม่สอนเรานั่นเอง จริงด้วยซิ เพราะจิตใจรุ่มร้อนอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน ไม่สงบได้ เช่นนี้แล้วจะมีความสุขอย่างไร แน่เหลือเกิน แต่เอ๊ะ! คุณแม่ท่านทราบเรื่องภายในอกในใจของผมได้อย่างไร ในเมื่อยังไม่มีใครเล่าเรื่องส่วนตัวของผมให้ท่านฟัง หรือท่านจะมีตาทิพย์มองเห็นและรู้จิตใจคนอื่นได้ คงเป็นไปไม่ได้น่ะ ทั้งนี้เป็นเพราะขณะนั้นผมเป็นคนหัวใหม่ ไม่ใคร่จะเชื่อผลที่ทดลองไม่ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั่นเอง แต่ก็แปลกที่ผมเป็นคนเชื่อในหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ทั้งนี้เห็นจะเป็นเพราะผมได้ใกล้ชิดกับพระมาก นับแต่เป็นลูกศิษย์วัดมาตั้งแต่เล็กแต่น้อยนั่นเอง จึงเมื่อผมพิจารณาเห็นว่า คำของคุณแม่เข้ากับหลักธรรมดังกล่าวแล้ว ผมก็รับเข้าไว้ปฏิบัติอย่างเต็มใจด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น พยายามรับรู้เสียว่า ความทุกข์ที่ผมได้รับนั้น เกิด

จากผลของกรรมที่เคยกระทำไว้แต่อดีต เมื่อกรรมนั้นมาถึงก็ควรจะทนรับไปจนกว่าจะหมด เช่นนี้เป็นต้น แต่ที่ได้ผลมากก็คือ นับแต่วันนั้นมาผมได้หมั่นไปนั่งฟังคำสอนของคุณแม่ และนั่งหลับตาทำสมาธิที่บ้านสามัคคีวิสุทธิเป็นประจำ ไม่นานนักผมก็ชนะ คือสบายใจคลายทุกข์ร้อนไม่ยึดไม่จับความกลุ้มไว้อีก แม้ว่าวิบากกรรมที่ได้รับนั้นยังคงมีอยู่ ไม่หมดไป แต่ผมกล้าหันหน้าเข้าสู้ คลายปมขัดข้องออกไปทีละเปลาะ ๆ อย่างหน้าชื่นตาบาน ไม่ยอมนอนไม่หลับอีก จนทุกวันนี้ ปมยุ่งสิบกว่าเปลาะของผมได้คลี่คลายไปเกือบหมดแล้ว ยังเหลือเปลาะสำคัญ ๆ อีกสองสามเปลาะเท่านั้น

การชุมนุมปฏิบัติธรรมของศิษย์ของคุณแม่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิในวันเสาร์และอาทิตย์ครั้งนั้น ทีแรกที่ผมไปร่วมนั้นรู้สึกว่า มีจำนวนคนมิใช่น้อย ถึงกระนั้น แต่ละคราวมีคนไปร่วมกันสวดมนต์ ฟังคำสอนของคุณแม่ และทำสมาธิจำนวนพอดี ๆ กับขนาดบ้าน แต่ต่อมา ๆ ชักจะมีสมาชิกมากขึ้นทุกที จนกระทั่งนั่งกันเต็มทุกห้องแม้แต่หน้าครัว เฉลียง แล้วล้นออกไปถึงบันได ใน พ.ศ. ๒๔๙๗–๒๔๙๘ ผมต้องเดินทางออกต่างจังหวัดเกือบตลอดเวลา จึงเหินห่างไปอย่างน่าเสียดาย ถึงอย่างไรก็ตาม ผมยังคิดอยู่เสมอว่า การนั่งสมาธิของคุณแม่ที่ผมเพิ่งเริ่มปฏิบัติเป็นครั้งแรกนี้แม้จะเป็นการทำอย่างง่าย ๆ และท่านไม่ยอมบอกวิธีการอะไรให้มากไปกว่าให้หลับตาก็ได้ลืมตาก็ได้ สำรวมใจเป็นเวลาครึ่งชั่วโมง แต่ผลที่ได้นั้นทำให้ผมสามารถบังคับความไวของหูตาและความนึกคิดฟุ้งซ่านได้ดี เมื่อนั่งเข้าหลาย ๆ ครั้งเข้า หูที่ผมบังคับไม่ให้ได้ยินเสียงได้ยาก นอกจากจะหาอะไรอุดเสียนั้น ก็สามารถบังคับให้เมินเฉยต่อเสียงวิทยุกระจายเสียง จากบ้าน ที่อยู่ติดกับบ้าน สามัคคีวิสุทธิได้เป็นอย่างดี แล้วจิตใจก็โปร่งสดใส

นอกจากนั้น เมื่อผมไปนั่งทำสมาธิกับพระอาจารย์ลี ที่วัดบรมนิวาสเป็นเวลาถึงสี่ชั่วโมง ก็ทำได้อย่างสบาย ไม่รู้สึกปวดเมื่อย หรือรำคาญแม้แต่น้อย และ

เมื่อผมได้เข้าปฏิบัติวิปัสสนาอย่างจริงจังที่วัดมหาธาตุในระหว่างบวชเป็นพระภิกษุก็ได้ผลดี ทั้งนี้ก็เพราะผมได้นิสัยจากการปฏิบัติมาจากคุณแม่ครั้งที่อยู่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธินั่นเอง

ในระหว่างที่ผมไปปฏิบัติธรรมอยู่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธินั้น ผมยังประสบกับปรากฏการณ์แปลกและอัศจรรย์ของคุณแม่หลายอย่างที่ทำให้ผมเชื่อสนิทว่า ในโลกที่กำลังว้าวุ่นสับสนนี้ ยังมีพลังอำนาจแปลกประหลาดอย่างที่เราเรียกว่า อิทธิฤทธิ์ซ่อนอยู่ คนที่จะใช้อิทธิฤทธิ์นี้ได้จะต้องสร้างอำนาจภายในตนให้มีระดับสูงขึ้น ๆ จนถึงระดับหนึ่งที่เพียงพอที่จะบังคับพลังอำนาจธรรมชาตินั้นได้เสียก่อน คุณแม่เป็นผู้สร้างอำนาจนั้นขึ้นได้ ด้วยการทำจิตใจให้สะอาด ปฏิบัติธรรม คุณแม่จึงสามารถอธิษฐานใช้อำนาจที่เกิดขึ้นในตัวบังคับอำนาจธรรมชาติ ทำให้น้ำสะอาดธรรมดากลายเป็นน้ำที่คนดื่มกินหายโรคภัยได้ อธิษฐานให้ปูนแท้ ๆ กลายเป็นปูนศักดิ์สิทธิ์ทารักษาคนให้หายโรคต่าง ๆ ได้สาระพัด อธิษฐานพริกไทยเม็ดให้เป็นของวิเศษกินแก้อะไรต่ออะไรก็ได้ ไม่แต่เท่านั้น สิ่งเหล่านี้ผู้ใช้อาจอธิษฐานให้บำบัดโรคทางใจได้อย่างชะงัดอีกด้วย แน่ละนักวิทยาศาสตร์และนายแพทย์จะรับรู้เรื่องประหลาดเหล่านี้ไม่ได้ แต่ก็ได้เกิดขึ้นจริง ๆ แล้ว มิใช่รายเดียว แต่นับเป็นร้อยเป็นพันรายหรือไม่คนบางคนที่ไม่เห็นด้วยตาตนเองอาจคิดไปว่า คงจะมีเลศนัย หรือเลวไปกว่านั้น อาจจะเข้าใจว่า เป็นอุบายหาสตางค์เข้ากระเป๋า แต่เปล่าเลย คนที่ไปให้คุณแม่รักษาจะเอาอะไรไปให้ท่านไม่ได้เป็นอันขาด เพราะถ้าทำเช่นนั้นท่านจะไม่ยอมรักษาให้ ตรงกันข้ามท่านกลับจะเลี้ยงอาหารและให้ของกินของใช้กลับไปบ้านเสียอีกจริง – พวกศิษย์ใกล้ชิดเท่านั้นที่จะนำเอาอาหารคาวหวาน ส้มสูกลูกไม้ ไปรวมกันเพื่อถวายพระ หรือไม่ก็ให้คุณแม่อธิษฐานให้ได้ แต่เมื่อเสร็จแล้วก็รับประทานกันถ้าเหลืออีกก็แจกจ่ายไปฝากคนที่บ้าน ไม่เคยมีการเก็บเลย

ผมเข้าใจว่า ปรากฏการณ์ทางอภิหารต่าง ๆ ท่านผู้อ่านคงได้ทราบจากบันทึกของศิษย์อื่น ๆ ที่เขียนและพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้แล้วเป็นส่วนมาก เพื่อไม่ให้เรื่องที่ผมเขียนนี้ซ้ำและยาวเกินไป ผมขอเล่าสักเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของผมเองเท่านั้น เรื่องมีว่า ในคราวที่ผมกำลังไปปฏิบัติธรรมอยู่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิเป็นประจำนั้น ผมได้นำปูนไปให้คุณแม่อธิษฐานให้กระป๋องนมหนึ่ง แล้วนำมาทารักษาทางใจในขณะนั้นลูกชายคนโตของผมซึ่งอยู่คนละแห่งได้มาเยี่ยม ผมนึกได้ว่า ที่หลังมือของเขามีถุงน้ำเป็นลูกกลมโตอยู่ใต้ผิวหนังลูกหนึ่ง โตสักปลายนิ้วก้อย ถุงน้ำชนิดนี้ผมเห็นเขารักษากันด้วยการผ่าตัดเอาถุงน้ำออก แต่ผมไม่อยากให้ลูกเจ็บตัว จึงบอกให้เขาลองใช้ปูนอธิษฐานที่ผมได้มาจากคุณแม่ทาดู ก่อนทาก็ขอให้เขาอธิษฐานเสียก่อน เขาทำตามที่ผมบอก แต่ดูเขาจะไม่เชื่อเพราะทำหน้ายิ้ม ๆ อยู่ ปฏิบัติไปด้วยความเกรงใจเท่านั้น คงทากันได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ทั้งเขาและผมต่างก็ลืมว่าได้ทำอะไรไปบ้าง ล่วงไปราว ๑๐ วันเมื่อเขามาเยี่ยมอีกผมจึงนึกได้ ขอเขาดูหลังมือที่เคยมีถุงน้ำ เราพากันแปลกใจเป็นที่สุด เพราะถุงน้ำก้อนโตที่เป็นมาตั้งแต่เล็ก ๆ นั้น หายตัวไปแล้ว มันหายไปอย่างไร ? ใครเล่าจะตอบได้

บัดนี้ คุณแม่บุญเรือนที่ได้ปฏิบัติตนต่อสังคมหรือคนทั่วไป มีแต่ประการเดียวคือ ช่วยทุกข์ให้แก่ผู้อื่นเยี่ยงพระโพธิสัตว์ทั้งหลายนั้น ได้ล่วงลับไปแล้ว คงทิ้งแต่ธรรมที่ท่านเพียรสั่งสอนไว้ให้เป็นอนุสรณ์แก่พวกเราผู้เป็นศิษย์ของท่านเท่านั้น

ในที่สุดนี้ ผมขออำนาจพระศรีรัตนตรัยช่วยเป็นดวงประทีปส่องทางให้คุณแม่ได้เดินทางไปถึงภพที่คุณแม่ต้องการโดยเร็วเทอญ.

ขอกราบคุณแม่

พ.อ. ดำเนิน เลขะกุล

๑ ต.ค. ๐๗

คุณแม่ช่วยรักษาโรคไส้ติ่งอักเสบ

โดย

ธวัช พึ่งชลารักษ์

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นผู้มีอิทธิฤทธิ์อย่างไรนั้น บรรดาศิษย์ทั้งหลายย่อมรู้จักกันดี เรื่องเหล่านี้เคยบันทึกกันไว้มากแล้วเมื่อคุณแม่ยังมีชีวิต ในงานฌาปนกิจศพคุณแม่คงจะได้จัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์ และทราบว่ายังมีศิษย์อีกหลายท่านก็จะได้บันทึกสิ่งที่ได้รู้เห็นขณะเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับคุณแม่ เป็นการไว้อาลัยในการที่ท่านล่วงลับ ความพิสดารคงจะปรากฏในบันทึกของท่านเหล่านั้น เรื่องที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณแม่บุญเรือนตามที่ผมได้มีส่วนรู้เห็นมา

ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ผมยังไม่เคยรู้จักคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ราวกลางปีเดียวกันนั้น ผมมีเรื่องพลาดหวังอะไรบางอย่างจึงไปคุยเล่นกับคุณถนอม ซึ่งเป็นญาติ ที่ร้านสตรีภัณฑ์ บางขุนพรหม คุณถนอมเล่าให้ฟังว่า คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นผู้สำเร็จสามารถรู้วาระจิตของคน สามารถอธิษฐานอะไรได้หลายอย่าง เช่น คนมีโรคภัยเบียดเบียนก็อธิษฐานให้หาย โดยเพียงใช้ปูนที่อธิษฐานทา กินน้ำอธิษฐาน แม้มะม่วงเมื่อยังไม่ถึงคราวจะมีผลก็อธิษฐานให้มีช่อได้ แม้ไม่มีดอกก็สามารถอธิษฐานให้มีดอก ตลอดจนนักเรียนนักศึกษาก็สามารถอธิษฐานให้มีปัญญาดีสอบไล่ได้ ระหว่างนั้นผมกำลังเป็นนักศึกษาและเพิ่งผ่านการสอบตกใหม่ ๆ ได้ยินข่าวดังนั้นก็รู้สึกสนใจที่จะมีผู้ช่วยอธิษฐานให้สอบได้ แต่คิดดูอีกที ตำหรับตำราผมก็สาธยายเสียจนขึ้นใจ หลับตาแทบจะมองเห็นทุกตัวอักษร ทั้งตนเองสติปัญญาก็พอจะไปกับเขาได้ เท่าที่ผ่านมาถ้าคราวใดไม่มัวไปหลงเที่ยวเตร่จนเสียเวลาเล่าเรียน ผลการสอบก็งดงาม ในการสอบคราวที่จะถึงนั้นได้ทบทวนดูแล้วเห็นว่า การคงไม่ยากนัก ลำพังตนเองโดยไม่ต้องอาศัยแรงอธิษฐานก็เห็นจะพอไปได้

ฉะนั้นเมื่อคุณถนอมพูดถึงผู้วิเศษ ผมไม่กระตือรือร้น และยังไม่คิดว่า ที่คุณถนอมพูดถึงนั้น ควรจะเชื่อหรือไม่เชื่อดี คุณถนอมเล่าให้ฟังแล้ว แสดงอาการว่าจะให้ไปด้วยกันเดี๋ยวนั้น รู้สึกเกรงใจ จำเป็นต้องไปกับคุณถนอม ถึงบ้านวิสุทธิกษัตริย์ผ่านประตูรั้วบ้าน คุณถนอมชี้ให้ดูไม้ดอกที่เคยอธิษฐานให้มีดอกซึ่งขณะนั้นร่วงโรยเสียแล้ว และชี้ให้ดูช่อมะม่วงซึ่งออกผิดฤดูกาล มีอยู่ ๓–๔ ช่อ ขึ้นบนเรือนพบผู้หญิงผู้มีอายุโกนศีรษะแต่แต่งตัวอย่างคนธรรมดา ไม่นุ่งขาวห่มขาว คุณถนอมบอกว่าเป็นคุณแม่บุญเรือน ท่านทักทายปราศรัยด้วยวาจาอ่อนหวานน่าเคารพนับถือ ท่านบอกให้ไปกราบไหว้พระพุทธรูป หลวงพ่อพุทโธ เมื่อจะกลับยังแจกส้มให้ ๑ ผล พร้อมทั้งให้ศีลให้พร เมื่อกลับถึงบ้านจัดการกับส้มที่ได้รับแจกมารู้สึกว่ามีรสชาติดี ระลึกถึงเจ้าของส้มยังประทับใจ ท่านเป็นคนรุ่นราวคราวเดียวกับคุณแม่ของผมเอง

คุณถนอมบอกให้ไปบ้านคุณแม่บุญเรือนเสมอ ๆ ขณะกราบไหว้หลวงพ่อพุทโธอยากได้อะไรก็ให้อธิษฐานขอให้ได้ในสิ่งนั้น ๆ เมื่อจวนถึงวันสอบคุณถนอมบอกว่าให้อธิษฐานขอให้สอบได้ อย่างว่านั่นแหละ เพียงการสอบได้ ไม่ต้องอธิษฐานมันก็สอบได้อยู่วันยังค่ำ ฉะนั้นแทนที่จะไปกราบไหว้หลวงพ่อพุทโธและอธิษฐานอย่างที่ควรจะอธิษฐาน ก็อุตริอธิษฐานแผลง ๆ ไปสักหน่อย เมื่อการสอบครั้งนั้นผ่านไปผลปรากฏว่า ผมคว่ำอย่างไม่เป็นท่า ไม่น่าจะเป็นไปได้ เมื่อค้นหาเหตุที่ทำให้เป็นเช่นนั้นไม่น่าจะมีเหตุอื่นนอกจากเรื่องการอธิษฐาน ผมต้องไปกราบไหว้หลวงพ่อพุทโธและขออภัย ตั้งแต่นั้นมาตอนเย็นยามว่าง ศิษย์คุณแม่บุญเรือนหลายคนจะเห็นผมไปป้วนเปี้ยนอยู่ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ ไม่ถูบ้านก็ล้างถ้วยล้างชาม เทกระโถนและรับประทานอาหารเย็นกับคุณแม่บุญเรือนอยู่เป็นเวลาแรมเดือน จนคุณแม่บุญเรือนประกาศว่าในคราวหน้าผมต้องสอบแข่งขันได้ ต่อมาก่อนจะถึงกำหนดสอบราว ๑๕ วัน ผมมีอาการปวดท้องอย่างหนัก รักษาตัวอยู่หลายวันไม่หาย แพทย์ตรวจลงความเห็น

ว่า ไส้ติ่งอักเสบ จึงจัดการส่งผมไปโรงพยาบาลเพื่อทำการผ่าตัด พร้อมทั้งมีจดหมายถึงนายแพทย์โรงพยาบาลกลางให้ช่วยดูแลเป็นพิเศษ เพราะผมเป็นคนคุ้นเคยกับนายแพทย์ที่ทำการตรวจในเบื้องต้น ผมรับจดหมายแล้วคิดดูว่า การผ่าตัดต้องนานถึง ๑๕ วันจึงจะไปไหนได้ ถ้าผ่าตัดระหว่างนั้นก็ไม่ได้เข้าสอบ ถ้าไม่ไปให้นายแพทย์ทำการผ่าตัดก็อาจถึงตาย นึกขึ้นได้จึงไปหาคุณแม่บุญเรือนให้ช่วยเหลือ คุณแม่ก็ว่า ฉันพูดไว้แล้วว่า จะไม่ยอมทำการนวดให้ผู้ที่มารู้จักใหม่ ระหว่างนั้นผมเป็นห่วงแต่เรื่องการสอบแต่อย่างเดียว คิดว่าคุณแม่ไม่ช่วยรักษาให้ก็จะกลับไปนอนอยู่ที่บ้าน ถ้าตายเสียก่อนวันสอบก็แล้วไป ถ้าไม่ตายสอบเสร็จแล้วจึงจะไปให้เขาทำการผ่าตัดต่อไป จะลุกขึ้นเดินในวันนั้นก็ลุกไม่ไหวเพราะกำลังปวดจึงนั่งนิ่งอยู่ คุณแม่ร้องถามผู้ที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ ในที่นั้นว่า ลูกนี้จะถือว่าเป็นคนเก่าหรือคนใหม่ มีเสียงตอบว่า ต้องถือว่าเป็นคนเก่า คุณแม่จึงพูดว่า อ้ายนี่มันเป็นลูกฉัน แม่ของเขามายกให้เป็นลูกฉันแล้ว ต้องช่วยมัน คุณแม่เลยจัดการนวดให้ในวันนั้น เรื่องการเจ็บปวดหรือครับ อย่าไปพูดถึงมันเลย ท่านเล่นกดหนังหน้าท้องจนติดกระดูกสันหลังนั้นแข็งอย่างกับอะไรดี ทั้งที่นั่งอยู่เฉย ๆ ก็ยังปวดแทบทนไม่ไหวอยู่แล้ว คุณแม่ว่าไม่เป็นไรลูก แม่นวดรับรองว่าไม่ตาย จะนวดเอาหนองในลำไส้ออกให้หมดจะได้ไม่เป็นอีก ผมยังคิดว่า คุณแม่นี่กระไร จะอธิษฐานให้ไม่เจ็บหน่อยไม่ได้ ที่การตายยังรับรองได้ การเจ็บปวดไม่ยักรับรอง สักพักใหญ่ก็นวดเสร็จถูกไล่ให้กลับบ้าน ผมเดินลงเรือนตัวตรงได้โดยไม่ต้องงอตัวเดินเหมือนอย่างเมื่อตอนเดินเข้าไป รุ่งขึ้นอาการเจ็บปวดก็หายเป็นปลิดทิ้ง แต่เรี่ยวแรงไม่ค่อยมี เพราะกินไม่ได้ นอนไม่หลับเสียหลายวัน ต่อจากนั้นอีก ๒ วันก็ถึงวันสอบแข่งขัน แต่คราวนี้ผมกลับสอบได้ การก็เป็นไปดังที่คุณแม่เคยประกาศไว้ล่วงหน้าดังกล่าวแล้วตอนต้น เรื่องราวที่ผ่านมาทำให้ผมเชื่อและนับถือคุณแม่บุญเรือนอย่างสนิทใจ ภายหลังถ้ามีเรื่องอะไรนิดก็ต้องถึงคุณแม่ หน่อยหนึ่งก็ต้องถึงคุณแม่ บางทีไม่ใช่กิจที่คุณแม่ควรจะมายุ่ง

หรือรับรู้ด้วยได้ ยังขึ้นไปรบกวน ผลก็คือ โครม คราม! อย่างที่ศิษยานุศิษย์เคยประสบกันนั่นแหละ แต่ตอนนี้ต้องสังเกต คุณแม่มักจะถือโอกาสบอกอะไรต่อไปด้วย ท่านเคยพูดอะไรเปรย ๆ ไว้หลายอย่าง ผมคิดไม่ถึง แต่จำคำของท่านได้ ระยะเวลาต่อมาก็เป็นจริงดังที่ท่านกล่าว แม้ภรรยาของผมซึ่งเป็นข้าราชการ ไม่เคยรู้จักคุณแม่มาก่อน คราวสอบเลื่อนชั้น เหตุการณ์คับขันจวนตัว หนังสือดูไม่ทัน ก็อธิษฐานให้คุณแม่ช่วยให้สอบได้ ก็สอบได้และติดอันดับดีกว่าเพื่อนที่คร่ำเคร่งอยู่กับตำรามาแรมปี เมื่อพามากราบไหว้คุณแม่ ท่านตบหัวลูบหลังแล้วว่า ให้หมั่นกราบไหว้พระก็จะมีบุตร พอกลับไปก็สมปรารถนา เพราะแต่งงานมาแล้ว ๕ ปี ไม่มีบุตร

ในระยะหลังผมไปมีภูมิลำเนาอยู่หัวเมืองห่างไกล แต่มีการติดต่อกับท่านอยู่เสมอ ความรู้สึกเสมือนอยู่ใกล้ชิดกับท่านตลอดเวลาเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ เพราะตระหนักว่าท่านส่งจิตไปถึงศิษย์ทุกคน บางคืนฝันเห็นท่านมาชี้นิ้วส่งเสียงแว้ด ๆ อยู่ที่หัวนอน แม้ในคืนวันที่ ๔–๕ กันยายน ๒๕๐๗ ยังฝันเห็นตัวท่านปรากฏถึง ๒ คืนติด ๆ กัน แต่ก่อน ๆ ฝันเห็นท่านทุกครั้ง ตื่นขึ้นใจสบาย เออ! คุณแม่มาหา แต่การฝันเห็นครั้งหลังดังกล่าวนั้น พอตื่นขึ้นก็รู้สึกใจสั่นวาบหวิวชอบกล บอกไม่ถูกถึงความรู้สึกอันแท้จริงเป็นอย่างไร ก่อนระยะนี้เล็กน้อยได้ข่าวว่าคุณแม่ป่วย ข่าวต่อมาก็ว่าหายแล้ว คงจะไม่เป็นไร คิดทบทวนไปมาด้วยความหวาดระแวง อย่างไม่ค่อยจะไว้ใจ ต่อมาอีกคืนหนึ่งหรือสองคืน ก็ฝันไปอีก คราวนี้ไม่เห็นตัวท่าน แต่ความรู้สึกในฝันว่า เหมือนมีท่านมาอยู่ใกล้ ๆ และรู้สึกหวั่นไหวเหมือนใจจะขาด ตื่นขึ้นก็กระวนกระวายใจไปตลอดวัน วันเมื่อบุรุษไปรษณีย์นำโทรเลขไปส่ง ทั้งที่ยังไม่ทันเปิดอ่าน รู้สึกสันหลังเย็น ต้องถือโทรเลขสงบสติอารมณ์ ขออย่าให้เป็นเรื่องนั้นเลย แต่พอเปิดอ่านก็พบประโยคสั้น ๆ ว่า คุณแม่บุญเรือนมรณะแล้ว อย่าให้บอกถึงความรู้สึกตอนนี้เลย ผมรีบลงมากรุงเทพ ฯ มาทันบรรดาศิษย์แห่ขบวนศพ

ของท่านจากบ้านที่พระโขนงไปตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัดธาตุทอง หวลระลึกถึงครั้งหนึ่งเราเคยร่วมขบวนแห่ คุณแม่ย้ายบ้านจากวิสุทธิกษัตริย์มาที่บ้านพระโขนง คราวนั้นคุณแม่ยังมีชีวิต พวกเราร่าเริง แต่คราวแห่จากบ้านพระโขนงไปวัดธาตุทอง คุณแม่ชีวิตหาไม่แล้ว ทุกคนใจคอหดหู่ ความรู้สึกครั้งแรกกับครั้งหลัง ห่างไกลกันราวกับฟ้ามาดิน

อนิจจา ! หมดที่พึ่งเสียแล้ว ใครจะคอยพร่ำสั่งสอนแนะทางที่ชอบ ที่ควรแก่พวกลูก ๆ อย่างคุณแม่ ใครจะอธิษฐานให้พวกลูก ๆ มีแนวชีวิตรุ่งโรจน์ ร่ำรวยเป็นเศรษฐีและปลอดภัย และใครจะคอยแก้ไขปัญหาชีวิตการงานเมื่อพวกลูก ๆ เกิดขัดข้อง.

ธวัช พึ่งชลารักษ์

๑๖ ถนนมุขมนตรี อุดรธานี

---

๑๒. ผู้เสมือนคุณแม่

โดย

สุจริต ถาวรสุข

ศาลแขวงพระนครใต้

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๐๗

แต่เดิมมาข้าพเจ้าหาได้รู้จักกับคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ไม่ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๙๖ หลังจากข้าพเจ้าได้ผิดหวังในการสอบคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาในตอนราวกลางปีนั้นแล้ว บังเอิญข้าพเจ้าได้พบกับหม่อมถวิล สุทัศนีย์ สุภาพสตรีที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือและได้เรียกว่าคุณแม่มาแต่เยาว์วัย ได้ให้คำแนะนำข้าพเจ้าว่าน่าจะไปหาคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ซึ่งเป็นนักบุญผู้แกร่งกล้าสามารถขอให้ท่าน

อธิษฐานธรรมให้บ้าง จะได้โชคดีในวันข้างหน้า เพื่อพูดถึงนักบุญหรืองานบุญปกติ ข้าพเจ้าก็ย่อมเลื่อมใสศรัทธา เพราะข้าพเจ้าได้รับการอบรมให้ใฝ่ใจด้านนี้มาแต่อายุน้อย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้รับการนัดหมายให้ไปพบคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม โดยการนำของคุณแม่หม่อมถวิล สุทัศนีย์ ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ พระนคร ในวันแรกที่ได้ไปพบคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ในปีที่กล่าวนั้น ข้าพเจ้าได้ไปกราบแสดงความเคารพท่าน ๆ ได้ถามถึงความประสงค์ที่มาหา ข้าพเจ้าก็เลยเล่าถึงความอยากมีโชคดีในการสอบเป็นผู้พิพากษาบ้าง คุณแม่บุญเรือนท่านบอกว่า เมื่อตั้งใจจริงใฝ่ในการกุศลก็ต้องสอบได้ และบอกว่าคราวต่อไปก็สอบได้แล้วละลูก คำพูดของท่าน ประโยคนั้นซาบซึ้งความรู้สึกของข้าพเจ้าเป็นอันมาก ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าท่านอธิษฐานธรรมให้หรือท่านอวยพรให้ หรือท่านมีญาณทราบโดยทางใดหรือไม่อย่างไร เพราะปรากฏในระยะต่อมาอีกไม่เกิน ๖ เดือนนับแต่หลังสอบคราวก่อนนั้นข้าพเจ้าก็สอบเป็นผู้พิพากษาสำเร็จ ได้คะแนนในลำดับดีเป็นที่ ๒ นับได้ว่าการได้มาพบคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม แล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ประสพโชคดีอย่างยิ่งประการหนึ่งของชีวิต

เมื่อข้าพเจ้าได้มาพบกับคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ในครั้งแรกแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ถือตัวเป็นลูกหรือเป็นศิษย์ของท่านมาแต่บัดนั้น ต่อมาข้าพเจ้าก็ได้ไปหาท่านที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ อีกมากมายหลายครั้ง ไปพร้อมกับคุณแม่หม่อมถวิล สุทัศนีย์ บ้าง ไปโดยตนเองบ้าง ไปกับเพื่อนอื่น ๆ บ้าง ได้ไปร่วมสวดมนต์ภาวนา ฝึกหัดทำกัมมัฏฐานเป็นครั้งคราวแทบทุกวันเสาร์ตอนบ่าย ได้ร่วมรับประทานอาหารกับคณะผู้ร่วมบำเพ็ญบุญ อันมีฐานะเป็นศิษย์หรือลูกของคุณแม่บุญเรือน ซึ่งมีนามคณะว่าคณะสามัคคีวิสุทธิ ได้เคยรับแจกผลไม้อธิษฐานและของอื่นอีกแทบทุกครั้ง ข้าพเจ้าเคยนำปูน พริกไทย และของอื่นไปให้ท่านอธิษฐานธรรมเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ให้ ข้าพเจ้าได้เห็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรีมากหลายเป็นจำนวนร่วมร้อยคนที่มาร่วมสวดมนต์ภาวนา ทุกวันเสาร์ตอนบ่าย ได้เห็นบุคคลที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทั้งทหาร พลเรือน มาร่วม การบำเพ็ญบุญนี้ เกือบทุก

เสาร์ ทั้งยังได้เห็นและทราบด้วยว่าในจำนวนคนทั้งหมดนั้นมีผู้เป็นผู้พิพากษาอยู่หลายคน นอกจากนั้นเวลาคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ประกอบการบุญใหญ่ ๆ เป็นพิเศษ มีการเลี้ยงพระก็ดี การลอยกะทงกลางเดือน ๑๒ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ก็ดี ข้าพเจ้าก็ได้มาร่วมในพิธีต่าง ๆ นั้นด้วย

ในพิธีลอยกะทงดังกล่าวแล้ว ข้าพเจ้าได้เห็นคนเป็นจำนวนมากมายหลายร้อยคนได้มาร่วมงานบุญกับท่านอย่างคับคั่ง ต่อมาเมื่อคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้ไปทำพิธีการบุญที่พระพุทธบาท สระบุรี ขณะนั้นข้าพเจ้ารับราชการอยู่ที่นั่น ก็ได้ไปร่วมในงานบุญที่กล่าวนี้ ทั้งได้รับแจกถุงสีเขียวซึ่งท่านว่าเป็นถุงสำหรับเหนี่ยวทรัพย์ด้วย

การได้มาร่วมบำเพ็ญบุญสวดมนต์ภาวนา ได้รับแจกผลไม้อธิษฐานของท่านและของอื่นเป็นประจำ รู้สึกเป็นมงคลอยู่เป็นอันมากเสมอมา

พฤติการณ์ที่พบเห็นได้รู้จักกับท่านและเป็นลูกของท่านมา แสดงให้เห็นความเป็นนักบุญผู้เพียบพร้อมด้วยมารยาทคุณธรรมอันสูงส่ง ทั้งเสียสละอย่างยิ่งยวด มีคนเคารพนับถือท่านเป็นอันมาก เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นว่า คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ต้องมีความดี มีคุณธรรมและความสามารถอย่างยิ่งยวดทีเดียว จึงสามารถสร้างศรัทธาให้แก่บุคคลกลุ่มใหญ่ได้ ข้าพเจ้าได้ยินได้ฟังได้ทราบเรื่องความสามารถในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยใช้ของอธิษฐาน มี น้ำ ปูน ไพล พริกไทย และของอื่นได้อย่างศักดิ์สิทธิ์ โดยการอธิษฐานธรรมอันแน่วแน่ มีพลังทางใจอย่างสูง ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าท่านต้องสามารถทำได้ แม้ความเป็นจริงข้าพเจ้าเองจะไม่ได้เจ็บป่วยไปขอให้ท่านรักษาโดยตรง และไม่ได้มีโอกาสได้เห็นประจักษ์โดยตรงในเรื่องเกี่ยวกับอิทธิปาฏิหาริย์ของท่าน แต่เนื่องจากได้ทราบจากท่านผู้มีชื่อ ผู้ใหญ่ และเพื่อน ๆ มากท่าน ทำให้เชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัย อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าเองก็ได้พกพระพุทโธองค์น้อยอันเป็นพระอธิษฐานของคุณแม่ติดตัวอยู่เสมอ บางครั้งข้าพเจ้าก็ได้ผ่านพ้นอันตรายและอุบัติเหตุอย่างน่าหวาดเสียว ทำให้เชื่อว่าน่าจะด้วยพระพุทธคุณพระพุทโธมีส่วนคุ้มครองอยู่ด้วยอย่างแน่นอน

หากจะตัดเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ออก เพียงพิจารณาท่านแต่ด้านการบำเพ็ญงานบุญซึ่งท่านได้พากเพียรประกอบการบุญทุกเวลาและโอกาส พากเพียรพยายามฝึกใจมีสมาธิแก่กล้าทั้งเป็นนักเสียสละอย่างยอดเยี่ยม พยายามช่วยเหลือผู้อื่นเป็นนิจสิน เพียงด้านนี้ด้านเดียว ท่านก็ควรเป็นยอดนักบุญอันควรได้รับความเคารพนับถืออย่างยิ่งอยู่แล้ว ยิ่งยังปรากฏชื่อเสียงด้านอิทธิปาฏิหาริย์สร้างยาทิพย์ด้วยการอธิษฐานธรรมได้ ทั้งยังสามารถช่วยแก้ข้อขัดข้องทางขอบธรรมให้บุคคลผู้เดือดร้อนได้ด้วยแล้ว ไม่เป็นปัญหาเลยว่าท่านควรแก่การเคารพนับถืออย่างยิ่งยวดสูงส่งทีเดียว

ปกติคำว่าคุณแม่จะใช้เรียกสุภาพสตรีใดได้ เราก็ต้องเลือกสรรค์บุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับคุณแม่ที่แท้จริงผู้ให้ความเมตตาปราณีแก่ลูก คนเราจะเรียกคนอื่นที่ไม่ใช่คุณแม่ว่าคุณแม่ได้ย่อมมีน้อยคนมาก สำหรับข้าพเจ้าเองจะเรียกสุภาพสตรีอื่นว่าคุณแม่ก็ต้องเป็นผู้ที่เคารพรักถึงขนาดจริง ๆ เท่านั้น แต่สำหรับคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ข้าพเจ้าเต็มใจสมัครใจในการเรียกคุณแม่ได้อย่างเต็มที่เพราะท่านมีลักษณะแห่งความเป็น "แม่" อยู่อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ ทั้งความเป็นจริงท่านเป็นคุณแม่ของศิษย์ของท่าน และผู้ร่วมการบุญกับท่านด้วยความสมัครใจอยู่แทบทั่วทุกคน และดูเหมือนท่านครองความเป็นแม่ที่มีลูกอยู่มากมายทั่วสารทิศ เป็นจำนวนหลายพันคนหรือเรือนหมื่นคน หรือเป็น "แม่" ที่มีลูกมากที่สุดผู้หนึ่ง

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ถึง ๒๕๐๓ ข้าพเจ้าย้ายไปรับราชการที่ชัยนาท มีโอกาสน้อยจึงไม่ค่อยได้พบท่าน ต่อมาเมื่อข้าพเจ้าย้ายกลับมารับราชการในกรุงเทพ ฯ ได้มาร่วมสวดมนต์ ภาวนา ที่บ้านพระโขนงอีก ในระยะนี้เนื่องด้วยติดภารกิจอื่นจึงมาได้น้อยครั้งและไม่สม่ำเสมอ แต่ในห้วงความรู้สึกนึกคิดก็ระลึกถึงเคารพท่านอยู่เป็นเนืองนิตย์

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้ทราบว่าท่านเริ่มป่วย ตั้งใจจะมาเยี่ยมท่านก็ยังไม่ทันได้มา จนกระทั่งวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๐๗ ตอนบ่าย ข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์แจ้งว่าคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้ทิ้งร่างวายชนม์ไปแล้ว ข้าพเจ้าใจหายวูบ รู้สึก

เศร้าสลดอย่างลึกซึ้ง เพราะเมื่อไม่นานนี้เองข้าพเจ้ายังได้ไปร่วมสวดมนต์ภาวนา ได้ฟังเสียงที่ท่านทักทายยังสดชื่นแจ่มใสดีอยู่แท้ ๆ ในคืนวันนั้นเองข้าพเจ้าได้รีบไปกราบเคารพศพท่านที่บ้านพระโขนง ได้เห็นบรรดาศิษย์และผู้ร่วมการบุญกับท่านเป็นจำนวนมากมาช่วยชุมนุมแสดงความเคารพและฟังพระอภิธรรม ข้าพเจ้าได้ร่วมงานบำเพ็ญกุศล ณ ที่ตั้งศพที่วัดธาตุทอง พระโขนง ด้วย และปวารณาตัวที่จะรับใช้งานนี้สนองพระคุณท่าน จนกระทั่งเสร็จพิธีประชุมเพลิง

การทิ้งร่างวายชนม์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม จากไป ย่อมเป็นการสูญ เสีย ยอดนักบุญ ผู้บำเพ็ญเพียร ปฏิบัติ การบุญ ขั้น เยี่ยมยอด ทุกสาขา ไป อย่าง น่าเสียดายอย่างยิ่ง ทั้งย่อมเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดของคณะสามัคคีวิสุทธิ์ผู้ร่วมบำเพ็ญบุญเป็นต้นมา ในอดีตเป็นเวลาสิบ ๆ ปี อย่างไม่อาจจะหานักบุญใดมาเทียมเทียบได้ ทั้งเท่ากับเป็นการเสียผู้เพียรบำเพ็ญฝึกใจจนบรรลุฌาน ๔ และอภิญญาณ ๖ ซึ่งหาได้ยากในปัจจุบันนี้ไปอย่างไม่อาจจะหาผู้อื่นมาแทนได้ง่ายนักเช่นเดียวกัน สำหรับข้าพเจ้าเอง รู้สึกเศร้า โศกสลดรันทดใจ อย่าง ใหญ่หลวง และลึกซึ้ง ตลอดมา จนบัดนี้ อันไม่อาจจะบรรยายถ้อยคำใดมาเทียบเท่าความรู้สึกทางใจอันสั่นสะเทือนอย่างยิ่งได้.

ด้วยความเคารพและอาลัยอย่างยิ่งใหญ่และซาบซึ้ง

จาก สุจริต ถาวรสุข

---

๑๓. ซาบซึ้งในพระคุณที่รักษาโรคร้ายให้หาย

โดย

ประภาพรรณ โพธิทัต

บ้านพุทธรักษา

โอ้ว่าเจ้าพระคุณ คุณแม่ที่เคารพนับถือของลูก พระคุณของคุณแม่นั้น ลูกจะขอเทอดทูนไว้เหนือเกล้า คุณแม่เป็นผู้ที่มีทั้งคุณธรรมอันสูงล้ำและมีเมตตาแก่ลูก ๆ ทั้งหลายเหมือนประดุจเป็นลูกของคุณแม่เอง ตลอดเวลาที่ลูกได้ อยู่ใกล้ คุณแม่

มา ลูกรู้สึกซาบซึ้งในคุณธรรมของคุณแม่อย่างมั่นคง คุณแม่มีธรรมะอันสูงและประเสริฐ สามารถทราบได้ว่าลูกเป็นอะไร โดยที่ใครก็ไม่รู้แต่คุณแม่รู้โรค โดยที่ไม่ได้เรียนคุณแม่ให้ทราบ แต่ท่านบอกให้ถูกต้องตามหมอตรวจทุกประการ และสั่งให้ไปตรวจก็ตรงตามคุณแม่ว่า และคุณแม่ก็รักษาให้หาย โดยให้นั่งบ้าง เรียนธรรมะบ้าง เวลาจะหายท่านก็แจ้งให้ทราบว่าหายแล้ว ให้ไปหาหมอตรวจ หมอตรวจบอกว่า "หายแล้ว" โดยที่หมอเคยบอกว่าโรคนี้ไม่หาย แต่คุณแม่ก็รักษาหาย หมอใหญ่แห่งโรงพยาบาลเลยงงไปเลย โดยไม่ได้ผ่าตัดก็หายเอง พอโรคหายดีก็เลยซาบซึ้งในรสพระธรรมที่คุณแม่อบรมให้แก่ลูก ๆ และรู้สึกว่ามีความสุขดีที่สุดที่ได้พบแสงสว่างแห่งชีวิตใหม่ที่ได้รับ รู้สึกยินดีปรีดาอย่างยิ่ง ที่ได้รับใบโพธิ์ทองคำของคุณแม่ไว้บูชา และดอกตะไคร้ซึ่งไม่เคยเห็นเลยในชีวิตพร้อมทั้งรูปถ่ายนาฬิกาเรือนทองคำ และสิงห์โตคู่ พร้อมทั้งรูปคุณแม่นั่งอยู่ด้วยข้าง ๆ คุณแม่บอกว่าใครได้รูปนี้ไปก็จะรวยเร็ว ๆ เหมือนนาฬิกาที่เดินอยู่ทุก ๆ วินาที เวลาลูกชายของลูกไปลาบวช คุณแม่ก็จัดแจง คาว หวาน ช่วย อนุโมทนาให้ศีล ให้พร เวลาหลานสาวหลานชายเกิดคุณแม่ก็ยังกรุณาตั้งชื่อให้ สธน นลินี และเวลาที่คุณแม่จะอธิษฐานอะไร ก็ให้ใคร ๆ ไปตามลูกถึงที่บ้าน โดยที่ท่านว่ามีชื่อดีนามดีเป็นศิริมงคล เวลาที่ลูกไม่สบายมาก ๆ ก็รู้สึกว่ามีคุณแม่มาขจัดปัดเป่าให้ และคุณแม่ยังเคยกรุณาให้อะไร ๆ และอธิษฐานให้สิ่งของต่าง ๆ มากมายสุดที่จะพรรณนาคณานับ ในความกรุณาปราณีของคุณแม่

โดยความรำลึกในพระเดชพระคุณอย่างสุดซึ้ง

ประภาพรรณ โพธิทัต

๕

ประวัติและงาน

ของ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

รวบรวมและเรียบเรียง

โดย

สุจริต ถาวรสุข

△ △ △

นตฺถิ วิชฺชาสมํ วิตฺตํ น จ พฺยาธิสโม ริปุ
น จ อตฺตสมํ เปมํ น จ กมฺมสมํ พลํ

ทรัพย์เสมอด้วยวิชาไม่มี ข้าศึกเสมอด้วยพยาธิไม่มี
ความรักเสมอด้วยตนไม่มี กำลังแรงเสมอด้วยกรรมไม่มี

คุณแม่เข้านิโรธที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์
บางขุนพรหม พระนคร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๖

ตักบาตรข้าวสารที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์
๒๙ กันยายน ๒๔๙๔

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

อธิษฐานข้าวสารที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์
เพื่อไปแจกในงานบุญสำคัญแจกข้าวสารแก่แม่ชี
ที่สำนักชีสันติสุข ศาลาแดง

คำชี้แจงเบื้องต้น

ในการรวบรวมและเรียบเรียงเรื่องประวัติและงานของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ในที่นี้ มีลักษณะแตกต่างกว่าเรื่องราวของท่านผู้มีชื่ออื่น ๆ อยู่บางประการ ซึ่งผู้รวบรวมและเขียนเรื่องใคร่ขอทำความเข้าใจกับผู้อ่านเป็นเบื้องต้น รวม ๔ ประการ คือ

ข้อ ๑. **เรื่องการเรียกขานชื่อของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม** ปกติคณะผู้ร่วมประกอบการบุญ ภายใต้การนำของคุณแม่บุญเรือน ซึ่งมีนามว่าคณะสามัคคีวิสุทธิ ต่างก็เคารพนับถือคุณแม่บุญเรือนอย่างยิ่งอยู่ทั่วทุกคน มักเรียกขานนามท่านว่า "คุณแม่" หรือ "คุณแม่บุญเรือน" หรือ "คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม" กันส่วนเป็นใหญ่หรือเกือบทั้งหมด มีอยู่เป็นส่วนน้อยที่เรียกขานนามท่านเป็นอย่างอื่น เช่น เรียกคุณป้าบ้าง คุณน้าบ้าง คุณยายบ้าง คุณย่าบ้าง หรือผู้ที่อาวุโสทัดเทียมกับท่าน หรือพระภิกษุสงฆ์ เรียกขานนามท่านว่า อุบาสิกาบุญเรือนบ้าง และด้วยเหตุที่ท่านรับรักษาโรคภัยไข้เจ็บนานาประเภทประสพผลสำเร็จ จึงมีอยู่บ้างที่เรียกขานนามท่านว่า หมอหรือคุณยายหมอ หรือนามอื่น ๆ ที่มีคำว่าหมอพ่วงชื่ออยู่ด้วย แต่นามที่เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปก็คงเป็นนามคุณแม่บุญเรือนอยู่นั่นเอง ยิ่งกว่านั้น ด้วยเหตุที่ว่า ท่านเป็นผู้นำคณะผู้ประกอบการบุญสามัคคีวิสุทธิ อันมีฐานะเป็นอาจารย์หรือเสมือนอาจารย์ของคณะ ซึ่งบุคคลในคณะก็ถือว่าท่านเป็นอาจารย์ แต่ท่านเองกลับกล่าวว่าท่านหาใช่อาจารย์ไม่ ผู้เป็นอาจารย์ คือท่านเจ้าคุณพระมหา-รัชชมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ทางวิปัสสนากัมมัฏฐานของท่าน นั่นแหละคืออาจารย์ของคณะ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ในการขานนามของท่านในที่นี้ จึงขอเรียกว่า คุณแม่บุญเรือน หรือคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติมโดยตลอด ความเป็นจริงผู้เขียนเองก็ได้เรียกขานนามท่านว่า คุณแม่บุญเรือนด้วยความเคารพอย่างยิ่งมาแล้วแต่ต้น ตลอดมาจนบัดนี้ และขอเรียกขานเช่นนี้จนตลอดชีวิตของผู้เขียน หากพิจารณาตามพฤติกการณ์ที่เป็นมา ท่านเป็นผู้เยี่ยม

ด้วยความเมตตาปราณีอันควรแก่คำว่า แม่ หรือ คุณแม่ อย่างแท้จริง ไม่ว่ากับบุคคลที่เป็นคณะสามัคคีวิสุทธิ หรือบุคคลภายนอกที่ได้มาขอให้ท่านรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ดังนั้นการเรียกขานนามท่านว่า คุณแม่จึงเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง

ข้อ ๒. ด้วยเหตุที่คุณแม่บุญเรือน เป็นนักบุญหรือผู้บำเพ็ญ และประกอบการบุญพร้อมกับการรักษาโรคอันมีฐานะเป็นหมอ แต่ไม่ใช่หมอที่ใช้วิทยาการทางวิทยาศาสตร์ เช่น แพทย์แผนปัจจุบัน เป็นการรักษาโรคด้วยอำนาจพระพุทธคุณ พระธรรม และด้วยอิทธิพลทางใจ ซึ่งท่านได้ทำประสบความสำเร็จ ยังความประหลาดใจให้แพทย์แผนปัจจุบัน อันเป็นนักวิทยาการฝ่ายวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) มาแล้วเป็นอันมาก ส่วนงานบุญของท่านก็เป็นงานเต็มไปด้วยการเสียสละถือหลักการบริจาคหรือการให้เป็นหลักใหญ่ ใครไปหาท่าน ท่านวางหลักไว้ว่าจงไปเป็นผู้รับ—และท่านจะเป็นผู้ให้ ท่านไม่เคยเรียกร้องหรือชักชวนให้ใครต้องไปเสียสละไม่ว่าสิ่งของหรัพย์สินหรือเงินทองใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้ไปหาท่านได้ไปเป็นผู้รับจากท่านตั้งหลาย ๆ ปี ก็ยังไม่เคยได้รับอนุญาตเป็นผู้ให้ท่านเลยจนกระทั่งท่านวายชนม์ไปก็มี ซึ่งเป็นหลักและวิธีการที่ปฏิบัติยาก สำหรับคนสมัยปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตอันผ่องแผ้วของท่าน จึงจำเป็นต้องนำมากล่าวให้ละเอียดพอสมควร เพื่อชี้ให้เห็นลักษณะอันแตกต่างกว่านักบุญอื่น ๆ หรือบุคคลธรรมดาทั่ว ๆ ไปเป็นอันมาก

ข้อ ๓. ความเป็นจริงที่ปรากฏในขณะที่คุณแม่บุญเรือนยังดำรงชีวิตอยู่ นอกเหนือจากความเป็นนักบุญเยี่ยมยอดของท่านแล้ว ท่านยังได้บำเพ็ญผีกจิตตามคติในพระพุทธศาสนาด้านวิปัสสนาธุระ มีสมาธิอย่างยึดมั่นสูงส่งและจริงจัง จนเป็นที่เชื่อถือของบรรดาสานุศิษย์และผู้รู้จักคุ้นเคยว่าท่านบรรลุจตุตถฌาณ และอภิญญาณหก อาจทำปฏิหาริย์ต่าง ๆ ได้ หรือมีอิทธิฤทธิ ซึ่งได้ปรากฏและประสพการณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ มาแล้วมากมายดังได้พิมพ์บันทึกไว้ในหนังสืออนุสรณ์เล่มนี้ สิ่งเหล่านี้ย่อมมีลักษณะเป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อสำหรับคนสมัยใหม่ ซึ่งยึดมั่น

ในทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) เพราะมีลักษณะเหนือธรรมชาติดังที่เรียกกันว่าเป็น Super natural แต่เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีผู้พบเห็นยืนยันกันมากมาย ผู้พบเห็นเหล่านั้นมีอยู่เป็นอันมากที่เป็นคนมีความรู้ชั้นสูง เรียนสำเร็จปริญญาทั้งต่างประเทศและไทย ทั้งนักเรียนในประเทศและนอกประเทศ เป็นข้าราชการชั้นสูงทั้งนายพล ข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ พ่อค้าคหบดี ตลอดมาจนชาวบ้านธรรมดา ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าจะต้องยอมรับในข้อเท็จจริงอันพึงเชื่อถือได้ เรื่องราวเหล่านี้แม้จะเป็น (Super natural) ก็เป็นการสมควรที่จะนำมาเล่าไว้ในประวัติชีวิตและงานของท่านด้วย ความจริงมีบางท่านได้ทักท้วงว่า การกล่าวเรื่องเหล่านี้ สำหรับผู้ไม่เชื่อถือจะกลายเป็นเรื่องยกย่องหรือเสริมเรื่องให้พิศดารกลายเป็นนวนิยายไป แต่ความจริงหากคิดให้ซึ้ง หรือสำหรับผู้ที่ศึกษาคติธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือเรื่องราวในพุทธประวัติ ต่างก็ต้องยอมรับว่าเป็นเรื่องที่มีมาแล้วแต่อดีต ไม่ใช่ไม่เคยมี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันต์สาวกของพระพุทธองค์ก็ดี ย่อมบรรลุความสำเร็จทางการฝึกใจด้านสมาธิวิปัสสนากรรมฐานทั้งสิ้น และย่อมมีอิทธิฤทธิ์ ทำปาฏิหาริย์ด้านต่าง ๆ ได้ หากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงปราศจากพลังทางใจ และไม่อาจทรงทำพุทธปาฏิหาริย์ได้ ก็อาจทรงเป็นเพียงนักสั่งสอนธรรมธรรมดาเท่านั้น แต่ด้วยเหตุที่ทรงบริบูรณ์ด้วยความสำเร็จทางด้านบำเพ็ญเพียรฝึกใจ "อันสูงส่ง" ทรงสามารถทำปาฏิหาริย์ได้ โดยเฉพาะสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงทำ ปาฏิหาริย์ ได้เหนือ พระอรหันต์ ทั้งปวง เป็นพิเศษ พระองค์ท่านจึงทรงยังความเคารพเลื่อมใสแก่คนทั้งหลายอันเป็นชาวพุทธทั่วพื้นพิภพ ปัจจุบันแม้จะหาคนทำได้เช่นนั้นยาก แต่ก็มิใช่จะไม่มีเสียเลย คนธรรมดาที่ฝึกจิตกล้าแข็งถึงขนาดจนกลายเป็นนักสกดจิต อาจสกดคนให้ตัวแข็งเอาเข็มแทงทะลุหนังและเนื้อโดยไม่รู้สึกเจ็บยังทำได้ คนตาบอดที่ฝึกจิตถึงขนาดอาจอ่านหนังสือทางแก้มก็ยังทำได้ ดังที่พบเห็นกันทั่วไป ไฉนเล่าการฝึกจิตตามคติของพระพุทธศาสนาให้ถึงขนาดจะบรรลุผลไม่ได้ แม้สิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์

ธรรมชาติที่เกิดใหม่ ๆ ซึ่งแต่ก่อนไม่น่าเชื่อถือ แต่บัดนี้ก็ได้ปรากฏความจริงขึ้นแล้วเป็นอันมาก เช่น เครื่องบิน วิทยุ โทรเลข โทรทัศน์ ระเบิดปรมาณู ดาวเทียม ซึ่งไม่มีใครคิดว่าจะทำได้ แต่สมัยใหม่นี้ต้องเชื่อถือและยอมรับกันทั่วไปแล้ว ทั้งกำลังจะก้าวหน้า และแตกแขนงออกไปอีกเป็นอันมาก เช่นการเดินทางไปโลกพระจันทร์ หรือ ดาวพระเคราะห์อื่น ๆ หรือ อาจมีเครื่องโทรทัศน์ เก็บภาพ เหตุการณ์ในอดีตออกมา แสดงให้คนดูได้อย่าง ภาพยนตร์ ดังนี้เป็นต้น ดังนั้น สิ่งซึ่งเป็น Super natural อันเกิดจากพลังแห่งการฝึกจิตก็ย่อมเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกัน

เมื่อคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ท่านได้บรรลุในสิ่งเหล่านี้ ก็ย่อมเป็นส่วนหนึ่งแห่งประวัติของท่าน ผู้เขียนจึงได้รวบรวมและเรียบเรียงไว้ในประวัติของท่านด้วย ทั้งนี้จะได้เป็นแบบอย่างในการฝึกจิต เพื่อทำวิปัสสนากรรมฐานของผู้ใฝ่ใจในด้านนี้ให้พากเพียรพยายามยิ่งขึ้น เพราะการพยายามจริงก็ย่อมอาจจะประสบความสำเร็จได้ ดังคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติมเป็นตัวอย่าง แต่ก็ต้องขออภัยต่อท่านผู้เชื่อมั่นในวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (natural science) จนเกินขอบเขต และไม่เชื่อวิทยาศาสตร์ทางใจเอาเสียเลย เพราะเป็นความเชื่อไปคนละทาง ดังเรื่องราวที่ปรากฏในประวัติคุณแม่บุญเรือนนี้

ข้อ ๔. การรวบรวมและเรียบเรียงประวัติและงานนี้ ผู้เขียนได้อาศัยหนังสือต่าง ๆ หลายเล่ม ที่เคยจัดพิมพ์เผยแพร่เรื่องที่เกี่ยวกับ คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ในอดีตมาแล้ว นอกจากนั้นได้อาศัยสอบถามท่านผู้รู้อันเป็นผู้ร่วมการบุญและศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน ที่ใกล้ชิดมากมายหลายท่าน เช่น พลตรียุทธ สมบูรณ์ คุณธน ดิตะจิตต์ คุณระวี จตุรจินดา คุณนายแกมแก้ว จันทมาศ คุณ บุญเสม มีหลีสวัสดิ์ ม.ร.ว. ทองเพิ่ม ทองแถม คุณบุญเนื่อง ชิตตะโสภณ คุณอุสา ไวคะกุล รวมทั้งบุตรบุญธรรมของคุณแม่บุญเรือน คือคุณอุไร คำวิเทียน ด้วย นอกจากนั้นยังมีท่านผู้อื่นอีกมากท่าน ทำให้การ

รวบรวมและเรียบเรียงเรื่องนี้ประสบความสำเร็จง่ายเข้า ซึ่งผู้เขียนขอแสดงความขอบพระคุณไว้เป็นอย่างยิ่งด้วย

แม้การรวมรวบเรื่องราวต่าง ๆ จะทำได้ด้วยความระมัดระวังสักเพียงไรก็ดี แต่ด้วยมีระยะเวลาน้อย อาจมีสิ่งผิดพลาดบกพร่องอยู่บ้างก็เป็นได้ ผู้เขียนจึงขออภัยต่อท่านผู้อ่านและผู้รู้ทั้งปวงด้วยเป็นอย่างมาก แต่ถ้าความดีหากมีก็ขออุทิศให้แด่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม โดยสิ้นเชิง

เมื่อทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นดังกล่าวนี้แล้ว ท่านผู้อ่านทั้งปวงอาจศึกษาประวัติและงานของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้ในอันดับต่อไป

สุจริต ถาวรสุข

๑๑ ต.ค. ๒๕๐๗

ประวัติและงาน

ของ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

กำเนิดและบุรพการี คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้มีกำเนิดในครอบครัวคนสัญชาติไทย ซึ่งมีฐานะค่อนข้างยากจน มีนายยิ้ม กลิ่นผกา เป็นบิดา นางสวน กลิ่นผกา เป็นมารดา สถานที่เกิดอยู่ที่คลองสามวา อำเภอมีนบุรี จังหวัดพระนคร ต่อมาบิดามารดาของท่านได้ย้ายมาอยู่ตำบลบางปะกอก อำเภอราษฎร์บูรณะ จังหวัดธนบุรี อยู่ในละแวกบ้านชาวสวน และมีฐานะเป็นชาวสวนต่อมา คุณแม่บุญเรือนเองท่านก็ได้เจริญเติบโตมาในละแวกบ้านชาวสวนที่ตำบลบางปะกอกจนเติบใหญ่

วันที่ท่านได้ลืมตามองดูโลกเป็นครั้งแรกอันเป็นภพปัจจุบันของท่านนั้น ตรงกับวันอาทิตย์ เดือน ๔ ปีมะเมีย ขึ้น ๑๕ ค่ำ เวลา ๑๑.๒๐ น. หรืออีกนัยหนึ่งก็คือวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๗ ในวันที่กล่าวนี้ควรจัดเป็นวันสำคัญวันหนึ่ง เพราะเป็นวันที่ประเทศและชาติไทยได้นักบุญผู้เพียบพร้อมด้วยการเสียสละอย่างสูงส่ง ชาวพุทธทั่วไปได้ผู้นับถือเคร่งครัดในพุทธศาสนาอันเป็นสุภาพสตรีผู้เก่งกล้าสามารถ ทั้งเป็นผู้นำชาวพุทธอื่นในการปฏิบัติธรรมที่ชาวพุทธอื่นควรภาคภูมิใจ ทั้งยังเป็นนักบำเพ็ญการบุญตามคติพระพุทธศาสนาทุกสาขาด้วย ยิ่งกว่านั้น วันกำเนิดที่กล่าวนี้ยังเป็นวันที่คณะสามัคคีวิสุทธิ ซึ่งจะได้ก่อตั้งในสมัยต่อมาได้ผู้นำของเขาที่มีประสิทธิภาพอันสูงส่ง และยังความเคารพอย่างสูงสุด ให้ชาวคณะสามัคคีวิสุทธิทั่วทุกคน

วันกำเนิดของท่านนั้น เป็นที่ถกเถียงกันในหมู่ศิษย์หรือลูกหลานของท่านอยู่บ้าง โดยบางท่านว่าท่านเกิดตรงกับวันอาทิตย์ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะเมีย ตรงกับ ๑๕ เมษายน ๒๔๓๗ แต่เมื่อตรวจสอบในปฏิทิน และฟังตามที่คุณแม่เคยเล่าสู่กันฟังบ้างแล้ว วันที่กล่าวข้างต้นน่าจะถูกต้องกว่า

พี่น้องของท่าน นายยิ้ม บิดาของท่านมีภริยาทั้งสิ้นสามคน ๆ แรกก็ได้แก่นางสวน ซึ่งมีบุตรหญิง ๒ คน ๆ แรกคือ นางอยู่ หรือทองอยู่ ซึ่งเป็นพี่ใหญ่ได้สิ้นชีวิตไปนานแล้ว คนที่ ๒ ก็ได้แก่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ดังนั้น คุณแม่บุญเรือนจึงมีพี่น้องร่วมบิดามารดาแต่พี่สาวคนเดียวชื่อนางอยู่ กลิ่นผกา ดังได้กล่าวแล้ว

ภริยาคนที่ ๒ ชื่อนางเทศ มีบุตรสามคน ซึ่งมีฐานะเป็นน้องร่วมบิดาเดียวกันแต่ต่างมารดากับคุณแม่บุญเรือน ได้แก่บุคคลต่อไปนี้ คือ นายเนื่อง นางทองคำ และเป็นหญิงคนสุดท้องอีกคนหนึ่ง ชื่อนางทิพย์

ภริยาคนที่ ๓ ไม่มีใครจำชื่อได้ ทั้งบุตรชายหญิงจะมีหรือเปล่า ได้สืบสวนแล้วหาคนรู้จักไม่ได้ แต่ทุกคนที่เป็นบุตรหากมีก็มีฐานะเป็นน้องของคุณแม่บุญเรือนทั้งสิ้นแต่ต่างมารดากัน

ญาติพี่น้อง ปรากฏว่าคุณแม่บุญเรือนยังมีญาติพี่น้องทั้งที่ตำบลคลองสามวา ตำบลวัดบางประกอก บางปะแก้วอยู่เป็นจำนวนมาก แม้ขณะทำประวัตินี้ญาติผู้ใหญ่ เช่น อาเรียน ของท่านก็ยังมีชีวิตอยู่ แต่มีอายุมากแล้ว

การศึกษาเล่าเรียนและชีวิตในครอบครัว ชีวิตยามเยาว์ของคุณแม่บุญเรือนปรากฏตามคำบอกเล่าของผู้ที่ใกล้ชิด และผู้รู้เรื่องเก่าแก่ว่า ท่านเป็นผู้ได้รับความรัก ความทะนุถนอมจากบิดามารดาเป็นอันมาก พอเหมาะสมกับสภาพของครอบครัว ท่านได้รับการศึกษาให้รู้ภาษาไทย พออ่านออกเขียนได้ พอเหมาะสมกับสมัยของท่าน หรือนัยหนึ่งเรียกได้ว่า ได้รับการศึกษาพอสมควรกับอัตตภาพ ทั้งเชื่อได้ว่าท่านได้รับการฝึกสอนอบรมจากบิดามารดาของ ท่าน ให้มีความ รอบรู้ และ สามารถในการทำหน้าที่แม่บ้านแม่เรือนได้อย่างดี พอเหมาะสมกับสมัย

เนื่องจากปรากฏต่อมาในชั้นหลังว่า คุณแม่บุญเรือนมีความสามารถในหน้าที่แม่บ้านและงานของลูกผู้หญิงหลายประการ เช่นสามารถในการทำกับข้าวมีรสโอชาหลายอย่าง เป็นต้นว่า น้ำพริก ท่านปรุงได้รสอร่อยเป็นอันมาก นอกนั้นอาหารไทยพวกต้มและแกงหลายชนิด ท่านก็ทำได้อย่างดี ท่านมีความสามารถในการเย็บจักรตัดเสื้อผ้าได้ สามารถตัดผมได้ แม้กระทั่งการโกนผมของท่านเองก็ทำได้โดยไม่ต้องอาศัยคนอื่นช่วยเหลือ สิ่งเหล่านี้ทำให้เชื่อได้ว่าท่านต้องได้รับการฝึกสอนอบรมมาจากทางบ้านอย่างเข้มงวดกวดขัน ท่านจึงมีความสามารถปรากฏเป็นที่ทราบกันในชั้นหลังของผู้รู้จักคุ้นเคยทุก ๆ คน

การฝึกหัดเป็นหมอนวดและสนใจในงานบุญ เมื่อคุณแม่บุญเรือนอายุได้ ๑๕ หรือ ๑๖ ปี ซึ่งเป็นวัยรุ่นสาว ท่านได้รับการฝึกสอนจากชีวิตในครอบครัวให้รู้จักการนวด ซึ่งท่านสนใจอยู่เป็นอันมาก จนผลที่สุดท่านได้รับครอบวิชาหมอนวดและมอบตำราหมอนวดจากปู่ของท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์หมอนวดผู้มีชื่อเสียง ชื่ออาจารย์กลิ่น ขณะมอบตำราปรากฏว่าปู่ของท่านมีอายุมากแล้ว และได้แยกนิวาสสถานไปอยู่ในที่วิเวกแห่งหนึ่ง ในท้องที่ตำบลบางปะกอกนั่นเอง การได้รับมอบตำราหมอนวดทำให้ท่านศึกษาวิธีนวดจากตำราดังกล่าวได้จนชำนิชำนาญ และในสมัยต่อมาเมื่อท่านผ่านชีวิตสมรสเป็นผู้ใหญ่มากแล้ว ท่านได้กลายเป็นหมอนวดที่มีชื่อเสียงและนวดด้วยวิธีการอันถูกต้อง โดยไม่มีสินจ้าง การนวดท่านทำให้เปล่าเป็นการกุศลช่วยเหลือผู้มีโรคภัยไข้เจ็บตลอดมา เว้นแต่ผู้ป่วยจะให้รางวัลเองโดยสมัครใจ นับแต่วัยกลางคนที่ท่านยังรับเป็นหมอนวด ตลอดมาจนสมัยหลัง ๆ ท่านเป็นต้องแนะนำให้ผู้รับการนวดให้ทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้แก่อาจารย์กลิ่น ปู่ของท่านเสมอมาทุกครั้ง จนกระทั่งท่านสำเร็จในทางธรรมแล้ว ท่านก็นวดโดยอธิษฐานธรรมให้หายควบคู่ไปด้วย เมื่อท่านครอบวิชานี้ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกศิษย์ ท่านก็ได้แนะนำให้ปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วยลักษณะอย่างเดียวกัน

ในวัยรุ่นของท่านนั่นเอง ท่านได้รับการแนะนำให้รู้จักคุณลุงของท่านชื่อหลวงตาพริ้ง ซึ่งได้บวชเป็นพระภิกษุอยู่วัดบางปะกอก ซึ่งท่านได้คุ้นเคยเป็นอย่างมาก

เนื่องจากท่านได้คุ้นเคยกับหลวงตาพริ้งผู้เป็นลุงนี้เอง กล่าวกันว่าท่านได้เริ่มนำอาหารและของไปถวายหลวงตาพริ้งบ่อย ๆ ทำให้ท่านได้รับการสั่งสอนให้รู้จักธรรมะและคุณธรรมในการดำเนินชีวิตตามแนวคำสั่งสอนของ สมเด็จ พระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านได้เริ่มเลื่อมใสศรัทธา และรักงานบุญงานกุศลมากขึ้น ทั้งน่าจะถือได้ว่าเป็นปฐมเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ท่านบำเพ็ญกรณียกิจเป็นนักบุญในพระพุทธศาสนา

ในสมัยต่อมา ได้บำเพ็ญเพียรจนบรรลุความสำเร็จในที่สุด หลวงตาพริ้งเป็นพระภิกษุที่คุณแม่บุญเรือนมีความเคารพนับถือมาก เมื่อหลวงตาพริ้งถึงแก่มรณะภาพ ทราบว่าคุณแม่บุญเรือนก็ได้ไปร่วมประชุมเพลิงที่วัดบางปะกอกด้วย

วัดบางปะกอกที่กล่าวแล้วนี้น่าจะเป็น วัดสำคัญที่ทำให้ท่านเลื่อมใสในพระ พุทธศาสนาด้วย ต่อมาเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งขณะนั้นคุณแม่บุญเรือนมีชื่อเสียงมากแล้ว ได้นำสานุศิษย์ไปร่วมฌาปนกิจศพบิดาของท่านที่วัดบางปะกอกอีกครั้งหนึ่ง และต่อมาได้นำผ้าป่าไปทอดที่วัดนี้ และแวะเยี่ยมบ้านญาติของท่านในละแวกนั้นด้วย และดูเหมือนครั้งนั้นจะเป็นการไปเยี่ยมบ้านบางปะกอกเป็นครั้งสุดท้าย

ชีวิตสมรสและบุตรธิดา เมื่อคุณแม่บุญเรือนมีอายุพอสมควร ก็ได้ทำการสมรสกับ ส.ต.ท. จ้อย โตงบุญเติม เข้าใจว่าตอนสมรส ส.ต.ท. จ้อย คงจะมีฐานะเป็นเพียงพลตำรวจหรือนายสิบตำรวจตรีเป็นอย่างมาก และได้อยู่กินกันฉันท์สามีภริยาที่ดีตลอดมา ส.ต.ท. จ้อย เป็นตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลสัมพันธวงศ์ แต่ไม่มีบุตรธิดาด้วยกันเลย

ชีวิตสมรสของคุณแม่บุญเรือน นับว่าเต็มไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น เล่ากันว่าสามีของท่านเป็นผู้เอาอกเอาใจท่านดีผู้หนึ่ง

เนื่องจากไม่มีบุตรธิดาที่เกิดด้วยกันนั่นเอง ปรากฏว่าคุณแม่ได้รับอุปการะเด็กหญิงชายอื่นอยู่บ้างเป็นครั้งคราว แต่มีผู้ที่ท่านอุปการะแต่เยาว์วัยมากตลอดมาจนเติบใหญ่เป็นเวลายาวนานคนหนึ่งในฐานะบุตรบุญธรรม คือ นางอุไร คำวิเทียน ซึ่งเป็นผู้ที่ท่านได้รับมาเลี้ยงแต่อายุได้ ๖ เดือน และจนกระทั่งนางอุไร คำวิเทียน เติบใหญ่อายุถึง ๑๙ ปี ก็ได้สู่ชีวิตสมรสกับ ร.ต.ท. เต็ม คำวิเทียน นางอุไรอยู่กินกับสามี มีบุตรหญิงด้วยกันคนหนึ่งชื่อว่า นิดา คำวิเทียน เป็นหลานยายที่คุณแม่บุญเรือนให้ความเมตตาเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันหลานยายที่กล่าวนี้อายุประมาณ ๒๑ ปีแล้ว ได้ศึกษาสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๗ และได้ศึกษาวิชาชีพในระยะต่อมา

ชีวิตสมรสระหว่างคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม กับ ส.ต.ท. จ้อย โตงบุญเติม สามี คงอยู่กินกันตลอดมา จนกระทั่งท่านมีอายุได้ ๔๒ ปี นางอุไร คำวิเทียน อายุได้ ๑๒ ปี ในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ส.ต.ท. จ้อย ได้ถึงแก่กรรมลง เนื่องจากได้เข้าไปช่วยดับเพลิง เมื่อครั้งเพลิงไหม้ใหญ่ตลาดน้อย อำเภอบางรัก ต่อมาจากนั้น คุณแม่บุญเรือนก็ได้ครองความเป็นโสดบำเพ็ญงานบุญ ใช้นามสกุล โตงบุญเติม ของสามีตลอดมา ได้อุปการะเลี้ยงดูนางอุไร คำวิเทียน จนกระทั่งนางอุไร คำวิเทียน มีอายุได้ ๑๙ ปี ได้เข้าสู่พิธีสมรสกับ ร.ต.ท. เต็ม คำวิเทียน แล้วท่านก็ได้มาอยู่กับครอบครัวนางอุไร คำวิเทียน บุตรบุญธรรมในอุปการะ และ ร.ต.ท. เต็ม คำวิเทียน ด้วยเหตุที่ว่า ร.ต.ท. เต็ม คำวิเทียน เป็นตำรวจประจำอยู่ที่โรงพักกลาง ท่านจึงได้อยู่ที่บ้านพักของทางราชการที่โรงพักกลางต่อมาอีกหลายปี

ความประพฤติและการปฏิบัติ ในระหว่างครองชีวิตร่วมกับ ส.ต.ท. จ้อย โตงบุญเติม คุณแม่บุญเรือนได้ประกอบอาชีพช่วยสามีในการเย็บตัดเสื้อผ้า และรับรักษาโรคโดยเป็นหมอนวด ทำเป็นการกุศลไม่มีสินจ้าง นอกจากนั้นยังปรากฏอีกว่า ท่านมีความรอบรู้และสามารถในการทำตลอด หรือเป็นหมอตำแยแผนโบราณด้วย จนเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ตำรวจเพื่อนของสามี และผู้รู้จักพบเห็นทั่วไป การเป็นหมอนวดนั้นปรากฏว่าท่านมีฝีมือทำให้มีชื่อเสียงอยู่เป็นอันมาก การเย็บเสื้อผ้าโดยใช้จักรท่านก็ทำได้อย่างดี ทำให้ครอบครัวของท่านอยู่ในฐานะดีพอควร ในระยะเวลาระหว่างนี้ปรากฏว่าท่านก็ได้ยึดมั่นในการบุญการกุศล รักการประกอบงานบุญ การถือศีล สวดมนต์ ฟังธรรม ด้วยความเคารพเลื่อมใสอย่างแท้จริง ท่านได้ไปประกอบการบุญเป็นประจำที่วัดสัมพันธวงศ์ และได้เริ่มฝึกหัดวิปัสสนากรรมฐานมาแต่ตอนที่กล่าวนี้ ซึ่งขณะนั้นมีอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปี ระหว่างครองชีวิตร่วมกับ ส.ต.ท. จ้อยนั้น ท่านคงอยู่ที่บ้านพักของทางราชการ ณ สถานีตำรวจสัมพันธวงศ์

ตลอดมาจนกระทั่ง ส.ต.ท. จ้อย ถึงแก่กรรมเมื่ออายุท่านได้ ๔๒ ปี แล้วท่านก็ได้ย้ายออกจากที่พักดังกล่าว ได้ไปพักพิงที่โรงเรียนช่างกลสมบุญดี มักกะสัน อยู่ระยะหนึ่ง และได้ประกอบอาชีพเลี้ยงดูนางอุไร คำวิเทียน ต่อมาอีกถึง ๗ ปีเศษ จนนางอุไร คำวิเทียน เข้าสู่พิธีสมรส แล้วท่านจึงย้ายไปอยู่กับนางอุไร และ ร.ต.ท. เต็ม คำวิเทียน ดังได้กล่าวแล้ว

อุปนิสัยและงานสำคัญ ผู้ที่รู้จักคุณแม่บุญเรือนดีตั้งแต่อายุท่านยังน้อยอยู่ คงพอจะทราบได้ดีว่าท่านเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยมารยาทคุณธรรมอันสูงส่ง มีอุปนิสัยเปี่ยมด้วยความเมตตากรุณาปราณีแก่บุคคลที่รู้จักพบเห็นทุกคน แต่ทว่าท่านเป็นคนที่ค่อนข้าง "ดุ" อยู่บ้าง พูดเสียงดัง กังวาล เด็ดขาดและจริงจัง หรือนัยหนึ่งก็คือพูดจริง ทำจริงตลอดเวลา ท่านเป็นผู้รักการบำเพ็ญทานการกุศลตั้งแต่อายุน้อยตลอดมาจนเติบใหญ่และจนตลอดชีวิตของท่าน ท่านเคารพศรัทธาเลื่อมใสในคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างจริงจังเคร่งครัดตลอดเวลา ท่านฝึกจิตใจและความรู้สึกให้เป็นผู้ที่เต็มไปด้วยการเสียสละ ไม่นิยมการสั่งสม โปรดการให้เป็นหัวใจสำคัญ ตัดความรู้สึกด้าน โกรธ, รัก, โลภ, และหลง โดยสิ้นเชิง รักการสวดมนต์ ฟังธรรม ถือศีล และภาวนา ฝึกและชำระจิตใจให้สะอาดปราศจากมลทิน นับได้ว่าท่านเป็นชาวพุทธไทยที่สำคัญยิ่งผู้หนึ่ง ซึ่งยากจะหาผู้อื่นที่บำเพ็ญตนให้เท่าเทียมท่านได้ , ด้วยเหตุนี้อาจกล่าวได้ว่างานสำคัญในชีวิตของท่านก็ได้แก่งานบุญของชาวพุทธนั่นเอง

งานบุญสำคัญในชีวิต งานบุญตามคติแห่งพุทธศาสนาซึ่งประกอบด้วย การทำทาน ถือศีล การภาวนา สวดมนต์ฟังธรรม และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนั้น คุณแม่บุญเรือน รัก ศรัทธา เลื่อมใส ปฏิบัติมาตั้งแต่อายุเริ่มวัยกลางคน ขณะยังครองชีวิตร่วมกับ ส.ต.ท. จ้อย โตงบุญเติม ทีเดียว

งานทำทานไม่ว่าจะเป็นทานต่อบุคคลธรรมดาทั่วไป หรือการถวายของแก่พระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งการถวายอาหาร เครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค คุณแม่บุญเรือน ได้เพียรบำเพ็ญตลอดมาไม่ขาดสาย

การถือศีลคุณแม่บุญเรือนเคร่งครัดในศีล ๕ วันธรรมสวนะยึดมั่นในศีล ๘ แต่ชีวิตตอนหลังส่วนใหญ่ท่านถือศีล ๕ เป็นประจำ

การภาวนา อันประกอบด้วยสวดมนต์ ฟังธรรม และทำวิปัสสนากัมมัฏฐาน ฝึกจิตให้มีสมาธิแน่วแน่ เกิดปัญญา แจ่มแจ้งในธรรมอันวิเศษของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ได้เพียรบำเพ็ญปฏิบัติโดยสม่ำเสมอจนตลอดชีวิต

ได้ลาสามีออกบวชชี ขณะยังครองชีวิตร่วมกับสามีนั้น ด้วยความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาได้ไปฟังพระสวดมนต์ ฟังธรรมที่วัดสัมพันธวงศ์บ่อย ๆ ทั้งได้ฝึกหัดทำวิปัสสนากัมมัฏฐานที่วัดดังกล่าวด้วย ต่อมาได้อุปสมบทสามีที่วัดนี้ ๑ พรรษา เมื่อสามีลาสิกขาบทไปแล้ว คุณแม่บุญเรือนก็ยังมีความศรัทธาเลื่อมใสมากขึ้น จึงได้ลาสามีออกบวชเป็นชี และอยู่ปฏิบัติธรรมที่วัดสัมพันธวงศ์ ได้พากเพียรฝึกหัดวิปัสสนากัมมัฏฐานด้วยความพากเพียรพยายามมากยิ่งขึ้น ได้อยู่ปฏิบัติในศาลาวัดสัมพันธวงศ์ ด้วยความกล้าหาญ เข้าใจ ปลอดโปร่งในธรรมะ รักความสงบประกอบการกุศลต่าง ๆ ช่วยยกหมอนสำหรับธรรมาสน์ พระสวดปาฏิโมกข์เป็นต้น

ผลสำเร็จของงานบุญ ในระหว่างที่บวชเป็นชีอยู่นี่เอง ด้วยความตั้งใจจริงในการบำเพ็ญเพียรฝึกหัดวิปัสสนากรรมมัฏฐาน ทำใจให้สงบระงับ ฝึกใจให้แข็งแกร่งแก่กล้า มองเห็นธรรมอันวิเศษของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังผลให้เป็นที่ทราบในหมู่ผู้ร่วมวิปัสสนาด้วยกันนั้น ปรากฏว่าคุณแม่บุญเรือนได้สำเร็จแล้วอย่างแท้จริง คือสำเร็จในจตุตถฌาน หรือฌาน ๔ ในครั้งนั้น ถือได้ว่าคุณแม่ได้สำเร็จในงานบุญสำคัญประการหนึ่ง การสำเร็จฌาน ๔ ดังว่านี้ เป็นบันไดขั้นสำคัญที่ท่านจะก้าวไปอภิญญาหกประการที่จะกล่าวต่อไป การสำเร็จจตุตถฌาน เป็นเรื่องการฝึกจิตที่ทำได้ยาก แต่คุณแม่บุญเรือนก็ได้ทำสำเร็จโดยเรียบร้อย ทำให้ท่านเป็นนักเสียสละที่ผ่องแผ้วยิ่งขึ้น

ความหมายของฌานและจตุตถฌาน คำว่าฌานดังกล่าวแล้วนั้นตามคติทางพุทธศาสนาหมายถึงการเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นหนึ่ง เกิดอิทธิพลังทางใจและความรู้สึกดังที่เรียกว่าอัปนาสมาธิ คือสามารถตั้งจิตมั่นอยู่ในอารมณ์อันเดียวได้ ความจริงการฝึกฌาน ก็มีลักษณะอย่างเดียวกับการเพ่งกสิน และฌานตามลัทธิโยคีนั้นเอง ฌานดังกล่าวนั้น จัดเป็น ๔ ชั้น เรียกตามลำดับฌานที่มีลักษณะปราณีตยิ่งขึ้น ดังนี้

ปฐมฌาน หมายถึงฌานขั้นแรก มีองค์ ๕ คือ ยังมีตริก ซึ่งเรียกว่าวิตก และมีตรองเรียกว่าวิจารณ์ เหมือนอารมณ์แห่งจิตของคนสามัญ ซ้ำยังมีปีติ คือความอิ่มใจ มีความสุข คือความสบายใจ เกิดแต่ความวิเวก คือความเงียบสงบกับประกอบด้วยจิตมีอารมณ์เป็นหนึ่งลงไปได้ ซึ่งเรียกว่าเอกัคตา

ทุติยฌาน หมายถึงฌานชั้นสอง ซึ่งละวิตกและวิจารณ์ในปฐมฌานเสียได้ คงเหลือแต่ปีติ และสุขอันเกิดแต่สมาธิกับเอกัคตา

ตติยฌาน เป็นฌานชั้นสาม คงเหลือแต่องค์สอง ละปีติเสียได้ คงมีแต่สุขและเอกัคตา

จตุตถฌาน เป็นฌานสำคัญชั้นสี่ มีองค์ ๒ คือ ละสุขเสียได้ กลายเป็นอุเบกขา คือวางเฉย คู่กับเอกัคตา ฌาน ๔ จัดเป็นรูปสมาบัติ มีรูปธรรมเป็นอารมณ์ สงเคราะห์เข้าในรูปาวจรภูมิ

ฌานทั้ง ๔ ดังกล่าวนี้แหละที่เชื่อกันว่าคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้บำเพ็ญเพียรฝึกปฏิบัติจนสำเร็จ บรรลุฌานอันวิเศษทั้ง ๔ ประการดังกล่าวแล้ว และด้วยเหตุที่ปรากฏต่อมาว่า คุณแม่บุญเรือนเชี่ยวชาญในการวิปัสสนากรรมฐานจนสามารถอาจจะเข้าวิปัสสนาเมื่อใดก็ได้ และไม่จำต้องยึดสิ่งมีรูปเป็นอารมณ์ ทั้งอาจวิปัสสนาโดยลืมตาก็ได้โดยเร็วพลัน ด้วยเหตุนี้ ทางด้านอรูปฌานก็เชื่อว่าท่านสันทัดและบรรลุโดยลักษณะเดียวกัน

ด้วยความสำเร็จในจตุตถฌานนั่นเอง ยังให้คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นนักเสียสละชั้นเยี่ยมยอด มีอารมณ์วางเฉย เป็นอุเบกขา สละความโลภ ความอยากได้ในทรัพย์สินต่าง ๆ โดยสิ้นเชิง คนที่รู้จักคุณแม่บุญเรือนมาก่อนก็ดี หรือรู้จักใหม่ก็ดี มักจะทราบความจริงอันเป็นคติธรรมข้อหนึ่งว่า คนที่จะไปหาท่านนั้นจงไปหาด้วยการเป็นผู้รับ ส่วนท่านเป็นผู้ให้ เป็นผู้เสียสละ เป็นผู้บริการ ท่านไม่ต้องการสิ่งใดของใคร แม้แต่ดอกไม้ธูปเทียน ทรัพย์สินเงินทองใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้ใดจะเป็นผู้ให้ท่านได้ก็ต่อเมื่อท่านอนุญาตแล้ว ด้วยลักษณะดังกล่าวนี้ จึงจัดได้ว่าท่านเป็นนักบุญชั้นเยี่ยมยอดอันหาได้ยากยิ่ง

บรรลุอภิญญาณ ๖ นอกเหนือจากการสำเร็จในฌานทั้ง ๔ อันเรียกว่าจตุตถฌานแล้ว คุณแม่บุญเรือนได้เพียรพยายามฝึกจิตและสมาธิอย่างแรงกล้า ทั้งได้ประกอบการบุญเป็นอานิสงส์แห่งชีวิตอย่างสูงส่ง จนกล่าวได้ว่าท่านสำเร็จในความรอบรู้อภิญญาณ ๖ อันเป็นคติประการสำคัญในพระพุทธศาสนา กล่าวคือ ๑. อิทธิวิธี – แสดงฤทธิ์ได้ ๒. ทิพโสต – หูทิพย์ ๓. เจโตปริญาณ – รู้จักกำหนดใจของผู้อื่น ๔. บุพเพนิวาสานุสสติ – ระลึกชาติได้ ๕. ทิพจักษุ – ตาทิพย์ ๖. อาสวักขยญาณ – รู้จักทำอาสวะให้สิ้น การบรรลุ อภิญญาณ ๖ ดังกล่าวแล้ว ไม่เป็นที่ยืนยันว่าได้พร้อมกับจตุตถญาณหรือไม่ แต่เป็นที่เชื่อกันว่า คงเป็นระยะเวลาใกล้ ๆ กัน เพราะฌาณเป็นเพียงบรรไดขั้นต้นที่จะก้าวล่วงไปสู่อภิญ-ญาณ ๖ เท่านั้น ความสำเร็จในอภิญญาณดังกล่าวยังผลให้ท่านสามารถกระทำสิ่งซึ่งเราอาจถือว่าเป็นเรื่องเหนือธรรมชาติ (Super natural) ได้หลายประการ แต่ทุกประการต้องกระทำด้วยความมุ่งหมายที่ดีและซื่อตรง ดังที่เรียกกันในภาษาอังกฤษว่า Honesty of Purpose ซึ่งต้องเผื่อแผ่ประโยชน์สุขไปสู่ผู้อื่นหรือชาวโลกที่เลื่อมใสศรัทธาด้วย อาจจะด้วยเหตุนี้เป็นหลักและคติสำคัญในทางพระพุทธศาสนา จึงยังให้คุณแม่บุญเรือนได้เป็นหัวหน้าหรือผู้นำในงานบุญสำคัญในระยะหลังตลอดมา และเพื่อจะให้เกิดพลังทางใจ ทำสิ่งพึงประสงค์ได้ต้องกระทำด้วยการอธิษฐาน ด้วยเหตุนี้

การที่คุณแม่บุญเรือนจะทำสิ่งใดเพื่อประโยชน์สุขแก่ผู้ใด ท่านจึงใช้การอธิษฐานโดยตลอด ซึ่งเรื่องอธิษฐานที่ว่านี้ก็เป็นหลักในการบรรลุความสำเร็จเรื่องฌานและอภิญญาณ ๖ ตามคติในพุทธศาสนานั่นเอง

อิทธิปาฏิหาริย์ อันเป็น ลักษณะ แห่งอภิญญาณ ๖ ของ คุณแม่บุญเรือน

อภิญญาณ ๖ ดังได้กล่าวแล้วที่ว่า คุณแม่บุญเรือนได้ทำสำเร็จนั้น ปรากฏว่าชาวคณะผู้ร่วมการบุญกับท่าน หรือผู้มาขอให้ท่านรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้ ได้พบเห็นการกระทำอันเป็นอิทธิปาฏิหาริย์เนื่องจากอภิญญาณ ๖ อย่างมากมาย ดังจะขอนำมากล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

๑. **อิทธิวิธี** ซึ่งได้แก่การแสดงฤทธิ์ได้นั้น สำหรับข้อนี้ ปรากฏว่าคุณแม่บุญเรือน ได้กระทำมาแล้วมีหลายประการ เช่น อธิษฐานต้นมะม่วงต้นเล็ก ๆ ให้ออกช่อได้ภายในคืนเดียว ย่นหนทางยาวให้สั้น เดินตากกลางฝนไม่เปียกเรียกฝนได้ ขอให้ฝนหยุดตกได้ อาจอธิษฐานเครื่องป้องกัน กระสุน ปืน ลูกระเบิดได้ คุณแม่บุญเรือนมีความรู้เดิมเพียงอ่านออกเขียนได้ เวลาท่านอธิษฐานธรรมถึงขนาด ท่านอาจรู้ภาษาต่าง ๆ ได้หลายภาษา รู้ตัวยาตามใบสั่งแพทย์แผนปัจจุบัน รู้ภาษาอังกฤษ รู้สิ่งประสงค์ได้เกือบทุกเรื่อง ยังเดินผ่านที่ปิดล้อมได้แม้จะมีฝากั้น และยังมีสิ่งอื่น ๆ อีกมาก อาจจะมีเรื่องเดียวที่ไม่ปรากฏว่า ท่านกระทำได้ก็คือ เรื่องเหาะเหินเดินอากาศ ให้บรรดาสานุศิษย์หรือลูก ๆ เห็นเท่านั้นแต่ก็ได้เคยมีเรื่องปรากฏว่าท่านอาจทำปาฏิหาริย์ไปในที่ไกล ๆ ได้ชั่วพริบตาเดียว

๒. **ทิพโสต** หรือที่เรียกว่าหูทิพย์นั้น ปรากฏว่าผู้ที่อยู่ไกลต่างบ้านต่างเมือง แม้จะพูดกันในเรื่องอะไร หากคุณแม่บุญเรือนเข้าสมาธิอธิษฐานแล้ว ท่านก็ได้ยินเรื่องราวทุกประการ และอาจจะบอกหรือเล่าเรื่องที่คนอื่นพูดกันในที่ไกล ๆ ให้คนใกล้ชิดหรือผู้ที่พูดนั้นฟังได้อย่างถูกต้อง

๓. **เจโตปริญาณ** ซึ่งได้แก่การกำหนดจิตใจของผู้อื่นนั้น ปรากฏว่าคุณแม่บุญเรือนทำได้อย่างดี ในเวลาสนทนากับผู้ใด ใครจะคิดว่าอย่างไร หรือคิดจะพูดอะไรกับคุณแม่บุญเรือน หรือคิดว่าจะพูดกับคนอื่นว่าอย่างใด คุณแม่บุญเรือน

อาจทราบได้โดยญาณพิเศษของท่าน ซึ่งมีเรื่องปรากฏอยู่มากมาย เรื่องนี้ทำความประหลาดใจให้แก่ผู้ที่ใกล้ชิดและรู้จักคุ้นเคยเป็นอันมาก

๔. **บุพเพนิวาสานุสติ** ได้แก่การระลึกชาติได้ เรื่องระลึกชาติ เป็นเรื่องที่มีความละเอียดพิเศษพิศดารอยู่เป็นอันมาก เรื่องนี้ปรากฏว่าคุณแม่บุญเรือนได้เคยเล่าถึงชาติและภพก่อนให้ลูก ๆ หรือนัยหนึ่งคือสานุศิษย์ ผู้ร่วมการบุญ ของท่านฟังถึงชาติและภพของคนอื่นที่ล่วงมา และระลึกถึงชาติและภพเก่าก่อนของคุณแม่เองไว้ด้วย เฉพาะของคุณแม่นั้นท่านได้เล่าไว้รวม ๓ ชาติ ซึ่งจะนำไปกล่าวเป็นพิเศษในลำดับถัดไป เรื่องระลึกชาติความจริงเป็นเรื่องที่พิสูจน์ยาก แต่ทว่าเมื่อคำนึงถึงว่า คุณแม่บุญเรือนเป็นผู้ยึดมั่นในศีล ๕ ปฏิบัติธรรมเป็นอาจินต์ ก็ทำให้เชื่อได้อย่างมั่นคงว่าท่านต้องพูดจริง ยิ่งกว่านั้นเรื่องชาติและภพบางอย่างเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทย ก็ปรากฏว่าถูกต้องตรงกัน จึงทำให้เชื่อได้อย่างปราศจากข้อสงสัย

๕. **ทิพจักษุ** หรือตาทิพย์ เรื่องนี้ได้แก่การอาจมองเห็นสิ่งต่าง ๆ แม้จะมีสิ่งของกั้นอยู่ได้ มองของในที่ปกปิดได้ หรือมองสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ประสงค์ ซึ่งอยู่ในระยะทางไกล ต่างเมืองหรือต่างประเทศได้ เห็นภาพเหมือนเช่นอย่างดูโทรทัศน์ คุณแม่ก็ได้ฝึกฝนจนสำเร็จเช่นเดียวกัน แต่ทว่าเรื่องตาทิพย์นี้ คุณแม่บุญเรือน เคยเล่าให้ลูก ๆ ฟังว่า แม้ท่านจะได้ไว้ แต่ท่านก็คืนให้ไป มิได้นำมาใช้ ทั้งนี้ก็เพราะหากใช้ตาทิพย์แล้ว จะมองเห็นสิ่งอันเป็นปฏิกูลมากมาย ท่านจึงงดเว้นเสีย โดยถือว่าคืนให้ไปในทางธรรม จะนำมาใช้เวลาจำเป็นเป็นครั้งคราวเท่านั้น

๖. **อาสวักขยญาณ** , หรือนัยหนึ่งคือรู้จักทำอาสวะให้สิ้น ซึ่งหมายถึงว่าทำตนให้พ้นจาก ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทำตนพ้นจากสิ่งอันไม่เป็นมงคลทั้งปวง ให้พ้นจาก กามาสวะ ภวาสวะ อวิชชาสวะ รู้ชัดว่าชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว กรณีได้ทำเสร็จแล้ว ไม่มีกิจใดจะทำอีก ผู้ปราศจาก

อาสวะ ย่อมพ้นจากโกรธ รัก โลภ หลง พ้นจากความเกาะเกี่ยว คุณแม่บุญเรือนได้บำเพ็ญเพียรธรรมในข้อนี้เป็นอันมาก จนได้บรรลุ ด้วยเหตุนี้ผู้ไปหาท่าน จะได้รับความปรานีเสมอกัน ไม่ว่าคนใกล้หรือไกล จนหรือมี ยากจกหรือเศรษฐี นับว่าท่านเป็นนักบุญที่น่าประหลาดเป็นอันมาก หากพิเคราะห์ถึงความสำเร็จของท่านแล้ว ควรจัดได้ว่าท่านได้สำเร็จวิชาแปดประการในพระพุทธศาสนาโดยสิ้นเชิง

ความสำเร็จครั้งแรก การบำเพ็ญเพียรฝึกใจในพระพุทธศาสนาจนบรรลุจตุตถฌานและอภิญญาณหกอย่างดังกล่าวแล้วนั้นเอง ปรากฏว่าท่านได้ทำสำเร็จครั้งแรกตั้งแต่ยังบวชเป็นแม่ชีอยู่ที่วัดสัมพันธวงศ์ และได้ผลเป็นอิทธิฤทธิ์อันเกิดจากการอธิษฐานเป็นครั้งแรกเมื่อราววันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๔๗๐ ในวันนั้นคุณแม่บุญเรือนได้กลับไปอยู่ที่บ้านพักสถานีตำรวจ สัมพันธวงศ์ คืนนั้นเข้านอนไม่หลับจนดึก สามีและบุตรบุญธรรมหลับมีอาการกัดฟันและกรน รู้สึกเกิดธรรมสังเวชและนึกเบื่อจึงตั้งสัตย์อธิษฐานเข้าไปในศาลา รู้สึกว่าพอสิ้นคำอธิษฐาน ตัวคุณแม่บุญเรือนก็ไปปรากฏในศาลาดังคำอธิษฐาน ทั้งนี้โดยตัวท่านเองก็ไม่ทราบว่าได้ออกจากห้องทางไหนและเข้าไปในศาลาทางไหน ในครั้งนั้นเพื่อนแม่ชีไม่สู้เชื่อนัก จนต่อมาอุบาสิกาพักขอให้อธิษฐานใหม่ และได้ให้นางเล็ก นางคำ นางเทียบซึ่งดูเหมือนเป็นเพื่อนแม่ชีดูเป็นพยาน ได้ใส่กลอนประตูหน้าต่างศาลาเสียในคืนวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๖ เวลาดึกสงัด ขึ้เดียวกันนั้นเอง คุณแม่บุญเรือน ก็ได้อธิษฐานจากสถานีตำรวจสัมพันธวงศ์เข้าไปในศาลาได้เช่นคราวก่อน พวกที่คอยดูก็แปลกใจไปตาม ๆ กัน จนต่อมาคุณแม่บุญเรือน ได้อธิษฐานไปเขาวงพระจันทร์พบพระผู้วิเศษ ขอพระธาตุ ท่าน ๆ ก็ให้มา ๑ องค์ และได้กลับมาที่เดิมตามคำอธิษฐาน พร้อมด้วยพระธาตุ การสามารถทำปาฏิหาริย์ดังกล่าวที่ปรากฏขึ้นได้เป็นผลแแห่งความสำเร็จครั้งแรก ทำให้ท่านอาจอธิษฐานเมื่อเข้าสมาธิ ผ่านที่

ขีดล้อมหรือไปที่ใดไกล ๆ ได้ชั่วระยะเวลาลัดนิ้วมือเดียวในเวลาต่อมาได้ ขณะนั้นท่านอายุประมาณ ๓๓ ปี

คงประกอบงานบุญต่อมา แม้คุณแม่บุญเรือนได้ประสพความสำเร็จในสิ่งดังกล่าวแล้วก็จริง ซึ่งท่านเองท่านก็ย่อมทราบในตัวท่านเองเป็นอย่างดี แต่ท่านก็หาได้ละเว้นงานบุญที่เคยได้กระทำมาไม่ ท่านคงประกอบการบุญต่อมาไม่ขาดสาย ทั้งการทำทานการกุศล สวดมนต์ ภาวนา ฟังธรรม การนั่งวิปัสสนากรรมฐาน นอกจากนั้นท่านยังเป็นหมอนวด และรับรักษาโรคโดยอาศัยพลังทางใจ (will power) ด้วยวิธีอธิษฐาน ซึ่งท่านได้กระทำสำเร็จอย่างงดงาม สามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บทุกชนิด ทำให้ท่านได้มีชื่อเสียงมาตั้งแต่ครั้ง ส.ต.ท. จ้อยยังไม่ตาย จนกระทั่งท่านย้ายมาอยู่โรงพักกลาง กับ ร.ต.ท. เต็ม คำวิเทียน และนางอุไร คำวิเทียน นอกจากอธิษฐานรักษาโรค แล้วยังอธิษฐานช่วยทุกข์ของผู้ประสงค์ในสิ่งที่ไม่ขัดกับการปฏิบัติธรรมตามหลักของพระพุทธองค์ด้วย

การอธิษฐานของคุณแม่บุญเรือน การอธิษฐานธรรมของคุณแม่บุญเรือนเท่าที่ปฏิบัติมานั้น แยกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้สามลักษณะ คือ

๑. **อธิษฐานด้วยสัจจะวาจา** ด้วยเหตุที่คุณแม่บุญเรือน เป็นผู้ประกอบงานบุญเป็นประจำ เจริญแก่กล้าในวิปัสสนากรรมฐานจนบรรลุฌาน ๔ และอภิญญาณ ๖ ดังกล่าวแล้ว ทำให้วาจาของท่านมีอิทธิฤทธิ์ ที่จะพูดและสั่งการสิ่งใดในทางที่ชอบ อาจเกิดผลศักดิ์สิทธิ์ได้ ท่านจึงสามารถอธิษฐานด้วยสัจจะวาจาของท่านได้นั่นเอง ทำให้เกิดมีสิ่งต่างๆ หรือให้เหตุการณ์เป็นไปตามสัจจวาจาของท่าน เช่นอธิษฐานให้หายโรค ให้ร่ำรวยในทางชอบ ให้ปลอดภัยจากอันตราย ให้ศัตรูทำร้ายไม่ได้ ให้ปลอดภัยจากกระสุนปืน จากอุบัติเหตุ ให้หายโรคภัยไข้เจ็บ อธิษฐานให้มะม่วงออกช่อ มีผลผิดเวลาฤดูกาลได้ ท่านอาจอธิษฐานสั่งการ

ให้เป็นไปตามคำอธิษฐานของท่านได้ ให้ฝนตก ให้ฝนหยุด อธิษฐานอวยพรช่วยชาติ ศาสนาอธิษฐานถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีนาถ

๒. **อธิษฐานสิ่งของทั่วไป** ได้แก่การนำสิ่งของมาให้ท่านอธิษฐานหรือท่านอธิษฐานของท่านเอง สิ่งที่ท่านอธิษฐาน มีหลายสิ่ง เช่น น้ำ ปูน ไพล สาคู ผลไม้ต่าง ๆ มี มะม่วง แตงโม ชมภู่ ลำไย ส้ม กล้วย อ้อย พุดทรา และผลไม้อื่นทุกชนิด น้ำตาลทราย เกลือ พริกไทย อาหาร การอธิษฐาน โดยมากท่านอธิษฐานให้เป็นยาทิพย์รักษาโรคให้หายทุกชนิด ปูน (ปูนกินกับหมากสีแดง ๆ) ท่านอธิษฐานใช้ทาแก้โรคภัยไข้เจ็บ เช่น ทาแก้ปวด บวม แก้โรคนานาชนิด เช่น มะเร็ง วรรณโรค ไส้ติ่งอักเสบ โรคเรื้อน โรคไต บาดแผลทุกชนิด พวกเนื้องอก หูด ตาปลา คอพอก ท่านอาจอธิษฐานปูน ไพล ทาให้หายได้ในเร็ววัน ปรากฏตัวอย่างมากมาย น้ำ เม็ดพริกไทย ไพล สาคู มีผู้นำมาให้ท่านอธิษฐานเพื่อนำไปรับประทานเป็นประจำ เป็นยาแก้โรคต่าง ๆ เฉพาะสาคูเป็นยาบำรุงกำลังอย่างล้ำเลิศ และของรับประทานอื่นอธิษฐานให้รับประทานอย่างของทิพย์ เวลาชาวคณะไปร่วมสวดมนต์ไหว้พระ ท่านก็ได้อธิษฐานน้ำ ผลไม้และอาหารเป็นประจำแล้วแจกจ่ายกันรับประทานอยู่เสมอมา

๓. **อธิษฐานของพิเศษเป็นครั้งคราว** นอกนั้นท่านได้ทำพิธีอธิษฐานของอื่นบ้างเป็นบางครั้งคราว เช่น อธิษฐานกรวด ทรายกันไฟไหม้ ตะกั่วถ้ำชากันอุบัติเหตุ อธิษฐานก้อนหิน ศิลาน้ำ เพื่อใช้ป้องกันโพยภัยบางประการ เฉพาะศิลาน้ำใช้แทนของอธิษฐานของท่านเวลาวายชนม์ไปแล้ว เมื่อใช้ศิลาน้ำใส่ในน้ำและในปูน ก็กลายเป็นน้ำอธิษฐานและปูนอธิษฐานใช้รับประทานแก้และป้องกันโรค ทั้งใช้ป้องกันอันตรายต่าง ๆ ได้ด้วย อธิษฐานประจุพระพุทธรูปให้ศักดิ์สิทธิ์ อธิษฐาน

เทียนแนวชีวิต อธิษฐานหนังสือต่าง ๆ ให้ศักดิ์สิทธิ์ เช่นหนังสือใบโพธิ์ หนังสือหลวงพ่อพุทโธใหญ่ ดังนี้เป็นต้น อ่านแล้วทำให้เกิดสติปัญญาและมีโชคดี

ศิลาน้ำที่ท่านอธิษฐานแจกจ่ายไปแล้วนั้น ต้องนำไปแช่ในน้ำไว้เสมอ ห้ามนำไปแกะ ขูด ถู หรือเจียรไน หากนำไปทำหัวแหวนก็ใช้ป้องกันภัยได้อย่างล้ำเลิศ

นอกจากนั้น ท่านยังได้อธิษฐานธรรม ทราบว่า ครั้งพระร่วงเจ้าสมัยกรุงสุโขทัย ได้ทำพิธีอธิษฐานข้าวตอกพระร่วงไว้ สำหรับป้องกันข้าศึกศัตรูโปรยไว้ในกรุงสุโขทัย ท่านทราบว่าข้าวตอกพระร่วงได้ไปรวมอยู่ที่ใด ท่านอธิษฐานธรรมเสร็จให้ศิษย์ของท่านผู้หนึ่งไปนำแจกจ่ายกันในหมู่ลูกหลานและศิษย์ของท่าน ปรากฏว่าเป็นศิลาเล็ก ๆ หลายขนาดก้อนสี่เหลี่ยมใช้ป้องกันอันตราย รักษาพิษอสรพิษได้ยอดเยี่ยม

ของอธิษฐานของท่านนั้น เมื่อผู้ใดนำไปใช้ก็ต้องอธิษฐานขอให้สัมฤทธิ์ผลอีกทีหนึ่ง แล้วระลึกถึงคุณแม่บุญเรือน ปรากฏว่าของอธิษฐานกลายเป็นของศักดิ์สิทธิ์และยาทิพย์สำเร็จผลสมความปรารถนาเป็นอันมาก

ผลแห่งความสำเร็จในการบรรลุฌานก็ดี อภิญญาณ ๖ ก็ดี อธิษฐานรักษาโรค หรือแก้ไขเหตุการณ์อื่นก็ดี ได้สำเร็จผลศักดิ์สิทธิ์ มีปรากฏหลักฐานตามบันทึกของผู้มีชื่อต่าง ๆ ที่ได้ประสพด้วยตนเอง ซึ่งได้จัดพิมพ์รวมไว้ในหนังสือนี้แล้ว

อิทธิฤทธิ์ของการอธิษฐานและของอธิษฐาน นอกจากการอธิษฐานด้วยสัจจะวาจา อธิษฐานของเป็นยาทิพย์ อธิษฐานพระพุทธรูปให้ศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมดาแล้ว ด้วยสัจจะประกอบการยึดมั่นในพระพุทธคุณอันแน่วแน่ของท่านยังปกแผ่คุ้มครองผองภัยแก่บรรดาลูกและศิษย์ของท่านได้อย่างน่าพิศวงด้วย เช่นบางเวลาลูกหรือศิษย์อยู่ในที่อันตราย เช่นอยู่บนเครื่องบินกำลังเกิดวิกฤตกาลทางอากาศ หรือนั่ง

รถยนต์กำลังจะชนเกิดอุบัติเหตุ หากระลึกถึงท่านขอให้ช่วย ด้วยความที่มีหูทิพย์ ตาทิพย์ของท่าน ๆ จะช่วยด้วยปาฏิหาริย์ให้ปลอดภัยได้อย่างมหัศจรรย์

มีเรื่องเล่าว่า สมัยเกิดสงครามเกาหลี มีศิษย์ในคณะที่เป็นทหารคนหนึ่งได้มาลาท่านไปสมรภูมิ ท่านได้อธิษฐานก้อนกรวดให้สามก้อน และบรรจุถุงอธิษฐานให้ไปพร้อมกับสั่งว่าให้เก็บถุงติดตัวไว้เสมอจะป้องกันอันตรายได้ และสั่งให้นำก้อนกรวดไปขว้างในที่ตามจุดหมายสามแห่ง ทหารผู้นั้นเมื่อเข้าสมรภูมิ ก็ได้ขว้างหินก้อนแรกไปในสนามรบ ต่อมาไม่นานก็มีข้อตกลงหยุดยิง ต่อมาขว้างก้อนที่สองไปบนภูเขา หลังจากนั้นก็มีการสงบศึก และขว้างก้อนที่สามในลำธาร ต่อมาผู้นำของชาติข้าศึกคนหนึ่งถึงแก่ความตาย เมื่อหยุดยิงก็ได้ไปเก็บลวดหนามและเครื่องกีดขวางในสนามรบ ทหารไทยเข้าไปเก็บปลอดภัย เพราะลูกของคุณแม่เหน็บถุงอธิษฐานติดตัวไป ต่อมาทหารชาติอื่นเข้าไปเก็บสัมภาระตามเวร ปรากฏว่าเกิดมีระเบิดเวลาในสนามรบระเบิดตายกันเป็นจำนวนมาก เมื่อสงครามสงบทหารผู้นั้นไปเที่ยวญี่ปุ่นทางเครื่องบิน ตอนกลับเครื่องบินอื่นเกิดอุบัติเหตุ แต่ลำที่ทหารผู้เหน็บถุงไปด้วยกลับปลอดภัย ทำให้เห็นถึงอิทธิฤทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์ของกรวดและถุงอธิษฐานอย่างน่าพิศวงเป็นอันมาก

ศิษย์คุณแม่คนหนึ่งได้เล่าว่า ได้โดยสารเครื่องบินไปฮ่องกง ตอนก่อนจะลงที่สนามบิน อากาศเกิดวิปริต มืดทั้งบนและใต้เครื่องบิน ผู้โดยสารขวัญเสียกันทั้งหมด เพราะมรณะภัยกำลังจะมาถึง ลูกของคุณแม่คนหนึ่งอธิษฐานว่าขอให้คุณแม่ช่วยลูกด้วย ท้องฟ้าเกิดสว่างเป็นช่องใต้เครื่องบินขึ้นฉับพลัน เครื่องบินจึงลงสนามได้ คนปลอดภัย แต่เครื่องบินชำรุดเสียหาย นับเป็นเรื่องน่าพิศวงอย่างยิ่งอีกเรื่องหนึ่ง

แม้มีอิทธิฤทธิ์ก็ไม่ยอมแสดง การบรรลุความสำเร็จดังกล่าว แม้มีอิทธิฤทธิ์แต่ปกติคุณแม่บุญเรือนจะไม่แสดงให้ใครได้ดูเลย นอกจากความจำเป็นเป็นครั้งคราวเท่านั้น เช่นการเดินเข้าสู่ที่ปิดล้อมเป็นต้น หรือการให้ฌาน ๔ มีน้อยคนที่ท่านจะเล่าให้ฟังท่านถือว่าการเล่าโดยไม่จำเป็นย่อมเป็นการผิดธรรม เป็นการอวดอุตริมนุษยธรรม มีเรื่องเล่ากันว่ามีพระบรมวงศ์ผู้ใหญ่พระองค์หนึ่งได้เชิญคุณแม่บุญเรือนไปสนทนาธรรม แล้วได้ทรงกล่าวว่าอยากจะทอดพระเนตรการแสดงอิทธิวิธีหรือแสดงอื่น ๆ อันหมายถึงการบรรลุฌาน ๔ และอภิญญาญาณ ๖ ของท่าน ท่านตอบว่าแสดงไม่ได้เป็นการอวดอุตริมนุษยธรรม จะแสดงเรื่องเหล่านี้ได้เมื่อมีเหตุการณ์จำเป็นเกิดขึ้นเท่านั้น จึงไม่ได้แสดงถวายทอดพระเนตรเจ้านายพระองค์นั้น

ชีวิตที่โรงพักกลาง เมื่อท่านย้ายมาอยู่ที่โรงพักกลางนี้เอง ท่านได้เพียรพยายามบำเพ็ญการบุญในด้านต่าง ๆ มากขึ้น และเจริญวิปัสสนากรรมฐานแก่กล้ายิ่งขึ้น ท่านได้ใช้ความสำเร็จและความรอบรู้ด้านกำลังใจ อธิษฐานช่วยเหลือผู้ทุกข์ร้อนด้านต่าง ๆ ในทางที่ชอบ จนสำเร็จผลมากมายหลายครั้ง และได้รับรักษาโรคภัยไข้เจ็บนานาประการที่เหลือมือแพทย์ หรือแพทย์ธรรมดาทั่วไปไม่สามารถจะรักษาได้ ปรากฏผลหายอย่างศักดิ์สิทธิ์เป็นที่อัศจรรย์เป็นอันมาก การรักษาโรคก็ใช้วิธีอธิษฐานของท่าน อาศัยสัจจะวาจาอันอมตะและอธิษฐานของต่าง ๆ ดังได้กล่าวแล้ว

นอกจากนั้นท่านยังได้ใช้ความเป็นตาทิพย์ และหูทิพย์ของท่าน ตรวจดูวินิจฉัยโรคต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงกับการตรวจของแพทย์แผนปัจจุบันได้อย่างดีด้วย ยังความประหลาดใจแก่ผู้รู้จักคุ้นเคยและพบเห็นทั่วไปเป็นอันมาก

ด้วยการอธิษฐานธรรมช่วยเหลือผู้ประสพความเดือดร้อนก็ดี อธิษฐานธรรมรวมทั้งการช่วยเหลือรักษาโรคภัยก็ดี ได้เป็นที่รู้จักกันมากขึ้นเป็นลำดับ แม้ชื่อเสียงจะไม่โด่งดังเอิกเกริก แต่ก็แพร่ไปในหมู่ผู้เลื่อมใสศรัทธาขยายวงกว้างออกไปอย่างแพร่หลาย

ณ ที่โรงพักกลางนี่เอง ท่านปวารณาตัวในทำนองขอช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้พ้นจากโรคร้าย และท่านได้เริ่มแนะนำสั่งสอนธรรมแก่ผู้เลื่อมใสศรัทธา ร่วมการบุญกับท่าน ท่านได้แสดงความปรารถนาจะไปช่วยเหลือ เพื่อนมนุษย์ทั่วประเทศ และมุ่งหมายจะไปช่วยเหลือทางภาคเหนือที่จังหวัดเชียงใหม่ก่อนที่อื่น ด้วยเหตุนี้ ประมาณราว พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๑ หลังสงครามโลกครั้งที่สองแล้ว ท่านได้ไปอยู่เชียงใหม่ชั่วคราว และได้อธิษฐานธรรมช่วยเหลือรักษาโรค และช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ ที่เชียงใหม่อยู่ระยะหนึ่ง จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของชาวเชียงใหม่อยู่เป็นอันมาก

การอธิษฐานธรรมช่วยเหลือบุคคลผู้มาหา และมารักษาโรคทุกกรณี ท่านไม่ได้เรียกร้อง ค่ารักษาแต่อย่างใดแม้แต่น้อย ท่านคงยึดมั่นในทางเป็นผู้ให้ ให้ผู้มาหาเป็นผู้มารับ โดยตลอดการไปหาท่านจึงเป็นเรื่องเตรียมตัวไปเป็นผู้รับเท่านั้น

ในระยะเวลาที่กล่าวมาแล้วนี้ ควรกล่าวได้ว่าคุณแม่บุญเรือนได้มีสานุศิษย์และผู้ร่วมบำเพ็ญงานบุญเป็นจำนวนมากพอสมควรแล้ว

การไปอยู่จังหวัดเชียงใหม่ การไปอยู่จังหวัดเชียงใหม่ของท่าน ท่านไปพำนักอยู่ที่วัดเจดีย์หลวง ท่านได้ปฏิบัติธรรม บำเพ็ญการบุญ และช่วยเหลือทุกข์ร้อนของผู้มาขอร้อง และได้ช่วยรักษาโรคด้วยการอธิษฐานปูนและน้ำ พริกไทย และสิ่งอื่นมากมาย ทั้งรักษาโรครายสำคัญ ๆ หลายราย เช่นมีบุคคลผู้มีชื่อผู้หนึ่งอุจจาระผูกมาแรมปี ถ่ายอุจจาระไม่ออก รักษาแผนปัจจุบันและแผนโบราณเป็นเวลานานไม่หายได้มาหาท่าน คุณแม่บุญเรือนได้อธิษฐานพริกไทยให้รับประทานสามเม็ด รุ่งขึ้นปรากฏว่าถ่ายอุจจาระคล่องหายเป็นปกติ ด้วยการบำเพ็ญตัวที่จังหวัดเชียงใหม่นี่เอง ปรากฏว่าคุณแม่ได้มีชื่อเสียงเกียรติคุณขึ้นเป็นอันมาก จนได้เริ่มมีหนังสือพิมพ์นำไปลงข่าวท่านในสมัยนั้นอยู่หลายครั้ง

กลับกรุงเทพ ฯ และย้ายไปอยู่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ ด้วยเหตุที่ชีวิตคุณแม่บุญเรือน เต็มไปด้วยการปฏิบัติธรรม บำเพ็ญการบุญเป็นนิจสิน ทั้งรับรักษาโรคภัย

ไข้เจ็บด้วยการอธิษฐานอยู่เป็นประจำ ทำให้บรรดาสานุศิษย์และผู้ร่วมการบุญเห็นว่า เมื่อท่านกลับจากเชียงใหม่ และจะไปอยู่บ้านพักโรงพักกลางอีกน่าจะไม่เหมาะสม ทั้งไม่สะดวกเวลามีผู้ไปหาร่วมบำเพ็ญการบุญกับท่าน เป็นการสมควรจะมีที่อยู่เป็นเอกเทศ ด้วยเหตุนี้สานุศิษย์จะร่วมการบุญได้ปรึกษาหารือในเรื่องนี้ ผลที่สุดคุณนายพัชนี ได้ร่วมกับศิษย์ที่ใกล้ชิดช่วยกันเป็นผู้สร้างอาคารหลังเล็กขึ้นในที่ดินของคุณนายพัชนีเอง ณ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ อยู่ใกล้กับโรงพิมพ์พิบูลย์กิจ บ้านอยู่ลึกไปจากถนนราว ๒–๓ เส้น เป็นที่สงัดเงียบมีบริเวณกว้างขวางพอสมควรให้ท่านอยู่ อาคารที่สร้างนี้เป็นเรือนไม้ มีขนาดพอสมควร มีห้องนอน ห้องพระห้องครัว ห้องโถงสำหรับผู้ร่วมบำเพ็ญการบุญ จะร่วมสวดมนต์จำนวนราว ๕๐ คนได้ เมื่อสร้างเสร็จแล้ว บรรดาสานุศิษย์และผู้คุ้นเคยต่างได้เชิญคุณแม่ตั้งแต่ตอนท่านอยู่เชียงใหม่ให้มาอยู่ที่บ้านใหม่นี้ ผลที่สุดท่านได้รับเชิญกลับกรุงเทพ ฯ และได้ย้ายมาอยู่ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ดังกล่าวแล้ว เมื่อราวต้นปี ๒๔๙๒ ณ ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์นี้เองได้เป็นที่ ๆ ท่านได้บำเพ็ญการบุญ ปฏิบัติธรรม และรักษาโรคมีชื่อเสียง และมีศิษย์ พร้อมทั้งผู้ร่วมบำเพ็ญการบุญกับท่านกว้างขวางออกไปเป็นอันมาก

ก่อตั้งคณะสามัคคีวิสุทธิ เนื่องจากมีผู้ร่วมบำเพ็ญการบุญกับท่านที่บ้านนี้มากมาย มีผู้ที่เจ็บป่วยจนเหลือมือแพทย์แผนปัจจุบันมาขอให้รักษา จนหายจากโรคภัยไข้เจ็บเป็นจำนวนมาก เห็นผลศักดิ์สิทธิในการร่วมปฏิบัติธรรมกับท่าน คนจำนวนมากจึงได้มายอมตัวเป็นศิษย์ เป็นลูก เป็นหลาน ฟังธรรมคำสั่งสอนจากท่านเมื่อปฏิบัติตามก็ปรากฏว่า ได้รับความผาสุกทางใจอย่างประหลาด ผู้คนที่มาหาก็ค่อยมากและคับคั่งขึ้นตามลำดับ เพื่อให้คณะผู้ร่วมการบุญและสานุศิษย์ดังกล่าวแล้วเป็นปึกแผ่น มีชื่อเรียกที่เหมาะสม คุณแม่บุญเรือนจึงขนานนามคณะของท่านว่า คณะสามัคคีวิสุทธิ และเรียกบ้านที่อยู่ของท่านว่า บ้านสามัคคีวิสุทธิวิสุทธิกษัตริย์ แต่คนคุ้นเคยบางคนก็เรียกบ้านนี้ว่า บ้านวิสุทธิกษัตริย์ก็มี

วัตรปฏิบัติประจำที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ชีวิตทั่ว ๆ ไปที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ์นั้น ปรากฏว่า ในวันธรรมดาทั่วไป คุณแม่ได้สวดมนต์ไหว้พระเป็นประจำ พร้อมทั้งทำกัมมัฏฐานวิปัสสนา และรักษาโรคภัยไข้เจ็บของผู้มาหา ด้วยการนวด การอธิษฐานด้วยสัจจะวาจาและสิ่งของให้ผู้ป่วยทุกวันเสาร์ บรรดาสานุศิษย์และผู้ร่วมการบุญจะมาชุมนุมแต่ตอนเที่ยงมาร่วมรับประทานอาหารอธิษฐาน เพราะคุณแม่อธิษฐานอาหารให้ลูกศิษย์รับประทาน แล้วนำ ปูน ไพล ผลไม้ พริกไทย และของอื่นมาให้ท่านอธิษฐานรวม ประมาณราวบ่าย ๒ โมง ท่านจะนำคณะสวดมนต์เป็นเวลาราว ๑ ชั่วโมง และฝึกทำสมาธิวิปัสสนากัมมัฏฐานชั่วระยะ ๑๕ นาทีตอนนี้หากจะมองดูจะเห็นคนจำนวนมากเข้าสู่ภวังค์พร้อมกัน เป็นภาพที่น่าดู น่าชมเป็นอันมาก กว่าจะเสร็จการสวดมนต์ดังกล่าวเป็นเวลาราวบ่าย ๓ โมงครึ่งหรือร่วม ๔ โมงเย็น มีลักษณะเป็นเช่นนี้ทุกวันเสาร์ ตลอดเวลาที่คุณแม่บุญเรือนอยู่ที่บ้านนี้

อาจกล่าวได้ว่าในการนี้ทำให้เด็กหนุ่มสาวหลายคน ได้หันมาสนใจทางธรรม เลิกประพฤติในทางที่ผิดและไม่สมควร นับได้ว่าท่านได้บำเพ็ญกรณียกิจอันมีคุณค่าต่อประเทศชาติและสังคมอย่างสูงส่งด้วย

ในบรรดาผู้ที่คุณแม่ได้รักษาโรคให้หายก็ดี หรือเป็นสานุศิษย์ผู้ใกล้ชิดก็ดีต่างได้หมุนเวียนมารับใช้ปฏิบัติท่านที่บ้านสามัคคีวิสุทธินี้ทุกวัน เช่น ช่วยหุงหาอาหารรับประทาน ช่วยเช็ดถูทำความสะอาด ตบแต่งห้องพระ ห้องนอน รวมทั้งทำกิจอื่นด้วย

นอกจากงานบำเพ็ญการบุญประจำวันเสาร์ดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าตลอดเวลาที่ท่านอยู่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ท่านได้ชักชวนสานุศิษย์ประกอบการบุญทุกวันสำคัญทางศาสนาพุทธเป็นพิเศษเป็นครั้งคราว เช่นทุกวันพระธรรมดา ทุกวันวิสาขบูชาและมาฆะบูชา เป็นต้น ทั้งยังได้นำสานุศิษย์ ทำบุญใหญ่ ๆ ตามประเพณีอีกมากมายหลายครั้ง เช่นทำบุญวันลอยกระทง และวันอื่น

ชวนสานุศิษย์ ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ร่วมอุทิศเงินสร้างโบสถ์ อันเป็นการประกอบการบุญใหญ่ ๆ อีกเป็นอนมาก บางทีก็มีการร่วมประกอบการบุญ ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิเองเป็นพิเศษ เป็นการชุมนุมสานุศิษย์และผู้ร่วมประกอบการบุญเป็นจำนวนมากเรือนหลายร้อยคนก็มีอยู่หลายครั้ง ทุกครั้งท่านจะอธิษฐานธรรมแผ่ความเมตตาให้สานุศิษย์ผู้ประกอบการบุญทั้งปวง ให้มีลาภ ให้หายโรค ให้ประสพสิ่งพึงตาพึงใจ ให้สำเร็จในทางที่ชอบสมปรารถนา ปรากฏว่าได้ปรากฏผลสำเร็จอย่างอัศจรรย์เป็นอันมาก จนเชื่อเสียงของท่านได้ขจรขจายไปไกลในหมู่ผู้ประกอบการบุญทั่วไป ยิ่งกว่านั้นในการอธิษฐานธรรมของท่านมีอยู่มากมายหลายครั้งที่ท่านได้อธิษฐานช่วยชาติอยู่เป็นเนืองนิตย์ ให้ชาติไทยเจริญรุ่งเรืองพ้นจากข้าศึกศัตรูมาทำร้าย อธิษฐานธรรมขอให้ศาสนาพุทธเจริญและถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มีอยู่บ่อย ๆ

เป็นผู้นำประกอบการบุญแต่ไม่ยอมเป็นอาจารย์ แม้คุณแม่บุญเรือน จะได้มีสานุศิษย์ และผู้ร่วมประกอบการบุญ ผู้มาร่วมปฏิบัติธรรม ทำวิปัสสนากรรมฐานมากมายในระยะนั้นก็จริงอยู่ แต่ท่านไม่ยอมเป็นอาจารย์และว่าท่านไม่ใช่อาจารย์ ถือว่าทุกคนเป็นผู้มาร่วมการบุญกับท่านเท่านั้น ส่วนผู้เป็นอาจารย์นั้นก็คือ "พระหาวรัชชมังคลาจารย์" ซึ่งเดิมก็คือ ท่านเจ้าคุณพระรัชชมงคลมุนี เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์วิปัสสนาของท่าน ให้ถือว่าทุกคนเป็นศิษย์ร่วมอาจารย์เดียวกับท่าน และท่านถือว่าผู้ร่วมการบุญกับท่านทุกคนเป็นลูกหลานของท่านเท่านั้น อาจจะด้วยเหตุนี้เป็นเหตุสำคัญข้อหนึ่ง ทุกคนจึงเรียกท่านว่าคุณแม่ หรือคุณแม่บุญเรือน จนเป็นที่รู้จักกันดีทั่วไปในคณะสามัคคีวิสุทธิ ท่านจึงอยู่ในฐานะเป็นนักบุญ และเป็นผู้นำในการประกอบการบุญที่สำคัญและยิ่งใหญ่ผู้หนึ่ง หากพิจารณางานในชีวิตของท่านแล้ว ถ้าจะถือและสมญานามท่านว่าเป็น นักบุญเยี่ยมยอด ก็น่าจะไม่ผิดนัก

งานบุญสำคัญที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ คุณแม่บุญเรือนอยู่ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ นับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๘ รวมเป็นเวลา ๗ ปี นอกจากการบำเพ็ญงานบุญธรรมดาประจำวันแล้ว ท่านยังได้อธิษฐานธรรมประกอบงานบุญสำคัญเป็นพิเศษอีกมากมายหลายครั้ง มีอาทิ คือ

๑. ก่อนวันขึ้นปีใหม่ทุกปี คุณแม่มัก อธิษฐาน ธรรม อวยพรให้ บรรดา ผู้ร่วมประกอบการบุญกับท่านอันเป็นลูกหลานหรือศิษย์ของท่าน

๒. ท่านได้อธิษฐานธรรม ประจุ พระพุทธรูป และพระเครื่องสำคัญ รวมทั้งร่วมสร้างด้วย คือ

ก. พระพุทธองค์ใหญ่ ซึ่งได้ทำพิธีหล่อสร้างที่วัดสัมพันธวงศ์ จนถวายพระประธาน สำเร็จเมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖ แล้วสมโภช ต่อมาได้สมโภชที่วัดสัมพันธวงศ์อีก เมื่อ ๔ – ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๙ อันเชิญไปวัดสารนาถธรรมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เมื่อ ๗ มีนาคม ๒๔๙๙ เคลื่อนกระบวนเวลา ๖.๐๙ น. ถึงวัดสารนาถธรรมาราม เวลา ๑๖.๐๐ น. ประดิษฐานอยู่ในโบสถ์จนบัดนี้นั้น คุณแม่ได้อธิษฐานธรรมในการสร้างรวมทั้งการนำไปประดิษฐานโดยตลอด

ข. พระพุทธองค์เล็ก ซึ่งได้แก่พระเครื่องที่วัดอาวุธวิกสิตาราม บางพลัดนอก ธนบุรี คุณแม่ได้ร่วมสร้างและทำพิธีอธิษฐาน เมื่อ ๑๑, ๑๒, ๑๓ กันยายน ๒๔๙๔ รวม ๑ แสนองค์

พระทั้งสองอย่างนี้ปรากฏว่าได้กลายเป็นพระศักดิ์สิทธิ์ในระยะต่อมาเป็นอันมาก ทั้งด้านเมตตามหานิยม ป้องกันภัย แคล้วคลาด เจริญโภคสมบัติ กำจัดโรคร้าย (นอกจากโรคกรรมโรคเวร)

๓. คุณแม่อธิษฐานต้นมะม่วง อายุ ๑๓ เดือน ให้ออกช่อโดยผิดฤดูกาลได้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ต่อมายังได้เข้านิโรธอธิษฐานมะม่วงออกช่อออกลูกได้อีกใน พ.ศ. ๒๔๙๖

๔. ท่านได้ชักชวนสานุศิษย์ลูกและหลานไปร่วมทอดผ้าป่า ทอดกฐินตามวัดต่าง ๆ หลายครั้ง ได้แจกข้าวสารแม่ชีที่ศาลาสันติสุขศาลาแดงก็ครั้งหนึ่ง ไปทอดกฐินวัดที่จังหวัดชลก็ครั้งหนึ่ง

๕. ได้จัดพิธีลอยกระทงครั้งใหญ่กลางเดือน ๑๒ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่คลองเตย โดยการร่วมมือขององค์การท่าเรือกรุงเทพ ฯ มีคนไปร่วมลอยกระทงครั้งนี้เป็นจำนวนมาก เป็นเรือนร้อย ๆ คนแห่กระบวนไปจากถนนวิสุทธิกษัตริย์ จนถึงท่าเรือคลองเตยกรุงเทพ ฯ แล้วทำพิธีลอยกระทง ณ ที่ท่าเรือนั้น

๖. อธิษฐานศิลากรวด เครื่องกำเนิดไฟฟ้า และอื่น ๆ

๗. อธิษฐานถุงเขียวเหนี่ยวทรัพย์แล้วไปทำพิธีที่วัดพระพุทธบาทสระบุรี และได้แจกถุงเขียวเหนี่ยวทรัพย์แก่ลูก ๆ และสานุศิษย์ทั้งปวง เมื่อต้น พ.ศ. ๒๔๙๘

นอกจากนั้น ยังมีการบุญสรงน้ำพระพุทธโธที่บ้านของท่าน ในวันสงกรานต์ทุกปี บางทีก็ร่วมขัดพระพุทธรูปและทำบุญอื่นกันบ้างเป็นครั้งคราว

การไปช่วยรักษาโรคต่างจังหวัด ในระยะเวลาที่กล่าวแล้วปรากฏว่าคุณแม่บุญเรือนได้ไปต่างจังหวัดหลายแห่ง และได้รับรักษาโรคภัยไข้เจ็บ โดยการอธิษฐานดังได้กล่าวข้างต้น ทั้งคนที่พบเห็นได้เห็นอิทธิปาฏิหาริย์ของท่านหลายแห่งที่ท่านไปมีทั้งภาคเหนือจนถึงเชียงใหม่ ภาคอิสาณ ตั้งแต่จังหวัดนครราชสีมา อุดร จังหวัดอื่น ๆ อีกหลายจังหวัด เช่น สกลนคร นครพนม จนตริมแม่น้ำโขง ภาคตะวันออกหลายจังหวัดจนถึงจันทบุรี ภาคใต้ ไปชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช จนถึงจังหวัดตรัง นอกนั้นได้ไปในท้องที่ภาคกลางอีกหลายแห่ง

การรักษาโรครายสำคัญ ระยะนี้ท่านได้รับรักษาโรคสำคัญให้ลูกศิษย์หลายคน เช่น วัณโรค โรคไส้ติ่งอักเสบ แผลปวดบวมต่าง ๆ อัมพาต จนชื่อเสียงของท่านกระจายออกไปกว้างขวาง

ไปอยู่บ้านนาซาจังหวัดระยอง ต่อมาราวเดือนมีนาคม ๒๔๙๘ คุณแม่ได้พาพวกลูก ๆ ไปอยู่ที่บ้านพักในที่ดินของนางสาววาย วิทยานุกรณ์ ตำบลปากน้ำ

ประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เพื่อปฏิบัติธรรมและทำพิธีอธิษฐานบางประการ ห้ามสานุศิษย์ทั้งปวงที่กรุงเทพ ฯ ตามไปจนกว่าจะครบ ๑ ปี เมื่อครบ ๑ ปี วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๙๙ บรรดาลูกหลานและศิษย์ได้ไปรับท่านกลับ โดยไปที่วัดสารนาถธรรมาราม ได้เช่ารถยนต์ไปกันสองคัน เป็นรถโดยสารขนาดใหญ่ คนไปกันประมาณ ๘๐ คน ได้ร่วมทำบุญสร้างโบสถ์ที่นั่น ค้างที่วัด ๑ คืน รุ่งเช้าที่ ๙ มีนาคม ๒๔๙๙ เวลา ๖.๐๐ น. รับคุณแม่กลับ แต่คุณแม่แวะลงพักที่สมุทรปราการระหว่างอยู่บ้านนาซา ท่านให้คณะสามัคคีวิสุทธิไปสวดมนต์ทุกวันเสาร์ ที่บ้านวิสุทธิกษัตริย์ตลอดมา

อยู่บ้านใหม่พระโขนง ระหว่างไปอยู่บ้านนาซา คุณหลวงแจ่มวิชาสอน เจ้าของบริษัทยาสีฟันวิเศษนิยม ได้สร้างบ้านใหม่เป็นอาคารไม้หลังใหญ่มีบริเวณกว้างขวาง เพื่อเป็นที่ปฏิบัติธรรม ให้คุณแม่ใหม่ที่พระโขนง เมื่อคุณแม่กลับมาก็ได้เชิญท่านมาอยู่บ้านใหม่แห่งนี้ ขึ้นบ้านใหม่เมื่อ ๑๐ มีนาคม ๒๔๙๙ ได้ทำพิธีเปิดป้ายบ้านเมื่อ ๑๙ มีนาคม ๒๔๙๙ ท่านได้อยู่บ้านนี้ตั้งแต่วันดังกล่าวจนกระทั่งถึงวันวายชนม์ บ้านใหม่นี้คุณหลวงแจ่มวิชาสอนมอบกรรมสิทธิ์ให้ท่าน เมื่อท่านรับแล้วท่านได้โอนกลับไปให้แก่ทายาทของคุณหลวงแจ่มวิชาสอนทันที แสดงให้เห็นถึงว่า ท่านไม่ปรารถนาทรัพย์ภายนอกท่านขออยู่ไปเพียงตลอดชีวิตเท่านั้น

ชีวิตที่บ้านพระโขนง ในระยะที่อยู่บ้านพระโขนง นับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นต้นมา ท่านได้กำหนดเปลี่ยนวันชุมนุมสานุศิษย์ จากวันเสาร์บ่าย เป็นวันอาทิตย์บ่าย คงมีผู้ร่วมประกอบการบุญและสานุศิษย์ไปร่วมชุมนุมอย่างคับคั่งตลอดมา โดยเฉพาะบ้านพระโขนงมีลักษณะกว้างขวางกว่าเดิมด้วยแล้ว จำนวนผู้ร่วมประกอบการบุญก็ยิ่งมากขึ้นด้วย ท่านคงรับรักษาโรค แจกผลไม้อธิษฐานและทำการบุญใหญ่ ๆ อย่างเช่นที่เคยมีมา ที่บ้านพระโขนงนี้ปรากฏว่าท่านได้อธิษฐานธรรมและประกอบการบุญสำคัญหลายครั้ง อาทิ

๑. ได้ทำพิธีเก็บศิลาน้ำเมื่อ ๓ มิถุนายน ๒๔๙๙ อธิษฐานให้ศิลาน้ำศักดิ์สิทธิ์ เพื่อป้องกันอันตรายต่าง ๆ เมื่อใช้ใส่ลงในน้ำ ๆ ก็กลายเป็นน้ำอธิษฐาน วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๔๙๙ ได้มีพิธีแจกศิลาน้ำ ได้นิมนต์พระไปสวดในพิธี ๑๑ รูป มีศิลา ๑๑ กอง มีคนไปร่วมพิธีราว ๔๐๐ คน มีอาหารการกินนำไปร่วมอุดมสมบูรณ์มาก ศิลาน้ำนี้เป็นศิลาศักดิ์สิทธิ์เป็นที่แสวงหาของบุคคลร่วมคณะรุ่นใหม่เป็นอันมาก สานุศิษย์และลูกๆใช้ศิลาน้ำทำเป็นแหวนประดับเพ็ชรใส่ป้องกันอันตรายทางแคล้วคลาดได้อย่างดีเลิศ

๒. คุณแม่ทำพิธีชักธงชัยชนะ ชัยมงคล เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ เวลา ๑๒.๐๐ น.

๓. คุณแม่ทำพิธีนางกวัก เมื่อ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ คุณแม่ให้ซื้อทัพพีทองเหลืองมาทำเป็นนางกวัก ให้เขียนว่านางกวัก เวลาตักให้จับทัพพีแล้วจบว่า เนื่องจากนางบุญเรือนเข้านิโรธ ให้พวกเราประสพความสำเร็จ ผู้ได้นางกวักก็เพื่อได้กวักเงินกวักทองได้ลาภ ในวันทำพิธีให้ใช้นางกวักตักปูนไปใส่ที่หน้าบ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง

๔. ได้ทำพิธีฉลองกฐิน ฉลองหนังสือ ณ สนามหน้าบ้าน เมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ มีพระมาสวด ๒๖ รูป มีคนมามาก สวดเสร็จจับฉลากผ้าป่า เลี้ยงอาหารผู้ไปในงาน ตักกรวดถมสนาม เสร็จแล้วเคลื่อนองค์กฐินไปทอดที่วัดชำนิหัตการ (วัดสามง่าม) ยศเส

๕. รุ่งขึ้นปี ๒๕๐๐ เมื่อ ๑ มกราคม คุณแม่ได้แจกเทียนชัย ตั้งแต่ ๘.๐๐ ถึง ๒๐.๐๐ น. ซึ่งเป็นเทียนอธิษฐานให้ชีวิตรุ่งโรจน์ปลอดภัย

๖. ทำหนังสือใบโพธิ์อธิษฐานแจกในงาน ๒๕ พุทธศตวรรษ เป็นจำนวนกว่าสามหมื่นเล่ม

๗. อธิษฐานธรรมประจุพระพุทโธองค์กลาง ให้ลูก ๆ และศิษย์ร่วมกันสร้างเป็นพระพุทธรูปทองเหลือง หน้าตักกว้าง ๖ นิ้ว ผู้ร่วมสร้างช่วยทำบุญคนละ ๔๐๐ บาท เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์มากอีกองค์หนึ่ง ซึ่งคณะสามัคคีวิสุทธิได้ร่วมสร้างไว้เป็นสมบัติส่วนตัว สาเหตุที่สร้างก็โดยคุณหญิงวาดมาขอให้คุณแม่บุญเรือนอธิษฐานพระ พวกลูก ๆ ที่มาร่วมสวดมนต์เห็นคล้ายพระพุทโธ จึงขออนุญาตสร้างท่านอนุญาตและอธิษฐานและประจุพระให้ คำอธิษฐานและเรื่องราวมีอยู่ในเรื่องคำอธิษฐานธรรม และบทประพันธ์ของคุณแม่แล้ว

๘. นอกจากที่กล่าวนี้แล้ว คุณแม่บุญเรือนยังได้ประกอบการบุญใหญ่ ๆ ไว้อีกมากมายหลายครั้ง มีคณะสามัคคีวิสุทธิได้ร่วมการกุศลกันทำอย่างคับคั่งทุกคราว

เรื่องระลึกชาติและทางขาวก้าวหน้า เนื่องจากการสำเร็จอภิญญาณ ๖ ทำให้ท่านสามารถรำลึกชาติและภพก่อนที่ท่านได้ถือกำเนิดมาได้ ท่านได้เล่าให้บรรดาลูกหลานและบรรดาศิษย์ของท่านฟัง ถึงชาติและภพที่ระลึกได้มี ๓ ชาติ คือ

ชาติแรกเป็นเหตุการณ์เมื่อราว ๑,๐๐๐ ปีมาแล้ว ท่านได้เกิดเป็นธิดาของพระเจ้าเชียงใหม่ ชื่อเจ้าหญิงสร้อยสุวรรณ ขณะมีอายุ ๑๐ ขวบ ได้ใส่กำไลเท้าทองคำ ๒ ข้าง ในขณะที่มีการหล่อพระพุทธรูปสมโภชทำยอดเจดีย์ดอยสุเทพหุ้มทองคำ ท่านได้ขึ้นไปบนลานเจดีย์ดอยสุเทพพร้อมด้วยพี่เลี้ยงแล้วท่านแอบถอดกำไลเท้าทองคำข้างหนึ่งโยนลงในเบ้าที่เขาจะหล่อหลอม เพื่อทำพระและหุ้มยอดเจดีย์นั้นโดยไม่บอกใคร เป็นการบูชาพระและพระเจดีย์ เมื่อกลับมาที่คุ้มพี่เลี้ยงถูกลงโทษเนื่องจากกำไลเท้าหาย ท่านก็เฉยเสียเลย เป็นเหตุหนึ่งให้ท่านเกิดมาในภพปัจจุบันเป็นลูกคนจน แต่ท่านก็ได้อานิสงฆ์ในการทำบุญ มีรอยนิมิตรเป็นรูปคล้ายเจดีย์ มีธงปักปรากฏอยู่ในฝ่าเท้าข้างซ้ายของท่าน ซึ่งแปลกกว่าคนธรรมดาทั่วไป แต่เดิมมาฝ่าเท้าของท่านนี้ไม่มีใครได้เห็น เพราะคุณตาของท่านได้สั่งท่านไว้ว่า ถ้าอายุยังไม่ครบ ๖๐ ปี ไม่ให้ใครดูฝ่าเท้า ต่อมาเมื่อท่านกลับจากบ้านนาซา และมาอยู่บ้านพระโขนงแล้ว จึงให้ลูกหลานดูฝ่าเท้าข้างซ้าย มีรูปเจดีย์ และมีธงปักส่วนเท้าขวาเป็นรูปดอกบัวตูม ลายเส้นบนฝ่าเท้าดังกล่าวแล้ว ลูกหลานและศิษย์

ชอบมากราย และดูแล้วจะมีโชคดี เรียกว่า "ทางขาวก้าวหน้า" ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ท่านให้แก่ลูกหลานและศิษย์เป็นของล่าสุด หลังจากปี ๒๔๙๙ ไม่นานได้ให้ช่างเขียนมาวาดลายเส้นในฝ่าเท้า เพื่อท่านจะทำอธิษฐาน ได้มีการจัดพิมพ์แต่ให้พื้นสีภาพเป็นสีเหลือง คุณแม่เห็นว่าใช้ไม่ได้ จึงให้เอาไปทิ้งเสีย ลมพัดภาพนั้นปลิวรู้ถึงตำรวจพระโขนง ได้เชิญตัวคุณแม่ไปสอบถาม ก่อนที่ท่านจะไปสถานีตำรวจท่านได้อธิษฐานธรรมก่อนกล่าวกันว่า ตำรวจผู้สอบถามท่านเมื่อได้เห็นลายเท้าจริง ๆ ก็พากันแปลกประหลาดกันมาก เสร็จแล้วต่อมาภาพทางขาวก้าวหน้า ได้มีการจัดพิมพ์ขึ้นโดยให้พื้นเป็นสีชมพูเข้ม แจกจ่ายแก่ลูกหลานและศิษย์ทั่วไป ใครนำไปใส่กรอบสีเขียวบูชาก็จะมีลาภ และเป็นสวัสดิมงคลแก่ลูกหลานและศิษย์จนแพร่หลาย ชาตินี้ท่านเล่าว่าคุณอุสา ไวคะกุล เกิดเป็นหลานของท่าน

ชาติที่สองท่านเกิดที่จังหวัดอุดร เป็นลูกสาวคนธรรมดาชื่อจำปา

ชาติที่สาม ท่านได้เกิดเป็นท่านหญิงโม หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ท้าวสุรนารี แห่งจังหวัดนครราชสีมา ผู้เป็นวีรสตรีคนสำคัญ ในประวัติศาสตร์ไทยซึ่งผู้อ่านทั้งปวงย่อมทราบเรื่องราวดีอยู่แล้ว ในชาตินี้กล่าวด้วยว่า พลตรียุทธ สมบูรณ์ ได้เกิดเป็นน้องชายของท่านในครั้งนั้น

เรื่องระลึกชาติเป็นเรื่องพิสูจน์ยาก แต่เมื่อคำนึงความเป็นนักบุญของท่านซึ่งมีสัจจะวาจาอย่างยอดเยี่ยม และเมื่อคำนึงถึงอิทธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ของท่านด้วยแล้ว ทำให้เชื่อได้อย่างปราศจากข้อสงสัย

พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของคุณแม่ นอกจากท่านได้อธิษฐานธรรมบรรจุพระพุทโธ และร่วมสร้างพระพุทโธองค์ใหญ่ องค์กลาง องค์เล็กดังได้กล่าวมาแล้ว ท่านยังได้อธิษฐานธรรมประจำพระบูชา และสร้างพระบูชาที่สำคัญอีกหลายองค์ และได้มอบให้ลูกหลานหรือศิษย์ของท่านไปไว้คุ้มครองสรรพภัยที่บ้านและที่วัด กล่าวคือ พระบูชาหลวงพ่อนาค หน้าตักกว้าง ๑๐ นิ้ว ท่านมอบให้คุณระวี จาตุรจินดา เมื่อวันศุกร์ที่ ๑ เมษายน ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะแม พ.ศ. ๒๔๙๘ ท่านได้ไปแนะนำการตั้งพระให้ด้วย พระพุทธชินราชประทานพรมอบให้คุณนายผิน ภรรยาหลวง

แจ่มวิชาสอน พระพุทโธคลัง หน้าตักกว้าง ๘–๙ นิ้ว ประดิษฐานมอบให้ไว้ที่ยอดโบสถ์วัดสารนาถธรรมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พระชนะประทานพรได้มอบให้วัดโนนขุนชัย อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา การนำไปมอบบรรดาศิษย์ทั้งหลายได้ตามร่วมไปส่งเป็นจำนวนมาก เมื่อวันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๐๕ นอกจากนั้นพระพุทโธองค์กลาง ขนาดหน้าตักกว้าง ๖ นิ้ว ซึ่งมีผู้ร่วมกันสร้างมากองค์ ท่านได้มอบให้คณะแม่ชีสันติสุของค์หนึ่ง บรรดาพระเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นพระที่ศักดิ์สิทธิ์ อาจอำนวยโชคแก่บรรดาคณะสามัคคีวิสุทธิผู้อธิษฐานขอในทางที่ชอบได้ทั้งสิ้น และเป็นพระที่พึงต้องนำชื่อมากล่าวอ้างเวลาสวดมนต์ภาวนาตามแบบของคุณแม่ด้วย

ความเป็นอยู่ทั่วไป ชีวิตของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ตั้งแต่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ตลอดมาจนมาอยู่ที่บ้านพระโขนง คุณแม่คงบำเพ็ญทานการกุศล ทั้งถวายของแก่พระภิกษุสงฆ์ และให้ของแก่คนธรรมดาทั่วไป รับรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยการอธิษฐานโดยตลอด ทรัพย์สิ่งของใดที่ท่านมีอยู่ไม่ว่าของใหญ่หรือของเล็ก มีราคามากหรือน้อยเมื่อถึงวันดีคืนดี ท่านก็มักแจกจ่ายมอบให้ลูกหลานและศิษย์ หรือแจกจ่ายในบรรดาศิษย์สามัคคีวิสุทธิเสมอมา โดยท่านไม่หวงแหนสิ่งใดไว้เป็นของตนเองเลย ท่านถือหลักการบริจาค หรือการให้เป็นทานขั้นเยี่ยมยอด

ด้วยเหตุที่ท่านบำเพ็ญเพียรงานบุญในระยะหลังเป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปี ท่านมิได้ประกอบอาชีพอื่นใด การรักษาโรคด้วยการอธิษฐานท่านก็ทำให้เปล่า เป็นการกุศลตลอดมา ท่านจึงไม่มีรายได้ในทางอื่นใดเลย บรรดาสานุศิษย์และลูกหลานที่รับอนุญาตแล้ว และท่านได้มีอุปการะคุณแก่เขาเหล่านั้นเป็นอันมากและเป็นเวลานานได้ร่วมใจกันมอบเงินคนละเล็กละน้อย เป็นรายเดือนให้แก่ท่านเพื่อใช้จ่ายในการบุญรวมเดือนหนึ่งเป็นเงินหลายพันบาท แต่ท่านก็คงนำเงินเหล่านี้ในจับจ่ายใช้สอยในการบุญด้วยประการต่าง ๆ ทั้งสิ้น คงใช้ส่วนตัวแต่เพียงซื้อหาอาหารรับประทานสำหรับ

ตัวท่านเองและผู้อยู่รับใช้ปรนนิบัติท่าน และต้อนรับลูกหลานและศิษย์คณะสามัคคี-วิสุทธิเท่านั้น บางคราวเงินเหล่านี้ท่านได้นำมาช่วยลูกหลานบางคนที่ประสบความคับขันของชีวิตอยู่มากมายหลายครั้ง

ของใหญ่ๆ ราคาแพงที่มีผู้มอบให้ท่านมา เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ พระพุทธรูป นาฬิกาปารีสเรือนใหญ่ ๆ ท่านก็เคยบริจาคให้แก่สถานการกุศล วัดวาอาราม หรือผู้มีชื่อไปจนหมดสิ้น แสดงให้เห็นถึงว่า ในชีวิตของท่านนั้น ท่านไม่ปรารถนาทรัพย์สินสิ่งใดอันเป็นของนอกกาย นอกจากบำเพ็ญเพียรเพื่อหวังพระโพธิญาณแต่อย่างเดียว ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าท่านเป็นนักบุญผู้ยิ่งใหญ่ซึ่งหาผู้อื่นเทียบได้ยาก

ชีวิตตอนท้าย ในเบื้องปลายแห่งชีวิต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ท่านเริ่มปฏิญาณไม่รับรักษาโรคด้วยการนวดบุคคลผู้เป็นผู้ชาย เว้นไว้แต่ธรรมจะบันดาล คงรับนวดแต่ผู้หญิง ตั้งแต่ระยะนี้ต่อมา ท่านคงรับรักษาโรคด้วยการอธิษฐานอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่การชุมนุมคณะสามัคคีวิสุทธิ สวดมนต์ภาวนาฝึกทำกัมมัฏฐาน และการสั่งสอนธรรมะอบรมลูกหลาน และศิษย์ คงปฏิบัติที่บ้านพระโขนงในตอนบ่ายวันอาทิตย์โดยตลอด จนกระทั่งถึงวันก่อนหน้าวันวายชนม์ของท่านวันหนึ่ง ในระยะนี้ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ท่านเริ่มเจ็บป่วยบ้างแต่ต่อมาก็ได้หายเป็นปกติ และได้บำเพ็ญงานบุญต่อมา

การวางสังขารทิ้งร่างวายชนม์ นับแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา คุณแม่เริ่มมีอาการป่วยของโรคไต หัวใจอ่อน โลหิตจาง และความดันโลหิตสูง ติดต่อกันมาตามลำดับ มีแต่อาการทรงกับทรุด ไม่ยอมรับการรักษาของแพทย์ นายแพทย์ปรีดา ล้วนปรีดา แพทย์หญิงวัฒนา ดวงจันทร์ ซึ่งเป็นศิษย์ที่ใกล้ชิดได้เคยอ้อนวอนเพื่อทำการรักษาโดยฉีดยา ให้น้ำเกลือ และกลูโคส และอ้อนวอนให้รับประทานยาแผนปัจจุบันบ้างเป็นครั้งคราว ท่านก็ไม่ค่อยยอม นาน ๆ จึงจะยอมตามใจแพทย์สักครั้งหนึ่ง จะพาไปโรงพยาบาลท่านก็ไม่ไป ท่านต้องนอนป่วยลุกนั่งไม่ได้เป็นเวลา ๙ เดือน บรรดาศิษย์ทุกคนได้กราบอ้อนวอนท่านว่า คุณแม่เคย

อธิษฐานธรรมด้วยสัจจะวาจา รักษาโรคร้ายของลูก ๆ และคนอื่นให้หายได้ ทำไมเล่าคุณแม่จึงไม่อธิษฐานเพื่อตนเองเสียบ้าง ท่านตอบว่าถ้าแม่อธิษฐานเพื่อตนเองก็เท่ากับแม่ยังอยากมีชีวิตอยู่ อยากมีความสุข อยากพบสิ่งใหม่ ๆ บนพื้นพิภพล้วนเป็นกิเลส แม่ทำเช่นนั้นไม่ได้ บรรดาบุคคลในคณะสามัคคีวิสุทธิ เมื่อได้ยินคำพูดของท่านแล้วเต็มไปด้วยความเศร้าสะท้านในหัวใจอย่างคาดคิดไม่ถึง นี่ละคือผู้สิ้นอาสวะกิเลส ผู้บรรลุอาขยะญาณโดยแท้ สมแล้วที่ท่านเป็นยอดนักบุญและเป็นผู้นำในงานบุญของชาวคณะสามัคคีวิสุทธิที่ท่านได้ก่อตั้งขึ้นมา

อย่างไรก็ดีในระยะนี้ คณะสามัคคีวิสุทธิคงมาสวดมนต์ภาวนากับท่านทุกบ่ายวันอาทิตย์เช่นเคย ท่านคงทักทายบุคคลในคณะด้วยวาจาสดชื่นแจ่มใส ไม่แตกต่างกับเวลาที่ท่านปกติแต่อย่างใดเลย แต่อาหารไม่ค่อยรับประทาน ท่านจึงผ่ายผอมลงมากตามลำดับ

เมื่อวันที่ ๓, ๔, ๕ กันยายน ๐๗ ท่านมีอาการอ่อนเพลียมาก เหนื่อยในเวลาพูด และเบื่ออาหาร มีเสมหะเหนียว ๆ ในลำคอ รับประทานอาหารได้เพียง ๒–๓ คำเท่านั้น วันที่ ๖ กันยายน ๐๗ ปวงสานุศิษย์ลูกหลานคงมาร่วมชุมนุมสวดมนต์ภาวนาเช่นเคย คุณแม่ก็ยังทักทายไต่ถามได้อย่างแจ่มใส หากไม่สังเกตจะไม่ทราบอาการเปลี่ยนแปลงอย่างใดเลย มีข้อสังเกตอันสำคัญประการหนึ่งก่อนหน้านี้หลายสัปดาห์ คุณแม่ได้สั่งให้หยุดนาฬิกาเรือนใหญ่ไว้ในเวลา ๑๑.๐๐ น. เศษทั้งสองเรือน ท่านบอกว่าหนวกหู ชาวคณะสามัคคีวิสุทธิปฏิบัติตามคำสั่งโดยมิได้เฉลียวใจแต่อย่างใด

แล้ววันสำคัญที่ชาวคณะสามัคคีวิสุทธิได้ประสพความเศร้าโศกรันทดใจอย่างใหญ่หลวงก็มาถึง เพราะในเวลา ๑๑.๒๐ นาฬิกา ของวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๐๗ คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้วางสังขารทิ้งร่างจากไปอย่างไม่มีวันกลับ คุณบุญเนื่อง ชิตตะโสภณ ได้บันทึกเหตุการณ์ด้วยความโศรกสลดยิ่งไว้ดังนี้

"เช้าวันจันทร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๐๗ ก่อนเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา คุณแม่ยังพูดกับคุณอุไรและหลานนิดาอย่างเคย แต่อาหารไม่ยอมรับประทาน เวลาประมาณ

๑๐.๐๐ นาฬิกาเศษ พี่ละมัยมาเยี่ยมพบว่าอาการอ่อนเพลียมาก หายใจตื้น ไม่คุย หลับตา เอามือขวากุมศีรษะ ๑๑.๐๐ นาฬิกา หายใจช้าลง ชีพจรอ่อนคลำไม่พบ หายใจออกมากกว่าเข้าระยะสั้น หยุดหายใจสนิทเมื่อ ๑๑.๒๐ นาฬิกา โดยปราศจากอาการทุรนทุรายแต่ประการใด นับว่าท่านได้ไปอย่างสงบจริง ๆ ไม่มีการสั่งเสียหรือห่วงใยใด ๆ เลยต่อหน้าคุณพี่ศิริพันธ์ และคุณพี่ละมัย (พยาบาล) เพียงสองคนเท่านั้น เพราะคุณอุไร หลานนิดา และข้าพเจ้าไปโทรศัพท์ตามหมอ และโทรเลขบอกคุณเต็ม คำวิเทียน บุตรเขยของคุณแม่ซึ่งอยู่ที่เชียงใหม่ จึงกลับมาไม่ทันได้เห็นใจท่าน"

การวางสังขารทิ้งร่างของท่าน ตรงกับเวลาที่ท่านให้หยุดนาฬิกาเรือนใหญ่ไว้ เท่ากับท่านรู้วาระที่ท่านจะจากไป เมื่อคิดถึงข้อนี้แล้ว ก็ยิ่งทำให้ลูกหลานและศิษย์รู้สึกวาบหวิววังเวงนักใจมากยิ่งขึ้น การจากไปของท่านเป็นการศูนย์เสียครั้งใหญ่ที่สุด เมื่อใดเราจะหาอาจารย์ คุณหมอ คุณแม่ และผู้นำในกระบวนการบุญ อันเพียบพร้อมด้วยคุณธรรมมารยาท เปี่ยมล้นด้วยความเมตตาปราณี เป็นนักเสียสละอันยิ่งใหญ่และเยี่ยมยอด ทั้งมีสัจจะวาจาให้ความสำเร็จในการอธิษฐานอย่างมีประสิทธิภาพล้ำเลิศได้อย่างคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เล่า

แต่คำสั่งสอนอันอมตะ ความดี สิ่งศักดิ์สิทธิ์หลายอย่างที่คุณแม่มอบให้ อาทิ พระพุทธ ถุงเขียวเหนี่ยวทรัพย์ ข้าวตอกพระร่วง ศิลาน้ำ เทียนแนวชีวิต และของอธิษฐานทั้งปวง ย่อมยังคงศักดิ์สิทธิ์และมีอิทธิฤทธิ์ประทับความรู้สึกและดวงใจของลูกหลานและศิษย์อยู่อย่างลึกซึ้งแนบแน่นนานเท่านาน

เมื่อคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม วายชนม์แล้ว บรรดาคณะสามัคคีวิสุทธิที่ได้รับแจ้งข่าว ทราบข่าว ต่างหลั่งไหลมากราบศพแสดงความเคารพ ร่วมบำเพ็ญกุศล ฟังพระอภิธรรมที่บ้านพระโขนงทุกวันและทุกคืน ได้ร่วมแห่กระบวนศพวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๐๗ ตอนบ่าย ๑๓.๐๐ น. ไปวัดธาตุทอง และร่วมบำเพ็ญกุศลที่วัดธาตุทอง จนถึงวันที่ ๑๓ เดือนเดียวกัน และต่อมาทุกวันอาทิตย์อย่างคับคั่ง ตลอดมาจนกระทั่ง วันที่ ๒๓, ๒๔ และวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๗ อันเป็นวันประชุมเพลิง.

กิ่งหนึ่งของต้นมะม่วงที่
คุณ แม่ บุญ เรือนอธิษฐาน
ออกช่อเป็นรูปปิ่นปักผม
ถ่ายเมื่อ ๒๐ ก.ย. ๒๔๘๖

ต้นมะม่วงอายุ ๑๓ เดือน ที่คุณแม่บุญเรือนอธิษฐานให้ออกดอกออกช่อได้ภายในคืนเดียว

อิริยาบถหนึ่งของ
คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม
ที่บ้านพระโขนง

งานบุญที่บ้านพระโขนง เมื่ออาทิตย์ที่ ๒๐ เม.ย. ๒๕๐๑ ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖
มีคนมาร่วมชุมนุมมาก เสร็จแล้วรับพระไปบ้านกับทุกคน

๖

แนวทางขั้นต้น

ของ

ผู้ปฏิบัติที่จะเข้าถึงพุทธธรรม

โดย

อุบาสิกา บุญเรือน โตงบุญเติม

ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือ "แดนมธุรส"

ของกรมการรักษาดินแดน

จนฺทนํ สีตลํ โลเก ตโต จนฺทํ ว สีตลํ
จนฺทนจนฺทสีตมฺหา สาธุวากฺยํ สุภาสิตํ

ในโลกนี้ แก่นจันทร์นับว่าเย็น แต่แสงจันทร์ยังเย็นกว่านั้น (แม้กระนั้น) ถ้อยคำแห่งสัตบุรุษ อันเป็นสุภาษิต ยังเย็นฉ่ำยิ่งกว่าความเย็นของแก่นจันทร์ และแสงจันทร์

ตอนที่ ๑

การปฏิบัติขั้นต้นของผู้ที่มีศรัทธาที่จะให้เข้าถึงพุทธธรรม จะต้องเชื่อมั่นในความตรัสรู้ของจริงของพระพุทธเจ้า เช่น พระองค์ได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณโดยวิธีอย่างไร พวกเราชาวพุทธศาสนิกทั้งหลายก็พอจะเข้าใจกันบ้างแล้ว จึงไม่จำเป็นจะต้องพูดไว้ในที่นี้ การปฏิบัติเพียงแต่มีสัจจะมั่นในคุณพระรัตนตรัยแล้วและเพียรรักษา กาย, วาจา, ใจ ให้เรียบร้อย กับให้มีศีลบริสุทธิ์โดยละอกุศลมูลทั้ง ๓ คือ โลภ, โกรธ, หลง ให้เบาบาง จึงจะได้ชื่อว่าปฏิบัติตามแนวของอริยมรรคโดยแท้.

การทำสมาธิให้ลุล่วงตามแบบของพระพุทธองค์นั้น ยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์ด้วย แม้แต่ศีล ๕ รับอพรหม ก็จะเป็นเสมือนมีเรือที่จะข้ามโอฆะให้ถึงฝั่งได้แล้ว แต่ถ้าไม่มีกรรมบถ ๑๐ หรือบารมีทั้ง ๑๐ ให้สมบูรณ์ ก็จะเป็นเสมือนเรือที่ไม่มีพาย ต่อให้นั่งหลับตาทำสมาธิสักเท่าไรก็จะเกิดผลที่ถูกทางนั้นไม่ได้ เพราะไม่มีศีลวิสุทธิ จึงนับได้ว่าเสียเวลาเปล่า ถ้าจะปฏิบัติให้ถูกแล้ว เพียงแต่มีศีลดังกล่าว ก็อาจจะได้รับความสุขได้ เพราะ กาย, วาจา, ใจ ทั้ง ๓ เป็นของฝึกได้ไม่ยากนัก เช่นถวายชีวิตกับพระรัตนตรัยแล้ว ก็เชื่อฟังถ้อยคำที่พระภิกษุพุทธบริษัทแสดงธรรมคำสอน เมื่อได้สดับแล้วจงจำมาปฏิบัติลองดูสักครั้ง วิธีง่าย ๆ ให้ดูที่สังขารร่างกายของเราว่า มีอะไรเป็นสิ่งที่น่ารักบ้าง มีแต่ขี้ทั้งนั้น ขี้เต็มตัวแต่ขี้เกียจนั่นสิร้ายกว่าเพื่อน ถ้าจะสันนิษฐานดูให้ละเอียด จะเห็นได้ที่คนอื่นก่อนอาทิเช่นผิวหนัง ตามร่างกายเนื้อดี ๆ พอถูกข่วนหนังถลอกก็อาจจะมีหนองได้ เช่นนี้เห็นง่าย หรือ ผม, เล็บ, ฟัน, หู, จมูก เหล่านี้ ควรจะพิจารณาให้เกิดธรรมสังเวชให้ได้ ถ้าเกิดธรรมสังเวชในขณะใด ก็ให้เร่งรีบเพ่งดูให้ชัด เพื่อจะเป็นเหตุให้เห็น "ของจริง" ได้บ้าง.

ของจริงนั้นมีอยู่ ๔ ประการ คือที่เรียกว่า เชื่อจริง, ทำจริง, ได้จริง, เห็นจริง เหล่านี้ เรียกว่าจริงแค่ความเห็น ถ้า "จริงสภาวะ" นั้นจะไม่ต้องมีใครบอก ธรรมจะบอกเองทั้งสิ้น เมื่อเวลาทำสมาธิให้เห็นสังขารว่าสักแต่ว่ากายไม่ใช่ของเรา เป็นแต่เพียง ดิน, น้ำ, ลม, ไฟ มาประชุมกันเข้า จึงเรียกว่านำเรือข้ามได้ เพราะตรงกันข้ามกับ โลภ, โกรธ, หลง หรือทางโลกนั่นเอง.

เราสมมุติกันบ่อย ๆ ว่า สังขารร่างกายเป็นประดุจนาวาสำหรับที่จะข้ามฟากเท่านั้น ไม่ใช่จะแบกสังขารร่างกายไปนิพพานได้เมื่อไร เหมือนกับเราลงเรือจ้างข้ามฟาก พอถึงฝั่งตรงข้ามก็ขึ้นจากเรือ ไม่ต้องเป็นห่วงรักษาเรือจ้างอีกฉันใด ผู้ปฏิบัติธรรมก็ต้องทำฉันนั้น หากจะไปเป็นเจ้าของเรือ หรือนายท่าเสียเองจะยุ่งใหญ่ ถ้าเพียรละตะพึดตะพือไป ต้องสำเร็จแน่ไม่ต้องสงสัย ละที่ใจไม่ลำบากยากเย็น เพียงแต่ปฏิบัติตามก็แล้วกัน อาจจะบรรลุอริยธรรมได้สมประสงค์ทุกท่าน.

พระธรรมมีอยู่ประจำทุกท่าน หากแต่ยังไม่มีศรัทธาเต็มที่ ซึ่งจะได้อธิบายให้ฟังในโอกาสต่อไป.

ตอนที่ ๒

วิรัติ

การที่จะเข้าถึงศีลนั้นมี ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ จะต้องอาราธนากับผู้อื่น เช่นพระภิกษุสามเณร เป็นต้น.

อย่างที่ ๒ คือ เจตนาวิรัติเอาเองว่า จะงดเว้นตั้งแต่ศีลหนึ่งถึงศีลห้าหรือศีลแปด สมมุติว่าผู้ที่จะไปรับศีลแปดหรือศีลอุโบสถต่อภิกษุพุทธบริษัท ควรจะอาราธนาเสียตั้งแต่เช้า เช่นตื่นนอนก็ต้องรีบจัดการเจตนาวิรัติงดเว้นเสียตั้งแต่เช้า ถ้ามีห้องพระหรือในที่นอนก็ได้ ต้องไหว้พระเท่าที่จะจำได้ แล้วอาราธนาศีลเอาเอง กำหนดจิตงดเว้นให้ครบทุกสิกขาบท โดยมากรับศีลอุโบสถท่านกำหนดให้วันหนึ่งคืนหนึ่ง แต่เวลาพระท่านให้ศีลส่วนมากเป็นเวลาสองโมงกว่าสามโมง แล้วผู้ที่รับศีลก็ประกาศว่า วันหนึ่งคืนหนึ่งในเวลาวันนี้ กล่าวกันเช่นนี้ ถ้าผู้รักษาศีลไม่ได้อาราธนาเจตนาวิรัติเสียตั้งแต่เช้าแล้วก็จะกลายเป็นพูดปด เพราะไม่เต็มวันหนึ่งคืนหนึ่ง ถ้าต้องการจะได้ศีลบริสุทธิ์แล้วก็ต้องปฏิบัติตามนี้.

อย่างที่ ๓ คือ สัมปัตตวิรัติ สมมุติว่าเกิดอุปสรรคขึ้นปัจจุบัน สิ่งที่ควรฆ่าผู้ปฏิบัติจะต้องไม่ยอมฆ่า ตั้งต้นตั้งแต่สัตว์ใหญ่ตลอดถึงสัตว์เล็กเป็นที่สุด เช่นยุงเป็นต้น การถือศีลนั้นจะต้องสังวรณ์อินทรีย์ ๕ เช่น ตาเห็นรูปไม่ได้ยินดีในรูป หูฟังเสียงก็ไม่ได้ยินดีในเสียง การนินทาหรือสรรเสริญก็ต้องงดเว้น การฟังทำเป็นเสมือนไม่มีหูจะฟัง จมูกดมกลิ่นก็ได้รู้เท่าว่ากลิ่นนั้นหอมหรือเหม็นประการใด ใจจะต้องรู้เท่าว่าสิ่งนี้เป็นของหอม ควรจะงดเว้นถวายพระเสีย ถ้าสิ่งที่เหม็นเมื่อสูดก็ให้พิจารณาดูในตนของตน ภายในก็มีกลิ่นเหม็นเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ไม่ควรยินดียินร้ายในกลิ่นต่าง ๆ ลิ้นลิ้มรสก็ต้องสังวรณ์ว่าการบริโภคอาหารทุกชนิดก็เพียงแต่ประทังชีวิตให้เป็นไปมื้อหนึ่ง ๆ เท่านั้น ไม่ให้ติชมในเรื่องรสอาหาร สมมุติว่าจืดถ้ามีน้ำปลาก็เติมได้ แต่ถ้าไม่มีก็ไม่ต้องเรียกร้องจากผู้อื่น จึงจะเรียกว่า "สังวรณ์"

สมมุติว่าเค็มจัดหรือเปรี้ยวจัดก็บริโภคตามมีตามได้ไม่ให้ติชม กายผัสสะ เช่นนอนบนที่นอนอันนุ่มนวลชวนให้สบาย ก็ตัดกังวลในเรื่องกายไม่ได้ยินดีในที่นอนนั้น แม้แต่ที่หนึ่งที่ใดเป็นที่กระด้าง ไม่เป็นที่สบายกาย ก็ให้เห็นว่าสักแต่ว่านอนไปชั่วครู่เท่านั้น ไม่ใช่จะนอนทั้งคืนทั้งวัน นอนเพื่อประทังชีวิตให้เป็นไปที่จะได้ทำคุณงามความดีให้มีศีลบริสุทธิ์ได้ การรักษาศีลจะต้องมีหิริโอตตัปปะเป็นเครื่องคุ้มครอง หิริ คือ ความละอายต่อบาปในที่ลับและที่แจ้ง, โอตตัปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาปไม่ให้ทำบาปด้วยกายหรือวาจาใจ ธรรมสองประการนี้รวมความว่า ผู้ปฏิบัติมีประจำอยู่ในสันดานแล้ว จะประกันไม่ให้ตกไปฝ่ายต่ำ เช่นทำอกุศลกรรมเป็นต้น ต้องงดเว้นเด็ดขาด การถือศีลที่อาราธนานั้นเป็นเพียงอาการของผู้ถือศีล หรือวิธีให้มีพระเป็นพยานจะได้แน่นแฟ้น ข้อสำคัญอยู่ที่การงดเว้นต่างหาก เช่นคนแก่หรือคนป่วยหรือผู้ที่ไม่ว่างงานจะเจตนางดเว้นที่บ้านก็ได้ จึงจะเป็นองค์ศีลที่แท้จริง อาราธนามาแล้วไม่งดเว้นในสิกขาบทนั้น ๆ ก็เท่ากับลวงตัวเอง ผู้ปฏิบัติจะต้องมีกตัญญูกตเวทีต่อคุณธรรมในตนของตนเอง ถ้ากายหรือวาจาไม่พร้อมเพรียงกับใจแล้ว ก็เท่ากับทรมานตนเองให้ขาดจากคุณธรรม เมื่อถึงคุณของพระรัตนตรัยแล้วแสงของกตัญญูนั้นก็จะส่องออกทางกายหรือวาจา การที่พูดมานี้หมายถึงผู้ที่จะเข้าถึงพุทธธรรมโดยแท้ เพราะขั้นศีลก็ผูกกันได้ที่กายและวาจาเท่านั้น จึงต้องสังวรณ์อินทรีย์ตามแบบของพระพุทธองค์ เรียกว่า "เดินทางถูก" เช่น มรรคมีองค์ ๘ มีสัมมาทิฏฐิเป็นต้น คนจะต้องมีทิฏฐิเห็นตรงว่าพระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้โดยลำพังพระองค์ และสอนผู้อื่นให้รู้ตามได้ด้วย จึงจำเป็นต้องมีศรัทธาความเชื่อในคุณพระรัตนตรัยแก้วทั้ง ๓ ประการให้แน่นแฟ้นแล้ว ก็ปักใจที่จะปฏิบัติตามโดยแท้.

ตอนที่ ๓

ศีล ๕

ผู้ที่จะดำเนินให้เข้าถึงคุณพระรัตนตรัยนั้น จำเป็นต้องรักษาศีลให้มั่นโดยมีสัจจะเป็นรากฐาน การที่จะเข้าถึงศีลข้อที่ ๑ นั้นจะต้องมีการงดฆ่าสัตว์ที่มีชีวิต และไม่ใช้ผู้หนึ่งผู้ใดฆ่า นอกจากศีลแล้วยังต้องมีการปลูกเมตตาซึ่งกันและกันเป็นเครื่องสนับสนุนช่วยให้ศีลบริสุทธิ์ได้ เช่น มีเมตตาต่อเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีอาฆาตพยาบาทจองเวรเพื่อล้างผลาญกันโดยการเห็นแก่ตน ถ้ามีศีลแล้วจะไม่ล่วงศีลโดยการทุศีล ต้องรักษาโดยความไม่ประมาทหมดจด ไม่ลักลั่นสับสนด้วยจิตแผ่เมตตา ไม่ฆ่าสัจจะของตนด้วยความมั่นคงไม่ท้อถอย ตั้งแต่สัตว์น้อยถึงสัตว์ใหญ่ก็จะไม่ยอมฆ่า การอธิบายมาไม่หมายถึงสาธุชนที่ยังครองเรือน พูดไว้เฉพาะผู้ที่ยักใจมั่นจะเข้าถึงพุทธธรรมเท่านั้น แม้แต่ท่านศาสนิกชนพุทธบริษัททั้งหลาย เมื่อจะปฏิบัติก็ปฏิบัติได้เพราะศีลเป็นของกลาง การมีศีลเป็นประดุจไม้ที่มีแก่น เพราะไม่เบียดเบียนตนและคนอื่น ในประเทศไทยเราโดยมากพระท่านสอนให้แผ่เมตตากันร่ำไป แต่ไม่ใคร่จะมีใครยักใจเรียนเป็นข้อ ๆ ให้รู้จักว่าข้อนี้เป็นอย่างนี้ สมมุติว่าคน ๆ หนึ่งเป็นเจ้าของโค จำเป็นที่เขาผู้นั้นจะต้องรู้จักโคของเขาว่ารูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไรในเมื่อยามเลี้ยงโค ถ้าไม่รู้จักโคของตนแล้วจะไม่ทราบว่าโคตัวไหนหายไป อุปมาเหมือนกับผู้ที่รักษาศีล ถ้าไม่รู้จักองค์ศีลที่แท้จริง และไม่รู้จักเครื่องเศร้าหมองของศีลแล้ว ศีลก็จะบริสุทธิ์หมดจดได้ยาก เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรู้ลักษณะของศีลด้วยการพิจารณาอยู่เสมอ โดยมีเครื่องสนับสนุนดังกล่าวแล้ว ศีลข้อที่ ๑ จึงจักบริสุทธิ์ได้.

ศีลข้อ ๒ อทินนาทาน คือ ห้ามมิให้ลักของที่เจ้าของเขาหวงห้าม และไม่ใช้ให้ผู้หนึ่งผู้ใดลักโดยอาการเป็นขโมยและโจรกรรมต่าง ๆ นอกจากศีลแล้วยังต้องงดเว้น เช่น ข่าวสารการเมืองที่เขาสงวนเป็นความลับ ผู้ปฏิบัติจะต้องไม่นำมาพูดโดยแอบพูด ซุบซิบในเรื่องการเมืองหรือเรื่องราวที่เจ้าของเขาปกปิด ถ้านำเอามาพูดก็เท่ากับอทินนาทานเหมือนกันเพราะเจ้าของไม่ได้อนุญาต จงเพียรสังวรณ์ในการงดทั้งกายและวาจา ศีลข้อ ๒ จึงจะบริสุทธิ์ได้.

ศีลข้อ ๓ กาเม ฯ และอพรหม ฯ ส่วนกาเมนั้นห้ามมิให้เป็นชู้กับสามีภรรยา บุตร ธิดา ของผู้อื่นที่มิใช่คู่ครองของตน ต้องมีความสันโดษในเรื่องกามคุณทั้ง ๕ ด้วย ส่วนผู้ปฏิบัติที่จะให้เข้าถึงศีลองค์ในแล้ว จะต้องละจากคู่ครองของตนและตนจะต้องรักษาใจไม่เพ่งเล็งเอาสิ่งของ ๆ ผู้อื่นมาเป็นของตนโดยจิตละโมภ คิดจะเอาเปล่าเท่ากับตนได้เสพย์ในรูปรสเสียงแล้ว ถ้าเราไม่เมามีเพียรเพ่งอยู่ภายในว่าเราจะไม่ล่วงละเมิดในสิทธิของผู้อื่น จะต้องตัดความยินดียินร้ายในเรื่อง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ เหล่านี้ให้เด็ดเดี่ยว จึงจะจัดว่าหมดจดได้โดยศีลข้อ ๓ ที่เรียกว่า "ศีลใน" คือ "อพรหม"

ศีลข้อ ๔ มุสา ฯ ห้ามมิให้พูดปดเด็ดขาดโดยมีสัจจะมั่น ใครจะฆ่าให้ตายก็ไม่ยอมพูดปดเลยจนคำเดียว ตลอดถึงตัวเองก็ไม่ให้ปด บางทีระลึกว่าจะทำอย่างนี้แล้วก็ไม่ได้ทำ นั่นก็เป็นอาการของปดด้วย บางคราวจัดแจงจะไหว้พระ บอกว่านอนเสียสักประเดี๋ยวเลยหลับไปก็ไม่ได้ไหว้พระ เหตุเหล่านี้มันมากอย่างนัก สุดที่จะพรรณนา แต่ว่ามีสัจจะมั่นเป็นปัจจุบันธรรม พอจะทำอะไรก็ให้ทำไม่ผิดเพี้ยนตรงต่อเวลา มีศรัทธามั่นไม่คลอนแคลนจึงจะเข้าถึงแก่นธรรมได้ เพราะสัจจบารมีนี้มีอานุภาพยิ่งใหญ่ เช่นทหารเขายังมีการสาบานธงซื่อตรงต่อผู้บังคับบัญชา ตลอดถึงพระมหากษัตริย์อันสูงสุด ไม่โป้ปดคดเคี้ยวจึงนำชาติให้ก้าวหน้า ตั้งแต่ครั้งก่อน

เขาถือน้ำพิพัฒน์สัตยา เพื่อจะรักษาสามัคคีในเรื่องการจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุก ๆ องค์ มั่นคงจงรักภักดีมีสัจจะอธิษฐานบารมี เพราะคุณพระศรีรัตนตรัยแก้วคุ้มครอง เมืองไทยจึงเป็นเมืองทอง เพราะสัจจธรรมเป็นเครื่องสนับสนุนคนไทยให้มีใจการุญเกื้อกูลอนุกูลกัน แม้แต่จะทำสัมพันธไมตรีต่อนานาชาติ ก็ไม่เคลื่อนคลาดจากสัจจวาที ไมตรีตรงไม่พูดปดและยุยงส่งเสริมให้แตกร้าวกัน จึงจะจัดว่าศีลมั่นไม่มุสาวาทประการใด ยักใจละจะเข้าถึงศีลข้อ ๔ ที่บริสุทธิ์ได้.

ศีลข้อ ๕ สุรา ฯ ห้ามมิให้เสพย์สุรา และเครื่องดองของเมาทุกชนิด ตลอดกระทั่งอามิสบูชา เป็นเหตุให้เสียสติในการรักษาศีล อาการเมาต่าง ๆ ยังล่างได้เมาวัยเมาจิตนั้นฤทธิ์มากปรายยากเพราะมากอย่าง ผู้ปฏิบัติจะต้องระวังไม่ให้เมาไปด้วยความประมาท โดยมีสติสัมปชัญญะพิจารณาอยู่เนืองนิตย์ ตั้งจิตเจตนาวิรัติให้ขาดจากการเมาจึงจะเข้าถึงศีลองค์ใน คือ สุราเมรัยข้อที่ ๕.

การเรียงศีล ๕ โดยย่อพอเข้าใจความเพียงเท่านี้ ถ้ามีศรัทธาบารมีอันแก่กล้าโดยสัจจะเจตนาวิรัติให้เด็ดขาด อาจจะเข้าถึงพุทธธรรมที่แท้ได้โดยง่าย.

ตอนที่ ๔

อิริยาบถ ๔

การที่ผู้ปฏิบัติได้รับศีลมาแล้ว โดยทิฏฐิเห็นตรงต่อองค์มรรค ๘ เบื้องต้น เพราะสัมมาทิฏฐิที่เห็นชอบและปฏิบัติตามโดยการรักษาศีล จะต้องมีเพียรทั้งสี่อิริยาบถ เช่น จะนอนก็เพียรละกิจกังวลในเรื่องการงานให้จิตสงบ เป็นไปตามแนวของผู้ที่รักษาศีล จะต้องพิจารณาว่า การนอนนี้ เพื่อระงับเวทนาทางกายมิให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บขึ้นได้ด้วย การปลงสังขารว่าจะต้องนอนท่าพระ เพราะว่าพระท่านมีสติตื่นอยู่มิได้นอนหลับอย่างคนโลภ แต่จะต้องละ โลภ โกรธ หลง ให้ โลกเขา เพราะเวลาที่จะได้ระงับ กาย, วาจา ในท่านอนถ้าเห็นว่าจิตสงบก็ให้รู้เท่าว่าตนได้เป็นสุขแล้ว เพราะการละงานกลางวันไม่เก็บมาใส่ใจจึงจะชอบ การนั่งจะต้องนั่งให้มีผล ไม่นั่งขวางประตูหรือทางที่คนเขาจะเดิน และไม่นั่งนินทาผู้อื่นโดยไม่ใช่กิจของผู้ปฏิบัติ การนั่งฟังธรรมก็ต้องสำรวมอินทรีย์เพื่อสดับตรับฟังพระธรรมเทศนาให้ได้ใจความและน้อมมาปฏิบัติเพื่อตน การสังวรณ์ระวังและเพียรละอกุศลไม่ให้เกิดขึ้นในสันดานตน และเพียรทำกุศลในตนให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะอาศัย "สุตะ" การฟังเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาด้วย อีกนัยหนึ่ง เมื่อฟังแล้วยังส่งเสริมในด้านสามัคคีธรรมอีกส่วนหนึ่ง เพราะว่า กาย วาจา ใจ ได้สามัคคีกันในการฟังธรรมนั้น เพราะมีท่าอันสงบเสงี่ยมตามระเบียบของชาววัด ขัดเกลานิสัยที่มีความโลภ โกรธ หลง ออกจากใจ เพราะอาศัยกายสามัคคีมีสัจจธรรมโดยความเคารพต่อคุณพระธรรมคำสอนที่เรียกว่าศาสนาพุทธ นั่งเช่นนี้ นั่งมีผล แม้แต่สาธุชนจะนั่งตามบ้านก็ลองสำรวมอินทรีย์ดูบ้าง อาจจะได้พบความสุขตามควร.

"ยืนมีผล" ไม่พูดถึงคนโลกที่เขายืนธรรมดา จะพูดไว้แต่ผู้ปฏิบัติเท่านั้น แม้แต่จะยืนเป็นอิริยาบถก็ให้รู้ว่าตนได้ตรงต่อสัจจะมั่นเป็นผู้ที่ซื่อตรงต่อตนเอง ถ้าลงปฏิบัติอย่างไหนก็จะต้องปฏิบัติให้ตรงกันข้าม เช่น ศีลเป็นต้นดังกล่าวแล้ว เพราะว่าได้ละ โลภะ โทสะ โมหะ เสียได้สิ้นเชิง ที่เขาเรียกว่า ตรงกันข้าม เช่นนี้

และสมมุติว่า ยืนตรง เพราะตรงต่อสัจจธรรมคำสอนของพระชินวรสัมมาสัมพุทธเจ้า จะต้องตรงต่อศีลที่ตนรักษา ไม่ยอมจะล่วงศีลเป็นอันขาด ประพฤติตนให้เป็นคนตรงต่อศีลธรรมอยู่เสมอ ที่เรียกว่ายืนก็ตรง เดินก็ตรง คือเดินทางมรรค ไม่รักไม่ชัง เพราะอาศัยศรัทธาและสัมมาทิฏฐิแท้ทั้งสี่อิริยาบถเช่นนี้ เรียกว่าเดินตรง ก้าวหน้าไม่ถอยหลังไปโลภ โกรธ หลง เลอะเลือนเหมือนหนหลัง ขั้นแรกผู้ที่ยังต้องรักษาศีล หรือรับศีลมาแล้ว กลัวศีลจะขาดและจะด่างพร้อย ต้องระวังกันเป็นการใหญ่ ถึงกับต้องนอนวัดจำศีลภาวนากันตั้งแต่สาวจนแก่ พูดถึงคนบ้านเท่านั้นไม่พูดถึงผู้ปฏิบัติหรือแม่ชีบางคน เมื่อถามดูว่าปฏิบัติอย่างไรที่มานอนวัด จะได้รับคำตอบว่า "ฉันนอนวัดนั้นเป็นการดีที่สุด เพราะไม่ต้องกังวลต่อครอบครัวหรือบุตรหลานเป็นต้น วันหนึ่ง–คืนหนึ่ง แล้วเวลาจะกลับบ้านก็มีการลาศีล หรือบางคราวก็กล่าวคำลาต่อพระสงฆ์" อีกวิธีหนึ่ง เช่นขอโทษพระโดยการว่า "กาเยน วาจาย ว เจตสา วา" ถ้าสันนิษฐานดูแล้วจะเห็นได้ว่า ไปทำความชอบโดยการรับศีล แล้วเหตุไฉนจึงไปกลัวพระ ต้องขอโทษทั้งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้งดโทษให้ ทำไมไม่นึกว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นั้น คุณของพระรัตนตรัยแก้วทั้งสาม ที่ได้น้อมนำมาไว้ในใจตนเมื่อตอนรับศีลแล้ว ทำไมจึงจะกลับไปกลัวอีกล่ะ! ผู้ปฏิบัติต้องปฏิบัติจริงโดยมีสัจจะมั่นไม่คลอนแคลน โดยรักษากายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ทั้งสามให้ตรงตามมรรค คือ ปฏิปทาเป็นทางกลาง ถ้าจะพูดไทย ๆ ก็คือไม่รักไม่ชังนี่เอง การถือศีลไม่เข้าใจถือโดยการไปยึดเอาสิกขาบท โดยไม่รู้จักอาการของศีล หรือการละเว้นดังกล่าวแล้ว ก็จะเข้าถึงความเป็นไทแก่ตนเองไม่ได้ การเป็นไทแก่ตนนี้สมมุติว่าตนได้รับศีลข้อหนึ่งข้อใด นำมาปฏิบัติให้ศีลเป็นตนให้ตนเป็นศีลเสียเองแล้วก็จะเป็นไท ไม่ใช่ทาสของความหลงโดยการงดเว้นข้อห้าม เพราะท่านไม่ให้ทำชั่วก็ไม่ต้องทำชั่วให้เดือดร้อน เพราะความชั่วร้ายนั้นเป็นศัตรูต่อพรหมจรรย์ ต้องละเลิกโดยวิธีรักษาศีลให้มั่น เป็นเครื่องตัดรอนความชั่วทั้งมวล เมื่อทำแต่ความดีให้เต็มรอบแล้วก็จะเป็นผู้ที่ทำถูกตามพุทธวจนะของพระพุทธองค์ ละโลภ โกรธ หลง ให้เด็ดขาดได้เมื่อไรก็จะเป็นไทแก่ตัวเมื่อนั้น.

ตอนที่ ๕

การทำสมาธิขั้นต้น โดยมากตามแบบท่านให้นั่งขัดสมาธิ ขาขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ตั้งกายให้ตรง ดำรงสติให้มั่น ตามหลักท่านมักจะสอนตามแบบนี้ และให้เจริญกัมมัฏฐาน ๔๐ หรือ พุทโธ อรหํ อานาปานสติ ให้เลือกเอาตามแต่นิสัยของผู้ที่จะปฏิบัติ เพราะฉะนั้น จึงยากกับการเรียนไม่เหมือนกับเรียนแค่สติปัฏฐาน ๔ หรือ อานาปา เพียงแต่กำหนดให้เอาใจไว้ในกาย ทำใจให้รู้ว่าหายใจได้อยู่เท่านั้น พอจิตส่องไปรับอารมณ์ภายนอกเข้ามา ก็ให้รู้เท่าว่าจิตออกนอกกาย ให้มีสติกำหนดรู้ทุกอิริยาบถ ถ้าจะทำกัมมัฏฐานอย่างสมัยใหม่จะต้องรู้เท่าว่า ลืมตาเห็นรูป ก็ให้จิตอยู่ในกาย ไม่ให้รับอารมณ์ที่ส่องเข้ามาภายใน พยายามทำสมาธิด้วยจิตที่มีศีล เป็นประตูนายบ้านที่มีประตูกั้นแข็งแรง และมีกระดิ่งอาณัติสัญญาณเครื่องหมายเปิดประตู เหตุภายนอกเหมือนกับคนที่กดกระดิ่ง อารมณ์เหมือนเสียงกระดิ่งที่แล่นมาตามสายหรือกระดิ่งไฟฟ้าเป็นต้น สติสัมปชัญญะเป็นประตูนายบ้านมีสมาธิอยู่ในตัว อาจรู้เท่าว่าใครคนดีหรือคนชั่วที่จะเข้ามาในบ้านนั้น เพราะเห็นก่อนที่จะเปิดประตูให้ ถ้าคนร้ายก็ไม่ยอมเปิดรับ ผู้ทำสมาธิก็เช่นกัน จะเป็นเหตุดีหรือเหตุชั่ว ก็อาจรู้ได้โดยความเห็นด้วยปัญญาอันแก่มาจากศีลที่อบรมดี จึงมีขันติและสติคุมกันมา เพราะสติปัญญาต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ขั้นต้นยังแยกกันไม่ได้ ต้องมีสติ ขันติ สมาธิ จึงจะมั่น พอสมาธิมั่นใจก็จะมีแสงสว่าง ประดุจแสงไฟฟ้าหรือแสงจันทร์ จึงป้องกันอารมณ์ภายนอกได้ เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องระวังในเรื่องสมาธิหลับตาให้มาก พอจิตแน่วแน่เป็นสมาธิก็ไปเห็นโน่นเห็นนี่โดยมโนภาพหรือแสงของเปลือกตา หาใช่ญาณทัสสนะไม่ เป็นเพียงแสงของศีลบริสุทธิ์ต่างหาก ศีลจะบริสุทธิ์ในชั่วครู่ชั่วเวลาอันควรแล้วแต่ช้าหรือเร็ว ที่มีอาการ

เยือกเย็นนั้นเรื่องของศีลต่างหาก ถ้าผู้นั้นจิตยังไม่ตกกระแสธรรมอันแท้จริงแล้วจะหลงไปตามมโนภาพทั้งสิ้น เพราะตามแบบท่านบอกล่อไว้แล้วว่า สิ่งนั้นเป็นอย่างนั้นสิ่งนี้เป็นอย่างนี้ พอหลับตาระลึกมาก ๆ เข้าก็ตกเป็นทาสของอารมณ์ เพราะการภาวนานั้นได้มีอารมณ์เจือปนอยู่ด้วย สู้ลืมตาทำสมาธิไม่ได้ การลืมตาได้เห็นของจริงทั้งนั้น สมมุติว่าแลเห็นสิ่งที่เจริญตาก็ให้รู้เท่าว่าสิ่งนั้นไม่เที่ยงให้เห็นอยู่เสมอ ถ้าจิตเป็นสมาธิแล้วแม้แต่จะประกอบการงานอะไรและมีใครมายั่วก็ไม่ยอมเปลี่ยนไปเป็นอื่น เช่นคนทำนาเป็นต้น แม้แต่จะได้ผลปีละหนหรือสองหนเขาก็ต้องเพียรทำไปจนได้ผล ถ้ามีใครมาบอกว่าให้ไปขับเครื่องบินหรือเครื่องยนต์ เขาจะต้องปฏิเสธว่าใช้เครื่องไม่เป็น เช่นนี้ ทำสมาธิก็เหมือนกัน งานยากถ้ามีสมาธิแล้วไม่ส่งจิตไปรับอารมณ์ภายนอก งานนั้นก็ต้องลุล่วงไปด้วยความเพียรเพ่งโดยเฉพาะไม่เหมือนผู้ที่ไม่มีสมาธิ เช่นคนที่รีดผ้า เขาจะต้องมีสมาธิมั่น ถ้าเผลอสติผ้าก็ไหม้หรือไม่มีสมาธิทิ้งให้เตาร้อนจัดและโดยขาดสติ นำเตาที่ร้อนจัดมาวางลงที่ผ้านั้นก็จะไหม้ทันที นี่ตัวอย่างข้างที่ไม่มีสติสัมปชัญญะและสมาธิไม่มั่น จะยกตัวอย่าง พระมหาปันถกพี่พระจุลปันถกน้องได้บวชอยู่ในสำนักพระพุทธเจ้าทั้งสององค์ แต่พระจุลปันถกนั้นโง่มาก เพียงแต่คาถาสี่บทก็ยังจำไม่ได้ พระพี่ชายจึงขับไล่ออกจากสำนักไป พระพุทธองค์ทรงทราบประพฤติเหตุนั้น พระองค์จึงเปล่งรัศมีให้เลื่อมใสศรัทธาในคุณธรรม ด้วยการอธิษฐานผ้าขาวผืนน้อย ๆ ให้ลูบคลำไป ๆ มา ๆ โดยการพิจารณาและสมาธิไปในตัว เพียงแต่ท่านเห็นของขาวกลับเศร้าหมองเป็นสีดำโดยการลูบคลำของท่านก็เกิดธรรมสังเวชขึ้นในขณะนั้น เลยได้อรหัตตผลเป็นปัจจุบันธรรม และมีฤทธิ์มากด้วยการลืมตาเห็นธรรม การสำเร็จมรรคผลนั้นสำเร็จได้ด้วยศรัทธา ความเชื่อมั่นในคุณพระพุทธเจ้าต่างหาก ตั้งแต่ครั้งพระองค์จะตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ พระองค์ได้ปฏิญาณว่า เลือดเนื้อจะเหือดจะแห้งไปก็ตาม

ที่ พระองค์ก็จะไม่เคลื่อนจากสมาธิ แต่โดยขันธมารและกิเลสมารบีบคั้นในสังขารร่างกายของพระองค์จนเป็นเหตุให้ต้องสดุ้งมารจนลืมพระเนตร และมีท่าสดุ้งมารที่เขาหล่อรูปพระพุทธองค์ไปเป็นประธานในการชนะมารด้วยสัจจบารมี พระองค์จึงไม่เขยื้อนที่จากรัตนบัลลังก์หญ้าคาทั้ง ๘ กำ อันเทียบเท่ากับมรรคมีองค์ ๘ ประการ และบารมีทั้ง ๓๐ ทัศ เป็นผู้ช่วยสนับสนุนด้วยพระกรุณาธิคุณของพระองค์ที่มั่นคงดุจแผ่นปฐพีดล ไม่ย่อท้อต่อกิจกังวลในทางโลกิยวิสัย พระองค์ได้ปักพระหฤทัยไม่ท้อถอยจนได้บรรลุอนุตตรธรรม ชนะกิเลสมารและขันธมาร เทวบุตรมาร มัจจุมาร ข้ามโอฆกันดาร ได้พระนิพพานมาสอนสรรพสัตว์ที่เรียกว่า "ศาสนา" มาจนทุกวันนี้.

เพราะฉะนั้น ขอพุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่ขวนขวายเพื่อจะข้ามโอฆกันดาร ทำพระนิพพานให้แจ้งในสันดานตน ก็จะต้องสร้างกุศลตามแบบพระพุทธองค์ที่ได้ทรงดำเนินแล้ว ดังจะอธิบายโดยย่อต่อโอกาสหน้า.

สิงฺ คานํ ปญฺญาสหตฺเถน สเตน วาชินํ วเช
หตฺถึ ทนฺตึ สหสฺเสน เทสจาเคน ทุชฺชนํ

พึงหลีกเว้นสัตว์มีเขาห้าสิบศอก หลีกเว้นม้าร้อยศอก
หลีกเว้นช้างงาพันศอก หลีกเว้นคนทุจริตด้วยอพยพที่อยู่

ตอนที่ ๖

ผู้ปฏิบัติที่จะทำสมาธิลืมตานั้น จะต้องมีเจตนาแน่วแน่ว่า ตนจะทำสมาธิให้ลุล่วงไปตามแบบของพระพุทธองค์โดยแท้ เพราะได้รู้อาการของมารและเสนามารดังกล่าวแล้ว สมมุติว่าตื่นจากที่นอน พอลืมตาก็ให้รู้เท่าว่าการนี้เป็นการงานที่ควรจะทำตามหน้าที่ เช่น เยาวชนที่จะไปศึกษาในโรงเรียนใดก็ต้องปักใจไปเรียนในโรงเรียนนั้น ไม่เห็นลัทธิของโรงเรียนอื่นดีกว่าโรงเรียนตน อย่างนี้ก็เท่ากับมีสมาธิอยู่แล้ว อีกอย่างหนึ่ง นักเรียนได้ไปเรียนที่โรงเรียนศาสนาคริสต์ก็จริง แต่ส่วนการปฏิบัติในด้านศาสนาก็ไม่ยอมละศาสนาพุทธ เช่นนี้ก็จัดว่าเป็นผู้ซื่อตรงจงรักภักดีต่อศาสนาของตน และมีขันติอดทนต่ออารมณ์ที่เข้ามายั่วก็ไม่ยักย้ายไปถือศาสนาอื่น การทำสมาธิก็เช่นกัน ผู้ที่ปักใจมั่นเพียรละอกุศลออกจากจิตทีละน้อย ๆ ก็ต้องหมดไป เมื่อจิตบริสุทธิ์หมดจดแล้ว ก็จับอารมณ์ที่ขุ่นมัวได้ด้วยอินทรีย์แก่มาแล้วเพราะการอบรมขั้นต้น เวลาจะทำการงานก็ให้มีสติรู้เท่า ว่าการกระทำนั้นทำไปเพื่อความยุติธรรม และทำเพื่อความรู้ สมมุติว่าความรู้นั้นแน่วแน่อยู่ในการกระทำ จะมีเสียงหรือเหตุอื่นมายั่วยวน จิตก็จะไม่รับเหตุนั้นมาเป็นอารมณ์หรือไม่ยอมเลิกล้มการกระทำโดยเวลาจำกัด ต้องเอาชนะโดยการมีสติสัมปชัญญะ ถ้านั่งนานทุกข์เกิดก็ให้กำหนดทุกข์ว่า ทุกข์นี้เกิดขึ้นเพราะขันธ์ต่างหาก ขันธ์ไม่ใช่ตนเป็นเพียงเครื่องอาศัยเท่านั้น ดูอะไรก็ให้เห็นว่าสิ่งทั้งหลายเป็นเพียงสมมุติเท่านั้น ไม่ใช่แก่นสารอะไร ชีวิตที่ได้มาโดยกุศลบันดาลให้ได้สังขารไว้ สำหรับใช้ทำคุณงามความดี ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ตอนที่ผู้ที่จะต้องการให้หลุดพ้น จะต้องค้นให้พบสิ่งที่ไม่เที่ยงในตนให้ได้ ถ้าเห็นชัด ๆ เมื่อไรก็จะถอนจิตออกจากสมมุติได้โดยการเห็นสภาวทุกข์ แต่ต้องเห็นจริง ๆ เห็นด้วยการสงบ แต่สงบในที่นี้ไม่ใช่สงบ

คำพูดหรือกายสงบ เพียงแต่จิตสงบจากบาปอกุศลทั้งปวงด้วยปัญญาที่เห็นหน้าตาของตัณหา เพราะตัณหาแซกซึมอยู่ในใจจึงฆ่ายาก ถ้าต้องการพบความสุขต้องฆ่าตัวตัณหาทั้ง ๓ ถ้าฆ่าไม่ได้ก็ขับไล่ไปให้พ้นอย่างพระพุทธองค์ทรงขับไล่ธิดามารทั้ง ๓ พอจิตจะเกิดความรักในรูปของตนก็ให้ตัดพ้อว่ารูปไม่เที่ยงเป็นทุกข์ รูปไม่ใช่ของตน ถ้ารูปเป็นของตนแล้วใช่รักจะต้องห้ามได้ว่าไม่ให้แก่ ก็ไม่แก่ เพราะห้ามไม่ได้จึงเรียกว่าไม่ใช่ของตน พอจิตเขวไปก็จะเกิดทุกข์หรืออารมณ์ดีอารมณ์ร้ายจะเข้ามายั่วได้อีก ต้องเด็ดขาด ความชั่วหรืออารมณ์จะไม่ยอมให้ซึมเข้ามาในสันดานได้เป็นอันขาด ลงเจตนาวิรัติว่าจะทำอย่างไหนต้องทำอย่างนั้น โดยเอกัคคตาจิตที่บริสุทธินั้นทรงอยู่ได้นาน ๆ อารมณ์ก็จะดับไปเอง จิตก็จะมีอานุภาพขึ้นตามลำดับ เพราะเห็นหน้าตาตัณหา เช่นรักมีที่ไหนทุกข์ก็มีที่นั่น สมมุติว่ารักจะสวย แต่ยังเอิญขาดทรัพย์ภายนอก คือสตางค์ก็เกิดทุกข์แล้ว เพราะค่าตัดผม ค่าเสื้อผ้า ค่าลิปสติค ค่าแป้งผัดหน้าจิปาถะ แต่เพียงรักสวยยังเกิดทุกข์ถึงเพียงนี้ ถ้าไล่ความอยากสวยไปเสียให้พ้น ตัดสิ่งเหล่านี้เสียให้สิ้นเชิงก็จะสิ้นทุกข์เช่นนี้เห็นง่าย เพราะยินดีแต่ของแท้คือธรรมที่ตนรักษา ไม่ยึดเอาอารมณ์อีกต่อไป ไม่ติดความรู้ ไม่ติดสังขารโดยเด็ดขาด เพราะความรู้เป็นของกลางเป็นของจริงเป็นของสามัญ ขั้นต้นได้อาศัยศีลสามัญ ขั้นสุดท้ายก็กลายเป็นอริยกันตศีล คือศีลที่มั่นคง เรียกว่าศีลเป็นเอง เพราะมีสภาพของธรรมที่มีประจำอยู่ในสังขารโลกที่ฝึกแล้ว อีกนัยหนึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องพิจารณาตนเองว่า ตนหมดความโลภหรือยัง หมดความโกรธหรือยัง หมดความหลงหรือยัง สมมุติว่าใครให้เงินทองเยอะแยะตนยังมีความยินดีไหม ถ้าไม่ยินดีในสิ่งต่าง ๆ คือจิตเฉยเป็นเอกัคคตา อยู่เสมอก็อาจจะเข้าถึงความหลุดพ้นได้เอง ให้เป็นเสมือนกาย วาจา ใจ ไม่มีที่ยึดเหนี่ยวสักสิ่ง ข้อนี้หมายถึงละทางโลกเสียได้สิ้นเชิง จึงมีแต่คุณธรรมของพุทธเจ้าเข้ามาสิงสถิตอยู่ในตนเต็มที่ ไม่มี

อดีต อนาคต ที่ตั้ง ที่หมาย เพราะเลิกกายเลิกใจที่มีอุปทาน ก็จะเห็นสังขารไม่ใช่ของตนโดยธรรมชาติปรุงแต่งต่างหาก ผู้ปฏิบัติท่านเรียกว่า "ธรรมขันดาล" สิ่งที่ควรรู้ก็คือรู้เท่า ถ้าไม่ขาดสติตื่นอยู่ทั้งกลางวันกลางคืนไม่หลง ไม่ลืม ไม่คิดนึกคับสนิทก็หมดพิษลูกศรอาบยาที่จะมาทำร้ายร่างกายชีวิตจิตใจ หายตัวได้เพราะไม่ได้ยึดว่าตัวตนเป็นของเรา เพราะรู้เท่าสมมุติ ตอนนี้ธรรมจะตัดสินเอง.

จะอธิบายในเรื่องหายตัวได้สักหน่อย สมมุติว่าใครจะด่าเรา ใครจะนินทาเรา โดยโลกธรรม ๘ ก็ไม่มีตัวตนที่จะเข้าไปรับ สมมุติเหล่านั้น จึงเรียกว่าหายตัวได้ แต่ถ้ายังอาศัยสมมุติอยู่ ก็จำเป็น จะต้อง อาศัย กาย บริหาร ในด้าน สามัคคีธรรม ประกอบแต่กรรมที่เป็นกุศลเพื่อสนับสนุนพุทธบริษัท เป็นการปฏิบัติตามพุทธบัญญัติของพระพุทธองค์ ให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบรมศาสดา จึงต้องบำรุงพระพุทธศาสนาตามมีตามได้เพราะกายยังอยู่ ขอให้ท่านทั้งหลาย จงมีความวัฒนาถาวรในบวรพุทธศาสนาทั่วทุกท่าน เทอญ.

กุเทสญฺจ กุมิตฺตญฺจ กุกุลญฺจ กุพนฺธวํ
กุทารญฺจ กุทาสญฺจ ทูรโต ปริจฺชฺชเย

พึงเว้นห่างไกล ซึ่งประเทศไม่ดี มิตรไม่ดี ตระกูลไม่ดี เผ่าพันธ์ไม่ดี เมียไม่ดี คนใช้ไม่ดี

ตอนที่ ๖ (ต่อ)

จะอธิบายในลักษณะของการปฏิบัติที่จะเข้าถึงวิสังขารนั้น จะต้องเห็นสังขารเครื่องปรุงแต่งให้ชัดเจนเสียก่อน อาทิ เช่นงานรัฐธรรมนูญเป็นต้น เมื่อตอนก่อนวันงานเขาได้ก่อสร้างโครงการณ์ขึ้นก่อน เช่นปลูกสร้างสถานที่ต่าง ๆ โดยทุ่มเททุนทรัพย์ลงทุนลงแรงรายละมาก ๆ ก็เพื่อหวังประโยชน์รายได้ส่วนเดียว ไม่คำนึงถึงรายจ่าย เพราะต้องประกวดประขันเพื่อให้สวยงามและแข็งแรง เพื่อปลอดภัยของผู้ที่ไปชม ในวันงานนั้นต้องจะมองเห็นได้ชัดเจนว่า สังขารที่ปรุงขึ้นนี้ก็ปรุงขึ้นเพื่อลวงเก็บสตางค์ท่านที่หวังหย่อนใจในการฤดูหนาวในงานรัฐธรรมนูญ พอเลิกงานแล้วตามปกติเขาต้องรื้อและขนไปให้พ้นสถานที่มีงานนั้น ก็เท่ากับแลเห็นอนิจจังไม่เที่ยงของสังขารที่เปลี่ยนแปลงเป็นอนัตตาไป เพราะปลูกแล้วก็รื้อ เช่นนี้แหละจึงเรียกว่าสังขารที่ปรุงขึ้นชั่วคราว เมื่อรื้อไปสิ้นแล้วก็จะเห็นได้ว่าตอนนั้นแหละเป็นวิสังขารละเพราะไม่มีสิ่งปลูกสร้างเหลือแต่ที่ว่าง ๆ เขาจึงเรียกว่าไม่มีปรุงเป็นวิสังขารชั่วคราวแต่ภายนอกยังพอแลเห็นได้ ส่วนใจที่เต็มไปด้วยสัมภาระเช่นจิตที่มีตัณหา ราคะ โทสะ โมหะ ด้วยแล้ว ก็ชวนให้ปรุงทั้งทางดีและทางชั่วไม่รู้จักจบสักที เพราะเหตุนี้จึงต้องรักษาศีลและทำสมาธิเพื่อให้เกิดปัญญา จะได้เข้าใจในอาการกิริยาของจิตที่เกิดดับ จะได้อุตส่าห์ทำสมาธิลืมตาจะได้เห็นของจริง เช่นออกจากบ้านไปทางไหนก็จะได้พิจารณาเป็นวิปัสสนาธุระไปทุกอย่าง เช่นเห็นรถพัง ๆ ตามข้างถนนก็ยังให้พิจารณาเห็นว่า ความไม่เที่ยงของสังขาร โรงซ่อมรถก็คล้ายกับโรงพยาบาลกลางซึ่งตั้งอยู่แทบทุกตำบล จะเห็นได้ว่าซ่อมรถยังดีกว่าซ่อมคน เพราะเขาตัดเอาสิ่งต่าง ๆ ของรถออกและเปลี่ยนเสียเป็นบางอย่าง รถก็ไม่ได้มีความอาลัยอาวรณ์ในตัวรถเลย เปรียบเสมือนกับผู้ที่เข้าถึงวิสังขารแล้วก็เช่นกัน เพราะถ้าผู้ใดเข้าถึงวิสังขาร

แล้ว ก็ยังต้องอาศัยธาตุทั้งสี่ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ประชุมกันอยู่จึงจะอยู่ได้ สมมุติว่าตัวรถทั้งคันก็เหมือนกัน ถ้าไม่อาศัย ดิน น้ำ ลม ไฟ แล้วก็จะใช้ขับขี่ไม่ได้เลย ธาตุดินก็คือตัวรถทุกส่วน ธาตุไฟก็คือต้องมีหม้อแบตเตอรี่ก็เหมือนกองไฟธาตุ ธาตุน้ำก็คือมีน้ำธรรมดา น้ำมันเบนซิน น้ำมันเครื่องและจาระบีและยังมีน้ำกลั่นที่เทียบกับน้ำใจบริสุทธิ์ เช่นลมก็สำคัญเหมือนกัน ต้องมีลมในยางและพัดลมและท่อไอเสีย คือลมที่ดันควันออกทางท้าย เขาเรียกว่าท่อไอเสีย ก็เปรียบเสมือนผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่จะต้องปล่อยไอเสีย คือผายลม แต่ต้องระวังอย่าให้ไอเสียออกผิดที่ได้ เช่นเวลาโมโหจัด ถ้าปล่อยไอเสียออกทางปากโดยกล่าวคำหยาบ หรือยุยงส่อเสียดให้เขาแตกร้าวกันโดยการพูดไม่จริงและพูดไปในด้านอกุศลแล้ว จะกลายเป็นลมใต้ฝุ่นซึ่งพอใครได้ยินชื่อก็ตกใจกลัวเป็นกำลัง ไม่ใคร่จะไว้ใจในลมนั้นเลย เช่นลมปากคนพาล ต่างกับผู้ที่เข้าถึงวิสังขารแล้วก็เพียงสักแต่ว่า อาศัยสังขารทำคุณงามความดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นข้อใหญ่ เพราะเครื่องหมายอยู่ภายในตัวรถคือพัดลมไม่มีใครเห็น เพราะเป็นลมภายในเป่าให้เครื่องเย็นรถจึงจะไปได้ไม่ระเบิด *ถ้าผู้ปฏิบัติทำความหมุนเวียนของใจให้หยุดได้ ก็จะได้ชื่อว่าเข้าถึงวิสังขาร* ปล่อยให้สังขารร่างกายหมุนเวียนไปเหมือนตัวรถ ฉะนั้น ส่วนใจจะมีอาการหยุดหมุนเวียนและมีความปกติอยู่ที่เรียกว่า "สภาวธรรม" จึงจัดว่าเข้าถึงวิสังขารได้ เพราะหมดปรุงในทางที่ผิดศีลธรรม เช่นอาการเกิดดับย่อมไม่มี มีแต่อาการกิริยาที่กระทำไปตามสภาวะเท่านั้น เพราะว่าธรรมขั้นวิสังขารนั้นจะรู้ได้เป็นปัจจัตตัง ซึ่งเคยรัก ถ้าหยุดเสียซึ่งความรัก ความรักก็ดับไปจากใจ ถ้าไม่มีรักแล้วจะมี โลภ โกรธ หลง มาแต่ไหน เพราะว่ารักมีที่ไหนทุกข์ก็มีที่นั่น สมเด็จพระภควันสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ประทานศาสนาและคำสอนไว้เพื่อดับทุกข์ของสาธุชนพุทธบริษัทไว้ครบถ้วนทุกประการ เมื่อเห็นสังขารไม่เที่ยง เป็นทุกขัง เป็นอนิจจัง เป็นอนัตตา ถ้าผู้ปฏิบัติเห็นอนัตตา

ดังกล่าวแล้ว ย่อมเข้าถึงวิสังขารได้เองไม่ต้องสงสัย ถ้าสิ้นสงสัยได้เมื่อใดก็จะได้ชื่อว่ารู้การกระทำของตนเป็นปัจจัตตังเวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

สมมุติว่าจะสร้างพระประธานสักองค์หนึ่ง ก็ต้องลงทุนลงแรงทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ บริจาคกันเป็นการใหญ่ เพราะหวังได้พระประธานไว้เป็นที่สักการะบูชาเป็นพุทธานุสสติ เป็นธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ เพราะเวลาเข้าพิธีต้องมีพระภิกษุสงฆ์เจริญพุทธมนต์ถึง ๘๓ รูป และเวลาเททองก็ยังมีพระสงฆ์สวดชยันโต ถึง ๓๐ รูป และวันถวายพระเนตรก็มีพระสวดในพิธีฝังพระเนตรอีก ๓๗ รูป รุ่งขึ้นวันพฤหัสบดีขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๔ ก็ได้มีการเบิกพระเนตร มีพระชยันโตอีก ๓๗ รูป และถวายพระนามว่า พระพุทธใหญ่ เมื่อตอนปั้นหุ่นก็เทียบได้กับสังขาร ซึ่งปรุงขึ้นให้เป็นรูปพระพุทธเจ้า แล้วได้ลงขี้ผึ้งแล้วแต่จะหนาบางเพียงไร เปรียบเสมือนผู้ปฏิบัติฝึกหัดใจสังวรณ์อินทรีย์ และยึดพระพุทธคุณเป็นอารมณ์แล้ว ก็พิจารณาสังขารร่างกายว่าเต็มไปแต่ของไม่งาม คือมูตรคูถทั้งสิ้น เพราะเวลาเขาพอกหุ่นด้วยขี้ผึ้งนั้นแล้วต้องพอกดินอีกชั้นหนึ่ง เขาเรียกว่าดินมูลโค เมื่อเห็นสังขารไม่เป็นที่เจริญตาแล้วย่อมตกเข้าในกระแสธรรมที่เรียกว่า ทำความเพียรเพ่งเผากิเลสอยู่เพื่อจะให้ภายในโปร่งเพื่อจะสำรอกขี้ผึ้งออก ผู้ปฏิบัติก็เช่นกัน ต้องทำความเพียรเพ่งเผากิเลสอยู่ จิตจึงจะเข้าถึงวิสังขารได้ เพราะอาศัยอิทธิบาททั้ง ๔ เข้าประกอบ เหมือนกับช่างเขาก่ออิฐและสุมไฟที่องค์พระ และทำวิปัสสนาก็เหมือนกับคนชักสูบเพื่อไล่สนิมของทองในเบ้า ฉะนั้น เพราะบางท่านก็ได้ทำอานาปานสติบ้าง มรณานุสสติบ้าง กสิณ ๑๐ อสุภ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ อาหารปฏิกูลสัญญาอะไรเหล่านี้ ก็เหมือนกับเครื่องทองเหลืองทองขาวของเก่า ๆ ที่เขานำมารวม และใช้หล่อพระประธาน เช่นวันสุมทอง เราจะได้เห็นสิ่งทั้งหลายได้ไหม้ละลายไป เป็นสังขารชนิดหนึ่งซึ่งอยู่ในเบ้า ถึงคราวเททองช่างเขาได้เทลงไปในองค์พระ ทองในเบ้าก็สิ้นไป เราจะเห็น

ได้ว่าในเบ้าไม่มีอะไรเป็นวิสังขารไปตอนหนึ่ง เพราะเททองแล้วกระเทาะดินพอกออกหมดแล้ว ก็ขัดเงาหรือลงรักปิดทอง ก็กลับเป็นสังขารขึ้นอีกต้องปรุงกันอีก กว่าจะสำเร็จเป็นองค์พระนั้นก็แสนจะยาก จึงต้องมีศัทธาเป็นตบะใหญ่ และอธิวาสนขันติไปในตัว ถ้าไม่มีขันติ สติ สมาธิ ปัญญา สมบูรณ์แล้วก็แทบจะเสียสติไปทีเดียว เพราะว่าครั้งหนึ่งครั้งสองต้องมีขันติ ถึงวาระที่สามจึงได้ผลอย่างงดงามเช่นนี้ ตรงกับละ โลภ โกรธ หลง ได้สิ้นเชิง เมื่อขัดเงาและนายช่างได้กระทุ้งซึ่งหุ่นดิน ณ ภายในออกแล้ว ก็ย่อมเป็นวิสังขารอยู่เอง พวกที่ได้หล่อพระและมาในงานนั้น บางคนอาจจะไม่เห็นภายในว่าเป็นอย่างไร เพราะไม่ได้เห็นเวลาทำวิสังขารภายใน ไม่มีใครจะแลเห็น จะแลเห็นได้เฉพาะตนจริง ๆ สมมุติว่า ได้อัญเชิญพระประธานไปประดิษฐานไว้ในพระอุโบสถแล้ว อนุชนรุ่นหลังจะไม่ทราบว่าภายในโปร่งหรือเต็ม การเข้าถึงวิสังขารหรือถึงพุทธธรรมก็เช่นกัน ถ้าท่านไม่หมดศรัทธาและมีความเพียรย่อมจะเห็นได้เป็นปัจจุบันธรรม.

โรคาตุเร จ ทุพฺภิกฺเข พฺยสเน จ สตฺตุคฺคเห
ราชทฺวาเร สุสาเน จ สขา ติฏฺฐ สุมิตฺตโก

สหายคนใด ติดตามในเวลาเดือดร้อน ด้วยโรค ในเวลาอดหยาก ในความฉิบหาย ในเวลาถูกจับกุม ในพระทวารราชวัง ในป่าช้า สหายคนนั้นชื่อว่ามิตรที่ดี

ตอนที่ ๗

วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕

วันนี้เป็นวันชาติ มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปิดรัฐสภาพร้อมด้วยข้าราชการผู้ใหญ่และผู้น้อย ข้อนี้เทียบได้กับสมาธิตอนปลายของตอน ๖ ที่เรียงไว้แล้ว ผู้ปฏิบัติที่จะให้ได้ธรรมที่แท้ คือ "สันติธรรม" นั้นจะต้องมีการบริหาร กาย วาจา ใจ ให้พรักพร้อมกัน เหมือนกับการเปิดสมัยประชุมสภาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นประมุขของชาติ ซึ่งเคารพรัฐธรรมนูญเป็นใหญ่ฉันใด ผู้ที่ฝึกหัดก็จะต้องอาศัยใจเป็นใหญ่ฉันนั้น.

ข้อสำคัญอยู่ที่ผู้ปฏิบัติที่จะทำสมาธิลืมตาให้เข้าทางนั้น จะต้องอาศัยหลักดังกล่าวแล้ว ต้องมีกตัญญูกตเวทีเป็นที่ตั้ง มีตัวอย่างเช่นพระอานนท์เป็นต้น ได้เชื่อฟังคำสอนและคำพยากรณ์ของพระพุทธองค์ว่า จะต้องได้อรหัตตผลในชาติปัจจุบัน แต่พระอานนท์นั้นมีงานมากโดยการจดจำเหมือนเงาตามพระพุทธองค์ทีเดียว พระองค์จะเสด็จไปโปรดเวไนยสัตว์ที่ไหนพระอานนท์ก็ต้องไปที่นั่น ไม่ว่าทรงเทศนาครั้งใด พระอานนท์ก็ทรงจำไว้ได้ทุกหมวดทุกเหล่า เพราะมีสติ ขันติ สมาธิ และกตัญญูกตเวทีต่อพระชินสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้า จนกลายเป็นคลังพระธรรม ระหว่างที่กำหนดจดจำนั้นแหละเป็นสมาธิไปในตัว ถึงกระนั้นท่านก็ยังไม่ละความเพียรและเชื่อถ้อยฟังคำมั่นคง ตั้งแต่ครั้งพระพุทธองค์ยังดำรงพระชนม์อยู่จนถึงดับขันธปรินิพพาน พระอานนท์ก็มิได้มีการเปลี่ยนแปลงประการใด เคยปูพระที่จัดตั้งเครื่องเสวยจนมีตัวอย่างถวายข้าวพระจนทุกวันนี้ เพราะความดีที่พระอานนท์ได้อบรมไว้ ยุวชนทั้งหลายก็ควรจะตามอย่างพระอานนท์ทำความดี ดูแต่ประเทศไทยเราเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงพระเยาว์ ข้าราชการทุกเหล่าตลอดถึงท่านนายก

รัฐมนตรีและมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซื่อตรงจงรักภักดีไม่มีหวั่นไหวด้วยประการทั้งปวง จึงข้ามพ้นห้วงอันตรายที่แล้วมาจนถึงสมัยปัจจุบันนี้ ด้วยความกตัญญูกตเวทีของประชาชนทั่วประเทศเขตสยามรัฐปัจจุบันด้วยไทยมั่นในสมาธิลืมตา เพราะปรีชาสามารถของคณะรัฐมนตรีได้ปฏิบัติดีตามรัฐธรรมนูญทุกบทบัญญัติ มีสมาธิจิตมั่นต่อพระมหากษัตริย์ จึงได้สมความปรารถนา ประเทศไทยจึงได้มีความวัฒนาถาวรต่อไปในกาลข้างหน้าชั่วดินฟ้าสลาย ธรรมไม่กลับกลายเพราะเป็นสมัยรัฐธรรมนูญ.

ตัวอย่างสมาธินั้นเช่นครั้งยกสังคายนา พระอานนท์ได้นั่งสมาธิหลับตาแทบตลอดคืนจนใกล้รุ่ง ก็ยังไม่สำเร็จมรรคผลประการใด พระอานนท์จึงได้ละการหลับตา ลืมตาขึ้นโดยถอนอุปาทานว่า จะเอนกายเสียที พอถอนอุปาทานเสียได้เอนกายครึ่งนั่งครึ่งนอนตามแบบท่านว่า ก็บรรลุอรหัตตผล ไปปรากฏองค์อยู่ที่อาสนะที่จัดไว้สำหรับพระอานนท์ทีเดียว เช่นนี้จะเห็นได้ว่าลืมตารู้ดีกว่าหลับตาเพราะรู้ง่าย เพียงแต่เห็นทุกข์ในการนั่งแทบตลอดคืน พอลืมตาเอนกายวางสังขารถอนอุปาทานและทิฏฐิในการแข่งดี จึงมีอิทธิฤทธิมากถึงปานนั้น ละทิฏฐิและตัดกังวลในเรื่องโลกธรรมเสียทีเดียว ดูแต่ต้นพุดซาเขายังต่อตาและตัดต้นเดิมทิ้งเสียต้นใหม่ย่อมเจริญและผลใหญ่ มรรคผลทางธรรมก็เช่นกัน เมื่อตาเนื้อไม่ยินดียินร้ายกับรูปแล้วย่อมได้ตาปัญญามาต่อ ก็จะได้แสงสว่างในทางธรรม สาธุชนควรจะหมั่นทำใจให้เป็นสมาธิอยู่เนืองนิตย์ ดูที่จิตให้รู้เท่าว่ากำจัดกิเลสเครื่องเศร้าหมองให้ออกจากใจเสียให้สิ้น ประกอบแต่ความดีโดยมีสติสัมปชัญญะ และไม่ประมาทก็อาจจะเห็นหน้าตาของขันธมารได้ไม่ยากนัก เช่นสภาวทุกข์มีประจำอยู่แล้ว คือ หิวข้าว หิวน้ำ ง่วงนอน ฯลฯ เรียกว่าสภาวทุกข์ ถ้าไปนำเอาทุกข์จรเข้ามาไว้ในใจ ก็จะกลายเป็นเสมือนคนหลับตาเพราะไม่แลเห็นแสงสว่างหรือทางของความดี คือทาง

มรรคทั้ง ๘ ประการเป็นทางดำเนินเข้าหาความสิ้นทุกข์ ทุกข์มีที่ไหน ? ทุกข์มีที่ความยึดว่าเป็นเขาเป็นเรา ถ้าไม่ยึดว่าเขาจะดีกว่าเรา หรือยกตนว่าดีกว่าเขาเหล่านี้เรียกว่าไม่มีเมตตาตัวเอง สมมุติว่า นาย ก. เรียนเก่งกว่า นาย ข. ๆ มัวดูนาย ก. เก่ง และมีความอิจฉา นาย ก. และ นาย ข. ไม่พยายามทำตนให้ทัดเทียมนาย ก. แล้วไซร้ นาย ข. ก็จะตกเป็นทาสของความเขลาทีเดียว ถ้า นาย ข. เห็นนาย ก. เรียนเก่งกว่า นาย ข. จะต้องมีความหมั่นขยันและมีสมาธิในการเรียน ไม่พยายามจะไปเพ่งโทษ นาย ก. เพราะ นาย ข. รู้ตัวว่า ตัวไม่เก่งเทียมเขา มีความพยายามหมั่นขยันเล่าเรียน นาย ข. ก็จะเป็นคนฉลาดทัดเทียม นาย ก. หรือไม่ก็อาจฉลาดกว่า เพราะไม่เพ่งโทษคนอื่นด้วยการแผ่เมตตาต่อเพื่อน ผลนั้นจึงสท้อนมาเป็นเมตตาตัวเอง นาย ข. ก็เลยเรียนเก่งสอบไล่ได้ที่หนึ่งด้วยการสมาธิลืมตาและมีปัญญารู้เท่าว่าตนไม่ฉลาด จึงพากเพียรฝึกฝนทำความดี จนเกิดปัญญาเฉลียวฉลาดขึ้นเทียมเขาทั้งหลายด้วยความไม่ริษยาเพื่อนเช่นนี้จึงจะถูก.

การทำความดีนั้นไม่เฉพาะบุคคล เพราะพระธรรมมีเต็มโลก ไม่เลือกวัยเลือกเพศ ใครเรียน ใครรู้ ใครดู ใครเห็น เช่นจิตที่มีอารมณ์ดี อารมณ์ร้ายถ้าพยายามกำจัดอารมณ์ร้าย คือ "ความโกรธ" ให้สิ้นไป ก็จะได้ความไม่โกรธมาแทนที่ ความดีทุกคนทำได้ ดังจะอธิบายต่อไปในตอนหน้า.

ตอนที่ ๘

การทำความดีนั้นไม่ต้องลงทุน เพียงแต่ใช้กำลังใจที่เข้มแข็งเหมือนกับจับกังที่ยกของหนัก ๆ เช่นข้าวสารหนึ่งหรือสองกระสอบเขาก็ยกไหว เพราะอาศัยกำลังกายที่แข็งแรงประกอบด้วยจึงจะได้.

ส่วนการเรียนธรรมนั้น ไม่ต้องแบกเหมือนกระสอบข้าวสาร เพียงแต่ "ละ" เท่านั้น เช่นละทิฏฐิอันผิดของตนให้สิ้นไป ก็จะกลายเป็นสัมมาทิฏฐิแท้ ด้วยอำนาจของจิตที่อบรมฝึกฝนแก่กล้า การที่เรียกว่า "แก่กล้า" นั้นหมายถึงอินทรีย์แก่ ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้นแล้ว "กล้า" นั้นได้แก่กล้าทำความดีทุกชนิด เมื่อจิตดีมีสมาธิแน่วแน่ กิจการทั้งหลายก็ก้าวหน้า.

การเรียนถ้ามีสมาธิตั้งแต่เล็ก โดยมากนักเรียนผู้นั้นจะต้องเป็นคนเรียนเก่ง หรือเด็กบางคนไม่ได้เที่ยวเตร่ไปไหนเลย ปักใจเรียนจริง ๆ ปีบคั้นเกินไปนาน ๆ เข้าเด็กคนนั้นก็เริ่มอ่อนแอลงทุกที บางคราวไม่สบายเสียบ้าง อย่างนี้เรียกว่ามีความเพียรแก่กล้าเกินไป ผู้ปกครองบางคนบังคับลูกไม่ให้เล่น หรือไม่ให้ไปตากอากาศให้เรียนเกินกว่าสมองของเด็กที่จะทำงาน เลยกลายเป็นคนอ่อนแอ ฉะนั้นเยาวชนทั้งหลายที่จะเรียนทางโลก ต้องรู้จักแบ่งเวลาให้พอดี อย่าหักโหมจนเกินไป อย่าท่องหนังสือตลอดรุ่ง ควรตื่นแต่เช้ามืดลุกขึ้นท่องหนังสือจะได้ผลมาก เพราะตอนเช้าอากาศโปร่งและสมองก็โปร่ง การรู้ศิลปวิทยานั้นเป็นไปด้วยจิตตานุภาพโดยแท้ต้องอาศัยธรรมานุภาพตามสภาวะเข้าประกอบด้วย การเรียนศีลธรรมควบกับการเรียนหนังสือมาตั้งแต่เยาว์วัยนั้นได้ผลมาก เพราะว่ามีอารมณ์อันดีงามเยือกเย็นเข้าไปแทรกซึมอยู่ในสันดาน ผู้ปกครองควรรู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาวให้พอเหมาะกับวัยของเด็กและฐานะของตนจึงจะชอบ ถึงผู้ปกครองจะอยู่ในฐานะที่ไม่ร่ำรวยพอที่จะส่ง

บุตรธิดาไปเรียนต่างประเทศได้ ถ้าเด็กมีความเพียรจริงแล้ว เด็กก็อาจจะมีโอกาสดี โดยการสอบชิงทุนรัฐบาลไปเรียนได้ ขอให้เยาวชนทั้งหลายปักใจในการเรียนด้วยมีสมาธิ ไม่ยักย้ายจับจด จะเรียนวิชาใดก็เรียนให้สำเร็จลุล่วงไปแต่อย่างเดียว เช่นนี้จึงจะจัดว่าเป็นสมาธิขั้นต้นของเยาวชนทั้งหลาย การปักใจเรียนจริง ๆ นั้นโดยอาศัยทุนรัฐบาล หรือทุนส่วนตัวก็เรียนให้สำเร็จผลได้เช่นกัน มหาวิทยาลัยในประเทศไทยก็สอนให้รู้จักประเพณีและให้มั่นในศาสนา ถึงจะไปเรียนต่อในประเทศใดก็เชื่อมกันได้ทั้งนั้น เพราะรู้จักช่วยตนเองและกตัญญูต่อชาติของตนมั่น เมื่อกลับมาได้นำวิชามาเผยแพร่และช่วยชาติของตน ไม่ใช่ไปเรียนสักแต่ว่าให้ได้ชื่อว่าไปนอก.

การเรียนธรรมก็เหมือนกัน ไม่ต้องไปทำความเพียรถึงขนาดเข้าป่า หรือกักตัวไม่พูดจากับผู้ใด ไม่เอาใจใส่ในกิจการบ้านเรือน ปลีกตัวออกห่าง สละครอบครัวให้หมดกังวล เพื่อความสุขของตนแต่ผู้เดียวนั้นไม่เหมาะกับสมัยใหม่ จะต้องเรียนลืมตาให้รู้เท่าเหตุ เพราะเศรษฐกิจยังตกต่ำ ไม่ก้าวหน้า ไม่เหมือนครั้งพระบรมศาสดายังทรงพระชนม์อยู่เมื่อครั้งกระโน้น เขาเรียนตามแบบพระบรมครูโดยแท้ ด้วยการสดับตรับฟังพระธรรมเทศนาก็ได้บรรลุมรรคผลด้วยการลืมตาเป็นส่วนมาก แต่ครั้นต่อมา เกจิอาจารย์ทั้งหลายได้สอนให้ทำสมาธิหลับตา จึงกลายเป็นตาบอดคลำช้าง ดังที่เจ้าคุณอุบาลีแสดงธรรม "มีตาบอด ๖ คนแยกย้ายกันไปดูช้าง คนหนึ่งคลำถูกสีข้างช้างก็บอกว่า ช้างมีรูปแบน ๆ เหมือนเสื่อลำแพน คนที่ ๒ คลำถูกขา บอกว่าช้างเหมือนต้นเสาหรือตะลุมพุก คนที่ ๓ คลำถูกหางก็ว่า ช้างเหมือนแซ่ปัดยุง คนที่ ๔ คลำถูกหูก็ว่า ช้างเหมือนพัดด้ามจิ๋ว คนที่ ๕ คลำถูกงาก็ว่า ช้างแหลมเหมือนคันหลาว คนที่ ๖ คลำถูกงวงก็บอกว่า ช้างเหมือนกับเชือกเส้นใหญ่" ทั้ง ๖ คนนี้เมื่อกลับมาแล้วต่างก็โต้เถียงกันเป็นการใหญ่ว่า ช้างเป็นอย่างนั้น ๆ ตามที่ตนได้รู้มาแล้ว การเรียนธรรมก็เหมือนกัน ถ้าจะ

เรียนแต่สมาธิหลับตาอย่างเดียว ก็เท่ากับตาบอดคลำช้าง หรือเรียนดีเกินไป เช่นเรียนอภิธรรมอย่างเดียวโดยศีลไม่บริสุทธิ์ หรือไม่ละ โลภ โกรธ หลง ให้สิ้นเชิงแล้ว ก็จะเป็นเสมือนนักเรียนไทยไปเรียนภาษาคนอื่น โดยลืมภาษาของตนเสีย สมมุติว่าไปเมืองนอกรู้ภาษาต่างประเทศ เมื่อกลับมานำมาใช้กับชาวนาชาวสวนก็เลยพูดไม่เข้าใจกัน เช่นเดียวกับอภิธรรมสังคหะ ถ้าเรียนตามแบบก็เท่ากับไปเรียนเอายอดของความรู้ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วมาเรียงไว้ เท่ากับปลูกต้นไม้เอายอดลง ความเป็นจริงในเบื้องต้นในพระปฐมสมโพธิที่ได้เรียนกันเป็นแบบฉบับนั้น ก็มีพระอภิธรรมควบกันมาด้วย ฉะนั้น แม้แต่เรียนปริยัติก็จริง เท่ากับเรียนอภิธรรมไปในตัว ไม่จำเป็นที่จะไปเรียนชั้นสูงสุดลงมา การเห็นจิตเจตสิกของตนนั้นเป็นการเห็นยาก ถ้าจิตไม่สงบจากบาปแล้วจะเห็นจิตที่บริสุทธิ์ไม่ได้เลย แต่จิตดวงเดียวยังคุมไว้ไม่ใคร่จะอยู่ ยังไปแยกเจตสิกซึ่งเป็นของลวงออกมานับด้วยยิ่งไปกันใหญ่ มัวแต่นับและจำไม่รู้จักจบสักที วิธีง่าย ๆ ก็คือ "สมาธิลืมตานั่นเอง" เพียงแต่รู้เท่าอายตนะภายใน ๖ ภายนอก ๖ และกองวิญญาณ ๖ รวมเป็น ๑๘ คือ ธาตุ ๑๘ นี้ถ้ามีสมาธิมั่น และต้องมีอธิวาทนขันติ สติ สมาธิ ปัญญา กำกับอยู่แล้ว ธาตุทั้ง ๑๘ นี้จะดับไปเอง ดังอธิบายมาแล้วในตอนต้น.

ตอนที่ ๙

มีผู้ตั้งคำถามมาว่า ทำอย่างไรจึงจะเกิดปัญญา ปัญหาข้อนี้เคยเรียงไว้แล้วในตอนก่อน ๆ แต่เมื่อมีผู้สนใจถามซ้ำมาอีก จึงจำเป็นต้องอธิบายต่อไป.

สาธุชนทั้งหลายย่อมทราบว่า ตัวเองมิได้เกิดมาเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตฉะนั้น การทำให้เกิดปัญญา จึงเป็นเรื่องที่สาธุชนทั่วไปอยากได้ และเมื่อมีปัญญาแล้ว ย่อมเกิดความสุข วิธีทำให้เกิดปัญญาอย่างง่ายที่สุด คือการใช้หูของเรานี่เองการใช้หูให้เป็นประโยชน์ในการก่อให้เกิดปัญญา คือฟังในสิ่งที่ควรฟังนั้นได้แก่การฟังบิดามารดาครูอาจารย์พุทธบริษัท เพราะท่านเหล่านี้ย่อมสอนแต่ในทางที่ถูกที่ควรสอนให้รู้ในสิ่งที่ควรรู้ สอนให้ปฏิบัติในสิ่งที่ควรปฏิบัติ จงใช้หูฟังคำสอนของท่านเหล่านี้ เมื่อหูฟังแล้วก็ต้องนำมาปฏิบัติ จึงจะเกิดปัญญา ถ้าไม่น้อมนำมาปฏิบัติก็เกิดปัญญาไม่ได้ ตรงกันข้าม ถ้าฟังลิเก ฟังเพลงเหล่านี้จะทำให้เกิดปัญญาได้ยากเว้นเสียแต่ว่าผู้มีปัญญารู้จักกลับโลกมาเป็นธรรมได้ หูจึงเป็นเสมือนประตูให้ปัญญาเข้ามาถึงตัว ถ้าประตูของตัวรู้จักเปิดรับแต่เสียงที่ดี ก็จะก่อให้เกิดปัญญา ผู้นั้นก็จะกลายเป็นปราชญ์ได้ในวันหนึ่งอย่างแน่แท้ ถ้าประตูของผู้ฟังไม่เปิดรับเสียงที่ให้เกิดปัญญาก็ย่อมกลายเป็นคนหูเหล็กหรือหูกะทะ ไม่ใช่หูเนื้ออย่างสาธุชนทั่วไป.

แต่การฟังที่ดี หรือการใช้หูให้ถูกต้องเพื่อหาปัญญาใส่ตัวแล้ว ต้องรู้จักวิธีฟัง คือในเวลาฟังจะต้องมีสมาธิมั่น ตั้งจิตแน่วแน่อยู่เฉพาะเรื่องที่จะฟัง ไม่ใช่นั่งฟังอาจารย์สอนแต่ใจกลับไปอยู่เสียที่อื่น ใจของสาธุชนนี้ย่อมหลุกหลิกลุกลนและปรูด-ปราดยิ่งกว่าอะไร ๆ ในโลก ประเดี๋ยวไปอยู่ที่อเมริกา ประเดี๋ยวกมาเมืองจีน ประ-เดี๋ยวกับไปอยู่ที่สนามฟุตบอลล์ ถ้าเราปล่อยให้ใจไปเสียที่อื่น หูจึงฟังไม่ได้เรื่อง

อย่างที่ผู้ใหญ่ว่า เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา ขณะที่เราไม่ทำสมาธิ และใจไปอยู่เสียที่อื่นแล้ว เท่ากับเราปิดประตูไม่ยอมรับปัญญาเข้ามานั่นเอง จึงต้องมีสมาธิไว้เสมอ.

การทำสมาธิที่ถูกคือ ลืมตาทำสมาธิ ถ้าเราไปหลับตาฟังครูบาอาจารย์อยู่ก็คงจะถูกหาว่าเป็นคนนั่งหลับฟัง การทำสมาธิที่ถูกจึงเป็นสมาธิลืมตา ดังที่เคยเขียนมาแล้วในตอนต้น ๆ.

ความขยันหมั่นเพียรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญอีกอย่างหนึ่งของปัญญา ผู้หวังจะเจริญด้วยปัญญาจึงต้องมีวิริยะอุตสาหะปฏิบัติไปเป็นเดือนเป็นปี แม้พระพุทธองค์เองจะเป็นปราชญ์โดยกำเนิด ก็ทรงพากเพียรในการค้นหาสันติอันแท้จริงอยู่เป็นเวลานาน และในที่สุดด้วยความเพียร พระองค์จึงทรงค้นพบสันติจนได้ แต่สมัยปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนมีอยู่แล้ว ผู้ปฏิบัติจะปฏิบัติตามคำสอนโดยง่าย ๆ เช่น "สมาธิลืมตา" เป็นต้น ก็อาจจะได้ผลคือปัญญาโลกุตตระ.

แต่ปัญญาที่ดีหรือพึงประสงค์ของสาธุชนทั่วไป คือปัญญาที่เกิดมาในตัวบุคคลเอง โดยไม่ต้องใช้ความเพียรมากมายนัก ตัวอย่างเช่นพระมโหสถที่รอบรู้เฉลียวฉลาดทุกอย่าง จนชื่อเสียงลือไปถึงพระราชวังของท้าววิเทหราช ๆ จึงทรงรับสั่งให้พระมโหสถเข้าเฝ้า และทรงตั้งให้เป็นปราชญ์ประจำพระองค์ต่อไป ผู้ที่มีปัญญาที่เกิดในบัณฑิตนั้นโดยมากสอนง่าย พอได้ฟังครูอธิบายซ้ำ ๆ ไม่กี่ครั้งก็ปฏิบัติได้ หรือได้เห็นใครทำอะไร เพียงแต่ตาเห็นก็ทำได้ เช่นการฝีมือเป็นต้น ถ้าท่านไม่เชื่อลองสังเกตบุตรธิดาของท่าน บางคนไม่ต้องสอนเลย เพียงแต่สอนคนอื่นบุตรธิดาของท่านก็ฉลาดมีไหวพริบดี จำมาสอนผู้ใหญ่ก็มี ปัญญาพวกนี้เรียกว่า "ปัญญาบารมี" เกิดมาจากทานบารมี ศีลบารมี เมตตาบารมี เมื่อมีเมตตาแล้วย่อมเกิดปัญญาโดยมากผู้ที่แผ่เมตตากับเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน ย่อมมีปัญญารอบคอบเช่นรัฐบาลเป็นต้น ท่านแผ่เมตตาถึงไพร่บ้านพลเมืองไม่ให้เดือดร้อน ผลเมตตานั้นจึงจะสะท้อนให้ฉลาดรอบคอบ จนได้ชื่อว่าปลอดภัยมาจนทุกวันนี้.

ผู้ที่ขาดเมตตานั้น ด้วยความโง่เขลาเบาปัญญาเห็นแต่ได้ฝ่ายเดียว ไม่เห็นอกเขาอกเรา เลยกลายเป็นคนอับเฉามีแต่หนทางเสื่อม ไม่เกิดปัญญารุ่งโรจน์เหมือนผู้ที่แผ่เมตตาสมมุติว่าได้ฟังเรื่องพระรถ พระรถมีกตัญญูต่อมารดา ไปตีไก่พะนันนำน้ำสิบสองเต้า ข้าวสิบสองกระบอกมาให้มารดาและป้า ๆ รับประทาน เรียกว่าเป็นทาน โดยการเป็นทาสกตัญญู ถึงตนจะอับจนก็มีผู้ค้ำชู เช่น สารผูกคอมโนมัยฤาษีได้แปลงให้ร้ายกลายเป็นดี "ถึงกลางวันให้กินกลางวัน ถึงกลางคืนให้กินกลาง-คืน" ฤาษีแปลงสารเสียว่า "ถึงกลางคืนให้รับกลางคืน ถึงกลางวันให้รับกลางวันผัวแก้วผัวขวัญของนางเมรี" กุศลทานนี้แม้แต่จะมีเพียงแคบ ๆ คือเมตตาตัวเองไม่ให้ทำบาปดังกล่าวแล้ว ก็จะเกิดปัญญาโลกุตตระขึ้นได้ฉับพลัน.

กีสา โสภาว ตาปสา	ถูลา โสภา จตุปฺปทา
ปุริสา จ วิชฺช โสภา	อิตฺถี โสภา สสามิกา
ฤษีผอมจึงงาม	สัตว์สี่เท้าอ้วนจึงงาม
ชายมีความรู้ จึงงาม	หญิงมีสามี จึงงาม

ตอนที่ ๑๐

จะว่าด้วยกายสุจริต

๑. ไม่ฆ่าสัตว์

๒. ไม่ลักทรัพย์

๓. ไม่เป็นชู้กับสามีภรรยาผู้อื่น

๔. ไม่แต่งกายให้เกินกว่าวัย ต้องสังวรณ์ให้เป็นไปทางสุจริตโดยแท้ แม้แต่สิ่งของที่เจ้าของเขาไม่อนุญาตก็ไม่ต้องไปหยิบฉวยเอามาเป็นของตน จึงจะเรียกว่า กายสุจริต ที่แท้.

วจีสุจริตนั้น

๑. ไม่พูดปด หรือพูดไม่ตรงความจริง บางทีนั่งทำงานอยู่มีใครถามว่า ทำอะไร บอกว่า "เปล่า ฉันหุงข้าว" หรือทำสิ่งอื่น เมื่อใช้คำว่า "เปล่า" ในเวลาประกอบกิจการใด ๆ ก็เท่ากับพูดปดเสียแล้ว จึงจัดว่าไม่สุจริตทั้งนั้น ถ้าเป็นไปเพื่อความสุจริตแล้ว ก็พูดสิ่งนั้นเป็นยั่งยืนไม่หลงลืม โดยมี สมาธิ สติ ขันติ ปัญญา ดังได้กล่าวมาแล้ว.

๒. ไม่พูดยุยงส่อเสียดให้เขาแตกร้าวกัน เช่นเรื่องราวของคนอื่น แม้แต่เป็นความจริง ถ้าสิ่งนั้นไม่ควรพูดก็ต้องงดเป็นเด็ดขาด.

๓. ไม่พูดเพ้อเจ้อเปรยเสียซึ่งประโยชน์ ให้พูดแต่สิ่งที่ควรพูด คือพูดอยู่ในคลองธรรม ที่เรียกว่า "สัมมาวาจา" กล่าววาจาชอบ.

๔. ไม่พูดจาตลกคนอง และไม่ให้พูดนอกเรื่อง เช่นการเมืองเป็นต้น ตลอดถึงพูดที่ไม่เป็นมงคลทุกชนิด หรือพูดข่าวอกุศล จึงจะเรียกว่า วจีสุจริต.

มโนสุจริตนั้น

๑. ต้องไม่คิดคดกบฏต่อชาติ ต้องมีสมาธิมั่นและรักชาติของตนให้ยิ่งกว่าชีวิต จึงจะได้ชื่อว่ามโนสุจริต ไม่คิดริษยา อาฆาต พยาบาท จองเวรซึ่งกันและกัน ไม่คิดประหัตประหารกันด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด ต้องปักใจรักแต่ความสงบหรือศีลธรรม จึงจะได้ชื่อว่า "มโนสุจริต."

๒. ไม่คิดเพ่งเล็ง เอาทรัพย์สมบัติของคนอื่นมาเป็นของตนด้วยการสมาธิมั่น ไม่ยอมให้โลภ โกรธ หลง เข้าครอบงำจึงจะบริสุทธิ์ได้

๓. ไม่คิดประทุษร้าย ต้องซื่อตรงจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุก ๆ พระองค์ ดำรงอยู่ในมโนสุจริต ด้วยจิตตานุภาพที่ได้อบรมแล้ว ที่เรียกว่าปัญญาแก่มาจากศีล.

เมื่อมีมโนสุจริตแล้ว กาย วาจา ก็สุจริตไปด้วยเพราะฉะนั้น ท่านสาธุชนทั้งหลายที่ยังขวนขวายในชั้นต้นแล้วขอได้กรุณาพากเพียรให้เต็มที่ ด้วยกุศลบุญญราศีที่ได้อบรมบ่มนิสัย ดังได้อธิบายมาแล้วในตอนต้นของ "แดนมธุรส" นั้น ถ้าผิดพลาดประการใด ท่านได้โปรดให้อภัยกับผู้ที่ไม่ได้มีเจตนาจะผิดเลย เพราะได้อาศัยความเคยชินที่ปฏิบัติมาก็พูดไปตามภาษาคนรู้น้อย ท่านทั้งหลายถ้าหมั่นอบรมจิตด้วยการแผ่เมตตาตัวเองจึงจะชอบ เพราะโกรธทีไรก็โกรธให้ตัวเอง โทษก็คือกินไม่ได้นอนไม่หลับ ถ้าพยายามไม่โกรธได้ตลอดวันตลอดคืนตลอดปีตลอดชาติ ก็จะได้ชื่อว่า มโนสุจริต การปฏิบัติในวิธีสมาธิสมถานี้ จะต้องรู้เท่าทันอายตนะดังกล่าวแล้ว ถ้าไม่เข้าใจก็ให้ดูที่ตนเองว่าเวลานี้ทำอะไรอยู่ ตนทำงานหรืออ่านหนังสือก็ตาม ถ้าใจวอกแวกไปรับอารมณ์อื่นเข้ามาเป็นกังวลแล้ว สมาธิก็จะไม่แน่วแน่ เพราะฉะนั้นทำสิ่งไหนก็ต้องให้สำเร็จไปด้วยดี สมมุติว่าจะเรียงหนังสือ บังเอิญมีแขกมาหาหลายท่าน ผู้เรียงก็ไม่ยอมละเลิก มีความเพียรพยายามเรียงไปจนตลอด กิจการทั้งหลายอาศัยสติดังที่ว่ามานี้ เมื่อปัญญาเกิดขึ้นแล้ว ก็จะรู้ได้ทันทีว่าสิ่งนั้นควรกระทำ สิ่งนั้นควรละ ประดุจคนที่จะยิงเป้าที่โรงฝึกยิงปืนของนักศึกษาและประชาชนที่กรมการรักษาดินแดน จะต้องมีสมาธิมั่นคง อายตนะทั้ง ๖ จะต้องรวมเป็นจุดเดียว ในเมื่อประกอบกิจการทั้งมวล.

จะอธิบายประกอบ เช่นจะหล่อพระสักหนึ่งองค์ พอบอกว่าจะหล่อพระ ก็มีท่านทั้งหลายได้นำเอาของเก่า ของใหม่ ของดีมีราคา ตลอดกระทั่งเงินตราค่าหล่อพระ ได้ทุ่มเทมาให้ด้วยใจศรัทธา การหล่อพระนั้นเขามักจะเก็บของเก่า ๆ ที่ใช้ไม่

ได้เอามาหล่อ หรือบางท่านก็นำแหวนทองของมีค่า ฯลฯ มาหล่อ มีทั้ง ๒ ประการ สมมุติว่าเราจะทำใจให้เป็นพระ เราก็ต้องเอาของเก่า ๆ คือ โลภ โกรธ หลง ซึ่งเป็นทางแห่งความเสื่อมออกมาจ่าย หรือให้ขับให้หมดสิ้นไป เมื่อโลภ โกรธ หลง สิ้นไปแล้วใจก็จะกลายเป็นพระ เพราะว่าพระพุทธเจ้าพระองค์ไม่โลภ โกรธ หลง พระองค์สละดังที่ท่านทั้งหลายได้ทราบมาแล้ว ข้างฝ่ายช่างก็เหมือนกับผู้ทำสมาธิใหม่ ๆ ต้องมีฉันทะ ความพอใจที่จะหล่อพระนั้น เมื่อตกลงแล้วเขาก็เริ่มขึ้นหุ่นก่อน คือทำรูปพระกายขึ้นก่อน ฉะนั้นผู้ที่จะเรียนสมาธิต้องมีศีลก่อน เมื่อมีศีลแล้ว ก็ต้องอาศัย จิตตะ วิริยะ วิมังสา หรือทำอานาปานะเหมือนนายช่างสูบทอง เพื่อไล่ขี้สนิมหรือของสกปรกให้สิ้นไป จึงจะใช้เทลงในองค์พระได้ ถึงจะเป็นพระแล้วก็ตามช่างก็ยังต้องมีการขัดสิ่งที่ขรุขระออกให้เรียบร้อย การรู้ธรรมก็เหมือนกัน บางคนรู้แล้วไม่สังวรณ์ในความรู้นั้น ก็จะกลายเป็นเหมือนพระที่ปิดทอง เมื่อผู้รู้หมั่นพิจารณาและสังวรณ์ญาณอยู่เป็นเนืองนิตย์ ก็จะเป็นเสมือนกับพระที่ขัดเงามีสง่าแล้วแต่จะพิจารณาเอาเอง... ส่วนคุณเล็ก ๆ ที่เคยฟังนิทานของผู้เรียงนั้น ถ้าต้องการฟังจะเล่าให้ฟังอีก.

มีนิทานเรื่องหนึ่ง มียายกับตาสองคน ไปปลูกเผือกปลูกมันที่ไร่ วันหนึ่งมีวานรตัวหนึ่งมาพบยายกับตากำลังปลูกเผือก วานรตัวนั้นก็บอกว่า "ตายายปลูกเผือกอย่างนี้ไม่งาม ถ้าจะปลูกให้งามต้องเชื่อฉัน" ยายก็ถามว่า "จะปลูกอย่างไร" วานรก็บอกว่า "ไปซื้อเผือกมาศีรษะใหญ่ ๆ ต้มให้สุกแล้วเอามาฝังหลุมละศีรษะ น้ำอ้อยหลุมละแผ่นเผือกนั้นก็จะโต ในวันเดียวก็จะได้ผล" ยายปรึกษากับตาว่าควรจะปลูกวันเดียวได้ผลดีกว่า จะขนไปขายไม่ไหวทีเดียว ตาบอกว่าเผือกต้มแล้วมันจะขึ้นได้อย่างไร แต่โดยอำนาจของความเชื่อยายจนเคยชิน ยายบอกว่าลองดูสักครั้ง ก็ไปต้มเผือกขึ้นหลายสิบศีรษะ เอามาปลูกตามลิงแนะนำ พอปลูกแล้วยายตาก็กลับบ้าน ลิงเห็นยายกับตากลับบ้านแล้วก็เข้าป่าไปบอกบริวารให้ไปเก็บต้นขอนมาตัวละต้น พอ

มาถึงไร่ของยายกับตาก็วางบอนเสีย ขุดเอาศีรษะเผือกกับน้ำอ้อยมา แล้วปลูกบอนไปแทนที่ พอรุ่งเช้ายายกับตามาที่ไร่ ยายดีใจว่าวิธีที่ลิงบอกนี้เก่งจริง พอปลูกคืนเดียวก็โตเท่าต้นบอนทีเดียวโดยขาดสติ ส่วนตาชักสงสัยตรงเข้าฉุดต้นบอน ซึ่งสำคัญว่าเผือกนั้นขึ้นมาจากกอก็ยิ่งสงสัยหนักขึ้นเลยใช้จอบพื้นทีเดียวงัดขึ้นมา ก็ไม่เห็นศีรษะเผือกเลยจนศีรษะเดียว.

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า จะทำสิ่งใดอย่าใจเบา จงยับยั้งใจเราไว้ก่อนจึงจะชอบ แม้จะมีเหตุผลดีสักปานใดก็ไม่ควรจะไว้ใจผู้อื่นโดยขาดสติสัมปชัญญะ และมีความประมาทก็จะเกิดเดือดร้อนเหมือนกับยายกับตาที่ทำไร่ เพราะใจเบาเชื่อเจ้าวานรเผือกเลยกลายเป็นบอน ถ้านักเรียนจะเชื่อครูสอนก็ต้องไตร่ตรองดูว่า ควรจะมีปัญญาฉลาดจดจำคำครูสอนมาคิดขึ้นเอง โดยมีสติสัมปชัญญะและสมาธิในการเรียน.

ปโรกฺเข คุณหนฺตาว	ปจฺจเข ปิยวาทินํ
วชฺเชยฺย ตาทิสํ มิตฺตํ	วิสกุมฺเภ ยถา มธุ
เพื่อนใดนินทาลับหลัง	สรรเสริญต่อหน้า ควรเว้น
เพื่อนเช่นนั้นเสีย	เหมือนเว้นน้ำผึ้งที่อยู่ในหม้อยาพิษ

ตอนที่ ๑๑

ตอนนี้จะอธิบายในเรื่องที่จะให้เข้าถึงพุทธธรรมโดยง่าย โดยอาศัยสติปัญญาเป็นบ่อเกิดแห่งความสิ้นทุกข์นั้น ถ้าผู้ปฏิบัติมีแต่ปัญญาไม่มีวิริยะอุตสาหะแล้วไซร้ก็จะไม่ก้าวหน้าเข้าหาปัญญาโลกุตตระได้ ต้องมีวิริยะความเพียรละบาปอกุศลทุกชนิดซึ่งมีอยู่ ณ ภายใน เพียรระวังมิให้เหตุภายนอกเข้ามาถึงภายใน โดยอาศัยศีลสังวรดังกล่าวแล้ว เพียรทำสมาธิลืมตาให้รู้เท่าเหตุว่า เหตุนี้จะเป็นเหตุร้ายก็ให้กลับเหตุนั้นให้กลายเป็นดี โดยอธิวาสนขันติซึ่งเป็นหลักสำคัญ ถ้าเหตุดีก็หมั่นปฏิบัติให้เจริญยิ่งขึ้น สมมุติว่ามีใครมาว่าเรา ถ้าเรามีสมาธิมั่นแล้ว เหตุนั้นก็จะกลายเป็นดี เพราะความอดทนย่อมเป็นเหตุให้กิจการหรือการปฏิบัติลุล่วงไปได้ทุกประการ แต่ผู้ปฏิบัติจะต้องเพียรละกิเลส คือ โลภ โกรธ หลง ให้สิ้นไป และเพียรรักษาความดีที่ตนปฏิบัติได้แล้วให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป และรักษาธรรมที่ปฏิบัติได้แล้วให้ทรงอยู่เป็นธรรมดา สมมุติว่าจะมีใครมาจากสารทิศใดก็ตาม เมื่อผู้ปฏิบัติไม่มีความบกพร่องแล้ว ท่านเหล่านั้นก็จะมาโดยเป็นมิตรทั้งสิ้นจะหาศัตรูไม่ได้เลย เพราะถือคติธรรมดาว่าจะต้องเพียรเพ่งดูภายในกายว่า มีอะไรบกพร่องอยู่หรือเปล่า ถ้าศีลบกพร่องก็ให้อาราธนาเสียใหม่ ทุกวินาทีจะต้องรู้ทุกข์ว่า พูดมากก็เหนื่อย ทานอิ่มก็อึดอัด หิวก็เพลียไม่มีกำลัง เพราะฉะนั้น จึงต้องเติมอาหารเพื่อแก้ทุกขเวทนาทางกาย ส่วนอาหารทางใจนั้นซิยากมาก เพราะไม่รู้จักพอไม่รู้จักอิ่ม วันนี้ได้เท่านี้เดือนนี้ได้เท่านี้ก็ไม่รู้จักพอ จึงเกิดทุกข์ สมมุติว่าถูกลอตเตอรี่ที่ ๑ แล้วก็ยังไม่พอว่าขอให้ถูกอีกสักครั้งเถอะเช่นนี้ ผู้ฝึกใจเรียนจริง ๆ นั้นต้องทำความพอเสียก่อนจึงจะเข้าถึงพุทธธรรมโดยแท้ได้ จึงต้องอาศัยความเพียรเป็นหลักของการปฏิบัติจะนั่งจะนอนจะยืนจะเดินจะพูดก็ให้อยู่ในสัมมาสติ มีสติตื่นอยู่ทั้งกลางวันทั้งกลางคืนให้เพ่งดูความไม่เที่ยงของสังขาร ที่ปรุงขึ้นนั้นจะเป็นทางถูก ตามพระวินัยบัญญัติหรือไม่

ถ้าเป็นไปตามทางมรรคทั้ง ๘ ประการแล้วใช้ก็เรียกว่าปฏิบัติถูก แต่ต้องอาศัยการฟังหรือการอ่านหนังสือว่า เราได้ปฏิบัติถูกต้องหรือยัง ถ้ายังไม่ถูกต้องตามแบบก็พยายามละทิฏฐิอันผิดนั้นให้สิ้นไปจากใจ โดยการเพ่งพินิจพิจารณาดูว่าวันนี้เราได้ประมาทพลาดพลั้งด้วยกายหรือวาจาบ้างหรือเปล่า ถ้าไม่มีบกพร่องเลยก็ให้กำหนดไว้ว่าวันนี้ปฏิบัติได้หนึ่งวัน ให้จดบันทึกไว้ เวลาจะเข้านอนนั้นให้พิจารณาว่าถ้าไม่ตื่นก็ตาย ถ้าตื่นก็ไม่ตาย เวลาเช้าตื่นนอนก็หัดให้มีสติรู้ว่า อ้อ ! ยังไม่ตายเราควรประกอบกิจการอะไรในตอนต่อไป ตอนนี้ให้รู้เอาเอง ให้เป็นสมาธิทั้งหลับตาลืมตาตลอดทั้งกลางวันกลางคืน เวลาตื่นก็ให้รู้ทันอารมณ์ต่าง ๆ ว่าอารมณ์จะดีหรือร้าย ถ้าอารมณ์ร้ายก็ให้พิจารณาจนกว่าอารมณ์จะเชื่องเป็นสมาธิก็จะเกิดปัญญาชัดขึ้นทุกที เพราะว่าการเพ่งโทษของตนอยู่ทุกขณะว่าสิ่งใดเป็นโทษ แล้วก็เพียรละไป ๆ ในชีวิตจะต้องเห็นทุกข์ในตนเองหรือเห็นทุกข์ภายนอกก็ได้ เช่นเห็นคนอื่นเจ็บป่วยที่ทนทุกขเวทนาถึงขนาดเราอาจเห็นได้ วิธีง่าย ๆ ก็คือสมาธิมั่นหมั่นเพ่งกายเวทนาก็ได้ จะเพ่งจิตเวทนาก็ได้ สมมุติว่าใครทำให้ไม่ถูกใจก็เกิดเวทนาทางจิตถ้าขาดสติก็จะไม่เห็นหน้าตาเวทนากลายเป็นโทสะเข้าครอบงำ ก็ตกเข้าไปในอำนาจอกุศล เพราะฉะนั้นให้ตามรักษาจิตของตนอยู่เสมอ ถ้ามีปัญญาแล้วก็จะเป็นเสมือนมีนายแพทย์ประจำตนทีเดียว เพราะรู้จักผ่อนปรนแก้ไขด้วย สติพลัง, ปัญญาพลังโดยมีอธิวาสนขันติอยู่แล้วย่อมชนะเหตุใด ๆ ทั้งสิ้น เปรียบเหมือนคนขยันหมั่นกวาดบ้านถูบ้าน บ้านย่อมสะอาดไม่มีฝุ่นละอองเยื่อนฉันใด ผู้ปฏิบัติมีเพียรเพ่งเผาทุกข์อยู่ย่อมสิ้นอาสวะกิเลสก็ฉันนั้น แต่สำหรับผู้ฝึกใหม่ก็ต้องประกอบในทางสัมมา-ทิฏฐิความเห็นชอบ เห็นว่าการเรียนเป็นใหญ่ เห็นว่าการค้าเป็นใหญ่ เห็นว่ารับราชการเป็นใหญ่ เพื่อสัมมาอาชีวะ แต่ถ้าอยู่ในโลกจะต้องเห็นส่วนรวมเป็นใหญ่จึงจะชอบ เช่นครอบครัวหนึ่งจะต้องสามัคคีกันในด้านบุตรธิดา และญาติมิตรทั้งหลายในครอบครัวก็ดี เกี่ยวเนื่องถึงสังคมก็ดี มิให้มีอคติขึ้นได้ ให้เห็นว่าเป็นเสมือนบุตร

ที่ร่วมบิดามารดาเดียวกัน โดยถือชาติกำเนิดว่า ตระกูลไทย ต้องเป็นไทยให้สมชื่อ ซื่อตรงต่อบิดามารดาโดยกตัญญูกตเวทีเป็นที่ตั้ง ถึงจะมีความประมาทพลาดพลั้งระหว่างกันก็ให้อภัยกัน ด้วยการอโหสิกรรม ไม่ให้เกี่ยงแย่งแข่งดีกันในระหว่างครอบครัว ให้ทำแต่ความดีอ่อนน้อมยอมเชื่อผู้ปกครองจนเคยชินเป็นนิตย์ติดนิสัย เมื่อเติบใหญ่จะเข้าสังคมก็กลมเกลียวกันได้ เพราะมีคารวะโดยพุทธะคาระวะตา มีความเคารพพระพุทธเจ้า ธัมมะคาระวะตา มีความเคารพพระธรรมเจ้า สังฆะ-คาระวะตา มีความเคารพพระสงฆ์เจ้า บิดาคาระวะตา เคารพบิดา มารดาคาระวะตา มีความเคารพมารดา ครูบาอาจาริยะคาระวะตา มีความเคารพครูบาอาจารย์ ทั้ง ๖ ประการนี้เป็นเรื่องของการปฏิบัติในวงศ์ตระกูล เมื่อไม่บกพร่องแล้วย่อมเจริญในด้านสมาคมต่าง ๆ เช่นรู้จักประมาณตนว่าตนเป็นคนชั้นไหน และจะต้องรู้จักพุทธบริษัทที่ต่ำที่สูง ต้องรู้จักควรไม่ควร ไม่ให้ตีเสมอผู้ใดในยามเข้าประชุม แม้แต่ผู้นั้นจะมีศักดิ์เป็นน้องหรือฐานเพื่อนก็ตาม แต่ในการประชุมจะต้องวางตนให้สมแก่ฐานะแห่งตน ไม่ให้อวดตนว่าเป็นคนดีกว่าผู้อื่น ให้มีการยับยั้งโดยอาศัยสมาธิสืบตา ไม่ให้กล่าววาจาตลกคนองในระหว่างทำงาน ให้มีสมาธิมั่นในงานนั้น ไม่ให้ทำไปเล่นไป อย่างกับคนที่ไร้การศึกษา ให้รักษากิริยาที่เรียบร้อยโดยมีศีลและสมาธิเสียตั้งแต่ยังเยาว์ ประเทศไทยเราจะได้ก้าวหน้าทัดเทียมอารยชาติเขา ซื่อตรงจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นประมุขของชาติ โดยความจงรักภักดี จึงจะจัดว่ามีศีลธรรมสมกับได้กำเนิดมาในบวรพุทธศาสนา มีหลักธรรมของพระบรมศาสดา ประทานไว้กับพระมหากษัตริย์อันสูงสุดด้วยความยุติธรรมสม่ำเสมอทุกประการ เวลานี้ชนทั้งชาติกำลังเบิกบานด้วยปีติว่า ไทยมีบุญ ได้เจ้าฟ้าชายมาอุดหนุนวงศ์จักรีให้ถาวรบรมสุขทั้งยุคปัจจุบันและอนาคตกาล เพราะไทยมั่นในพระมหากษัตริย์ นิยมรัฐธรรมนูญตลอดกาลเบื้องหน้าชั่วฟ้าดินสลาย ขอให้เผ่าไทยจงเจริญเทอญ.

ตอนที่ ๑๒

พูดต่อในเรื่องผู้ที่จะปฏิบัติตรงเข้าถึงพุทธธรรมทีเดียว ในเรื่องศีลสมาธิปัญญาก็ได้อธิบายไว้ในตอนต้นนั้นแล้ว ตอนนี้จะพูดถึงทิฏฐิแท้ เช่นทำสมาธิลืมตาให้เห็นสังขารร่างกายนั้น ทั้งภายนอกภายในว่าเป็นของไม่เที่ยงและเป็นทุกข์ ถ้าจะให้เห็นทุกข์ชัด ๆ ต้องพยายามเอาใจไว้ในกาย ไม่ให้ยักย้ายออกไปรับอารมณ์ภายนอก ให้กำหนดจิตว่าเวลานี้เราจะทำความสิ้นทุกข์ให้จงได้ มองดูที่ใจจะดิ้นรนกวัดแกว่างไปรับอารมณ์ภายนอกหรือ ถ้าจิตยังไม่อยู่ให้นึกถึงความไม่เที่ยงของสังขารซ้ำ ๆ ว่า ถ้าเกิดก็เป็นทุกข์ ความเจ็บไข้ก็เป็นทุกข์ ความแก่ก็เป็นทุกข์ ให้พิจารณาให้เห็นว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นของไม่เที่ยงทั้งสิ้น ไม่ควรจะยินดียินร้ายต่อสังขารร่างกาย ให้ปล่อยใจไว้ในธรรม การปล่อยใจไว้ในธรรมนั้น ผู้ไม่เคยปฏิบัติจะไม่เข้าใจว่าอะไร คือปล่อยใจไว้ในธรรมนั้นได้แก่มีสติสัมปชัญญะ โดยเห็นตรงตามคลองธรรมของพระพุทธเจ้าว่า จะนั่ง จะนอน จะยืน จะเดิน ทั้ง ๔ อิริยาบถนี้ให้สังวรณ์อินทรีย์อยู่เสมอนั่นถูกกับสมาธิลืมตา เพราะตาได้อยู่ในกรอบของวินัยบัญญัติจึงจัดว่าตาที่มีธรรม คือมีหิริโอตัปปะประจำ ส่วนการไม่ฆ่าสัตว์ กายก็เป็นธรรมดังกล่าวมาแล้วข้างต้นในเรื่องของศีล อายตนะทั้ง ๖ ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาที่เรียกว่า "อบรมแก่มาจากศีล" แล้วก็จริงแต่จะต้องมีอุเบกขา อุเบกขาเป็นเครื่องตรัสรู้โลกุตตรธรรมได้ ในเมื่อผู้นั้นมีทิฏฐิเห็นตรงว่ามารยาของสังขารนั้นมากนัก เดี๋ยวเป็นลม เดี๋ยวเป็นไข้ และโรคต่าง ๆ จิปาถะ ถ้าเราถอนอุปทานขันธ์เสียได้ และรู้เท่ามารยาของขันธ์ซึ่งไม่เที่ยง ซึ่งใคร ๆ ก็รู้กันอยู่ว่าสังขารไม่เที่ยง ถ้ารู้ว่าไม่เที่ยงแท้ ๆ แล้วคงจะไม่กลับกลอก เว้นไว้เสียว่าจะรู้เพียงแค่

สัญญาซึ่งเป็นของเคลื่อนที่ได้ ไม่ใช่ทั้งรู้ทั้งเห็น ถ้ารู้จริงจะต้องทั้งรู้ทั้งเห็น คือเห็นทุกข์ชัด ๆ ตามสภาวะทีเดียว เมื่อเห็นชัดแล้ว ย่อมจะไม่ยินดีในของไม่เที่ยง สมมุติว่าเภสัชกรผู้เจนจัดในเรื่องสรรพคุณยาทุก ๆ ชนิด ย่อมปรุงได้ตามใบสั่งของแพทย์เท่านั้น การปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน เมื่อจิตเจตสิกสังวรจนถึงขั้นอุเบกขาแล้ว ก็เท่ากับนายแพทย์ผู้สั่งให้ปรุงยาได้ เพราะรู้เท่าอาการของโรค และมีเครื่องหมายภายนอกคือเครื่องตรวจโดยใช้หูฟังเหมือนกัน ถ้าจะรู้ชัดเจนก็ต้องฉายเอ็กสะเรย์ดูภายในกายยิ่งใจจะเข้าถึง พุทธธรรม ก็ต้องหมั่น สังวร ญาณ เป็นประตู เครื่องเอ็กสะเรย์ เพราะเวลาช่างภาพเอ็กสะเรย์เขาต้องกำหนดไฟอ่อนไฟแรง ผู้ทำสมาธิก็เช่นกัน เมื่อจิตเป็นอุเบกขาญาณทัสสนะแล้ว จะต้องปล่อยจิตว่าง ๆ ไม่ให้คิดนึกสิ่งอันใด ถ้ามีอาการปีติเกิดขึ้นก็ให้รู้ว่าไม่ใช่อุเบกขาญาณทัสสนะเสียแล้ว ถ้าจิตที่ตกกระแสธรรมที่ถูกส่วนแล้ว ย่อมถอนอุปาทานขันธ์เสียได้ เห็นสังขารเป็นประตูเรือนที่ว่างเปล่า ตรงนี้อธิบายไม่ได้ เพราะขาดจากสรรพสติ ให้ผู้ปฏิบัติดูว่ามีนอนฝันหรือเปล่า มีคิดนึกสิ่งดีสิ่งชั่วหรือเปล่า ถ้าไม่คิดนึกไปทางฝ่ายดีฝ่ายชั่วมีแต่สภาวะที่ใช้ประจำอยู่เท่านั้น นอกนั้นจะมีแต่ปัญญาที่เห็นถูกทาง คือทางสิ้นทุกข์ทางเดียวไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต ไม่มีอะไร ๆ เหลือ มีแต่สภาพธรรมล้วน ๆ ที่เรียกว่า "สันติ" คือความสงบจากบาปอกุศลทุกชนิดโดยทิฏฐิแท้เห็นเกิดแก่เจ็บตายว่าไม่เที่ยงเป็นทุกข์ นี่แหละที่เรียกว่าเห็นได้จำเพาะตน เห็นอันนี้แหละแต่ให้เห็นชัด ๆ เถิด จะไปดูที่อื่นเห็นยาก เพราะแลเห็นอนิจจังไม่เที่ยงของสังขารเป็นของเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา มิได้มีความคงทนวัฒนา แม้แต่พระบรมศาสดาซึ่งเป็นจอมปราชญ์อันประเสริฐสุดที่ยังดับขันธ์เข้าสู่พระนิพพานมิได้พ้นจากการดับขันธ์ ไปได้เลย แต่สาธุชนทั้งหลายนั้นต่างกัน ไม่ได้ชื่อว่าดับขันธ์เหมือนพระพุทธเจ้า ได้ชื่อว่าไม่พ้นเงื้อมมือมัจจุราช เพราะฉะนั้น ควรจะฉลาดอบรมบ่มนิสัยให้ปลอดภัยแคล้วคลาด

จะได้เป็นปราชญ์ตามรอยของพระพุทธองค์โดยทิฏฐิเห็นตรงว่า จะปฏิบัติอย่างไหนก็ต้องปฏิบัติอย่างนั้นเอาแต่อย่างเดียว ไม่เกี่ยวข้องกับโลกีย์ว่ามีหรือจน ละชั่วประพฤติดี ไม่ต้องมีกังวล เกิดมาเป็นคนแล้วต้องค้นให้พบ "สันติ" จนได้ เพราะวินัยยังอยู่คู่พุทธศาสนาเป็นของแท้แต่ไรมา พระบรมศาสดาประธานไว้ให้พุทธบริษัทเลือกเฟ้นไว้เป็นสมบัติ คือ อริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ที่ท่านแสดงกันมาแล้ว ผู้เรียงก็เคยเห็นมามากแล้ว คงจะเห็นกันได้ในแดนมธุรสตอนต่อไป จึงจะอธิบายความให้เข้าใจ ตอนนี้จะอธิบายคร่าว ๆ ว่าผู้ปฏิบัติจะเข้าถึงพุทธธรรมต้องเลิกอยาก อยากจะมั่งมีก็มีทุกข์ อยากจะไปนมัสการพระที่เขาวงศ์-พระจันทร์ก็มีทุกข์ คือเป็นทุกข์กลัวขึ้นเขาไม่ไหว แต่ส่วนใจอยากจะไปที่โน่นที่นี่ลวงตัวเองอยู่เรื่อย ถ้าเรามีอธิวาสนขันติเป็นตบะใหญ่ ก็เชื่อว่าทุกข์นั้นเรื่องของขันธ์ ขันธ์ไม่ใช่ของเรา เป็นของตัณหาผู้สร้างขันธ์ ถ้าเห็นหน้าตาของตัณหาชัด ๆ แล้วก็เรียกว่าเรือนซึ่งตัณหาสร้างไว้นั้น ได้รื้อเสียสิ้น ไม่ยินดีก็จะมีเรือนยอด คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เข้าไปแทนโดยความเด็ดเดี่ยวของการมั่นในคุณพระรัตนตรัยว่า พระองค์รู้สิ้นทุกข์ พระองค์ก็ยังนำเอาทุกข์มาสอนสรรพสัตว์ ถ้าพระองค์สอนอย่างอื่นจะไม่มีเหตุผล ก็ไม่มีใครเชื่อพระองค์เห็นทุกข์ในพระองค์ที่ทรงยกทุกข์ในขันธ์มาแยกแยะอธิบายให้กว้างขวาง ท่านว่าทุกข์เกิดเพราะยึดบ้าง ทุกข์เกิดเพราะอยากบ้าง ทุกข์เกิดเพราะหิวข้าวบ้าง ทุกข์เกิดเพราะไม่มีที่จะถ่ายบ้าง สภาวะทุกข์ที่ประชุมอยู่ในขันธ์ห้าก็ยังพอเห็นได้ง่าย ๆ ไม่ต้องไปดูที่ไหนดูที่ตนนี้แหละ

(สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ
นิพพานอยู่ที่ไหน ก็อยู่ที่ใจนั่นแล)

คือ (คติของผู้เขียน) ก็ตรงกับการปฏิบัติเหมือนกัน "สวรรค์อยู่ในอกนั้นได้กับผู้ที่ทำกิจการอะไร ยังไม่ทันจะลุล่วงก็ดีใจเสียแล้ว เปรียบเหมือนขึ้นสวรรค์

พยายามมั่นโดยสมาธิลืมตาเรียกว่า สวรรค์ปัจจุบัน พอกิจการนั้นสำเร็จไป เช่น หล่อพระเป็นองค์ได้สำเร็จ คณะศิษยานุศิษย์ของเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีเหมือนได้ขึ้นสวรรค์ แต่สวรรค์นั้นยังไปเกิดได้ไม่เหมือนกับปรินิพพาน นิพพานไม่ต้องก่อสร้าง นิพพานเป็นความดับสนิทแห่งตัณหา ถ้ารู้ตนว่ามีแต่ธรรมดาไม่มีสวรรค์ไม่มีนรกก็เป็นใช้ได้ ถ้ายังมีนรกในใจก็ให้เพียรดับไฟนรกด้วยคาถาดังนี้........

ช่างเขา ช่างเขา ใครกินใครอิ่ม ใครทำใครได้ วัวของใครเข้าคอกคนนั้น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าทำไม่ดีไม่ชั่ว ไม่ต้องไปนรกไปสวรรค์ ดูแต่สมัยปัจจุบันรถรางยังไม่ต้องอ้อมป้อม ไม่เชื่อฉันให้ดูตลอดทางรถรางทุกสายไม่ต้องอ้อมป้อมทุกแห่ง เดินทางมรรคคือปฏิปทาแล้วตรงถึงนิพพานเลย

น วิสฺสเส อมิตฺตสฺส มิตฺตญฺจาปิ น วิสฺสเส
กทาจิ กุปฺปิเต มิตฺเต สพฺพโทสํ ปกาสติ

ไม่ควรไว้วางใจข้าศึก ไม่ควรไว้วางใจแม้มิตร
มิตรโกรธขึ้นมาคราวใด จะประกาศโทษ (ของเรา) ทั้งหมด

ตอนที่ ๑๓

จะอธิบายในคุณของพระพุทธเจ้านั้น บังเอิญมีผู้ถามถึงพระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร และรู้อย่างไร การตอบจะตรงกับคำถามหรือไม่นั้นขอให้พิจารณาเอาเอง จะต้องอธิบายย้อนต้นเล็กน้อย ในตอนที่พระพุทธองค์ทรงทำทุกกรกิริยามีการอดพระกระยาหารเป็นต้น ทรงทรมานพระวรกายจนซูบผอมก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ในแบบว่า (ชาดก) มีพระอินทร์มาดีดพิณสามสาย สายหนึ่งหย่อนเกินไปเสียงไม่เพราะ สายหนึ่งตึงเกินไปเสียวกร้าวฟังไม่เพราะ สายกลางฟังแล้วเพราะเสนาะโสต พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถโดยปัญญาบารมี ทรงพิจารณาเห็นว่าการทรงทรมานพระวรกายนี้เห็นจะตึงเกินไป จะเป็นไปเพื่อบีบคั้นสังขารร่างกายให้อดข้าวอดน้ำ การทำเช่นนี้คงไม่ใช่ทางสำเร็จพระนิพพานเป็นแน่แท้ พระองค์ก็ทรงละจากการทำสมาธิเช่นนั้นเสียเปลี่ยนมาทรงเสวยโภชนาหารตามควร จึงเป็นเหตุให้ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่เฝ้าปฏิบัติวัตถาพระองค์ปราศนาการไปอยู่เสียที่อื่น โดยเห็นว่าพระพุทธองค์ทรงคลายความเพียรเป็นไปเพื่อความเป็นผู้มักมากเสียแล้ว ส่วนพระพุทธองค์ก็เสด็จไปสรงน้ำแล้วก็กลับมาประทับนั่งใต้ต้นไม้แห่งหนึ่ง พอดีกับนางสุชาดาได้บนเทวดาว่าจะถวายข้าวมธุปายาสได้ใส่ถาดทองนำไปยังชายป่า บังเอิญไปเห็นพระพุทธองค์อยู่ที่ใต้ร่มพฤกษ์นั้น จึงสำคัญว่าเป็นรุกขเทวดามาคอยรับเครื่องสังเวย หรือจะเป็นเพราะพระรูปพระโฉมของพระพุทธเจ้ามีบุคคลิกลักษณะต่างกับมนุษย์ชนทั้งหลาย จึงเป็นเหตุให้นางเลื่อมใสศรัทธา น้อมข้าวมธุปายาสถวายแด่พระพุทธองค์พร้อมทั้งถาดทอง เมื่อพระพุทธองค์ทรงรับก็แล้วพิจารณาข้าวมธุปายาสและได้ทรงแบ่งเป็นปั้นๆ (จะเป็นเท่าไรปั้นจำไม่ได้) พอทรงเสวยแล้วพระองค์ก็ทรงอธิษฐานถาดทองนั้นว่า ถ้าพระองค์จะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้วไซร้ ขอให้ถาดทองนี้จงลอยขึ้นไปเหนือน้ำ โดยบุญฤทธิ์แรงอธิษฐาน ถาดทองก็ลอยขึ้นไปเหนือน้ำแล้วจมลงสู่พิภพใต้บาดาล พระองค์ก็เสด็จไปยังต้นโพธิ์แห่งหนึ่งซึ่งบังเอิญมีคนมาเกี่ยวหญ้าคาทิ้งไว้ พระองค์จึงตั้ง

สัตยาธิษฐานด้วยการกำหนดจิตว่า หญ้าคาทั้ง ๘ กำนี้ โดยที่พระองค์ได้ทรงสร้างพระบารมีมาแต่หนหลัง ขอให้หญ้าคาทั้ง ๘ กำนี้กลายเป็นรัตนบัลลังก์สำหรับที่พระองค์จะทรงทำความเพียรต่อไป พระองค์ทรงประทับพระวรกายเหนือหญ้าคาทั้ง ๘ กำนั้น ธรรมจึงบันดาลให้หญ้าคาเป็นรัตนบัลลังก์ขึ้นทันที ด้วยอำนาจสัจจบารมีของพระองค์ แล้วพระองค์ก็ได้ทรงตั้งสัจจะอธิษฐานอีกครั้งหนึ่งว่า ถ้าพระองค์ไม่ตรัสรู้แล้วก็จะเขยื้อนจากบัลลังก์นี้ เมื่อชีวิตและอินทรีย์จะแตกจะทำลายก็ไม่เสียดายกับสังขารร่างกายของพระองค์เลยแม้แต่น้อย เพราะพระองค์ได้ทรงเสวยโภชนาหารจึงมีความผ่องใสในดวงกมลทำสมาธิได้ผลเป็นมหัศจรรย์ ตามแบบ (ชาดก) ที่ว่ามีพญามารมาผจญพระพุทธองค์เพื่อแย่งรัตนบัลลังก์ ตอนนี้ได้แก่ขันธมารของพระองค์ที่ทรงปวดเจ็บเหน็บชาตามธรรมดาของขันธ์ จึงเป็นเหตุให้พระองค์สดุ้งมาร ที่เขาหล่อพระให้ชื่อว่า "พระสดุ้งมาร" เพราะขันธมารบีบคั้นนั่นเอง พอขยับพระหัตถ์พระองค์ก็ทอดทัศนาการเห็นหน้าตาของพระยามารทีเดียว คือ ขันธมาร กิเลสมาร ที่นอนเนื่องในพระองค์มานาน พึงแสดงฤทธิ์ให้เห็นในวันนั้น พระองค์จึงเรียกแม่พระธรณีมาเป็นพยาน โดยระลึกถึงบารมีทั้ง ๑๐ ประการมาเป็นพยานพระองค์ มีทานบารมีเป็นต้น พระกรุณาธิคุณของพระองค์ประดุจน้ำในมวยผมของแม่ธรณีที่หลั่งไหลจากพระหฤทัยของพระองค์ให้ท่วมทับบรรดาขันธมารและกิเลสมารทั้งหลาย โดยอำนาจของพระองค์ก็ทรงบันดาลให้พระองค์แผ่เมตตากับขันธมารกิเลสมารให้ปราศนาการหนีไปที่แห่งตน โดยอุเบกขาญาณทัสสนะของพระองค์ ในแบบ (ชาดก) ว่าพระยามารได้ส่งนางตัณหา, ราคา, อาระดี บุตรีมารทั้ง ๓ ให้มายั่วยวนให้พระองค์ทรงลุ่มหลงจนได้ แต่พระองค์ก็ทรงเห็นหน้าตาของนางตัณหา, ราคา, อาระดี ซึ่งนอนเนื่องอยู่ในพระองค์ ๆ ก็ทรงปลงเห็นเหตุโดยธรรมสังเวชตั้งแต่ครั้งกระโน้นที่ทรงเบื่อหน่ายพระพิมพาและพระญาติวงศ์พงษา ตลอดทั้งพระราหุลพระราชกุมาร พระองค์ก็หักพระหฤทัยตัดเยื่อใยในวัฏฏสงสาร ข้ามห้วงตัดบ่วงมารสังหารนิวรณ์ ๕ ให้หายได้กับขับไล่ธิดามารทั้ง ๓ หักกำกงแห่งสังสารวัฏฏ์ ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณที่

ใต้ร่มโพธิ์ โพธิ์นี้เทียบได้กับโพธิปักขิยธรรม ๓๗ หญ้าคาทั้ง ๘ กำนั้นเทียบได้กับอริยมรรคทั้ง ๘ ประการ มีสัมมาทิฏฐิเป็นต้น ปฏิปทาเป็นประธาน คือ ปฏิปทาเป็นประดุจบัลลังก์แก้ว มีทั้งขันติที่เรียกว่า อธิวาสนขันติ จึงไม่หวั่นไหวต่อพระยามารและเสนามารตลอดถึงธิดามารทั้ง ๓ จนได้พระนามว่า "พระพุทโธ" จนถึงทุกวันนี้ พุทโธ คือตื่นแต่ไม่หนี ตื่นต่างกับสามัญชนทั้งหลาย ตามปกติสาธุชนเมื่อตื่นแล้วก็หลับ ไม่ใช่ตื่นอย่างพระพุทธองค์ ๆ ตื่นแล้วไม่หลับ ไม่กลับกลอก ไม่หลอกพระองค์ ไม่หลงสงสาร ข้ามห้วงคือตัดบ่วงมารสิ้นชาติสิ้นกันดารพระนิพพานเป็นที่ไป

การตรัสรู้อะไรที่ถามมานั้น การตรัสรู้ของพระองค์คือพระองค์ตรัสรู้อริยสัจจ์ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ๑. ทุกข์ ได้กับทุกข์ทั่วไป เช่น ชาติปิทุกขาเป็นต้น ชราปิทุกขา มรณัมปิทุกขัง พระองค์มีโยนิโสมานสิการ เห็นสังขารเป็นที่ตั้งแห่งทุกขเวทนา ดังที่พระองค์ได้แลเห็นสังขารของพระองค์ เมื่อครั้งทรงทรมานพระกายได้ทุกขเวทนาถึงขนาดถือชาติภพ ซึ่งได้ทรมานพระองค์ให้เวียนวนมาจนถึงพระชาติสุดท้ายแห่งภพของพระองค์ ที่เรียกว่าพระองค์ค้นพบโดยพระองค์เองจึงเรียกว่าตรัสรู้โดยลำพังพระองค์เอง ไม่มีใครสอน

๒. สมุทัย ได้แก่ตัณหาทั้ง ๓ คือ (๑) กามตัณหา ได้แก่ความอยากทั้งปวง เช่นอยากมั่งมี อยากเป็นโน่นเป็นนี่จิปาถะ (๒) ภวตัณหา ได้แก่ความทะเยอทะยานอยากได้ลาภได้ยศ เป็นที่น่าพึงใจ (๓) วิภวตัณหา ได้แก่ไม่อยากมีอยากเป็น เช่นเป็นโรคก็ไม่อยากเป็นโรค มีหนี้สินก็ไม่อยากมีหนี้สิน

๓. นิโรธ นั้น ได้แก่การดับสนิทแห่งตัณหาทั้ง ๓ ที่ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน ไม่มีอุปาทานใด ๆ ตลอดถึงโดยย่อคือสังขารของพระองค์ก็ทรงสละคืนให้กับวัฏฏสงสารเสียโดยสิ้นเชิง

๔. มรรค มรรคนั้น ได้แก่อริยมรรคญาณ อริยผลญาณทั้ง ๔ พระองค์ทรงอยู่ในปฏิปทาเป็นที่ตั้ง เรียกว่ามักน้อย ถือสันโดษตัดสัญโญชน์ทั้งปวง พระองค์

ล่วงถึงประโยชน์ยิ่งใหญ่ดังมีอยู่ในแบบ (ชาดก) ท่านเลือกอ่านได้เหมือนกัน การอธิบายในเรื่องตรัสรู้ของพระพุทธเจ้านี้จะผิดถูกประการใด ขอให้ท่านพิจารณาเอาเอง เพราะว่าผู้เรียบเรียงไม่เคยเรียนตามแบบ พูดไปตามเรื่องของความเห็นของผู้เรียบเรียงเอง ถ้าอย่างไรขอให้ท่านให้อภัยด้วย

จะพูดถึงคุณของพระพุทธเจ้ามีดังนี้ ข้อ ๑ พระองค์ตรัสรู้แล้ว พระองค์ได้ทรงประทานศาสนาไว้ให้สาธุชนพุทธบริษัทเป็นที่พึ่ง โดยตรัสแสดงธรรมเพื่อสอนสรรพสัตว์ให้กลับร้ายกลายเป็นดี จึงจัดว่ามีพระกรุณาธิคุณอย่างล้นเกล้าทีเดียว ไม่มีสิ่งใดจะเปรียบปาน โดยย่อพระพุทธคุณเพียงหนึ่งข้อก่อน จะได้เล่าพระพุทธคุณ พระธรรมคุณและพระสังฆคุณในโอกาสต่อไป

เอกยามํ สเย ราชา	ทฺวิยามญฺเจว ปณฺฑิโต
ฆราวาโส ติยาโมจ	จตุยามา ตุ ยาจกา
พระราชาบแทมยามเดียว	บัณฑิตนอนสองยาม
คฤหัสถ์นอนสามยาม	ยาจกนอนสี่ยาม

ตอนที่ ๑๔

ตอนนี้จะพูดถึงพระธรรมคุณ คือพระธรรมเป็นของสำหรับโลก ตามปกติที่ชาวโลกเขาปฏิบัติกันที่เรียกว่า "ยุตติธรรม" หรือเป็นธรรมที่ประจำโลกนั้นเรียกว่า "คติธรรมดา" ไม่ว่าศาสนาใดต้องมีความยุตติธรรมด้วยกันทั้งนั้น แต่ส่วนศาสนาพุทธ พระพุทธองค์ทรงค้นพบหลักธรรมที่ประเสริฐ และเป็นของจริงนำมาสอนพุทธบริษัทให้รู้ตามได้ คุณของพระธรรมนั้นไม่มีเสื่อมมีแต่เจริญอย่างเดียว เพราะว่าหลักธรรมของพระพุทธเจ้าที่สอนสาธุชนนั้นเป็นหมวดเป็นหมู่และผู้เรียนก็เรียนง่าย เป็นคุณธรรมที่เรียกว่า "ปฏิปทา" ไม่มีขีดขังคับใครจะรู้จักคุณของพระธรรมก็ช่างไม่รู้จักก็ช่าง จนได้ชื่อว่า "พระธรรมของพระบรมศาสดานั้น เป็นของกลางวางไว้ในศาสนาพุทธสำหรับพุทธศาสนา" ผู้ใดเรียนแต่ขั้นต้นก็ได้รับผลคือ ไม่เบียดเบียนกันให้เดือดร้อน เพราะพระธรรมคำสอน สอนให้คนมีหิริโอตัปปะความละอาย ไม่ให้ทำบาปทั้งในที่ลับและที่แจ้ง เมื่อสาธุชนได้มีศีลมีศรัทธาบากบั่นเช่นวันหนึ่งจะเกิดความโกรธขึ้นมา ตามหลักของโรงเรียนก็สอนว่าให้นับ ๑ ถึง ๑๐ เสียก่อน ถ้านับ ๑ ถึง ๑๐ ยังไม่หายโกรธ ก็ให้พยายามค้นหาธรรมของพระพุทธเจ้าว่าเราไปพึ่งธรรมคำสอนพระท่านบอกว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงไม่ใช่ของใคร อาศัยได้เมื่อมีลมหายใจอยู่ได้เท่านั้น ถ้าสิ้นลมหายใจแล้วก็ต้องเลิกกัน สมบัติพัสถานก็นำไปไม่ได้ เป็นของกลางสำหรับถมแผ่นดิน เราจะมัวแต่ผูกโกรธกับคนอื่นเขาทำไม ทำไมเราไม่จำคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า โกรธก็โกรธให้ตัวเองเกิดทุกขเวทนาไปเปล่า ๆ จะต้องเชื่อคำสอนทีนี้ความโกรธก็อาจจะน้อยลง ถ้าตนสอนตนเองบ่อยครั้งโดยมีสติสัมปชัญญะ แล้วก็จะกลายเป็นผู้ที่มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายซึ่งเป็นกัลยาณชนที่ได้อยู่ร่วมโลกกันให้เห็นเป็นเสมือนว่าพระธรรมของพระพุทธเจ้ามา

ประทับอยู่ที่ใจ ใจก็จะผ่องแผ้วพ้นจากความโกรธซึ่งเคยโกรธจนชินเป็นนิตย์ติดนิสัยทีเดียว เมื่อคบมิตรชั่วตนก็จะตกลงไปฝ่ายชั่ว ที่นี้มาปฏิบัติคุณธรรมของพระพุทธเจ้าก็เท่ากับคบมิตรที่ดีคือ พระธรรมคำสอนนี้เอง

ในปัจจุบันโดยมากเขาเรียนธรรมกันทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าศาสนาไหน เช่นมิชชันนารี เขาก็สอนให้เชื่อพระเจ้าและให้มีความจริงต่อพระยะโฮวา ส่วนทางพุทธศาสนานั้นก็ให้มีความจริงต่อพระพุทธเจ้าเหมือนกัน เช่น เวลาจะปฏิบัติอะไรก็ต้องให้มีศีลเสียก่อน เวลาจะประกอบพิธีมงคลหรือกิจการอื่น ๆ ทุกอย่างจะต้องมีการว่า นโม และขอถึงพระพุทธพระธรรมพระสงฆ์เสียก่อนเช่นกันและยังมีการชุมนุมเทวดาขอให้ท่านทั้งหลายพยายามรู้จักเทวดาเสียด้วย เช่นผู้ปฏิบัติดีมีศีลมีธรรมประพฤติอยู่ในเมตตา กรุณา เหล่านี้ก็เป็นประดุจเทวดาโดยนัยเพราะใจที่ซื่อสัตย์และมีสัจจะมั่นต่อพระพุทธเจ้า ว่าข้าพเจ้าได้รับศีลมาแล้วก็ต้องรักษาศีลให้บริสุทธิ์เมื่อศีลบริสุทธิ์ทำสมาธิลืมตาไปในตัว ก็เท่ากับเป็นกัลยาณชนคนดีประดุจเทวดาในมนุษย์ เพราะมีอุปนิสัย ปัจจัยสืบ ๆ กันมา ศึกษาศิลปวิทยาไปในตัวเกลือกกลั้วคำสอนเอาใจใส่ฝึกหัดใจที่มีสัจจะมั่นเป็นบรรทัดฐาน ถึงจะเป็นข้าราชการหรือพลเมืองเหมือนกัน ปฏิบัติได้เพราะพระธรรมมีอยู่ที่ใจของสาธุชนทุกคนแล้ว สมัยนี้มียุวชนทั้งหลายที่คล่องแคล่วในการเรียน เพราะว่าครูได้สอนให้เคารพธรรมของพระพุทธเจ้าด้วยการสวดตั้งแต่ พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ อยู่เสมอ เมื่อไม่เผลอไปเห็นคำสอนของศาสนาอื่นแล้ว ย่อมรู้คุณของพระธรรมว่ามีอยู่ในตนเพียงไรเพียงแต่มีศีล ๕ เสียตั้งแต่เยาว์ แม้แต่ไม่ได้ถึง ๕ ก็หัดแต่อย่างเดียว หรือศีลหนึ่งศีลใดเช่น มุสาไม่พูดปด ก็ยังเรียกว่ามีสัจจธรรมคุ้มครอง คุณพระธรรมนั้นเพียงคนที่จะสิ้นใจเขาบอกว่า "พระอรหํ พระอรหํ" ยังทำให้ได้สติขึ้นมาบ้าง บางคนมีสติสัมโพชฌงค์ ๗ ก็เหมือนกัน เป็นหลักของพระธรรมแท้ ๆ

สตินั้นถ้ามีกำกับอยู่กับใครแล้ว การที่จะทำ คำที่จะพูด โดยมีสติสัมปชัญญะแล้วย่อมไม่มีบกพร่อง เว้นไว้เสียแต่ผู้นั้นจะใช้สติไปในทางที่ผิดเท่านั้น ทางที่ถูกเป็น

คำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น ต้องรู้เท่าเหตุ คือ สติที่ตนไม่เชื่องมงาย ไม่ให้ผิดธรรม เพราะอาศัยธัมมวิจยะเป็นหลัก คือ ไตร่ตรองพิจารณาแล้วนำมาปฏิบัติโดยมีวิริยะประกอบไปด้วยเมื่อทำสิ่งนั้นตรงความจริงของโลก และตรงความจริงของพระพุทธเจ้า กัลยาณชนทั้งหลายย่อมมีปีติยินดีไม่รังเกียจเดียดฉันท์ในด้านสมาคมใด ๆ เป็นไปเพื่อศาสนาของพระพุทธเจ้าแล้ว จะต้องนำมาปฏิบัติเพื่อตน ที่จะได้มรรคผลเป็นอริยชนในบวรพุทธศาสนาของพระศาสดาทีเดียว โดยเด็ดเดี่ยวไม่ย่อท้อของ้อโลกซึ่งเจือไปด้วยอมิตร ทำจิตให้ผุดผ่องพ้นจากเครื่องเศร้าหมอง เป็นอุเบกขาจึงจะก้าวหน้าเข้าถึงธรรมที่แท้ อุเบกขานี้จะอธิบายคร่าว ๆ ให้กุลบุตรกุลธิดาเข้าใจว่าอุเบกขานี้มีความหมายเพียงว่า เรื่องราวของใครก็ไม่ให้นำไปพูดในที่ลับที่แจ้ง เช่นเกิดเรื่องฝนจะตกแดดจะออกก็ไม่ต้องพูดถึง ให้รักษาเวลาไว้ สมมุติว่าไปโรงเรียนถ้ามีอุเบกขาแล้วฝนมาก็ช่างก็เพียรไปจนได้ไม่อ้างเวลาว่าฝนจะตกละ แดดร้อนละไม่ให้ผัดเพี้ยน มีอุเบกขาในการเรียนก็เรียกว่าอุเบกขาขั้นสูงของเยาวชนขั้นหนึ่งเวลาจะท่องหนังสือก็เหมือนกัน ใครจะเอ็ดอึงที่ไหนก็ช่าง โดยมีสมาธิลืมตาและอุเบกขาไปในตัว ถ้าใช้อุเบกขาประจำเป็นนิตย์จนติดนิสัย พอเป็นผู้ใหญ่ก็ฝึกง่ายไม่ลำเอียงจิตเที่ยงตรง เพียงแต่เคารพพระธรรมคำสอนและปฏิบัติตามเท่านี้ก็เรียกว่ามีความดีประจำตน ไม่เป็นคนนอกทางอย่างไร้ศีลธรรม คุณของพระธรรมที่เรียกว่า "ล้ำโลกา" ใครปฏิบัติได้ไวปัญญา ธรรมนั้นจะมาคุ้มครองตน ด้วยอำนาจพระธรรมที่ประจำศาสนาทุกวันทุกเวลาต้องมั่นคง ยิ่งเป็นพระสงฆ์ด้วยแล้วจะต้องปฏิบัติตรงคงเส้นคงวา ถ้าไม่ได้อาศัยพระธรรมของบรมศาสดา พระสงฆ์จะหาที่พึ่งไม่ได้ เพราะอาศัยไว้สำหรับเลี้ยงอาตมา ถ้าไม่รู้จักพระธรรมแล้วไม่มีใครอาราธนาไปว่าคาถาและสวดมนต์พระธรรมนี้มีคุณล้น ใครนิมนต์ก็ไปสวดพุทธคุณธรรมคุณให้อุ่นใจแก่พุทธบริษัท ทั้งคฤหัสถ์ อุบาสิกาก็ต้องการให้พระสวดภัตตานุโมทนาแผ่เมตตาให้ ข้อนี้เรียกว่าอาศัยธรรมเป็นเครื่องอุ่นใจ จึงได้ชื่อว่าคุณ

พระธรรมนี้ล้ำโลกาสำหรับศาสนาการจดจำมีคุณล้ำค่าได้เลี้ยงอาตมาอยู่ทุกวัน ก็เพราะมั่นอยู่ในธรรม สร้างแต่กรรมที่เป็นกุศล ไหว้พระสวดมนต์ก็ไม่พ้นไปจากธรรม ธรรมย่อมรักษาผู้นั้นโดยพระธรรมคุณมีคุณดังนี้ ให้คนดีทั่วประเทศไทยมีสัจจะมั่นในพระธรรมขันธ์ แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์เจ้า ย่นย่อข้อเค้าพอเข้าใจความ ใครปฏิบัติตามได้สวัสดีมีชัย ถึงรัตนตรัยเป็นที่พึ่งก็จะเข้าถึงอมตธรรมเป็นที่ตั้ง เข้าถึงฝั่งมธุรสก็หมดทุกข์ เป็นสุขเกษมเปรมปรีดิ์ คุณของพระธรรมมีดังนี้ สวัสดีทุกท่าน

โกธํ วิหิตฺวาน กทาจิ โสจติ
มกฺขปฺปนานํ อิสโย วณฺณยนฺติ
สพฺเพสํ ผรุสฺวจนํ ขเมถ
เอตํ ขนฺติ อุตฺตมํ มาหุ สนฺโต

แต่ไหนแต่ไรบุคคลบรรเทาความโกรธได้จึงจะไม่เสียใจ ฤษีทั้งหลายสรรเสริญการละความหลบหลู่ดูถูกกัน พึงอดกลั้นต่อคำหยาบช้าของคนทั้งปวง สัตบุรุษยกย่องความอดกลั้นนั้นว่าเป็นยอด

ตอนที่ ๑๕

จะยกคุณของพระสงฆ์มาอธิบายไว้ในแดนมธุรส

๑. คุณของพระสงฆ์มีดังนี้คือ พระสงฆ์ที่บรรพชาในบวรพุทธศาสนาสืบต่ออายุของพระธรรมวินัยบัญญัติ ที่พระพุทธองค์บัญญัติไว้คู่กับศาสนา เช่นขั้นต้นกุลบุตรทั้งหลายที่เข้าบรรพชาในบวรพุทธศาสนาเพียงขั้นแรก ท่านอุปัชฌาย์ได้สอนกัมมัฏฐานให้ โดยย่อเพียงว่า เกสา โลมา นะขา ทันตา ตะโจ อะไรเหล่านี้แล้วท่านยังมีการอบรมผู้ที่จะบวชสืบต่อพระพุทธศาสนาขั้นต้นก็มีคุณ คือได้ทดแทนคุณบิดาที่เขาเรียกว่าบรรพชาเห็นพระภิกษุพุทธบริษัท เรียกว่า บวชแทนคุณบิดาสืบต่อพระพุทธศาสนา เพราะว่าบิดามารดามีอุปการคุณแก่บุตร เมื่อบุตรได้บรรพชาวันแรกก็ได้เห็นคุณของพระสงฆ์เสียแล้ว เพราะญาติวงศ์พงษาคณาญาติทั้งหลายได้น้อมนำของถวายแก่ พระภิกษุบวชใหม่ เป็นปัจจัยให้เลื่อมใสศรัทธาในบวรพุทธศาสนาว่า "อาตมาบวชเพียงวันแรกก็ได้ของถวายเห็นหนักหนา" เพราะคุณของพระสงฆ์และผ้ากาสาวพัสตร์ ซึ่งเป็นเครื่องหุ้มห่อภายนอก ยังมีคุณถึงปานนี้แล้วสมมุติว่าพระภิกษุองค์นั้นอุตสาหะท่อง ปฏิสังขาโย ฯ อิติปิ โส ภควา ฯ อัชชมยา ฯ เพื่อจะให้ทายกทายิกาได้รับผล อุตส่าห์บำเพ็ญตนให้เป็นพระผู้บริสุทธิ์ตามพุทธบัญญัติให้พุทธบริษัทเป็นที่นับถือ เมื่อพระองค์นั้นปฏิบัติดีปฏิบัติชอบยิ่งหน้าไหว้หน้าเคารพ ไม่มัวเพลินในด้านคันถธุระอย่างเดียว ทำวิปัสสนาธุระไปด้วยก็จะเป็นประโยชน์กับสงฆ์องค์นั้นที่แท้จริง โดยอาศัยกิจวัตรเป็นเครื่องหมาย เช้ามืดโดยมากเขาเคาะระฆังกันตามวัดเพื่อปลุกให้พระภิกษุพุทธบริษัทรู้องค์ว่า พุทธังธัมมัง สังฆัง ให้ตื่น เราเป็นสังฆคุณนำพระพุทธคุณ, พระธรรมคุณมาสังวรไว้ในองค์คือตอนเช้ามืดลุกขึ้นครองจีวรนั้น จีวรนั้นเขาให้รู้ถึง วจีสังวร คือ วาจาสัตย์

เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่ของสงฆ์ เพื่อจะสืบต่อพระพุทธศาสนา พอครองผ้าแล้วก็อุ้มบาตรหรือสพายบาตรจะออกไปโปรดสัตว์ แต่พระพุทธเจ้า ท่านยังนำพระสาวกไปโปรดสัตว์เหมือนกัน แต่พระภิกษุผู้สังวรดีแล้วอยู่ในอิทธิบาท ๔ สังวรอินทรีย์ไปโปรดสัตว์ อย่าสำคัญว่าไปโปรดสัตว์ภายนอก หมายถึงไปโปรดสัตว์ภายในของตัวเอง คือสัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่ในท้อง ที่เรียกว่าคุณของสังฆคุณมีดังนี้ ในหน้าที่ศีลสังวรและมีวิปัสสนาธุระไปในตัวโดยพิจารณากายว่า ถ้าไม่ไปก็อด, หิว ได้แก่กายเวทนา เพราะฉะนั้น จึงต้องไปเป็นกิจวัตร ให้ทายกได้โปรดแด่ภิกษุสงฆ์พุทธบริษัทจัดหาสิ่งของใส่บาตรให้ ถ้าทายกทั้งหลายไม่ศรัทธา หรือไม่ถวายทานเสียเลย ศาสนาก็จะอยู่ไม่ได้ เพราะฉะนั้น เขาจึงยกสังฆคุณไว้เป็นที่ตั้งแห่งประโยชน์ทั้ง ๓ ประโยชน์ขั้นต้นคือได้บริจาคทานที่เรียกว่าสามิทาน คือให้แด่ภิกษุพุทธบริษัทเป็นทานขั้นสูง ที่ให้ด้วยอาหารบิณฑบาต เสนาสนะ เพลา เภสัชแด่พระภิกษุผู้ทรงคุณดังกล่าวแล้ว เป็นทานอันประเสริฐ ในด้านกันความตระหนี่ของเยาวชน เพราะว่าเป็นกุศลชนิดกันขี้เกียจ ต้องตื่นแต่เช้าหุงข้าวใส่บาตร เพื่อหัดให้แม่ครัวมีศรัทธาและพาให้คนในบ้านตื่นแต่เช้าทำงานบ้านอ่านหนังสือ ตลอดจนกระทั่งกุลบุตรกุลธิดาเลื่อมใสศรัทธาตักบาตรวันเกิดก็มี คุณของพระสงฆ์มีดังนี้ ขั้นต้นคือปลุกให้ตื่นลุกขึ้นทำความดี แปลว่า คุณพระสงฆ์ส่องเข้าไปถึงบ้าน ให้ลูกหลานฉลาดในด้านศรัทธาในบวรพุทธศาสนาต่อไป กุลบุตรกุลธิดาก็จะพากันบำรุงพุทธศาสนา อุตสาห์เล่าเรียนเพื่อจะสะสมทรัพย์ไว้ เมื่อโตใหญ่จะได้บรรพชาแทนคุณบิดามารดา โดยมากเขาไปยึดกันว่าต้องบวชถึงจะแทนได้เช่นนี้ เข้าใจผิดมาก ควรจะรู้ว่า แทนคุณบิดามารดานั้น เมื่อตนยังไม่ครบกำหนดบรรพชา ก็อุตส่าห์เล่าเรียนเขียนอ่านไม่ต้องให้บิดามารดาเดือดร้อนสอนมาก เป็นผู้ว่าง่าย สอนง่ายนั่นแหละเขาเรียกว่าแทนคุณบิดามารดาละ เมื่ออายุครบ จึงบรรพชา ตามประเพณีนิยม จึงจะบรรพชาจะได้ไม่เสียเวลาไปเปล่า เพราะได้ทำสมาธิลืมตาเสีย

แต่ยังเยาว์ ปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี เพียงแต่เคารพคำสั่งสอนของพระภิกษุพุทธบริษัท และน้อมปฏิบัติเสียแต่เยาว์ เพราะว่ายุวพุทธิกะเขาก็มีกันบ้างแล้ว เช่นวันว่างก็ไปฟังเขาสอนและฟังปาฐกถาที่ยุวพุทธิกสมาคม แต่ฟังแล้วบางอย่างจะไปเชื่อเสียทั้งนั้นไม่ได้ จะต้องเลือกเฟ้นนำสิ่งที่ถูกมาปฏิบัติ เช่นคุณเสฐียรพูดกับคุณสมฤทธิ์ว่า พระพม่าทำวิปัสสนาธุระกันมาก ส่วนพระไทยเป็นคันถธุระเป็นส่วนมาก คำเช่นนี้เป็นคำผิด เพราะคุณเสฐียรเธอเพิ่งรู้จักพระเป็นส่วนน้อย และได้เรียนที่สำนักคันถธุระจึงไม่รู้ว่า พระในประเทศไทยตั้งแต่แรกบรรพชาก็ให้วิปัสสนาธุระแล้ว วัดที่ ๑ คือ วัดบวร ฯ ก็มีวิปัสสนาธุระ วัดเทพ ฯ วัดบรมนิวาส วัดราชา ฯ วัดมะกอก ฯ วัดเกาะ วัดอาวุธ ฯ ในที่สุดวัดต่างจังหวัด มีพระวิปัสสนาธุระเยอะแยะ อาจจะมากกว่าพระพม่าก็ได้ นี่พูดส่วนย่อยส่วนหนึ่งเท่านั้น พระในประเทศไทยเรา ท่านรู้จักทำกิจวัตร มัธยัสถ์ในการสังวรอินทรีย์ ท่านจะมีสำนักสอนวิปัสสนาธุระ ท่านก็จะไปโอ้อวดเขาไม่ได้ เพราะวินัยบัญญัติไม่ให้อวดการกระทำ ถ้าขืนโอ้อวดก็จะกลายเป็นอุตตริมนุสสธรรม เพราะฉะนั้น พระไทยท่านมีระเบียบสมกับให้ชื่อว่าสังฆคุณ ท่านมีคุณดังนี้ แต่ผู้พูด ๆ โดยไม่รู้ตัว เช่นบอกว่าเมืองพม่าเขาจะมีการยกสังคายนายกันใหญ่ มีพระเถรานุเถระมาตรวจสอบพระไตรปิฎก นั่นแหละเขาเรียกว่าคันถธุระ อย่าเข้าใจผิดไปว่าเป็นวิปัสสนาธุระ เพราะว่าคุณเสฐียรได้พูดเสียงมาทางวิทยุนั้น ไม่ได้ยินแต่ดิฉันคนเดียว ใคร ๆ ก็รับฟังได้ เป็นการเหยียบย่ำพระพุทธศาสนาในไทยโดยตรงละ เพราะว่าคุณพูดว่าพระไทยทำวิปัสสนาธุระเป็นส่วนน้อยนั้นไม่เป็นความจริง เพราะพระภิกษุพุทธบริษัทในประเทศไทยยังทำคันถธุระวิปัสสนาธุระทั้งสองอย่าง โดยแบ่งเวลากันเป็นส่วนมาก เพราะเป็นกิจของสงฆ์ ที่ควรทำการพูดพล่อย ๆ เหมือนเด็กแรกเรียนเอามาพูดในที่ประชุมไม่เหมาะ คุณอ่อนต่อการศึกษาเกินไป

คุณของพระสงฆ์มีดังนี้ คือ สุชีโว ได้เรียนพระธรรมวินัยฝ่ายคันถธุระจนได้ผลเป็นถึงเจ้าคุณ โดยสังฆคุณบันดาลให้ มีประชาชนเลื่อมใสในคำสอนที่จดจำไว้ได้เก่งมาก จนรัฐบาลหรือสภาวัฒนธรรมเห็นสมควรจะยกย่อง เลยได้ตำแหน่งเป็นเลขา ฯ ของสภาวัฒนธรรมเช่นนี้ ก็ได้ชื่อว่าสังฆคุณคุ้มครอง ถึงลาสิกขาก็ยังได้ตำแหน่ง โดยมากพระวิปัสสนาธุระมักจะไม่สึกกลางคันเป็นตัวอย่างข้างดีที่แท้ของพระบรมศาสดา มีทุกวัดทุกวา นับได้เป็นแสน เพราะฉะนั้นคำที่ว่า ทำดีได้ดีเช่นนี้ พระที่ลาสิกขาบทไป โดยมากแม้แต่จะเพียงคันถธุระและมีวิปัสสนาธุระไปบ้างก็ยังส่งผลให้ได้ผลในปัจจุบัน ไปเป็นอนุศาสนาจารย์สอนทหารก็มี ไปเป็นหมอจำหน่ายยารักษาโรคก็มีอีกตะบื๋อ นี่แหละเรียกว่า คุณของพระสังฆคุณมีดังนี้ ปกครองคุ้มครองผู้ปฏิบัติ ถึงจะตกไปสารทิศใด หรือเป็นคฤหัสถ์ก็ไม่ตกต่ำ เพราะรู้จักศีลธรรมของพระบรมศาสดา แสวงหาสัมมาอาชีวะ เพื่อจะประทังกายไปได้นานช่วยรัฐบาลทำกิจก็ไม่ผิดหลัก เพราะว่าประเทศชาติต้องการนักปราชญ์ราชบัณฑิตทุกยุคทุกสมัย เพราะคนไทยต้องการสันติสุขอันแท้จริงทั้งหญิงชาย สมกับประเทศไทยที่มีกระทรวงทบวงกรมและสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ

ปทุมํว มุขํ ยสฺส วาจา จนฺทน สีตลํ
ตาทิสํ โนปเส เวยฺย หทเยสุ หลาหลํ

คนที่มีหน้าบานเหมือนดอกบัว มีวาจาเยือกเย็นเหมือนแก่นจันทน์ คนเช่นนี้ไม่ควรคบ ในใจของเขามีพิษกล้าแข็งยิ่งนัก.

ตอนที่ ๑๖

ตอนนี้จะว่าด้วยคุณธรรมของพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆเจ้ามาประทับที่ใจ ใจก็จะวิเวกไม่มีบาปอกุศลเข้ามาปะปน เพราะว่า พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ได้เข้ามาประจำที่ใจเสียแล้ว จึงทำให้ได้กายวิเวก วจีวิเวก จิตตวิเวก เพราะว่าแรกปฏิบัตินั้นได้ปฏิบัติมาแล้ว วิเวกทั้ง ๓ นี้ไม่ใช่ว่าจะต้องไปอยู่ในถ้ำหรือที่ป่าเขาที่ไหนก็ตาม ถ้าใจวิเวกแล้วก็ย่อมเป็นที่สงัดอยู่เสมอเพราะจิตอันเดียว เมื่อธรรมประจำเสียแล้วอะไรเล่าจะเข้ามาแทนที่ได้ จะอยู่ที่หนึ่งที่ใดก็ตามเมื่อเราไม่ยอมให้อกุศลมูลทั้ง ๓ เข้ามาแทนที่แล้ว มันก็จะสงัดจากบาปอยู่เอง เมื่อจิตสงัดจากบาปแล้วแม้แต่จะอยู่ในที่ประชุมชนหรืออยู่ในที่สารทิศใดก็ตาม ก็เป็นจิตวังเวงอยู่นั่นเอง ผู้ที่ไม่เข้าใจในเรื่องของการปฏิบัติภายในและยังไม่เข้าถึงคุณพระรัตนตรัยที่แท้จริงแล้ว ก็จะต้องไปหาที่วิเวกตามเขาตามภูมิลำเนาต่าง ๆ เพื่อจะให้ห่างจากเสียงเอ็ดอึงของโลก เพื่อทำกิจส่วนตัวที่พระธุดงค์ตามป่าตามเขาเพื่อจะหาที่วิเวก แต่ส่วนพวกเราเป็นหญิงมีกิจธุระมาก จะไปหาที่วิเวกเช่นนั้นไม่ได้เพราะเพศต่างกัน หาที่วิเวกภายนอกนั้นอันตรายมีมาก เพราะมีรูปเป็นศัตรูต่อเพศตรงกันข้าม จึงจำเป็นต้องแสวงหาศีล สมาธิ ปัญญา อินทรีย์สังวร กายสุจริต วจีสุจริต จิตตวิเวก กายวิเวก ต้องประกอบขึ้นในตนโดยการทำสมาธิลืมตาและวิปัสสนาธุระลงไปในตัว จะต้องขับไล่กิเลสที่ทำให้ใจขุ่นมัวออกไปเสียจากจิตจึงจะได้จิตตวิเวก เมื่อจิตตวิเวกแล้วจะปฏิบัติสิ่งใดก็ลุล่วงไปทุกประการ เช่นคุณเล็ก ๆ เขายังกายวิเวก พ้นจากความเป็นเด็กมาแล้วก็อาศัยกายวิเวกนี้แหละ ไปเล่าเรียนตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา ก็ได้อาศัยกายวิเวกนี้เอง เพราะยังไม่มีเจ้าของจึงเรียกว่า "วิเวก" มีแต่บิดามารดาญาติพี่น้องเป็นผู้ปกครองเท่านั้น ไม่ได้ถือกรรมสิทธิ์ดังที่อธิบายมา

ข้างต้นนั้น ตามธรรมดาเขามักจะกล่าวกันว่า "ฉันเลี้ยงลูกได้แต่ตัว ส่วนใจนั้นฉันบังคับเขาไม่ได้" เช่นนี้จึงจัดได้ว่ามีกายวิเวก ส่วนจิตตวิเวกนั้น ถ้านักเรียนคนใดทำสมาธิมั่นก็อาจจะถึงจิตตวิเวกได้ เพราะจะเรียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็เรียนแต่สิ่งนั้นจะมีใครมาเอ็ดอึงก็ไม่วอกแวกไปรับอารมณ์นั้น จึงจะจัดว่าจิตตวิเวกได้ขั้นหนึ่ง ส่วนความสงบก็จะต้องให้กายสงบโดยการมีศีล ๕ ประจำเสียแต่ตั้งยังเยาว์ เพราะว่าศีล ๕ นี้เรียนง่าย

ยังมีชาดกตอนหนึ่งว่า พระอินทร์ได้ลงมาถือศีล ๕ แล้วมีครุฑตัวหนึ่งมาถือศีล ๕ เหมือนกัน มีนาคตัวหนึ่งมาจำศีลอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง พระอินทร์ก็บอกว่า "ฉันได้ละนางฟ้าและกามคุณทั้งหลายลงมาจำศีล ศีลของฉันประเสริฐสุด เพราะละกามารมณ์ได้จึงได้ศีลประเสริฐกว่าของใคร" พญาครุฑก็ว่า "ศีลของฉันประเสริฐกว่า เพราะตามธรรมดาถ้าฉันเห็นนาคแล้วต้องจับมากินทีเดียว ฉันเห็นพญานาคที่มาถือศีลนี้ก็ไม่ทำอันตราย อดอาหารคือพญานาคซึ่งเป็นอาหารของฉัน ฉันยอมอดอาหารโดยถือศีลมั่น ศีลของฉันจึงประเสริฐกว่าศีลของพระอินทร์ เพราะแลเห็นตัวตนอยู่ ส่วนอดกามารมณ์นั้นมิใช่ของยากอะไร ศีลของฉันก็ต้องประเสริฐกว่าของพระอินทร์" ส่วนพญานาคก็บอกว่า "ศีลของฉันประเสริฐกว่าศีลของท่านทั้ง ๒ เพราะได้ละสมบัติในพิภพบาดาลขึ้นมาบำเพ็ญศีลภาวนา ตัดเสียซึ่งกามสุขทั้งหลาย ขึ้นมาอยู่ป่าซึ่งเป็นแดนแห่งมัจจุราชทีเดียว เช่นในวันนี้ ฉันได้เห็นพญาครุฑที่กำลังจะนำฉันไปเป็นเหยื่อ ฉันก็มิได้สดุ้งตกใจกลัวในสิ่งที่จะมาทำอันตรายแก่ชีวิตแม้แต่น้อย ตามปกติแล้วเมื่อฉันเห็นพญาครุฑฉันจะต้องแทรกแผ่นดินหนีไปทีเดียว ทีนี้ฉันได้ถวายชีวิตกับพระรัตนตรัยแล้ว แม้แต่พญาครุฑจะจิกกินซึ่งเลือดเนื้อของข้าพเจ้าก็ไม่หวั่นไหว เพราะฉะนั้น ศีลของข้าพเจ้าจึงประเสริฐกว่าศีลของท่านทั้งสอง" โต้เถียงกันโดยว่าศีลของใครจะประเสริฐกว่ากัน ท่านอ่านแล้วก็โปรดตัดสินเอาเอง ว่าศีลของใครประเสริฐกว่ากัน

การปฏิบัตินั้นจะต้องรู้จักลักษณะของคุณและโทษประโยชน์และใช่ประโยชน์ค้นดูในตนว่า คุณธรรมของพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆเจ้า มีเพียบพร้อมอยู่ในตนหรือยัง เพราะว่าการปฏิบัตินั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องดูตนของตนเองว่ามีกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริตแล้วหรือยัง ให้เพ่งดูตนว่าเป็นไปเพื่อพระธรรม พระวินัยหรือเปล่า ถ้าเป็นไปทางโลภ โกรธ หลง ก็ให้พยายามขัดมลทินเครื่องเศร้าหมองให้ออกไปจากใจ ถ้าใจเป็นสมาธิแล้วจะเห็นตนของตนได้ทันทีว่า จิตใจที่ผ่องแผ้วนี้ได้มาจากไหน ก็จะรู้ได้ว่ามาจากศรัทธาความเชื่อ ศีลการรักษากายวาจา สมาธิลืมตาให้รู้เท่าเหตุดังกล่าวมาแล้ว เพราะฉะนั้น สาธุชนพุทธบริษัทซึ่งได้อยู่ร่วมโลกกันก็ต้องอยู่ด้วยกันด้วยการสามัคคีกัน และสนับสนุนพุทธบริษัทให้เจริญด้วยการศรัทธามั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง แม้แต่ศาสนาไหนจะเข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยก็ตาม เราต้องพยายามพิจารณาดูให้ถ่องแท้ว่าสิ่งนั้นเป็นคุณควรนำมาปฏิบัติ สิ่งนั้นเป็นโทษควรจะงด เพราะว่าในประเทศไทยเราคำสอนแพร่หลายดื่นดื่น วัดไหน ๆ เขาก็มีพระไตรปิฎกกันเป็นส่วนมาก เราพอจะหาพึ่งได้ในคำสอน พึ่งแล้วก็นำมาสอนตนให้ตนเป็นคนมีสัจจะมั่นไม่คลอนแคลน ไม่เห็นศาสนาใดดียิ่งกว่าศาสนาของตน เพราะปุถุชนจะต้องหาหลักธรรมเป็นที่พึ่งถึงจะเข้าถึงธรรมของพระพุทธเจ้าที่แท้จริงได้ การไปวัดก็ต้องให้รู้เท่าว่าจะต้องจำข้อวัตรมาปฏิบัติเพื่อสอนบุตรหลานทางบ้าน ให้รู้จักวัฒนธรรมและศีลธรรมทั้ง ๒ ประการ จะได้ช่วยรัฐบาลบำรุงชาติศาสนา จะได้ไม่ล่าช้าเพราะเรียนวิชาทั้ง ๒ ฝ่าย ทั้งคดีโลกคดีธรรมประจำนิสัยไปเสียตั้งแต่ยังเยาว์ให้รู้เท่าตัวเอง เพราะว่ากาลเวลาที่ล่วงไปไม่ล่วงไปเปล่า ได้สะสมคุณธรรมไว้ในตนก็จะได้เป็นที่พึ่งแก่ตน ไม่ว่าจะทำอะไรต้องมีครูทั้งนั้น ชั่วก็เป็นครู ดีก็เป็นครู ใครเขาทำชั่วก็เป็นครูสำหรับผู้ปฏิบัติว่าจะไม่กระทำชั่วตามเขา โดยเขาทำความดีก็ให้ดูอย่างเขา เช่นต่างประเทศเขามีอุตสาหกรรม คนไทยเราเมื่อจะประกอบอุตสาหกรรมบ้าง ก็ต้องไปดูอย่างต่างประเทศ และดูงานการทุก

ประเภทนำมาให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติได้ จะได้ทัดเทียมอารยชาติเขา ไม่เสียเวลาไปเปล่าเพราะได้อาศัยตาเห็น หูได้ยิน นี่แหละเป็นเครื่องประกอบให้กิจการภายนอกสำเร็จได้ และการปฏิบัติภายในนั้นจะต้องอาศัยใจที่เป็นสมาธิแน่นแฟ้นแนบสนิทไม่ให้คิดกบฏตัวเอง สมมุติว่า เขาจะชวนเราไปประกอบกรรมที่เป็นอกุศลทุกชนิด เป็นไปในทางที่ผิดแล้วต้องงดให้เด็ดขาด เพราะความรักชาติที่แท้จริงชาติเกิดนี้มีอยู่ทุกรูปทุกนาม แต่ว่าจะข้ามมาได้ชาติอันประเสริฐคือมนุษย์ชาตินี้แสนยาก เพราะว่ากรรมดีนั้นน้อยกรรมชั่วนั้นมาก ที่ตามหลักเขาว่า ชาติเกิดคือชาติมนุษย์ที่เป็นประเสริฐที่สุด เป็นแหล่งศึกษาวิชาการของพระบรมโลกนาถศาสดาจารย์จะไปนิพพานได้ ก็ได้อาศัยร่างกายที่ครบอาการ ๓๒ และไม่บ้าบอบอดหนวก จึงจะปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าได้ เพราะฉะนั้น จึงว่าได้ชาติที่ประเสริฐคือครบอาการ ๓๒ นี่แหละเรียกว่าเป็นลาภอันยิ่งใหญ่ไม่มีลาภใดจะเท่าเทียม ต้องมีสมาธิลืมตาเสียแต่ยังเยาว์ พอเติบใหญ่จะได้รู้เท่ากิเลสมาร ขันธมารจะได้ช่วยข้าราชการทั้งทหารและพลเรือนก็ช่วยได้ แม้แต่เพศนั้นจะเป็นหญิงหรือชายก็ช่วยได้เป็นบางประการ บางแผนกเขารับข้าราชการฝ่ายหญิงก็มี การเรียนนั้นเรียนให้ดี เมื่อเรียนดีก็ต้องมีตำแหน่งไม่ว่าจะต่ำหรือสูง บางทีก็ได้เห็นครูตัวเองในด้านวิชาการของแม่บ้าน ช่วยประกอบกิจการทางด้านสวนครัวปลูกผักปลูกถั่วไว้แทนรั้วของบ้าน หัดบุตรหลานให้ช่วยตระกูลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เพราะมีสวนครัวนั้นคือศรัทธา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าใครปฏิบัติได้ไม่ต้องไปซื้อหา สิ่งทั้งหลายก็จะไหลมาเทมาเหมือนดังถ้อยคำของพระบรมศาสดาให้รู้ว่าปัจจัตตังนั่นแหละเป็นที่พึ่งถ้าใครเข้าถึง ก็มีสวนครัวไม่ต้องกลัวอดตาย โอกาสหน้าจะสนทนากับท่านใหม่ในแดนมธุรส.

ตอนที่ ๑๗

ต่อจากกายวิเวก จิตวิเวกนั้น สมมุติว่า ผู้ปฏิบัติที่มีศีลสมาธิอยู่แล้วก็ไม่ใคร่จะลำบากเท่าไรนัก ส่วนกุลธิดาตั้งแต่ยังเยาว์จนใหญ่เปรียบเสมือนที่ว่าง เมื่อจะก่อสร้างอาคารบ้านตึกก็ขุดที่ลงรากได้สะดวกไม่ลำบาก กับการปลูก เหมือนกับปลูกศรัทธาในการเรียนได้ง่าย ดูแต่ตรงมุมยมราชนั้นเขาขุดที่เป็นคลองยังปลูกเป็นที่พักข้าราชการได้สวยงาม เปรียบเสมือนยุวนารีที่มีกายวิเวก จิตวิเวก จะเรียนสมาธิลืมตาและมีศีลห้าไปเสียตั้งแต่ยังเยาว์ก็จะได้ผล เพราะไม่มีกิจกังวลอะไรมาก มีแต่การเรียนหน้าเดียวไม่ข้องเกี่ยวกังวลต่อกิจการอื่น แต่การของแม่บ้านก็เป็นธรรมดาอยู่บ้าง จึงไม่ถือว่าเป็นกิจสำคัญได้เปรียบกว่าผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่ต้องยุ่งกับกิจการของครอบครัวดูบุตรธิดาสาระพัด เป็นเสมือนบ้านที่เตี้ย ๆ แล้วจะปลูกอาคารใหญ่โตลงไปก็จะต้องรื้อบ้านซึ่งรุงรังออกเสียก่อน ถ้ามิฉะนั้นก็สร้างใหม่ไม่ได้ การทำใจนั้นท่านเรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นประตูเรือนยอดของผู้ปฏิบัติ ถ้าไม่ถอนทิฏฐิ ละโลภ โกรธ หลง ให้สิ้นไปเป็นประตูรื้อบ้านเก่าที่รื้อยาก เป็นการเสียเปรียบในด้านกายไม่วิเวก เพราะรุงรังไปด้วยทิฏฐิมานะ เป็นประตูต้นเสาอวิชชาเป็นเสมือนข้างฝา ตัณหาเป็นเสมือนเครื่องประกอบทุกชิ้น นิวรณ์ ๕ เป็นเสมือนผู้รับใช้ หน้าต่างประตูเป็นเสมือนอายตนะทั้ง ๖ เป็นที่มาของอารมณ์ จิตเป็นเจ้าเรือน ถ้าจิตที่ฝึกฝนอบรมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา ดีแล้ว ก็เป็นเสมือนเจ้าบ้านที่มีทุนมากได้รื้อบ้านเก่าโดยไม่เสียดายปลูกเรือนใหม่ได้สวยงาม โดยการมีศีลเป็นเสมือนลงรากฝังเข็มเทปูนแข็งแรง ปัญญาประตูไม้เข็ม ศีล สมาธิ เป็นตัวเรือน ถ้ามีความหมั่นมั่นต่อการปฏิบัติแม้แต่จะติดขัดในด้านกายไม่วิเวก ส่วนใจนั้นให้วิเวกได้ เช่นสามีไปทำงาน บุตรหลานไปโรงเรียน เขาผู้นั้นอยู่บ้านก็

พยายามทำจิตให้วิเวก ด้วยการอาศัยสมาธิลืมตาเป็นวิปัสสนาธุระไปในตัว กวาดบ้านก็ให้รู้สึกอยู่ภายในว่า จะกวาดบ้านให้สะอาด เหมือนกับใจที่ใสสะอาด อยู่ภายในเพราะว่าใจไม่ไปยึดกายที่มีกิจการภายนอกเข้ามาเป็นอารมณ์ กายทำงานปากกล่อมหลานใจปฏิบัติหัดแจกกันเป็นส่วน ๆ ทีหลังก็จะได้จิตตานุภาพโดยสมาธินั้นนั่นเอง ดูแต่เขาหัดเล่นกลเขายังลวงเอาสตางค์คนได้หนักหนา ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นกลไม่ใช่ของจริงก็ยังอุตส่าห์ไปดู อาการภายนอกล้วนแต่มีเล่ห์กลมารยาทั้งนั้น ไม่ใช่ของจริงสักสิ่ง รูปร่างสวย ๆ ก็มารยาเหมือนกัน ถ้าไม่มารยาก็ไม่ต้องแก่ ที่นี้คนส่วนมากไปหลงวนอยู่ในคติธรรมดาของโลก ซึ่งเป็นห้วงมหรรณพหรือกำกงแห่งสงสารวัฏฏ์ แต่การปฏิบัติก็ต้องอาศัยเหตุเหล่านี้มาเป็นครู ถึงจะแต่งตัวให้สวยหรูก็ไม่พ้นชรามรณะไปได้ ควรจะหัดใจให้วิเวก ไม่ให้เกาะเกี่ยวกับสิ่งล่อลวง ลองดูภาพถ่ายตั้งแต่สมัยก่อนที่เขาแต่งตัวตัดผมกันไรจับเขม่าย้อมเล็บด้วยใบเทียน ล้วนแต่หาได้ในบ้านทั้งนั้น เพราะว่าโบราณท่านปลูกพุดย้อมผ้า ดอกกรรณิกาก็ใช้ได้ ใช้ผ้าจีบห่มสะไบ จึงไม่สูญเสียทรัพย์ที่หามาได้ไม่เท่าไรนัก สมัยนี้เป็นสมัยศิวิลัยคนท้องใหญ่เขาก็ใช้สเตรัด เขาไม่ต้องจับเขม่ากันไร เขาใช้ลิปสติคทาปาก เขียนคิ้วให้โก่งไม่ต้องกันเหมือนโบราณ เพราะว่าการดูสอนให้ทำ เพราะเขามีลครรำผัดหน้าเขียนคิ้วทาปาก ดูกันมาก ๆ หนก็เลยทำตนให้เหมือนลคร เลยกลายเป็นลครโรงใหญ่ เพราะเป็นสมัยประชาธิปไตย สมัยวิทยาศาสตร์ตกค้นล้วนแต่ของลวงตัวเองทั้งสิ้น สำหรับคนแก่ฟันหักก็ใส่ฟันไว้เพื่อเคี้ยวอาหาร ผมหงอกก็ย้อมผมเพื่อเข้าสังคม นี่เป็นของธรรมดาไม่เป็นไร ที่นี้เด็กที่อยู่ในวัยผมยังไม่ทันหงอกก็ไปย้อมกับเขาด้วย โดยไม่คำนึงว่าจะเสียทรัพย์ไปโดยไร้ประโยชน์ จะเป็นเหตุให้รากผมเสียโดยน้ำยากัดทำให้ผมหงอกเร็ว เลยต้องกลายเป็นย้อมผมตั้งแต่ยังสาว ความเป็นจริงดูแหม่มเขามาเมืองไทยเห็นเขาปล่อยไปตามธรรมชาติ มองดูงามเพราะผมสีทองเป็นฝอย ในประเทศไทยก็มีอยู่มากที่ปล่อยไปตามธรรมชาติ นักเรียนส่วนมากที่เรียนกันตั้งแต่เยาว์ถึงชั้นปริญญา ก็มีอยู่มากหนักหนาที่ปล่อยไปตามธรรมชาติเป็นส่วนมากเหมือนกัน การที่ฉันพูดมาในที่นี้ เพราะมีผู้ขอให้พูด การพูด

เลอะเทอะก้าวก่ายเช่นนี้ก็ด้วยการสามัคคีระหว่างเพศเดียวกัน กำลังเรียบเรียงอยู่ พอดีมีหญิงขอทานคนหนึ่งมาร้องเพลงเรื่องพระรถ—เมรี เพราะเหตุนี้จึงยกขึ้นมาเปรียบเทียบไว้พอเป็นคติสอนตน เรื่องพระรถตอนนี้ได้มอมเหล้านางเมรี และลักไม้กระบองซึ่งเป็นของนางเมรีเก็บไว้ บอกว่าชี้ต้นตาย ชี้ปลายเป็น และมีห่อของถึง ๕ ห่อ ห่อที่ ๑ โรยลงก็กลายเป็นขวากหนาม ห่อที่ ๒ เป็นไฟไหม้ลุกลาม ห่อที่ ๓ เป็นแม่น้ำขวางหน้า ห่อที่ ๔ คือห่อลูกตานางสิบสอง ห่อที่ ๕ เป็นยาผงสำหรับรักษาตา พอโรยเข้าไป ลูกตาก็ติดเห็นได้อย่างเก่า พระรถได้ลักห่อของ ๕ ห่อ แล้วขึ้นม้าเหาะไป ส่วนนางเมรีสร่างเมาแล้วก็ตามพระรถไป พระรถเห็นนางเมรีตามมาก็แก้ห่อยาห่อที่ ๓ ออกโปรยไป ก็เป็นแม่น้ำขวางหน้า นางเมรีจะอ้อนวอนสักเท่าไรให้พระรถกลับไปเมืองยักษ์ พระรถก็ไม่ยอมกลับ เลยมีมโนมัยเตือนว่าจะเอาลูกตาไปใส่ให้มารดา โดยความกตัญญูของพระรถนั้นก็เลยไม่ยอมมาหานางเมรี นางเมรีก็เลยตายอยู่ที่ฝั่งน้ำนั้น พระรถก็ได้ลูกตาไปใส่ให้นางสิบสอง และได้ฆ่านางหลงทมานตายด้วยการใช้ไม้เท้าของนางหลงทมานเอง ห่อที่ ๑ เทียบได้กับอวิชชาหุ้มห่อก็เป็นประตูมีขวากหนาม เพราะว่าเมื่อความหลงครอบงำแล้วจิตใจก็ไม่ผ่องแผ้ว เป็นเสมือนขวากหนามมีทุกทิศ ถ้าอวิชชาไม่หุ้มห่อแล้วก็จะหนีเมรีซึ่งเป็นประตูตัณหา ๓ ซึ่งตัดขาดจากสันดานไม่ให้มาเบียดบังใจได้ ใจก็จะกลายเป็นวิชชาจรณต่อไป

ห่อที่ ๒ ได้กับตัณหา ๓ ดังที่เรียงมาแล้ว คือเมื่อเกิดไฟ ๓ กองนั้นลุกลามทั่วไป ก็จะต้องอาศัย ศีล สมาธิ ปัญญา คุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์เป็นประตูยาห่อที่ ๓ คือน้ำพระธรรม พอโปรยลงก็เป็นน้ำกั้นนางเมรีไม่ให้ตามมาได้ คืออาศัยความเห็นจริง คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เมื่อรู้เท่ากิเลสมารเหมือนพระรถ รู้เท่าว่านางเมรีจะตามมาล่อลวงให้กลับไปหลงด้วยมารยาหญิง เป็นเสมือนตัณหาที่จะกางกั้นหนทางพระนิพพานเสียฉะนั้น ที่ว่าเหมือนมโนเตือนพระรถให้กลับไปใส่นัยตาให้นางสิบสองนั้น ก็ได้กับมโนคือใจที่ยังตัดไม่ขาด ก็ต้องทำสมาธิให้ก้าวหน้าเหมือนกับพระรถ มีสติสัมปชัญญะด้วยความกตัญญูต่อมารดา จึงได้รีบ

ไปใส่นัยตานางสิบสอง ตอนนี้เทียบเท่ากับมีตาปัญญาทั้ง ๖ อายตนะ คือมีตาปัญญาประจำ เพราะอาศัยยาห่อที่ ๕ คือผู้เรียนจะต้องกำหนดขันธ์ ๕ สภาวธรรมนามรูปให้เห็นชัด ๆ ว่ารูปไม่เที่ยงเป็นทุกข์ สมมุติว่าผู้ที่มีแต่ตาเนื้อก็เปรียบเหมือนถูกควักนัยตาทั้งสอง แต่ส่วนนางเภาสุดท้องซึ่งเป็นมารดาของพระรถถูกควักแต่ข้างเดียวจึงได้เลี้ยงพระรถไว้ช่วยนางเภาได้ เภานี้คือตัว "ภ" หมายถึงการค้ากำไร คือสร้างกุศลไว้ด้วยการบำเพ็ญตนไม่ยอมให้อกุศลครอบงำ สมมุติว่าเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อก็เหมือนกับตาที่เหลืออยู่อีกข้างหนึ่ง ถ้าเชื่องมงายก็เหมือนกับมารควักตาออกทั้ง ๒ ข้าง ถ้ามีธรรมก็เหมือนกับมีพระรถไว้ช่วยนางสิบสอง เทียบเท่ากับอายตนะภายใน ๖ ภายนอก ๖ เพราะกองวิญญาณ ๖ นั้นกลายเป็นรสพระธรรมจึงชนะมารคือเมรี หนีมารยาซึ่งล่อลวงมาตั้งแต่เยาว์ เพราะได้อบรมมาด้วยการแต่งกายให้สมวัยและใจที่รักสวยรักงามมาแต่ยังเยาว์ เมาไปด้วยรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ โดยมากตกลงในขั้นลูกสาวยักษ์กันทั้งนั้น ผู้เรียบเรียงเองก็เคยโลภ โกรธ หลง มาแล้วเหมือนกัน แต่เวลานี้ที่เรียบเรียงหนังสือนี้ก็ตกเข้าในขั้นหลงเหมือนกัน เขาขอให้เรียงก็เรียงไปตามเรื่อง ถ้าไม่เรียงไปตามเรื่องของโลกแล้ว ก็พูดกันไม่รู้เรื่อง เช่น เขาขอให้พูดเรื่องการแต่งกาย บอกมาว่าผู้หญิงนุ่งกระโปรงเว้าหน้าเว้าหลัง ผู้เรียบเรียงก็ไม่เคยเห็นจึงไม่พูดตามที่เขาขอ ถ้าไม่แต่งตัวเสียเลยก็เข้าสังคมกับเขาไม่ได้ เช่น เขานุ่งผ้าถุงเราจะนุ่งโจงกระเบนก็เข้ากันไม่ได้ เรียกว่าสมัยวัฒนธรรมมีศีลธรรมก็ต้องปฏิบัติกันไปตามวัยไม่ให้ล้าสมัย เพราะหญิงไทยต้องจัดระเบียบให้เรียบร้อยไปตามสภาพของสมัยนิยม การพูดมาไม่ใช่ค่อน ติ ชม จะพูดไว้เพื่อความหลุดพ้น เพราะสมาธิลืมตานั้นได้เห็นของจริง คือเห็นเด็ก เห็นคนสาว เห็นคนแก่ เห็นคนตาย เพราะความเห็นที่ถูกคือต้องเห็นจริง ๆ อวิชชาจึงจะไม่บัง

โอกาสหน้าจะอธิบายเรื่องกระบองของยักษ์หลงทมาน.

ตอนที่ ๑๘

จะอธิบายต่อถึงเรื่องทุกข์ ที่เห็นง่าย คือ ผู้ใดไม่มีศีล มีสัตย์ย่อมเกิดทุกข์ สมมุติว่าไม่รู้จักประมาณตนว่าตนว่าเป็นคนชั้นไหน เป็นคนชั้นต่ำ ถ้าไม่รู้จักประมาณตนก็จะมักใหญ่ใฝ่สูงจนเกินศักดิ์ เช่นเห็นเขามั่งมีเป็นเศรษฐี ตนยากจนมัวแต่ไปเฝ้าคิดว่า ฉันอยากจะเป็นคนมั่งมีเป็นเศรษฐีกับเขาบ้าง มัวแต่ "ขึ้นสวรรค์ในอก" ความทะเยอทะยานนั้นก็บันดาลให้ซื้อลอตเตอรี่ทุกงวด เดือนหนึ่งก็หมดไปหลายบาท พอซื้อได้วันนั้นก็ได้ขึ้นสวรรค์ว่าฉันจะถูกที่หนึ่งละ จะเป็นเศรษฐีกับเขาบ้าง แต่นรกมันเจือปนอยู่ในสวรรค์ พอถึงปลายเดือนสตางค์ก็ไม่ค่อยจะมีซื้อกับข้าว พองวดสุดท้ายก็หวังเป็นเศรษฐีอีก อดรับประทานไปซื้อลอตเตอรี่ พอลอตเตอรี่จวนออก ก็ภูมิใจว่าจะเป็นเศรษฐีคราวนี้ละ พอฟังประกาศก็รู้ว่าคนอื่นเขาถูกไปแล้ว ก็เลื่อนลงมาตลอดลงมาจนถึงหางเลข หางเลขก็ไม่ถูกก็กลายเป็นเกิดทุกข์คือหมดสตางค์ คือตกนรกทั้งเป็นคือเป็นทุกข์นั่นเอง เพราะว่าลอตเตอรี่ก็เป็นการพนันชนิดหนึ่งที่เรียกว่ากินแบ่ง ถ้าผู้ปฏิบัติอยากจะสิ้นทุกข์แล้วขออย่าได้เล่นการพนันใด ๆ เพราะการพนันทุกชนิดย่อมเกิดโทษได้ พูดไว้จำเพาะผู้ที่จะเข้าถึงพุทธธรรมเท่านั้น ส่วนสาธุชนผู้หวังรวยไม่เกี่ยวกับคำพูดข้อนี้ เพราะว่าผู้ที่จะเข้าถึง "สันติ" อันแท้นั้นจะต้องเลิกการพนันทุกชนิด เพราะเป็นอบายมุขที่พระท่านห้ามเด็ดขาด ตั้งแต่ครั้งพุทธกาลพระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมครั้งไรมีคนได้มรรคผลทุกครั้ง เพราะสมัยนั้นลงได้เชื่อแล้วต้องเป็นเชื่ออย่างเด็ดเดี่ยวไม่กลับกลอกคลอนแคลนเหมือนสมัยนี้ บางท่านที่ดีก็มากแต่ท่านไม่ยอมแสดงตนหรือโอ้อวดเพราะวินัยบังคับ ส่วนผู้เรียงไม่ได้ถือวินัยบัญญัติ เพียงแต่ปฏิบัติตามคำสอนที่พระองค์บัญญัติไว้ เพียงโพธิปักขิยธรรม ๓๗ เป็นหลักไว้สนทนาสู่กันฟังเท่านั้น ไม่ใช่จะอวดรู้เป็นเพราะมีผู้ขอให้เรียงจึงเรียงให้ สมมุติว่าจะมีผู้ติชมผู้

เรียบเรียง ๆ ก็จะไม่ถือเป็นอย่างอื่น จะถือว่าท่านติเพื่อก่อในกายสามัคคีกันในด้านสังคมระหว่างพุทธบริษัทเท่านั้น ไม่ได้หวังประโยชน์อะไรสักสิ่ง เพราะเห็นแล้วว่ามิสตางค์ก็เกิดทุกข์ไม่รู้จะว่าไปทำอะไร จะไปจ่ายของรับประทานมากก็เป็นเครื่องทุกข์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติเมื่อหวังสิ้นทุกข์แล้วต้องคายโลกามิสทั้งปวงจึงจะชอบ เพราะว่าสมัยนี้เป็นสมัยศิวิลัย จะเดินไปทางถนนไหนก็ราบรื่นแผ่นดินเรียบเป็นหน้ากลอง เพราะถนนยุทธศาสตร์ก็มีมาก ทุกสายล้วนแล้วแต่เจริญเป็นส่วนมาก อันนี้ก็เป็นเหตุให้เกิดทุกข์อีกเหมือนกัน อยากจะไปลพบุรี จันทบุรี หัวหิน นครราชสีมา ค่าโดยสารรถไม่มีจึงเกิดตกนรกขึ้นจนบัดนี้ จะเดินไปชมถนนทุกสายก็ไปไม่ไหว เพราะสตางค์เป็นพระเจ้าของคนโลภ หวังเสี่ยงโชคก็ไม่สมปรารถนา เพราะฉะนั้น กุลบุตร กุลธิดาทั้งหลาย ขอให้ตั้งใจเรียนจริง ๆ โดยสมาธิมั่นในการเรียน นาน ๆ ครูจะพาไปชมภูมิประเทศต่าง ๆ ปีละสักครั้งสองครั้งก็พอทำเนา เพราะเขาค่าใช้จ่ายไม่แพง เพราะเฉลี่ยกันเป็นส่วนรวม ไม่ต้องเป็นกังวลถึงคราวจะไปไหนก็ไปไม่ต้องเอาใจไปคิดใจให้เสียการเรียน เพราะกำหนดทำใจให้สมาธิและอุเบกขาไปในตัวว่า ถ้าฉันไม่ขัดข้องต้องเป็นได้ไป ไม่ว่าจะทำกิจการใด ๆ ก็ดี ถ้ากลัวทุกข์จะเกิดอยู่เสมอแล้วย่อมเป็นสุข เหมือนกับมีแก้วสารพัดนึกอยู่ในตัว แก้วมีถึง ๖ แห่ง มีตาเป็นแก้ว คือตาใสไม่ใช่ตาที่ขุ่นมัว เพราะเห็นเขาจะทำอะไรก็ให้พิจารณาว่าสิ่งนี้ผิดสิ่งนี้ถูก ถ้าสิ่งที่เห็นนั้นเป็นมงคลก็ให้นำมาใช้ นึกจะดูหนังสือก็ดูได้เรียกว่าตาใสเป็นแก้ว ไม่เพ่งโทษคนอื่น ไม่มองคนอื่นด้วยการเหยียดหยาม มองแล้วให้เป็นอุเบกขา ไม่ยินดียินร้าย เรียกว่าตาใสเป็นแก้วสาระพัดนึก

หูเป็นแก้ว เมื่อฟังคำสอนก็รู้ได้ทันท่วงที และจำมาปฏิบัติ หรือจะฟังเสียงดีดสีตีเป่าไม่ยินดีในสิ่งเหล่านั้น และไม่ติดในสิ่งเหล่านั้น จึงจะเรียกว่าหูที่เป็นแก้วสาระพัดนึก

จมูกเป็นแก้วนั้น คือ หายใจเข้าออก เมื่อสูดกลิ่นหรือหอมก็ไม่ให้ยินดีในสิ่งเหล่านั้น เมื่อครูหรือผู้ปกครองจะสอนก็ไม่ต้องทำจมูกชีดชัดในท่าขัดเคือง ต้องตัดจมูกไม่ให้ยินดีในสิ่งต่าง ๆ ก็เรียกว่า จมูกเป็นแก้วสาระพัดนึก

ปากเป็นแก้ว คือจะพูดสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ให้มีสัตย์จริงทุกคำ ตลอดจนกระทั่งรับประทานอาหารก็ไม่ให้ติชม จึงจะเรียกว่า ปากเป็นแก้วสาระพัดนึก นึกจะพูดสิ่งใดก็มีแต่ประโยชน์ทั้งสิ้น มีคนเชื่อถือโดยการพูดจริง

มือเป็นแก้ว ไม่แตะต้องของผู้อื่น มือบริสุทธิ์ไม่เป็นขะโมยและไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ประทุษร้ายมิตรด้วยการลงมือทำร้ายผู้ใด ได้อาศัยเขียนหนังสือทำการบ้านหรือเพื่อกิจการที่เป็นสัมมาอาชีวะทุกชนิด จึงจัดว่ามือเนรมิตเป็นมือแก้วสาระพัดนึก

กายแก้วนั้นสำคัญมาก เพราะเป็นที่ตั้งของแก้วทั้ง ๕ ต้องอาศัยส่วนรวมของแก้วอยู่ที่กายทั้งสิ้น คือกายนั้นตลอดกระทั่งกายกรรม วจีกรรม มโนกรรมรวมอยู่ที่กายทั้งสิ้น ถ้าไม่มีกายแล้วก็จะไม่มีที่ตั้งแห่งแก้วทั้ง ๕ นั้น เพราะว่าจะสวดมนต์ไหว้พระก็ต้องครบทั้งอายตนะ ๖ จะไหว้จะกราบก็ต้องครบองค์ ๕ เรียกว่า "เบญจางคประดิษฐ์" คือหน้าผากถึงพื้น ๑ ฝ่ามือทั้ง ๒ หัวเข่าทั้ง ๒ รวมเป็น ๕ ฉะนั้น ทั้ง ๕ อย่างนี้มีคารวะดังที่เรียงไว้แล้ว ก็จะเป็นแก้วสาระพัดนึกทั้ง ๕ ประการ ส่วนมโนนั้นก็เป็นแก้วสาระพัดนึกภายใน ที่เรียกว่า "ใจดีราวกับแก้วสารพัดนึก" นึกจะเรียนหนังสือก็พร้อมทั้งสามส่วน คือ กาย วาจา ใจ ก็เรียนสำเร็จ จะนึกให้สอบไล่ได้ ถ้าไม่ละความเพียรพยายามก็ต้องใช้แก้วสาราพัดนึกทั้ง ๖ ประการนี้ใช้ได้ทุกอย่าง นึกจะไปโรงเรียนก็ให้กายแก้วไปเรียน แต่ขอให้ระลึกถึงว่าอาการกาย วาจาใจ ให้เป็นใสเหมือนกับน้ำอยู่ในสระแก้วซึ่งไม่มีเปือกตม จึงจะสมกับยุวชนที่มีสมาธิลีมตา เป็นลูกแก้ว หลานแก้วของบิดามารดา ด้วยกุศลธรรมจึงมีศาสนาเหมือนร่มแก้วกางกั้น จึงไม่มีภยันตรายนิรันดร์ เมื่อมีรัตนตรัย

แก้วทั้ง ๓ ภายใน เพราะอาศัยสมาธิลืมตาเป็นเครื่องสนับสนุนให้เยาวชนใจบุญตามพระจึงจะชนะทุกประการ เติบใหญ่จะได้ไปสวรรค์นิพพาน เพราะนางแก้วกล่าวแล้ว คือ ศีลบริสุทธิ์ จึงเป็นบุตรพระแท้ ควรจะแน่ได้ที่หนึ่งเพราะจิตถึงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ จะพูดถึงทุกข์ สัจจ์ และสมุทัย ในปัจจุบันให้ชื่อว่าโลกันตนรก เป็นที่ตกลงสำหรับสรรพสัตว์ที่จะไปเกิดในมนุษย์โลกต่อไป ตอนนี้เป็นตัวสมุทัยแท้ ข้อหนึ่ง สัตว์ที่ปฏิสนธิเข้าสู่ครรภ์มารดาตั้งแต่เดือนต้น คือเดือนที่หนึ่งของการตั้งครรภ์ ครรภ์นี้เทียบกับโลกันตนรกทีเดียว เพราะจิตที่ไปปฏิสนธินั้น ๆ เริ่มเติบโตขึ้นทุกวัน ไม่เห็นเดือนเห็นตะวัน เพราะว่าในครรภ์มืดตื้อและอุดอู้อยู่ในขุมนรกนั้น ถ้ามารดานั้นรับประทานของเผ็ดร้อนเข้าไป ก็เท่ากับสุมไฟเผาสัตว์ด้วยไฟธาตุอันแรงกล้า ทนทุกข์เวทนาอยู่ในครรภ์ ทนทุกข์จุกเข่าคู้เข่าคล้ายลูกไก่อยู่ในฟอง เพราะว่าในท้องนั้นเต็มไปด้วยมูตรคูถ น้ำเลือด น้ำหนองดูเป็นที่น่าเวทนายิ่งนัก ทนทุกข์เวทนาอยู่ประมาณ ๙ เดือนเป็นกำหนด หรือ ๑๐ เดือนเป็นบางคน ต้องทรมานอยู่ถึง ๑๒ เดือนก็ไม่มีความสุข ถึงคราวจะพ้นทุกข์จากนรกขุมใหญ่ พอทอดกายออกมาได้ก็ทนทุกข์เวทนา เพราะว่ากุมารีกุมาราที่ได้คลอดพ้นจากครรภ์มารดาแล้วก็จริงอยู่ ยังต้องอาบน้ำฟอกสะบู่ถูน้ำมันมะกอกลอกสิ่งสกปรกด้วยการใช้น้ำอุ่น แต่เนื้ออ่อนก็กลายเป็นร้อนแทบทนไม่ได้ ตอนนี้เทียบกับอสุรกายที่เปลือยกายได้แต่ร้องขอส่วนบุญ ฝ่ายหมอหรือผู้ปฏิบัติก็การุญหยอดน้ำให้เขายังต้องผูกพันธนาการไม่ให้ดิ้นรนได้ แม้แต่จะกระดิกพลิกกายก็แสนยาก ต้องทนลำบากเพราะปากเล็ก

ในชาดกว่าเปรตปากเท่ารูเข็ม คือ เมื่อครั้งพุทธกาล พระบรมศาสดาจารย์พาพระสาวกไปบิณฑบาตถึง ๕๐๐ รูป เห็นเปรตตนหนึ่ง เปลือยกายแล่นลงไปในน้ำเพื่อจะบริโภคน้ำนั้น น้ำก็เหือดแห้งไปกลายเป็นเปลวไฟไหม้ สัตว์นรกนั้นก็

ต้องกระโดดโลดแล่นขึ้นมาบนฝั่ง พระพุทธองค์ทรงมีพระกระแสรับสั่งให้พระภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูป นำบาตรลงไปที่แม่น้ำนั้น ตักน้ำขึ้นมาองค์ละบาตร ๆ พระบรมโลกนาถก็บันดาลให้เปรตตนนั้นลงนอนหงาย พระภิกษุทั้งหลายก็เทน้ำลงในปากเปรตนั้น ด้วยอำนาจของกรรมบันดาล น้ำนั้นจะล่วงลำคอเปรตตนนั้นก็หาไม่ พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติไว้ว่า ทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว ดังที่ได้เห็นกันต่อ ๆ มาจนทุกวันนี้

ตอนนี้จะย้อนกล่าวถึงทารกผู้เกิดใหม่ เขาก็เรียกกันว่าทารก เพราะมาจากนรก เขาจึงต้องเรียกว่าตัดสายรก พอถึงเดือนหนึ่งโดยมากเขามักจะโกนผมไฟ คือสมมุติว่าได้พ้นจากไฟนรกมาได้ ๓๐ วัน ตรงกับบารมี ๓๐ ทัศ ของพระพุทธเจ้าเป็นเครื่องหมายความเกิด เพราะได้อาศัยทานบารมี ศีลบารมี จึงได้ชีวิตอินทรีย์ที่สมบูรณ์ครบอาการ ๓๒ ส่วน ญาติพี่น้องบิดามารดาก็มาทำขวัญให้ ในขั้นต้นเขามักจะใช้กำไลข้อผี เพราะเหตุนี้จึงยกมาพูดไว้ว่า ใครพิจารณากายให้เห็นว่าต้องเป็นผี ก็จะมีกำไร เพราะเชาว์ไวเห็นกายเป็นผีเสียตั้งแต่ยังมีชีวิตจิตก็จะผ่องใสได้กำไรคือบุญ ถ้าไม่รู้เท่าก็จะหมกมุ่นไม่รู้ตัว มัวเพลินผูกสมัครรักลูกหลานไปตามอาการของชาวโลก ก็จะต้องนั่งโงกงมแก่ เพราะว่าทารกนั้นแก่วันแก่คืนขึ้นทุกที แต่สมัยนี้ไม่ใคร่จะเห็นทุกข์ในระหว่างเลี้ยงลูกเท่าไรนัก เขามักจะใช้แป้งหรือนมแทนนมมารดา ถ้ามารดาให้นมเอง ก็จะได้เห็นหน้าตาของบุตรธิดาระหว่างรับประทานนมตอนที่เขาเรียกว่าจำหน้ามารดาได้ โดยอาศัยมารดาที่รักบุตรเป็นที่สุดของการรัก รักใดไม่ปานมารดารักถึงจะทุบอกกัดนมให้เจ็บหนักก็รักลูกไม่ผูกโกรธ ยกโทษให้ด้วยใจดี มีเมตตา ค่ำเช้าเฝ้าเสน่หาไม่เว้นวัน พระคุณนั้นจึงเหลือล้นที่จะคณนานับประมาณได้ พอเติบใหญ่มาหน่อย ท่านก็ส่งบุตรธิดาไปโรงเรียนอนุบาล เพื่อให้บุตรหลานได้วิชา ต่อมาพ้นจากอาการกิริยาของเปรตวิสัย กลายเป็นมนุสโส

เพราะครูสอนให้ว่า อรหังสัมมาสัมพุทโธ ว่านะโมนอบน้อมต่อคุณพระรัตนตรัย จึงได้นามว่า มนุสโส เพราะโตไวก็เลื่อนขึ้นเป็น มนุสสลาโภ เพราะได้รูปมนุษย์เป็นลาภอันประเสริฐ จึงได้เลื่อนขึ้นจากโรงเรียนอนุบาลไปโรงเรียนใหญ่ได้ลาภทุกวัย ขั้นต้นประถมวัยก็ได้ทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนนั้น คือให้ค่าเล่าเรียน ลาภภายในก็คือความสุขกายสบายใจ จึงไปเรียนได้ทั้งนอกประเทศและในประเทศ เข้าเขตมนุสสเทโวเป็นมนุษย์เทวดาหรือเทพธิดา หมายถึงเมื่อเวลาหนุ่มสาว ต่อมาก็ต้องเวียนมาเป็นพรหมในโลกมนุษย์ คือพรหมวิหาร ๔ และพรหมของบุตรธิดา ส่วนพรหมเขาก็เรียกว่า พรหมโลก ถ้ามีความฉลาดก็ต้องให้กลับชาติเป็นมนุสสธัมโม จึงจะไม่ต้องอนาโถ เพราะถึงคุณพระพุทโธ พระธัมโม พระสังโฆ ก็เป็นสุข ดังพระบรมพุทโธวาทประกาศไว้ให้สาธุชนทั้งหลายทราบทั่วกันว่า พระพุทธองค์ทรงกลัวเกิด ถ้าได้ชาติกำเนิดก็จะต้องเข้าสู่ครรภ์ คือโลกันตนรก ดังที่ยกมาเปรียบเทียบไว้เป็นอุทาหรณ์สอนกุลบุตรกุลธิดาให้รู้จักคุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์

จะยกพระกรุณาธิคุณมาอธิบายไว้ว่า พระกรุณาอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธเจ้ามีดังนี้

อนึ่ง พระองค์ได้ทรงฝากพระศาสนาไว้กับพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นที่เคารพของไพร่บ้านพลเมืองเนื่องถึงกัน พระมหากษัตริย์ได้ทรงรับและมีอุปถัมภกเป็นทายกต่อมาเสมอต้นเสมอปลาย ช่วยให้พระภิกษุสุขกายตลอดมาได้ถึงปัจจุบันนี้ โดยได้รับมรดกตกทอดต่อ ๆ กันมานาน ตั้งแต่พระบรมศาสดาจารย์ยังทรงพระชนม์อยู่ จนถึงดับขันธปรินิพพานนานตลอดกาลมาถึงสมัยปัจจุบัน เพราะไทยมั่นในศาสนาของพระบรมศาสดาจารย์ ยังถาวรวัฒนาการสืบไปในอนาคตกาลจนบรรจบครบรอบ ๕๐๐๐ พรรษาด้วยความสามัคคีในระหว่างชาติกับศาสนา มิได้

จิตจางว่างเว้นประการใด เพราะอาศัยพระมหากษัตริย์ปฏิบัติตามพระวินัยบัญญัติของพระบรมศาสดาเพราะได้รับฝากไว้ ประเทศที่เจริญอยู่ได้ก็เพราะอาศัยคุณพระรัตนตรัยคุ้มครอง เมืองไทยจึงเป็นเมืองทองอยู่ได้ก็เพราะอาศัยสามัคคีมีศีลธรรมและวัฒนธรรมประจำชาติดังนี้ จึงจัดว่าพระชินสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระคุณอันประเสริฐสูงสุดเหมือนมนุษย์และเทพดาทั้งหลาย ไม่มีสิ่งใด จะเปรียบปานเทียบเท่าพระมหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า เป็นที่สักการะอันประเสริฐที่สุดของมนุษย์และเทพดาทั้งหลาย โดยพระธรรมคำสอนสาธุชนให้กลายเป็นกัลยาณชน เลื่อนจากกัลยาณชนเป็นอริยชนได้อรหัตตผลก็มี ตั้งต้นแต่พระปัญจวัคคีย์ทั้งห้าให้ได้อรหัตตผล. พ้นจากสาธุชนมาเป็นอริยสงฆ์สาวกของพระศาสดา จึงจัดว่าพระกรุณาธิคุณที่แท้

หิตการี ปโร พนฺธุ พนฺธุ อหิโต ปโร
อหิโต เทหโช พฺยาธิ หิต มารญฺญ โมสธํ

คนอื่นทำประโยชน์ชื่อว่าเป็นญาติ ญาติที่ไม่ทำประโยชน์ ชื่อว่าคนอื่น โรคเกิดในร่างกายไม่ทำประโยชน์ ยาเกิดในป่าทำประโยชน์

ตอนที่ ๑๙

ตอนนี้จะยกพระกรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า มากล่าวไว้ในที่นี้ ในแบบว่า

แม่ธรณีขึ้นมาบีบมวยผมให้หลั่งไหลออกมาท่วมพญามารพ่ายแพ้ไปนั้น เทียบได้กับพระกรุณาธิคุณดังกล่าวไว้แล้วนั้นตอนนี้จะยกตัวอย่างขึ้นมาเปรียบเทียบ ไว้สู่กันฟัง พระกรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้านั้น เปรียบเสมือนหนึ่งน้ำในชมพูทวีปที่หลั่งไหลมาในมหาสมุทร และในมนุษย์โลกและน้ำฝนที่ตกมาให้พุทธบริษัทได้ทำมาหาเลี้ยงชีพ ด้วยการกสิกรรม อุสาหกรรม ทุกชนิดต้องอาศัยน้ำเหมือนกัน ถ้าไม่มีน้ำแล้วจะทำอะไรก็ไม่ได้ผล ต้องอาศัยน้ำจึงจะประกอบกิจนั้น ๆ ได้ตามความปรารถนา แม้แต่จะใช้น้ำนั้นให้เป็นไฟก็ยังเป็นได้เพราะอาศัยน้ำตกจากที่สูงนั่นเอง จึงจะทำให้เกิดไฟได้หรือรถยนต์ เรือยนต์ รถไฟ เรือไฟ ถ้าไม่อาศัยน้ำแล้ว สิ่งเหล่านั้นจะต้องระเบิดทีเดียว เพราะฉะนั้นพระกรุณาของพระพุทธเจ้าจึงเหลือที่จะนับคณาได้ ที่ยกมาเทียบไว้เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจของสาธุชนส่วนหนึ่งเท่านั้นจะได้รู้ไว้บ้างว่าพระกรุณาธิคุณมีมากมายนัก จะเปรียบด้วยภูเขาและแผ่นดิน ก็ยังไม่เท่าพระธรรมที่หลั่งไหลมาจากพระธรรมคำสอนโดยพระภิกษุพุทธบริษัท ได้นำมาแยกย้ายคำสอนสาธยายไว้หลายอย่างหลายประการ สำหรับที่จะไว้ปราบมาร คือกิเลสมาร ขันธมาร มัจจุมารให้พ่ายแพ้ไป ถ้าผู้ปฏิบัติ เมื่อทำจิตใจให้ผ่องใสก็เหมือนกับได้เนื้อนาที่ดีมีฝนตกต้องตามฤดูกาล ด้วยกุศลทานที่ตนประกอบแล้ว คือทานศีล ดุจเนื้อนาที่มีพืชสมบูรณ์ หน้านาปลูกข้าว หน้าแล้งปลูกแตงปลูกผักปลูกถั่วทำสวนครัวไว้ค้า เพราะชาวนามีเวลาประกอบกสิกรรมตามหน้าที่ ต้องมั่งมีทุกคน เว้นไว้เสียแต่ผู้นั้นจะละจากความเพียรปล่อยให้เนื้อนาที่เตียนเป็นนารก เพราะฉะนั้นท่านจึงยกความเพียรมาสอน ส่วนพระกรุณาของพระบาทสมเด็จพระเจ้า-

อยู่หัวนั้น เปรียบประดุจน้ำประปาที่กรมโยธาเทศบาลจัดสร้างถังน้ำไว้สูงกว่าน้ำธรรมดา มีถังใหญ่ถ่ายทอดจ่ายให้ประชาชนพลเมืองได้ใช้ โดยอาศัยติดตั้งก๊อกน้ำสาธารณะ และตามบ้านเอกชน และที่ราชการต่าง ๆ โดยใช้มาตราวัดน้ำเป็นเครื่องหมาย สถานที่ไหนมีทุนทรัพย์ก็ใช้ โดยอุดหนุนค่าน้ำเป็นการกุศลส่วนรวมส่วนทางราชการหรือการกุศลสาธารณะก็ไม่ต้องเสียค่าบำรุง พระกรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์นั้นประดุจน้ำประปาทั่วไป และเปรียบเหมือนดวงอาทิตย์ที่ส่องหล้าให้อาณาประชาราษฎรได้อาศัยดวงอาทิตย์ฉะนั้น สมมุติว่าฟ้าต้องมีดวงอาทิตย์จันทราและดวงดาราเป็นเครื่องประดับ สำหรับโลกมีประจำฉันใดคนไทยก็ต้องมีพระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีเจ้าฟ้าหญิงเจ้าฟ้าชายสืบสายวงศ์จักรี เท่ากับมีดวงสุริยันจันทรามาส่องหล้าให้ร่มเย็นเป็นสุข ทุกทิวาด้วยพระกรุณาธิคุณนั้นล้นเกล้าชาวประชา อธิบายมาพอเป็นข้อเค้าสำเนาความ อ่านแล้วจะเชื่อตามหรือไม่แล้วแต่ใจของท่านจะเห็นควร

จะยกกรุณาของครูบาอาจารย์ที่มีต่อศิษย์นั้นก็มากมาย เพราะเป็นไปในด้านสั่งสอนอบรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้วิชาทุกชนิดสั่งสอนให้ศิษย์เป็นผู้ฉลาดในวิชาการ พอเติบใหญ่ก็ได้อาศัยเป็นที่พึ่งของตน เป็นตัวอย่างข้างฝ่ายดีมีวิชาสอบไล่ได้ปริญญาแต่ยังเยาว์ชิงทุนรัฐบาลไปเรียนนอก ไม่สัปปลับกลับกลอกจึงเรียนได้ ถึงจะไปเรียนวิชาต่างประเทศก็เหตุดีต้องมีผล ได้วิชามาแล้วก็ทำตนให้เป็นคนตรง ช่วยเสริมส่งราชการให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ก็เพราะอาศัยครูสอนจึงจัดว่าครูมีคุณแก่ศิษย์ ตอนนี้ตัวอย่างข้างไม่ดี เช่นชาดกเรื่ององหิงสกะไปเรียนวิชาจากอาจารย์ได้เจนจบ แต่อาจารย์นั้นหูเบา เชื่อศิษย์เก่าที่ยุยงจะให้ฆ่าอหิงสกะเสียโดยทางอ้อมบอกว่าวิชาที่สอนนี้ ก็จบหมดแล้ว ยังอีกวิชาเดียวยังหาเครื่องมือประกอบไม่ได้ อหิงสกะถามว่าอะไร จะให้ทำอย่างไหนก็จะปฏิบัติตามอาจารย์บอกว่ายังขาดอยู่แต่เธอจะต้องไปฆ่าคนอีกพันคนเท่านั้น วิชาการถึงจะสำเร็จลุล่วงไปได้โดยสมบูรณ์อหิงสกะเมื่อได้ฟังอาจารย์แล้วว่าจะปฏิบัติตามก็พยายามฆ่าคนไปจนครบจำนวน นับ

ได้เก้าร้อยเก้าสิบเก้าคนโดยกำหนด เพราะฆ่าคนหนึ่งต้องตัดนิ้วร้อยไว้แขวนสพาย ดูคล้ายกับร้อยมาลัยที่สวมใส่ติดตัวไปทีเดียว ไม่กลอดกลัยขับเคี่ยวเที่ยวไล่ฆ่า จนชาวประชาเกรงขามไปตามกัน วันนั้นสมเด็จพระภควันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า ตอนเช้าตรู่เล็งสัพพัญญูก็รู้เหตุผลของอหิงสกะถ้าพระองค์จะไม่เสด็จไปโปรดก็จะเกิดโทษปิตุฆาตมาตุฆาต คือจักฆ่ามารดาของตนเสียจะโปรดไม่ได้เพราะว่ามารดานั้น ได้ทราบข่าวว่าบุตรของตนได้เที่ยวไปเป็นโจรฆ่าคนให้แตกตื่นสะดุ้งกลัว จนเนื้อความได้ทรงทราบถึงพระราชาไปจับตัวมาประหารเสียให้สิ้นเสี้ยนหนามแผ่นดิน และมีความเมตตาต่อไพร่บ้านพลเมือง ซึ่งพากันตายด้วยการฆ่าของอหิงสกะเช่นนี้ นางพราหมณีมีความรักอหิงสกะซึ่งเป็นบุตรสุดที่รักของมารดา จึงได้รับอาสาพระราชาออกไปห้ามบุตรด้วยความปราณี มารดามีคุณแก่บุตรถึงเพียงนี้ จึงได้เป็นเหตุให้พระชินสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งสัพพัญญูรู้ตลอดซึ่งเหตุการณ์ พระองค์จึงทรงเสด็จดมนาการไปดักทางที่อหิงสกะจะผ่านมา ฝ่ายอหิงสกะพอมาเห็นพระบรมศาสดาก็ดีใจหมายว่าจะได้ครบพันในวันนี้ แล้วก็ตรงเข้าไปถามว่า ท่านเป็นใคร ? พระพุทธเจ้าก็ตอบอหิงสกะว่า เราชื่อว่าพระตถาคต อหิงสกะก็เข้าใกล้หมายจะฆ่าพระพุทธเจ้า ๆ ก็เสด็จไปโดยอิทธิฤทธิ์จึงเร็วกว่าธรรมดา เพื่อจะทรมานอหิงสกะให้ละหยุดจากพยศร้าย ยิ่งวิ่งไล่จนเหนื่อยอ่อนก็ไม่ทัน ก็ร้องตะโกนว่าพระตถาคตหยุดก่อน ๆ พระองค์กลับว่าตถาคตหยุดแล้ว แต่องคุลิมาลยังไม่หยุด คือ พระองค์ยกเหตุที่อหิงสกะได้ตัดนิ้วมือร้อยมาดุจพวงมาลัย พระตถาคตจึงให้ชื่อว่า องคุลิมาล เพราะฉะนั้นจึงได้ยกมาไว้เป็นตัวอย่างสำหรับเตือนใจผู้ปฏิบัติ ว่าการสอนนั้นสอนผิดก็เหมือนกับครูของอหิงสกะ หากแต่ครั้งกระโน้น ยังมีพระพุทธเจ้าเล็งสัพพัญญูจึงช่วยได้ทันที สมัยนี้ต้องช่วยตัวเองด้วยการสมาธิลืมตา และวิปัสสนาไปในตัว เช่นไปเรียนวิชาการในโรงเรียนต่างชาติ ก็ต้องฉลาดเลือกเฟ้นเอาแต่วิชาที่เป็นประโยชน์ตนส่วนเดียว ถึงจะไปเรียนนอกประเทศก็ต้องสอนตนเอง โดยมีสติสัมปชัญญะให้รู้ว่าตนต้องนำวิชามาช่วยชาติของตน ด้วยมือธิวาสนขันติเป็นตบะใหญ่ ต้อง

อาศัยระลึกถึงพระบรมครูมาเป็นครูของตนทุกขณะ จะก้าวไปข้างหน้าถอยมาข้างหลังก็ให้ระวังไม่ให้จิตตกไปฝ่ายต่ำ เพราะมีสมาธิประจำก็เท่ากับมีคุณธรรมของพระพุทธเจ้าไปด้วย ช่วยให้ปลอดภัยเรียนได้ตามหลักสูตรของประเทศนั้น ๆ ก็ได้ปริญญากลับมาก็ได้แทนคุณบิดามารดาครูอาจารย์ตลอดถึงรัฐบาล และพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์ค้ำชูกุลบุตรกุลธิดา โดยพระกรุณาอันยิ่งใหญ่ดังได้บรรยายมานี้ ส่วนในด้านการปฏิบัติ ต้องมีการรู้เท่าคติธรรมดาโดยการรู้ตนว่าควรไม่ควรดังกล่าวแล้ว เพราะอยู่ในโลกต้องอาศัยสังคม และคมนาคมทั่วไปต้องอาศัยอริยมรรคทั้ง ๘ ประการ ให้เป็นประตูทางที่เข้าสู่พุทธสมาคมทีเดียว เพราะว่าเวลานี้เขามีทั้งพุทธสถาน มีทั้งยุวพุทธิกะ ก็มีที่ให้เลือกเรียนกันได้ตามพอใจ ใครชอบวัดไหนก็ไปวัดนั้น แล้วแต่ความต้องการกุลบุตรธิดา ตลอดกระทั่งทายกทายิกาทั่วไป สมัยนี้เขาตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ขึ้นใกล้ ๆ วัด ก็เพื่อจะหัดให้ผู้ใหญ่รู้คุณสมบัติและจะได้ไม่ขัดต่อสังคม ตามสมัยนิยมต้องอบรมคนแก่ให้รู้เรื่องจะได้รู้หลักของการเมืองว่ามีวัฒธรรมและศีลธรรมเพียงใด จะได้ไม่ห่วงธิดาของตน อย่างกับคนโบราณมีลูกสาวก็ไม่ให้อ่านหนังสือ กลัวจะเล่นเพลงยาว สมัยนี้เป็นสมัยศิวิลัยขอให้คนทุกเพศทุกวัยขอให้มีใจรู้เท่าคติธรรมดา จะได้ก้าวหน้าเข้าถึงพุทธธรรมโดยแท้ สวัสดีจงมีแก่ท่านทั้งหลาย.

ตอนที่ ๒๐

ตอนนี้จะอธิบายในเรื่องคุณของศีลมีดังนี้ ผู้ที่ได้รับศีลจากภิกษุพุทธบริษัทมาแล้ว ก็ปฏิบัติตามบัญญัตินั้น ๆ ถ้าปฏิบัติได้ทุกสิกขาบทก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ปลอดภัยทั้งมวล (หนึ่ง) จะไปในทิศานุทิศใดก็มีกัลยาณมิตรทุกหนทุกแห่ง เพราะบำเพ็ญตนอยู่ในกรอบของความบริสุทธิ์ ไม่มีผู้ใดรังเกียจโดยเพศโดยวัย จะเข้าสังคมไหนก็ได้สะดวก เพราะศีลรักษา ยังมีชาดกเรื่องหนึ่ง คือ พญานาคชื่อภูริทัตมาจำศีลอยู่ที่จอมปลวกแห่งหนึ่ง ยังมีชายชื่ออาลัมพายน์ เป็นหมองู ได้มาพบพระภูริทัตที่จอมปลวกนั้นก็ดีใจ หวังจะได้ลาภสักการเป็นการใหญ่ ก็ตรงเข้าไปจับหางกระชากลงมาจากจอมปลวกนั้นและใช้เท้าเหยียบตั้งแต่ศีรษะตลอดหาง จับหางกระชากเหวี่ยงไปเหวี่ยงมา แล้วก็กรอกยาลงไปทางปากให้สำรอกโลหิตออกมาให้หมดพิษที่แรงกล้า โดยใช้คาถากำกับ ส่วนพญานาคแสนที่จะเจ็บปวดไปทั่วตัวก็ต้องทนเพราะมั่นอยู่ในศีล ถ้าศีลไม่มั่นก็อาจจะพ่นพิษร้ายให้ถูกนายอาลัมพายน์ถึงสิ้นชีวิตก็ทำได้ ยังไม่ทำด้วยการอดทนเป็นที่ตั้งจึงกลับร้ายให้กลายเป็นดี สำรอกโลหิตออกมาจนหมดสิ้นพิษของพญานาคแล้ว นายอาลัมพายน์ก็นำใส่ย่ามไปในเมืองแห่งหนึ่ง ไปแสดงในเมืองนั้น เพื่อเก็บเงินมาไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว ข่าวพญานาคแสดงกลได้เล่าลือไปถึง พระอัยกาพระอัยกี ของพระภูริทัต จึงได้เสด็จ มาทอดพระเนตรได้ทราบว่าเป็นหลาน จึงได้พระราชทานพระราชทรัพย์ถ่ายพระภูริทัตให้พ้นจากการทรมาน ต้นเหตุที่จะมีพญานาคเป็นหลานนั้นคือ พระราชธิดาของกษัตริย์องค์นั้นลงไปสรงน้ำในสระ เต่าตัวหนึ่งโผล่ขึ้นมาเป็นเหตุให้พระราชธิดาตกพระทัย เขาจึงนำข่ายช้อนขึ้นมาก็ได้เต่าตัวหนึ่ง สั่งให้ไปปล่อยเสียในแม่น้ำ เต่านั้นก็ลอยไป

ตามน้ำไปถึงเมืองนาค นาคบริวารพบเข้าก็ถามเต่าตัวนั้นว่ามาทำไมในที่นี้ เต่านั้นออกอุบายว่า เรามาโดยเป็นทูตมาเจริญทางพระราชไมตรีกับเจ้าพิภพในบาดาล โดยนำราชสาส์นของกษัตริย์มาถวาย ขอให้พาเราเข้าไปเฝ้าท้าวภุชงค์ในบัดนี้เถิด นาคบริวารก็สำคัญว่าจริงจึงนำตัวทูตเข้าไปเฝ้า เต่าก็กราบทูลว่า การมาทางน้ำนั้นจะถือพระราชสาส์นมาก็จะเปียก จึงให้ข้ามากราบทูลว่า ให้เสด็จไปรับพระราชธิดามาอภิเษกในบาดาล ท้าวภุชงค์สำคัญว่าจริงก็ให้เสนานำนาคซึ่งเป็นกระบวนไปรับพระราชธิดา พร้อมทั้งทูตเต่าขึ้นไปด้วย พอเข้าเขตมนุษย์ถึงชายป่าสมความเจตนาของเต่าเจ้าเล่ห์ตัวนั้นแล้ว มันก็ชี้ทิศและเครื่องหมายสำคัญให้เรียบร้อยแล้ว ก็ลวงว่าหมดหน้าที่ของทูตแล้ว ให้ปล่อยฉันลงในสระกลางป่านี้ เพราะหมดหน้าที่เป็นทูตแล้ว พวกนาคไม่รู้อุบายของเต่า ก็เข้าไปในเมือง จะไปรับพระราชธิดา พระมหากษัตริย์ได้ทราบเรื่อง ก็บอกว่าไม่ได้ใช้ทูตานุทูตไปที่ใดเลย นำข่าวนี้มาแต่ไหน นาคทั้งหลาย ก็อธิบายตั้งแต่ต้นจนตลอดมา พระราชาก็รู้ได้ทันทีว่าเต่าที่เราปล่อยไปในน้ำ จึงทำให้มีเหตุถึงปานนี้ จึงบอกกับนาคทั้งหลายว่าเราไม่ให้พระราชธิดา เพราะมีชาติต่างกัน ให้ไปทูลท้าวภุชงค์เถิดว่า เราไม่ให้พระธิดา เมื่อท้าวภุชงค์ได้ทราบว่าไม่ได้จริงตามทูตว่า ก็จะไปจับเจ้าพารามาทำลายเสียให้จงได้ แล้วก็สั่งพวกบริวารทั้งหลายให้ขึ้นไปล้อมเมืองไว้แน่นหนาแล้วชำแรกพระสุธาเข้าไปในเมืองทันที แผลงอิทธิฤทธิ์เนรมิตกายของท้าวนาคาใช้หางตวัดรัดกายของพระราชา โดยใช้อำนาจให้ส่งพระราชธิดาให้จงได้ ด้วยความกลัวจึงต้องยอมยกพระราชธิดาให้แก่พญาภุชงค์นั้นไปยังพิภพบาดาล จึงได้เกิดเจ้าหลานทั้ง ๓ (จำชื่อไม่ได้สอง จำได้แต่พระภูริทัตเท่านั้น) เพราะเป็นคติสำหรับผู้ที่จะปฏิบัติในเรื่องของศีล จึงนำมาเล่าไว้พอเป็นสังเขป และเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะรักษาศีล เพราะพระภูริทัตเป็นแต่เพียงนาคยังถือศีลได้ถึงขั้นมีขันติเช่นนี้ ควรที่สาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย จะปฏิบัติให้ศีลบริสุทธิ์หมดจด สมมุติว่า รับศีลมาแล้ว ถ้าใคร

จะฆ่าให้ตายก็ไม่ยอมจะล่วงศีลดังพระภูริทัตเป็นตัวอย่าง และยังมีนิทานอีกเรื่องหนึ่ง มีเด็กคนหนึ่งชื่อนายซอยไปรับศีลมาคือศีลปาณา วันนั้นนายเขาใช้ให้ทำปลา ก็เลยนำปลานั้นไปปล่อยในน้ำเสีย นายได้ทราบว่านายซอยเอาปลาไปปล่อย ก็สั่งให้เฆี่ยนนายซอยมากมาย แต่ยังเอิญมีเศรษฐีคนหนึ่งมาที่บ้านนั้น ก็ถามขึ้นว่าไปตีเขาทำไม เศรษฐีเจ้าของบ้านก็บอกว่า ใช้ให้ไปทำปลาแล้วไม่ทำ ยังมิหนำซ้ำเอาไปปล่อยเสีย เช่นนี้จึงต้องตีให้สมแค้น ฝ่ายเศรษฐีไวก็ออกทรัพย์ถ่ายค่าตัวนายซอยไปไว้เป็นบุตรบุญธรรม แล้วก็บอกว่าจะไปอยู่ที่ไหนก็ไม่ห้าม นายซอยกลับตรงกันข้ามไม่ไปข้างไหนเลย อยู่ให้เศรษฐีไวใช้งานตลอดมา เศรษฐีไวเห็นนายซอยเป็นคนอยู่ในศีลในธรรม ก็เลยมอบทรัพย์สมบัติให้ และได้ยกหลานสาวให้แต่งงาน ครอบครองทรัพย์สมบัติแทน ส่วนเศรษฐีไวกับภรรยาก็ไปวัดรักษาศีลจนถึงวัยชรา นิทานเรื่องนี้ชี้ให้เห็นในเรื่องรักษาศีลมีคุณถึงปานนั้น จึงจัดว่ารักษาศีลย่อมมีทรัพย์ภายนอกและภายใน ศีลส่งให้เป็นพลเมืองดีเพราะมีคุณของศีลประจำ จึงได้รับผลเป็นปัจจุบัน มีคุณอเนกอนันต์เหลือที่จะนับประมาณได้ ส่วนคุณของทานนั้นก็เหลือล้น ถ้าผู้ใดมีการสละข้าวน้ำเพื่อเป็นทานแก่กระยาจกเข็ญใจ ก็สอนให้บุตรธิดา มีความเมตตาต่อคนยากจน สอนให้มีนิสัยอ่อนโยน ต่อเพื่อนร่วมโลกทั้งหลาย ขวนขวายแต่ข้างทางกุศลโดยตัดความตระหนี่ของตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดูแต่องค์การกองทุนฉุกเฉินสำหรับเด็ก แห่งสหประชาชาติ เขายังได้ให้เครื่องมือ เครื่องใช้เกี่ยวกับการแพทย์ทั่วไป และเวชภัณฑ์แทบทุกชนิดโดยมีจิตศรัทธา ช่วยกุมารกุมาราในประเทศไทย ด้วยใจมีเมตตาของนานาชาติ เพราะเขามีจิตใจสะอาดไม่ขาดเมตตาจัดหานมผงส่งมาช่วยซึ่งมีตามโรงเรียน และโรงพยาบาลที่เป็นทานทั่วโลกตามสมัยนิยม เพราะพรหมวิหาร ๔ ดีจริงๆ แต่ขั้นนี้ยังมีผลถึงขนาด ถ้าได้ให้อภัยทานด้วยแล้ว ก็จำส่งให้ชาติเจริญใหญ่ เพราะประเทศไทยมีศีลและทานประจำชาติเป็นภาคพื้นอยู่แล้ว ก็ดูไม่ยากเท่าใดนักกับการเสียสละ

จะพูดถึงทานขั้นสูง คือ ถวายทานแก่พระภิกษุพุทธบริษัทที่สืบต่อพระพุทธศาสนา เป็นยอดของทาน เพื่อเป็นประโยชน์ส่วนพุทธศาสนาด้านหนึ่ง ทานภายนอกนั้นบริจาคง่าย ไม่เหมือนทานภายใน คือให้อภัยทาน เป็นการช่วยตัวเองในด้านศีลธรรม ถ้ามีการให้อภัยซึ่งกันและกันก็เท่ากับเข้าถึงธรรมที่แท้ คือ ไม่มีเวรไม่มีภัย เท่ากับให้ธรรมเป็นทาน คือการกระทำเป็นใหญ่ เช่นทำดีย่อมได้ดีมีคุณอนันต์ เช่นทำชั่วได้ชั่วมหันต์เห็นทันตา ถ้ามีแต่เมตตากรุณาต่อกันเหมือนกับขึ้นสวรรค์ทั้งเป็น ถ้าทำชั่วได้ชั่วแลเห็นเช่นเกาหลี มีจีนแดงอันแรงร้าย เป็นให้เดือดร้อนของเขาเอง ส่วนไทยเรามีพระคุ้มครองทหารทุกหน่วย ช่วยให้ปลอดภัยอันตราย ไทยไปเกาหลีก็มีชัย ขอให้ปลอดภัยกลับมาได้ทุกคนเทอญ โดยผลศีลผลทาน ขอให้ช่วยราชการให้สุดฝีมือ จะได้ชื่อว่าทหารไทยได้ชัยชนะ กลับมาเห็นหน้าบิดามารดาซึ่งทรงคุณอันประเสริฐของบุตร เพราะได้กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงไว้จนใหญ่ ได้ช่วยประเทศชาติคู่ศาสนา พระมหากษัตริย์ประดุจร่มโพธิ์ร่มไทร สาขาปกแผ่ให้ร่มเกล้าชาวประชา ด้วยพระกรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ไพศาลที่สุด ในสยามรัฐปัจจุบัน เหมือนฉัตรกั้นเกตุแก้ว สมประสงค์ของปวงชนทุกคนไป ตลอดกระทั่งผู้ที่อาศัยมาทำการค้า นานาชาติ พระองค์ก็ช่วยทุกข์อุปถัมภ์ให้ความยุติธรรมเสมอภาคไม่มากไม่น้อย ทรงดำเนินตามรอยสืบ ๆ มา มีพระกรุณาล้นเกล้าของชาวไทย ขอให้ปลอดภัยทั่วโลกสวัสดีมีชัย ขอให้ไทยเจริญ จะได้ก้าวหน้า ให้พากันเดินเข้าสู่ธรรมโดยสมาธิลืมตา หันเข้าหาศีลธรรม ประกอบแต่กรรมที่เป็นกุศล จะได้พ้นความเดือดร้อน จะได้นอนเป็นสุข พ้นทุกข์พ้นภัย เพราะว่าชาติไทยมีศีลธรรมวัฒนธรรมประจำชาติ จึงได้แคล้วคลาดปลอดภัย ขอให้ไทยเจริญ.

ตอนที่ ๒๑

ตอนนี้จะอธิบายย้อนต้นไป ว่าในเรื่องของอิทธิบาท ๔ โดยมากอิทธิบาท ๔ นี้ พระภิกษุพุทธบริษัทท่านแสดงกันบ่อยครั้งก็จริง แต่ธรรมของพระพุทธเจ้าพูดซ้ำพูดซากก็ไม่เบื่อจึงต้องขยายอิทธิบาท ๔ ไว้สู่กันฟังอีก อิทธิบาท ๔ มีดังนี้

๑. ฉันทะ

๒. จิตตะ

๓. วิริยะ

๔. วิมังสะ

ข้อ ๑ ได้กับฉันทะ ความพอใจที่ประกอบกิจการนั้น ๆ หรือจะปฏิบัติในทางธรรม ก็ต้องมีฉันทะความพอใจทั้งสิ้น สมมุติว่าผู้ปฏิบัติมีความพอใจในการเรียนธรรมะ ก็เรียนไปด้วยการอาศัยจิตตะเข้าประกอบ เพราะว่าถ้าไม่มีจิตตะเป็นเครื่องประกอบแล้วก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะต้องอาศัยสมมุติทั้งสิ้น แต่คนเราไปหลงสมมุติเพราะว่าฉันทะความพอใจก็กลายเป็นอีกข้อเสียแล้ว ที่แก้ก็คือใจกับจิตมันก็เป็นอันเดียวกัน ทำไมท่านจึงแยกเป็นสองข้อเช่นนี้ เพราะเหตุนี้จึงยกมาพูดสู่กันฟัง.

จิตตะความรู้นั้น ท่านหมายถึงผู้ที่รู้เข้าขั้นปฏิบัติที่เห็นอรรถธรรมตามแนวของอริยมรรค จึงจัดว่าจิตตะ ๆ ความรู้ที่ถูกทาง บางแห่งว่าอัตตโนนาโก ตนของตนจะต้องพึ่งตนเองโดยจิตตานุภาพ จึงจะจัดเข้าในจิตตะในอิทธิบาทของพระพุทธเจ้าได้ เพราะเป็นโยคาวจรจิตที่มีเพียงเพ่งเผาทุกข์อยู่ทุกอิริยาบถ เพราะเป็นจิตที่ฝึกฝนอบรมดีแล้ว จึงจัดว่าจิตที่มีอานุภาพบำเพ็ญบุญละบาปอยู่ทุกขณะ ไม่ปล่อยให้จิตไประคนกับทุกข์โทษ สิ่งใดเป็นประโยชน์ก็ปฏิบัติไปสิ่งใดไม่เป็นประโยชน์ก็เพียรละไปต้องอาศัยการมองภายในตนของว่ามีอกุศลมูลอยู่ในตนหรือเปล่า ให้รู้เท่าว่าอิทธิบาท

ทั้ง ๔ บริบูรณ์เต็มที่หรือยัง ถ้ายังมีโลภบ้าง โกรธบ้าง หลงบ้าง ก็ให้รู้เท่าว่าไม่ใช่อิทธิบาทของพระพุทธเจ้าอิทธิบาทของพระพุทธเจ้านั้น คือฉันทะความพอใจ คือผู้ใดมีความพอใจแต่สิ่งที่เป็นกุศลทุกชนิดจึงจะใช้ได้ การทำความพอก็ต้องทำที่ใจ ที่นี้รู้ว่าฉันทะความพอใจแต่กลายเป็นใจยังไม่พอ ถ้าจะเป็นประโยชน์แล้วใจก็ต้องการทั้งสิ้น จะว่าพอใจหรือฉันทะโดยแท้ยังไม่ได้ เพราะไม่ได้พออย่างพระพุทธเจ้า พระองค์พอแล้วพระองค์จึงไม่กลับมาเกิดอีก.

เช่นข้อที่ ๒ จิตตะความรู้ก็เหมือนกัน โดยมากไปรู้แต่สมมุติบัญญัติ เป็นเพียงแค่เปลือกและกะพี้ ยังไม่ใช่รู้ถึงแก่น ถ้าผู้ปฏิบัติรู้จิตของตนว่าไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ไม่อิจฉาพยาบาท จิตไม่ยักย้ายไปรับอารมณ์ภายนอกเข้ามาเป็นของตน โดยสร้างกุศลถือศีล ๕ รับอพรหมเท่ากับทำรั้วและปิดประตูทั้ง ๕ แห่ง ไม่ให้เหตุภายนอกเข้ามาแย่งจิตที่เป็นกุศลที่กำลังอยู่ในเรือนปั้นหยา เทียบเท่ากับสมาธิลืมตา กันความริษยาอาธรรม์ ไม่ให้เหตุเหล่านั้นออกไปนอกรั้วได้ กักจิตไว้ในกายเป็นประดุจเจ้าเรือน ข่มจิต สกดจิต เพ่งดูที่จิตว่าจะหมดฤทธิ์ของความเมา เข้าถึงจิตแล้วหรือยัง เพราะได้เพียรละไปแล้วทั้งดีและชั่ว เพราะรู้ตัวว่าได้อบรมมาแต่ขั้นต้น โดยปฏิบัติตามคำสอนมาแล้ว ถ้ายังละจิตดีจิตชั่วไม่ได้ ก็ต้องเพ่งดูจิต ให้ยกจิตขึ้นสู่วิปัสสนาว่าจิตตานุภาพมีเพียงใด ถ้ายังไม่มีอานุภาพของคุณพระรัตนตรัยเต็มที่แล้ว ก็ให้รู้เถิดว่าจิตนี้ยังอ่อนยังมีนิวรณ์ครอบงำ ยังไม่มีเอกัคคตาจิตเข้ามาอุปถัมภ์จิตจึงไม่สม่ำเสมอ มีเผลอมีผิน จิตนั้นเต็มไปด้วยสัมภาระจึงต้องยกจิตขึ้นสู่วิปัสสนาญาณทัสสนะ ถ้าผู้ใดมีเพียรเพ่งอยู่ที่จิต ให้รู้เท่าว่ากายเวทนา มีเพียงใด ถ้ามองดูแต่จิตที่ฝึกฝนแก่กล้ามาจากศีลสมาธิลืมตาแล้ว ก็จะรู้ได้ว่าจิตจะหนาบางสักเท่าใด ถ้าจิตหนาก็จะรู้ได้ว่ามีตัณหาอวิชชาอยู่ในตัว ให้เพียรตรวจจิตดูให้ทั่วว่าจิตจะตกไปฝ่ายต่ำ คือรักชังหรือเปล่า ถ้าจิตที่มีกำลังแล้วไซร้ จิตจะใสไม่ขุ่นมัว แต่บางท่านไปเข้าใจว่าจิตใสนั้นต้องมีแสงสว่าง ส่วนในที่นี้ไม่หมายถึงจิตใสอย่างนั้น

จิตใสในที่นี้หมายถึง ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ไม่มีมลทิน ศีลบริสุทธิ์ด้วยกาย วาจาสุจริต จิตจึงจะผ่องใส ได้อานุภาพมาจากการฝึกจิต ให้จิตเป็นศีลเป็นสมาธิ จะได้เกิดปัญญาขึ้นได้ พยายามตรวจจิตของตนอยู่เสมอ ๆ อย่าให้เผลอได้เลยสักขณะ ก็จะเป็นจิตในอิทธิบาท ๔ ถ้ายังมีหลงลืม ก็ให้รู้เท่าว่าขาดโยคาวจรเจ้าไปเสียแล้ว คือสติ สัมปชัญญะ วิริยะ อุตสาหะ เป็นประตูบริวารของจิตที่เป็นเจ้าเรือน ถ้ามีบริวารของจิตครบถ้วน ก็ไม่ต้องสงสัยว่าจะไม่ได้วิมังสะ เพียรจริง ๆ ต้องเป็นผล คืออวิมังสะในอิทธิบาท ๔ ของพระพุทธเจ้าโดยแท้ เพราะมีแต่ผลส่วนเดียว คือมังสะ เพราะตาเห็นรูปก็ยินดีแก่รูป เพราะรู้เท่าว่ารูปไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตาส่วนเดียว ไม่มีความนิยมในสิ่งเหล่านั้น จึงเรียกว่าขาดจากจิต กลับชาติเป็นจิตตานุภาพยิ่งใหญ่ ด้วยอานุภาพของการสร้างกุศลทุกชนิด ที่ได้รับเป็นกรรมสิทธิ์ตกทอดมาจากศีลสมาธิปัญญา ได้อาศัยอิทธิบาททั้ง ๔ เป็นที่ตั้งของความไม่ประมาทโดยครบถ้วนควรจะรู้ว่าจะเปิดประตูได้หรือยัง ถ้าเปิดได้ก็จะไม่ตั้งตัวเรือนที่ใกล้ฝั่ง.

ในโอกาสหน้าจะอธิบายเรือนปั้นหยา กลายเป็นศาลาอริยธรรมให้ท่านฟัง ตอนนี้จะเล่านิทานไปพลางก่อน

มีตากับยายคู่หนึ่ง มีลูกสาวอยู่คนหนึ่ง อาชีพทำนา อยู่มาวันหนึ่งเลิกจากฤดูหว่านข้าวแล้ว ตาอยู่ว่าง ๆ ก็ลับมีดเสียคม เพื่อจะสานพ้อมไว้ใส่ข้าว เพราะเห็นต้นข้าวมีแยะก็ไปตัดไม้มาผ่า แล้วก็จักตอกสานพ้อม มีดนั้นคมเกินไปเหลาตอกที่ไรตอกขาดหมด ตาก็บอกว่า "ถ้าใครทำให้มีดของเราเหลาตอกได้ เราจะยกลูกสาวให้" บังเอิญมีชายหนุ่มคนหนึ่งเดินผ่านมาได้ยินเข้า เลยบอกว่า "พ่อเฒ่าจริงอย่างว่าเหรอะ" ตาตอบว่า "จริงซิ หลานชาย" ชายหนุ่มก็รับมีดมาจากตาคนนั้น แล้วเริ่มต้นถามว่า "พ่อเฒ่ามีนาเท่าไร?" ฝ่ายตาจันทร์ ชื่อของตาเฒ่า ก็บอกว่า "มี ๕๐ ไร่" ชายหนุ่มจึงเอามีดขีดดินเป็นกะทง ๆ จนครบ ๕๐ กะทง แล้วถามว่า "ทางยืนสูงเท่าใด? ทางกว้างเท่าไหร่" พอตาจันทร์บอกเสร็จ ก็พอดีมีดใช้ได้พอดี.

ตาจันทร์ก็คิดว่า เด็กคนนี้ฉลาด เห็นสมควรยกลูกสาวให้ได้ พอเหลาตอกได้ ตาจันทร์ก็ตั้งต้นเหลาตอกแล้วสานพ้อมใบใหญ่ทีเดียว ยิ่งสานก็ยิ่งสูงขึ้นมา พอสานกว่าจะเสร็จก็สูงท่วมหัว บังเอิญทิดสุขบุตรเขยเดินมาหาพ่อตาเรียกขึ้นว่า "พ่อพ่อ พ่อ พ่ออยู่ไหม?" ตาจันทร์ตอบว่า "ข้าอยู่ในพ้อม เองทายว่าข้าจะออกยังไงเจ้าทิด"

ทิดสุขพาซื่อก็เลยบอกว่า "พ่อก็เอียงพ้อมออกมานะซิ" พ่อตาก็เอียงพ้อมออกมาได้ นึกชมลูกเขยอยู่ในใจว่า "ทิดสุขนี่ฉลาดจริง ถ้าไม่ได้ลูกเขยก็ออกจากพ้อมไม่ได้"

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า คนเราเกิดมาทำกรรมดีและกรรมชั่ว เหมือนกับตาจันทร์สานพ้อม เหตุภายนอก ลูกบ้าง หลานบ้าง เรื่องของวัฏฏสงสารทั้งนั้นหนักเข้าก็เหมือนกับตาจันทร์ติดพ้อม มันน่าจะออกได้ง่าย ๆ แต่ออกไม่ได้ การเรียนปฏิบัติก็เหมือนกัน มันน่าจะออกได้ง่าย ๆ เพราะหนทางที่จะเดินเข้าสู่ธรรม แบบก็มีอยู่แล้ว ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ และสัจจะมั่น เหมือนกับตาจันทร์ โง่แต่มีสัจจะยังนับว่าเหตุดีผลก็ต้องดี.

ยังมีนิทานอีกเรื่องหนึ่ง นายซอย มีบุตรสาวชื่อเพียน มีชาย ๓ คน ชื่อนายท้วม นายฉ่ำ นายไข่ มาที่บ้านนายซอยเสมอ นายซอยบอกว่า "ใครรักลูกสาวข้าจริง ๆ แล้วยอมให้ข้ามัดแช่น้ำตลอดคืนได้ถึงสว่างแล้วจะยกลูกสาวให้" คนหนุ่มทั้ง ๓ ได้ฟังก็ปฏิเสธทันทีว่า "ลูกแกวิเศษอย่างใดจึงจะมัดข้าให้ตายในน้ำ"

มีชายอีกคนหนึ่ง รักลูกสาวนายซอยมานานแล้ว แต่ไม่กล้ามาที่บ้านนายซอยพอได้ทราบว่านายซอยประกาศดังนั้น ก็เลยมายอมสมัครให้มัดแช่น้ำ นายซอยก็จัดการมัดนายอินให้แน่นทั้งมือเท้า แล้วก็ไปแช่ไว้ที่ห้วยข้างเขา นางสาวเพียนลูกสาวนายซอยรู้สึกเวทนานายอินเป็นที่สุด ก็หนีพ่อไปยังเชิงเขาแล้วจุดไฟไว้ให้แสงไฟสว่าง นายอินทรมานหนาวจวนจะหมดกำลังอยู่แล้ว ก็พอดีพระอาทิตย์ขึ้น นายซอย

ก็ไปดู เห็นว่านายอินยังไม่ตาย ก็อุ้มขึ้นมาจากน้ำ แต่อินจาตัวแข็งเหมือนท่อนไม้ นายซอยนึกเวทนาก็คั่วข้าวสารประคบให้ ฝ่ายนางสาวเพียนเห็นพ่อให้คั่วข้าวสารมาประคบให้ ก็บอกว่า "เมื่อคืนข้าหนีพ่อไปบนเนินเขาแล้วสุมไฟไว้คืนยังรุ่ง" นายซอยเลยเกิดขัดใจขึ้นมาอีกบอกว่า "เป็นเพราะอีหนูไปสุมไฟให้เห็นแสงไฟจึงไม่หนาว" นายอินเมื่อตัวเนื้อหายแข็ง ก็เปลี่ยนเครื่องแต่งกายใหม่ นายซอยก็บอกว่า "ฉันจะเลี้ยงเธออิ่มหนึ่ง ส่วนลูกสาวฉันไม่ให้ เพราะลูกสาวฉันไปสุมไฟไว้ให้บนเนินเขาเจ้าจึงไม่หนาว" ลูกสาวคิดว่า "พ่อไม่ยุติธรรมเสียแล้ว สุมไฟบนยอดเขาจะไปอุ่นในน้ำได้อย่างไร? นางก็ทำกับข้าวทุกชนิดยกมา โดยปัญญาของนางเอาเกลือใส่ไว้ก้นถ้วยทุกใบในแกงและอื่น ๆ ไม่ใส่น้ำปลา พอนายซอยรับประทานก็ร้องถามว่า "อีหนู แกงทำไมจืด?" ลูกสาวตอบว่า "เกลืออยู่ก้นถ้วยจ๊ะพ่อ" นายซอยใช้ช้อนคน ๆ เท่าไรตักขึ้นมาก็ไม่เค็ม นายซอยก็ถามอีก "เกลืออยู่ใต้ก้นถ้วยทำไมจึงไม่เค็ม?" ลูกสาวก็ตอบอีกว่า "ก็จริง ๆ จ๊ะเกลืออยู่ก้นถ้วยนั่นแหละ" ฝ่ายนายอินนึกเฉลียวใจก็ยกถ้วยแกงขึ้น เห็นเกลือกองอยู่ที่ถาดก็บอกว่า "นี่ไงละพ่อเกลือ" นายซอยก็เรียกลูกสาวมาต่อว่า "ทุกครั้งแกงของเจ้าต้องใส่น้ำแกงและเกลือ แต่ครั้งนี้เป็นเพราะเหตุใด เจ้าจึงเอาเกลือกองไว้ที่ในถาด?" ลูกสาวตอบว่า "ก็เกลือกับแกงอยู่ใกล้กันนิดเดียว มันน่าจะเค็ม ก็ไฟอยู่บนยอดเขามันไกลกันตั้งเป็นไหน ๆ แล้วมันจะอุ่นได้อย่างไง" นายซอยเสียท่าลูกสาว เห็นท่าไม่ดีเลยยกลูกสาวให้นายอินตามสัญญา.

นิทานเรื่องที่ ๒ นี้ ถ้าจะสันนิษฐานจริง ๆ แล้ว ก็เป็นไปในอิทธิบาท ๔ เหมือนกัน เพราะมีฉันทะความพอใจ จึงยอมให้นายซอยมัดแช่น้ำ ถ้าผู้ปฏิบัติเมื่อต้องการจะให้รู้ธรรมเข้าถึงขั้นพุทธธรรม จะต้องมีฉันทะความพอใจในคำสอนและศีลของพระพุทธเจ้าให้มั่นคง ดังนายอินยอมให้นายซอยมัดแช่น้ำเอาชีวิตเข้าแลก เพราะ

ความพอใจในบุตรสาวของนายซอย แม้แต่ทางโลกก็ยังมีผลถึงเพียงนั้น ถ้ามั่นในคุณพระรัตนตรัย และอาศัยอิทธิบาททั้ง ๔ ประการนี้ ก็จะเป็นดุจรากฐานของศาลาอริยธรรมทีเดียว.

จะพูดถึงความกตัญญูกตเวทิตาคุณ ตั้งต้นแต่บิดามารดา ครู อาจารย์ โดยมากมักจะตอบแทนคุณกันโดยวิธีต่าง ๆ แต่พระพุทธเจ้าพระองค์ประสูติจากครรภ์พระพุทธมารดา พระพุทธมารดาสิ้นพระชนม์ จึงไม่มีหนทางที่จะแทนคุณหรือโปรดพระพุทธมารดาได้ จึงต้องเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธมารดาถึงดาวดึงษ์ พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมถึงครบไตรมาส คือ ๓ เดือนแล้ว พระองค์ก็เสด็จลงมาจากดาวดึงษ์ในแยบว่า พระพุทธองค์เสด็จลงมาแล้วก็มีการตักบาตรแก่พระพุทธเจ้าและสาวกทั้งหลาย เพราะมาคอยรับเสด็จกันอยู่คับคั่ง มีพระอินทร์ พระพรหม และเทวดาทั้งหลายห้อมล้อมตามเสด็จพระพุทธเจ้าลงมาส่ง จึงเป็นเหตุให้ลืมพระสงฆ์และพระพุทธเจ้าไปตามกัน เพราะฉะนั้น เขาจึงเรียกว่า "ตักบาตรเทโว" เลยเห็นพระเป็นเทวดาไปได้ หรือพระภิกษุพุทธบริษัททั้งหลายท่านจะถือเอาว่า ปฏิบัติดีดุจเทวดาเขาเลยให้ชื่อว่าพระเทวดาเสียเลย ถ้าต่อ ๆ ไปสาธุชนรุ่นหลัง ถ้าไม่รู้เรื่องของพระพุทธเจ้าโปรดพระพุทธมารดาแล้ว ก็จะใช้สมมุตินี้ผิดไป ที่ถูกนั้นสมมุตินี้คือการตักบาตรท้ายฤดูฝน แต่การสมมุติก็สมมุติกันได้ แต่ถ้าว่าจะใช้สมมุติว่า ตักบาตรพระภิกษุพุทธบริษัทที่สมมุติว่าลงมาจากดาวดึงษ์อีกอย่างหนึ่ง เพื่อกันลืมพระพุทธองค์โดยมากเขาใส่บาตรด้วยข้าวต้มมัดและข้าวต้มลูกโยน ฯ นั้น เขาอาจจะมีความหมายถึงผู้ปฏิบัติว่าจะปฏิบัติให้เข้าถึงธรรม จะต้องโยนลูกหลานและภาระเสียให้สิ้น แล้วก็เรียนวิปัสสนาธุระ และให้รู้เท่าว่าปรมัตถ์ เพราะไม่มีอะไรพอแก้ใจที่ไปยึดมั่นถือมั่นสำคัญผิดให้กิเลสเข้ามาแผลงฤทธิ์อยู่ในตน ตนก็เท่ากับถูกมัดไม่ใช่ปรมัตถ์ ถ้าถูกมัดแล้ว กิเลสก็ต้มสบายไป.

ที่นี้สมมุติว่า ท่านสาธุชนพุทธบริษัทมาทำความรู้เท่าและรู้จักเอาอย่างพระพุทธเจ้าว่า แต่พระพุทธมารดาเสด็จสู่สวรรค์ครรไลไปอยู่ถึงดุสิต พระองค์ก็ยังทรงติดตามขึ้นไปโปรด โดยเห็นว่าคุณของมารดานั้นใหญ่ยิ่ง ถ้าว่าผู้ปฏิบัติประพฤติคุณธรรมความดีจมารดาเที่ยวตามสอนบุตรทุกขณะ แม้แต่อายุจะมากจะน้อยอยู่ใกล้หรือไกล ก็ให้คุณมารดาบิดาติดตามไปคุ้มครองตน ก็อาจจะเกิดผลในด้านกตัญญูกตเวที ก็จะนับได้ว่าเป็นพลเมืองที่ดีมีสามัคคีไปในตัว เพราะประพฤติแต่คุณความดีส่วนเดียว ประเทศชาติถ้ามีแต่มนุษย์เทวดา และมนุสสมนุสโส ก็จะไม่ลำบากอะไรทั้งสิ้น ดูแต่ตั้งแต่ครั้งพระพุทธกาลก่อนโน้น ยังมีกษัตริย์ลิจฉวีแตกสามัคคีกัน จึงเป็นเหตุให้เสียพระนคร เช่นตัวอย่างข้างไม่แตกสามัคคีกันในสมัยปัจจุบันนี้ ประเทศไทยเราอยู่ดีกินดีก็เพราะมีความสามัคคีไม่แตกร้าวกัน จึงทรงคุณอันประเสริฐไม่เกิดแนวที่ ๕ ขึ้นได้ เพราะประเทศไทยมีมนุสโสมนุสสเทโว และมนุสสลาโภ เพราะว่าใครเรียนโพธิปักขิยธรรมทั้ง ๓๗ และทำสมาธิลืมตาแล้วต้องเป็นมนุสสลาโภ เพราะว่าได้รูปมนุษย์นี้ ได้ด้วยบุญบารมีแท้ๆ ถ้าไม่มีศีล ไม่มีสัจจ์ ไม่มีเมตตา แล้ว จะเกิดมาเป็นมนุษย์นั้นแสนยาก พระท่านบอกว่า เป็นเสมือนเต่าตาบอดที่จมอยู่ในมหาสมุทรร้อยปี จะผุดขึ้นมาสัก ๑ ครั้ง แล้วก็รูปมนุษย์เปรียบเหมือนแอกน้อยลอยอยู่ในมหาสมุทรนั้น เพราะฉะนั้นจึงเรียกว่ามนุสสลาโภ มีอดีตนิทานเรื่องหนึ่งคือพระสุวรรณสาม บิดามารดาเสียตาทั้ง ๒ คน พระสุวรรณสามก็อุตส่าห์ไปหาผลไม้มาเลี้ยงบิดามารดาโดยความกตัญญูมั่น ด้วยกุศลกตัญญูนั้นธรรมจึงบันดาลให้สัตว์ป่าห้อมล้อมเป็นบริวารสุวรรณสามจะไปทางไหน ก็มีกวางและสัตว์ต่างๆ ติดตามไป ลงไปตักน้ำหมายจะมาให้มารดา. กล่าวถึงกบิลยักษ์ ซึ่งเป็นเจ้าเมืองแห่งหนึ่ง เคยออกไปจับสัตว์ในกลางป่ามาเป็นภักษาหารทุกวัน มาวันนั้นไปเที่ยวทุกหนทุกแห่งไม่พบสัตว์ในราวป่า ก็เดินเลียบลำธารเรื่อยมา พอมาเห็นฝูงมฤคาห้อมล้อมพระสุวรรณสาม จึงนึกอิจฉานัยน์ตาวาวว่าชายคนนี้ชะดีชะร้ายอาจไป

ไล่เอาเนื้อถึกมาไว้เป็นของตน พอระลึกเท่านั้น ก็พลันน้าวคันธนูยิงไปต้องทรวงพระสุวรรณสามเข้าทันที พระสุวรรณสามเจ็บปวดฤดีเป็นกำลัง จึงร้องถามไปว่าท่านเป็นใครที่ไหนมายิงเรา ฆ่าช้างเขายังเอางา ฆ่ามฤคาเขาก็ต้องการเนื้อ ที่ท่านมายิงเราเพื่อประโยชน์อะไร สุวรรณสามพูดขาดคำก็เจ็บปวดรวดร้าวไปทั้งกายลงนอนดิ้น กบิลยักษ์ก็เลยใจอ่อนวิ่งเข้ามาประคองพระสุวรรณสามไว้พูดว่า เราไม่เจตนาจะยิงท่าน เราจะยิงเนื้อ โดยบังเอิญมาโดนท่าน ท่านจะใช้อะไร ข้าพเจ้าจะจะรับใช้ทุกสิ่งอัน สุวรรณสามก็บอกว่า ข้าพเจ้ามีบิดามารดาเสียตาทั้ง ๒ คนจะมาตักน้ำและนำน้ำไปให้ท่าน ถ้าท่านจะรับใช้เรา ขอให้ท่านนำผลไม้และน้ำไปให้บิดามารดาเราที่ศาลาโน้น พูดเท่านั้นสุวรรณสามก็สลบไป กบิลยักษ์ก็นำน้ำและผลไม้มาให้แก่ ๒ เฒ่า พอแกได้ยินเสียงฝีเท้า แกก็ถามว่า ใครนั่น ยักษ์ตอบว่า สามเองบอกว่า ไม่ใช่พ่อสาม พ่อสามของฉันเสียงเพราะและเท้าเบา เจ้าเป็นใครต้องบอกกับเรา ท่านเป็นยักษ์นำลูกเราไปกินเสียกระมัง กบิลยักษ์ก็บอกว่าถูกแล้วข้าพเจ้าเป็นยักษ์ ข้าพเจ้าไปยิงเนื้อ ไปโดนพ่อสามเสียแล้ว ข้าพเจ้าจะปฏิบัติแทนพ่อสามเอง บ้านเมืองเราใหญ่โต เราจะรับท่านไปเลี้ยงให้เหมือนบิดามารดาทีเดียว ๒ พราหมณ์เฒ่าไม่ยอม ว่าต้องพาไปให้ถึงบุตรของเราเสียก่อน กบิลยักษ์ก็จูงเฒ่าทั้ง ๒ มาถึงที่ ๆ สุวรรณสามสลบอยู่ ทั้ง ๒ พราหมณ์ได้ตั้งสัจจะอธิษฐานว่า โดยความที่รักษาศีลมานี้ ถ้ามีผลเห็นประจักษ์แล้ว ขอให้พ่อสามฟื้นขึ้นมา เมื่อว่าแล้วก็วักน้ำซะโลมทาสุวรรณสามก็ฟื้นขึ้นมากราบแทบเท้าบิดามารดาทั้ง ๒ แล้วก็กราบกบิลยักษ์ผู้มีคุณโดยไม่ถืออาฆาตพยาบาทตอบ ก็ยกมือพนมขึ้นว่า ข้าพเจ้ากตัญญูต่อบิดามารดาโดยสัจจะมั่น และไม่ก่อเวรก่อภัยโดยการให้อภัยกัน กุศลกรรมจงดลบันดาลให้ตาของบิดามารดาทั้งสองจงแลเห็นกาล ณ บัดนี้ ก็ใช้มือลูบไปตรงหน้าบิดามารดานัยน์ตาก็เลยสว่าง กบิลยักษ์ก็เลยยกบ้านยกเมืองให้สุวรรณสามครอบครอง นี่แหละผลของการไม่ก่อเวรต่อละ.

ตอนที่ ๒๒

ตอนนี้จะพูดเรื่องเรือนยอดหยากลายเป็นศาลาอริยธรรม จึงต้องพูดย้อนเล็กน้อย เมื่อผู้ปฏิบัติมาสำคัญถูกโดยเห็นว่านามรูปไม่เที่ยงเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เช่นนี้แล้ว ก็ย่อมได้จิตตวิเวกสิ้นสงสัยในเรื่องของสังขาร โดยเห็นด้วยปัญญา เพราะว่าผู้ปฏิบัติ เมื่อเข้าถึงสีลวิสุทธิ จิตตวิสุทธิ เพราะว่าจิตได้อบรมมาจากศีลโดยสมาธิลืมตาก็เกิด ทิฏฐิ ที่เรียกว่าทิฏฐิแท้มั่นคงในคุณพระรัตนตรัย ไม่ยอมจะให้กิเลสเข้ามาครอบงำ จิตได้ จึงเรียกว่าทิฏฐิวิสุทธิ เมื่อทิฏฐิเห็นตรงต่ออริยมรรคแล้ว ก็เป็นกังขา วิตรณวิสุทธิ เพราะสิ้นสงสัยในเรื่องของศีลและสมาธิ ได้กายสุจริต วจีสุจริต จิตตวิเวกจากอกุศลมูล ก็จัดว่าดำเนินเข้าสู่ทางมรรคที่แท้ คือมัคคามัคคญาณ ทัสสนวิสุทธิ เพราะทางมรรคทั้ง ๘ ประการเป็นเครื่องขจัดกิเลสได้อย่างเด็ดขาด ได้เรียงความเพียรไว้แล้วในตอนต้น เมื่อเราเข้าถึงอริยมรรคแล้ว ก็เรียกว่าปฏิปทา-ญาณทัสสนวิสุทธิ เมื่อผู้ปฏิบัติเข้าถึงความเป็นกลางดังกล่าวไว้แล้วในขั้นต้น ก็จะเกิดญาณทัสสนวิสุทธินี้ขึ้นในตน เมื่อเกิดญาณทัสสนวิสุทธิขึ้นในตนแล้ว ก็จะรู้ได้จำเพาะตนด้วยปัญญาทีเดียว โดยอาศัยโพธิปักขิยธรรม ๓๗ และอริยมรรคสมังคี พร้อมทั้งวิสุทธิทั้ง ๗ ประการ ธรรมก็จะบันดาลให้รู้แจ้งโลกแจ้งธรรมได้เป็นปัจจัต-ตัง พอจิตตะสิ้นไป ก็ได้ธรรมาภิสมัยเข้ามาแทนที่ ตอนนี้เปรียบเหมือนศาลา อริยธรรม เพราะใครสร้างเรือนยอด คือ โลกุตตรธรรมขึ้นได้ถ้าใครสร้างได้ ก็ จะอาศัยศาลาอริยธรรมเป็นอโหสิกรรมไม่มีที่ตั้งที่หมาย เมื่อไม่มีที่ตั้งที่หมายรู้ได้ จำเพาะตนแล้วว่าเวลานี้ได้สิ้นเนื้อสิ้นตัวโดยไม่มีสมบัติภายนอกเป็นของตนเลยสักสิ่ง มีแต่สมมุติบัญญัติทั้งนั้น ไม่เชื่อท่านลองค้นดูว่ามีตัวมีตนอยู่ที่ตรงไหน ดูเพียง

บริเวณข้อมือตรงปลาย ๆ นั่วก็จะรู้ได้ทันทีว่า มีนิ้วทั้ง ๕ ชื่อต่างกัน นอกนั้นมีตัวตั้งอยู่ที่ตรงไหน เพราะอาศัยทุกส่วนรวมกันเข้า เขาก็สมมุติว่าคนแต่พอถูกสมมุติว่าคน ก็กลายเป็นคนดีบคนดีถือเนื้อถือตัวขึ้นมาทีเดียว ที่แท้ก็หลงสมมุติต่างหาก ถ้าถอนอุปาทานขันธ์เสียได้โดยธรรมตัดสินเอง ก็จะไม่ต้องเกรงในเรื่องของความเกิดแก่เจ็บตายอีกต่อไป แต่ที่นี้ยังไม่ตาย จะทำอย่างไร ก็ต้องอาศัยสมมุติไปก่อน โดยการอาศัยสังขารเป็นประตูจศาลาอริยธรรมที่แท้ เพราะไม่แพ้และไม่สู้ ถึงจะอยู่ไปนานก็สิ้นเวร เป็นอโหสิกรรม เพราะรู้เท่ามารทั้งหลายว่าผู้ชนะย่อมชนะด้วยการไม่ก่อเวรต่อ ถ้าผู้ปฏิบัติกลัวเกิดแล้วต้องหัดทำสมาธิให้มาก ๆ โดยเคร่งครัดดังกล่าวแล้ว พรหมวิหารทั้ง ๔ ประการก็มีสมบูรณ์ขึ้นในตน ดังเมื่อครั้งพระทศพลตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ก็ต้องอาศัยธรรม ธรรมบันดาลให้พรหมมาอาราธนาพระพุทธองค์ให้แสดงธรรม (เพราะฉะนั้นเมื่อเวลาพระภิกษุพุทธบริษัทจะแสดงธรรม เขาต้องว่าพรหมาเสียก่อน ดังที่ท่านใช้กันอยู่ทุกวันนี้) แต่เราควรจะเข้าใจว่า พรหมวิหารของพระพุทธองค์ประกอบด้วยจึงเป็นประโยชน์ต่อศาสนาโดยแท้ สมมุติว่าพระพุทธองค์ขาดพรหมวิหารแล้ว พระองค์ก็จะไม่แสดงธรรมสั่งสอนพุทธบริษัททีนี้พระพุทธองค์มีพรหมวิหาร ๔ เต็มที่ แต่พระองค์ไม่ใช้ทั้งพระองค์เลือกใช้เป็นบางประการ เช่นพระกรุณาธิคุณต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย ก็คือสมมุติว่าเมตตา แต่เปลี่ยนศัพท์เป็นกรุณา เมื่อพระพุทธองค์จะโปรดสรรพสัตว์ที่ไรพระองค์ก็ทรงตั้งอยู่ในอุเบกขาญาณทัสสนวิสุทธิ เพราะเป็นวิสัยของพระพุทธเจ้า (พระองค์มีอภิญญา ๖ ปฏิสัมภิทาญาณแจ้งชัด ไม่มีผู้ใดจะเปรียบปาน แต่ผู้ปฏิบัติควรจะปฏิบัติตามให้เข้าถึงธรรมที่แท้ คือพุทธธรรม ดังได้เรียบเรียงแนวทางขั้นต้นไว้สำหรับผู้ที่จะดำเนินทางตรงเข้าสู่ธรรมที่เป็นแดนเกษมทีเดียว เพราะชีวิตของเราน้อย เวลาไม่คอยท่าจะมาผัดเพี้ยนให้เสียเวลา (ให้สร้างศาลาอริยธรรมขึ้นในตนโดยอาศัยศีล สมาธิ ปัญญา) เพราะว่าเราได้เกิดมาสว่าง คือ พบพระพุทธศาสนาเข้าแล้ว เปรียบเหมือนมีแก้วส่องทาง อุตส่าห์ชำระสะสางระหว่างเขาเรา อย่า

ให้มีขึ้นในตน การทำความดีมีเมตตาตน โดยสร้างกุศลทุกอย่างทางสัมมาปฏิบัติ เหมือนกับหัดโดดร่มจากเครื่องบิน โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นอันตรายหรือไม่ ผู้โดดร่มจะต้องปล่อยตัวให้ตรงและเร็วที่สุดจึงจะได้ การฝึกใจก็ไม่ต้องอาลัยสังขารเหมือนพลร่มไม่อาลัยเรือบินฉันนั้น ผู้ที่จะปฏิบัติธรรมเมื่อไม่อาลัยสังขาร ก็จะเข้าถึงแสงสว่างหนทางพระนิพพาน เมื่อปลงสังขารได้ ก็เรียกว่ามาสว่างไปสว่าง.

จะพูดถึงมาสว่างไปมืด สมมุติว่าสาธุชนที่เกิดในศาสนาพุทธแล้วไม่เคารพศาสนาของตน ไปเป็นศาสนาอื่นเสียก็มี บางคนเกิดมาในตระกูลผู้ดี มีศีลมีธรรม แต่ไม่รักตระกูลเที่ยวเล่นการพนันเที่ยวกลางคืนและโจรกรรมทุกชนิดปิดหนทาง แห่งความเจริญของตน สร้างแต่อกุศลกรรมส่วนเดียว ก็เท่ากับมาสว่างไปมืด โอกาสหน้าจะพูดเรื่องมามืดไปสว่าง.

สปฺโป ทุฏฺโฐ ขโล ทุฏฺโฐ สปฺปาทุฏฺฐตโร ขโล
มนฺโตสเธหิ โส สปฺโป ขโล เกนูปสมฺมติ

งูขบ คนพาลประทุษร้าย คนพาลยังร้ายกว่างูขบ งูนั้นแก้ได้ด้วยมนตร์และยา คนพาลนั้นจะแก้ด้วยอะไร ?

ตอนที่ ๒๓

ตอนนี้จะพูดถึงเรื่อง **มามืดไปสว่าง** เช่น สาธุชนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ บางคนยากจนที่สุด ไม่มีทรัพย์ที่เรียกว่าจะเลี้ยงชีพไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น จึงเรียกว่ามามืด เพราะว่าไร้ทรัพย์ แต่ผู้ปกครองหรือเขาผู้นั้นเป็นคนหมั่นขยันในงานการด้านสัมมาอาชีวะทุกชนิด มีความเพียร ไม่ย่อหย่อนตั้งแต่เป็นเด็กจนถึงเป็นคนโต ก็พยายามศึกษาเล่าเรียน บางคนถึงกับรับจ้างเขาเป็นกรรมกร เพื่อนำเงินมาให้ค่าเล่าเรียนก็มี เมื่อปฏิบัติคุณงามความดี มีปัญญาหาที่พึ่งโดยการอุปการะของผู้มีเมตตา ให้พักอาศัยในการเล่าเรียนตลอดจนสำเร็จปริญญาก็มี เพราะเหตุนี้จึงเรียกว่า **มามืดไปสว่าง** บางคนเกิดมาตามชนบทแล้วได้ส่งบุตรให้มาศึกษาตามวัดโดยอาศัยพระภิกษุอุปการะ บางคนบวชตั้งแต่เป็นเณรจนถึงเป็นพระไม่เคยลาสึกขาเลย ได้เป็นพระภิกษุสืบต่อพระพุทธศาสนาได้เป็นถึงอุปัชฌาย์ก็ยังมี เพราะเหตุนี้จึงได้ยกมาพูดไว้สู่กันฟัง การเพียรจริง ๆ แม้แต่จะเกิดในชนบทซึ่งไร้การศึกษาแต่แล้วมีปัญญาหันเข้าหาพุทธศาสนา ได้ฟังคำสอนของครูและอุปัชฌาย์ จนสำเร็จมรรคผลตามสมควร จึงจัดว่า **มามืดไปสว่าง** บางคนเกิดนอกศาสนาแล้วมาปฏิบัติศีลธรรมรู้จักแผ่เมตตาซึ่งกันและกัน หมั่นเข้าประชุมในด้านพุทธบริษัทฝึกหัดอบรมข่มนิสัยกลับใจมานับถือพระพุทธศาสนา ถึงกลับออกบรรพชาเสียก็มี เพราะหลักธรรมของพระชินศรีสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงประทานไว้ให้พุทธบริษัทไม่เลือกว่าคฤหัสถ์บรรพชิต เมื่อฟังแล้วทำความเชื่อและปฏิบัติตามก็ต้องได้ผล คือ ไม่เบียดเบียนกันด้วยกาย วาจา ใจ ก็จัดว่า **มามืดไปสว่าง** เป็นหนทางช่วยตนได้ในปัจจุบัน.

แต่ในด้านปฏิบัติก็ต้องอบรมบ่มนิสัย เพราะว่าเรียนใหม่ ๆ ก็เปรียบเหมือนมามืด เพราะยังไม่รู้จักข้อปฏิบัติก็จำเป็นอยู่บ้าง ที่การมองไม่เห็นแสงสว่างหรือทางของความพ้นทุกข์ เมื่อปฏิบัติจริง ๆ โดยการงดเว้นสิ่งที่เป็นความผิดให้สิ้นไป กลับได้ปฏิบัติถูกหลักธรรมของพระพุทธเจ้า เช่นคำสอนว่า **ให้ละชั่วประพฤติดี ทำอินทรีย์ให้ขาวรอบประกอบแต่ศีลธรรมของพระบรมศาสดา** ค่อย ๆ ปฏิบัติให้ใจกล้ากระทำความดี สมมุติว่าเราจะมีอุปสรรคใดมากางกั้นในการปฏิบัติของเรา เราจะไม่ยอมก่อเวรแก่ผู้ใดให้เดือดร้อนโดยการเห็นผิด อย่าให้มีขึ้นในจิตเป็นอันขาด คิดแต่การที่จะออกจากกามคุณทั้ง ๕ ให้จงได้ เมื่อเรารู้เท่ามารยาของมารแล้ว จิตใจก็จะมีแต่เมตตากรุณาส่วนเดียวไม่มีริษยาอาธรรม์เข้าขึ้นถึงเขตเหตุภายนอกจะดับไปเอง มีแต่ความสว่างหนทางของความเจริญส่วนเดียว ไม่ต้องเกาะเกี่ยวกับเหตุภายนอก จึงจัดว่า **มามืดไปสว่าง** เพราะว่าแสงสว่างทางของความดีนั้น เป็นประดุจพระรถที่กตัญญูต่อมารดา และบิดาใช้ให้ไปกับอาชาเพียงคนเดียว ไม่ให้รี้พลเป็นขบวนไป ถ้าจะพูดกันตามปกติแล้วใช้ ก็จะต้องได้ไพร่พลติดตามไป เพราะว่าเป็นโอรสของพระเจ้าแผ่นดินแท้ ๆ โดยความกตัญญูแก่กล้าจึงไม่ขัดรับสั่งของพระราชบิดา จึงยอมไปแต่ลำพัง ไม่ได้เห็นแก่ความยากลำบากแม้แต่น้อย เพราะเป็นคนมั่นในคติของตนว่าทำอะไรต้องทำได้จึงได้ ๆ กระบองและลูกตามาใส่ตาให้มารดา และใช้กระบองของนางหลงทะมานมาชี้ทางต้นให้นางหลงทะมานตาย แล้วไม่ชี้ทางปลายหลงทะมานจึงไม่กลับเป็นขึ้นมาได้ เพราะอาศัยสติมั่นไม่กลับกลอก จึงเป็นเหตุให้กระบองของหลงทะมานถูกพระรถนำมาฆ่าหลงทะมานเอง.

ผู้ปฏิบัติก็เหมือนกัน ต้องอาศัยตัณหาความอยากจะได้ความสุข หรืออยากเป็นนั่นเป็นนี่ ถึงที่สุดก็อยากจะได้พระนิพพาน ก็เหมือนกับพระรถถือกระบอง

เพราะว่าผู้ปฏิบัติจะต้องพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม และอนิจจัง ทุกขัง เช่นนี้ ก็เท่ากับชี้ต้นว่า เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของหนีไม่พ้น แต่องค์พระทศพลสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์หนีพ้น เพราะพระองค์ไปนิพพานต่างกันกับสามัญชน เพราะพระองค์ได้ใช้กระบอง คือ บารมีทั้ง ๑๐ ประการฆ่ายักษ์ คือความหลงเสียได้ พระองค์รู้จักใช้ไม้ คือ **รู้เท่า** เรียกว่า **ชี้ต้นตายเหมือนกัน** (หมายถึงตัณหาดับสนิท เพราะพระองค์ก็ไม่ชี้ทางปลาย หมายถึงพระองค์ไม่ต้องกลับมาเกิดอีก) ถ้าผู้ใดกลัวว่าจะตาย ก็ทำความไม่ตายเสียแต่บัดนี้ จะได้มีความสว่างกลับชาติได้ คือเคยโลภ ก็กลับชาติเป็นไม่โลภ เคยโกรธ ก็กลับชาติเป็นไม่โกรธ เคยหลง ก็กลับชาติเป็นไม่หลง เรียกว่ากลับเป็นคนละคน เคยประพฤติชั่วก็กลับมาประพฤติดี มีศีลธรรมและวัฒนธรรมประจำใจ โดยอาศัยสัจจะ เมตตา ต่อเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งอยู่ร่วมโลกกันไม่เลือกชั้นวรรณะว่าผู้ดี เข็ญใจหลายชนิดก็เป็นมิตรภาพกันได้ เพราะมีเมตตา อุเบกขา เรียกว่า **มามืดไปสว่าง** (จบเรื่องกระบองของนางหลงทะมาน เพราะไม่หลงมาร).

มา จ เวเคน กิจฺจานิ อกริ การาเปสิ วา
สหสา การิตํ กมฺมํ มนฺโท ปจฺฉานุตปฺปติ

อย่าทำเองหรือใช้ให้ทำกิจการทั้งหลายโดยสับปลับ กิจการที่ทำโดยสับปลับ คนโง่จะเดือดร้อนภายหลัง.

ตอนที่ ๒๔

ตอนนี้จะพูดถึงผู้ปฏิบัติที่เรียกว่า อตฺตโน นาโถ ตนของตนเป็นที่พึ่งแก่ตน

๑. ตนจะต้องเป็นคนบริบูรณ์ด้วยอริยทรัพย์ทั้ง ๗ ประการ จึงจะเป็นที่พึ่งของตนได้ เช่น ศรัทธาความเชื่อในคุณพระรัตนตรัย แก้วทั้ง ๓ ประการว่า เป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกโดยไม่คลอนแคลน ที่เรียกว่าศรัทธามั่นทุกชนิดไม่ว่าประกอบในทางโลกและทางธรรม ถ้ามีศรัทธาเป็นเจ้าเรือนแล้วกิจนั้น ๆ จะสำเร็จไปด้วยดีทุกประการ สมมุติว่าพระพุทธองค์พระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ถ้าพระองค์หมดศรัทธาพระองค์ก็จะไม่สอนสรรพสัตว์ ที่นี้พระพุทธองค์ทำเป็นตัวอย่าง พระองค์มีศรัทธาแก่กล้า แม้แต่พระองค์จะมีพร้อมทั้งปฏิสัมภิทาญาณอันครบถ้วนแล้วก็จริง พระองค์ก็ยังมีพระกรุณาทรงพระดำเนินไปโปรดสัตว์ พระองค์เสด็จไปโดยพระบาทก็มีพระองค์ไปทางอากาศก็มี ทำไมพระองค์ไม่ไปทางอากาศหรือไปด้วยฤทธิ์แต่อย่างเดียว เพราะพระองค์ยังต้องมีศรัทธาเป็นตะบะใหญ่ ทรงพุทธดำเนินไปตามชนบทต่าง ๆ เป็นตัวอย่าง ให้พุทธบริษัทปฏิบัติตามจนได้นามว่า "พระโลกนาถศาสดาจารย์" มาจนทุกวันนี้ ขั้นสุดท้ายพระองค์ทรงพระประชวรมีพระวรกายคร่ำคร่า โดยความชราครอบงำสังขารของพระบรมสดาจารย์ ก็ยังทรงคมนาการไปโดยพระบาทของพระองค์ ตอนหนึ่งพระองค์จะต้องการเสวยน้ำพระองค์ใช้ให้พระอานนท์ไปตักน้ำ โดยการใช้บาตรไปตักแต่แล้วก็มีแต่บาตรเปล่ากลับมา เข้าไปทูลพระพุทธองค์ว่าน้ำขุ่นจึงไม่ตักมาถวาย พระองค์ก็ดำรัสให้ไปตักใหม่ พระอานนท์ก็ไปตามคำสั่งของพระพุทธองค์ พอไปตรงที่น้ำขุ่นนั้นก็พลันใสขึ้นมาทีเดียวจึงตักมาน้อมถวาย พระพุทธองค์จึงทรงแสดงอดีตชาติของพระองค์ ตั้งแต่หนหลังครั้งเมื่อพระองค์เป็นพ่อค้าเกวียน ขับเกวียน

ไปตามชนบทต่าง ๆ บังเอิญโคหิวน้ำ พระองค์เห็นน้ำขุ่น พระองค์ก็ไม่ให้โคกินน้ำโดยการเมตตา ไล่โคให้ไปกินน้ำที่ใสสะอาด เหตุเท่านี้ พระบรมโลกนาถยังได้รับความทรมานถึงปานนั้น อยากจะเสวยอุทก ยังต้องอดเพราะเป็นกฎของกรรมซึ่งหนีไม่พ้น แต่พระองค์ไม่ต้องทนหรือเคียดแค้นพระอานนท์ ด้วยประการทั้งปวงโดยความรู้เท่าถึงเหตุปัจจุบันและอดีตที่ล่วงลับไปแล้ว พระองค์รู้เท่าทันทั้งกรรมใหม่และกรรมเก่า พระองค์จึงสอนให้สาธุชนพุทธบริษัทรู้เท่าตามพระองค์ โดยความประสงค์ให้มีศรัทธาเป็นประธานหลักสำคัญของการเรียน ถ้ามีศรัทธามั่นไม่กลับกลอกแล้ว ก็ต้องเชื่อกรรมการกระทำว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เพียงแต่พุทธองค์ทรงทำความดีเพื่อให้โคได้รับน้ำใสยังมีกรรม เพราะฉะนั้นผู้ปฏิบัติควรจะกลัวกรรมที่จะติดตามตนมารังควาญ ถ้ากลัวมารก็ให้ปฏิบัติตามคำสอนจึงจะพ้นกรรมด้วยการสิ้นไปแห่ง อาสวะ เหมือนกับพระพุทธองค์ดำเนินแล้ว ตั้งแต่ครั้งเมื่อพระองค์เสวยชาติเป็นพระเวสสันดร พระองค์ก็ได้สละทาน ดังท่านทั้งหลายได้ทราบแล้ว เพราะเป็นชาดกโดยมากตามวัดมักจะยกมาแสดงโดยถือว่าเป็นการประจำปี และเป็นเครื่องสอนใจพุทธบริษัทที่เขาจัดให้มีเทศน์มหาชาติตามวัดนั้น ก็เท่ากับเป็นแบบฉบับอยู่แล้ว มีอดีตนิทานเรื่องหนึ่ง มีนกกระทาตัวหนึ่ง มีช้างตัวหนึ่ง มีลิงตัวหนึ่ง มาประชุมสนทนากันทั้ง ๓ สัตว์ ๆ นั้นไปที่ต้นหว้าต้นหนึ่ง ถามกันขึ้นว่า "หว้าต้นนี้จะแสดงเป็นพยานแห่งอายุของเราได้ว่า ใครจะมีอายุมากกว่าใคร" ถามลิงขึ้นว่า "ท่านรู้ไหมว่าหว้าต้นนี้มีมาเมื่อครั้งไร" ลิงตอบว่า "เมื่อข้าเล็ก ๆ มารดาของข้าได้พามาเก็บลูกหว้านี้" ช้างก็บอกว่า "เมื่อเรามาในป่านี้ ต้นหว้านี้ยังเล็กอยู่พอระท้องเราพอดี" นกกระทาก็บอกว่า "เมื่อครั้งก่อนนี้เราได้ไปที่ป่าแห่งหนึ่ง แล้วก็กินลูกหว้าแล้วมาถ่ายไว้ในที่นี้" จึงทราบกันแน่ว่านกกระทาเกิดก่อน นิทานเรื่องนี้ท่านจะแสดงให้เห็นเป็นคติสอนใจสาธุชนทั้งหลาย จะได้ทราบว่านกกระทาเกิดก่อนนั้นได้กับผู้ปฏิบัติต้องมีศรัทธาความเชื่อก่อน ถ้าไม่ศรัทธาแล้วก็จะไม่ปฏิบัติตาม ผู้ปฏิบัติมีศรัทธาปสาทะอุตสาหะ แล้วไซร้ ก็จะกลายเป็นคนช่างคิดช่างนึก ในที่สุดก็ต้อง

หยุดกันแต่ช่างมัน ถ้าผู้ปฏิบัติมาถือว่าอะไร ๆ ก็ช่างมันนั้นไม่ได้ จะต้องเป็นช่างละส่วนเดียวจึงจะชอบ สัตว์ในเรื่องนี้ท่านใช้ศัพท์ว่า "วานร" หรือ ลิง ทั้งสองศัพท์นี้ท่านจะเตือนให้รู้ว่า อินทรีย์ยังอ่อนก็จะวอกแวกไปประดุจวานรไม่มีสารประโยชน์อะไร ถ้าใจมั่นเหมือนกับนกกระทา คือกินลูกหว้ามาแต่แดนไกล ยังรู้ได้ว่าได้มาถ่ายมูลไว้จนขึ้นต้นโตใหญ่ สาธุชนทั้งหลายมีศรัทธาเป็นใหญ่กว่า และศรัทธาเป็นประดุจเพื่อนสอนของผู้ปฏิบัติ เหมือน ๓ สัตว์รู้จักประมาณกาลเวลาว่าใครแก่กว่าอ่อนกว่า ต้องเคารพกันเป็นชั้น ๆ ไป เด็กต้องเคารพผู้ใหญ่ คนไทยต้องเคารพศาสนาของตนเป็นประดุจบิดาของตนทีเดียว ไม่ยอมจะละศรัทธาทุกวันทุกเวลา ถ้าได้ทำสมาธิลืมตา พร้อมทั้งมีจาคะ ศีล หิริโอตตัปปะ วิริยะ สุตะ ปัญญา ให้ครบถ้วนทั้ง ๗ ประการนี้ก็จะได้ชื่อว่ามีศรัทธาเข้าหาทางมรรคทั้ง ๘ ประการ ก็จะได้เดินตามพระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย ต่อแต่นี้ไปก็จะมีความสุขเกษมเปรมปรีดิ์ทุกทิวาราตรีกาล ตลอดถึงพระนิพพานอันจะบังเกิดขึ้น เป็นที่อันสันติโดยแท้.

สวัสดีจงมีแด่ท่านทั้งหลาย.

อตฺตานุรูปกํ วากฺยํ สภาวรูปกํ ปิยํ
อตฺตานุรูปกํ โกธํ โยโส ชานาติ ปณฺฑิโต

ใครรู้จักเจรจาสมตัว รู้จักรักสมภาพ รู้จักโกรธสมอัตภาพ ผู้นั้นเป็นบัณฑิต

ตอนที่ ๒๕

ตอนนี้จะอธิบายในเรื่อง **"ขันธมาร"** ขันธมารคือการมีขันธ์ ชั้นต้นที่ได้พูดไว้แล้วในเรื่องโลกันตนรกนั้น เมื่อมีขันธ์แล้วก็มีเวทนาขันธ์ เวทนาขันธ์คือความเจ็บ เจ็บปวดตามร่างกาย หรือโรคร้ายไข้เจ็บที่เกิดขึ้นได้ก็เพราะมีขันธ์พอ ขันธมารคือความเจ็บเกิดขึ้น กิเลสมารก็เข้ามาแทรกเพราะว่าไม่ว่าผู้ดีเข็ญใจ ต้องมีความอยากหายด้วยกันทุกคนตั้งต้นแต่เด็กอ่อนถึงผู้ใหญ่ ก็อยู่ในอภิสังขารมารทั้งสิ้น คือกรรมย่อมหนีไม่พ้น ที่นี้จะอธิบายเรื่องของกรรม กรรมคือการกระทำอย่างหนึ่ง ที่เรียกว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าทำกรรมชั่ว เป็นวิบากกรรมที่ติดตามมาสนอง บางคนง่อยเปลี้ยเสียขา บ้า ใบ้ บอด หนวก เสียก็มี คนจำพวกนี้เรียกว่า "กัมมพันธุ กัมมปฏิสรโณ" เรียกว่ากรรมเป็นที่ตั้งของอภิสังขารมาร เพราะเป็นมารในตัว จะแก้ไขเยียวยากันโดยวิธีต่าง ๆ ก็พอประทังพวกเราชั่วคราวเท่านั้น จะอยู่ไปได้ก็ไม่เกิน ๑๒๐ ปี **เทวบุตรมาร** นั้น ได้กับสาธุชนที่ปฏิบัติคุณธรรมของพระพุทธเจ้า และได้ประพฤติตนเป็นคนดี มีศีล มีธรรม คือประพฤติคุณความดีคุจเทวดา แต่ถ้าไปติดดีเข้าหรืออวดว่าตนปฏิบัติได้ยิ่งกว่าใคร ๆ อย่างนี้แหละที่ใคร ๆ เรียกว่า **เทวบุตรมาร** เพราะความดีนั้นกางจึงไม่เห็นกรรมคือกรรมที่เป็นกุศลนั่นแหละ ทุกชนิดถ้าถือว่าเป็นสิทธิของตน ตนเป็นผู้ฉลาดก็อาจจะเลยไปติดเสียแค่ความฉลาดนั่นเองตามปกติไม่มีใครฉลาดไม่มีใครโง่ ที่เขาเรียกว่าคนโง่นั้นเรื่องของกรรมต่างหาก เพราะขาดความเพียรจึงโง่ ถ้าไม่ขาดความเพียรแล้ว ก็ย่อมได้รับผลคือความฉลาดนั่นเอง เช่นคนจนก็เหมือนกัน ถ้ามีความขยันหมั่นเพียรประกอบสัมมาอาชีวะ ตลอดจนกระทั่งกรรมกร ถ้ามีความอดทนจริง ๆ แล้วต้องเกิดผล ความจนจะมีมาแต่ไหน ก็ต้องได้สตางค์มาใช้ เพราะอาศัยความเพียรไม่ท้อถอยถึงทรัพย์จะมีก็ต้องใช้กำลังกายลงทุน กำลังกายหรือกำลังแรงบากบั่นมีจิตมั่นคงด้วย

การช่วยตัวเอง และต้องรู้จักประมาณตน เช่นตัวคนเดียวยังเลี้ยงไม่ค่อยรอด ยังแถมมีกิเลสมารมารยเร้าให้หาห่วงเพิ่มขึ้น · เช่นบางคนเป็นแต่ชั้นคนกรรมกรก็ไปมีภรรยาเข้าอีก เลยมีบุตรเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวน ๔ หรือ ๕ ปากด้วยกัน ทีนี้เกิดมารแยะขึ้น เพราะว่าหลายปากช่วยกันรับประทาน รายได้ก็เลยไม่ใคร่จะพอกับรายจ่าย เพราะกิเลสและกรรมการกระทำ บางคนเป็นหญิงอยู่คนเดียว เป็นนางสาวแสนจะสบาย ก็เกิดกิเลสขึ้นมา สำคัญว่าตนแต่งงานแล้วจะได้ร่ำรวย กลับตรงกันข้ามขั้นต้นสามีก็หาเงินเดือนได้ ภรรยาก็ทำเงินเดือนได้เป็นลูกจ้างเขา พอมีบุตรคนแรกภรรยาก็เป็นลูกจ้างไม่ได้ เลยกลายเป็นรายได้ทางเดียวที่เคยไว้เมื่อครั้งยังหาได้ ๒ แรง พอคลอดลูกให้หมดก็หมดแล้ว ตอนนี้สามีหาได้เดือนละ ๓๐๐ บาทก็อดเอาหน่อยพอประทังไปได้ พอมีบุตรคนที่ ๒ ก็ต้องเป็นหนี้เขามาคลอดบุตร ตอนนี้ ๓๐๐ ไม่ใคร่จะพอ ค่าเช่าห้อง ส่งดอกเบี้ย ค่ากับข้าวจิปาถะ ตอนนี้ชักเบื่อหน่ายด้วยความหวังจะรวยพอไปหาสตางค์มาได้ ก็ไปตามสนามมวยหรือโรงมหรสพต่าง ๆ โดยหวังให้สิ้นทุกข์กลับเกิดทุกข์เพิ่มขึ้นอีก เพราะหมดสตางค์เข้าไปอีก ที่ว่ามานี้ไม่ใช่จะค่อนแคะท่านทั้งหลายเพราะการประมาณตนเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเราจะเลี้ยงตัวของเราเองโดยความมานะบากบั่นแล้ว จะไม่มีความลำบากใด ๆ ทั้งหญิงและชายถ้าไม่คิดแต่ได้ถ่ายเดียวแล้วไซร้ ผลเสียก็จะไม่เกิดขึ้นเป็นอันขาด คือถ้าไม่ทำกรรมชั่วต่อไป ทำแต่กรรมที่เป็นกุศลส่วนเดียวจึงจะชอบ ถึงคราว **มัจจุมาร** คือความตายเข้ามาครอบงำแล้ว จิตใจก็จะผ่องแผ้วไม่กลัวมรณะ เพราะว่ารู้ลักษณะของกรรมว่าเราได้ประกอบแต่กรรมที่เป็นกุศล มัจจุราชหรือจะอาจมาย่ำยีตน เพราะมีมงคลถึง ๙ ประการอยู่ในขันธสันดาน ก็ไม่ต้องกลัว **กิเลสมาร ขันธมาร** ประการใด เพราะกิเลสและขันธมารเป็นเครื่องอาศัย ถ้าไม่ได้อาศัยกิเลสแล้วไซร้ก็จะไม่มีใครสอนศาสนา มีกิเลสเอาไว้ใช้เพราะต้องอาศัยตามธรรมดา แต่ครั้งพุทธกาล พระบรมศาสดาจารย์ จึงต้องประทานศาสนา และทรงอนุญาตให้ภิกษุบรรพชาสืบต่อพระพุทธศาสนาเนื่องกันมา เพราะจะแก้สังขารให้เป็นแก่นสาร ถ้าผู้

ได้รู้จักใช้ซึ่งสังขารมารให้กลายเป็นธาตุที่ต้องการ ท่านทั้งหลายทำใจให้มี ศีล ทาน สร้างพระนิพพานขึ้นในตนก็จะพ้นซึ่งภัยพาล เพราะธาตุก็กลายเป็นธาตุที่เขาต้องการให้ลูกหลานเก็บไว้บูชา ถ้าธาตุของคนถ่อยน้อยราคาไม่มีใครปรารถนาจะเก็บไว้ เพราะความชั่วร้ายติดตามมา พอขึ้นชื่อว่ากระดูกไอ้เสือ คนก็เบื่อเต็มประดาไม่มีใครจะเก็บมามีแต่ด่าซ้ำเติมให้ ตัวอย่างข้างชั่วทั่ว ๆ ไป ขอไม่ให้ใครปรารถนา กระทำแต่ทางที่ถูก คือปลูกศรัทธา จะได้พ้นมัจจุราชได้สมความปรารถนา คือสิ้นตัณหาก็ต้องพ้นมาร เพราะได้พระนิพพานเป็นที่ตั้ง การพูดกันว่าฉันต้องการสิ้นทุกข์ ต้องการได้ความสุข แต่โดยมากมักจะไม่รู้จักทั้งทุกข์ทั้งสุข เช่นไปตากอากาศเพื่อความสุข เพียงแต่ระหว่างเดินทางก็เกิดทุกข์เสียแล้ว เพราะนั่งรถไปเรือ นำอาหารไปรับประทานเข้าใจว่าเป็นสุข ที่แท้ก็ทุกข์ทั้งนั้น พอถึงที่ตากอากาศก็เข้าใจว่าที่หัวหินอากาศดี บางแสนอากาศดี เชียงใหม่อากาศดี ลงท้ายที่สุดก็สู้บ้านของเราไม่ได้ สมมุติว่ามีเงินเก็บไว้ได้สัก ๕,๐๐๐ พอไปตากอากาศกลับมาเสื้อผ้าก็ต้องเสีย เงินก็ต้องหมดไปเป็นเรือนพัน เพราะฉะนั้น ควรจะตากอากาศตอนเช้าที่ข้าง ๆ บ้าน ช่วยลูกหลานถอนหญ้าปลูกผักทำสวนครัวนั่นแหละเป็นอากาศที่บริสุทธิ์ เพราะได้ออกกำลังกายตอนเช้า และถ้าไม่มีที่ดินก็ใช้เวลาเช้าตื่นนอนก็ไหว้พระสวดมนต์กราบให้หลาย ๆ หนก็เป็นการขยายปอดไปในตัว จะได้ไม่ต้องกลัวโรคภัย เพราะใจถึงพระเสียตั้งแต่เช้า แล้วก็ล้างหน้าบ้วนปากออกไปตากอากาศตามชานบ้านดีกว่าให้ลูกหลานเขาเป็นห่วง เช่นยุวชนรุ่นหลังก็เหมือนกัน ถ้าได้หัดมีศรัทธาโดยการเรียนไม่ท้อแท้ ตื่นแต่เช้าท่องหนังสือ รับประทานอาหาร แล้วก็ไปเรียนหนังสือ ถ้ามีความหมั่นจริง ๆ แล้วต้องสอบไล่ได้ ไม่ว่านักเรียนหญิงหรือชาย ขอให้มีใจเป็นกุศลเป็นสมบัติ เพราะผู้ปฏิบัติจะต้องมีทั้งคุณสมบัติจะได้มีทรัพย์สมบัติและรูปสมบัติ เพราะคุณความดีทุกชนิดส่งให้เป็นรูปสมบัติ ขอให้เป็นนักปราชญ์ทุกคน เทอญ.

ตอนที่ ๒๖

ตอนหนึ่ง ของสัญโญชน์เบื้องบน คือทิฏฐิ

การจะปฏิบัติให้เข้าถึงการหลุดพ้นนั้นจะต้องละทิฏฐิอันผิด เช่นมิจฉาทิฏฐิเป็นต้น เพราะทิฏฐิเบื้องบนนั้นละเอียด บางอย่างเพียงแต่มีทิฏฐิว่า เรารู้แล้ว เราดีกว่าเขา เราทำได้ เราปฏิบัติได้เช่นนี้ ก็เป็นทิฏฐิอันผิดเหมือนกัน จะยกทิฏฐิอันมาจากวงศ์ตระกูลอันสูง ก็อีกอย่างหนึ่ง เพราะเป็นทางโลก แต่ก็เปรียบเทียบให้ผู้ปฏิบัติธรรมเป็นคติได้เหมือนกัน เช่นตัวอย่าง เรื่องวงศ์ศากยราช มีชาดกกล่าวว่า ท้าวมหานามบุตรแห่งพระอนุชาพระเจ้าสุทโธทนะ มีพระราชธิดาเกิดแต่นางทาสี ชื่อวาสภะขัตติยานี ได้ไปเป็นอัครมเหสีของพระเจ้าโกศลที่เมืองพาราณสี มีพระราชบุตร ชื่อพระเจ้าวิฑูฑภะ วันหนึ่ง พระเจ้าวิฑูฑภะได้เสด็จมาเยี่ยมพระอัยยกา ก็มีเจ้าหน้าที่จัดให้นั่งในที่อันสมควร พอเสด็จกลับก็มีนางทาสาใช้น้ำมาล้างหลายน้ำ ตลอดกระทั่งน้ำนมสดมาราดรดที่เก้าอี้และพื้น ที่วิฑูฑภะได้เข้าไปแล้วก็กล่าวคำด่าว่าลูกทาสาเข้ามา จึงต้องทำให้ลำบากต้องล้าง แต่ยังเอิญคนที่ตามพระวิฑูฑภะเข้ามานั้นลืมของไว้ ก็กลับเข้ามารับของ ก็ได้ยินทางนางทาสากำลังด่าอยู่ ก็เข้าไปถามว่า ทำไมเจ้าถึงด่าเจ้านายของเราอย่างนี้ นางทาสานั้นจนตัว ก็เลยบอกไปว่า เจ้านายของท่านน่ะ มาขอพระราชธิดาซึ่งเป็นเจ้านายของเรา แต่เจ้านายของเรากลัวจะเสื่อมวงศ์ศากยราช จึงแต่งลูกที่เกิดแต่นางทาสีส่งไปให้ ไม่ใช่พระธิดาของพระมเหสีโดยตรง คนนั้นได้ทราบความเช่นนั้นก็กลับออกไป ก็ไปเล่าให้เพื่อนคนสนิทฟัง ว่าเราตามเสด็จพระวิฑูฑภะไปยังเมืองพระเจ้าตาของพระองค์ เราจะเล่าให้เธอฟัง เธอฟังแล้วจงเหยียบไว้ที่ตรงนี้ อย่าได้เล่าให้ใครฟังเป็นอันขาด เพราะเป็นเรื่องสำคัญสำหรับเจ้านาย สหายคนนั้นก็บอกว่า ท่านจง

เล่ามาเถิด เราจะไม่นำเรื่องนี้ไปเล่าสู่ใครฟังอีกเลย แล้วมหาดเล็กของพระวิฑูฑภะก็เล่าประพฤติเหตุที่ตนได้รับฟังมาจากนางทาสีจนถ้วนถี่ ต่อมาไม่นาน สหายของมหาดเล็กคนนั้นก็ไปพบสหายอีกคนหนึ่งที่รักกันมาก แล้วก็พูดขึ้นว่า เออ กันจะเล่าอะไรให้ฟัง เธอฟังแล้วจงเหยียบไว้ที่นี่ อย่าได้พูดต่อให้ใครฟังเลยเป็นอันขาด สหายคนนั้นก็รับว่า เล่ามาเถิด กันจะไม่พูดให้ใครฟังเป็นอันขาด ต่อมาไม่กี่วัน สหายรักของมหาดเล็กนั้นก็ได้นำไปเล่าให้คนอื่นฟังอีกเช่นเดิม แต่ก็ประหลาดมาก เป็นเรื่องของเจ้านายที่นับถือ แต่ไปโดนกระทบหูเพียงว่าเป็นลูกเกิดแต่นางทาสีเท่านี้ ยังเป็นเหตุให้อดกลั้นไว้ไม่ได้ เหยียบกันไปเหยียบกันมาต่อ ๆ ไปจนรู้ถึงหูพระวิฑูฑภะ ก็เรียกตัวมหาดเล็กเข้ามาถามว่า ทำไมเจ้าไม่เล่าความให้เราทราบเสียแต่ต้น ไปเที่ยวเล่าให้คนอื่นเขาฟัง แต่มหาดเล็กคนนั้นก็สารภาพตามตรงว่า จะทูลต่อพระองค์ก็เกรงพระอาญา พระวิฑูฑภะก็ทรงพระพิโรธนัก ตรัสว่าถ้าเราได้เสวยราชย์เมื่อไรเราจะไปฆ่าวงศ์ศากยราชเสียให้สิ้น ต่อมาพระวิฑูฑภะก็ได้เสวยราชย์ ก็ประชุมข้าราชการตลอดกระทั่งทหาร และประกาศสั่งว่า ใครจะรับอาสาไปฆ่าวงศ์ศากยราชได้บ้าง พวกพลนิกรทั้งหลายก็รับคำขึ้นพร้อมกันว่าฆ่าได้ ก็ให้เตรียมทัพ พระวิฑูฑภะก็เสด็จมาด้วยพระองค์เอง สมเด็จพระพุทธเจ้าได้เล็งสัพพัญญูรู้ว่าจะเกิดเหตุกับปวงศากยราช ก็เหาะมาทางอากาศ มายืนขวางอยู่ที่ทางจะเดินทัพ พระวิฑูฑภะเห็นพระพุทธเจ้า ก็เกรงอำนาจเป็นยิ่งนัก ก็ยกรี้พลกลับมา แต่เพียรยกไปถึงสามคราวก็เจอะพระบรมศาสดาทุกครั้ง แต่โดยอำนาจทิฏฐิและอวิชชากำบัง โดยอำนาจของตัณหาจึงไม่ละลด ครั้งที่สี่ก็ยกทัพไปตามกำหนด ไม่ละเลิกทิฏฐิอันผิดคิดแต่จะฆ่าวงศ์ศากยราชให้จงได้ ฝ่ายพระพุทธองค์ก็ทรงเล็งสัพพัญญูรู้เหตุซึ่งหนหลังว่ากรรมของวงศ์ศากยราชได้ทำไว้เมื่อครั้งกระโน้น ได้พร้อมใจกันเบื่อปลาให้ตายทั้งบ่อ กรรมนั้นจะมาถึงเข้าแล้วในบัดนี้ สมเด็จพระชินสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้า จึงแผ่พระเมตตาและอุเบกขา ไม่ข้องเกี่ยวในเรื่องของการเป็นญาติ เพราะพระองค์ละขาดจากโลกียวิสัย เห็นว่าโปรดไม่ได้ พระองค์ทรงอุเบกขาเพื่อเป็นตัวอย่างของพระพุทธศาสนา จะได้ปฏิบัติกันให้พอเหมาะพอสม ฝ่ายพวกโยธาของพระวิฑูฑภะ

ก็เข้ามาในเมือง สั่งให้ถามว่า ใครเป็นวงศ์ศากยราชให้ฆ่าให้หมด ยกเว้นพระอัยยกาองค์เดียว ถ้าพวกมีกรรมก็รับว่าเป็นวงศ์ศากยราช ผู้ที่ไม่มีกรรมก็บอกว่าไม่ใช่ และบางคนหนีออกจากเมืองมาได้ ไปจับต้นอ้อ ต้นแขม บอกว่าฉันเป็นพวกกับต้นอ้อต้นแขม เขาก็ไม่ฆ่า เพราะไม่ใช่วงศ์ศากยราช ด้วยอำนาจของความกลัว จึงทำให้ตอบไปต่าง ๆ กัน แต่ส่วนพระอัยยกาหนีออกจากเมืองไปได้ พระวิฑูฑภะบอกว่าจะเข้าไปในเมือง จะไปเสวยร่วมด้วยพระอัยยกา แต่แล้วก็ไปหาไม่พบ จึงต้องเสด็จกลับออกมาหวังจะไปยังเมืองพาราณสี เดินทางมาพักที่ชายนทีแห่งหนึ่ง หวังจะพักผ่อนร่างกายให้สบาย ในระหว่างหาดทรายอันกว้างใหญ่ บางคนที่กลัวภัยก็ขึ้นอาศัยนอนบนต้นไม้ หรือไปนอนยังฝั่งที่ไกลน้ำ แต่ส่วนพระวิฑูฑภะนั้นได้ตั้งพลับพลาอยู่ ณ หาดทรายนั้น โดยกรรมบันดาลให้เห็นเป็นความสุขสำราญ ณ ที่นั้น วันนั้นบังเอิญทะเลเป็นบ้า สลาตันใหญ่ เกิดอุทกภัยขึ้นท่วมท้นล้นขอบฝั่งถึงซึ่งวินาสกรรมคือ จมน้ำตาย ที่เหลืออยู่ได้บ้างก็คือพวกที่ปีนป่ายขึ้นบนต้นไม้ทัน ทิฏฐิอันผิดทำให้วินาศทั้ง ๒ ฝ่าย ควรแล้วสาธุชนพุทธบริษัทจะยกมาปฏิบัติเพื่อละทิฏฐิอันผิดนี้เสียให้สิ้นเชิง เพราะเป็นคติควรรู้ จะได้ไม่เอาอย่าง แต่พระพุทธองค์ยังโปรดไม่ได้ เพราะกรรมเป็นใหญ่ไม่ใช่ของใคร เป็นของผู้ทำ เพราะฉะนั้นในแบบจึงพูดว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นเงาตามตัวย่อมหนีไม่พ้น ส่วนสาธุชนพุทธบริษัทผู้หวังพ้นทุกข์จงต้องเรียนศีล สมาธิ ปัญญา ให้เกิดปัญญาที่บริสุทธิ์ตามพุทธบัญญัติว่า ปัญญาซึ่งเป็นแสงสว่าง ปัญญาเป็นเครื่องส่องทางสำหรับที่จะให้พ้นโลกียวิสัย จะได้เข้าชั้นโลกุตตระ จะได้ชนะภัยเพราะใจบริสุทธิ์ จีวรบริสุทธิ์ กายบริสุทธิ์ หยุดสร้างกรรมทำแต่กุศลก็จะก้าวพ้นซึ่งทิฏฐิอันเป็นรากฐานของอกุศล โดยกุศลที่ทำสมาธิหลับตา ลืมตา ทั้ง ๒ ประการ ถ้าเพียรจริง ๆ คงจะข้ามโอฆกันดาร คือทิฏฐิ อวิชชา ตัณหา อุปาทานเหล่านี้ ถ้ารู้ทีเหมือนพระชินสีห์ทรงตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ สิ้นชาติสิ้นกันดาร พระนิพพานเป็นที่ไป พระนิพพานไม่ใช่ไกล ถ้าค้นพบจะเห็นเอง เพราะว่าผู้ใดรับประทาน ผู้นั้นต้องอิ่มเอง.

ตอนที่ ๒๗

ตอนสอง ของสัญโญชน์เบื้องบน คือตัณหา

ตัณหานั้นตามแบบบอกว่ามี ๑๐๘ ประการ แต่สำหรับโดยย่อท่านว่ามี ๓ ได้เรียงไปแล้วในตอนต้น ตอนนี้จะอธิบายในเรื่องตัณหาอีก เพราะว่าพูดเรื่องตัณหาแล้วไม่รู้จักจบสักที เพราะกำลังพูดนี้ก็อาศัยตัณหาอยู่แล้วแต่ตัณหากับความอยากต่างกัน ความทะยานคือตัณหา ผู้ที่ยังไม่รู้จักหน้าตาของตัณหา จึงเอาความอยากไปเป็นตัณหา ระคนกันไป ไม่เข้าใจแยกความอยากเป็นเรื่องของสภาวะ เช่นอยากข้าว อยากน้ำ เป็นต้น ยังจัดว่าเป็นตัณหาที่ใหญ่โตไม่ได้ เพราะเป็นธรรมดาของธาตุต้องการ ถึงกระนั้น พระท่านยังสอนว่าเป็นตัณหาขั้นละเอียดเหมือนกัน ผู้ปฏิบัติจะต้องละตัณหาขั้นละเอียดนี้ด้วย จึงจะจัดเข้าในสัญโญชน์เบื้องบน เพราะว่าพระท่านสอนให้ตัดสัญโญชน์ และพิจารณาทุก ๆ สิ่งว่าสิ่งไหนเป็นศัตรูกับพรหมจรรย์ สิ่งนั้นพระท่านห้าม เหมือนคนไข้ที่ต้องอดของแสลงฉะนั้น สมมุติว่าเวลาเราทำสมาธิ เสียงเอ็ดอึงต่าง ๆ ที่เรียกว่าสัญโญชน์เป็นศัตรูของสมาธิ เพราะฉะนั้นพระท่านจึงให้หลับตาทำสมาธิเพื่อตัดสัญโญชน์ทางตา คือเห็นรูปการสังวรณ์นี้เป็นเพียงเครื่องตัดสัญโญชน์ภายนอกเท่านั้น ถ้าลืมตาแล้วให้ใจเป็นสมาธิโดยตัดสัญโญชน์ทางตัณหาและทิฏฐิ มานะ ปฏิฆะ อุปาทาน เหล่านี้จับจิตให้จิตพ้นจากกิเลสอย่างละเอียดซึ่งได้อธิบายโดยย่อ ถ้ามีตัณหา อุปาทาน โดยจิตฟุ้งสร้านไม่สำรวมอินทรีย์ก็จะเป็นเสมือนนิทานเรื่องนี้ คือมีความอยากใหญ่ โดยไม่ประมาณตนเหมือนกับนิทาน.

ยังมีฤาษีองค์หนึ่ง ท่องมนต์เรียกสัตว์ป่าให้มาได้ทุกชนิด เจ้าหมาจิ้งจอกก็มาด้วย แต่มาแล้วไม่ยอมไป แอบซ่อนอยู่ที่กุฏิตาฤาษีนั้น พอตาฤาษีท่องมนต์ทีไร

หมาจิ้งจอกก็จดจำไว้ แล้วหมาจิ้งจอกก็ไปในป่าใหญ่แห่งหนึ่ง ลองท่องมนต์ตาฤาษี เรียกสัตว์ป่าทั้งหลาย มีช้าง เสือ ราชสีห์ มีทุกชนิดมาประชุมกันมากมาย เจ้าหมาจิ้งจอกก็ยกตนขึ้นแล้วพูดว่า ท่านสัตว์ทั้งหลาย ต้องเรียกเราว่าเป็นพญาสัตว์ทั้งหลาย เราจะเข้าไปในเมืองพาราณสี เพื่อไปรบเอาเมืองพาราณสีมาเป็นของเราให้จงได้ พญาราชสีห์มีอำนาจก็ต้องกลับมากลัวหมาจิ้งจอกเพราะโดนมนต์ต้องยอมให้หมาจิ้งจอกขี่ แล้วให้เทียมช้างไปใกล้ ๆ ให้นางหมาจิ้งจอกขี่พอไปถึงเมืองพาราณสีก็ให้ล้อมเมืองไว้ ชาวเมืองเห็นสัตว์ป่ามามากมาย ก็พากันตกใจปิดประตูเมืองหนีเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน เสนาบดีซึ่งเป็นผู้ใหญ่อยู่ในเมืองนั้น จึงออกมานอกพระราชวัง ขึ้นบนเชิงเทินแล้วมองลงไปเห็นสัตว์ใหญ่สัตว์น้อยมากนักหนาจึงถามลงไปว่า เจ้าพวกสัตว์ไพรเข้ามาทำไมในพระนคร หมาจิ้งจอกใจร้อนก็ตอบไปว่า เราจะเข้ามาครองเมืองพาราณสี ให้เจ้าเปิดประตูเมืองรับเสียโดยดี หาไม่วันพรุ่งนี้จะพากันตายหมด เสนาบดีคนนั้นจึงถามไปว่า เจ้าจะทำอย่างไรพวกเราจึงจะตาย หมาจิ้งจอกจึงบอกว่า เราจะให้ราชสีห์แผดเสียง พวกท่านก็จะต้องตายหมด เสนาบดีเมื่อได้ทราบเรื่องก็ให้ป่าวร้องพวกพลเมืองเอาขี้ผึ้งอุดหู และแป้งถั่ว แป้งสาลีคืนเหนียว แล้วแต่ใครจะมี ตลอดกระทั่งแมว และสุนัข แล้วก็ไปทูลประพฤติเหตุกับพระราชาให้ทรงปฏิบัติตามนั้น พระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระปรีชาก็ปฏิบัติตามเสนาบดีก็ขึ้นไปบนเชิงเทินร้องประกาศว่า เจ้าจะให้ราชสีห์แผดเสียงก็ให้แผดมาหรือจะแผดไม่ได้ก็ให้ว่าเราจะใคร่ฟัง เจ้าหมาจิ้งจอกเป็นผู้ที่โอหังไม่รู้จักประมาณตน ก็สั่งให้ราชสีห์แผดเสียงให้เต็มที่ ราชสีห์เกรงว่าสัตว์ป่าจะพากันตายก็ไม่แผดให้ดังเต็มที่ เสนาบดีก็ยั่วใหญ่ แต่อำนาจของมนต์ที่หมาจิ้งจอกได้ไว้ จึงทำให้ราชสีห์กลัวอำนาจของอธรรม ก็จำใจแผดเสียงไปเต็มที่ หมาจิ้งจอกซึ่งอยู่บนหลังราชสีห์และหลังช้างก็ตาย สัตว์ทั้งหลายที่อยู่ใกล้ก็ตายกันมากมาย ประมาณได้

เกือบถึงโยชน์ ส่วนสัตว์ที่เหลือตายและราชสีห์ก็หนีไปสิ้น พระราชาก็อนุญาตโปรดเสนาบดีให้สั่งพลเมืองให้เปิดประตูออกไปนอกเมือง ขนเอาเนื้อสัตว์มาบริโภคเป็นอาหาร แต่เนื้อสัตว์นั้นมากเหลือประมาณ เขาเหล่านั้นจึงคิดทำเป็นเนื้อแผ่นไว้กินจนเป็นตัวอย่างมาถึงทุกวันนี้.

นิทานเรื่องนี้อ่านแล้วพิจารณาเอาเอง เพราะเป็นคติอยู่ข้างในเรื่องของการไม่ประมาณตน และไม่รู้ว่าความอยากจะเป็นใหญ่เป็นโตนั้นเป็นเรื่องของคนพาลที่ไม่ได้อบรมศีลธรรมเช่นพวกโจรกรรมเป็นต้น เที่ยวทำตนเยี่ยงสุนัขจิ้งจอก ถึงจะอยู่ในบ้านก็เหมือนกับอยู่ในป่า ไม่รู้ภาษาของผู้ดี เพราะไม่มีศีลธรรมและวัฒนธรรม แต่เวลานี้ในประเทศไทยเราศิวิไลซ์ขึ้นมาก มีพระธรรมคำสอน และโรงเรียนก็มาก จึงทำให้คนฉลาดและมีปัญญารอบคอบ เพราะฉะนั้น ถ้าใครคิดมิชอบก็เท่ากับแมลงเม่าที่จะบินเข้าไฟแพ้ภัยตัวเพราะรัฐบาลเขาอบรมไม่ให้ข้าราชการทำชั่วทุกแผนก ตลอดจนกระทั่งข้าราชการทหารยังมีการสาบาลธง ซื่อตรงจงรักต่อพระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ ก็เท่ากับมีพุทธรักษา ธรรมรักษา สังฆรักษา อาณาจักรไทย ใครทำร้ายไม่ได้เป็นอันขาด เพราะว่าคนไทยต้องรักชาติบ้านเมืองทุกคน จึงจะพ้นภัยพิบัติขัดข้องทุกประการ ต่อไปก็จะมีแต่ความเกษมสันติ์ทุกสิ่งสรรพ์ ทั่วรอบขอบขัณฑสีมาอาณาจักรไทย เพราะอาศัยบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นประมุขของชาติที่ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมอันประเสริฐเปิดโอกาสให้ข้าราชการทำความดี เพราะว่าเป็นคู่สร้างบารมีของพระองค์ ถ้าไม่ได้ข้าราชการทุกเหล่าแล้วก็เท่ากับขาดกำแพงแก้วทั้ง ๗ ชั้น ทหารเป็นรั้วบ้านที่สำคัญเพื่อป้องกันประเทศชาติผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ก็เป็นไปคล้ายกับรั้วชั้นใน หรือสำหรับปราบภัยไม่ให้เดือดร้อนทุกหย่อมหญ้า ให้ชาวประชาเย็นใจเพราะอาศัยจราจรเข้าช่วยเป็นเครื่องหมายของความปลอดภัย เพราะว่าพลเมืองมีรถมากจึงต้องมีจราจร เครื่องหมายแขนขาว มีป้อมขับช้า

เหมือนเครื่องหมายทางธรรม เพราะไม่มีจราจรประจำ และไม่มีไฟเขียว ไฟแดง ไฟเหลือง เครื่องเกิดดับ เพราะผู้ปฏิบัติถ้ายังอยู่ในความเพียรเพ่งอยู่ดูเกิดดับ ก็เหมือนมีไฟที่ย้อมอัตโนมัติเขาจัดไว้ตามสี่แยก ถ้าปฏิบัติทางธรรมก็เช่นกัน เชื่อคำสอน เหมือนเชื่อไฟที่ใช้บอกอาณัติสัญญาณ คือไฟแดงให้หยุด สมมุติว่าเวลามีโมโหมาก เลือดขึ้นหน้าทำให้หน้าแดง แต่อย่าเพ่อกล่าววาจาให้มีสติระลึกถึงพระ คือเครื่องหมายไฟเหลือง ว่าพระท่านไม่ลุอำนาจของกิเลส เพราะสีเหลืองเป็นเครื่องหมาย เพราะสีเขียวก็ไปได้ เหมือนกับใจที่สดชื่น ถ้าจะพูดอะไรก็ไม่ผิดพลาด เป็นไปตามทำนองคลองธรรม แต่ผู้ปฏิบัติจะต้องมีเพียรเพ่งอยู่โดยสติสัมปชัญญะเป็นโยคาวจร ไม่ย่อหย่อนขับช้าจะไม่มีภัยใดๆ ทุกประการ ขอให้จงมีความเบิกบานร่มเย็นเป็นสุขทุกท่านเทอญ.

นตฺตโทสํ ปเร ชญฺญา　　ชญฺญา โทสํ ปรสฺสตุ
คุยฺเห กุมฺมาว องฺคานิ　　ปรโทสญฺจ ลกฺขเย

คนชาติชั่ว มิให้ชนทั้งหลายอื่นรู้โทษตน ชอบแต่รู้โทษของผู้อื่น ซ่อนโทษของตนไว้ เหมือนเต่าซ่อน อวยวะ (ในกระดอง) คอยสังเกตแต่โทษของผู้อื่น.

ตอนที่ ๒๘

สัญโญชน์ที่ ๓ คือ อวิชชา ตามปกติอวิชชานี้รู้ยาก เพราะค่อย ๆ ถ่ายเข้ามาประจำนิสัยอยู่ตั้งแต่เล็ก ๆ เพราะว่ามารดาบิดาได้ถ่ายเทความไม่รู้ให้ลูก ตั้งแต่เมื่อครั้งยังเยาว์ โดยมากมักจะเรียกว่า "หนู" บ้าง "หนูใหญ่" บ้าง "หนูเล็ก" บ้าง แล้วค่อย ๆ เปลี่ยนตั้งชื่อให้ แต่ส่วนเด็กไม่รู้ก็ไปสำคัญว่า ชื่อเป็นของจริง บางคราวก็ถามว่า "หนูรักแม่ไหม?" ถ้าลูกรู้ภาษาก็ตอบว่า "รัก" ถ้าลูกตอบว่า "รัก" พ่อแม่ก็ดีใจ ทีนี้ลูกก็สำคัญว่า ความรักนั้นเป็นของจริง โดยความไม่รู้เท่าสมมุติ ก็เท่ากับอวิชชายังอยู่ในตัวแล้ว บางคราวยังมีการหลอกบุตรธิดาว่า ตุ๊กแกจะกินตับบ้าง ผีจะหลอกบ้าง เช่นนี้ทำให้เด็กเสียนิสัยและเป็นคนประสาทอ่อน โดยความไม่รู้ของเด็ก บางคนกลัวเอาจริงจัง กลัวจนโตเคยชิน เพราะความโง่เขลาไม่รู้เท่าถึงการณ์ เลยกลายเป็นคนโง่ไปก็มี เพราะตัวอวิชชานั้นไม่มีใครจะจับตัวจริงแท้ ๆ ได้ เพราะสมุฏฐานของอวิชชาได้แซกซึมมาเสียตั้งแต่อ้อนแต่ออก แล้วเมื่อเติบใหญ่ได้เรียนวิชา บางทีครูเขาสอนชี้เหตุผล บางคนก็คลายความโง่ไปได้บ้าง บางคนเรียนได้ถึงขั้นสูงกลับถูกอวิชชา ตัณหา อุปาทาน ทั้งสามอย่างเข้าครอบงำเอาทีเดียว แต่โดยไม่รู้ตัว เพราะว่าทั้ง ๓ อย่างได้เข้าไปผูกรัดเสียแน่นโดยอำนาจของความไม่รู้ จึงเห็นว่าทางโลกคือความรักอันเป็นบ่อเกิด ติดตามมาด้วย รักยศ รักศักดิ์ รักตระกูล โดยความไม่รู้เท่าถึงการณ์ พระบรมศาสดาจารย์ พระองค์ทรงหักเสียซึ่งกำกงแห่งสังสารวัฏฏ์ การจะให้เห็นหน้าตาของอวิชชานั้น ยกมาให้เห็นไม่ได้เพราะไม่มีตัว สมมุติว่า เราอยู่ในบ้าน พอไฟฟ้าดับ ความมืดเข้ามาแทนที่ อวิชชาก็เป็นอย่างนี้ คือรูปลักษณะของความมืด ถ้าผู้มีวิชชา คือรู้จักประมาณตนด้วยการหาทรัพย์ขั้นต้น คือศรัทธาเป็นทรัพย์อันประเสริฐ เปรียบเหมือนผู้ที่

มีทุนทรัพย์ที่ได้ซื้อตะเกียงไว้ประจำบ้าน หรือผู้ที่ฉลาดมาก และมีทุนมาก ท่านก็สั่งเครื่องทำไฟฟ้ามาใช้สำหรับเคหสถาน พอไฟฟ้าขององค์การดับ ผู้ที่อยู่บ้านนั้นก็สับสวิทช์เปลี่ยนใช้เครื่องไฟฟ้าส่วนตัว เมื่อเปิดไฟฟ้าแล้ว ความมืดจะหายไป ความสว่างจะมาแทนที่ จิตของผู้ปฏิบัติก็เช่นนี้ เพราะการเปรียบเทียบจะให้เหมือนของจริงย่อมไม่ได้ อีกประการหนึ่ง สมมุติว่า คนได้หลงทางโลกมากต่อมาก บางทีพอได้รับคำแนะนำสั่งสอนจากพุทธบริษัทก็ขจัดความมืด คือโมหะที่เรียกว่าอวิชชาให้สิ้นไป และรู้เท่าสมมุติทุกเมื่อ เช่น แสงสว่างของไฟฟ้าก็ถูกสมมุติมาจากไฟแกลบ หรือไฟฟืน หรือถ่านเราดี ๆ นี่เอง เช่นเครื่องทำไฟก็เหมือนกัน จะต้องใช้น้ำมันและน้ำธรรมดา แต่ทีนี้ไทยเรายังไม่มีวิชาที่จะทำเครื่องไฟฟ้าได้ใหญ่ ๆ ดังต่างประเทศเขา จึงต้องพึ่งประเทศอื่นที่เขาทำส่งเข้ามาเพียงแต่หาทุนไว้จ่ายให้กิจการส่วนรวมได้รับกระแสอันสว่างเท่านั้น ผู้ปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าแยกธาตุได้ตามแบบพระบรมครู โดยเห็นของจริงทุกส่วนแล้วจะไม่ต้องลำบากในการใด ๆ เลย เช่นโบสถ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นต้น เป็นวัดดั้งเดิมของประเทศไทยได้วัดหนึ่ง เป็นวัดคู่บุญของพระมหากษัตริย์ และข้าราชการทุกคนตลอดกระทั่งราษฎรและพ่อค้าพาณิชย์ ที่ได้ผ่านไปชมปูชนียสถานในพระอารามนี้ ก็มีเจ้าหน้าที่คอยต้อนรับจัดที่ให้นั่ง เพราะเป็นวัดของพระที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น พระแก้วมรกฎ เป็นต้น เพราะเป็นวัดหลวงจึงไม่ขาดแคลนทุกสิ่ง มีแต่ความสว่างและเพิ่มพูนไปด้วยอริยทรัพย์ภายนอก และอริยทรัพย์ภายใน คือมีพระภิกษุสงฆ์ไปแสดงธรรมทุกสัปดาห์ ก็จัดว่าให้แสงสว่างหนทางแห่งความเจริญไม่มีเสื่อม ถ้าผู้ปฏิบัติน้อมมาปฏิบัติก็จะขจัดอวิชชาให้สิ้นไป เมื่ออวิชชาสิ้นไป ก็กลายเป็นวิชชาขึ้นมาแทนที่ เพราะเหตุนี้ จึงได้ยกชาดกเรื่องพระเตมีย์ใบ้มาเปรียบเทียบไว้ คือพระเตมีย์ตั้งแต่ครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ ได้เป็นลูกพระมหากษัตริย์องค์หนึ่ง พระ-มหากษัตริย์องค์นั้นได้ออกไปว่าราชการ พระองค์ได้อุ้มพระเตมีย์ตั้งแต่ยังเยาว์ใส่ไว้บนพระเพลา บังเอิญเขาจับผู้ร้ายมา พระบิดาของพระเตมีย์ก็สั่งให้นำผู้ร้ายนั้น

ไปทรมานโดยการบีบขมับและตอกเล็บ คนที่ถูกทรมานนั้นทนความเจ็บไม่ได้ก็เลยรับสารภาพ พระองค์ก็สั่งให้นำไปประหารชีวิตเสีย พระเตมีย์ใบ้เมื่อได้เห็นเหตุการณ์เช่นนั้น ก็ตกพระทัยกลัวเป็นยิ่งนักปรารภแต่ในใจว่า ถ้าเราเติบใหญ่ได้ครองราชสมบัติก็จะต้องทำบาปเช่นพระราชบิดานี้เป็นแน่แท้ ต่อแต่นั้นมาก็ไม่ยอมพูดกับใครเลย คือทำตนให้เป็นเสมือนคนใบ้ พระชนนีจะหาสิ่งใดมาล่อก็ไม่ยอมพูด จนกระทั่งเป็นหนุ่ม พระราชบิดาให้หาหญิงงามมาปฏิบัติเพื่อจะล่อให้พูดก็ไม่ยอมพูด เพราะกลัวจะต้องทำบาป พระราชบิดาเลยสั่งให้นำไปฝังเสียทั้งเป็นอุ้มใส่ราชรถนำไปทางประตูเมืองทิศตะวันตก แต่แล้วกลับไปออกทางประตูทิศตะวัน-ออก คนที่นำไปจะฝังมัวแต่ขุดหลุมอยู่ พระเตมีย์ก็ลุกขึ้นยึดพระหัตถ์ทั้งสองออกแล้วสลัดไปสลัดมา ก็รู้ได้ทันทีว่ากำลังวังชายังดีอยู่ จึงลองหยิบรถขึ้นชู และแกว่งไปแกว่งมา คนที่ขุดหลุมนั้นสำคัญว่าเทวดา จึงลุกขึ้นมาจากหลุม แล้วก็มีลงกราบไหว้ ได้ถามว่า พระองค์เป็นเทวาดาหรืออย่างไร พระเตมีย์ใบ้จึงตอบว่า เราคือพระเตมีย์ที่ท่านจะฝังอย่างไรเล่า แล้วแสดงธรรมให้ฟัง คนจำนวนที่ไปด้วยกันนั้น ก็จะไม่กลับเข้าไปในเมือง จะขอบวชอยู่ด้วย พระเตมีย์จึงบังคับว่า ถ้าเจ้าไม่ไปในเมือง เขาจะสงสัยว่าเราเป็นยักษ์หรืออะไรไป พวกเหล่านั้นจึงนำเนื้อความมาทูลพระราชบิดามารดา ๆ ก็พากันออกไปหาพระเตมีย์ใบ้ ๆ ก็เลยเทศน์โปรดให้บวชเป็นฤๅษีกันทั้งหมด ขนพระราชทรัพย์มาใช้พอสมควร แล้วทิ้งเมืองนั้นให้ร้างว่างเปล่าอยู่ ยังมีขี้เมาทั้ง ๔ คน เดินหลงทางเข้ามาในเมืองนั้น เห็นบ้านเมืองใหญ่โตก็เดินเข้าไปข้างใน ตั้งใจว่าจะนำทรัพย์สมบัติในเมืองนั้นไปเป็นของตน และจะครองเมืองกันทั้ง ๔ คน แต่พอหายเมาแล้วก็คิดได้ว่าท่านเจ้าของเมืองเขามีรี้พลตั้งมากมาย เขายังละบ้านเมืองเสียได้ไม่ใยดี เราทั้ง ๔ จะมาหลงด้วยเหตุใด ทั้ง ๔ คนนั้นก็เลยสืบเสาะไปหาพระเตมีย์ใบ้ เมื่อพบเลยขอบวชอยู่ด้วย. นี้เป็นชาดกยกมาพูดไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง ข้างอวิชชาไม่บังตั้งแต่เล็กจึงพาคนออกบวชได้ทั้งเมือง.

ตอนที่ ๒๙

สาธุชนผู้หวังพ้นทุกข์ จะต้องมีเมตตากรุณาซึ่งกันและกันในการใช้พรหมวิหารทั้ง ๔ ประการ และปฏิบัติตามอริยมรรคทั้ง ๘ ประการ คือ สัมมาทิฏฐิความเห็นตรงว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และปฏิบัติละความชั่วประพฤติแต่ความดีไม่ให้มีโมหะครอบงำ คือ

๑. อวิชชาไม่บังตน ก็จะเห็นตนของตนได้ชัดเจนว่า พระพุทธเจ้า พระองค์ไม่ผูกโกรธต่อท่านผู้ใด โดยพระองค์เห็นชัดว่าการผูกโกรธนั้นเป็นการเร่าร้อนตนเองและทั้งผู้อื่น คือ เมื่อมีสติสัมปชัญญะพิจารณาโดยสมาธิลืมตาอยู่เนืองนิตย์ ผู้กจิตให้รู้เท่าอายตนะแล้วค่อย ๆ สอบสวนว่าความโกรธนี้มาแต่ไหน ถ้ามีสติอยู่ก็จะรู้ได้ว่า การผูกโกรธคือมีอุปาทานเข้าไปยึดมั่นว่า เราเป็นคนดีคนโน้นคนนี้มาว่าเราติเตียนเรา ๆ ก็เลยเป็นคนหลงว่าตนดีกว่าเขา เพราะเอาเราเข้าไปรับคำที่ว่านั้นมาเป็นของเรา ก็เกิดนิวรณ์ ๕ ขึ้นในใจ มีแต่ง่วงเหงาหาวนอน บางคนโกรธแล้วเข้ามุ้งนอน แล้วก็ผูกเอาโกรธไว้ในมุ้ง นอนคิดจนน้ำตาไหล ไม่รับประทานข้าวก็ได้เพราะอิ่มโกรธ บางคนผูกโกรธเอาจนไฟโทสะอันแรงร้ายคุขึ้นที่ใจ แล้วก็กลายเป็นอาฆาตพยาบาทจองเวรซึ่งกันและกัน ไม่มีวันที่จะสบายใจ ส่วนเขานอนสบายบางคราวเขาโกรธกันได้ตั้งหลาย ๆ วัน การผูกโกรธตลอดกระทั่งอาการกิริยาใบหน้าไม่แช่มชื่น เพราะอดอาหารทางกายคือไม่ได้บริโภคเต็มที่ เพราะกลืนไม่ลงอาหารทางใจก็พลอยขาดไปด้วย คือคุณธรรมความดีที่เคยมีเมตตาต่อเพื่อนเกิดแก่เจ็บตาย ก็พลอยขาดไป ไม่ได้รับประทาน เพราะว่าจิตของสาธุชนที่ยังมีความเดือดดาลได้ง่าย ถ้าขาดสติแล้วก็จะไปได้อาหารที่ไม่มีรสหวาน มีแต่ความขื่นขมระทมใจ เพราะฉะนั้นไม่ควรจะผูกโกรธไว้ เพราะใจที่บริสุทธิ์สะอาดย่อมเป็นที่ตั้งของศีลธรรมและวัฒนธรรม สมมุติว่ามีเก้าอี้อยู่ ๑ เก้าอี้ พออธิบดีมานั่งเก้าอี้

ใคร ๆ เห็นก็บอกว่า เก้าอี้ของอธิบดีใหญ่ดีนั่งสบาย แล้วอธิบดีลุกไปก็มีคนอื่นมานั่งแทนที่ เขาก็ยังว่าเก้าอี้ของอธิบดี ผู้นั่งไม่ใช่อธิบดี ถ้าผู้ปฏิบัติสะสมแต่คุณความดีก็จะรู้ได้ว่า ในจิตของตนมีคุณความดีหรือมีโมหะครอบงำ โดยการกระทำจะรู้ได้เองเพราะว่าตนของตน ถ้าปฏิบัติได้ก็จะรู้ว่าวันนี้มีอารมณ์เยือกเย็นดีตลอดวันหรือผูกโกรธไว้ ถ้าวันไหนมีคุณธรรมประจำใจ วันนั้นก็จะทำกิจการได้ปลอดโปร่ง เหมือนอธิบดีที่นั่งเก้าอี้สั่งการได้เรียบร้อย ไม่เหมือนกับผู้ที่ผูกโกรธไว้ จะทำอะไรก็ไม่สะดวกเพราะอวิชชายัง กิเลสตัณหาก็สั่งการเสียเลยโดยใช้อำนาจของตนโดยพลการ ถึงจะอยู่ในสถานที่ใดก็ไม่มีความสุข เพราะเพลิงราคะ โทสะ โมหะ สุมใจอยู่ แม้แต่จะไปตากอากาศถึงที่ไกลได้อากาศดี ส่วนใจก็เร่าร้อนเหมือนนอนไฟ เพราะฉะนั้นรัฐบาลท่านจึงให้มีสามัคคีปรองดองกันในครอบครัวไทยไม่ให้ใครจองเวร อโหสิกรรมกันเสียจะได้ช่วยนำชาติให้เจริญก้าวหน้าทั่วกัน อาณาประชาราษฎร์ทั้งหลายที่มีใจกระด้างกระเดื่อง ก็เปลื้องปลดเพราะหมดโทษของการผูกโกรธ เมื่อหมดโทษในด้านจิตใจ ๆ ก็จะใสไม่ขุ่นมัวกันทั่วประเทศ เพราะเป็นเขตพุทธจักรอาณาจักร มีแต่คนที่รักความดีทุกคน ไม่มีใครจะเกลียดความดีเลย เพราะความดีเป็นที่ประดับสำหรับตนทุกคนไป เว้นไว้เสียแต่ที่ไม่มีใจกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ หรือไม่เชื่อในคำสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ถ้าเชื่อฟังและขยันหมั่นเพียรจริง ๆ แล้ว จะจับจิตของตนได้ทีเดียว วิธีจับจิตนั้นง่ายนิดเดียว เพียงมีความเชื่อมั่นในตนของตนว่าตนจะปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติเป็นธรรม ว่าสิ่งไรเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นความเย็น ที่นี้พูดกันว่าสิ่งไรเป็นธรรม ก็ไม่รู้ว่าอะไรคือธรรม จะต้องพิจารณาจิตของตนว่า ทำความดีนั้นแหละเป็นธรรมฝ่ายเยือกเย็นไม่เร่าร้อน ก็จำอารมณ์นั้นไว้ปฏิบัติในหน้าที่ราชการ ว่าเราจะทำการงานอะไรทั้งหมด ถ้าใจอยู่ในกายไม่ส่องออกไปข้างนอกแล้วจะเห็นได้ว่าอาการกระทำนั้นรู้สึกว่าง่าย เพราะมีสติสัมปชัญญะต้องหมั่นตรวจเช่นนี้แหละ พอตาเห็นรูปปั๊บ จิตไปนึกว่ารูปนั้นสวยจริง เช่นนี้ก็ให้รู้

เท่าคิดว่ามารเข้ามานั่งในเก้าอี้แล้วคือตัณหา ข้อสำคัญแม้แต่เห็นสิ่งใดก็ให้ระลึกว่าเป็นธรรมดาของโลก เพราะเป็นธรรมชาติของโลกธาตุที่มีสำหรับคู่กับอายตนะ ถ้าเราสังวรณ์มีสติอยู่แล้ว จะจับจิตได้อย่างง่ายดาย ดูแต่คนที่ขี่ม้าแข่งในสนามม้า คนจะฮาลั่นหรือส่งเสียงเข้าไปสักเท่าไร คนที่ขี่ม้าเขาจะไม่ยินดียินร้ายต่อเสียงนั้นเลย ขี่ควบจะเอาชนะเท่านั้น เพราะเป็นการแข่งขันเพื่อหวังได้ที่หนึ่ง ลงแซ่ตีม้าก็เปรียบเหมือนผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ มีศีลก็เปรียบเสมือนถือบังเหียนม้า ถ้าผู้ขับขี่ม้าไม่ถือบังเหียนซึ่งคอยชักไว้ ม้าก็จะออกไปนอกสนาม เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติที่รับศีลมาปฏิบัติ เพื่อจะไม่ให้ผิดทางของพระพุทธเจ้า เช่นจะเบียดเบียนกัน โดยการอาฆาตพยาบาทจองล้างจองผลาญซึ่งกันและกัน ถ้ามีศีลแล้วก็จะทำไม่ได้ เพราะผู้ปฏิบัติไม่ฆ่าสัตว์ ก็ตัดความเบียดเบียนกันอยู่ในตัวแล้ว แต่สัตว์ภายนอกยังไม่สำคัญ เพราะมีตัวมีตนให้เราเห็น เช่น ปาณา เป็นต้น บุคคลจะเห็นได้ง่ายไม่ยากนัก ส่วนสัจจะซึ่งเป็นสัตว์ใหญ่ของทุกคนพึงต้องการ ถ้าใครฆ่าสัจจะของตนเสียแล้วจะขาดที่พึ่งทีเดียว เช่นเรามีสัจจะว่าจะไม่โกรธละ ทีนี้ผู้นั้นไปให้เราโกรธ เราก็เลยเสียสัจจะไป ใครเห็นหน้าก็จะตราหน้าไว้ว่า คนนี้ไม่มีสัตย์ยิ่มีจริง พูดได้ ทำไม่ได้เช่นนี้แหละ แต่ผู้ที่ยังครองเรือนก็ยังต้องปฏิบัติไปตามหน้าที่ เช่นมีบุตรมาก ๆ เวลาบุตรขอสตางค์ก็บอกว่า "ฉันไม่มี ๆ" จะตีลูกหรือก็กลัวว่าลูกจะโกรธจะเจ็บ เลยต้องแต่งโกรธให้บุตรหลานกลัว จะได้ไม่ขอสตางค์ และไม่รบกวน ในด้านครอบครัวก็ต้องปฏิบัติกันอย่างนี้ ส่วนทางด้านผู้ปฏิบัติ สมมุติว่ามีอาจารย์องค์หนึ่งมีลูกศิษย์มาก ลูกศิษย์ก็จะเอาอย่างนั้นอย่างนี้ บางทีอาจารย์ทำให้ไม่ทันหรือขัดในด้านศีลธรรม อาจารย์ก็แต่งโกรธขึ้นเพื่อให้ลูกศิษย์ยำเกรง การโลกธรรมก็เป็นอยู่เช่นนี้แหละ บางทีก็ให้โกรธแต่ง บางทีก็แต่งโกรธ แล้วแต่จะเลือกเอาตามชอบใจ แล้วแต่จะชอบอย่างไหน แต่ควรเลือกเอาไม่โกรธดีกว่า.

ตอนที่ ๓๐

อธิบายต่อไปเรื่องไม่ผูกโกรธ การไม่มีอาฆาตพยาบาทนั้นมีคุณอนันต์ เช่น มีชาดกเรื่องหนึ่งว่า นางสามาวดี ซึ่งแต่งงานกับบุตรเศรษฐีมิจฉาทิฏฐิ นางก็อยากจะถวายทานแด่พระพุทธเจ้า โดยความศรัทธา ก็ไปจัดหาจ้างหญิงรูปงามมาปฏิบัติสามีตนแทนตัว เพื่อนางจะได้ปฏิบัติในด้านทำครัวและถือศีลบริจาคทานเป็นการช่วยตัวเอง และลงไปทำงานในครัวระหว่างในพรรษา ทำอาหารถวายพระบรมศาสดาและสาวกทั้งหลาย เป็นเหตุให้ร่างกายขมุกขมอมไม่น่าดู ฝ่ายสามีของนางได้เยี่ยมหน้าต่างดูการกระทำ ของภรรยาแล้วก็ให้เบื่อหน่าย ในร่างกาย อันขมุก ขมอมของนางนั้น เลยเคลิบเคลิ้มไปด้วยกามารมณ์ของหญิงงามคนนั้น จึงได้ชวนหญิงงามคนนั้นมาดูที่หน้าต่าง และชี้ให้ดูภรรยาของตนและติว่าเป็นคนไม่รักดีจึงลงไปทำครัวให้เนื้อตัวสกปรก ไปด้วยเขม่าไฟ ไม่อายใจบ้างเลยว่าตนเป็นภรรยาเศรษฐี นางหญิงงามคนนั้นได้ทีก็ลงมาข้างล่าง เพื่อประทุษร้ายนางสามาวดีโดยสำคัญตนว่าเป็นภรรยาเศรษฐี จึงทำไป โดยความประมาท ตักน้ำมันร้อน ๆ ที่ในกะทะขึ้นมาราดนางสามาวดีด้วยน้ำมันที่ร้อนจัด ส่วนนางสามาวดีซึ่งถูกน้ำมันราดท่วมกาย นางมิได้โกรธตอบประการใด โดยการมีสติสัมปชัญญะเห็นว่า การกระทำของนางผู้นี้เป็นไปเพื่อความริษยาอาธรรม์และไม่ประมาณตน ว่าเป็นคนที่นางจ้างมาชั่วคราว โดยอำนาจของการสเพร่า และหลงว่าตนเป็นใหญ่ จึงใช้อำนาจเอาน้ำมันมาราดเราซึ่งไม่มีความผิดเช่นนี้ ควรแล้วที่เราจะมีความกรุณานางทาสาคนสวยให้สิ้นเวรกันไป ใจนางก็เลื่อมใสในทานของนางไม่มีระคายขึ้งโกรธตอบนาง ซึ่งกำลังราดลงด้วยน้ำมันอันแรงร้าย น้ำมันก็กลายเป็นเย็นไม่เป็นอันตราย

ต่อร่างกายแต่ประการใด ด้วยอาศัยการแผ่เมตตาจิต น้ำมันซึ่งกำลังร้อนก็กลับเย็นสนิทไม่เป็นอันตรายระคายตนเช่นนี้ การไม่ผูกโกรธมีคุณทันตาเห็น นางทาสีทาสาซึ่งอยู่ในโรงครัวนั้น ก็พากันกลุ้มรุมทุบตีสตรีงามให้ย่อยยับขับไล่ไปจากบ้าน ฝ่ายนางสามาวดีถวายทานแก่พระชินสีห์ครบไตรมาสแล้ว ก็ชำระอินทรีย์ให้ผ่องแผ้วดังเดิม ก็ยิ่งเพิ่มความดีให้เศรษฐีเห็น เศรษฐีผู้สามีเห็นอาการกิริยาของภรรยาแล้ว ก็มีใจผ่องแผ้วเลื่อมใสศรัทธาในพระบรมศาสดายิ่งนัก ว่าผู้ที่ถวายทานแด่พระพุทธองค์ยังทรงคุณอันเลิศเช่นนี้ ไม่มีความเร่าร้อนประการใด ด้วยการเลื่อมใสศรัทธาจึงปลอดภัยไม่เป็นอันตราย บุญนี้คุ้มตัวได้เช่นนี้ ก็เกิดมีศรัทธาต่อแต่นั้นมาก็ปฏิบัติตนเป็นพุทธมามกะคนหนึ่ง ในบวรพุทธศาสนาละจากการเป็นมิจฉาทิฏฐิได้ เพราะอาศัยเห็นตัวอย่างของนางสามาวดี ซึ่งเป็นผู้ไม่ก่อเวรต่อโดยมีศรัทธาสมบูรณ์เลยเพิ่มพูนไปด้วยลาภสักการ เลี้ยงบริวารด้วยการเมตตาปราณี ครอบครัวของเศรษฐีจึงร่มเย็นเป็นสุขทุกตัวคน เพราะเหตุผลของศรัทธาอันแก่กล้า เช่นนี้จึงมีคุณอนันต์

มีชาดกอีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องพญาฉัททันต์ มีนางช้างทั้งสองเป็นบริวาร ส่วนนางช้างน้อยนั้นชื่อว่า จุลสุภัทรา วันหนึ่งไปเที่ยวป่าหาอาหาร ไปที่ริมลำธารแห่งหนึ่งมีต้นมะเดื่อใหญ่มีผลสุกงอมไสวตระการตา พญาฉัททันต์ก็ได้หักกิ่งใหญ่ลงมาให้จุลสุภัทราโดยปราณีอารีรัก หนักไปด้วยเมตตากรุณา นางจุลภัทราเมื่อได้รับพวงมะเดื่อไปแล้วด้วยความดีใจ ไม่พิจารณามดแดงเลยกัดนางจุลภัทราด้วยความเจ็บก็บันดาลโทสะขึ้นมา หาว่าพญาฉัททันต์นั้นกลั่นแกล้งหักเอารังมดแดงมายื่นให้ มดแดงก็กัดสบัดสบิ้ง ทอดตัวลงทิ้งกายอาศัยใจที่มีริษยาอาธรรม์ จึงกล่าวคำผรุสวาทว่า "พญาฉัททันต์จะแกล้งฆ่าให้ตาย โดยให้มะเดื่อพวงงาม" ด้วยความโทสะและไม่พิจารณาของนาง จึงตั้งสัตย์อธิษฐานว่า "ถ้าข้าเกิดมาในชาติ

ใดขอให้ได้ฆ่าพญาฉัททันต์สนองกรรมให้จงได้" แล้วนางก็กลั้นใจตาย ณ บัดนั้น กรรมจึงบันดาลให้ไปเกิด เป็นบุตรพญาเอกราชคนหนึ่ง อยู่มาได้อายุ ๒๐ ปี นางก็มีสุบินนิมิตว่านางได้นอนแท่นงา ตื่นเช้าก็ขึ้นไปเล่าให้บิดาฟังว่า ถ้านางไม่ได้นอนแท่นงาแล้วนางก็จะกลั้นใจตาย บิดารักบุตรเป็นที่สุดแล้วจึงประกาศให ชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลายทราบ โดยการตีฆ้องร้องป่าวว่า ถ้าใครได้งาใหญ่มาทำแท่นให้บุตรแล้วจะให้รางวัลทองคำเท่าลูกฟัก เมื่อตาโสอุดรได้ทราบกิตติศัพท์เช่นนั้นก็มารับอาสาจะไปนำงาใหญ่มาให้ เพราะแกเคยไปเที่ยวป่าพบพญาฉัททันต์ซึ่งเป็นช้างใหญ่อยู่ในป่า เมื่อรับอาสาตกลงแล้ว ตาแกก็แบกปืนสะพายย่ามเข้าป่า พอใกล้ที่พญาฉัททันต์อยู่ก็ขุดอุโมงค์ใหญ่ ค่อย ๆ ขุดเข้าไปพอตรงพญา-ฉัททันต์นอนพอดี แกก็ใช้ปืน ที่แกสะพายมานั้นยิงพญาฉัททันต์ เสียงปืนลั่นเปรี้ยงเสียงสนั่น พวกบริวารได้ยินเสียงปืนก็พากันเข้ามาถามว่ามีอะไรเกิดขึ้น พญาฉัททันก็ไล่บริวารนั้นไปเสียให้ไกล พร้อมทั้งนางช้างซึ่งเป็นบริวารด้วย พวกช้างทั้งหลายก็พากันไปตามป่าหาอาหารเพื่อตน ส่วนพญาฉัททันต์ซึ่งเอาเท้าเหยียบปากปล่องไว้ ก็ยกเท้าขึ้นแล้วเอางวงล้วงเข้าไปในปล่องนั้น ลากเอาตัวนายโสอุดรขึ้นมาจะกระทืบเสียให้ตายก็ทำได้ แต่อาศัยตาโสอุดรเอาผ้าเหลืองห่มไป พญาฉัททันต์จึงระลึกขึ้นได้ว่า ผ้ากาสาวะเป็นที่เคารพ และพญาฉัททันต์ ก็ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตกาลอยู่แล้ว จึงไม่อาจทำกรรมใหญ่ลงไปได้ จึงถามว่าเหตุใดจึงมายิงเราเจ็บปวดถึงปานนี้ ตาเฒ่าโสอุดรก็ตอบว่า "ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ความมักใหญ่ใฝ่สูงของข้าพเจ้าอยากได้ทองคำเท่าลูกฟักของพญาเอกราชซึ่งประกาศให้หางาใหญ่ในราวป่า ข้าจึงรับอาสามาหาให้ ธิดาของเจ้าเมืองนั้นจะต้องการนอนแท่นงา ชื่อจุลสุภัทรา ข้าจะไม่ตัดงาของท่านแล้ว" พญาฉัททันต์จึงว่า "เป็นความปรารถนาของนางแล้ว ท่านจงตัดเอางาของเราไปให้เถิด"

ตาโสอุตรเมื่อถูกบังคับเช่นนั้น จึงจำต้องตัดงาพญาฉัททันต์ แต่ก็ตัดไม่ไหว ในแบบว่าพระอินทร์มาช่วยตัดให้จึงตัดได้สำเร็จแต่การตัดงานั้น เป็นการเจ็บปวดยวดยิ่งเสียเต็มประดา ก็อุตส่าห์ทนจนตัดสำเร็จ โสอุตรก็นำงาไป พญาฉัททันต์ก็ขาดใจตาย ณ ที่นั้น เมื่อนางจุลสุภัทรา ได้งามาสมประสงค์ของนาง ๆ ก็จำได้ว่าเป็นงาของพญาฉัททันต์ ซึ่งเป็นสามีของตน ตั้งแต่ชาติก่อน นางเป็นช้างบริวารของพญาฉัททันต์ นางก็ร้องไห้จนตายไป โดยการจองเวรของนาง จึงมีเวรต่อเช่นนี้ พระชินสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้าของเราได้ปฏิบัติมาถึงขนาด แม้ในชาติเป็นช้างก็ยังไม่ผูกโกรธยกโทษให้อภัยนาง เป็นตัวอย่างข้างดีมีศีลธรรมครบถ้วนควรแล้วที่สาธุชนจะพึงมีความสังเวช และไม่ประมาทเถิด เกิดมาได้รูปเป็นมนุษย์บริสุทธิ์แล้ว ขอให้มีจิตใสใจผ่องแผ้ว จะได้แคล้วคลาดภัยตลอดอายุขัยทุกท่าน เทอญ.

มาตา เสฏฺฐสฺส สุภาสา ปิตา เสฏฺฐสฺส สุกฺกิริยา

อุโภ มาตา ปิตา เสฏฺฐา สุภาสา จ สุกิริยา

มารดาประเสริฐ บุตรก็มีวาจาประเสริฐ บิดาประเสริฐ บุตรก็มีกิริยาประเสริฐ มารดาบิดาทั้งสองประเสริฐ บุตรก็ประเสริฐทั้งวาจา ประเสริฐทั้งกิริยา

ตอนที่ ๓๑

วันที่ ๗ มกราคม มีผู้มาขอโพชฌงค์ ๗ เพื่อจะนำไปปฏิบัติ เพื่อตนจะได้หลุดพ้นจากเครื่องร้อยรัดทั้งปวง จะได้ล่วงถึงประโยชน์ยิ่งใหญ่ โดยอาศัยสติสัมโพชฌังโคเป็นหลัก จึงได้ขอมาเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงมีโอกาสเรียงส่งให้ท่านในแดนมธุรส ของกรมการรักษาดินแดน เพื่อเป็นพุทธานุสสติ ธัมมานุสสติ สังฆานุสสติ

๑. **สติสัมโพชฌังโค** มีดังนี้ ผู้ปฏิบัติจะต้องมีสติระลึกถึงคุณพระรัตนตรัยดังกล่าวแล้ว และให้มีสติในตนของตน ให้แน่วแน่ว่าตนได้รูปมนุษย์อันประเสริฐมาแล้วและไม่บ้า ใบ้ บอด หนวก สมควรจะได้รับคำสอนของพระภิกษุพุทธบริษัท หรือคฤหัสถ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ถ้าเรามีสติตื่นอยู่โดยความเห็นตรงต่อคุณพระรัตนตรัย ว่าพระพุทธเจ้า พระองค์ท่านปฏิบัติอย่างไร ตนจะต้องปฏิบัติตามนั้น เพราะว่าสติของสามัญชนนั้น มักจะไม่ตลอดทั้งกลางวันกลางคืน ไม่ใช่สติที่ตื่นตลอดเวลา ถ้ามีสติรู้อยู่ในการกระทำ เช่นจะทำงานสิ่งไร ก็ให้มีสติมั่นอยู่ในสิ่งนั้น แต่สิ่งเดียวไม่ข้องเกี่ยวกับอารมณ์ ซึ่งเป็นเสมือนความฝัน ถ้าคิดถึงคนโน้นคนนี้ ก็ให้รู้เถิดว่าขาดสติสัมโพชฌงค์เสียแล้ว ถ้ามีสติสัมโพชฌงค์แล้วย่อมไม่หลงไม่ลืม ทั้งอดีตอนาคต และปัจจุบัน สมมุติว่ามีสติตื่นอยู่ในที่แจ้งแล้ว ย่อมรู้ได้ว่าสิ่งนั้นผิดสิ่งนี้ชอบ โดยตนของตนจะต้องรู้ เป็นปัจจัตตัง และต้องไม่หวั่นไหวในโลกธรรมทั้ง ๘ ประการ ทำจิตให้เบิกบานตื่นจากหลับ คือรู้เท่าเหตุทั้งภายนอกและภายใน ถ้าเหตุภายนอกเข้าไม่ได้ เพราะเหตุภายในไม่มีจะต้อนรับ เช่นเกิดนอกให้ดับนอกไม่หลอกใน เพราะเชาว์ไวได้สติของพระพุทธเจ้า มาประจำสม่ำเสมอ แล้วก็จะเข้าใจในอรรถธรรมของพระพุทธเจ้าได้ชัดเจน สิ้นเวรเป็นอโหสิกรรม เพราะมีสติตื่นอยู่จึง

ไม่ทำกรรมที่เป็นอกุศล เพราะรู้ว่าตนของตนเป็นที่พึ่งแก่ตน อันถูกต้องตามพุทธบัญญัติแท้ แต่รู้ได้จำเพาะตน ต่างกับสามัญชนที่ตื่นแต่เช้าก็ต้องประกอบกิจของตนในด้านกิจการ เพื่อดำเนินอาชีพให้ทรงอยู่ได้ จึงต้องอาศัย

๒. คือ **ธัมมวิจยสัมโพชฌังโค** นี้ พระท่านกล่าวว่าผู้ปฏิบัติจะต้องอาศัยสุตะการฟัง เมื่อฟังแล้วจึงพิจารณาไตร่ตรองเลือกเฟ้นเก็บเอาข้อปฏิบัติ ข้อหนึ่งข้อใดมาปฏิบัติเพื่อตน สิ่งไรมีเหตุผลเพื่อจะยกมาลอนตน ให้รู้ในการกำจัดกิเลส โลภ โกรธ หลง ได้แล้ว ก็เร่งขวนขวายเพื่อตนโดยอาศัยสติสัมปชัญญะไปในตัวจึงจะชอบ

๓. **วิริยสัมโพชฌังโค** ผู้ปฏิบัติจะต้องไตร่ตรองธรรมมาป้องกันตน โดยอาศัยความเพียรสังวรระวังไม่ให้อกุศลภายนอกเข้ามารังควานตนได้ โดยอาศัยเพียรระวังด้วยมีสติสัมโพชฌงค์อยู่เสมอ และเพียรละอกุศลในสันดาลตนให้สิ้นไป และเพียรทำกุศลในตนให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น และเพียรรักษาธรรมที่ตนปฏิบัติได้แล้ว ให้ทรงอยู่เป็นธรรมดาเพียรรักษาตัวตนให้พ้นจากเครื่องร้อยรัดทั้งปวง เหมือนกับปลูกต้นไม้หมั่นรดน้ำต้องได้ผลฉันใด ผู้มีสติสัมโพชฌงค์ก็เช่นกัน คือทำสมาธิมั่นอยู่เสมอ จึงจะจัดเข้าในวิริยสัมโพชฌงค์ ๗ ที่ถูกต้อง

๔. **ปีติสัมโพชฌังโค** นี้ ผู้ปฏิบัติเมื่อมีความเพียรเพ่งเผากิเลสอยู่ย่อมได้ปีติเป็นธรรมดา ผู้ปฏิบัติเมื่อมีสติอยู่ย่อมไม่มีความหลงในปีตินั้น โดยเห็นว่าปีติเป็นอนิจจังไม่เที่ยง เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปเป็นธรรมดา ผู้รู้ย่อมไม่ติดอยู่ จึงเรียกว่า ปีติสัมโพชฌังโค

๕. **ปัสสัทธิสัมโพชฌังโค** นี้ เมื่อปีติดับไปแล้วย่อมมีความสงบที่เรียกว่าอุปธิ หรือความสงบ ที่เข้าไปแนบสนิทจนไม่ค่อยจะรู้ตนว่า ตนจะรู้เรื่องของขันธ์ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร ถ้าปัสสัทธิในธรรมแล้วย่อมมีสติรู้อยู่ด้วยว่าเวลานี้มีความสงบจากบาปอกุศลทั้งมวล มีจิตวิเวกผ่องใสจึงจะจัดว่าปัสสัทธิในสติสัมโพชฌงค์

เพราะอาศัยสมาธิลืมตาอยู่เสมอ จึงจะจัดเข้าในปัสสัทธิอันแท้ เพราะสงบจากความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ บางคนสำคัญตนว่าไม่มีกิเลส ที่แท้ก็กลายเป็นอุปธิวิเวก นั่นเองไม่ใช่องค์ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์โดยที่แท้ ถ้าเป็นปัสสัทธิที่ถูกต้องแล้วย่อมมีปัญญากำกับอยู่ด้วย

๖. สมาธิสัมโพชฌงค์ นั้น จะต้องเป็นสมาธิที่แนบสนิท เช่นอารมณ์ภายนอกเข้ามายั่ว บางคนจิตเป็นสมาธิแนบสนิทถึงกับไม่รู้สึกตัว เรียกว่าตัวชาก็มีแล้วเมื่อสอบถามดูว่าทำสมาธิจนกระทั่งตัวชาไปเช่นนั้นนะ ละโลภ โกรธ หลงได้หรือเปล่า ท่านผู้นั้นตอบว่า "ผมยังละอะไรไม่ได้" เพราะเป็นสมาธิที่ผิดจากทางของพระพุทธเจ้า ถ้าสมาธิของพระพุทธเจ้านั้นจะหมายถึงจิตวิเวกเป็นสมาธิมั่น ไม่ออกไปรับอารมณ์ภายนอก โดยมีสติสัมปชัญญะกำกับอยู่ด้วย แม้แต่จะไม่เห็นแสงสว่าง หรือเห็นสวรรค์นรกอะไร เพียงแต่ให้รู้ว่าใจอยู่ในกาย ไม่ส่องออกไปภายนอก ก็นับเข้าในสติและสมาธิสัมโพชฌงค์เหมือนกัน

๗. อุเบกขาสัมโพชฌงค์ นั้น ผู้ปฏิบัติเมื่อทำสมาธิจนเกิดปัญญารู้เท่าคติโลก คติธรรม และไม่รับอารมณ์ภายนอกและรู้เท่าอารมณ์ภายใน ก็ย่อมจะเข้าถึงอุเบกขาสัมโพชฌงค์โดยที่แท้ เช่นผู้ปฏิบัติจะได้ยินได้ฟังสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ใช่กิจของตนแล้วก็อุเบกขาวางเฉยอยู่โดยไม่เกาะเกี่ยวในเรื่องราวของผู้อื่น โดยไม่ใช่กิจของตนแต่ผู้ปฏิบัติต้องอุเบกขาโดยเป็นฉพังคุเบกขาจึงจะชอบ เพราะถึงพร้อมทั้งองค์ ๗ ประการ คือโพชฌงค์ทั้ง ๗ ครบถ้วน เขาผู้นั้นก็จะเข้าถึงสติสัมโพชฌงค์ที่แท้ตลอดถึงอุเบกขาสัมโพชฌงค์ ก็จะก้าวล่วงถึงปัญญาโลกุตตระได้ โดยอาศัยโพชฌงค์ทั้ง ๗ ประการนี้ให้เป็นเสมือนภูเขาที่ไม่มีต้นไม้หรือแผ่นดินที่ไม่มีคลองฉะนั้น ย่อมไม่หวั่นไหวในการเหยียบย่ำของผู้อื่น โดยมือธิวาสนขันติเป็นอโหสิกรรม ย่อมไม่มีความประมาทในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ ดังประเทศที่ไม่มีได้ฝุ่นฉะนั้น.

ตอนที่ ๓๒

ตอนนี้ต่อมาจากปัญญา เพราะมีปัญญาก็เป็นวิชาจรณะ เมื่อมีจรณะครบถ้วนก็เข้าถึงธรรมที่เรียกว่า วิมุตติญาณทัสสนะ โดยมากท่านมักจะกล่าวกันว่า เมื่อจิตวิมุติแล้วย่อมไม่มีอะไรเช่นนี้ ตรงกันข้ามกับความเห็นของผู้เรียบเรียงแนวทางขั้นต้น. เห็นว่าผู้ที่วิมุติหลุดพ้น ผู้นั้นกลับมีภาระมากยิ่งกว่าเก่า เพราะว่าเมื่อครั้งที่ยังไม่วิมุตินั้นดูเหมือนไม่มีภาระอะไร เพราะอวิชชาครอบงำ อยากจะหลงก็หลงไป อารมณ์ก็ไปกินอยู่ในความหลงนั่นแหละ อยากจะโลภก็โลภไป อยากมั่งอยากมี อยากจะเป็นโน่นเป็นนี่จิปาถะ คล้ายกับไม่มีภาระที่หนักหนาอะไร เพราะความเคยชินจึงทำได้ บางคราวก็แก่งแย่งแข่งดีเที่ยวจี้ปล้นระคนไป ด้วยความโสมมจิตของผู้นั้นก็จมอยู่ในห่วงมหันตทุกข์ คลุกเคล้าไปด้วยความชั่ว เพราะไม่รู้ตัวว่ากระทำผิด ทำไปด้วยอำนาจของจิตที่มีความเมา ไม่รู้เท่าเหตุที่จะให้เกิดทุกข์ เห็นเป็นการสนุกร่าเริงบรรเทิงใจ ไม่รู้เท่าวัยว่าได้ผ่านไปเท่าไร ชีวิตก็หมดไปไม่มีเวลาที่จะเข้าหาความเจริญได้ ปล่อยให้กาลเวลากินเอาความดีที่สร้างไว้จนได้ รูปมนุษย์ก็จะพลอยเสื่อมไป เพราะวัยเจริญเข้าครอบงำ ไม่รู้จักศีลธรรม ขาดเมตตากรุณาซึ่งกันและกัน เที่ยวห้ำหั่นฟันแทง ดูคล้ายกับไม่ได้คิดสยดแสยงเสียเลย สมมุติว่าคนทำประมงจับปลา เขาลงน้ำขึ้นบกตกนรกทั้งเป็น เขาก็ไม่เห็นว่ามีภาระที่หนักหนาอะไร เขาทำได้เพราะความเคยชิน จึงเรียกว่าไม่มีภาระ ทีนี้ผู้ที่เคยทำปลาที่เรียกว่าทำปาณา เมื่อมารักษาศีล พระท่านให้ศีลปาณาไม่ให้ฆ่าสัตว์ เขาผู้นั้นเมื่อได้รับภาระมาจากพระแล้ว คือศีลภาระห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์ เขาผู้นั้นก็ไม่ฆ่าสัตว์ซึ่งเป็นให้จำตายก็เท่ากับได้วิมุติแล้ว คือไม่ได้ลงไปจับปลาในน้ำ และไม่ฆ่าสัตว์ ยก

เปรียบเทียบไว้เป็นประการที่หนึ่ง ส่วนประการที่สองนั้น สมมุติว่าผู้ที่ประสพโชค อย่างงดงามเช่นได้ศีลบริสุทธิ์มาแล้ว ก็ไม่ให้ติดศีลนั้นว่าฉันจะต้องถือศีล ๕ ศีล ๘ อยู่จนตลอดชีวิต ซึ่งเท่ากับไปศีลบัญญัติ ถ้าผู้ปฏิบัติแน่นแฟ้นในศีลของตนแล้ว ก็ปล่อยวางศีลเสียได้ไม่ทำบาปด้วยกาย วาจา สิ้นไปซึ่งตัณหา ความอยากจะคิดว่า เพื่อนร่วมโลกทั้งหลาย ให้รู้เท่าว่าตนเป็นตน ศีลเป็นตน เมื่อละทิฏฐิอันผิดตั้งแต่ ต้นถึงขั้นสุดท้าย ก็เท่ากับวิมุติหลุดพ้น เมื่อตนเลิกแข่งดีก็วิมุติไปอีกขั้นหนึ่ง

การที่เรียกกันว่าวิมุตินั้น ตามแบบท่านก็สมมุติกันไว้เพื่อให้รู้เท่าทันอารมณ์ ภายในภายนอกเท่านั้น ไม่วางแบบไว้เช่นนั้นก็ไม่รู้จะใช้สมมุติอะไร ชี้ให้เห็นง่าย ๆ คืออุบาสกเรานี้เอง เมื่อเป็นฆราวาสอยู่เขาก็เรียกว่าคุณนั่นคุณนี่ พออุปสมบทเป็น พระภิกษุ ก็วิมุติไปจากฆราวาส เขาก็เรียกว่าพระภิกษุหรือ ตุ๊เจ้า ทำไมเขา ไม่เรียกคุณอย่างเก่าเล่า

ประการที่ ๓ จะยกสมมุติกับวิมุติ คือจะชี้ให้เห็นง่าย ๆ เช่นตรงสะพาน ยมราช พื้นที่ตรงข้ามโรงพยาบาลฝรั่งเดิมที่เป็นคลองโดยเขาขุด เขาเอาดินขึ้นไป ถมที่ทางฟากสะพานม้า ก็เท่ากับวิมุติเป็นคลองไปครั้งหนึ่งแล้ว แต่เวลานี้เขาได้ สร้างเป็นอาคารสงเคราะห์ ก็เท่ากับเอาสมมุติกับวิมุติเพราะเห็นยาก เขาได้ถมที่ เสียไม่เห็นคลอง ถ้าคนรุ่นหลังอีกสิบกว่าปี อาจจะไม่รู้จักสถานที่ตรงนั้น ก็เช่นกัน กับผู้ที่ไม่รู้จักวิมุติในตน ถ้ารู้จักวิมุติแล้วก็จะเห็นหน้าตาของตัณหาและรู้เท่าคติ ธรรมดา ไม่ว่าจะเห็นอะไรมันเป็นกิจควรทำและไม่ควรทำ เมื่อรู้เช่นนี้ก็เท่ากับมี ภาระมากขึ้น เห็นกัลยาณชนทั้งหลายที่ตกทุกข์ได้ยาก เพราะอวิชชาครอบงำ ผู้ที่เข้าถึงวิมุติแล้วย่อมเห็นภาระอันหนักของผู้อื่นที่เขาไม่รู้จัก ก็ช่วยแนะนำพร่ำสอน เพื่อจะให้เขาผู้นั้นพ้นทุกข์ได้พบสุขตามกัน ในด้านเพื่อนร่วมโลก ผู้ที่วิมุติหรือรู้เท่า ก็กลับมีภาระมากเช่นนี้แหละ

ชายหนุ่มที่มีความประสงค์จะเป็นนายทหาร ก็ต้องไปสมัครเป็นนักเรียนนายร้อย ตรากตรำทำความเพียรอยู่ ๒—๓ ถึง ๕ ปี ก็วิมุติเป็นนายร้อยตรี เมื่อเป็นนายทหารชั้นนายร้อยอยู่ก็เห็นว่าเป็นนายร้อยสู้เป็นนายพัน หรือนายพลไม่ได้ ต้องตั้งความเพียรต่อไปใหม่ ในที่สุดก็ได้ผลเป็นนายพันและนายพลตามลำดับ ครั้นเป็นนายพลเข้าแล้ว จึงรู้สึกว่าเป็นนายร้อยอยู่เดิมทีนั้น สบายกว่า เป็นนายพล ถึงไหน ๆ เพราะภาระมีน้อยกว่า ไม่ต้องรับผิดชอบมาก เท่ากับนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าผู้ที่วิมุติแล้ว มีภาระเพิ่มมากขึ้นทุกที ไม่ใช่ไม่มีอะไรจะทำอย่างที่เขาว่ากัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของชาวพุทธบริษัท เมื่อพระองค์ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว พระองค์ได้ทรงวิมุติหลุดพ้น เป็นพระอรหันต-สัมมาสัมพุทโธ ภควา แล้ว พระองค์กลับมีภาระมากขึ้น พระองค์เที่ยวเสด็จโคจรไปโปรดสัตว์ในที่ต่าง ๆ ที่ควรจะโปรดได้ ไหนจะอบรมสั่งสอนภิกษุพุทธบริษัท ทั้งคฤหัสถ์อุบาสกอุบาสิกา พร้อมทั้งพระภิกษุณีทั้งคหบดี ตลอดถึงพระพุทธมารดาพุทธบิดา และวงศ์ศากยราชทั้งหลาย ก็เท่ากับมีภาระใหญ่ยิ่งกว่าเมื่อครั้งพระองค์กระทำทุกกรกิริยาก่อนกาลหลุดพ้น

แต่ฝ่ายบรรพชิตต่างกันกับทหาร เมื่อเรียนได้ถึง ๘ ประโยค ๙ ประโยค แม้แต่จะเป็นถึงเจ้าคุณ เมื่อลาสิกขาบทออกจากสมณเพศ เขาไม่เรียกว่า วิมุติ เขาเรียกว่าหมดบุญทางพระ ถ้าผู้ปฏิบัติมาปฏิบัติให้เข้าถึงคุณธรรม ไม่ให้ท้อถอย ก็จะได้ชื่อว่าผู้ไม่ประมาท ถ้าผู้ใดไม่มีความประมาทในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ ก็จะได้ชื่อว่าเป็นยอดบัณฑิต ได้ถือสิทธิเต็มที่ ในเรื่องของวิมุติหลุดพ้น ขอชัยมงคลจงมีแด่ท่านทั้งหลาย ตลอดกาลทุกเมื่อเทอญ ชัยโย.

ตอนที่ ๓๓

จะพูดถึงเรื่องศาสนา ๕๐๐๐ ปี โดยตามพุทธศักราช ตั้งแต่เดิมเคยได้ฟัง พระแสดงธรรม ท่านก็บอกอดีตที่ล่วงไปแล้ว อนาคตที่ยังไม่มา และปัจจุบันทั้ง ๓ ส่วน นำมาประมวล ณ ที่อันเดียวกัน จึงจะบรรจบครบถ้วน ๕๐๐๐ พรรษา แต่สมัยนี้โดยมากนักปราชญ์สมัยใหม่เขายกศัพท์โน้นศัพท์นี้ ประมวลไว้ด้วย ก็เลยฟังไม่เข้าใจ เช่นหนังสือพิมพ์พุทธธรรมฉบับออกพรรษา ๓ ตุลาคม ๒๔๙๕ หน้า ๓๓ ได้ยกเรื่องในคัมภีร์พระไตรปิฎกสยามรัฐ เล่ม ๗ และเรื่องจากคัมภีร์สมันตปาสาทิกาภาค ๓ กับหนังสือมิลินทปัญหาปฐมภาค ได้มีคน ๆ หนึ่งนำมาถามดิฉันว่าศาสนาพุทธจะมีเท่าไรกันแน่ เพราะเขาอ่านหนังสือตอนนี้ฟังแล้วงงไม่เข้าใจ ดิฉันเห็นควรว่าให้คำตอบอย่างตรงไปตรงมา เพราะว่าการที่เป็นปุถุชนอยู่ในบวรพุทธศาสนานั้น คุณควรเชื่อตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าดีกว่า การประกาศศาสนานั้น พระองค์ประกาศไว้ได้ ๕๐๐๐ ปีจริงเป็นความจริง เพราะว่าพระภิกษุพุทธบริษัทนั้นไม่เคยล้มเลิกในเรื่องการศาสนาเลย ทุกวันธัมมัสสวนะต้องประกาศกันเรื่อยสืบต่อกันมิได้ว่างเว้นเลย พุทธบริษัททุกวัดทุกวา ตลอดจนกระทั่งปฏิทินก็มีหลักยืนยันตรงกันหมดว่า ๕๐๐๐ พรรษาเช่นนี้ คุณควรเชื่อของเก่าที่ไม่เปลี่ยนแปลงดีกว่า คุณจะไปฟังถ้อยคำที่ยกขึ้นมาเปรียบเทียบอย่างนี้ก็จะทำให้เกิดสงสัยขึ้น ไม่ใช่ว่าเราจะอยู่ทั้ง ๕๐๐๐ พรรษา อย่างมากก็ไม่เกิน ๑๐๐ ปี คำที่ว่า "อกาลิโก" ไม่มีกาลเวลานั้นคงจะหมายถึงว่า ไม่เลือกว่าเวลาเช้า สาย บ่าย เย็น หรือกลางคืนก็อาจจะรู้ธรรมได้ แล้วอีกนัยหนึ่งดิฉันเข้าใจว่า ผู้ที่จะรู้ธรรมานุธรรมปฏิบัตินั้นจะได้ไม่ประมาทว่าจะรู้เมื่อใดก็รู้ได้ แต่ต้องเรียนและปฏิบัติตาม ถ้าจะมัว

แต่สงสัยศาสนาของพระพุทธเจ้าอยู่ ก็คล้ายกับมดแดงเที่ยวลูบคลำต้นมะม่วง ไต่ขึ้นไปแล้วก็ไต่ลงมา แล้วก็ทำรังที่ต้นมะม่วง มดแดงก็ไม่รู้ว่าต้นมะม่วงสูงเท่าไร ผลมะม่วงก็ไม่ได้กิน การปฏิบัติก็เช่นกัน ถ้าเรามัวสงสัยอยู่ว่าศาสนามีกี่พันปี เที่ยวไต่ถาม คนโน้นคนนี้อยู่ และเที่ยวค้นในพระไตรปิฎกดู ตามพระสูตรนั้น พระสูตรนี้ บางแห่งก็พูดอย่างนี้ บางแห่งก็พูดอย่างโน้น ดูแต่พระท่านแสดงธรรม บางคราวท่านก็แสดงว่า อัตตโน นาโถ ตนของตนเป็นที่พึ่งแก่ตน บอกว่าให้รักษาตนไว้ซอยในกรอบพระวินัยบัญญัติปฏิบัติส่วนเดียว ตนของตนจึงจะเป็นที่พึ่งแก่ตนได้ บางแห่งบอกว่าไม่ใช่ตัวใช่ตนของเรา รูปไม่เที่ยงเป็นทุกขังอนิจจังอนัตตา เพียงแต่คำสอนเท่านี้ก็ขัดกันแล้ว ทางปริยัติท่านก็สอนไปอย่างหนึ่ง ทางปฏิบัติท่านก็สอนไปอีกอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นผู้ปฏิบัติจึงควรวินิจฉัยเอาเองว่า ขั้นต้นเราต้องอาศัยปฏิบัติเป็นทุนเดิมแล้วค่อย ๆ ปฏิบัติไป เพราะว่ามีพุทธวินัยบัญญัติกล้ำกันไป พอปฏิบัติเข้าขั้นปฏิเวธธรรมก็เป็นปรมัติไปในตัว ตอนนี้ไม่ต้องเรียนศาสนา มันสิ้นสงสัยแล้วขอให้พยายามปฏิบัติไปก่อน พอจิตสงบคุณจะรู้เอง เช่นพระนิพพานก็เหมือนกัน พระนิพพานไม่ใช่เป็นกิโล หรือเครื่องตวงวัด จะได้เที่ยวถามเขาว่า ตามแบบพระนิพพานเป็นอย่างไร พอขั้นต้นก็จะให้ได้นิพพานทีเดียวจะได้อย่างไร ต้องละโลภโกรธหลงให้สิ้นไปก็จะรู้เอง เพราะว่ารูปลักษณะของพระนิพพานนั้น แต่พระพุทธองค์ยังไม่ทรงชี้แจงไว้ละเอียดเลย แล้วก็สาธุชนรุ่นหลังมีใครบ้างล่ะที่แสดงตนว่า "ฉันได้อรหัตต์" คุณเคยเจอบ้างไหม ? เพราะว่ามันยังไม่มีใครที่แสดงตนออกมาเลย แต่จะสังเกตได้ที่อาการกิริยาของท่าน เช่นพระภิกษุบางองค์เราจะสังเกตท่านได้ว่า ท่านมัธยัสถ์ในการปฏิบัติและเคร่งครัดต่อวินัย เราจะแลเห็นได้ในอาการท่านไม่สะสมทรัพย์สมบัติไว้ในกุฏิจนล้น ท่านสร้างกุศลเสียเรื่อย แจกโน่นแจกนี่

แก่ลูกวัดเป็นประจำปีก็มี ถึงกระนั้นก็ยังทราบไม่ได้ว่าท่านปฏิบัติดีเพียงไหน ผู้ปฏิบัติควรจะดูตัวเองดีกว่าดูศาสนาว่าได้ครึ่งได้กลางหรือยัง เพราะว่าอายุของเราเป็นอยู่เพียงแค่ลมหายใจได้อยู่แค่นี้ จะไปห่วง วัน เดือน ปี เป็นคดีของโลก เดี๋ยวก็ทุกข์โศกกลัวศาสนาจะคอดบ้างละ กลัวพระจะเอาผ้าเหลืองน้อยห้อยหูไปทำนาบ้างละ ถ้าดูภายนอกแล้วจะรู้ไม่ได้เลย เพียงแต่ตักเข้าใส่ปากแล้วเคี้ยวเข้าก็ครึ่งยังไม่ทราบ เพราะฉะนั้นควรจะปฏิบัติง่าย ๆ แค่เลิกอยากอย่างเดียวก็พอ คืออยากนี้ครอบโลก เมื่อละอยากได้แล้ว ธรรมก็เต็มโลกเหมือนกัน นี่พูดถึงคนแก่ที่ใคร่ในการปฏิบัติ ไม่พูดถึงคนโลกที่ยังประกอบสัมมาอาชีวะและผู้ที่จะปฏิบัติให้เข้าถึงธรรมก็ยังเลิกไม่ได้ เพราะถ้าเลิกอยากเสียก็ไม่ได้มรรคผลที่จะพึ่งได้พึงมี เพราะเหตุนี้จึงได้พยายามละคฤหัสถ์วิสัยเดิม ซึ่งตั้งต้นตั้งแต่เล็กจนใหญ่ เขาก็เป็นธรรมดาอยากสวย อยากงาม อยากมีเงิน เพราะขนอยากไว้มากอย่าง ทั้งนายนางมีประจำเป็นธรรมดา แต่อยากรู้ศาสนานั้นยังดีกว่าอยากอย่างอื่นตั้งหมื่นเท่า จะไปอยากเข้าเป็นคอมมูนิสต์จะติดตะราง ทั้งนายนางให้เลิกสิ้นตัดยินดี ถึงมั่งมีก็เดือดร้อนเหมือนนอนไฟ เพราะเราเป็นคนไทยต้องรักชาติไทย อาศัยสามัคคีเป็นหลัก ชักธงชาติ ๘.๐๐ น. ทุกวัน เพราะไทยมั่นในกตัญญูหวังกู้เกียรติไทยให้ไทยยืนยงคงอยู่คู่ฟ้าดินสลาย ศาสนาของพระพุทธเจ้าแล้วไม่กลับกลายไม่หดได้เหมือนท่านว่ากัน ต้องเต็ม ๕๐๐๐ พรรษาดังว่าไว้ ขอให้ไทยเจริญ.

ตอนที่ ๓๔

จะพูดถึงการก้าวหน้าเข้าหาพุทธธรรมโดยการทำสมาธิ ดังที่ได้อธิบายมาแล้วในตอนต้นนั้น มีบางท่านบอกว่าไม่เข้าใจ จึงต้องอธิบายซ้ำ ๆ เช่นขั้นต้นนั้นว่า "พุทโธ ๆ" พอจิตสงบนิ่งก็ให้หยุดภาวนาเสีย ให้ดูที่จิตว่าจิตว่าจิตจะผ่องใสไหม ถ้าจิตผ่องใสก็ให้ทำสมาธิดังที่ได้กล่าวแล้ว คือนิ่ง ๆ จะมีธรรมหมวดใดเกิดขึ้น จะเห็นอนิจจังไม่เที่ยงหรือเห็นอนัตตา เพราะความปกติจิตเป็นสมาธิแนบสนิทมักจะไปเห็นโน่นเห็นนี่ แต่การเห็นนั้นจะเห็นด้วยปัญญาหรือเห็นด้วยนึกคิดเอาเอง ถ้าเห็นด้วยการนึกคิดเอาเองไม่มีแสงสว่าง ถ้าเห็นด้วยปัญญาแล้วจะรู้ขึ้นมาเองว่า โดยมากหลายคนที่สอบมามักจะว่า "อ้อ เราเห็นอย่างนั้น รู้อย่างนี้" การที่พูด "อ้อ เรารู้อย่างนั้น" ไม่ได้หมายความว่าพูดออกเสียงมาให้ใครได้ยิน เพียงแต่ระลึกในใจเท่านั้น ถ้ารู้จริง ๆ แล้วไม่มีเลือน ไม่มีหลง ไม่มีลืม สิ่งที่แลเห็นเป็นสภาพคงที่ เช่นเห็นทุกข์เป็นต้น เมื่อเห็นทุกข์ชัด ๆ แล้วย่อมตัดความยินดีในรูปเสียได้ ขั้นต้นของการรู้จักทุกข์ เมื่อรู้จักทุกข์แล้วย่อมเบื่อหน่ายโดยตัดความยินดียินร้ายในเรื่องของกองรูปได้จริง ๆ ถ้าเห็นเป็นภายในโดยสมาธิปัญญาโดยแท้แล้ว จะไม่กลับไปยินดีอีก การเห็นทุกข์นั้นไม่ต้องไปนั่งหลับตาให้เห็นทุกข์ให้ลำบาก เวลาไปทำงานหรือเรียนหนังสือนั่งนานก็เห็นทุกข์ในการเมื่อย ดูหนังสือมากไม่กะพริบตาเลยก็ทนไม่ไหว เพราะฉะนั้นการมองธรรมไม่ต้องไปมองที่อื่น มองแต่ที่ตนของตนนี่แหละได้เห็นทุกข์ง่าย เพราะอิริยบถ ๔ ถ้าเราไม่เปลี่ยนอาการของขันธ์จะทนอยู่ไม่ได้เลย

ผู้ปฏิบัติจะต้องพยายามเพ่งดูจิตที่ฝึกฝนอบรมมาแล้วว่า การรู้ของการหลุดพ้นจะต้องรู้เป็นขั้น ๆ ขั้นต้นเราต้องรู้ว่าศีลของเราบริสุทธิ์หรือยัง ขั้นสองต้องรู้ว่า

สมาธิของเราเป็นสมาธิที่แน่นแฟ้นและคงทนต่ออารมณ์ที่เข้ามายั่วได้ทั้งกลางวันกลางคืนหรือไม่ ถ้าเป็นสมาธิได้ติดต่อกันทุกขณะจิต ก็จะได้ชื่อว่าสมาธิในองค์ศีลสมบูรณ์ เมื่อผู้ปฏิบัติรู้ว่าสมาธิของตนแน่นหนาแล้ว ย่อมเกิดปัญญาตาญาณทัสสนะขึ้นเอง เพราะว่าวันหนึ่งคืนหนึ่งตนได้ทำความบริสุทธิ์มาได้ คือข้ามความฟุ้งสร้านมาได้วันหนึ่งกับคืนหนึ่งก็จะรู้ได้เฉพาะตน สมมุติว่าตนมีเงินอยู่ ๑๐ บาท แล้วรู้ด้วยว่ามีอยู่ ๑๐ บาทเท่านั้นแหละ มีคนมาขายลอตเตอรี่บอกว่ารางวัลที่ ๑ ได้เงินหลายแสนบาท เขาผู้นั้นรู้ตัวว่ามีเงิน ๑๐ บาทเท่านั้น ถ้าซื้อแล้วจะเหลือเงินเพียง ๒ บาทจะทำอะไรไม่ได้ เพราะเงินเดือนยังไม่ออก เขาผู้นั้นจึงไม่ยอมซื้อ ก็เลยไม่ต้องลำบากในการเฉลี่ยสตางค์ใช้ให้พอเดือน รู้อย่างนี้แหละเขาเรียกว่ารู้เฉพาะตัว ถ้าไม่รู้เท่าอารมณ์ที่เข้ามายั่วไปเสี่ยงโชคหวังรวยก็ต้องอดแน่ การเรียนธรรมก็เหมือนกันเพราะแบบมีหลายพันอย่างที่อาจารย์ต่าง ๆ ท่านยกมาแสดงไว้ เพราะฉะนั้นผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจเลือกเฟ้นเอาแต่พอสติปัญญาของตนว่ามีอริยทรัพย์มากน้อยเพียงไร ถ้าสมาธิแน่นแฟ้นจริง ๆ ทุกขณะจะต้องรู้เท่าอารมณ์ทั้งดีทั้งชั่วที่เข้ามายั่วจะให้เราละจากความดี ผู้ปฏิบัติต้องไม่ยอมละจากสมาธิของตนจึงจะชอบ บางท่านสำคัญว่าต้องนั่งขัดสมาธิในที่สงัดบ้าง ในที่ต่าง ๆ บ้าง จิตจึงจะเป็นสมาธิได้ ส่วนสมาธิลืมตาไม่เช่นนั้น เลือกทำได้ตามสบาย จะนั่ง จะนอน จะยืน จะเดิน ใจนิ่งก็เป็นสมาธิทั้งนั้น สังขารจะทำงานอะไรก็ตาม เมื่อจิตสงบจากบาปอกุศล ทำแต่สิ่งที่ดีแล้วเป็นสมาธิกับปัญญาควบกันเพราะขั้นต้นต้องหัดขั้นกายก่อน จนกว่าจิตจะเข้าถึงสมาธิตอนรู้จริงเพราะว่าสมาธิที่รู้จริงนั้นมีอีกขั้นหนึ่ง คือลักษณะเย็นใสและมีปัญญาพุ่งขึ้นมาจากองค์สมาธิทีเดียวพูดง่าย ๆ คือที่ใจ พอเห็นชัด ๆ ว่าสิ่งนี้เป็นคุณ สิ่งนี้เป็นโทษ สิ่งนี้เป็นประโยชน์ สิ่งนี้ไม่ใช่ประโยชน์ ผู้ปฏิบัติจะรู้ได้เองเหมือนกับสมมุติว่าอยู่ในบ้าน บ้านนั้นมีพร้อมทั้งเครื่องบริโภคอุปโภคมีวิทยุมีพระ มีสิ่งต่าง ๆ เขาผู้นั้นเป็นผู้ที่ชำนาญแล้วก็มีการเปิดวิทยุเป็น ไขนาฬิกาเป็นขัดพระเป็น

นิทานเรื่องหนึ่งเล่าว่า มีชายหนุ่มคนหนึ่งขี้เกียจไม่ทำอะไร นอนจนหมอนกิ่ว มีสุนัขและแมว บิดามารดาก็ไล่ให้เขาไปหาปลา นายขี้เกียจก็ไม่เคยทำบาป ขัดบิดามารดาไม่ได้ก็ไปตัดไม้มา ๑ ลำ สานเป็นลอบใบใหญ่ และสะพายขึ้นไปบนยอดต้นลำโรง วันนั้นบังเอิญนางฟ้ามาชมดอกลำโรงก็เลยหลงเข้าไปติดลอย เช้าขึ้นนายขี้เกียจไปกู้ลอบก็ได้นางฟ้าลงมา แทนที่นายขี้เกียจจะยินดีในรูปโฉมของนางฟ้ากลับว่า "เราจักดักปลา ทำไมนางฟ้าจึงมาติดลอบของเรา เจ้าต้องให้ค่าถ่ายเราจึงจะปล่อย" นางฟ้าก็บอกว่า "เราจะให้แก้วสาระพัดนึกกับท่าน ท่านจะนึกเอาอะไรก็ได้ทั้งนั้น แล้วมีผ้าเช็ดหน้าอีก ๑ ผืน บอกวิธีใช้ว่า ผ้าเช็ดหน้านี้ ถ้าปูลงก็จะเป็นบ้านเรือนที่ใหญ่โต ถ้าแก้วไม่อยู่ผ้าก็จะกลายเป็นผ้าเช็ดหน้าปูอยู่บนพื้นดิน ต่อมาพระอินทร์ก็เลยสาปให้ดอกลำโรงเหม็นจนทุกวันนี้ เจ้าขี้เกียจก็ปูผ้าเป็นบ้านเรือนใหญ่โต วันหนึ่งเขาให้บิดามารดาไปขอธิดาพระเจ้าแผ่นดิน ๆ ก็ทรงพระพิโรธว่า เป็นไพร่แล้วมาขอลูกสาวกษัตริย์ไม่คู่ควรกัน ต้องทำสะพานเงินสะพานทองมาถึงพระราชวังจึงจะยอมยกให้ ถ้าทำไม่ได้จะประหารชีวิตสามีภรรยาคู่นั้นเสีย บิดามารดาก็มีความเสียใจมาบอกกับเจ้าขี้เกียจว่า ครั้งนี้เจ้าฆ่าบิดามารดาเสียแล้ว นายขี้เกียจก็ไม่ว่ากระไร พอค่ำก็เนรมิตสะพานเงินสะพานทองไปถึงบ้านเมืองก่อนนัดวันแต่งขันหมากได้รับธิดาพระเจ้าแผ่นดินมาไว้บ้านของตน แต่พระเจ้าแผ่นดินได้สั่งพระธิดาว่า ถ้าเจ้าขี้เกียจมีอะไรดีก็ให้ลักมาให้พ่อ พ่อส่งตัวมาอยู่บ้านของเจ้าขี้เกียจ พระธิดาก็ปลอบถามว่ามีดีอย่างไรจึงทำสะพานเงินสะพานทองไปถึงพระราชวัง นายขี้เกียจก็เล่าให้ฟังว่ามีแก้วสาระพัดนึกกับผ้าเช็ดหน้า แก้วสาระพัดนึกนั้นจะนึกเอาอะไรก็ได้ทั้งนั้น พระราชธิดาก็มอมเหล้าเจ้าขี้เกียจเสียจนเมานอนหลับ พระราชธิดาก็ลักแก้วหนีไป นายขี้เกียจตื่นขึ้นมาก็ไปนอนที่ดินกับสุนัขและแมว ก็ถามว่าใครจะอาสาไปตามแก้วมาได้บ้าง สุนัขและแมวก็อาสาไปทั้ง ๒ ตัว ถึงหน้าประตูวัง สุนัขก็

ทำเต้นไปเต้นมาเหมือนเต้นระบำ พอยามไปมองสุนัขเพลิน แมวก็เล็ดลอดเข้าไปในวัง ไปจับหนูได้ตัวหนึ่งก็ขู่ถามว่า พระธิดาเอาแก้วไว้ที่ไหน หนูก็ลักเอามาให้ แมวก็คาบออกมานอกประตู สุนัขขู่แมวว่าให้ส่งมาให้ แมวกลัวก็ต้องจำใจส่งให้ พอเดินข้ามสะพานทองมาถึงกลางน้ำ สุนัขมองลงไปข้างล่างเห็นเงาของตนอยู่ในน้ำก็แยกเขี้ยวร้องขึ้น เห็นในน้ำแยกเขี้ยวด้วย สุนัขก็สำคัญว่ามีสุนัขในน้ำก็เห่า แก้วก็เลยตกลงไปในน้ำ กลับมาหาขี้เกียจ ขี้เกียจบอกว่าใครนำแก้วมาให้ได้จะให้อยู่บนเรือน กินจานเงินจานทอง ถ้าใครเอามาไม่ได้จะให้อยู่ใต้ถุน แมวก็ขึ้นขึ้นไปบนต้นไม้ ไปจับลูกนกได้ตัวหนึ่ง แม่นกก็บอกว่าอย่าทำลูกฉันเลย ต้องการอะไรจะทำให้ แมวก็บอกว่าให้ไปนำแก้วในคลองมาให้ นกก็ไปคอยมองเห็นปลาผุดขึ้นมาก็โฉบมาได้ ๑ ตัว บอกว่า ถ้าไม่งมแก้วมาให้จะกินเสีย ปลาก็บอกว่าให้ปล่อยลงไปในน้ำจะงมแก้วมาให้ นกก็ปล่อยปลาไป ปลาก็งมแก้วมาให้ นกก็เอามาให้แมว แมวก็นำมาให้เจ้าขี้เกียจ สุนัขจะแย่งแมวก็ไม่ยอมตั้งแต่ต้นนั้นมานายขี้เกียจก็อยู่ตามภาษาไม่มักใหญ่ใฝ่สูง ถือศีลภาวนาก็ได้รับความสุขตลอดชาติ แมวเลยอยู่บนเรือน สุนัขอยู่ใต้ถุนมาจนทุกวันนี้.

ขุทฺโทติ นาติมญฺเญยฺย วิชฺชํ วา สิปฺปํ วา อถ
เอกํ ปิ ปริโยทาตํ ชีวิต กปฺปการณํ

บุคคลไม่พึงดูหมิ่นวิชาหรือศิลปว่าน้อย วิชาหรือศิลปนั้น แม้อย่างเดียว รู้บริสุทธิ์แล้วเป็นเหตุเลี้ยงชีวิตได้

ตอนที่ ๓๕

วันนี้จะอธิบายในเรื่องของพระประจำวัน คือ โดยมากคนเกิดวันอาทิตย์ตามโหราศาสตร์เขาว่า พระอาทิตย์เสวยอายุ ๖ ปี เขามักจะแนะนำให้บูชาเทวดาบ้าง บางครูบอกว่าดังนี้ เช่น วันอาทิตย์ให้สวดคาถา ๖ จบโดยว่า "ปุเรนฺตมฺโพ" ถ้าใครว่าได้ครบ ๖ จบแล้ว ในคืนวันนั้นเรียกว่าหมดเคราะห์ บางอาจารย์บอกให้ว่า "...... อิติปิ โส ภควา ข้าพเจ้าจะไหว้พระอาทิตย์และเทวา เสด็จลงมารักษาอายุข้าพเจ้าได้ ๖ ปี เวียนรอบในราศี เที่ยงคืนในราตรี กล่าวมีชื่อประสกเนระโถนขุดสินจันคูน เจตบูนบงกร ภูมินทรต้องลักษณ์ ต้องจันทร์ ต้องพระเคราะห์ใด ๆ พระเคราะห์ตัวนอก พระเคราะห์ตัวใน คุ้มเคราะห์คุ้มโศก คุ้มโรค คุ้มภัยคุ้มเสนียดจัญไร ขอให้มีชัยมงคล ส่งโทษโทสา ด้วยบารมีสัมปันโน อิติปิ โส ภควา พระเจ้าสั่งมา พระโมคคัลลายันติ" เช่นนี้ก็มี.

พระอาทิตย์ว่า ๖ จบ พระจันทร์ว่า ๑๕ จบ พระอังคาร ๘ พระพุทธ ๑๗ พระเสาร์ ๑๐ พระพฤหัสบดี ๑๙ พระราหู ๑๒ พระศุกร ๒๑ พระเกตุ ๙

บางอาจารย์ก็แนะนำให้บูชาพระประจำวัน เช่น วันอาทิตย์บูชาพระถวายเนตร ข้อนี้ท่านคงจะหมายความถึงว่า พระอาทิตย์ ๖ นั้น ได้กับอายตนะ ๖ เพราะอายตนะ ๖ นี้ ตาเป็นใหญ่ อาศัยผัสสะทางตาแล้วมักจะมีเวทนาทางใจไม่ก็โสมนัส บางท่านเห็นสิ่งของพึงใจก็มีความยินดี เมื่อเกิดความยินดี ก็ต้องมีความยินร้าย ซึ่งติดอยู่ด้วยกัน ในธรรมจักกัปปวัตตนสูตร ท่านแสดงในอาทิตตปริยายสูตรว่า "จักขุ เป็นของร้อน........" เพราะฉะนั้น ท่านจึงสอนให้บูชาพระถวายเนตร สาธุชนพุทธบริษัท ถ้าบูชาพระถวายเนตรแล้วอาจจะระลึกถึงว่า

"ตาเป็นของร้อน" เราได้ถวายตากับพระถวายเนตรแล้ว จึงเป็นที่เตือนใจสำหรับผู้ที่ได้เห็นพระ เพราะพระเนตรของพระท่านไม่เดือดร้อน พระเนตรพระไม่เก็บเอาอารมณ์ของชาวบ้านเข้ามาไว้ จึงเป็นปัจจัยให้ผู้บูชาพระรู้เท่าอายตนะแห่งตน เมื่อรู้เท่าว่าอายตนะทั้ง ๖ เป็นบ่อเกิดของร้อนก็จะมีความสังวรณ์ระวัง ระลึกในใจของตนว่าจะทำอย่างไรถึงจะพ้นความร้อน ทางอายตนะ ทุกแห่ง ซึ่งเป็น บ่อเกิด แห่งอารมณ์ สมมุติว่าบิดาเกิดวันอาทิตย์ก็บูชาพระถวายเนตร บุตรชายคนที่ ๑ เกิดวันจันทร์ก็บูชาพระห้ามญาติ ผู้ปฏิบัติเมื่อบูชาพระห้ามญาติแล้วก็ต้องรู้ว่า ญาติอย่างยิ่ง คือ โลภ โกรธ หลง ซึ่งติดนิสัยตั้งแต่เล็กจนเคยชินเป็นนิตย์ ก็เท่ากับเป็นมิตรสหายหรือญาติ ถ้าผู้นั้นฉลาดก็จะห้ามญาติ คือ โลภ โกรธ หลง ซึ่งมีอยู่ในตน แต่ก็ไม่ทราบว่าจะตัดกังวลได้อย่างไร จึงต้องอาศัยพระประจำวันมาเตือนสติว่า "อ้อ พระพุทธองค์เมื่อครั้งเสวยราชย์อยู่ในปราสาทอันแสนสุข พอพระพิมพาประสูติพระราชบุตร พระองค์ก็ทรงทราบทีเดียวว่า โลกเกิดขึ้นแก่พระองค์อีกแล้ว พระองค์มีรัชชทายาทขึ้นแล้ว เสด็จหนีไปบรรพชา จึงเรียกว่าพระห้ามญาติ พระร่มแก้วเมื่อเสด็จไปเยี่ยมพระพิมพา เห็นสาวสนมกำนัลใน นอนก่ายเกยกันไปมาน่าสังเวชสลดพระทัยเป็นยิ่งนัก พระองค์เห็นประจักษ์แน่แท้ เรื่องของเกิดแล้วเป็นยิ่งนัก พระองค์เห็นประจักษ์แน่แท้ เรื่องของเกิดแล้วต้องแก่ เจ็บ ตาย ทำลายขันธ์เป็นแม่นมั่น พระองค์ทรงแสนที่จะเบื่อหน่าย จนได้ชื่อว่า "นิพพิทา" แท้แน่ตระหนักพระองค์ก็หักพระหฤทัยไม่ใยดีกับพระราชโอรส พระราชโอรสอันประเสริฐจะเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ คลุกเคล้าไปด้วยอวิชชาตัณหา เพราะฉะนั้น พระองค์จึงให้นายฉันนะไปผูกอาชาทรงมาถวาย พระองค์ก็เสด็จออกจากพระนครไปแรมไพร เพราะห้ามญาติเสียได้ คือ ตัดพระทัยจากรัชชทายาทออกบรรพชา ถ้าผู้ปฏิบัติมาทราบว่าพระบรมศาสดาบำเพ็ญแล้วเช่นนั้น เพราะมีพระหฤทัยที่เก่งกล้า และพวกเราชาวพุทธได้เกิดทันพระศาสนา ก็ควรรักษาศีล ๕ กรรมบถ ๑๐ ศีล ๘ ตาม

อย่างพระบรมศาสดา เพราะมีตัวอย่างมาเช่นนี้ เรื่องมีศีล เพียงศีล ๕ กรรมบถ ๑๐ ก็รวมเป็น ๑๕ พอดี แต่ศีล ๕ รับอพรหมยังห้ามญาติได้

ถ้าผู้ปฏิบัติเกิดวันอังคาร ก็ให้รู้เถิดว่าบูชาพระประจำวัน คือ พระพุทธ-ไสยาสน์ ถ้าผู้ฉลาดแล้วบูชาพระพุทธไสยาสน์แล้วระลึกดูให้ดีว่า พระพุทธ-ไสยาสน์นี้เป็นท่าพระพุทธเจ้าเข้าสู่ปรินิพพาน เพราะพระอังคารเสวยอายุ ๘ ปี ตรงกับมรรค ๘ พอดี เพราะชื่อของพระอังคารนั้น ราชาศัพท์แปลว่า "เถ้าถ่าน" ถ้าหมั่นพิจารณาก็เห็นว่าสังขารไม่เที่ยง เกิดแล้วต้องตายเป็นอนิจจตาทิธรรม มิได้คงทนถาวรแปรผันเสื่อมไปสิ้นไป มิได้มีผู้ใดจะรอดพ้นความตายไปได้ เว้นไว้เสียแต่ พระบรม ศาสดา ยังมา เสด็จ ดับขันธ ปรินิพพาน ต่างกันกับ สามัญชน ทั้งหลาย เพราะพระองค์ไม่ได้ตาย พระองค์ไปนิพพาน ควรแล้วสาธุชนจะพึงสลดสังเวชเป็นเหตุให้ดำเนินทางมรรคทั้ง ๘ ประการ ที่พระบรมศาสดาจารย์ทรงประทานไว้ให้พุทธบริษัทได้ปฏิบัติสืบกันมา เพราะว่า สัมมาทิฏฐิเป็นต้น สัมมาสมาธิเป็นที่สุด เพื่อจะได้ทำวิมุตติให้หลุดพ้นได้บ้างก็ยังดี เพราะได้พระประจำวันไว้บูชา ถ้าดำเนินตามรอยพระบรมศาสดาแล้ว ก็จะคลาดแคล้วจากทุกข์โศกโรคภัย ใจเป็นธรรม.

ถ้าคนเกิดวันพุธ พระพุธเสวยอายุ ๑๗ ปี ให้บูชาพระอุ้มบาตร ข้อนี้เปรียบเสมือนผู้ที่มีมรรค ๘ แล้วต้องมีอิทธิบาท ๔ อินทรีย์สังวรณ์ เมื่อสังวรณ์อินทรีย์ดีแล้ว ก็เหมือนพระมีบาตรแล้วไปโปรดสัตว์ได้ ย่อมได้ความสุข เพราะอิทธิบาท ๔ อินทรีย์สังวรณ์ เมื่อสังวรณ์ดีแล้วก็ต้องมีบารมีทั้ง ๑๐ ประการ พระเสวยอายุ ๑๗ ปี นี้เทียบได้กับอนุสสติ ๑๐ กับ อริยทรัพย์ ๗ รวมเป็น ๑๗

คนเกิดวันเสาร์ เทวดาเสวยอายุ ๑๐ ปี ให้บูชาพระนาคปรกเป็นพระประจำวัน เมื่อผู้ปฏิบัติมาบูชาพระนาคปรกเช่นนี้ก็ให้ระลึกถึงว่า พระพุทธเจ้า

พระองค์สร้างบารมีทั้ง ๑๐ ทัศ และสำเร็จด้วยโพชฌงค์ ๗ เป็นที่ระลึก สำหรับพุทธบริษัทให้มีสติสัมโพชฌงค์อยู่เสมอ ก็ย่อมจะไม่มีเคราะห์ไม่มีโศกใด ๆ.

วันพฤหัสบดี เทวดาเสวยอายุ ๑๙ ปี บูชาพระสมาธิเป็นพระจำวัน คือติดต่อกัน เช่นมีสติสัมโพชฌงค์แล้ว ก็ต้องทำสมาธิต่อไป คือ พฤหัสบดีเทวดาเสวยอายุ ๑๙ ปีนั้น ได้กับพระเจ้า ๑๐ ชาติ เพราะพระองค์ตรัสรู้แล้วพระองค์ระลึกชาติได้แล้ว ได้มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ รวม ๑๙ เมื่อพระองค์ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว พระองค์ก็ไม่มีตัว ไม่มีตนเพราะพระองค์เลิกเสียแล้วซึ่งขันธ์ ธาตุ อายตนะ ไม่ถือพระองค์ว่าเป็นกษัตริย์ ขจัดมลทินโทษมีแต่ประโยชน์ส่วนเดียว เพราะพระองค์หลุดพ้นเสียทีเดียว ไม่เกาะเกี่ยวกับโลกียวิสัยจนได้นามว่า พระพุทธเจ้า.

พระราหู เทวดาเสวยอายุ ๑๒ ปี มีพระป่าเลไลย์เป็นพระประจำวันหมายถึงพระองค์ตรัสรู้แล้วออกสู่ป่า มีวานรและคชาถวายน้ำ

พระศุกร์ เสวยอายุ ๒๑ ปี บูชาพระพุทธรำพึง ตอนนี้เทียบได้กับพระองค์ตรัสรู้ใหม่ ๆ พระองค์รำพึงว่าจะทำอย่างไรดี จึงมีพรหมมาอาราธนาให้แสดงธรรม.

พระเกตุ ๙ ที่นี้เทียบกับโลกุตตรธรรม ๙ พระองค์รู้โลกุตตรธรรม ๙ ก็เท่ากับไม่มีเคราะห์ ไม่มีโศกใด ๆ เหมือนกับพระเกตุ ๙ ในแขบว่าถ้าใครได้พระเกตุ ๙ แล้วไม่หลงตาย เพราะเป็นนามของโลกุตตรธรรมทั้ง ๙ ประการ

ตอนที่ ๓๖

ตอนนี้จะอธิบายในเรื่องพุทธคารวตา เพิ่มเติม

ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความเคารพสักการะพระพุทธเจ้าเป็นที่ยิ่งของพุทธบริษัท ไม่มีสิ่งใดที่จะประเสริฐไปกว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งทรงพระคุณควรเคารพเป็นพุทธานุสสติของผู้ปฏิบัติ เพราะว่าการเคารพนับถือที่แน่นแฟ้นแล้วย่อมมีคุณอนันต์ ถ้าเชื่อมั่นในคำสอนของพระพุทธองค์ มีความทรงจำไว้ซึ่งวินัย ไม่คลาดเคลื่อนสาสนธรรม ก็เหมือนกับพระพุทธเจ้ามาประทับให้โอวาทแค่ผู้ปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมไม่หละหลวมมัชฌิมัชฌิยัสด์ ปฏิบัติตรงคงเส้นคงวาปรารถนาจะเข้าถึงสันติให้จงได้ เพราะว่ากาย วาจา ใจ ทั้งสามนี้ ถ้ามีสามัคคีปรองดองกันได้โดยอาศัยความคารวะในพระพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ โดยมีหิริโอตัปปะ เชื่อถ้อยพึ่งคำสอนไม่ย่อหย่อน โดยมีสติสัมปชัญญะทำกิจธุระส่วนตัวเพื่อละโลภ โกรธ หลง จะต้องหาจัตุรงค์ไว้สู้รบให้ครบถ้วน ใช้ศรัทธาเป็นทัพหน้า ปีกซ้ายขวาคือสติสัมปชัญญะทั้งสองข้าง ให้ปัญญากับอธิวาสนขันติเป็นแม่ทัพใหญ่ กองเสบียงคืออุตสาหะ วิริยะเป็นกองแพทย์ เจตสิกกับอายตนะเป็นกองสื่อสารส่งข่าวให้ทหารหน้ารบกับตัณหาพวกกองทัพโจรที่จะมาปล้นทรัพย์ภายในของเราไป ถ้าผู้ใดอยากจะรบชนะ ก็ต้องมีคารวะและบารมีทั้ง ๓๐ ทัศเป็นกองหนุน ถ้าไม่ขาดเสบียงเหล่านี้ท่านที่ทำสงครามกับกิเลสก็อาจได้ชัยชนะกับพระยามาร คือ โทสะ ราคะ ตัณหา ทั้งสามทัพนี้ ถ้าผู้ที่อยู่ในนครของพระยาจิตตราชซึ่งเป็นทัพหลวง มิได้ล่วงมรรคาออกไปหาข้าศึกภายนอก เพียงแต่ตั้งมั่นอยู่ และเตรียมทัพหมั่นสวนสนามไว้สู้สงคราม เมื่อยามศึกภายนอกมารุกรานจะได้สังหารไพรีด้วยแก้วสารพัดนึก คือ

ปัญญาโลกุตตระ รบศึกด้วยบารมี ๓๐ ทัศฝึกหัดไว้ให้ครบถ้วน เพื่อพิทักษ์สันติราษฎร์ของพระยาจิตตราชให้ปลอดภัยทั่วขอบขัณฑสีมา อย่าให้แตกสามัคคีกันได้ในพระนคร หมายถึงนครคือกาย ถ้าผู้ปฏิบัติไม่ฝึกหัดทั้งกาย วาจา ให้เป็นสัมมาทิฏฐิแท้โดยความแน่วแน่แล้วต้องชนะ เพราะมีคารวะต่อพระรัตนตรัย ต้องฝึกใจให้ได้ตามข้อปฏิบัติทั้งคฤหัสถ์บรรพชิตจึงจะไม่ผิดหลัก เว้นไว้เสียแต่ผู้ที่มีใจไม่แน่นัก ไม่ตัดรัก ตัดโกรธ จะโทษใคร เพราะใจแตกสามัคคีไม่มีคารวะต่อพระบรมศาสดาหาว่าล้าสมัย ทำไมไม่นึกว่าพระวินัยยังอยู่คู่ศาสนา พระบรมศาสดาบัญญัติไว้แทนพระองค์ ดูแต่พระสงฆ์สมัยนี้ยังมีศาสนธรรมถึงสองฝ่ายมีทั้งธรรมยุติทั้งมหานิกาย ท่านจะเลือกปฏิบัติได้ทั้งสองทางที่แท้ก็อย่างเดียวกัน แต่สมัยปัจจุบันนี้ยังมีวัฒนธรรมและศีลธรรม และสังฆสภาน่าเลื่อมใส เพราะพระสงฆ์ไทยจัดระเบียบได้เรียบร้อย ไม่ต่ำต้อยน้อยหน้านานาชาติ นับได้ว่าพระสงฆ์ไทยยังมีปราชญ์ฉลาดบริหารการศาสนาแทนพระบรมศาสดา หมั่นศึกษาเล่าเรียนเพื่อสืบต่อพุทธศาสนามีสติกับทั้งปัญญาเพื่อหวังก้าวหน้า จึงได้จัดสังฆสภาไว้คล้ายกับประเทศไทยที่มีนายกและรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นประมุขผิดกันแต่สมเด็จพระภควันต์ไม่ได้ประทับเป็นประมุขของศาสนา แต่ก็มีพระพุทธรูปเป็นประมุขของศาสนา พร้อมทั้งศาสนธรรมครบถ้วน ควรแท้สาธุชนพุทธบริษัทจงมีความไม่ประมาทเถิดที่ได้รูปมนุษย์นี้เป็นลาภอันประเสริฐ เร่งเพียรไปเถิดทั้งทางโลกและทางธรรม ประกอบทั้งศีลธรรมและวัฒนธรรมแต่เขาสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมถึงชั้นอุดมศึกษา ต่อไปปวงประชาจะไม่เดือดร้อน เพราะคารวะคำสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าของชาวไทย ต่อนี้ไปจะมีแต่ความเกษมสำราญชั่วนิรันดร ดังกับพรของพระสงฆ์ที่จำนงให้ได้ไว้แทบทุกบ้าน คือ เช่นทำบุญขึ้นบ้านใหม่โดยมากมักจะนิมนต์พระสงฆ์ไปให้พรของพระบรมศาสดา ตลอดจน

กระทั่งจตุรพิธพรทั้ง ๔ ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ เป็นพรที่ให้ผู้รับมีความเกษมสันต์ตามพรนั้นตลอดไป เพราะไทยซื่อตรง ซึ่งต่อไปนี้จะได้นำชาดกมาเล่าให้ฟังพอเป็นอุทาหรณ์สักเรื่องหนึ่ง.

ในสมัยพุทธกาล มีอุบาสิกานางหนึ่งมีความเสร้าโศกมาก โดยที่สามีของนางได้ตายไป นางเที่ยวหาหมอทุกตำบลเพื่อจะรักษาให้สามีของนางฟื้นขึ้นมาก็หาไม่ได้ ในที่สุดนางวิ่งเข้าไปในที่ประชุมสงฆ์แล้วถามว่า "ข้าแต่ท่านอริยสงฆ์ทั้งหลาย สามีของข้าพเจ้าตายไป จะมีทางใดที่จะรักษาให้ฟื้นขึ้นมาได้ พระโมคคัลลานจึงแนะนำว่าจงไปทูลถามพระพุทธเจ้าเถิด บางทีพระองค์จะรักษาได้ หญิงนั้นรีบไปเฝ้าพระบรมศาสดา กราบทูลขอให้ทรงรักษาสามีของนางโดยที่ไม่มีหมอที่ไหนรักษาให้ "พระโมคคัลลานได้แนะนำให้เกล้าหม่อมฉัน มาขอให้พระองค์โปรดทรงพระกรุณารักษาให้สามีของหม่อมฉันฟื้นขึ้นด้วยเถิด พระบรมศาสดาได้สดับดังนั้นแล้ว จึงพูดปลอบโยนให้นางบันเทาความเศร้าโศกแล้วแนะนำให้นางไปเที่ยวหาเมล็ดพันธ์ผักกาดมาทำยารักษาสามีของนาง แต่ต้องให้ได้เมล็ดพันธ์ผักกาดจากบ้านที่ยังไม่เคยมีใครตายเลย นางได้ทราบดังนั้นก็มีความดีใจมากทูลลาไปเสาะหาเมล็ดพันธ์ผักกาดในชนบทแถบนั้น ชาวบ้านต่างก็เต็มใจจะให้พันธ์ผักกาดที่ตนมี แต่เมื่อนางถามว่า "ในบ้านท่านเคยมีคนตายหรือไม่" ก็ได้รับตอบว่าเคยมี ปู่บ้าง ย่าบ้าง หรือพี่น้องบ้างตาย เมื่อนางเที่ยวหาจนอ่อนใจไม่ได้เมล็ดพันธ์ผักกาดตามปรารถนา จึงระลึกได้ว่าพระบรมศาสดาประทานคำสอนให้นางแล้ว "ว่าทุกคนต้องตาย" เมื่อนางได้สติพิจารณาไป ๆ ก็เกิดความรู้ขึ้นภายใน จึงกลับไปเฝ้าพระบรมศาสดาฟังพระธรรมเทศนา เลยได้อรหัตตผลในวันนั้น เพราะนางได้มีคารวะในคำสอนของพระพุทธองค์จึงได้ผลถึงปานนั้น.

ในสมัยปัจจุบัน พระธรรมคำสอนก็ยังไม่คลาดเคลื่อน พระอริยสงฆ์และพระสงฆ์สาวก ได้ยกสังคายนาไว้ครบถ้วน สมัยนี้มีพระไตรปิฎกก็เท่ากับยกสังคายนาอยู่แล้ว จึงไม่ลำบากแก่ผู้ปฏิบัติเท่าไรนัก ถ้าปฏิบัติจริง ๆ ต้องได้ผลไม่มากก็น้อย โดยความเพียรและไม่ประมาทก็จะได้ผลสมความปรารถนาทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ดังเช่นนางในชาดกที่ยกมากล่าวแล้ว ซึ่งได้ผลจากการพึ่งคารวะ และพิจารณาปฏิบัติตามคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้ท่านทั้งหลายที่มีความศรัทธาและคารวะในพระพุทธองค์ จงมีความสำเร็จผลทั่วหน้ากัน เทอญ.

ขอความสวัสดีจงมีทุกท่าน.

หีนานํ คจฺฉเต วิตฺตํ   วีรานํ เยว สนฺติกํ
วทนฺติ จ หีนา ชนา   ปุพฺพกมฺมปฏิ ฐานาติ
น วทนฺติ เจวํ ธีรา   วายมึสุ สพฺพกมฺเม
น เจ สิชฺฌติ ตํ กมฺมํ   อผลํ เอว กึ โทโส

ทรัพย์สมบัติของคนเสื่อมความเพียร ย่อมไปสู่สำนักแห่งคนเพียรทั้งหลาย คนต่ำช้าชอบพูดว่าทรัพย์สมบัติเป็นไปตามบุพกรรม นักปราชญ์มิได้กล่าวดังนั้น พยายามในกรรมทั้งปวง ถึงแม้กรรมนั้นไม่สำเร็จ ไม่เป็นผล ก็จะมีโทษอะไรเล่า

๗

บันทึกสำคัญ

รวมบันทึกของผู้ที่ได้รู้เห็นการปฏิบัติและ

การรักษาโรค ด้วยการอธิษฐาน

ของ

อุบาสิกา บุญเรือน โตงบุญเติม

△

ตคฺครญฺจ ปลาเสน โย นโร อุปนยฺ หติ
ปตฺตาปิ สุรภิ วายนฺติ เอวํ ธี รูป เสวนา
ปณฺฑิตกณฺฑํ นิฏฺฐิตํ

ชนใดเอาใบไม้ห่อกฤษณา แม้ใบไม้(นั้น)ย่อมส่งกลิ่นฟุ้ง
เช่นเดียวกับการสมาคมด้วยนักปราชญ์

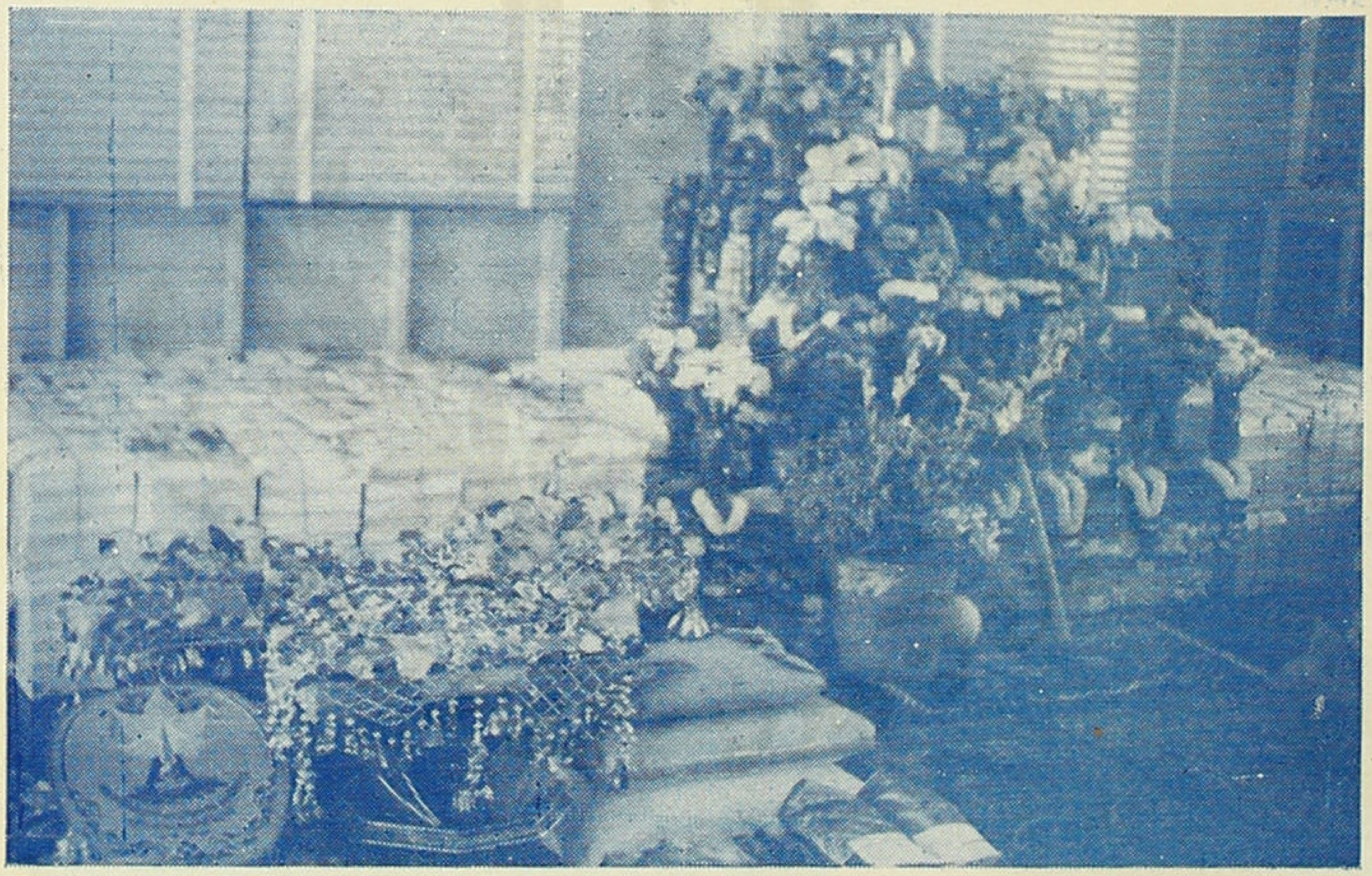
คณะสามัคคีวิสุทธิได้มาร่วมประชุมอย่างคับคั่ง
ในงานบุญสำคัญอธิษฐานพระพุทโธ
ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์
รวม ๙ เสาร์ สำเร็จเมื่อประมาณ ๑๓ กันยายน ๒๔๙๔

ทำบุญเลี้ยงพระฉลองกฐินสามัคคีที่บ้านพระโขนง
เมื่อ ๑๗ พ.ย. ๒๔๙๙ มีพระมาสวด ๒๖ รูป

กาวทำพิธีตักปูนที่ผสมแล้วด้วย "นางกวัก" คือทัพพีตักข้าว ไปใส่ที่หน้าบ้าน
สามัคคีวิสุทธิ พระโขนง พระนคร เมื่อ ๑๓ พ.ย. ๒๔๙๙

การอธิษฐานหนังสือธรรมหน้าปกมีรูปใบโพธิ์ มักเรียกกันว่า "หนังสือใบโพธิ" จำนวน ๓๐.๐๐๐ กว่าเล่ม พิมพ์เพื่อแจกพระสงฆ์ที่มาทำพิธีฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ณ ท้องสนามหลวง จำนวน ๗๕๐๐ องค์ ๆ ละเล่ม เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ณ บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง พระนคร

๑. บันทึกของ นางสาวลำเจียก พัฒนางกูร

พระพุทธรูปพระนาม พระพุทโธใหญ่พระองค์นี้ ขนาดหน้าตักกว้าง ๓ ศอก ๑ คืบเศษ (๑๗๖ ซ.ม.) พระคุณเจ้าท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีได้เป็นผู้ริเริ่มสร้าง โดยว่าจ้างช่างมาจัดการหล่อที่วัดสัมพันธวงศ์ (วัดเกาะ) จังหวัดพระนครครั้งที่ ๑ ไม่ใช่ข้าพเจ้า ครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าเป็นผู้หล่อ โดยมีขนาดหน้าตักเล็กกว่า พระองค์นี้ ก็มิสำเร็จ เกิดอุปสรรคต่าง ๆ หล่อไม่ติด ไม่สามารถเททองให้พระองค์ได้ ในการหล่อครั้งที่ ๓ พระคุณเจ้าท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีได้อนุญาตให้คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นผู้จัดการหล่อถวาย คุณแม่บุญเรือน จึงได้ให้นายบุญสม พรพิบูลย์ เป็นผู้ทำสัญญาหล่อพระพุทโธใหญ่กับ นางสาวลำเจียก พัฒนางกูร คิดราคาเป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท (หกหมื่นบาท) โดยตกลงตั้งแต่ปั้นหุ่นทั้งพระองค์และฐานติดกันหล่อแล้วขัดเงา ได้ทำสัญญากัน........ ช่างได้ลงมือปั้นหุ่นแล้วเสร็จจนถึงทำการหล่อได้ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๙๕ เวลา ๘.๓๐ น. นายช่างได้ทำพิธีถวายเครื่องสักการะสังเวยบูชาครู เสร็จแล้วเริ่มติดไฟสุมหุ่น พอถึงเวลา ๑๓.๐๐ น. เศษ ปรากฏท้องฟ้ามีเมฆฝนหนามาก มืด ฝนตกปรปรายจนต้องใช้สังกะสีบังหุ่น เพราะกลัวจะเสียหาย คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติมได้เรียกสายสิญจน์ซึ่งได้ทำมอบไว้ให้แต่ก่อนจากช่าง และชี้ให้นายหรัส พัฒนางกูร เป็นผู้วงแล้วโยกมือชี้มือขึ้นในอากาศแล้วบงการให้คล้องโน่นคล้องนี่ เมื่อวางสายสิญจน์เรียบร้อยแล้วสักครู่ฝนหยุดปรอย เค้าที่มามืดก็จางไปทันที และอากาศดีตลอดจนกระทั่ง ๐๔.๐๐ นาฬิกา ของวันรุ่งขึ้นวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๙๕ เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา ทางวัดได้จัดตั้งบาตรขันน้ำพุทธมนต์ เป็นจำนวนมากขัน พระสงฆ์ ๘๓ รูป เจริญพระพุทธมนต์ แต่ไม่ได้

ใช้น้ำมนต์มาประพรม รุ่งขึ้นเวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา เริ่มมีฝนประปรายเป็นละออง นายช่างได้ทำพิธีถวายเครื่องสักการะสังเวยบูชาครู ๑ ที่ และถวายเครื่องสักการะสังเวยบูชาเทพดาอีกที่ ๑ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๙๕ ตรงกับวันศุกร ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๙ เวลา ๐๗.๔๐ นาฬิกา อันเป็นมงคลประถมฤกษ์ ช่างก็ได้เริ่มเททอง พระสงฆ์ชยันโต ๓๐ รูป โดยพระคุณเจ้า ท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีเป็นประธาน ปรากฏว่าทองที่ช่างได้หลอมไว้จำนวน ๑,๕๐๐ กิโลกรัมนั้นเทเข้าในองค์พระหมดพอดี ไม่มีเหลือไม่มีขาด พระรัศมียังไม่ได้หล่อ เพราะทองหมด คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ท่านจะล่วงรู้กาลล่วงหน้าหรืออย่างใดไม่ทราบ ท่านได้เก็บตลับนาคกับเศษทองคำ และเงินเหลือเอาไว้ไม่นำมาหลอมครั้งหล่อพระองค์ แล้วมอบเงินให้ช่างไปซื้อทองมาหล่อพระรัศมีในวันนั้นเวลาบ่ายโมง ส่วนตลับกับเศษทองได้มอบให้ช่างหลอมหล่อพระรัศมีพอดี ช่างได้หล่อพระรัศมีเสร็จเรียบร้อยในตอนบ่าย ขณะนั้นคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้กล่าวขึ้นว่า "สองข้างพระอุระของพระพุทธใหญ่ส่วนองค์มีเนื้องอกเป็นตำหนิเสีย ๗ แห่ง นอกนั้นเรียบร้อยดีทั้งหมด" ต่อมาวันจันทร์เวลาเที่ยงวัน คุณแม่บุญเรือนกับเด็ก ๆ ที่บ้านช่างได้เคาะดินที่พอกพระองค์ออก ก็ปรากฏว่าเป็นจริงดังคำที่พูดอย่างน่าอัศจรรย์ ตามปกติจะเป็นไปไม่ได้เลย เพราะมีลวดเหล็กเส้นใหญ่ ๆ ก่อนกะเทาะดินออกนั้นข้าพเจ้าไม่เชื่อจะเป็นดังคำพูด นับว่าพระพุทธใหญ่พระองค์นี้ได้สำเร็จเรียบร้อย

ลำเจียก พัฒนางกูร

๒. บันทึกของ นางหล้า ศักดาธร

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ เดือน ๖ ก่อนวันวิสาขบูชา พวกลูก ๆ ได้นำดิฉันใส่รถไปส่งรงพยาบาลแมคคอมิค เนื่องจากดิฉันป่วยเป็นโรคเนื้องอกที่ปีกมดลูกข้างขวา ทำให้ประจำเดือนมีไม่หยุดตั้งเดือนเศษ ร่างกายอ่อนเพลียมาก เมื่อวันไปโรง

พยาบาล นายแพทย์บอกว่าชีพจรจวนจะหยุดเต้นอยู่แล้ว ถ้าหากว่าไม่ทำการผ่าตัดประจำเดือนจะไม่หยุด และไม่มีหนทางจะหาย ดิฉันจึงตกลงใจให้นายแพทย์ทำการผ่าตัด เมื่อพักอยู่โรงพยาบาล ๒ วันแล้ว วันเพ็ญวิสาขบูชา นายแพทย์จึงทำการผ่าตัดขึ้นมดลูกให้ หลังจากการผ่าตัดแล้วประมาณ ๗–๘ วัน มีอาการปวดแน่นในท้อง และอุจจาระไหลออกมาทางช่องคลอดตลอดเวลา อาการยิ่งปวดขึ้นทุกวันจนทนไม่ไหว และนายแพทย์ก็ไม่สามารถจะรักษาให้ทุเลาลงได้ จึงปรึกษากับลูกและสามีว่าจะกลับไปรักษาที่บ้าน นายแพทย์ก็อนุญาตให้กลับได้ ในขณะนั้นท้องบวมขึ้นมากและไม่มีแรงจะลุกขึ้น ต้องใช้เปลหามมาใส่รถของโรงพยาบาลเพื่อกลับบ้าน ในวันรุ่งขึ้นได้เชิญนายแพทย์มาอีกสามนายจากโรงพยาบาลสวนดอก ซึ่งรู้จักคุ้นเคยกันดีนายแพทย์ทั้งสามได้หารือกันเพื่อทำการรักษา หลังจากการรักษาอยู่ประมาณกว่า ๒๐ วัน นายแพทย์ทั้งสามได้พร้อมใจกันลงความเห็นว่าไม่มีหนทางจะรักษาได้ เพราะลำไส้ใหญ่เป็นแผล ต้องส่งลงมา ณ โรงพยาบาลศิริราชในกรุงเทพ ฯ เพื่อผ่าท้องและเย็บไส้เสียใหม่ แต่ดิฉันไม่ยอม มาคิดว่าจะลองใช้หมอเวทมนต์คาถาแบบโบราณรักษาดูบ้าง จึงเรียกหมอเสกปูน ชื่อนางจันทร์ อยู่บ้านในเวียง มาเสกปูนขาวทาท้องให้ ทาได้ ๓ วัน ก็เลยหายปวดท้องและท้องยุบ แต่อุจจาระยังไหลทางช่องคลอดอยู่เสมอตามเดิม จะรับประทานยาเม็ดก็ออกมาเป็นเม็ด ๆ ต้องเปลี่ยนสำลีทุกระยะสิบกว่านาทีทรมานเช่นนี้อยู่สามเดือนเศษ ในระหว่างนี้พี่สาวของดิฉันไปอยู่กับคุณแม่บุญเรือนที่วัดเจดีย์หลวง ดิฉันจึงทราบว่าคุณแม่บุญเรือนอธิษฐานน้ำได้ แต่คุณแม่บุญเรือนไม่ยอมออกจากวัดเจดีย์หลวง ดิฉันจึงให้บุตรสาวเอาน้ำไปต้นหนึ่ง ไปให้คุณแม่บุญเรือนอธิษฐาน เมื่อบุตรสาวของดิฉันนำน้ำต้นไปให้คุณแม่นั้น พอคุณแม่เห็นน้ำก็บอกว่า ไข้นี้มันหนักเหลือกำลังเกี่ยวกับลำไส้ ถ้าคนไข้เชื่อมั่นในพระรัตนตรัยก็อาจจะหาย และให้หนังสือธรรมมา ๑ แผ่น แต่ดิฉันได้ทราบเรื่องเหล่านี้จากบุตรซึ่งมาเล่าให้ฟัง และได้อ่านธรรมก็เป็นที่ทราบซึ่งศรัทธาและทราบว่าคุณแม่เป็นผู้ปฏิบัติธรรม และมีความรู้สูง ตั้งใจรับประทานน้ำอธิษฐานหมดไปวันละต้น

รวมสามวันสามคืน อุจจาระที่เคยไหลผิดทางก็เลยหยุด และออกทางทวารหนักอย่างเก่า เป็นปกติตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนบัดนี้ และคราวนี้เป็นครั้งที่ ๖ ที่ดิฉันมาเยี่ยมคุณแม่ เพราะมีคนจากกรุงเทพ ฯ ไปเชียงใหม่ ดิฉันจึงถามเขาว่าคุณแม่หล่อพระประธานที่วัดเกาะแล้วหรือยัง เขาบอกว่าไม่ได้หล่อ เคยหล่อมา ๒ ครั้งแล้วไม่ติด ถ้าหล่ออีกก็คงจะเห็น เพราะบ้านอยู่ใกล้วัด และเขาบอกว่าคนในกรุงเทพ ฯ ไม่มีใครนับถือคุณแม่บุญเรือน และไม่มีใครมาหานอกจากคนต่างจังหวัดทั้งนั้น ดิฉันจึงตกใจกลัวว่าคุณแม่ไม่รู้ว่าจะไปเอาเงินที่ไหน เพราะคุณแม่เล่าว่าราคาตั้ง ๖๐,๐๐๐ บาท จึงตั้งใจลงมาช่วย มาฟังดูว่า ถ้าเงินไม่พอจะกลับไปหามาให้ และจะเพิ่มเติมอีกด้วย พอลงมากรุงเทพ ฯ ถามคุณแม่ดู คุณแม่บอกว่าปิดบัญชีเสียแล้ว ได้เงินแปดหมื่นกว่า ดิฉันเลยนำเงิน ๕๐๐ บาทไปช่วยสร้างเตาเผาศพวัดอาวุธวิกสิตาราม และเลยรอการหล่อพระ อยู่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์

ในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๙๕ เวลาประมาณเที่ยงวันได้พากันไปถึงวัดสัมพันธวงศ์ พร้อมด้วยทองเหลืองที่จะหลอมหล่อพระประธาน เวลาประมาณบ่ายโมงเศษ ฝนตั้งเค้ามามืดทางทิศใต้ และนึกกลัวว่าฝนจะตกใหญ่ ทำให้การสุมทองไม่ได้ และนายช่างได้ใช้สังกะสีขึ้นไปปิดที่หุ่นพระ คุณแม่ได้เรียกช่างหล่อให้นำสายสิญจน์มาวง แล้วคุณแม่บงการให้วงเอง นายช่างหล่อเป็นคนวง คุณแม่เป็นคนสั่งให้คล้องตรงนั้นตรงนี้ และพร้อมกับโบกมือไล่ฝน และคุณแม่พูดว่า "ฝนไปไปตกที่อื่น" แล้วเดินตามช่างวงสายสิญจน์และบอกให้เขาวงจนรอบ แล้วกลับมานั่งที่เดิม ฝนก็หายไป

ต่อมาตอนเย็น ท่านเจ้าคุณได้ให้พระนำขันน้ำมนต์มาตั้งเป็นแถวติดเทียนไว้ด้วยหลายใบ คุณแม่ถามว่า "ท่านตั้งขันน้ำมนต์ทำไมเยอะแยะ" มีพระองค์หนึ่งบอกว่า "จะช่วยพรมให้น่ะซิ" คุณแม่ตอบว่า "พรมไม่ได้เด็ดขาด" พระองค์นั้นตอบว่า "ไม่พรมก็ไม่พรม" ต่อมาท่านเจ้าคุณวัดเกาะจะให้พระสวดคาถานกยูงตลอดรุ่งสี่มุม บริเวณที่หล่อพระ คุณแม่ก็ไม่ให้สวด

เวลา ๖ โมงเย็นพระสงฆ์ ๘๓ รูป เจริญพระพุทธมนต์เข้าพิธีสุมทอง เสร็จพิธีแล้วจึงกลับบ้านสามัคคีวิสุทธิ เมื่อถึงบ้านแล้วในคืนวันนั้น คุณแม่คุณก็บอกว่ามีเงาไม่สำเร็จแล้ว ต่างคนก็ต่างนอน

วันรุ่งขึ้นคุณแม่ได้ไปวัดเกาะด้วยรถ ๓ ล้อ ออกจากบ้านเวลา ๗ นาฬิกา ๓๕ นาที แล้วดิฉันก็ตามไปวัดเกาะ เขากำลังเททองกัน พอเทองค์พระเรียบร้อยแล้ว ช่างบอกคุณแม่ว่าทองไม่พอที่จะหล่อพระรัศมีพระประธาน ตรงกับคุณแม่บอกไว้เมื่อคืนวานนั้น คุณแม่ได้เรียกช่างมาคนหนึ่ง หยิบเงินในกระเป๋าให้ไปซื้อทองมา และสุมในวันนั้น พอเลี้ยงพระเพลแล้ว ประมาณบ่ายโมงเศษ ช่างเทพระรัศมีเรียบร้อย แล้วจึงพากันกลับบ้านสามัคคีวิสุทธิ คุณแม่บอกว่าพระเป็นตำหนิเสีย ๒ แห่งแล้ว เพราะบอกเขาไม่เชื่อว่าไม่ให้ขยายเสียงพระสวดชยันโตเข้าไปในไมโครโฟน จึงเป็นเหตุให้มีตำหนิ ต่อมาวันจันทร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๔๙๕ คุณแม่ไปที่วัดเกาะให้ช่างลดพระลง และให้กระเทาะดินหุ่นพระออก คุณแม่เล่าว่าได้กระเทาะเองกับเด็กเล็ก ๆ ของช่างหล่ออีก ๒ คน ต่อมามีนายทหารมาช่วยอีก ๔ คน กว่าจะแล้วก็เย็น เพราะฝนตกมาก ในเย็นวันนั้นคุณแม่กลับบ้านพบช่างมาคอยรอรับเงินอยู่ทางบ้าน เลยเอ็ดตะโลลั่น บอกว่า "ไม่พยายามไม่รู้จักฉัน" เพราะว่าการชำระเงินนั้น จะต้องเห็นองค์พระให้ทั่วเสียก่อน แล้วคุณแม่เล่าว่าเป็นตำหนิสองแห่งจริง ๆ อย่างว่า และดิฉันได้เห็นด้วยตาตนเองในวันต่อมาเมื่อดิฉันไปวัดเกาะตั้งแต่เกิดมาดิฉันเพิ่งเห็นคุณแม่คนเดียวนี่แหละที่พูดจริง

ฉะนั้นจึงได้บันทึกไว้เป็นที่ระลึกในการหล่อพระประธานที่วัดสัมพันธวงศ์ และจะเอาไปประดิษฐานไว้ที่วัดสารนารถ จังหวัดระยอง

หล้า ศักดาธร

บริษัทนิยมพานิชย์ ถนนวิชยานนท์ เชียงใหม่

๓. บันทึกของ นางแกมแก้ว จันทมาศ

บ้านเลขที่ ๘๕ บางขุนพรหม พระนคร

วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๔ ดิฉันได้มาหาคุณแม่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ คุณแม่ได้เรียกให้ไปดูต้นมะม่วงที่ปลูกอยู่ข้างบันไดบ้าน ดิฉันไปยืนดูและถามท่านว่า อายุมะม่วงนี้อายุเท่าใด ท่านตอบว่า ๑ ปี กับ ๑ เดือน ดิฉันยืนดูเห็นมีกิ่งแยก ๔ กิ่ง และสูงเหนือศีรษะนิดเดียว ลำต้นประมาณเท่าต้นอ้อย คุณแม่ถามว่า มะม่วงต้นนี้จะออกช่อได้ไหม ดิฉันก็โน้มกิ่งลงมาดูทั้ง ๔ กิ่ง เห็นมีแต่ใบอ่อนเล็ก ๆ และพิจารณาทั่วก็ตอบว่า ต้นเล็กเท่านี้ยังไม่เคยเห็นออกช่อ ยังเล็กนักเห็นจะยังออกช่อไม่ได้ คุณแม่ก็ถามย้ำขึ้นอีกว่า จะออกไม่ได้เชียวหรือ ดิฉันก็ดูรอบ ๆ และพิจารณาอยู่เป็นเวลานาน ก็ยืนยันว่า ยังเล็กนักเห็นจะออกไม่ได้ พอเวลาค่ำก็กลับบ้าน พอรุ่งขึ้นเวลาบ่ายของวันที่ ๑ มีนาคม ดิฉันก็มาที่บ้านคุณแม่อีก พอมาถึง คุณแม่ก็ชี้ให้ดูช่อมะม่วงที่ต้นข้างบันได ซึ่งดิฉันได้เป็นผู้ตรวจตั้งแต่วานนี้ว่าไม่มีท่าที่ซึ่งจะออกเป็นช่อได้ แต่ก็กลับออกช่อได้อย่างงดงาม และช่อมะม่วงนี้มีผู้มาดูกันตั้งแต่เช้า ดิฉันประหลาดใจและตรงเข้าไปตรวจดู เห็นช่อโผล่ออกมากิ่งหนึ่งมี ๙ ช่อ อีกกิ่งหนึ่งมี ๓ ช่อ กิ่ง ๙ ช่อนี้มีดอกบาน ๕ ช่อ ส่วนอีก ๔ ช่อนั้นยังไม่บาน ส่วนกิ่งที่อยู่ทางทิศเหนือที่ออก ๓ ช่อนั้นออกที่กิ่งแต่ช่อเล็กกว่า ดอกมะม่วงที่บานมีดอกใหญ่และสีขาว และได้กลิ่นหอมคล้ายดอกพิกุล ดิฉันโน้มกิ่งลงมาดม และเอามือโยกตรงช่อมะม่วงจนดอกหล่นลงมาหนึ่งดอก ช่อที่โผล่ออกมานั้นยาวประมาณ ๒ นิ้วครึ่งเศษ ดิฉันรู้สึกว่าเป็นของประหลาดและยังไม่เห็นเลย และในเดือน ๔ นี้ไม่มีช่อ ช่อมะม่วง

นี้บานอยู่ตั้งแต่เช้าจนกระทั่ง ๓ ทุ่ม ก็ยังมีเด็ก ๆ และผู้ใหญ่ เช่นคุณอุษาและหม่อมเจ้าปรีชา กัลยาณบุตร ก็มาเห็นด้วย พากันมาจุดตะเกียงส่องดูก็ยังบานสดใสอยู่ตลอดเวลา บางคนก็พยายามโยกช่อมะม่วงดูเพราะสงสัยว่าจะเอามาติด แต่ส่วนคุณแม่บอกว่าหมดเขตอธิษฐานเพียง ๕ ทุ่มเท่านั้น พอประมาณ ๔ ทุ่มก็พากันกลับ.

รุ่งขึ้นวันที่ ๒ มีนาคม ดิฉันก็ได้มาดูแต่เช้า แต่ไม่แลเห็นช่อมะม่วงแล้ว เกลี้ยงหมดไม่เห็นมีแม้แต่รอยหัก มีกิ่งเกลี้ยงดุจกิ่งปรกติธรรมดาเหมือนกับไม่ได้ออกช่อเลย ถ้าใครจะเด็ดออกก็ต้องเห็นรอย เพราะกิ่งเตี้ยนิดเดียว สิ่งเหล่านี้เป็นเพราะคำพูดที่ "จริง" ของคุณแม่ เพราะคุณแม่พูดว่า หมดเขตอธิษฐาน ๕ ทุ่ม ช่อมะม่วงก็ได้หายไปตามคำพูดทุกอย่าง ต่อมาในเดือนเดียวกัน คือในเดือน ๔ นั้น ใคร ๆ ว่าไม่ได้ออกมาจริง ๆ เพราะเขาไม่ได้เห็น และช่อมะม่วงก็ได้ออกมาอีกในเดือนเดียวกันนั้น ท่านพระครูวัดอาวุธวิกสิตาราม ยังได้มาขอดอกไม้ที่บูชาพระไปสร้างพระพุทธโธเล็ก ๆ (พระเครื่อง) คุณแม่ยังให้ช่อมะม่วงที่ออกคราวหลังไปด้วย แต่หอมอย่างประหลาด คุณแม่ได้เด็ดลงมา และมีคนได้ดมมากคนด้วยกัน สิ่งต่าง ๆ ที่ดิฉันได้บันทึกมานี้ยังมีอีกมากมายนัก ที่ดิฉันได้ประสพมาด้วยตนเอง เพราะเป็นสิ่งมหัศจรรย์ทางด้านศาสนา จึงได้บันทึกไว้เพื่อเป็นตัวอย่างในการพูดจริงทำจริงเช่นคุณแม่นี้ ให้เห็นประจักษ์แก่ตาโลกไว้.

นางแกมแก้ว จันทมาศ ผู้บันทึก

๔. บันทึกของ นางถนอม เอื้อวิทยา

และ

นางต่วน เศรษฐบุตร

วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๔

ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๔ ข้าพเจ้าได้มาจุดเทียนวันเกิดของลูกชายคนโต ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ได้มากับคุณพี่ เมื่อจุดเทียนแล้ว คุณป้าบุญเรือนได้ชี้ให้ดิฉันดูต้นมะม่วงและยอดมะม่วงต้นเล็กนิดเดียว เห็นแต่ใบอ่อนแตกกิ่ง ๔ กิ่ง แต่ไม่มีช่อ พอรุ่งขึ้นก็ได้มาเห็นช่อมะม่วงยาวประมาณ ๒ นิ้วครึ่งเศษ กิ่งหนึ่งมี ๕ ช่อ ที่ยอดของใบอ่อนอีกกิ่งหนึ่งมี ๓ ช่อ ออกทั่วกิ่ง.

ถนอม เอื้อวิทยา

ต่วน เศรษฐบุตร

บ้านเอื้อวิทยา หน้าวัดสระเกษ

๕. บันทึกของ คุณถนอม เฉลิมวงศ์วัจณ

ดิฉันขอบันทึกเรื่องส่วนตัวของดิฉัน ครั้งแรกดิฉันก็ทราบจากคุณไสว ศรีงาม เล่าให้ฟังว่า "ให้ไปหาคุณป้าบุญเรือน โตงบุญเติม ซิ บ้านท่านอยู่ที่หลังโรงพิมพ์วิบูลกิจ ถนนวิสุทธิกษัตริย์นี่เอง ท่านสอนธรรมก็ฟังเข้าใจง่าย ๆ และรักษาโรคก็หายทุกอย่าง และการรักษาของท่านก็ไม่มีอะไรมาก นอกจากปูนกับไพลเท่านั้น ท่านพูดจริงทำจริงพูดอะไรต้องเป็นนั่น" เมื่อดิฉันทราบจากคุณไสว ศรีงามแล้ว นึกแปลก

ใจว่า ทำไมดิฉันอยู่ใกล้ที่วัดเอี่ยมวรนุชบางขุนพรหมนี่เอง ทำไมถึงไม่ทราย คุณไสวอยู่ถึงลำปางจึงรู้เรื่องละเอียด ดิฉันก็มาที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ก็พบกับคุณย่าบุญเรือน ได้ขอปูนกับน้ำอธิษฐานไป ๑ ขวด เดิมดิฉันไม่ค่อยสบาย เจ็บในท้องน้อย และปวดศีรษะแทบทุกวัน ใจคอไม่สบาย ขี้โกรธเป็นที่สุดได้ไปให้หมอตรวจที่โรงพยาบาลพญาไทและโรงพยาบาลศิริราชและโรงพยาบาลทหารเรือ ๓ แห่งนี้ว่าเป็นโรคมดลูกหมอก็แนะนำให้ฉีดยา ดิฉันก็ฉีดยาหมดตั้ง ๒,๐๐๐ กว่าบาท ก็ทุเลาไปได้เดือนกว่า แล้วก็เป็นอีกดังเดิม ดิฉันก็ฉีดยาอีก พอระงับไปได้เดือนกว่า ๆ ก็เป็นดังเดิม ดิฉันเลยเลิกฉีดจึงนำเอาปูนของคุณย่าไปทาที่ท้องน้อยทุกวัน และรับน้ำอธิษฐานทุกวัน ประมาณ ๒ สัปดาห์ก็รู้สึกดีขึ้นปวดศีรษะก็หายไป ท้องน้อยก็หายเจ็บและดีขึ้นเป็นลำดับ ประมาณ ๑ เดือน เวลานี้หายดีเป็นปกติ ใจก็ดีขึ้น ดิฉันพยายามมาที่บ้านสามัคคีวิสุทธินี้เสมอ ตลอดจนวันเสาร์ก็มาขออนุญาตค้างคืนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ เพื่อจะพิสูจน์ความจริงว่าจะหายโรคได้อย่างไร เพราะดิฉันเป็นคนเชื่อยากคุณย่าปฏิบัติอย่างไร จะถูกต้องตามวินัยหรือไม่ เพราะดิฉันก็เคยนุ่งขาวมาถึง ๖ ปี ถ้าปฏิบัติถูก ดิฉันจะได้ปฏิบัติตาม อยู่มาวันหนึ่ง คุณพี่แกมแก้วได้เล่าให้ดิฉันฟังว่าคุณย่าจับกิ่งมะม่วงซึ่งเป็นต้นเล็ก ๆ ให้ดูที่ยอด และถามว่า "มะม่วงนี้จะออกช่อได้ไหม" คุณพี่แกมแก้วบอกว่า "มันจะออกได้หรือ" คุณย่าจึงว่า "จะออกไม่ได้เทียวหรือ" และคุณแกมแก้วก็ได้ถามว่า "อายุมะม่วงได้เท่าไร ปลูกด้วยเม็ดหรือตอน" คุณย่าบอกว่าเป็นมะม่วงเพาะด้วยเม็ดได้มาจากบ้านคุณหญิงส้มจีน เขื่อนเพ็ชรเสนา แม่สังวาลย์ได้นำมาให้ อายุได้ ๑ ปี กับ ๑ เดือน ก็เป็นอันว่าต่างคนต่างนึกไป พอรุ่งขึ้นอีก ๑ วัน ตอนเย็นคุณทัศนีย์ได้มาบอกกับดิฉันว่า "มะม่วงที่บ้านคุณย่าออกช่อแล้ว ดิฉันกับคุณพี่แกมแก้วจึงได้มาดูว่ามันจะออกได้อย่างไร เพราะต้นนิดเดียวพอมาถึงก็เห็นยอดเดียวออกได้ถึง ๙ ช่อ ดิฉันจึงได้หยิบดูมีลักษณะบานสีขาว ได้ดมดูรู้สึกหอมคล้ายดอกพิกุล แต่ส่วนอีกกิ่งหนึ่งช่อได้ออก

ตามกิ่ง ๓ ช่อ ทางกิ่งทิศเหนือ เป็นมหัศจรรย์ยิ่งนัก ตามปกติมะม่วงต้องมีช่อที่ยอดทั้งนั้น นี่ออกตามกิ่งคล้ายมะไฟ ออกได้ถึง ๓ ช่อ ยาวประมาณ ๗ ซ.ม. เศษ พอรุ่งขึ้นอีก ๕ วัน ช่อมะม่วงนั้นก็เลยหายไปโดยไม่มีรอยเด็ดเลย ดิฉันจึงได้ถามคุณย่าว่า ช่อมะม่วงได้หายไปไหนเสีย คุณย่าตอบว่า ต้นมะม่วงก็อยู่ในเม็ดมะม่วง ช่อมะม่วงก็อยู่ในต้นมะม่วง ผลมะม่วงก็อยู่ในต้นมะม่วงนั่นเอง ดูตั้งแต่ครั้งพุทธกาลก่อนโน้น พระพุทธเจ้าของเรา พระองค์ทรงทำยมกปาฏิหาริย์ มะม่วงยังออกผลได้เดี๋ยวนั้น พูดเท่านั้นคุณย่าก็นิ่งไป ดิฉันยิ่งมีความเลื่อมใสยิ่งขึ้น แต่ยังไม่เชื่อนัก เพราะอิทธิฤทธิ์แค่ญาณโลกีย์ก็ทำได้ เพราะฉะนั้นดิฉันจึงมาบ่อยครั้งแทบทุกวัน พอค่ำวันหนึ่ง คุณย่าได้เรียกให้ดิฉันไปนั่งหน้าบ้านที่บันไดชั้นที่ ๒ ชี้มือขึ้นไปบนฟ้าให้ดิฉันดู เพราะข้างขึ้นเดือนหงายมีดาวสว่าง มองดูแล้วรู้สึกเหมือนกับเมฆสีขาวลอยอยู่เหนือพระจันทร์ คุณย่าจึงบอกว่าจะเรียกให้ฝนตกลงมาเอาไหม ดิฉันจึงตอบว่าให้ตกลงมาเดี๋ยวนี้ซิ คุณย่าบอกว่ามันไกล แล้วคุณย่าก็ลุกจากบันไดเดินไปทางถนนหน้าบ้าน ประมาณ ๓ นาที คุณย่าก็เดินกลับมาบอกดิฉันว่า ได้แล้ว เก็บรองเท้าขึ้นเรือนเสีย ต่อมาประมาณ ๒ นาทีฝนก็ได้ตกลงมาอย่างกับเทลงมา ดิฉันชักเลื่อมใสและปีติ นึกว่าคุณย่ามีสัจจะอธิษฐานบารมีแน่แล้ว เพราะเห็นกับตาเอง ดิฉันจึงได้บันทึกไว้

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ดิฉันขอบันทึกเรื่องของแม่หลาน้อยหลุ่น ได้ป่วยเป็นโรคสติไม่ใคร่ดี พี่สาวเขาได้ลงมาจากบ้านหมอ สระบุรี บอกดิฉันว่า แม่หลาเป็นบ้าไปแล้ว ดิฉันก็ได้พาพี่สาวเขามาหาคุณย่า เล่าว่าไปทำวิปัสสนาเลยสติไม่ดีไป แทนที่จะได้รับความกรุณาจากคุณย่า กลับถูกเอ็ดตะโรลั่นว่า เขาเรียนที่ไหนอาจารย์เขามีก็ไปให้เขาแก้ให้ซิ ดิฉันถูกเอ็ด กลัวก็กลัว โกรธก็โกรธ จะลุกไปเสีย ก็กลัวจะเสียกิริยา จึงทนนั่งสงบอยู่สักครู่หนึ่ง แล้วคุณย่าก็บอกให้นำปูนกับไพลมาให้อธิษฐาน พออธิษฐานให้แล้ว สั่งให้เอาปูนไปทาหน้าอกและให้ฝนไพลรับประทาน และดิฉันกับพี่สาวแม่หลาไปบ้านหมอ สระบุรีด้วย ดิฉันไปเห็นแล้วรู้สึก

เวทนา เพราะอาการกิริยาได้เปลี่ยนแปลงไปหมด เขาเรียกมารดาเป็นอี และพระว่าอ้าย และยังมีเรื่องวิกลต่าง ๆ ดิฉันจึงได้ให้รับประทานไพล และทาปูนให้ก็รู้สึกทุเลาลงบ้างบางขณะ จึงได้นำตัวลงมากรุงเทพ ฯ มาหาคุณย้ำ ได้พาเขามาที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พอมาถึงก็บอกว่า ดิฉันพาเขามาหาคุณย้ำ ๆ ได้เอ็ดเอาดิฉันแทบเป็นลม คุณย้ำเอ็ดว่า พาเขามาทำไม ดิฉันไม่ทราบว่าจะตอบว่ากระไร เลยนั่งนิ่ง เลยเป็นเหตุให้คนบ้านั่งนิ่ง ขี้มูกไหล น้ำตาไหล ดิฉันชวนเขากลับบ้านเขาก็ไม่กลับ จนคุณย้ำต้องจูงมือให้ลุกขึ้น และยังคับให้เขาไปเขาจึงกลับ แล้วต่อมายังเอิญคุณย้ำได้ไปเชียงใหม่เสีย ๑๘ วัน พอคุณย้ำกลับดิฉันก็ได้พาเขามาหาคุณย้ำอีกในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ตอนนี้มาแล้วเขาไม่ยอมกลับ อยู่จนค่ำ คุณย้ำต้องจูงไปส่งที่ประตูโรงพิมพ์วิบูลกิจ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ วันนั้นดิฉันได้พากลับไปบ้านที่ร้านสตรีภัณฑ์ หน้าวัดเอี่ยมวรนุช บางขุนพรหม รุ่งขึ้นเขาก็หนีมาเองคนเดียว และมาได้ถูกด้วย มาคอยคุณย้ำ แต่ไม่คลั่งเหมือนเดิม เขานั่งเฉยรออยู่จนคุณย้ำกลับจากธุระ แล้ววันนั้นเขาก็กลับไปเองจนบ่าย แล้วดิฉันก็ได้มาสอบถามคุณย้ำ เป็นเพราะเหตุไรเขาจึงหาย คุณย้ำเล่าว่า ให้คุณสมพรพิบูลเขียนหนังสือแปลในเรื่องของกระดาษแผ่น ๑ ท่านหยิบมาให้ดู มีรูปหัวใจคู่ มีลูกศรเสียบมีลักษณะ ๔ เหลี่ยม มีหนังสือข้างละแถว ๔ ด้าน หนังสือบอกว่า ตั้งสัจจะอธิษฐานสมานมิตร แล้วอีกด้าน ๑ บอกว่า ตั้งสัจจะอธิษฐานสมานม อีกด้าน ๑ บอกว่า ตั้งสัจจะอธิษฐานสมานมรรค อีกด้าน ๑ บอกว่า ด้วยดวงจิตหวังดีเป็นที่ ๑ ดิฉันได้รับกระดาษมาดูและได้อ่านคำแปลเป็นตอน ๆ น่าฟัง ดิฉันจำไม่ได้ว่าคุณย้ำให้คุณสมเขียนแล้วแม่หลาจะหายจากโรคบ้า แล้วคุณย้ำเล่าว่า คุณสมบอกว่า หายได้อย่างไร หนังสือบ้า ๆ ถ้าเขียน คนเขียนก็บ้าด้วย ท่านเขียนได้หน่อยท่านไม่ยอมเขียน คุณย้ำก็นำมาเขียนเอง เขียนก็ไม่เป็น บังเอิญบุตรสาวคุณนายแดง ฉ่วยเส็ง มา พอดีเลยเขียนให้คุณย้ำ ตามที่คุณย้ำบอกให้เขียน คุณย้ำเล่าให้ฟัง ดิฉันไม่ใคร่เชื่อ แต่ประหลาดจริงกลับหายได้เป็นปกติตั้งแต่วันนั้น

ที่ ๓ มกราคม ๒๔๙๔ ค้าขายได้จนทุกวันนี้ เพราะความพูดจริงของคุณป้าจึงเป็นสัจจะอธิษฐาน จึงได้บันทึกไว้เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้ปฏิบัติตามได้บ้าง.

ต่อมาอีกไม่นาน ดิฉันจำไม่ได้ว่ากี่วัน แม่สมบุญอยู่ที่บ้านหมอเหมือนกัน เป็นบ้าอีก จะเต้นคองก้าเรื่อย และร้องเพลงต่าง ๆ ทั้งรำและร้อง ดิฉันก็ได้เห็น และยังได้เอาไพลฝนให้รับประทาน และน้องสาวคนเจ็บได้ลงมาขอน้ำไป ๑ ขวด รับน้ำหมดก็หายเป็นปกติ นี้อาศัยความเชื่อมั่นต่อตัวเอง ไม่ต้องมากก็ยังหาย.

ต่อมาอีกเมื่อเดือน ๓ กลางเดือน พ.ศ. ๒๔๙๔ ดิฉันได้ไหว้พระพุทธบาท สระบุรี ได้ไปพบกับแม่โถม ซึ่งเป็นคนจังหวัดพิษณุโลก เขาลงมาเล่าให้ฟังว่า แม่แถมน้องสาวเขาป่วยเป็นโรคท้องใหญ่ และผอมไปไหนไม่ไหว ท้องโตเท่ากับคนท้องสัก ๖ เดือน ได้ไปให้หมอตรวจที่โรงพยาบาลพิษณุโลก หมอบอกว่าเป็นเนื้องอกในมดลูก ต้องผ่า แต่เมื่อผ่าก็ไม่รับรองว่าจะหายหรือไม่ ตกลงก็ต้องกลับบ้านไม่มีหวังจะหายแล้ว เขาได้นิมนต์พระมาสวดโพชฌงค์และถวายสังฆทาน มีญาติมาเยี่ยมกันเต็มบ้านเพื่อรอความตาย ดิฉันจึงได้แนะนำว่า ให้ลองตั้งน้ำอธิษฐานของคุณป้าบุญเรือนลองรับประทานดู เผื่อจะหายบ้าง ดิฉันก็จดวิธีตั้งน้ำอธิษฐานให้ไปพอคนเจ็บได้รับเขาก็นอนอ่านวิธีตั้งน้ำ อยากให้ถึงวันเสาร์เร็ว ๆ พอถึงวันเสาร์เขาก็ให้คนเอาน้ำใส่โหลตั้ง พอวันอาทิตย์เช้า ๒ โมงกว่าแล้ว เขาก็เอาน้ำมารับประทานจนถึงวันพฤหัสบดี ท้องก็แห้งไปอย่างประหลาด เจ้าตัวเข้าใจว่าฝัน จึงเรียกคนอื่นมาดู ใคร ๆ ก็เห็นว่าท้องยุบไปจริง ๆ และเขาบอกว่า ใจคอดีขึ้นและแข็งแรงดีและมีญาติมาเยี่ยมกันเต็มบ้านอีก และขอจดวิธีตั้งน้ำอธิษฐานเอาไปจนกระดาษที่จดให้นั้นมองไม่เห็นตัวหนังสือ นี่เพียงแต่จดใบตั้งน้ำให้ไปเขายังหายเป็นปกติ โดยไม่ต้องนำคนไข้มาก็ยังหายได้จริง ๆ จนลงมากรุงเทพ ฯ หาคุณป้าได้ เวลานี้เขาก็หายเป็นปกติดีได้ดีเศษ เช่นแม่แถมนี้เป็นตัวอย่าง ดิฉันจึงได้บันทึกไว้เป็นพยานแห่งความเชื่อ จึงศักดิ์สิทธิ์ถึงปานนี้.

ยังอีกเรื่องหนึ่ง เมื่อประมาณข้างแรมเดือน ๔ ปี ๒๔๙๕ ท่านพระครูวัดบ้านหมอ สระบุรี ได้เชิญคุณป้าบุญเรือนไปที่วัด เพราะท่านอยากเห็นตัว ที่คุณป้าบุญเรือนได้รักษาคนใกล้วัดของท่านหายหลายคน ดิฉันได้ติดตามคุณป้าบุญเรือนไปด้วย เดินทางโดยรถไฟ พอลงจากรถไฟ ก็ตรงไปเยี่ยมท่านพระครูที่วัด แล้วตอนเย็นจึงมาพักที่บ้านแม่หลา คนที่หายจากเป็นบ้าที่บ้านนี้ มีคนมาดูคุณป้าบุญเรือนกันมาก มารดาของแม่หลา ปลูกแตงโม บวบ ถั่ว ไว้มาก แต่ฝนไม่ตกมานาน น้ำไม่มีจะรด พืชที่ปลูกไว้จะแห้งตายหมด คุณแม่ของแม่หลาจึงบอกคุณป้าบุญเรือนว่า ขอให้ฝนตกลงมาบ้าง คุณป้าบุญเรือนบอกว่าฝนไม่ใช่ของฉัน อยากให้ฝนตกก็ขอเอาเอง ฉันหยุดเสียแล้ว มารดาของแม่หลาจึงทำท่ากวักมือบอกว่า ขอให้ฝนตกแยะ ๆ ต่อหน้าคนที่มาคุยอยู่นั้น แล้วคุณป้าบุญเรือนเข้าห้องไปตามที่เขาจัดไว้ให้ เพราะดึกแล้ว ต่อจากนั้นสักครู่ใหญ่ได้นำเอาแอปเปิ้ลมาเลี้ยงกัน พอหมดผลฝนก็ตกใหญ่ มากผิดปรกติ ลมไม่แรงเลย มีแต่ฝนตกเป็นการใหญ่ ในตอนเช้าได้ถือโอกาสพาคุณป้าบุญเรือนไปชมไร่ของชาวบ้านแถบนั้น ระหว่างทางเดินมีน้ำขังนอง และอากาศครึ้มทั้งวัน และเย็นจนหนาว พอบ่ายก็เดินทางกลับกรุงเทพ ฯ

ถนอม เฉลิมวงศ์วัจณ

พ.ย. ๙๕

๖. บันทึกเรื่องอธิษฐานศิลากรวด

ของ

นายดิส กิจไพบูลย์

เจ้าของห้างขายยากิจไพบูลย์โอสถ ถนนจักรวรรดิ์ พระนคร

ข้าพเจ้าได้ทราบว่า อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม สามารถอธิษฐานได้ จึงได้ไปเยี่ยมที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ในการไปเยี่ยมครั้งที่ ๒ ข้าพเจ้าได้ปรารภถึง

เรื่องการสร้างสระน้ำรับประทาน ซึ่งข้าพเจ้าได้ร่วมมือกับประชาชนจัดสร้างขึ้นที่วัดกุบัว ตำบลพิหารแดง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี และปรารถนาให้น้ำในสระนี้ศักดิ์สิทธิ์ หากผู้ใดได้ดื่มน้ำในสระนี้แล้ว จะมีใจเป็นกุศล เป็นธรรม รู้จักคุณของผู้มีคุณ ปราศจากโรค ร่ำรวยเป็นเศรษฐี คุณแม่บุญเรือนจึงบอกให้ข้าพเจ้าหาหินมาก้อนหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงมาเป็นครั้งที่ ๓ ในวันรุ่งขึ้น ข้าพเจ้าก็นำมาให้ท่าน และท่านได้บอกว่า "ต้องอธิษฐานถึง ๗ เสาร์ถึงจะใช้ได้" เมื่อได้มอบศิลากรวดให้แล้วก็ลาท่านกลับบ้าน พร้อมกับเรียนท่านว่า "คราวนี้หลายวันกว่ากระผมจะกลับมาอีก" ตอนเย็นในวันรุ่งขึ้น เวลาบ่าย ๔ โมงเศษ ให้ร้อนใจอยากไปหาท่านอีกแล้ว ครั้นข้าพเจ้าไปถึงบ้านสามัคคีวิสุทธิ (นายคิส มากับบุตร ๒ คน) ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ตามเวลาที่นัดนิมนต์พระไว้ แต่พระยังไม่มา เพราะ พล. ต.ท. หลวงวิทิตกลชัย ไปรับพระที่วัดอนงคารามช้าไปเล็กน้อย คุณแม่บุญเรือนบอกว่า ไหนล่ะ คุณคิส ว่าอีกหลายวันจึงจะมาหาอย่างไรล่ะ ตอนนี้ข้าพเจ้ารู้สึกสะดุ้งใจขึ้นมาทันทีทีเดียว เพราะข้าพเจ้าไม่ควรจะต้องมา ควรจะคอยให้ครบ ๗ เสาร์เสียก่อน และไม่ทราบเลยว่า คุณแม่บุญเรือนได้นิมนต์พระมาเจริญพระพุทธมนต์ในวันเสาร์นั้นเป็นเสาร์แรก และจะทำต่อไปทุกเสาร์จนครบ ๗ เสาร์ ไม่ทราบว่าอะไรไปดลใจให้ข้าพเจ้ามาในเสาร์แรกเช่นนั้น จนบัดนี้ก็ยังไม่ทราบ คุณแม่บุญเรือนได้เล่าให้ฟังอีกว่า ฉันนิมนต์พระสงฆ์มานี้จะไม่ถวายจตุปัจจัย แม้แต่ค่ารถ.

ขณะที่พระสงฆ์กำลังเจริญพระพุทธมนต์จวนจบ ข้าพเจ้าก็ลุกจากที่นั่งเดิมไปหาคุณแม่บุญเรือน พอลุกออกไปข้างนอก ก็พบคุณแม่บุญเรือนท่านนั่งอยู่นอกห้องที่พระสวดมนต์อยู่ คล้ายกับว่าท่านนั่งรอคอยรับเรื่องของข้าพเจ้าอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจึงเรียนถามท่านแต่พอเบาๆ ว่า คุณแม่ไม่ถวายปัจจัยแด่พระที่มาเจริญพระพุทธมนต์ คนอื่นถวายได้ไหม ท่านตอบว่า ฉันไม่รู้ด้วย ข้าพเจ้าจึงเรียนถามท่านต่อไปว่า ถ้ามีใคร

ถวายจตุปัจจัยแด่พระสงฆ์ที่มาเจริญพระพุทธมนต์คราวนี้ จะเป็นการขัดแก่การกระทำพิธีนี้หรือไม่ ท่านบอกว่าฉันไม่ห้าม ข้าพเจ้ายกมือเคารพท่านแล้ว จึงกลับไปนั่งที่เดิม และยกมือประณมตั้งสัตยาธิษฐานในใจต่อหน้าพระสงฆ์ ๗ รูป ที่กำลังเจริญพระพุทธมนต์อยู่ว่าข้าพเจ้าถวายจตุปัจจัยแด่พระสงฆ์ทั้ง ๗ รูป ๆ ละ ๑๐ บาทแล้ว ถ้าศิลากรวดที่ทำอยู่นี้จะศักดิ์สิทธิ์เป็นแน่แท้แล้ว ขอให้มีผู้ถวายตามข้าพเจ้า จะถวายอะไรก็ได้ ถ้าข้าพเจ้าถวายจตุปัจจัยแด่พระสงฆ์แล้ว ไม่มีผู้ใดถวายตาม นับว่าศิลาที่พิธีทำอยู่นี้ไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ จบคำอธิษฐานในใจของข้าพเจ้าแล้วประมาณ ๒ นาที พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จบ ข้าพเจ้ากับคนทั้งหลายที่นั่นช่วยกันเอาน้ำร้อนน้ำชาถวายพระเสร็จแลวข้าพเจ้าก็ประกาศขึ้นดัง ๆ พอได้ยินทั่วบ้านว่า

"ข้าแต่พระคุณเจ้าทั้งหลาย ที่มาเจริญพระพุทธมนต์ทั้ง ๗ รูปวันนี้ คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ท่านไม่ถวายจตุปัจจัยแด่พระคุณเจ้า ข้าพเจ้า นายคิส กิจไพบูลย์ ขอถวายจตุปัจจัยแด่พระคุณเจ้า เป็นมูลค่าองค์ละ ๑๐ บาท ได้มอบให้ไว้แก่คุณหลวงวิทิตกลชัยแล้ว ถ้าพระคุณเจ้าต้องประสงค์สิ่งหนึ่งสิ่งใด โปรดเรียกรองเอาที่ท่านคุณหลวงวิทิตกลชัย ซึ่งเป็นกัปปิยการกของพระคุณเจ้านั้นเทอญ."

แล้วข้าพเจ้าก็คอยฟังว่า จะมีใครถวายตามบ้าง ตอนนี้เงียบฉี่ ข้าพเจ้ารู้สึกใจสั่นระริก ทึกทักทำท่าจะคิดอะไรใหญ่โตไปแล้ว พอได้สติขึ้นมาก็ปลอบใจตนเองว่า อย่าเพิ่งนึกและคิดอะไรทั้งหมด จงทำใจให้สงบรอดูไปก่อน ประมาณราว ๓ นาที จึงได้ยินเสียงคุณแม่บุญเรือนเรียกขึ้นว่า "คุณยุทธ เก็บดอกไม้ที่บูชาพระมาให้ฉัน" คุณแม่บุญเรือนได้ดอกไม้แล้ว ก็ส่งไปทางพวกผู้หญิงให้มัดเป็นกำ ๆ รวม ๘ กำ แล้วส่งมาให้ถวายพระ ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจขึ้นอย่างมากจนตื้นตัน จึงถามออกไปว่า "ดอกไม้นี้ของใคร ? ใครเป็นผู้ถวาย ?" คุณแม่บุญเรือนบอกว่า "ของหลวงพ่อพุทโธ" (หมายถึงพระพุทธรูปองค์เล็กบนที่บูชาองค์หนึ่ง ซึ่งได้ตั้งชื่อว่า พุทโธ)" เมื่อถวายดอกไม้แก่พระสงฆ์แล้ว คุณแม่บุญเรือนพูดกับข้าพเจ้าว่า

"ถ้าฉันไม่รู้วาระจิตของคุณดิสแล้ว ศิลาอธิษฐานนี้ต้องเสียหมด" แล้วท่านพูดต่อไปว่า "คุณดิส คิดอย่างนี้จริงไหมล่ะ"

ข้าพเจ้าอธิษฐานแต่ในใจ คาดว่ารู้แต่เพียงคนเดียว และพระสงฆ์กำลังเจริญพระพุทธมนต์อยู่ คุณแม่บุญเรือนนั่งอยู่ห่าง ๆ ยังได้ยินเช่นนี้ จึงเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าทราบว่าคุณแม่บุญเรือน รู้วาระน้ำจิตของคน ข้าพเจ้าจึงทดลองอีกครั้ง ๒ครั้ง ขอยืนยันว่า คุณแม่นี้รู้วาระน้ำจิตคนจริง ๆ จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐานต่อไป.

ดิส กิจไพบูลย์

๑๗ กันยายน ๒๔๙๕

๗. ความปรารถนาของ นายดิส กิจไพบูลย์

ในการอธิษฐานศิลากรวด

ข้าพเจ้า นายดิส กิจไพบูลย์ ขอตั้งความปรารถนาให้นางบุญเรือน โตงบุญเติม ผู้อธิษฐานหินต่าง ๆ ที่นำมาให้อธิษฐานให้ ขอให้เป็นประดุจดวงแก้วสารพัดนึก เว้นไว้แต่ข้าพเจ้าปรารถนาจะให้หินก้อนนี้อยู่ในสถานที่ใด ก็ขอให้ประดิษฐานอยู่ที่นั้น มั่นคงถาวรชั่วฟ้าดินสลาย ด้วยอำนาจคุณพระรัตนตรัยแก้ว ๓ ประการ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จงบันดาลให้สมมโนรสดังความปรารถนาดังต่อไปนี้ คือ :—

๑. ขอให้ข้าพเจ้าเองพร้อมด้วยมนุษย์ทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลาย มีสัตว์สี่เท้า สองเท้า สิ่งที่มีชีวิตแล้ว ได้รับน้ำนี้เข้าไปแล้ว ขอน้ำนี้เป็นน้ำทิพย์และเป็นยาทิพย์แก้โรคภัยไข้เจ็บได้ทุกสิ่งทุกประการ ถ้าจะต้องการให้เป็นเมตตามหานิยมในกันและกันทั้งหลาย ทุกชาติ ทุกเหล่า ทุกภาษา ขอให้ได้ดังสมหมาย ถ้าปรารถนา

ให้หายโรค โรคก็หาย ปรารถนาอายุยืนยาวนาน ก็ได้สมนึก ถ้าปรารถนาเป็นมหาเศรษฐี ก็ได้ดังความตั้งใจ ขอให้น้ำนี้ชุบเลี้ยงรักษาประชาราษฎร์ ซึ่งอยู่ในศีลในสัตย์และคนดี ผู้ใดได้รับน้ำนี้เข้าไป ให้กำลังร่างกายแข็งแรง มีความอยู่เย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้า มนุษย์ทั้งหลายอย่าเบียดเบียนกัน สัตว์ทั้งหลายอย่าเบียดเบียนกัน เพราะข้าพเจ้าเองก็ไม่ปรารถนาที่จะเบียดเบียนใคร ข้าพเจ้ามีความรักใคร่ชีวิตของข้าพเจ้าเพียงใด มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายก็จงมีความรักใคร่กันฉันนั้น มนุษย์และสัตว์และตัวของข้าพเจ้าด้วย ไม่ให้มีการเบียดเบียนอิจฉาซึ่งกันและกัน ขอให้น้ำนี้คงกะพันชาตรีอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ มีดิน น้ำ ไฟ ลม ที่จะมาทำอันตรายไม่ได้เลย ถ้าผู้ใดเป็นโจรใจเหี้ยมโหดร้ายกาจ ก็ขอให้ใจของพวกโจรเหล่านั้นอ่อนโยนละมุนละม่อมกลับเป็นคนดี ผู้ใดมีใจกล้าแข็ง มนุษย์ทั้งหลายก็ดี สัตว์ทั้งหลายก็ดี ซึ่งอยู่ในพื้นชมพูทวีปก็ดี จะอยู่ในน้ำในดิน ซอกห้วยเหวผา หรืออยู่ในอากาศก็ดี เมื่อได้กินน้ำนี้ไม่ให้มีวิหิงสาพยาบาทมุ่งร้ายต่อกัน ฯลฯ **สัพพพุธทานุภาเวนะ สัพพธัมมานุภาเวนะ สัพพสังฆานุภาเวนะ** ด้วยอำนาจคุณพระรัตนตรัย มนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย มีข้าพเจ้าเป็นต้น ได้รับน้ำนี้เข้าไปในร่างกายแล้วก็ดี อาบชะโลมทาก็ดี ให้หายโรคหายภัย เปลื้องความทุกข์ มีแต่ความสุข และขอให้จิตของมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายดำรงอยู่ในศีลธรรมอันดี จงมีแต่ความสุขความจำเริญเทอญ ขอให้พระพุทธศาสนาและพระมหากษัตริย์ทุกๆ พระองค์ จงมีพระชนมายุยืนยาวด้วยเทอญ.

นายดิส กิจไพบูลย์ ร้านกิจไพบูลย์ อยู่ที่ตึกเลขที่ ๓๒๗—๓๒๙—๓๓๑ ตำบลจักรวรรดิ พระนคร เป็นผู้ขอให้นางบุญเรือน โตงบุญเติม เป็นผู้อธิษฐานให้ผู้ใดได้นำหินมาไว้ในห้องพระที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ก่อนวันเสาร์ที่ ๑๖ สิงหาคม ศกนี้ เวลา ๑๘ นาฬิกา ขอให้หินที่ท่านนำมานี้ศักดิ์สิทธิ์ทั่วกัน และขอให้มารับคืนได้ตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กันยายน ศกนี้ (๒๔๙๕) และขอให้สีผึ้งเทียนที่เข้าพิธีหลวงพ่อพุทโธใหญ่ จงศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกัน มีกิจธุระจำเป็นอะไร ให้จุดเทียนสีผึ้งนี้ จะสำเร็จกิจนั้น ๆ ลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ.

๔. บันทึกของ น.ส. วรณี สุนทรเวช[๑]

นิสสิตอักษรศาสตร์ปีที่ ๔ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. เรื่องต้นพุด

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๙๕ ตรงกับวันขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๙ ดิฉันไปจุดเทียนวันเกิดที่บ้านคุณยายบุญเรือน คุณยายให้กิ่งพุดซ้อนดิฉัน ๑ กิ่ง คุณยายอธิษฐานว่าขอให้กิ่งพุดออกรากภายใน ๗ วัน ดิฉันมิได้รับกิ่งพุดมาในวันนั้น วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๔๙๕ คุณแม่ไปไหว้พระที่บ้านคุณยาย ๆ ฝากกิ่งพุดมาให้ดิฉันและสั่งให้ปลูกในวันที่ ๑ สิงหาคม เวลา ๖ นาฬิกาเช้า ซึ่งตรงกับวันหล่อพระพุทธใหญ่ ที่วัดสัมพันธวงศ์ เมื่อดิฉันปลูกต้นพุดแล้วก็ไปในงานหล่อพระประธานที่วัดสัมพันธวงศ์

ดิฉันได้ไปเที่ยวจังหวัดนครราชสีมากับอาจารย์และเพื่อนร่วมคณะ เมื่อกลับมาถึงบ้านในตอนเย็นวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๙๕ คุณแม่ได้เรียกดิฉันให้ไปดูต้นพุด ดิฉันก็ได้ไปดูเห็นดอกพุดอ่อนเพิ่งผลิ เวลานั้นต้นพุดสูง ๔ นิ้วครึ่ง รวมเวลาที่ปลูกจนถึงที่มีดอก ๒๗ วัน ดอกพุดได้เจริญเติบโตขึ้นเป็นลำดับ ครั้นถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๘ กันยายน ตรงกับวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๑๑ ดอกพุดบานเต็มที่ ต่อมาวันอังคารที่ ๓๐ กันยายน เวลาเช้า ดิฉันได้นำดอกพุดซึ่งบานได้ ๒ วัน แล้วไปให้คุณยายถวายพระพุทธ ที่บ้านคุณยาย รวมเวลาตั้งแต่ปลูกถึงวันนำดอกพุดไปถวายพระเป็นเวลา ๑ เดือนกับ ๒๙ วัน

ต้นพุดได้แตกสาขาออกเป็น ๒ กิ่ง ต่อมาวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ ตรงกับวันลอยกระทงกลางเดือน ๑๒ ต้นพุดออกดอกอีก ๒ ดอกยังไม่บาน เวลานี้ต้นพุดสูง ๑๗ นิ้ว

---

๑. ปัจจุบันเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นเอก อาจารย์ใหญ่โรงเรียนดาราคาม พระโขนง พระนคร

๒. เรื่องลอยกระทง

เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ ดิฉันเลิกจากเรียน แล้วก็ไปไหว้พระที่บ้านคุณยาย ๆ ชวนไปลอยกระทงด้วยกันที่ปากน้ำในวันรุ่งขึ้น เช้าวันที่ ๒ พฤศจิกายน คุณยายและดิฉันก็ไป คุณแม่ได้ช่วยกันแต่งกระทงซึ่งสำหรับลอยในวันนั้น คุณถนอมเป็นคนเย็บกระทงเจิม ๙ ใบนำไปลอยที่ปากน้ำ ๘ ใบ ส่วนอีกใบหนึ่งนั้น คุณยายให้คุณหมอปรีดาไปลอยที่คลองเทเวศม์ กระทงใหญ่ทำเป็นรูปเรือแต่งด้วยดอกไม้สด ถึงเวลาเย็นประมาณ ๑๗.๐๐ น. ออกจากบ้านสามัคคีวิสุทธิพร้อมกันไปปากน้ำโดยทางรถยนตร์ มีรถไปด้วยกัน ๘ คัน เมื่อถึงปากน้ำแล้วพบพวกที่ไปคอยอยู่ก่อนอีกหลายคน รวมคนที่ไปด้วยกันทั้งหมด ๒๖ คน ได้ลงเรือยนต์ที่ท่าเรือปากน้ำ เวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น. ออกเรือบ่ายหน้าลงไปทางปากอ่าวเลยกระโจมไฟออกไปแล้วก็กลับหันหัวเรือขึ้นมาทางกรุงเทพ ฯ คุณยายสั่งให้จุดกระทง กระทงใหญ่นั้นช่วยกันจุดหลายคน ลมพัดแรงมากจึงจุดไม่สำเร็จ ส่วนกระทงเล็กนั้นดิฉันได้ช่วยคุณยายจุด พอจุดติดลมก็พัดดับหมด คุณแกมแก้วเรียกให้คนเอาผ้าใบมาบังข้างเรือเพื่อบังลม คุณยายไม่ยอมให้บังให้นำผ้าไปเสียจากที่อื่น คุณยายได้ยืนขึ้นอธิษฐานขอให้ลมสงบสักครู่ เพื่อจะได้จุดเทียนบูชาแม่พระกาพรหม ชั่วครู่ลมก็สงบลงอย่างขนาดจุดเทียนได้ทุกกระทง เมื่อจุดเทียนเสร็จแล้วก็ช่วยกันลอยกระทง กระทงที่ดิฉันจุดนั้นดับหมด ส่วนกระทงที่คุณยายจุดไม่ดับเลยลอยนำหน้ากระทงรูปเรือซึ่งจุดไฟสว่างลอยไปสู่ปากอ่าว ดิฉันได้เฝ้ามองดูกระทงเห็นไฟสว่างเป็นดวงเล็ก ๆ จนลับสายตา.

เหตุการณ์ครั้งนี้ผู้ที่ไปด้วยกันได้เห็นประจักษ์แก่ตาเป็นจำนวนมาก ดิฉันจึงได้บันทึกไว้เพื่อจะให้ ผู้ที่ต้องการทราบเรื่องราวที่ เกี่ยวกับ สัจจะ ความ จริง ซึ่ง คุณยายได้กระทำไว้ ได้ทราบ เรื่องราว ดิฉันขอรับรองด้วยเกียรติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า เรื่องที่ดิฉันได้บันทึกไว้นี้ถูกต้องตามความเป็นจริงทุกประการ.

วรณี สุนทรเวช

บันทึก เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕

๙. บันทึกของ คุณนายผิน แจ่มวิชาสอน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๐ คุณย่าบุญเรือนไปอยู่ที่พระโขนงกับดิฉัน แต่อยู่ในเรือนคนละหลังฟากถนนซอย และบ้านทั้งสองมีรั้วแน่นหนา บ้านของดิฉันมีประตูไม้ปิดใส่กุญแจได้ เวลาไปมาหากันจะต้องเดินเป็นระยะทาง ๑๕ วาเศษ แต่คุณย่าบุญเรือนมิได้ค่อยอยู่ประจำบ้าน ซอยเข้ามาในพระนครทุกวันก็ว่าได้ คุณย่าไปรับข้าวที่บ้านดิฉันทุกมื้อเย็นแล้วจึงกลับไปนอน

ค่ำวันหนึ่งฝนตกหนัก คุณย่าบุญเรือนได้รับประทานอาหารค่ำตามเคย และคุณย่าไม่เปียกฝน ดิฉันจึงคิดว่า คุณย่าได้เปลี่ยนเสื้อผ้ามาก่อนแล้ว วันนั้นมีพี่สาวดิฉันชื่อผันและพี่สะใภ้ชื่อนวลมาเยี่ยม และจะค้างกับคุณย่าบุญเรือน เมื่อรับประทานอาหารแล้วคุณย่า พี่สะใภ้ และพี่สาวจะไปนอน ฝนยังตกอยู่ ดิฉันจึงให้ร่มคุณย่าเพื่อกันฝนไปบ้าน แต่คุณย่าปฏิเสธ ส่วนอีก ๒ คนรับไป รุ่งเช้าดิฉันจึงถามพี่สาวของดิฉันว่า "คุณย่าเปียกไหม" พี่สาวของดิฉันจึงตอบว่า "เอามือจับตามตัวดูแล้วรู้สึกร้อนและไม่เปียกทั้งตัว"

ต่อมาอีกหลายวัน ในตอนค่ำดิฉันคอยคุณย่าอยู่ นั่งอยู่บนศาลารับแขกของบ้าน หันหน้าจ้องมองไปทางประตู ดิฉันได้ยินเสียงคุณย่าร้องสวัสดีก็เห็นคุณย่าในตอนใกล้จะถึงตัวแล้ว ไม่ทราบว่าเข้ามาถึงอย่างไร ดิฉันจึงถามคุณย่าว่า "วันนี้เข้ามายังไงถึงไม่ได้ยิน เพราะทุกครั้งเข้ามาถึงหน้าประตูก็ได้ยินเสียงรองเท้าแล้ว" คุณย่าตอบว่า "ก็ใส่กลอนเสียนี่" คุณหลวงสามีของดิฉันจึงเรียกนายพุฒไปดูกุญแจประตูรั้วบ้านว่าปิดกุญแจหรือเปล่า นายพุฒตอบรับว่า "ผมใส่ประแจเสียแต่หัวค่ำลืมคุณย่าไป" คุณหลวงสามีของดิฉันให้นายพุฒเอาไฟฉายไปส่องตามข้างรั้วว่ามีช่องลอดเข้ามาบ้างหรือเปล่า นายพุฒและคุณหลวงสามีของดิฉันได้พาไปดู ก็ไม่พบช่องเลย รั้วยังปกติ ไม่ทราบว่าเข้ามาได้อย่างไร

ต่อมาตอนค่ำ ๆ ดิฉันคอยจ้องดูประตูอยู่เสมอ เพื่อรอคุณป้ามารับประทานอาหาร แต่พอได้ยินเสียงสวัสดีก็เห็นคุณป้าอยู่ใกล้ตัวแล้วทุกที ส่วนฝนที่ตกไม่เปียกตัวคุณป้านั้น ครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรก ยังเห็นกันอีกหลายครั้งหลายหน ไม่แต่ดิฉันคนเดียว คนอื่น ๆ ก็เห็นกันมากคน

(ลงชื่อ) ผิน แจ่มวิชาสอน

๒๘ ต.ค. ๙๕

๑๐. บันทึกของ นางพัธนี พรพิบูลย์

บันทึกให้เจ้ช่วย เพื่อพิมพ์ประวัติหลวงพ่อพุทโธใหญ่

ดิฉันรู้จักกับคุณป้าหมอมาตั้งแต่หลังสงครามครั้งที่ ๒ เลิกแล้วเนื่องจากไปให้คุณป้ารักษาโรคลมเรอ

ต่อจากรักษาโรคหายดีแล้ว วันหนึ่งดิฉันไปขอร้องให้คุณป้าช่วยมาดูที่ดินให้ดิฉัน ซึ่งดิฉันคิดว่าจะปลูกบ้านพักสักหลังหนึ่ง คุณป้าได้นัดให้ดิฉันเอารถไปรับคุณป้าที่บ้านพักของคุณป้าที่บ้านคุณหลวงแจ่มวิชาสอนที่พระโขนง เวลาเช้าดิฉันได้นำรถไปตามที่คุณป้านัด แล้วคุณป้าก็มากับดิฉัน ซึ่งตามธรรมดาดิฉันเคยไปทางถนนจักรพรรดิพงษ์ ออกถนนวิสุทธิกษัตริย์เลย แต่ต้องผ่านถนนนางเลิ้ง คุณป้าสั่งให้มาถนนบำรุงเมือง เลี้ยวถนนดินสอ ผ่านอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ตรงไปทางเฉลิมวันชาติ ดิฉันไม่ค่อยเคยมาทางนี้เลยงงไป มาถึงสพานเฉลิมวันชาติ คุณป้าก็ถามว่า "เอ้าจะไปทางไหน ? เลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวา" ดิฉันก็ตอบไม่ถูกเลยตอบว่าไม่ทราบ ถามคนรถ ๆ เขาก็ไม่ทราบ เพราะเขาไม่เคยมาที่ที่ของ

ดิฉันเหมือนกัน โดยกระทันหันคุณย่าสั่งทันที ให้เลี้ยวซ้าย พอรถเลี้ยวซ้ายมาได้หน่อย คุณย่าก็ถามดิฉันว่า "นี่ใช่ไหม ?" ดิฉันก็ร้องว่า "ใช่แล้ว" เพราะเหตุนี้ดิฉันจึงเลื่อมใสในคุณย่ามาก เพราะสิ่งที่ไม่ทราบก็ได้ทราบ ซึ่งผิดคนธรรมดา แทนที่ดิฉันจะพาคุณย่ามาที่ ๆ นี้ คุณย่ากลับเป็นคนพาดิฉันมา

ต่อมาดิฉันกับคุณอุษาไวคกุล คิดจะสร้างบ้านให้คุณย่าอยู่สัก ๑ หลัง จึงได้นำความคิดนี้มาปรึกษากันและขออนุญาตต่อนายของดิฉัน นายก็อนุญาตให้ จึงได้นำความไปให้คุณย่าทราบที่โรงพักกลาง พร้อมทั้งคุณอุไรด้วยก็ตกลงจะปลูกกัน ในการปลูกนี้ คุณอุษาเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง

ที่รีบร้อนปลูกก็เพราะกลัวคุณย่าจะหนีไปอย่างคราวก่อนคือ ไปเชียงใหม่ตั้ง ๘–๙ เดือน ทำให้ว้าเหว่มาก ในเวลาเจ็บไข้หรือมีธุระร้อนต่าง ๆ การปลูกบ้านนี้มีผู้คนเคยกับคุณย่ามาขอร่วมการกุศลด้วยก็มี ปลูกเสร็จคุณย่าก็ได้มาอยู่ ให้ชื่อบ้านว่า "บ้านสามัคคีวิสุทธิ" ต่อมาได้ทราบว่า ท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีได้มาอนุญาตให้คุณย่าช่วยหล่อพระประธานที่วัดสัมพันธวงศ์ ซึ่งหล่อแล้วจะนำไปไว้วัดสารนารถธรรมมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยอง คุณย่ากะราคาให้นายช่างเอง เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท ทั้งหล่อทั้งขัดเสร็จ ดิฉันเคยนึกวิตกเพราะเห็นว่า จำนวนเงินมาก ทั้งเวลานั้นคุณย่าก็ยังไม่มีเงินเลย คุณย่าจะเอาเงินที่ไหนมาในชั่วเวลาอันสั้นนี้

ต่อมาคุณย่าก็ลาไปเชียงใหม่ โดยนัดกับคุณนายหล้า ศักดาธร ว่าจะไปพระคุณนายหล้ากับหมู่ศรัทธา ได้ปลูกหอประชุมไว้ให้ที่เชียงใหม่ จึงจำเป็นต้องขึ้นไป ทั้งที่ร่างกายในเวลานั้น ก็ไม่ปกติไปเชียงใหม่ประมาณ ๓ อาทิตย์ ก็กลับมา ได้ทราบว่าไม่ได้เก็บเงินที่เชียงใหม่ แล้วไปแปดริ้วก็ไม่เปิดบัญชีหล่อพระที่แปดริ้ว กลับจากแปดริ้วมาเปิดบัญชีที่กรุงเทพ ฯ แล้วแต่นั้นคุณย่าก็ไม่ค่อยออกไปนอกบ้าน เพราะสังขารไม่อำนวย เปิดบัญชีไม่กี่วัน เงินเต็มจำนวนต้องปิด

แต่ยังมีผู้ศรัทธาอีกมา ขอให้คุณป้ารับไว้สมทบทุนแล้วแต่คุณป้าจะทำอะไรต่อไป คุณป้าจึงยอมรับต่อไปพอสมควรแล้วก็หยุด หล่อพระเสร็จแล้วหักรายจ่ายเงินเหลือได้มอบให้ท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีทำโบสถ์ต่อไป พระหล่อแล้วรู้สึกว่างามมาก ตามที่เล่ามานี้ ดิฉันรู้สึกว่าคุณป้าเป็นผู้มั่นในสัจจะอย่างเด็ดขาด แม้แต่เรื่องเล็กน้อยก็ไม่ยอมพูดผิด พูดแล้วก็ต้องทำอย่างพูด ไม่เคยผิดพลาดหรือหลงลืม แม้แต่เวลาที่พูดเป็นเวลานานวันก็ไม่ลืม การอยู่ใกล้ ๆ กับคุณป้านานตั้งหลาย ๆ ปี ดิฉันเคยเห็นความมหัศจรรย์หลายครั้ง เช่นเรียกฝนให้ตก และขอกมะม่วงซึ่งมีอายุ ๑ ปี ๑ เดือนให้มีช่อได้ ส่วนความศักดิ์สิทธิ์ยังมีมาก ซึ่งท่านจะดูได้จากบันทึกของท่านผู้อื่นในเล่มนี้ได้ ส่วนตัวดิฉันและครอบครัวก็ได้อาศัยปูน ไพล และน้ำอธิษฐานของคุณป้ารักษาประจำตั้งแต่ผู้ใหญ่ตลอดถึงเด็กเล็ก ๆ ทุ่นเงินค่าหมอไปมาก เพราะฉะนั้น จึงบันทึกไว้เป็นพยานแห่งความจริง.

โดยความเคารพ

พัธนี พรพิบูลย์

บ้านหน้าวัดสะเกษ พระนคร

๑๑. บันทึกของ หม่อมถวิล สุทัศนีย์

ดิฉันอยู่บ้านเลขที่ ๒๓ ถนนดินสอ เสาชิงช้า พระนคร ดิฉันเคยมาติดต่อกับคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม อยู่เสมอ โดยเฉพาะวันเสาร์ได้มาร่วมสวดมนต์และบำเพ็ญกรรมฐานกับคุณแม่ด้วย ทั้งนี้เป็นเวลา ๑ ปีเศษแล้ว

ดิฉันได้รับเด็กมาเลี้ยงไว้ ๑ คน เป็นหญิง มารดาของแกเสียแต่เมื่อคลอด บัดนี้อายุได้ ๑ ขวบ กับ ๘ เดือน เมื่อประมาณ ๒ เดือนที่แล้ว เด็กคนนี้ป่วยเป็นลมชักตอนกลางคืนดึกมาก ประมาณเกือบ ๕ นาฬิกา ดิฉันไม่ทราบว่าจะไป

พึ่งพาหมอที่ใด เพราะตกใจไม่เคยเห็นเด็กเป็นดังนี้ เกรงว่าเด็กคงตายแน่ เด็กกระตุกชักตาตั้งหลังแอ่น ดิฉันจึงอุ้มเด็กนั้นไปที่หน้าพระบูชาและไหว้พระ แล้วเอาน้ำอธิษฐานของคุณแม่ที่ดิฉันตั้งในวันเสาร์ตามปกติหยอดให้แกกิน พร้อมกับระลึกถึงคุณแม่บุญเรือน พอหยอดลงไปได้หน่อยเด็กก็หายชักทันที ในตอนเช้าประมาณ ๗ โมงของวันนั้น ดิฉันพาเด็กไปโรงพยาบาลศิริราชให้นายแพทย์ตรวจ นายแพทย์ไม่ได้ว่าอะไร เป็นแต่ให้เด็กรับยาครึ่งเม็ด และให้ยามาอีกครึ่งเม็ด แต่ดิฉันไม่ได้ให้เด็กรับยานั้นอีกต่อไป เป็นแต่ให้ยาจันทะลีลาและน้ำอธิษฐาน ต่อมาอีก ๒ วันก็หายเป็นปกติ

วันเสาร์ต่อมาก็ได้มาที่บ้านคุณนายบุญเรือนอีกตามเคย คุณแม่ได้บอกให้ดิฉันจุดธูปที่เทียนใหญ่ที่หน้าโต๊ะบูชาพระ และบอกให้ดิฉันอธิษฐานขอให้ลูกชายอายุยืน ต่อมาประมาณ ๒ สัปดาห์ บุตรชายของดิฉันคนหนึ่ง ชื่อ ร.ท. ม.ร.ว. วุฒิ สุทัศนีย์ ร.น. ที่ศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษได้มีจดหมายมาบอกว่า ได้ถูกทำการผ่าตัดเนื้องอกในจมูกสลบไป ๑ วัน บัดนี้ได้หายเป็นปกติแล้ว ถ้าจะคำนวณดูเวลาที่คุณแม่บอกให้อธิษฐานนั้นก็ไล่เลี่ยกับเวลาที่บุตรของดิฉันได้รับการผ่าตัดพอดี ดิฉันคิดว่า คุณแม่บุญเรือนรู้กาลล่วงหน้า จึงบอกให้ดิฉันอธิษฐานให้บุตรชายอายุยืน ที่น่าอัศจรรย์ก็คือ บุตรหญิง ๒ คนของดิฉันไม่ป่วยเจ็บอะไร และคุณแม่ก็ไม่ได้บอกให้อธิษฐานบุตรหญิง

ต่อมาจากวันที่คุณแม่มาบอกให้ดิฉันจุดธูปอธิษฐานครั้งนั้นอีก ๖ สัปดาห์ นายแพทย์ ม.ร.ว. ไพฑูรย์ สุทัศนีย์ บุตรชายคนโตของดิฉันอยู่จังหวัดยะลาได้ป่วยเป็นไข้ไทฟอยด์ ดิฉันก็เป็นทุกข์มาก เลยมาเรียนถามคุณแม่บุญเรือนว่า บุตรของดิฉันจะเป็นหนักถึงชีวิตหรือไม่ คุณแม่บอกว่า "ไม่เป็นไรหรอก แล้วจะช่วย" ต่อมาประมาณ ๑ สัปดาห์ ดิฉันก็ได้รับข่าวว่าหายเป็นปกติแล้ว ด้วยเหตุนี้ดิฉันจึงมีความเคารพนับถือ เพราะดิฉันแน่ใจว่า คุณแม่บุญเรือนสามารถทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างดี

และอีกครั้งหนึ่ง เมื่อหลายเดือนมาแล้ว ดิฉันได้บอกคุณแม่ว่าดิฉันได้หล่อพระประธานไว้กับพี่สาวของดิฉัน ๑ องค์ หน้าตักกว้าง ๒ ศอกครึ่ง ได้มีพระต่างจังหวัดมาขอกับคุณแม่บุญเรือน ๆ ขอจากดิฉัน ๆ จึงปรึกษาพี่สาว ๆ ไม่ยอมให้ เพราะไกลนักไปไม่ได้ อยู่ถึงจังหวัดนครพนม ดิฉันเสียใจ เอาไว้หล่อร่วมกันใหม่ให้องค์ใหญ่กว่านั้นอีกที่วัดสัมพันธวงศ์ เพราะท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีจัดการหล่อถึง ๒ ครั้งแล้วไม่ติด คุณแม่บอกว่าพระองค์นี้จะศักดิ์สิทธิ์มาก จึงต้องหล่อหลายหนคราวนี้ท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีอนุญาตให้คุณแม่จัดการหล่อถวาย เพราะฉะนั้นดิฉันจึงร่วมการกุศลครั้งนี้โดยแจ้งความจำนงค์จะบริจาคเงิน ๓๐๐ บาท และคุณแม่บุญเรือนยังไม่ยอมเก็บเงิน บอกว่าให้มีลาภเสียก่อนแล้วถึงจะเก็บ ต่อมาจากวันนั้นมาไม่กี่วันนัก ดิฉันก็มีลาภประมาณ ๑๐๐ บาทเศษ จึงนำมาให้คุณแม่บุญเรือน ๆ ปฏิเสธไม่ยอมรับเพราะยังไม่เปิดบัญชี ต่อมาเมื่อคุณแม่จัดการเปิดบัญชีแล้ว ดิฉันจึงนำเงินมาร่วมการกุศลด้วย ในที่สุดพระประธานก็หล่อสำเร็จเรียบร้อยสวยงามเป็นที่ชื่นใจของดิฉัน ดิฉันจึงเลื่อมใสยิ่งขึ้นอีก และเพียรมาร่วมปฏิบัติธรรมทุกวันเสาร์ จึงได้รับอุปการะดังกล่าวมาแล้วข้างต้น.

ถวิล สุทัศนีย์

๒๓ พ.ย. ๙๕

๑๒. บันทึกของ คุณนายชมโชค ประดิษฐเวมินทร์

เขียนมอบให้คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์

ดิฉันได้รู้จักกับคุณหมอบุญเรือนโดยแม่เฮียง เซ่งลี่ไถ่ เป็นผู้แนะนำให้รู้จักเพราะดิฉันเป็นโรคไต ไม่สบายเป็นไข้ และให้เชิญคุณหมอบุญเรือนมารักษาและนวดให้ ๔ ครั้งติด ๆ กัน และโรคก็ได้หาย และในระหว่างที่นวดนั้นคุณหมอก็ได้

สอนธรรมควบไปด้วย จนดิฉันเลื่อมใสศรัทธา จึงได้ขอนิสัยเรียนวิปัสสนากับท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนี เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ก็ได้ติดต่อกันเรื่อยมา บุตรชายคนที่ ๓ ของดิฉันซึ่งอายุได้ ๑๐ ขวบถูกบุตรชายคนที่ ๒ เอาศอกกระทุ้งที่โคนขาโดยบังเอิญก็เลยเดินไม่ได้ ดิฉันทราบเข้าก็ให้เสมียนที่บ้านอุ้มไปหาคุณหมอบุญเรือนที่โรงพักกลาง คุณหมอได้นวดให้และอธิษฐานให้ และสั่งให้เดินกลับบ้านไม่ต้องอุ้มไปและปรากฏว่าบุตรชายของดิฉันเดินไปขึ้นรถหน้าโรงพักได้จริง ๆ ขณะนั้นดิฉันยังอยู่ในวิหารวัดสามปลื้ม พอออกมาก็เห็นบุตรชายของดิฉันวิ่งเล่นอยู่ข้างวิหารนั้น ต่อมาคุณแม่ของดิฉันซึ่งขณะนั้นอายุได้ ๘๑ ปี ได้ป่วยเป็นโรคชรา และได้ล้มป่วยเป็นเวลา ๒ เดือน ในระหว่างที่ป่วยอยู่นี้ คุณแม่ได้มีโอกาสทอดผ้าป่าถึง ๒ ครั้ง คือครั้งที่วัดเกาะและวัดสามปลื้ม วันหนึ่งคุณแม่ของดิฉันได้นอนนิ่งไปเฉย ๆ ไม่พูดจา มีอาการคล้ายกรนหรือนอนหลับ เวลาเอาน้ำหยอดเข้าไปกลืนได้ แต่อาหารอื่นไม่ได้เลย อาการเช่นนี้เป็นอยู่ ๓ วัน เผอิญคุณหมอบุญเรือนก็มาเยี่ยมดิฉัน เมื่อเห็นอาการของคุณแม่ก็บอกว่า ท่านไปเที่ยวอยู่สวรรค์และได้รับอาสาไปตามให้ในคืนวันนั้น ครั้นรุ่งเช้าคุณแม่ดิฉันก็รู้สึกตัวพูดขึ้นว่า "ฉันไปเที่ยวสวรรค์มา และได้กินน้ำเชียนจุ้ยด้วย" คุณแม่ของดิฉันมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อีก ๑๙ วัน ระหว่างนี้ได้ทำการกุศลอีกหลายอย่าง

ต่อมาคุณหมอบุญเรือนได้มาที่บ้านอีก วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ตอนเย็น คุณหมอได้บอกว่า "ท่านจะไปแล้วท่านยังไปไม่ได้ เพราะท่านเป็นห่วงนายกลางซึ่งยังไม่มีครอบครัว" และให้บอกดิฉันและญาติรับฝากแก่ท่านเสีย อย่าให้ท่านเป็นห่วงท่านจะได้ไปสะดวก รุ่งขึ้นวันจันทร์ ดิฉันก็ได้บอกกับน้อง ๆ ทุกคนและลูก ๆ ไปขอขมาคุณแม่ในเวลาตอนบ่าย และตอนเย็นเวลาประมาณ ๔ โมงกว่า ได้พาบุตรหลานและน้อง ๆ มาขมาอีกครั้งหนึ่ง ในระหว่างที่ขอขมาท่านก็บอกว่า "อือ" พอถึงเวลาประมาณ ๖ โมงเย็นก็สิ้นใจไปในระหว่างลูกหลานที่อยู่ใกล้พร้อมเพรียงกันโดยความสงบ เพราะเป็นเวลาใกล้ชิดกันไม่กี่ชั่วโมง ก็เป็นการสมจริงดังคุณหมอบอก ครั้น

รุ่งเช้าดิฉันได้ให้คนไปตามคุณหมอบุญเรือนที่บ้านคุณหลวงแช่มวิชาสอน ที่พระโขนง เด็กกลับมาบอกว่า คุณหมอบุญเรือนได้ออกจากบ้านไปเสียแล้ว แต่ตรงกันข้าม คุณหมอกลับทราบว่าคุณแม่ได้สิ้นไปเสียตั้งแต่เมื่อคืนแล้วจึงได้มาเยี่ยม เพราะเหตุนี้ จึงทำให้ดิฉันยิ่งเกิดความเลื่อมใสมากขึ้น ดิฉันจึงได้ขอความช่วยเหลือให้เรียงหนังสือธรรมแจกในงานคุณแม่ คุณหมอจึงได้เรียง อริยทรัพย์ ๗ และมรรค ๘ พร้อมด้วยข้อความปลีกย่อยอีกหลายเรื่อง และให้ชื่อหนังสือนั้นว่า แนวทางแห่งวิมุติ และบุตรีของดิฉันคนที่ ๘ ได้รับการช่วยเหลือไว้เหมือนกัน โปรดอ่านบันทึกของเด็กหญิง วงษ์ศิริ ประดิษฐเวฬินทร์ ต่อไป คุณหมอได้เป็นผู้ที่ดิฉันและลูก ๆ นับถือเสมอมา

ชมโชค ประดิษฐเวฬินทร์

๑๓. ต่อไปนี้เป็นบันทึกของบุตรคนที่ ๘ ของดิฉัน

ข้าพเจ้าเป็นบุตรคนที่ ๘ ซึ่งเป็นคนสุดท้องของคุณแม่ คุณแม่ของข้าพเจ้าได้รู้จักกับคุณย่าบุญเรือนในเวลาพอสมควร ขณะนั้นข้าพเจ้าอายุได้ ๘ ปี ได้ศึกษาอยู่ที่ ร.ร. อัสสัมชันคอนแวนต์ วันที่หนึ่งขณะที่ข้าพเจ้านั่งเรียนหนังสืออยู่นั้นข้าพเจ้ารู้สึกว่าขนหน้าแข้งของขาข้างหนึ่งคล้ายกับว่ามันจะหลุด ข้าพเจ้าก็ลองเอามือลูบดูก็รู้สึกว่าเจ็บจนถูกต้องไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงบอกให้เพื่อน ๆ ดู เพื่อน ๆ ก็ไม่ทราบว่าเป็นอะไร ข้าพเจ้าจึงนำความนี้ไปเรียนแก่คุณแม่ คุณแม่ก็บอกว่าไม่เป็นอะไร แต่พอรับอาหารเย็นเสร็จแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกว่าขนที่หน้าแข้ง ซึ่งมันจะหลุดนั้นกลับตั้งชันขึ้นและเจ็บมากจับต้องก็ไม่ได้ คุณแม่ท่านเห็นไม่เข้าทีจึงพาข้าพเจ้าไปหาคุณย่าบุญเรือน ซึ่งขณะนั้นท่านอยู่ที่โรงพักกลาง เมื่อคุณแม่พาข้าพเจ้าไปถึง คุณย่าบุญเรือนก็หยิบปูนซึ่งท่านอธิษฐานมาทาที่ใต้หัวเข่าจนรอบขา และท่านยังได้สั่งว่าถ้าไม่หายในวันรุ่งขึ้นอย่าไปโรงเรียน พอกลับมาบ้าน ข้าพเจ้าก็รู้สึกว่าค่อยยังชั่วขึ้น

พอรุ่งขึ้นข้าพเจ้ารู้สึกว่าเกือบหายเป็นปกติ และข้าพเจ้าก็ไม่ได้ไปโรงเรียน เพราะกลัวจะเป็นอีก ตั้งแต่วันนั้นข้าพเจ้าก็หายไม่เป็นอะไร และเป็นปกติตามเดิม จนกระทั่งเดี๋ยวนี้อายุข้าพเจ้าได้ ๑๔ ข้าพเจ้าจึงได้เขียนบันทึกนี้เพื่ออาจจะเป็นประโยชน์ต่อท่านทั้งหลายไม่มากก็น้อย ข้าพเจ้าจึงขอแนะนำให้ท่านใช้ปูนทาอย่างข้าพเจ้า เพราะข้าพเจ้ายังรำลึกถึงท่านเจ้าของปูนอยู่เสมอจนกระทั่งทุกวันนี้

ด.ญ. วงษ์ศิริ ประดิษฐเวฬินทร์

๑๓๘ ถนนลำเพ็ง พระนคร

๑๔. บันทึกของ นางบ๊วย ศิวพฤกษ์

ดิฉันอยู่บ้านเลขที่ ๒๕๓ ถนนดำรงรักษ์ อำเภอป้อมปราบ พระนคร เคยป่วยเป็นโรคลำไส้ ในท้องมีลมเป็นก้อน รับอาหารไม่ได้ ร่างกายซูบผอมมาก ปากก็เขียว เริ่มป่วยมาตั้งแต่เดือนมีนาคม ๙๕ เคยไปรักษาหมอจีน หมอไทย รวมทั้งแพทย์แผนปัจจุบัน รวมเวลา ๓ เดือน มีอาการทรงกับทรุดลงไป เสียเงินไปมาก คุณอุษา ไวคะกุล แนะนำบุตรสาวของดิฉันให้พาดิฉันมาหาคุณแม่บุญเรือน เมื่อประมาณเดือนมิถุนายน ศกนี้ คุณแม่บุญเรือนให้ดิฉันทาปูนรับประทานไพลและดื่มน้ำอธิษฐาน อาการป่วยค่อยหายขึ้น และไม่ถึง ๓ สัปดาห์ก็หายเป็นปกติทั้งหมด คือท้องสบายหายปากเขียว.

การที่ดิฉันหายจากโรคครั้งนี้รู้สึกเป็นพระคุณยิ่ง ดิฉันจึงถือโอกาสพาคุณแม่ไปเที่ยวเพื่อพักผ่อนทางปักษ์ใต้ ออกเดินทางเมื่อ ๖ ต.ค. ๙๕ โดยรถไฟ ในการเดินทางคราวนี้มีผู้ร่วมทางไปด้วยคือ คุณนายหล้า ศักดาธร คุณนายลำใย กลางสุข นางสาวฉวี บุตรสาวของดิฉัน และมีผู้ติดตามช่วยเหลืออีก ๑ คน.

วันแรกลงรถไฟที่สถานีประจวบคีรีขันธ์ แล้วเดินทางไปพักที่กองบินเป็นบ้านพักของบุตรชายดิฉัน รุ่งขึ้นจึงพากันไปที่วัดเกาะหลักนอกกองบินไปประมาณ

๑ ก.ม. ได้อาศัยกุฏิพระภิกษุองค์หนึ่ง ทราบว่าเป็นพระปลัดของวัด ได้แจ้งความจำนงให้ท่านทราบ ครั้งแรกท่านจะให้ใช้ศาลาอีกแห่งหนึ่งไกลจากที่นั่น แต่คุณแม่ไม่ยอมไป ในตอนเช้าวันนี้ ๗ ต.ค. ๙๕ มีคนนำปูนและน้ำมาให้อธิษฐานประมาณ ๑๐ กว่าคน ประชาชนพวกนี้ทราบจากข้าราชการกระทรวงการคลังผู้หนึ่งชื่อ สอาด ซึ่งเดินทางไปโดยรถไฟขบวนเดียวกันเพื่อไปเยี่ยมญาติที่ประจวบ ได้สนทนากันถึงเรื่องปูน คุณสอาดบอกว่าเคยได้ยินชื่อคุณแม่มานานแล้ว แต่ไม่มีโอกาสได้ไปเยี่ยม จึงได้เที่ยวบอกญาติและเพื่อนบ้านใกล้เคียงในประจวบ ฯ ให้นำปูน, ไพล, และน้ำมาให้คุณแม่อธิษฐาน ในจำนวนคนที่มาครั้งแรก มีหญิงผู้หนึ่งอายุประมาณ ๔๐ ปีกว่า บอกคุณแม่ว่า ในท้องเป็นลำแข็งปวดเหลือทน พูดพล่ามไปเรื่อย ๆ แต่คุณแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่นักและไม่ยอมพูดด้วย ในที่สุดจึงมีเด็กคนหนึ่งนำปูนมา ๑ กะละมัง คุณแม่จึงขอปูนเด็กหน่อยหนึ่ง แล้วเอานิ้วจิ้มปูนไปทาที่บริเวณบนข้อมือขวาของหญิงที่บ่นว่าท้องเป็นลำ พอทาได้ประมาณ ๒ อึดใจ ดิฉันเห็นแกร้องบอกว่า "ปวดกระดูก ๆ" แล้วก็ร้องดังขึ้นว่า "ปวดกระดูกจวนจะแตกอยู่แล้ว" ดิฉันเห็นเส้นเลือดที่ข้อมือปูดขึ้นมา แกร้องบอกว่าปวดยิ่งขึ้น แล้วเอามือขวาตบกระดานแรง ๆ อยู่เรื่อย คุณแม่จึงสั่งว่า "ไม่ให้ตี ๆ ให้ยกขึ้น ๆ" คนเจ็บก็ยกมือขึ้น แต่ยังตีอากาศอยู่เรื่อย ๆ ส่วนมือซ้ายทุบอกแรง ๆ ปากก็ร้องว่า "ปวดกระดูกจะแตกแล้ว" อยู่ลั่นกุฏิ คุณแม่จึงลุกขึ้นไปจับมือไม่ให้ทุบอก คุณแม่ถามว่า "มาแต่ไหนล่ะ ไป ! ไป !" คนเจ็บก็บอกว่า "ไป ! ไป !" ๒–๓ คำ แล้วคุณแม่ก็วางมือที่ทุบอก คนเจ็บก็ล้มตัวลงกับพื้นไปนอนตะแคง และนิ่งเฉยอยู่ สักครู่คุณแม่ก็บอกว่า "ลุกขึ้นเสีย ที่ซึมมันไปแล้ว" แล้วก็หันมาบอกดิฉันว่า "ผีแม่ลูกอ่อนมันแฝงอยู่ มันกินกระดูกหัวไหล่และตะโพกเป็นรูหลายแห่ง ประมาณ ๓–๔ แห่ง" คนป่วยลุกขึ้นนั่งเช็ดหน้าซึ่งเหงื่อออกโซก มีลักษณะเหมือนน้ำมัน เมื่อเช็ดเหงื่อแห้งแล้ว ก็บอกว่าเบาตัว และเล่าว่าเคยถูกน้ำมันพรายมาตั้งแต่สาว หาหมอรักษาเรื่อยมาแต่ไม่หาย มีปวดเมื่อยอยู่ตามเดิม โดยเฉพาะที่หัวไหล่และตะโพกปวดมาก พวกที่ไปด้วยทุกคนรู้เห็นเหตุการณ์รวมทั้งท่านปลัดเจ้าของกุฏิด้วย.

ต่อมาอีกสักครู่หนึ่งหญิงคนป่วยผู้นั้นก็กลับ ในตอนวันนี้มีคนเอาปูน, ไพล, น้ำ มาให้อธิษฐานเพิ่มจำนวนมากขึ้น.

เช้าวันรุ่งขึ้น ๘ ต.ค. ๙๕ ได้ไปที่บ้านญาติของคุณสอาดที่ตลาดใกล้สถานีรถไฟ เพราะได้รับเชิญให้ไปรับประทานอาหารกลางวันด้วย พอไปถึงก็มีคนเอาปูน, ไพล, และน้ำมาให้อธิษฐานหลายสิบคนรออยู่แล้ว คุณแม่ต้องอธิษฐานให้เรื่อยไปเป็นชุด ๆ ละหลายสิบคนเพราะบ้านคับแคบ แล้วเดินทางไปขึ้นรถไฟที่สถานี ก็ยังมีคนวิ่งตามไปให้อธิษฐานปูนอีกหลายคน คนหนึ่งบอกว่าเดินทางมาไกลตั้ง ๗ ก.ม.

พวกเราเดินทางต่อไปชุมพร ถึงสถานีชุมพรเวลา ๒ ทุ่ม นางสาวปราณีและคุณสุดใจ เพื่อนของบุตรสาวดิฉันได้มารับที่สถานีรถไฟ แกขึ้นไปรับบนรถ และคุณปราณีหันให้ดูเสื้อผ้าบอกว่า "ดิฉันวิ่งมารับ ฝนตกและลื่นไปหมดจนหกล้มผ้าซิ่นเปื้อนไปแถบหนึ่ง" แล้วก็ลำเลียงของออกจากรถไฟ คุณแม่สะพายกระเป๋าใบหนึ่งกับหิ้วกระเป๋าเสื่อบรรจุศิลากรวดหนังสือแคนมธุรสและใบตั้งน้ำเต็มกระเป๋า และก็ออกเดินจากรถไฟไปทางหลังสถานีมีคุณสุดใจเป็นคนนำทาง ดิฉันเดินตามหลังคุณแม่บุญเรือนไปติด ๆ เพราะมืดมาก คุณสุดใจคิดจะช่วยถือกระเป๋าเสื่อให้คุณแม่เพราะเห็นว่าหนัก คุณแม่ไม่ยอมว่าจะถือเอง บอกให้คุณสุดใจเดินนำหน้าไปที่รถ พอถึงทางตอนหนึ่งมืดมากและเดินทางแฉะเลอะเทอะ คุณสุดใจส่งมือมาให้คุณแม่จะจูงคุณแม่ไป คุณแม่บุญเรือนบอกว่าไม่ต้อง แล้วพวกเราก็เดินต่อไปจนถึงรถยนต์ที่คุณปราณีและคุณสุดใจนำมาคอยรับ พอขึ้นนั่งบนรถและของตามมาขึ้นรถเรียบร้อยแล้ว คุณแม่บุญเรือนจึงถามว่า "ใครเท้าเปื้อนบ้าง" ทุกคนก็บอกว่าเปื้อนทั้งนั้น ของดิฉันไม่เปื้อนแต่ไม่บอกใคร พอถึงบ้านใคร ๆ ก็เข้าห้องน้ำล้างเท้ากันแต่คุณแม่ดิฉันขึ้นบนเรือนเลยทีเดียว พอขึ้นบนเรือนแล้วดิฉันจึงเห็นว่าดิฉันเปื้อนเล็กน้อยจึงกลับลงมาล้างเท้า พอดีพบคุณลำใย ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติคุณแม่บุญเรือนในการเดินทางคราวนี้ กำลังยกรองเท้าคุณแม่บุญเรือนขึ้นจะนำไปล้าง คุณแม่ลำใยร้องขึ้นว่า "รองเท้าคุณแม่ไม่เปื้อน" ดิฉันเห็นรองเท้าของคุณแม่บุญเรือนที่คุณลำใยยกให้ดู

ไม่เขื่อนจริง ๆ เหมือนกับเดินมาบนถนนแห้ง ๆ รู้สึกว่าอัศจรรย์มาก และดิฉันซึ่งตามติดหลังคุณแม่มาก็พลอยได้พึ่งบารมีไม่เขื่อนเปรอะเหมือนคนอื่น ๆ.

คืนวันนั้นที่บ้านคุณปราณีมีผู้มาเยี่ยมเยียนหลายคน ในจำนวนนี้มีครูสตรีของโรงเรียนที่ชุมพรคนหนึ่งนั่งอยู่ด้วย คุณแม่บอกว่า แกเป็นโรคลมก้อนในท้องจนท้องใหญ่เหมือนคนมีครรภ์ คุณแม่บอกว่า "ให้มันยุบ แล้วทาปูนก็หาย" หญิงอีกคนหนึ่งปวดบวมที่ข้อศอก คุณแม่บอกเป็นส่วนรวมอีกครั้งหนึ่งว่า "ผู้ที่นั่งอยู่ที่นี่ให้นึกว่าเป็นโรคอะไรให้หายโรคทุกชนิด ให้นึกเอาเอง" เช้าวันรุ่งขึ้นครูหญิงคนนั้นมาเอาเชือกวัดท้องให้ดู ดิฉันถามว่า "ยุบไหม" แกตอบว่า "ยุบไปนิ้วกว่า" ส่วนหญิงที่แขนบวมก็บอกว่าหายบวมหายปวดไปแล้ว.

พวกเราได้พักอยู่ชุมพร ๔ คืน ระหว่างนี้ได้ข้ามไปวัดสุบรรณทุกวัน วันแรกมีประชาชนมาหาหลายสิบคน วันที่ ๒ ดิฉันไม่อยู่แต่ถามคุณนายลำใยทราบว่ามีคนมาหาคุณแม่บุญเรือนที่วัดสุบรรณประมาณ ๑ พันคน วันที่ ๓ มีประชาชนมาประมาณ ๒ พันเศษ ในตอนเย็นบ่ายประมาณ ๕ โมงเศษพากันกลับจากวัดสุบรรณ ระหว่างที่ข้ามสะพานมีนางสมบุญ อายุ ๗๒ ปี ได้บอกว่า "แข็งแรงมากแล้ว" คุณแม่ถามว่า "แข็งแรงมาก วิ่งข้ามสะพานได้ไหม" นางสมบุญก็วิ่งเหยาะ ๆ ข้ามไปให้ดูตลอดสะพานทั้ง ๒ ทอด เมื่อวิ่งข้ามไปแล้ว คุณแม่ถามว่า "เหนื่อยไหม" แกตอบว่า ไม่เหนื่อย ส่วนรายละเอียดขอให้ดูบันทึกของนางสมบุญ.

พอครบ ๔ คืนแล้วพวกเราก็ออกเดินทางไปสุราษฎร์ ถึงสุราษฎร์บ่าย ๔ โมงเศษ ฝนตกเลยไม่ได้เที่ยว พอรับอาหารเย็นแล้วเจ้าของโรงแรมแหลมทองก็ขึ้นมาหา เอาปูนมา ๑ กระป๋องเล็กกับน้ำ ๑ ขวด บอกว่าพี่ชายเขาเป็นบ้า จึงถามว่า "เขารู้มาจากใครว่าคุณแม่อธิษฐานน้ำได้" เขาตอบว่ารู้มาจากคุณคเณย์ คุณแม่บอกว่า "เอามามาก ๆ หน่อยเพราะเป็นมาก" เขาก็รับว่าเป็นมาก ไปรักษาที่โรงพยาบาลแล้วไม่หายและอาละวาดด้วย ต้องล่ามโซ่ไว้ แต่เขาไม่กลับไปนำปูนและน้ำมาเพิ่มอีก คุณแม่บุญเรือนก็อธิษฐานให้แล้วบอกว่า "บ้ามาก ต้องทาปูนที่หน้าอก ท้ายทอยถึงสันหลัง" เราพักอยู่สุราษฎร์คืนเดียว รุ่งเช้าก็เดินทางต่อไป.

ถึงนครศรีธรรมราช ๕ โมงเย็น คงพักโรงแรมนครที่ในเมือง วันรุ่งขึ้นพวกเราได้ไปที่วัดท่ามอญในเมืองนครศรีธรรมราช มีคนมาหลายสิบคน มีหญิงคนหนึ่งเท้าบวมทั้งสองเท้า เดินไม่ได้สะดวก เอาปูนมาขอให้คุณแม่อธิษฐาน คุณแม่ถามว่า "เท้ายีดอะไร" แล้วบอกให้หญิงคนนั้นไปล้างออกให้หมด พอเท้าสะอาดแล้วคุณแม่ก็ทาปูนให้ แล้วบอกให้ลุกขึ้นเดิน หญิงคนนั้นก็เดินไปเดินมา และคุณแม่บอกให้นึกว่าไม่ให้เจ็บ ๆ สักครู่หนึ่งหญิงคนนั้นก็เดินได้คล่องแคล่วขึ้น อาการบวมก็เหี่ยวลงไปด้วย.

ตอนบ่ายวันนี้ไปไหว้พระวัดพระธาตุ ขากลับคุณแม่บุญเรือนไปวัดท่ามอญกับคุณนายลำใยอีก แต่ดิฉันพักอยู่โรงแรม พอรุ่งเช้าก็ขึ้นรถไฟ มีคนนำปูนมาคอยอยู่ที่สถานีรถไฟอีกมากมาย คุณแม่ก็อธิษฐานให้ เรามาพักที่ทุ่งสง ๑ คืน พอรุ่งขึ้นก็ขึ้รถด่วนมาถ่ายรถที่สุราษฎร์ พอข้ามฟากมาก็พบเจ้าของโรงแรมแหลมทองที่พวกเราได้เคยพักกำลังคอยอยู่แล้ว แกเชิญคุณแม่ไปที่หน้าห้องแถวเพื่ออธิษฐานปูนอีก มีคนนำกันมาเป็นถัง ๆ จำนวนมาก และแกเล่าว่า พี่ชายของแกหายบ้าในวันรุ่งขึ้น ไม่ต้องล่ามโซ่ ไปตลาดได้ ไปตัดผมเองคนเดียวได้ เพราะเหตุนี้คนจึงมาคอยคุณแม่บุญเรือนแยะ คุณแม่ก็อธิษฐานปูนให้สมความปรารถนา แล้วพวกเราก็รีบไปรับประทานอาหารกลางวัน พอจะเดินมาขึ้นรถไฟ ก็มีคนนำปูนและน้ำมาคอยอยู่อีกจำนวนมาก พอคุณแม่อธิษฐานแล้วก็ขึ้นรถไฟ มีคนนำปูนตามมาตั้งที่ข้างรถไฟอีกหลายคนพออธิษฐานเสร็จรถไฟก็เคลื่อนที่ออกจากสถานี.

รถแวะสถานีชุมพร มีคนมารับจำนวนมาก มีข่าวว่ามีคนหายโรคไปแล้วหลายคน ชายคนหนึ่งแกบอกว่า "ผมน่ะไม่เคยไหว้ใครเลย เปิดหมวกก็พอแล้ว แต่ผมไหว้คุณแม่ด้วยความเคารพเพราะได้ผลมาก".

พวกเรากลับมาถึงกรุงเทพโดยสวัสดิภาพ การที่ดิฉันได้บันทึกให้นี้ เพราะเป็นเรื่องแปลกประหลาดซึ่งดิฉันไม่เคยพบและเห็นมาก่อน พึ่งมาพบคุณแม่นี้เป็นคนแรก จึงนำมาเล่าสู่กันฟังต่อ ๆ ไป.

บ๊วย ศิวพฤกษ์

๑๕. บันทึกร่วมสี่คน

แขวงการทางชุมพร

วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

ดิฉันนางสุดใจ สุนทรวิภาต ขอเขียนถ้อยคำบันทึกไว้ ณ ที่นี้ด้วย เนื่องจากดิฉันได้ประสพเหตุการณ์ที่แปลกประหลาดอย่างที่ไม่นึกว่าจะเป็นไปได้.

เรื่องมีดังนี้ คือ ดิฉันได้ทราบจากคุณปราณี ว่าคุณแม่บุญเรือนจะมาพักที่บ้าน และจะถึงชุมพรวันที่ ๘ ขบวนรถไฟเพชรบุรี – ชุมพร จึงชวนดิฉันไปรับท่านและคณะในวันที่ ๘ ดิฉันจึงไปรับพร้อมกับคุณปราณี รถไฟถึงชุมพรประมาณ ๒ ทุ่ม ระหว่างที่รอรับอยู่นั้น ดิฉันและคุณปราณีได้เดินดูทางกันไว้ เพราะคืนวันนั้นฝนตกมาก และดินทางเดินที่สถานีเฉอะแฉะมาก จึงเกรงว่าจะเปื้อนเปรอะเพราะท่านไม่เคยมาชุมพรเลย และไม่ชินกับทางเดิน พอรถไฟมาถึง คุณแม่บุญเรือนท่านก็ลงมา ดิฉันเห็นท่านเป็นผู้มีอายุมาก ท่านสะพายกระเป๋าถือขนาดใหญ่ ๑ ใบ กับในมือท่านถือกระเป๋าเสื้อ ซึ่งดิฉันเห็นว่าเป็นของที่หนักมากเกินไปสำหรับผู้ที่มีอายุขนาดท่าน ไม่หน้าจะยกไหว ดิฉันจึงขอเป็นผู้ถือให้ท่านแต่ท่านไม่ยอม บอกให้ดิฉันเดินไปก่อน ดิฉันจึงออกเดินขณะนั้นทางเดินมืดมาก และเฉอะแฉะเพราะฝนตก บางแห่งลื่น ดิฉันจึงส่งมือให้ท่านจับเพื่อจะได้จูงท่าน แต่ท่านก็ไม่ยอมให้จูง ท่านเดินของท่านเอง และสั่งให้ดิฉันเดินนำไปที่รถยนต์ พอถึงรถยนต์ ทุก ๆ คนประมาณ ๑๐ คนขึ้นรถหมดแล้ว ท่านถามว่าเท้าใครเปื้อนบ้าง ทุกคนพร้อมทั้งดิฉันก็ดูเท้าปรากฏว่าเปื้อนกันทุกคนและเปื้อนกันคนละมาก ๆ ด้วย เว้นแต่ของท่านคนเดียวที่ไม่เปื้อนคือคุณแม่บุญเรือน ส่วนคุณนายบ๊วยซึ่งเดินตามติดหลังคุณแม่บุญเรือนไปเปื้อนตรงส้นเท้าเล็กน้อย รองเท้าของคุณแม่บุญเรือนไม่เปื้อนดินโคลนอะไรเลย เหมือนกับท่านเดินไปบนดินแห้ง ๆ ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะใคร ๆ ทุกคนที่ไปสถานีชุมพร

ในวันนั้นและเวลานั้น ดิฉันกล้ายืนยันได้ว่า ทุกคนจะต้องเปื้อนดินและโคลนในวันนั้น นอกจากคุณแม่และคุณนายบ๊วยแล้วนอกนั้นทุกคนเปื้อนโคลนต้องล้างเท้า นี่แหละที่เป็นของแปลกประหลาด ซึ่งดิฉันเห็นว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ แต่แล้วดิฉันได้เห็นด้วยตาของดิฉันเอง.

เรื่องที่คุณสุดใจเล่ามานี้เป็นความจริงมีผู้รู้เห็นดังรายนามต่อไปนี้

สุดใจ สุนทรวิภาต

ฉวี ศิวพฤกษ์

ปราณี ธนวัฒน์

บ๊วย ศิวพฤกษ์

๑๖. บันทึกของ นางสมบูรณ์ สวัสดี จังหวัดชุมพร

ข้าพเจ้านางสมบูรณ์ สวัสดี อายุ ๗๒ ปี มีอาชีพเป็นหมอนวด ขอให้การบันทึกไว้ดังนี้ ข้าพเจ้าเป็นหมอนวดตามปกติตัวข้าพเจ้ามีอาการปวดเมื่อยอยู่เสมอ เมื่อวันที่ ๙ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ข้าพเจ้าได้ไปนวดคนไข้อีก ๒ คน เวลากลับบ้านข้าพเจ้าได้มาแวะคุยที่บ้านคุณนายลมูล มารดาของคุณปราณี ที่ตลาดชุมพร คุณนายลมูลจะให้ข้าพเจ้าเหยียบให้ ข้าพเจ้าบอกว่าไม่ไหว เพราะปวดเมื่อยเป็นไข้ตามเคย คุณนายลมูลได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่าคุณแม่บุญเรือนได้มาชุมพร และเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ให้ฟังว่า ถ้าใครเจ็บไข้อะไรแล้วนึกถึงท่านจะหายได้ ดิฉันได้ฟังแต่ก็ไม่ได้พบตัวท่าน หลังจากนั้นดิฉันก็กลับที่พัก และในคืนนั้นเองดิฉันก็ไม่สบายมากขึ้น รู้สึกปวดหัวและปวดตามเนื้อตามตัวเป็นกำลัง ดิฉันไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร จึงระลึกถึงคุณแม่บุญเรือนว่า ขอให้ท่านช่วยดิฉันให้หาย ระหว่างที่ดิฉันระลึกถึงท่านอยู่ ก็รู้สึกว่าอาการที่ปวดเมื่อยก็ค่อยทุเลาลง ดิฉันจึงเข้านอน รุ่งเช้าขึ้น วันที่ ๑๐ ตุลาคม ดิฉันก็หายเป็นปกติตามเดิม ดิฉันจึงนึกถึงพระคุณท่าน ดิฉันจึงไปหาท่านและได้พบท่านที่บ้านคุณปราณี ท่านได้ลูบหัวดิฉันและสั่งว่าให้หาย

แข็งแรง หลังจากนั้นดิฉันก็หายและแข็งแรงสามารถเดินแลงขึ้นสะพานสูง ๆ ได้ เช่น สะพานวัดสุบรรณที่จังหวัดชุมพร แต่ก่อนแม้แต่ไต่ไปก็ไม่สะดวก ต้องจับราวสะพานเดินไป แต่เดี๋ยวนี้ดิฉันวิ่งเหยาะ ๆ ข้ามได้แล้วโดยไม่เหนื่อยไม่เมื่อย.

ดิฉันขอรับรองว่าถ้อยคำที่พูดมานี้เป็นความสัตย์จริงทุกประการ.

นางสมบูรณ์ สวัสดี

ตำบลทุ่งคา จังหวัดชุมพร

๑๗. บันทึกของ นางฮ้วน เภาโบรมย์

ตลาดท่าตะเภา จ.ว. ชุมพร

มีอาชีพค้าขาย ข้าพเจ้ามีอาการปวดที่แขนและบวม ได้มาหาคุณแม่บุญเรือนในคืนวันแรกที่ท่านไปถึงชุมพร ท่านได้ให้พรว่า ทุกคนที่มาพึ่งอยู่ในที่นี้ ฉันขอให้หายเจ็บหายไข้ทุกประการ พอกลับบ้านอาการปวดและบวมได้หายไปอย่างประหลาด จึงได้บันทึกไว้ด้วยความเคารพ.

นางฮ้วน เภาโบรมย์

๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๕

๑๘. บันทึกของ นางลำใย กลางสุข

ดิฉันอยู่บ้านเลขที่ ๑๑๔ ตรอกสุเหร่าเก่า ข้างตลาดพระยาไกร พระนคร เมื่อประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ดิฉันเป็นโรคชนิดหนึ่งที่คอ คือที่บริเวณลูกกระเดือกมีอาการบวมนูนขึ้นมาเล็กน้อย ดิฉันรู้สึกปวดศีรษะบ้าง และใจคอหงุดหงิดและไอบ้าง เวลาฟ้าร้องดิฉันรู้สึกกลัวมาก คิดว่าจะตายทีเดียว อาการดังกล่าว

ทั่วขึ้นทุกที และคอบวมมากขึ้นผิดปกติ และโตเท่าผลหมากดิบขนาดใหญ่ ดิฉันจึงไปปรึกษาแพทย์ผู้หนึ่งซึ่งรู้จัก นายแพทย์บอกให้ดิฉันไปทำการผ่าตัดเสียจึงจะหาย แต่ดิฉันไม่ยอมให้ผ่าเพราะกลัว พอพ้นฤดูฝนปี พ.ศ. ๒๔๙๔ แล้ว ดิฉันจึงได้มาหาคุณแม่บุญเรือนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิพร้อมกับซื้อปูนมาด้วย คุณแม่ได้ไล่ดิฉันกลับให้ไปหาแพทย์ทำการผ่าตัด บอกว่าดิฉันเป็นต่อมไทรอยด์อักเสบหรือกลอยเตอร์ ยังไม่ถึงขนาดหนักให้รีบไปผ่าเอาออกเสียก็หาย เพราะว่าข้างในเป็นเหมือนชิ้นมูกแข็ง ๆ แต่ดิฉันไม่ยอมกลับ และดิฉันไม่ยอมไปหาแพทย์ ดิฉันกลัวผ่าตัด ขอให้คุณแม่ช่วยเถิด คุณแม่บอกว่า "ดิฉันไม่มีความสามารถหรอก แต่ถ้าจะให้ดิฉันช่วยจริง ๆ ก็ลองมาทาปูนดูสัก ๔ วัน ถ้าไม่ยุบต้องไปผ่า" ดิฉันก็มาหาคุณแม่บุญเรือนทุกวันในตอนเย็น ๆ ให้คุณแม่ทาปูนให้ ทาอยู่ ๓ ครั้ง ๆ ละวัน ก็รู้สึกว่ายุบลงเล็กน้อย อาการปวดศีรษะใจคอหงุดหงิด ไอ ก็ทุเลาลงไปด้วย ดิฉันจึงพยายามมาหาคุณแม่ทุกวัน คุณแม่ก็ทาปูนให้ที่คอทุกครั้ง จนบัดนี้ดิฉันหายเป็นปกติแล้ว อาการต่าง ๆ ก็หายไปด้วย และยิ่งจะบัดนี้ดิฉันหายกลัวฟ้าร้องแล้ว เพราะแต่ก่อนนั้นพอเห็นฝนตั้งเค้าดิฉันก็ไปไหนไม่ได้แล้ว เพราะดิฉันเป็นโรคเส้นประสาทอย่างหนัก และเวลานี้ก็หายดีแล้ว ยังทำให้ใจชื่นไม่โกรธง่ายสบายทุกอย่าง เพราะอาศัยธรรมของคุณแม่.

เมื่อโรคหายแล้ว ดิฉันได้มีโอกาสติดตามคุณแม่ไปทางใต้ ไปประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี ทุ่งสง นครศรีธรรมราช มีเรื่องหนึ่งน่าอัศจรรย์มาก เมื่อรถไฟถึงสถานีชุมพรเวลา ๒ ทุ่ม คุณปราณีและญาติของคุณปราณีมารับที่สถานีรถไฟ คุณปราณีขึ้นไปบนรถไฟบอกว่าหกล้มเปื้อนหมด เพราะฝนตกหนักเฉอะแฉะ พวกเราลงจากรถไฟไปขึ้นรถยนต์เพื่อไปบ้านคุณปราณี พอถึงบ้านคุณปราณีพวกเราก็เข้าห้องน้ำล้างเท้ากันทุกคน นอกจากคุณแม่บุญเรือน และ

คุณนายข้วย ศิวพฤกษ์ ซึ่งขึ้นไปบนเรือนก่อน แต่คุณนายข้วยต้องกลับลงมาล้างเท้า ยังเอิญดิฉันมาหยิบรองเท้าของคุณแม่บุญเรือนจะไปล้างโคลน แต่เห็นว่าไม่เปื้อนเลย ดิฉันจึงชูรองเท้าให้คุณนายข้วยดูว่า รองเท้าของคุณแม่บุญเรือนไม่เปื้อนโคลนเหมือนกับเดินบนถนนแห้ง ๆ เพราะเหตุนี้ดิฉันจึงรู้สึกประหลาดมาก.

ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มียายชมแก่คนหนึ่ง เดินไม่ค่อยไหว บ่นว่าปวดขา คุณแม่ทาปูนให้เลยลุกขึ้นเดินได้คล่องแคล่วและหายปวดในทันทีนั่นเอง.

มีคนไทยอีกคนหนึ่งแก่เช่นเดียวกันเดินไม่ค่อยไหว บ่นร่ำไรว่าปวดเหลือทนขอให้คุณแม่ช่วยด้วย คุณแม่บอกว่า "ไป ไปนั่งทางโน้น" แกก็ลุกไปนั่งอยู่ข้างหลังคุณแม่ แล้วคุณแม่ก็อธิษฐานปูนและน้ำให้คนอื่น ๆ ที่นำมา พออธิษฐานเสร็จต่างคนก็ต่างเข้าไปหยิบปูนและน้ำของตัวไป คนแก่นั้นก็ลุกขึ้นไปจะหยิบปูนและน้ำของตัวบ้าง แกก็รู้สึกตัวว่าหายปวดและเดินได้เป็นปกติ และยังเต้นให้ดูอีก แกดีใจใหญ่ขาของแกที่บวมดูเหี่ยวลงไปทันที เทศมนตรีผู้หนึ่งชื่อนายขจร อัฒนายดี ที่นั่งอยู่ด้วย ถามแกว่า "จริงหรือป้า" แกบอกว่า "จริงซิ ฝนตก ๆ นี่แหละ" แล้วก็เดินอย่างคนธรรมดาและเต้นให้ดู ประเดี๋ยวแกก็เดินกลับบ้านและไม่ต้องนั่งสามล้อและไปเที่ยวป่าวร้องชาวบ้านมากันอีกแยะ แกก็กลับมาอีกพร้อมทั้งซื้อปูนมาอีกถังหนึ่งเพื่อขอให้คุณแม่อธิษฐานให้.

พอรุ่งเช้าพวกเราจะกลับขึ้นรถไฟมีประชาชนอีกมากนำปูนไปคอยดักคุณแม่อยู่ที่ตลาดขายของสดหลังสถานี ที่สุราษฎร์ชุมพรและอื่น ๆ มีประชาชนหลายพันคนคอยต้อนรับ ดิฉันได้เห็นตลอดทาง และที่บ้านสามัคคีวิสุทธิด้วย ดิฉันได้เห็นความจริงของคุณแม่ด้วยตาตนเอง จึงยินดีกับเพื่อนผู้อื่นที่มีความประสงค์จะหายโรค ได้มาติดต่อขอความช่วยเหลือจากคุณแม่บ้าง.

ลำใย กลางสุข

๑๙. บันทึกของ นายชื้นและนางเจือ กลัดยรรยง

บ้านเลขที่ ๒๔๔ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ กรุงเทพ ฯ

กระผมบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิงกัลยาณี กลัดยรรยง บุตรคนเล็กอายุ ๓ ขวบกับ ๘ เดือน ดังต่อไปนี้

วันที่ ๒๒ ต.ค. ๙๕ คล้ายวันเกิดของกระผม ๆ ได้ตักบาตรเท่าอายุ ในเช้าวันนั้นฝนได้ตกปรอย ๆ ตลอดเวลากัลยาณีได้มากุลีกุจอช่วยหยิบของใส่บาตร กระผมได้ไล่ให้เข้าบ้านเพราะกลัวถูกละอองฝน แต่ก็ห้ามไม่ฟัง เพราะแกซนมากอยู่แล้ว พอรุ่งขึ้นวันที่ ๒๓ ก็ตัวร้อนเป็นไข้ ได้ไปซื้อยาแก้ตัวร้อนที่ร้านโสภณโอสถมาให้รับประทาน ตอนกลางคืนเวลานอนมีอาการมือกระตุก กระผมได้ไปถามหมอโสภณว่า เด็กมีอาการมือเท้ากระตุกเป็นอย่างไร หมอตอบว่าเด็กท้องไม่เป็นปกติท้องอืดทำให้เด็กนอนไม่เป็นปกติ ได้ให้ยาแก้ท้องเสียท้องอืดมารับประทาน แต่ก็ไม่ได้ผลอะไร รับประทานแต่ยาแก้ตัวร้อนอย่างเดียว รุ่งขึ้นเช้าวันที่ ๒๔ แกก็ลุกขึ้นเดินได้แต่ยังมีอาการตัวร้อนอยู่บ้าง เวลาเดินมีอาการรู้สึกว่าขาเพลีย เพรางแกหกล้มขาได้ พับเพียบบ่อย ๆ พอเวลาเย็นแกบอกว่าเจ็บขาและเดินไม่ได้ ยืนก็ไม่ได้ คุณแม่ของเขาได้ใช้ปูนอธิษฐานของคุณแม่บุญเรือนทาให้ที่ขาแต่ทาบาง ๆ เท่านั้น และทาอยู่หลายวันก็ไม่ได้ผลได้แต่นอนกลิ้งไปกลิ้งมาเท่านั้น คุณแม่ของเขาได้อุ้มกัลยาณีเข้าไปในบ้านของคุณแม่บุญเรือน ท่านได้ถามว่า เป็นอย่างไรบ้าง ภรรยาของกระผมตอบว่า ขาของแกเดินไม่ได้ ท่านก็พูดว่า ปูนทำไมไม่ทา รู้ไหมว่าเวลานี้เป็นกันชุม ภรรยากระผมได้เรียนท่านว่า ทาแล้วค่ะ ท่านบอกว่ามองไม่เห็นปูนเลย ท่านให้ภรรยากระผมกลับบ้านและสั่งให้ทาปูนหนา ๆ ที่สันหลังตลอดถึงขา ต่อมาท่านได้มาที่บ้านของกระผม มาตรวจอาการของกัลยาณีและอธิษฐานให้ ท่านได้ชี้ให้ดูที่สันหลังมีบวมและโป่งที่กระดูกสันหลัง และขาข้างขวาก็บวมด้วย ท่านได้บอกว่าเป็นโรคไขสันหลังอักเสบอย่างอ่อน คุณแม่ของเขาได้ทาปูนให้เป็นการใหญ่

และได้รับประทานน้ำอธิษฐานของท่านด้วย ท่านได้สั่งให้รับประทานยาแก้ไข้ไว้ด้วย และกระผมก็ได้ซื้อยาแก้ไข้ที่ร้านโสภณโอสถมาให้รับประทาน แกก็ยืนและเดินไม่ได้ ต่อมาคุณย่าของกัลยาณีได้มาสวดมนต์ในบ้านคุณแม่บุญเรือน ท่านบอกว่าฉันนั่งดูแล้วกะให้ ๖๐ วันจึงจะหายและเดินได้ ต่อมาประมาณ ๓๐ กว่าวัน กัลยาณีมีอาการดีขึ้น คือนั่งได้ตัวตรงและนึกอยากจะยืน คุณแม่ของเขาก็จับให้นั่งให้ยืน อาการก็ดีขึ้นตามลำดับ ส่วนปูนก็ทาไว้มิได้ขาดทั้งเช้าและเย็น ทั้งน้ำอธิษฐานก็ได้รับประทานเป็นประจำอยู่มิได้ขาด ประมาณ ๔๐ วัน กัลยาณีก็อยากจะเดิน กระผมได้ใช้ไม้ไผ่ผูกเป็นราวให้เกาะและสอนเดิน พอเก่งเข้าก็ปล่อยมือไม่ต้องเกาะอะไรเลย พอครบกำหนดของท่านที่กะไว้ ด. ญ. กัลยาณีก็เดินเก่ง และหายเป็นปกติดีโดยมิได้ไปโรงพยาบาลเลย เพราะฉะนั้นกระผมจึงได้บันทึกมอบให้ท่านไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการทาปูนอธิษฐานของท่านได้ผลดี จะได้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่น ๆ อีกต่อไป.

สุดท้ายนี้กระผมขอกราบเท้าท่านด้วยความเคารพอย่างสูง ซึ่งท่านได้ให้ความอุปการะต่อบุตรของกระผม.

ลงชื่อ **นายชื้น** กลัดยรรยง (บิดา)

ลงชื่อ **นางเจือ** กลัดยรรยง (มารดา)

๒๐. บันทึกของ นางพันทิพย์ ทองโสภิต

เรียนคุณป้าช่วยทราบ ดิฉันทราบว่าคุณป้าจะเป็นผู้จัดการพิมพ์หนังสือเพื่อเป็นการกุศลแก่ประชาชนทั่วไป ดิฉันรู้สึกมีความยินดีเป็นอย่างมาก จึงขอบันทึกข้อความที่เกี่ยวแก่คุณแม่บุญเรือนให้ทราบทั่วกัน เพื่อเป็นประโยชน์ทั่วไป ดิฉันคลอดบุตรคนที่ ๓ บุตรคนนั้นเป็นคนเล็กของดิฉัน คลอดบุตรได้ ๒ เดือนก็รู้สึกว่าตาข้างหนึ่งฟาง ค่อย ๆ มืดเข้าทุกทีจนไม่แลเห็นแสงสว่าง รู้สึกหนักตาข้างเดียวและปวดศีรษะข้างเดียวทุกวัน เคราะห์ดีที่ดิฉันเป็นข้างเดียว ถ้าปิดตาข้างที่ดีแล้วแม้แต่จะ

เดินในบ้านก็เดินไม่ถูก ดิฉันได้ไปหาหมอรักษาตา ได้ฉีดยาไปหลายสิบเข็ม ขั้นแรกรู้สึกว่าค่อยสว่างขึ้น สว่างอยู่ได้ประมาณ ๑๕ วันแล้วก็มืดไปอีก หมอบอกว่าไม่รับรองว่าจะหาย ดิฉันได้เล่าอาการให้คุณแม่บุญเรือนทราบ ท่านได้ให้ดิฉันหยอดไพลและรับประทานไพลกับน้ำปูนอธิษฐาน และทาปูนที่หน้าอกทุกวัน และตั้งน้ำอธิษฐานในวันเสาร์ไว้รับประทานทุกวัน เดี๋ยวนี้ตาดิฉันเริ่มมองอะไรแลเห็นมากขึ้น พอจะจำหน้าคนได้ในระยะใกล้ และที่หนักในตาปวดศีรษะหายเป็นปกติ จึงแจ้งมาให้คุณป้าทราบ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้ที่เลื่อมใสในปูนและไพล และดิฉันเคยเจ็บหน้าอกเจ็บจนทะลุไปถึงข้างหลัง ดิฉันได้เคยเป็นอย่างนี้เสมอ ถ้าเป็นขึ้นแล้วต้องป่วยถึงลุกไม่ไหว แต่เมื่อมาทาปูน รับประทานไพลและน้ำอธิษฐาน ใช้ไพลหยอดตาเมื่อรักษาคราวนี้ เลยทำให้อาการเจ็บหน้าอกดังกล่าวแล้วหายไปด้วย.

ขอแสดงความเคารพ

พันทิพย์ ทองโสภิต

๑๒. บันทึกของนางเจิม

นางเจิม แซกบ้านครัว ได้ป่วยเป็นโรคเนื้องอกในท้องหาหมอตรวจที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้ทำการผ่าตัดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ อยู่ในโรงพยาบาลได้ ๑๕ วัน แผลหายได้กลับบ้าน ถึงคราวมีประจำเดือนก็ปวดอยู่เรื่อย บางคราวถึงกับชักและต่อมาได้ไปรักษาที่เสนารักษ์รวมแพทย์ และหมออนันต์ซึ่งอยู่ตรงข้ามไปรษณีย์แนะนำให้ผ่าอีก แต่ก็ไม่กล้าจะผ่า เพราะผ่ามาแล้วครั้งหนึ่งแต่ก็ไม่หาย เที่ยวหาหมอไปตามเรื่อง ต่อมาได้ทราบว่าคุณแม่บุญเรือน ได้ให้ปูนและน้ำ จึงได้มาหากับนางสะตีระ ได้มาพบคุณแม่บุญเรือนได้รับปูนอธิษฐานไปทา เพราะครั้งหลังนี้ท้อง

บวม หลังบวมจนก้มไม่ลงและปวดมาก ทาได้คืนเดียวท้องก็ยุบบวม และยังไม่หายปวด ค่อยๆ ทาต่อมาประมาณ ๑ อาทิตย์ หลังก็หายปวดท้องก็หายปวด และท้องแห้งเหมือนธรรมดา และบนว่าจะถูบ้านให้คุณแม่ ๑ เดือน แต่คุณแม่ไม่ยอมให้ถู ให้ถูแต่เพียงหนเดียว เป็นเสร็จธุระ จึงได้บันทึกไว้เป็นที่ระลึก.

โดยความเคารพ

เจิม

๒๒. บันทึกของ นางกิมเฮียง ห้อยตระกูล

ข้าพเจ้านางกิมเฮียง บ้านอยู่บางแค อำเภอภาษีเจริญ ป่วยเป็นโรคเนื้องอกในมดลูก ได้ไปผ่าตัดเนื้องอกที่โรงพยาบาลเสนารักษ์พญาไทอยู่ ๓ อาทิตย์ แล้วได้กลับมาอยู่บ้านได้ ๑ เดือน กลับมีโลหิตตกมากกว่าเก่า และดาลในท้องก็กลับโตมากขึ้นกว่าเก่า ได้มาหาคุณยายบุญเรือนขอน้ำอธิษฐานไปรับและขอปูนไปทา ทาได้ประมาณ ๑๕ วันก้อนในท้องก็หายไป การมีประจำเดือนก็น้อยอย่างเก่า และมีกำลังดีเหมือนเดิม จึงได้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน.

โดยความเคารพ

นางกิมเฮียง ห้อยตระกูล

๒๓. บันทึกของ คุณหญิงเงียบ บุนนาค

ในระหว่างมหาสงครามครั้งที่ ๒ ดิฉันเคยเชิญคุณแม่บุญเรือนไปที่บ้านของดิฉันที่ข้างวัดอนงค์ฯ เลขที่ ๗๑๑ ญ. ธนบุรี เพื่อนวดดิฉัน เพราะดิฉันเมื่อยขบอยู่เสมอ และมีคนอื่นๆ มาให้นวดที่บ้านดิฉันหลายคน ในปี ๙๒ ดิฉันล้มป่วยลง ดิฉัน

จึงให้คนไปตามแพทย์มาตรวจ แพทย์ที่อยู่ใกล้บ้านที่สุด เพราะเป็นมาก เสียดแน่นหัวใจแทบขาด คิดว่าจะตายเสียแล้ว แพทย์แนะนำให้ไปโรงพยาบาลเพื่อผ่าตัด สงสัยว่าจะเป็นนิ่วในไต ดิฉันไม่ยอม พอดีน้องของดิฉันบอกว่าคุณแม่บุญเรือนกลับจากเชียงใหม่แล้ว ดิฉันจึงให้น้องของดิฉันมาเรียนคุณแม่บุญเรือนให้ทราบ.

วันรุ่งขึ้นคุณแม่บุญเรือนจึงไปเยี่ยมดิฉันที่บ้าน และบอกว่า **ดิฉันยังไม่ตาย** แต่ดิฉันว่าคงตายจึงได้ทำพินัยกรรมไว้ล่วงหน้า คุณแม่บุญเรือนบอกว่าเป็นโรค**แคนเซอร์ลงมาที่ตับ** ได้ชี้มือไปที่ชายโครงและอธิษฐานให้ ดิฉันก็หลับไป ความจุกเสียดเบาไปทุกที คุณแม่ไปอธิษฐานให้ ๗ ถึง ๘ วัน ดิฉันรู้สึกดีขึ้นและเดินได้ ดิฉันจึงไปให้นายแพทย์ฉายเอ็กซเรย์ที่หน้าวัดสุทัศน์ หมอบอกว่าไตไม่มีอะไร แต่ตับเคลื่อนที่ต่ำไป ตั้งแต่นั้นมาอาการต่าง ๆ ก็หายดีเป็นปกติจนบัดนี้ไปไหน ๆ ก็ได้ดังเดิม.

นอกจากคุณแม่บุญเรือนจะ **อธิษฐาน** ได้ และ **พูดโรคถูก** แล้ว **ยังรู้จักวาระน้ำจิตคน** ด้วย คือน้องสาวของดิฉันเคยเชิญคุณแม่บุญเรือนไปรักษาขาบวมจนเดินไม่ได้ คุณแม่ไปตรวจ และบอกว่าผีมันอาศัยอยู่ที่ต้นมะม่วงข้างบ้านมันไต่เข้ามาในบ้านได้จึงทำให้ขาบวมเดินไม่ได้ คุณแม่บอกให้ตัดต้นมะม่วงเสีย แล้วก็ลาน้องสาวดิฉันกลับบ้าน น้องสาวจึงให้เงิน ๒๐ บาทเป็นค่ารถกลับบ้านแก่คุณแม่บุญเรือน ในคืนนั้นเองสามีของน้องสาวของดิฉันกลับบ้าน เอะอะหาว่าคุณแม่บุญเรือนเป็นหมอไม่จริงหลอกเอาสตางค์ พอรุ่งเช้าเวลาประมาณ ๖ โมงเศษ คุณแม่บุญเรือนก็เอาเงินไปคืนให้บอกว่า "เป็นเงินของคุณผู้ชายเขา ดิฉันคืนให้ ดิฉันไม่โกรธคุณหรอก คุณต้องรับเงินนี้ไว้"

การที่เล่านี้ก็เพื่อแสดงว่า คุณแม่อยู่กันคนละบ้าน คุณแม่อยู่โรงพักกลาง น้องสาวดิฉันอยู่ข้างวัดอนงค์ฯ คุณแม่ยังรู้ว่าน้องสาวของดิฉันไม่พอใจ เป็นเรื่องอัศจรรย์ และการที่ดิฉันเล่าได้นี้ ก็เพราะน้องสาวของดิฉันเล่าให้ฟังมาก่อน.

เงียบ บุนนาค

๒๑ พ.ย. ๙๕

๒๔. บันทึกของ นายพลตำรวจโท หลวงวิทิตกลชัย

ข้าพเจ้าได้ป่วยเป็นโรคเยื่อตาอักเสบ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๔๙๓ และมีอาการปวดเจ็บตามข้อต่างๆ เช่นข้อเท้า ข้อมือ ข้อเข่า และข้อนิ้วมือและนิ้วเท้า ได้จัดการให้แพทย์แผนปัจจุบันรักษาเป็นเวลาหลายเดือน แต่มีอาการทรงกับทรุดเรื่อยมา ภายหลังคุณป้าบุญเรือน โตงบุญเติม ได้ตรวจดูปรากฏว่าเป็นโรคไต แต่คุณป้าบุญเรือนมีกิจธุระจำเป็นต้องไปเชียงใหม่ จึงไม่มีโอกาสจะช่วยเหลือข้าพเจ้าได้ ขณะนั้นมีนายแพทย์หลายนาย ได้ตรวจอาการไข้ของข้าพเจ้า แต่ไม่ปรากฏว่ามีโรคเกี่ยวกับไตประการใด ครั้นคุณป้าบุญเรือนกลับจากเชียงใหม่แล้ว อาการไข้ของข้าพเจ้าทรุดหนักลงมาก เพราะนายแพทย์แจ้งว่ามีโรคอย่างอื่นแทรกแซงอีกหลายอย่าง เช่นวัณโรค ลำไส้อักเสบเรื้อรัง หัวใจอ่อน ไข้จับสั่นเรื้อรัง และโรคขัดข้อ ส่วนโรคที่สำคัญนั้นคือ ไตอักเสบเรื้อรัง ดังที่คุณป้าบุญเรือนบอกไว้แต่ครั้งก่อน นายแพทย์แจ้งให้ทราบว่าข้าพเจ้าต้องตายแน่นอน ให้บุตรภรรยาเลือกเอาว่า จะให้ข้าพเจ้าตายที่บ้านหรือที่โรงพยาบาล ถ้าตายที่โรงพยาบาล ก็จะมีเวลานานต่อไปได้อีกบ้าง บุตรภรรยาของข้าพเจ้า จึงพร้อมใจกันส่งข้าพเจ้าไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๔ ขณะนั้นนายแพทย์ที่โรงพยาบาลทั้งหมด แน่ใจว่าข้าพเจ้าต้องตาย แต่คุณป้าบุญเรือนได้พิจารณาดูเห็นว่าข้าพเจ้ายังมีหวังอยู่ จึงอธิษฐานสาคูเม็ดเล็กให้บุตรภรรยาข้าพเจ้าเบิกให้ข้าพเจ้ารับประทาน บุตรภรรยาของข้าพเจ้าก็ปฏิบัติตามที่คุณป้าบุญเรือนสั่งทุกประการ ข้าพเจ้าก็ทุเลาขึ้นตามลำดับจนถึงต้นเดือนมีนาคม นายแพทย์แจ้งให้ทราบว่าข้าพเจ้าอาจไม่ถึงแก่ความตาย แต่จะต้องเป็นคนพิการไม่สามารถทำการงานได้ เนื่องจากข้าพเจ้ามีอายุ ๕๗ ปีแล้ว คุณป้าบุญเรือนได้ไปเยี่ยมข้าพเจ้าที่โรงพยาบาลศิริราช ข้าพเจ้าจึงเรียนให้

คุณป้าทราบ แต่คุณป้ายืนยันว่าจะจัดการให้ข้าพเจ้าหายเป็นปกติให้รับราชการช่วยชาติบ้านเมืองได้ต่อไป และกำหนดให้ข้าพเจ้ากลับบ้านในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๔๙๔ ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตาม และรักษาร่างกายตามคำแนะนำของคุณป้าตลอดมา เมื่อกลับไปอยู่บ้านแล้ว ข้าพเจ้าได้แข็งแรงขึ้นตามลำดับ ได้ไปทำงานตามหน้าที่ได้ แต่วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๙๔ จนบัดนี้ก็ไม่มีอาการเจ็บไข้ประการใด ข้าพเจ้าสามารถไปตรวจราชการต่างจังหวัดได้ ข้าพเจ้าไปทำงานตามปกติตลอดวันบางทีข้าพเจ้าต้องไปปฏิบัติหน้าที่เวลาค่ำคืนจนถึง ๒๔ นาฬิกา (๒ ยาม) ก็ไม่รู้สึกอ่อนเพลียประการใด ผู้บังคับบัญชาหลายนายชมเชยว่าข้าพเจ้าแข็งแรงและสดใสดีขึ้นกว่าเมื่อก่อนเจ็บ การที่ข้าพเจ้าหายโรคครั้งนี้นับว่า คุณป้าบุญเรือน โตงบุญเติม ได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าอย่างแน่แท้ เพราะนายแพทย์ผู้สามารถก็ยังรู้สึกพิศวงว่า ข้าพเจ้าหายจากโรคได้อย่างไร เพราะแต่ก่อนมาผู้ใดป่วยเป็นโรคไตถึงระยะที่ข้าพเจ้าเป็นนี้ไม่เคยมีผู้ใดรอดตายเลย แม้เมื่อข้าพเจ้าหายมาแล้ว เมื่อมีคนไข้มีอาการอย่างเดียวกับข้าพเจ้า และนายแพทย์ได้ดำเนินการรักษาพยาบาลเช่นเดียวกับข้าพเจ้า แต่ก็ยังไม่มีผู้ใดหายเหมือนข้าพเจ้าแม้แต่สัก ๑ คน.

เพราะฉะนั้น นับว่าคุณป้าบุญเรือน โตงบุญเติม ได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าไว้โดยแน่นอน แม้ผู้เจ็บไข้คนใดที่เป็นโรคไตเช่นเดียวกับข้าพเจ้าที่ตายไปแล้วนั้น ได้มีโอกาสให้คุณป้าบุญเรือนได้ช่วยเหลือเหมือนข้าพเจ้า ก็เชื่อแน่ว่าจะต้องหายเหมือนข้าพเจ้าอย่างแน่นอนที่สุด นับว่าคุณป้าบุญเรือนได้ช่วยเหลือให้ข้าพเจ้ารอดจากความตายมาได้ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการช่วยบ้านเมืองต่อไปตามสติปัญญาของข้าพเจ้า.

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้คุณป้าบุญเรือน มีความสุขสบายทั้งจิตใจและร่างกาย ขอให้มีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคาพาธทั้งปวง เพื่อเป็นกำลังช่วยเหลือประชาชนให้รอดพ้นภัยพิบัติอุปัทวันตรายนา ๆ ทั้งขอให้คุณป้าบุญเรือน โตงบุญเติม พร้อม

ด้วยประชาชนคนไทยพร้อมใจกันบำรุงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้มีความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป มีอานุภาพปราบปรามผู้ทุจริตคิดร้ายแก่ชาติของไทย ให้ชาติไทยมีเดชานุภาพเป็นที่เคารพยำเกรงของนา ๆ ชาติอยู่ตลอดกาลนาน เทอญ.

(ลงชื่อ) นายพลตำรวจโท หลวงวิทิตกลชัย

(หลวงวิทิตกลชัย)

๑ มีนาคม ๒๔๙๕

๒๕. บันทึกของ ธิดา พล ต.ท.หลวงวิทิตกลชัย

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๔ เป็นวันงานของตำรวจ คุณพ่อของดิฉันได้หายป่วยมาครบ ๑ ปีพอดี จำเป็นต้องไปงานสวนสนาม แต่ยังไม่แข็งแรงเหมือนเมื่อก่อนป่วย จึงกลัวฝนจะตกอีกเวลาเดินสวนสนาม เพราะวันงานของตำรวจฝนต้องตกทุกปี จึงไปหาคุณย่าท่านเพื่อให้ท่านช่วยไม่ให้ฝนตกในเวลานั้น แต่คุณย่าท่านบอกให้คุณพ่อขอเอาเอง เพราะฝนไม่ใช่ของคุณย่า คุณพ่อจึงขอเอาเองต่อหน้าคุณย่าไม่ให้ฝนตกในเวลาเดินสนามวันนี้ เสร็จแล้วก็ลาท่านกลับบ้านแต่งตัวไปเดินสวนสนาม ขณะที่คุณพ่อเดินสวนสนามอยู่อากาศแจ่มใสดีมากและฝนไม่ตกจนถึงเวลากลางคืน รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งฝนจึงตกลงมา.

อุไรวรรณ ทองโสภิต

๒๖. บันทึกของ นางสาวลมุน แซ่ฉั่ว

ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ

๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๕

ข้าพเจ้านางลมุน แซ่ฉั่ว อยู่บ้านเลขที่ ๒๑๘ ห้าแยกพลับพลาไชย จังหวัดพระนคร ข้าพเจ้าปวดตะโพกทั้ง ๒ ข้าง ปวดและบวมเป็นเวลาเกือบ ๓ ปี รักษา

เท่าไหร่ก็ไม่หาย ครั้งแรก ๆ ที่เริ่มเป็นปวดตะโพกข้างขวาก่อน ปวดและบวมมาก ถึงกับต้องไปหาแพทย์ที่โรงพยาบาลเสนารักษ์เจาะแล้วดูดหนองถึง ๒ ครั้ง รวมกันในราว ๗ ถึง ๘ หลอด ประมาณหลอดละ ๒๐ ซีซีเศษ ต่อมาประมาณอีก ๒ เดือน ตะโพกข้างซ้ายเริ่มปวดและบวมมีอาการคล้ายตะโพกข้างขวา ข้าพเจ้าต้องไปที่โรงพยาบาลให้แพทย์ท่านเจาะอีก เจาะคราวนี้ก็ต้องเจาะถึง ๒ ครั้ง ประมาณ ๗ ถึง ๘ หลอด ขนาดหลอดละ ๒๐ ซีซีเศษ แต่ก็ไม่หาย และหมอแพทย์ไม่ได้บอกว่าข้าพเจ้าเป็นโรคอะไร ต่อมาประมาณ ๑ เดือน ตะโพกข้างขวาเริ่มปวดและบวมอีก ครั้งนี้ข้าพเจ้าไปหาหมอจีน ๆ ก็รักษาไม่หาย มีคนมาจากต่างจังหวัดได้แนะนำให้ข้าพเจ้ามาหาคุณยายหมอบุญเรือน ข้าพเจ้าจึงมาหาคุณยาย ท่านบอกข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าเป็นวรรณโรคกระดูก ข้าพเจ้าจึงขอปูนไปทาพร้อมด้วยไพลไปรับประทาน ตะโพกข้างที่บวมก็ยุบ ข้าพเจ้าเป็นโรคตาอีกคือปวดและฟาง คุณยายท่านบอกให้ข้าพเจ้าหยอดไพลที่ตา ข้าพเจ้าก็หยอด แต่ปรากฏว่าหยอดแล้วปวดมาก ข้าพเจ้าจึงมากราบเรียนคุณยายว่า หยอดแล้วปวด ข้าพเจ้าพูดกับคุณยายในห้องพระ คุณยายได้เรียกข้าพเจ้าออกไปนั่งข้างนอก และเอ็ดตะโรไล่ให้กลับ ข้าพเจ้าไม่ยอมกลับ และนั่งร้องไห้ขอความกรุณาจากท่าน ท่านเลยต้องลุกขึ้นหนี ข้าพเจ้าจำใจต้องกลับบ้าน ข้าพเจ้าร้องไห้ ก็เพราะข้าพเจ้าไม่ทราบว่าคุณยายท่านไล่โรคในตัวข้าพเจ้าให้ออกไปแล้วหาย คุณยายไม่ได้ไล่ข้าพเจ้า พอวันรุ่งขึ้นข้าพเจ้าก็มาอีก แต่ยังไม่ทันก้าวขึ้นบันไดยังเอิญท่านเห็นก่อน ท่านถามว่า มาทำไม ? สั่งว่าไม่ให้มาไม่ใช่หรือ ? ถ้าอยากหายก็กลับไปทาปูนเอาเอง ท่านไม่ยอมให้ข้าพเจ้าขึ้นบ้าน ท่านไล่ให้กลับ ข้าพเจ้าต้องร้องไห้เป็นครั้งที่ ๒ ต่อมาประมาณ ๑ อาทิตย์ ข้าพเจ้าจึงกล้ามากราบเรียนคุณยาย ตั้งแต่นั้นมาข้าพเจ้าเริ่มหาย แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าจวนจะหายก็ละเลยไม่ทาปูน ตะโพกข้างขวาที่ยุบกลับบวมและอักเสบขึ้นมาอีก ข้าพเจ้ามาหาคุณยาย

ท่านก็ไล่ข้าพเจ้าอีกเป็นครั้งที่ ๓ ครั้งนี้ข้าพเจ้าก็เลยนั่งเฉย ๆ พอถึงเวลาทาปูน ข้าพเจ้าถือโอกาสไปให้ท่านทาด้วย พอตกกลางคืนหนองเริ่มไหลและหนองออกมากด้วย ตรงที่บวมเริ่มยุบ ตั้งแต่นั้นมาข้าพเจ้าต้องทาปูนที่ตะโพกและหยอดไพลที่ตาทุกคืน จนกระทั่งบัดนี้ข้าพเจ้าหายเป็นปกติ และตาก็สว่างดีแล้ว การที่ข้าพเจ้าหายก็เพราะข้าพเจ้ามั่นใจว่าคุณยายท่านรักษาให้หายได้ ความมั่นใจและความนับถือ จึงทำให้ข้าพเจ้าหายได้เป็นปกติ ถึงแม้ว่าท่านจะไล่ข้าพเจ้าถึง ๓ ครั้งก็ตาม ข้าพเจ้าก็ยังต้องมาหาท่านจนโรคข้าพเจ้าหาย.

ข้อความที่บันทึกนี้ คุณป่วย ศิวพฤกษ์ ท่านขอให้บันทึก ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นความจริง.

นางสาวลมุน แซ่ฉั่ว
๒๑๘ ห้าแยกพลับพลาไชย พระนคร

๒๗. บันทึกของ นางหยา ศรีสะอาด

อยู่ตำบลบ้านคอแหลม อำเภอยานนาวา

ได้ป่วยเป็นโรคฝีเม็ดเล็กและหืด ปอดมีหนองเป็นรอยจุด ๆ โดยหมอตรวจ ได้ไปหาหมอพระที่วัดราชบูรณะท่านบอกว่า ดิฉันเป็นฝีเม็ดเล็กที่ปอด ได้รับประทานยาหม้อของท่านได้ ๒ หม้อ อาการก็ยิ่งหนักลง เลยย้ายไปหาหมอแผนปัจจุบันที่สามารถถึง ๓ แห่ง แต่ก็ไม่หาย ถึงกับหมอไม่ยอมขายยาให้ เพราะว่าหมอบอกว่าไม่หาย เสียเงินเปล่า สุดท้ายได้ข่าวหนังสือพิมพ์ไทย วันที่ ๗ เที่ยวหาตัวก็ไม่เจอ เผอิญพี่สาวนางเหลี่ยม ไววานะ ได้มาหาคุณแม่รักษาโรคขาแข็งหาย ได้แนะนำดิฉันและพามาหาท่านก็ไม่ต้อนรับ กลับเอ็ดตะโรใหญ่ ไม่ให้ลงชื่อและเขียนใบตั้งน้ำอธิษฐาน ท่านได้กล่าวว่าคนละศาสนา ไปตั้งน้ำเอาเอง วันเสาร์ ท่านกล่าวอีกว่า ฉันชื่อบุญเรือน ถ้าจำไม่ได้ให้เรียกยายหัวโล้นเป็นผู้

อธิษฐานให้ และว่าโรคมากเอาไป ๒ ห่อแล้วหาย และให้นึกให้หายเสีย เมื่อท่านกล่าวแล้ว ดิฉันก็นำน้ำไป ๑ ขวด ปูน ๒ ห่อ ไปทาได้ราวสัก ๑ อาทิตย์ ก็มีผีออกมาที่หน้าอกและชายปอด ๒๐ กว่าหัว มีหนองทุกหัว พอหนองออกหมดแผลหาย ประมาณครึ่งเดือนเศษ แต่ไม่ละการทาปูน เลยไม่ไอ ไม่หอบ ไม่เหนื่อย และมีกำลังเหมือนคนธรรมดาหาบของขายได้ จึงได้บันทึกไว้เพื่อเป็นที่ระลึกในการหายโรคนี้ ขอให้คนทั้งหลายจงดูเป็นตัวอย่าง เป็นที่เคารพของดิฉัน

โดยความเคารพ

นางหยา ศรีสะอาด

๒๘. บันทึกของ นายเจริญ อรุณประเสริฐ

บ้านเลขที่ ๑๔๖ ซอยวัดบรมนิวาส พระนคร

๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๔

กราบเท้าคุณแม่บุญเรือนที่เคารพ

ก่อนที่ผมจะมาหาคุณแม่ ผมได้ไปตรวจ หมอเขาบอกว่าเป็นวัณโรคแห่งปอด คือมีอาการไอ อ่อนเพลีย แรงน้อย และร่างกายซูบผอม ทำอะไรไม่ไหว เป็นอยู่เช่นนี้ประมาณปีกว่า จึงได้มาหาคุณแม่ ขอปูนไปทากับวิธีตั้งน้ำอธิษฐาน ผมได้ปฏิบัติตามคำแนะนำ ทาปูนอยู่ ๒๘ วัน อาการไอและอ่อนเพลียนั้นได้หายไป เดี๋ยวนี้ผมรู้ตัวว่าหายเป็นปกติ เพราะว่าร่างกายอ้วนและมีกำลังแข็งแรง ตลอดทั้งทำงานหนักได้เป็นอย่างดี ผมจึงได้ทำบันทึกมอบไว้เป็นหลักฐาน เพื่อเป็นที่เคารพนับถือของผมและผู้อื่นต่อไป.

ด้วยความเคารพอย่างสูง

เจริญ อรุณประเสริฐ

๒๙. บันทึกของ นางสาวจำนงค์ บำรุงราษฎร์

ดิฉันอายุ ๒๐ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๖ ตรอกวัดบรมนิวาส พระนคร แพทย์ซึ่งรู้จักกับดิฉันได้ตรวจดิฉัน และบอกว่าเป็นวัณโรคตั้งหลายเดือนมาแล้ว แต่ดิฉันมิได้ทำการรักษาพยาบาลแต่อย่างใด เมื่อประมาณต้นปีนี้ พี่จำเนียร บำรุงราษฎร์ ได้พาดิฉันมาหาคุณแม่บุญเรือนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ และได้นำปูนมาขอให้คุณแม่อธิษฐานให้ด้วย คุณแม่ไม่ได้พูดว่าอะไร ดิฉันก็กลับบ้านและเริ่มทาปูน ในสองวันแรกมีอาการแสบตามผิวหนังทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ในวันที่ ๓ และ ๔ จึงเริ่มมีเม็ดเล็ก ๆ ขนาดเท่าเม็ดพริกไทยขึ้นมาทั้งข้างหน้าและหลังตลอดจนส่วนล่างของคอรอบด้าน และมีเป็นรอยขีดสีแดงเหมือนกับหนามขีดอยู่ทั่วไป บริเวณที่มีเม็ดและมีรอยขีดนั้นตรงกับปอดพอดี และคล้ายเป็นเงาของปอดขึ้นมาทางด้านหน้าและหลังรู้สึกเจ็บมากจนกลางคืนนอนไม่หลับ หลังจากนั้นถึงวันที่ ๑๐ ของการทาปูน เม็ดโตขึ้น บางเม็ดโตเท่าเม็ดขนุนเช่นเม็ดที่อยู่ตรงต้นคอ เม็ดขนาดเท่าเม็ดข้าวโพดก็มาก พวกเม็ดเล็กขึ้นแล้วก็หายไป มีเม็ดขึ้นมาใหม่ บางเม็ดก็แตก และมีน้ำเหลืองบ้างเล็กน้อย ในที่สุดเม็ดแตกทั้งหมดกลายเป็นแผลเดียวกันไปเต็มหลัง และเต็มหน้าอกน้ำเหลืองเริ่มไหลมากขึ้น.

ในระหว่าง ๑๐ วันนี้ ดิฉันดื่มน้ำอธิษฐาน และรับประทานไพลอธิษฐานวันละ ๓ มื้อ และคงกระทำเช่นนี้ต่อมาจนบัดนี้.

เมื่อครบ ๑๐ วันแล้วปูนหมด จึงกลับมาซื้อปูนให้คุณแม่บุญเรือนอธิษฐานให้ใหม่ คราวนี้คุณแม่เล่าฟังว่าเป็นวัณโรค โรคหืด กับต่อมน้ำเหลืองไม่ดี ดิฉันพึ่งทราบจากคุณแม่บัดนี้ว่า เคยเป็นโรคหืดครั้งหนึ่งแต่อายุ ๕ ขวบแล้ว พึ่งมาหอบบ้างตอนเป็นวัณโรค และคุณแม่บอกว่าให้แผลค่อยแห้งเสียก่อนจึงให้ทาปูน ส่วนไพลกับน้ำอธิษฐานคงรับอยู่ตามเดิม และดิฉันก็ปฏิบัติตาม ทาบ้างหยุดบ้าง พอแผลเหวอะหวะก็หยุดเสียที ทาครั้งไรก็มีเม็ดและน้ำเหลืองออกมากจนต้องนอนบนใบตอง เสื้อใส่ไม่ได้เลย ในเดือนแรกจึงทรมานมาก เดือนที่ ๒ น้ำเหลืองก็ลดลง

และเม็ดก็น้อยและเล็กลง แผลไม่เหวอะหวะเหมือนเดือนแรก เดือนที่ ๓ ก็ยังไม่หาย แต่เม็ดเล็กเท่าเม็ดพริกไทยเท่านั้นที่โผล่ออกมาก เดือนที่ ๔–๕ และ ๖ เม็ดยิ่งเล็กลงอีก จนเป็นเม็ดผื่นอย่างเม็ดผด มีใหญ่บ้างแต่น้อยมาก และเมื่อเดือนที่แล้วเม็ดก็หายไปหมดหิดไม่ปรากฏอีก ซึ่งนับได้เป็นเดือนที่ ๗ บัดนี้เป็นเดือนที่ ๘ ดิฉันรู้สึกแข็งแรงและอ้วนขึ้นมากแล้ว แต่ดิฉันไม่กล้าทำงานหนัก ไปไหนมาไหนไม่เหนื่อย อาหารก็รับประทานได้ดีเวลานี้บนผิวหนังด้านหลังและหน้าอกยังมีรอยแผลเป็นจ้ำดำและแผ่นสีดำก็มี ดูคล้ายรูปปอดของคนทั่วไป โดยเฉพาะที่ด้านหลังเห็นได้ชัด วันนี้มาปรึกษาคุณแม่ดูว่าจะเย็บจักรได้หรือยัง คุณแม่บอกว่า แผลเป็นยังไม่หายที่ปอด ให้ทาปูนต่อไปและอย่าเย็บจักร ดิฉันหายจากวัณโรค โรคหิดและโรคต่อมน้ำเหลืองอักเสบ โดยเสียค่าปูนเพียง ๖–๗ บาท และค่าไพลอีกประมาณ ๑๐ บาท จึงรู้สึกขอบพระคุณคุณแม่อย่างมาก เพราะดิฉันไม่มีหนทางรายได้อย่างใดเวลาป่วยอยู่ ขอบันทึกข้อความนี้ไว้ให้คุณแม่เป็นที่ระลึกด้วยความเคารพ.

จำนงค์ บำรุงราษฎร์

๑๔ กันยายน ๒๔๙๕

๓๐. บันทึกของ นางเพิ่ม ช้างสุวัฒน์

เขียนที่บ้านเลขที่ ๓๑๒ ซอยวรพงษ์
วิสุทธิกษัตรย์ พระนคร
วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๙๕

เรื่อง บันทึกการรักษาโรคด้วยปูนและน้ำอธิษฐานของ
คุณอาบุญเรือน โตงบุญเติม

เนื่องด้วยดิฉันได้ไอเป็นโลหิตออกมา ๔ ครั้ง ดิฉันได้ไปหาแพทย์ตรวจ แพทย์ได้ตรวจว่าดิฉันเป็นวัณโรค และแนะนำให้ฉีดยาสะเตรปโตไมซิน ดิฉันไม่

ยอมฉีด ครั้นเมื่อได้กลับถึงบ้านสักครู่ก็ไอเป็นโลหิตออกมาอีก และมีอาการอ่อนเพลียมากขึ้น ดิฉันจึงไปหาคุณอาบุญเรือน โตงบุญเติม เพื่อขอให้ช่วยแนะนำการรักษา คุณอาก็ได้อธิษฐานปูนให้ไปทาที่หน้าอกและคอ กับให้ตั้งน้ำอธิษฐานในวันเสาร์ไว้รับประทานด้วย ดิฉันก็ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของคุณอาตั้งแต่วันนั้นมาไอก็ไม่มีโลหิตออกอีกเลย ทั้งอาการอ่อนเพลียก็หายไปด้วย จนบัดนี้ดิฉันมีความสุขและสมบูรณ์ อ้วนขึ้นมากและหายเป็นปกติดีแล้ว.

แม้แต่บุตรของดิฉันซึ่งได้ถูกรถสามล้อทับขาหัก ดิฉันได้พาไปโรงพยาบาลกลางเข้าเฝือกปูนได้ ๕ วัน ก็มีอาการปวดทนไม่ไหว ดิฉันจึงได้ตัดเอาเฝือกปูนออกดู ปรากฏว่ากระดูกโปและอักเสบบวมมาก จึงได้พาไปหาคุณอา ๆ ก็อธิษฐานกดกระดูกให้เข้าที่เดิม และให้นอนอยู่เฉย ๆ ประมาณหนึ่งอาทิตย์ก็เดินได้ และหายเป็นปกติเหมือนเดิม ด้วยการทาปูนและรับประทานน้ำอธิษฐานก็หายได้อย่างศักดิ์สิทธิ์.

ส่วนน้องสาวของดิฉันอีกคนได้ป่วยเป็นโรคหัวใจรั่ว มีอาการอ่อนเพลียทำอะไรไม่ไหว จะเดินหรือขึ้นบันไดก็เหนื่อย ดิฉันก็ให้เอาปูนอธิษฐานทาหน้าอกทุกวันอาการอ่อนเพลียก็หาย และหัวใจที่เต้นแรงผิดปกติก็หายไปด้วย มีกำลังทำงานซักผ้ารีดผ้าและทำงานอื่น ๆ ได้เป็นปกติเหมือนเดิม และแช่มชื่นยิ่งกว่าเก่า ทั้งนี้เขาก็หาย ด้วยการทาปูน และ รับประทาน น้ำอธิษฐาน เท่านั้นก็หาย ได้อย่าง ประหลาดทั้งสามีของดิฉันก็มีความรู้และเข้าใจทางแพทย์แผนปัจจุบันอยู่บ้าง ก็ยังประหลาดใจว่าโรคนี้หายได้เร็วอย่างประหลาด.

ฉะนั้น การรักษาโรคด้วยปูน และน้ำอธิษฐานธรรมของคุณอาบุญเรือนศักดิ์สิทธิ์จริง ดิฉันจึงได้ตั้งน้ำทุกเสาร์ตลอดมาจนบัดนี้ และในครอบครัวของดิฉันมีความสุขสบายทุกคน.

เพิ่ม ช้างสุวัฒน์

๓๑. บันทึกของ นางบุญมา พลศิริ

โดยที่ดิฉันเป็นดาลลมในท้องเป็นก้อนโตเท่าผลส้มเกลี้ยง เวลานั่งขึ้นมาค้ำชายโครง มีอาการแน่น ทานอาหารไม่ได้ กินยาอะไรก็ไม่หาย เป็นมาประมาณ ๗ ปีแล้ว ได้มาหาคุณแม่บุญเรือน ได้นำเอาน้ำอธิษฐานและปูนไปทาประมาณ ๓ วันก็หาย เวลานอนมีกลิ่นเหม็นเน่าออกทางปาก (วันแรกของรับประทานน้ำ) และในวันที่สองก็ไม่มีกลิ่นเหม็นอีกเลย แล้วก็รับประทานอาหารได้ นอนหลับสบายดีมาจนถึงทุกวันนี้ จึงบันทึกไว้ และดิฉันขอขอบคุณคุณแม่บุญเรือนด้วยความเคารพอย่างสูง.

นางบุญมา พลศิริ

๓๒. บันทึกของ นางทองอินทร์ สุวรรณประเทศ

บ้านเลขที่ ๕ ถนนท่าแพ อำเภอเมือง เชียงใหม่
เขียนที่บ้านสามัคคีชยสิทธิ์ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๕

ดิฉันชื่อทองอินทร์ สุวรรณประเทศ ได้ป่วยเป็นโรคกะเพาะอาหารพิการมาปีเศษ ได้พยายามหาหมอรักษามามากต่อมากแล้วก็ไม่หาย เมื่อรับประทานยาไปครั้งใด ก็รู้สึกบันเทาเพียงชั่วครู่ หาได้หายขาดไม่ ครั้นเมื่อวันอังคารที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ดิฉันได้ทราบข่าวว่าคุณแม่บุญเรือนมาพักอยู่ที่วัดเจดีย์หลวง จึงได้นำปูน, ไพล, และน้ำมาให้คุณแม่บุญเรือนอธิษฐานให้ แล้วได้นำปูนไปทา เอาไพลและน้ำอธิษฐานไปรับประทาน วันแรกรับประทานก็รู้สึกสบายขึ้น อาการเป็นลมที่เคยแน่นก็หายไป พอรู้สึกหายแล้วดิฉันก็งดรับประทานข้าวต้มเพราะเบื่อเต็มที จึงเริ่มรับประทานอาหารที่ดิฉันชอบ เช่น ส้มตำ ข้าวหุง ข้าวเหนียว และอาหารอื่น ๆ ไม่จำกัดว่าอาหารชนิดใด ในวันที่ ๒ ก็หาย และทำงานในบ้านได้สะดวก และออก

ไปทำธุระนอกบ้านก็ได้เช่นเคย ไม่เหมือนเมื่อก่อนที่ไม่ได้รับประทานไพล และน้ำอธิษฐาน และทาปูนอธิษฐาน จนถึงวันนี้ดิฉันก็สบายใจ เพราะได้หายจากโรคกะเพาะอาหารพิการแล้ว จึงบันทึกไว้เพื่อเป็นพะยาน และขอขอบพระคุณคุณแม่บุญเรือนที่กรุณาดิฉัน.

โดยความเคารพอย่างสูง
ทองอินทร์ สุวรรณประเทศ

๓๓. บันทึกของ เลี่ยวย่งง้วน

๘ เมษายน ๒๔๙๕

ข้าพเจ้านายจืออัง แซ่เหลี่ยว ได้ป่วยเป็นโรคกะเพาะมาได้ ๒–๓ ปีแล้ว คือรู้สึกแน่นท้อง คัดท้อง กินอาหารมากไม่ค่อยได้ กินยาและฉีดยาเรื่อย ๆ มาได้ปีกว่า ก็ไม่รู้สึกว่าหาย จนกระทั่งต้นเดือนมีนาคม ๒๔๙๕ รู้สึกว่าเป็นมากต้องไปฉีดยาทุก ๆ วัน ก็ไม่รู้สึกค่อยยังชั่ว จนหมอสั่งให้ทำการผ่าตัด แต่ข้าพเจ้าได้ยับยั้งไว้ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคมนี้ ได้ทราบว่าคุณแม่บุญเรือนขึ้นมาเชียงใหม่ จึงได้ไปหาท่าน ท่านบอกให้เอาไพลและปูนไปให้อธิษฐาน แล้วให้เอาปูนมาทาท้องทุกเช้า–เย็น และเอาไพลมาฝนน้ำปูนใสกินวันละ ๓ เวลา กินได้ ๔–๕ วันก็รู้สึกว่าค่อยยังชั่วขึ้น ไม่แน่นท้อง และกินอาหารได้มากขึ้น และวันต่อมาก็ได้เอาไพลและน้ำอธิษฐานมากิน รู้สึกว่าสบายขึ้นมาก เวลาที่ข้าพเจ้ากินไพลและทาปูนอธิษฐานนั้นยาทุก ๆ ชนิดที่ข้าพเจ้าเคยกิน ข้าพเจ้างดกินหมด กินแต่ไพล น้ำ พริกไทย และทาปูนอธิษฐานเท่านั้น เวลานี้ข้าพเจ้ากินข้าวหุงและของอื่น ๆ ได้ ไม่รู้สึกว่าแน่นท้องเลย จึงได้ขอกราบขอบคุณคุณแม่บุญเรือน ที่รักษาข้าพเจ้า ให้หายจากโรคมา ในที่นี้ด้วย.

จืออัง แซ่เหลี่ยว
ร้านเลี่ยวย่งง้วน ๔๒๖ ถนนท่าแพ เชียงใหม่

๓๔. บันทึกของ นางสาย บริบูรณ์วิทิพรรณ์

บ้านปรารถนาดี ที่ ๗ เมษา

เรียน คุณแม่บุญเรือน ที่นับถือ

ดิฉันได้เป็นดาลในท้องมาประมาณ ๒๐ ปีแล้ว รักษามาหลายหมอแล้วไม่หาย ดิฉันทราบกิตติศัพท์ของคุณแม่ตั้งแต่อยู่นครราชสีมา รู้สึกเลื่อมใสมากอยากจะพบตัว ก็ได้มาเชียงใหม่จึงได้พบคุณแม่ เพราะคุณนายปรุงใจเป็นผู้ให้เด็กไปบอกว่าคุณแม่มาแล้ว ดิฉันจึงได้ทราบ และรีบมาหาคุณแม่ ๆ ก็กรุณาอธิษฐานน้ำและไพลให้ทา โดยไม่คิดมูลค่าอะไรเลย บัดนี้ดิฉันหายดีแล้ว ตามร่างกายที่ปวดเมื่อยหายทุกอย่าง จึงขอขอบพระคุณคุณแม่ และพระคุณคุณนายปรุงใจมาพร้อมนี้ด้วย.

ด้วยความเคารพนับถือ

สาย บริบูรณ์วิทิพรรณ์

๓๕. บันทึกของ นางสุดใจ สุขประเสริฐ

บันทึกให้คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์

บ้านเลขที่ ๓๘๘ ตรอกโรงพัก อุดรธานี

เดิมดิฉันป่วยเป็นโรคกะเพาะอาหาร มีอาการแน่นหน้าอกภายหลังจากรับประทานอาหารแล้ว หายใจไม่ใคร่ออก ที่หน้าอกเหมือนกับบวมขึ้นมาข้างหนึ่ง รู้สึกเหมือนว่ามีอะไรมาจุกอยู่ที่คอ ดิฉันได้ไปรักษาที่เสนารักษ์ที่อุดรธานี ต่อมารักษาหมอญวนชื่อหมอทัน และหมออื่น ๆ อีกหลายหมอก็ไม่หาย ต่อมาก็ไปรักษาที่โรงพยาบาลหนองคาย หมอตรวจไม่พบโรคอะไร ดิฉันจึงเข้ามารักษาที่โรงพยาบาล

ศิริราชและโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แพทย์ได้เอกซเรย์ว่าไม่มีโรคอะไร ดิฉันกลับไปอุดรอีก รวมเวลาที่รักษาประมาณ ๔ ปี โรคก็ไม่หาย ต่อได้ทราบจากป้าจั่นคนรู้จักกันว่า ได้อ่านหนังสือ "น่ารู้น่าเห็น" ของคุณแม่บุญเรือน ดิฉันจึงมีหนังสือมาถึงลูกชายชื่อ นายจำเริญ สุขประเสริฐ ให้มาหาคุณแม่ว่าอยู่ที่ไหน เขาก็บอกไปให้ทราบ ดิฉันสั่งให้มาขอปูนอธิษฐานไปทา ตั้งแต่ดิฉันได้ปูนไปทาก็รู้สึกค่อยยังชั่ว อาการแน่นก็ไม่มี ต่อมาดิฉันมากรุงเทพ ฯ จึงมาหาคุณแม่ด้วยตนเอง คุณแม่ได้อธิษฐานไพล และให้ใบตั้งน้ำอธิษฐานดิฉันไปด้วย อาการของดิฉันดีขึ้นเป็นลำดับ ปัจจุบันนี้ดิฉันหายเป็นปกติดีแล้ว.

ต่อมาคุณผู้ชายไม่สบาย มีอาการปวดศีรษะเป็นกำลังจนทนไม่ไหว และอ่อนเพลียไม่มีกำลังคล้ายจะเป็นลม หมอที่อุดรตรวจว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง และแนะนำให้มารักษาที่กรุงเทพ ฯ พอมากรุงเทพ ฯ ดิฉันก็พามาหาคุณแม่ คุณแม่บอกว่า ความดันโลหิตสูงไม่เป็นไร กลับไปให้เอาปูนทาและรับประทานไพล ดิฉันก็ทำตามที่คุณแม่สั่งทุกประการ ก็ไม่ปวดศีรษะตั้งแต่นั้นมา ความดันโลหิตสูงก็หายไป.

บุตรสะใภ้ของดิฉันผอมเล็กนิดเดียว เมื่อแต่งงานใหม่ ๆ ดิฉันพามาไหว้คุณแม่และยังเชิญคุณแม่เลี้ยงอาหารด้วย คุณแม่เห็นบุตรสะใภ้ดิฉันผอมก็ให้พรว่าให้อ้วน ตั้งแต่นั้นมาก็อ้วนขึ้นมาอย่างประหลาด เมื่อดิฉันมากรุงเทพ ฯ คราวหลังดิฉันพามาด้วย พี่น้องเขาจำแทบไม่ได้ ทั้งนี้ก็ด้วยวาจาสัตย์ของคุณแม่บุญเรือน สั่งให้อ้วนก็อ้วนได้.

ดิฉันอยู่ที่อุดรได้ช่วยเหลือผู้ที่เจ็บป่วย โดยการให้ปูนและน้ำไปรักษาก็หายไปหลายสิบราย จึงได้ลงบันทึกไว้ เพื่อให้ผู้ที่ยังไม่เคยใช้ปูนจะได้ใช้ ด้วยความเชื่อจริงของดิฉันนี้ ดิฉันและครอบครัวจึงได้รับความสุขหายจากโรคภัยทั่วทุกคน.

สุดใจ สุขประเสริฐ

วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๔๙๕

๓๖. บันทึกของ คุณถวิล มิลินทสูต

ดิฉันอยู่ซอยปราโมช ถนนสุริวงษ์ เมื่อประมาณ ๒ เดือนมาแล้ว ดิฉันเกิดเป็นลมจุกแน่นในท้อง จุกขึ้นมาที่ยอดอกจนหายใจไม่สะดวก ท้องเป็นลูก ๆ ดิฉันจึงนึกถึงปูนของคุณยายขึ้นมา ซึ่งดิฉันได้ไว้ประจำบ้านจากคุณหญิงแพทย์พงษาปูนนี้ดิฉันยังไม่เคยใช้เลย ได้ทราบแต่ว่าศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ เท่านั้น จึงได้นำปูนมาทาที่ท้องครั้งหนึ่งตอนค่ำ ทาแล้วหายแน่นเลยนอนหลับไป เช้าวันรุ่งขึ้นดิฉันก็หายท้องอืด รู้สึกสบายดี และตั้งแต่นั้นมาไม่เคยเป็นอีกเลยจนถึงทุกวันนี้.

ในบ้านของดิฉันอยู่ด้วยกันหลายครอบครัว วันหนึ่งน้าเขยของดิฉันตื่นขึ้นมาตอนเช้า เห็นปากบวมอักเสบ รู้สึกเจ็บ ๆ คัน ๆ แต่ยิ่งสายก็ยิ่งบวมขึ้นมาก ใส่เป่งน้าเขยของดิฉันผู้นี้นับถือศาสนาคริสเตียน แต่ก็ไม่รังเกียจในการใช้ปูน ดิฉันจึงบอกน้าเขยของดิฉันให้ลองใช้ปูนทาดู น้าเขยของดิฉันจึงได้นำปูนจากดิฉันไปทาที่ข้างในปากทั้งปาก และข้างนอกปากด้วยในตอนสายวันนั้น อาการค่อยทุเลาลงในวันนั้นเองพอรุ่งขึ้นก็หายเป็นปกติ ยกนี้หายมาได้ ๒ เดือนเศษแล้วยังไม่เป็นอีกเลย.

ดิฉันจึงแน่ใจว่า ปูนอธิษฐานของคุณยายบุญเรือนนี้ศักดิ์สิทธิ์จริง เพราะได้ลองด้วยตัวเองและให้ผู้อื่นทดลองแล้วได้ผลดี จึงบันทึกไว้เพื่อทราบทั่ว ๆ กัน และจะได้ลองแบ่งปันปูนอธิษฐานของคุณยายบุญเรือนใช้กันต่อไป จะได้เป็นประโยชน์มาก.

ถวิล มิลินทสูต

๓๗. บันทึกของ นางประไพพรรณ แสงกระจ่าง

บ้านเลขที่ ๗๓๕ ริมคลองบางน้ำชน ธนบุรี
วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

ดิฉันเป็นผู้หนึ่งซึ่งคุณแม่บุญเรือนได้เมตตารักษาให้หายจากโรคร้าย คือมะเร็ง จึงขอบันทึกไว้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ดังนี้

ดิฉันรู้สึกเป็นไตแข็ง เป็นก้อนขนาดเท่าผลมะนาวขนาดเขื่องที่เต้านมข้างซ้าย แต่ไม่เจ็บปวดประการใด ต่อมามีอาการอักเสบที่ผิวเนื้อข้างนอกตรงที่เป็น คือมีระไอร้อนวูบ ๆ ถึงกระนั้นดิฉันก็ไม่สู้จะวิตกเดือดร้อนนัก เพราะไม่มีความทรมานเจ็บปวดเลย ชั้นแรกจึงวางใจอยู่ วันหนึ่งดิฉันไปกิจธุระเพื่อพบปะศิษย์เก่าของดิฉันซึ่งเป็นนางพยาบาลอยู่ที่ศิริราช ดิฉันจึงเล่าถึงอาการที่เป็นให้ฟัง เขาตกใจมาก บอกว่าคุณครูถ้าจะเป็นมะเร็งเสียแล้ว และว่าเป็นโรคที่ร้ายแรงมาก จูงมือดิฉันไปให้หมอตรวจทันที หมอตรวจแล้วบอกว่าสงสัย ให้กลับไปประคบน้ำร้อน ๔ วันก่อน ถ้าไม่หายแข็ง ก็จะต้องเจาะเนื้อตรงนั้นไปตรวจ ถ้าเป็นข้างเดียวก็ต้องตัดนมหนึ่งข้าง ถ้ารากของมะเร็งซอนไปถึงอีกข้างหนึ่ง ก็จะต้องตัดนมทั้งสองข้าง แล้วรักษาด้วยการฝังเรเดียมและการฉายแสง ดิฉันฟังแล้วมือเท้าอ่อนทันที ดูจะหมดแรงเสียเดี๋ยวนั้น แต่แล้วกลับมานะว่าจะต้องรักษา แต่ขอรักษาวิธีของโรงพยาบาลเป็นวิธีสุดท้าย.

ดิฉันได้กลับมาประคบน้ำร้อนตามคำสั่งของแพทย์ แต่ก้อนเนื้อแข็งนั้นไม่ยุบไม่อ่อนลง หมดปัญญาไม่ทราบว่าจะทำกันอย่างไร เป็นการบังเอิญคุณพระคุณเจ้าดลใจให้ระลึกถึงคุณแม่บุญเรือนได้ ซึ่งดิฉันเคยมาหาครั้งหนึ่งเมื่อนานมาแล้ว ดิฉัน

และสามีได้มากรายเล่าเรื่องให้คุณแม่ทราบ คุณแม่ได้ตรวจดูและบอกว่าเป็นมะเร็ง แต่อาจจะหาย สั่งดิฉันว่าเมื่อโรงเรียนเลิกแล้วให้ไปทาปูน โดยคุณแม่เป็นผู้ทาให้ทุกวัน ๆ และรับประทานน้ำอธิษฐาน รักษาอยู่มิช้าก็ทุเลา และบัดนี้หายเป็นปกติดีแล้ว ไม่มีก้อนอีกเลย ใช้เวลาทาปูนอยู่ประมาณ ๑๕ วันเท่านั้น สามีของดิฉันธรรมดาเป็นคนหัวสมัย ไม่เชื่อถือสิ่งใดง่าย ๆ ครั้งนี้ยอมรับว่าจริงศักดิ์สิทธิ์ เคารพและเลื่อมใสเป็นที่สุด มักจะเล่าสู่คนอื่นเสมอถึงเกียรติคุณความดีความบริสุทธิ์ของคุณแม่ ที่มีกุศลจิตขจัดความทุกข์คือความเจ็บไข้ของบุคคลทั้งหลาย โดยมิได้มุ่งหวังสิ่งตอบแทนประการใด และมิได้เลือกชั้นวรรณะด้วย ให้การรักษาเหมือนกันเท่ากัน ไม่ว่าจะเป็นใครมาแต่ไหนก็ตาม.

ปูนและน้ำอธิษฐานของคุณแม่นี้ รักษาได้ทุกโรคทุกอย่าง ผู้ใดมีจิตเลื่อมใสเชื่อมั่นย่อมได้ผลอย่างรวดเร็ว นอกจากดิฉันจะรักษาโรคมะเร็งซึ่งหายได้ผลดี ดิฉันซึ่งตามธรรมดาเป็นหืดเสมอ บัดนี้ได้หายเป็นปกติแล้ว ถึงฤดูหนาวจึงไม่ต้องหอบอีก เพราะได้ปูนของคุณแม่บุญเรือนทาคอและหน้าอกแทบทุกคืน ผิวหน้าของดิฉันซึ่งเสียเพราะถูกแดด เนื่องจากต้องฝึกซ้อมการกีฬาให้โรงเรียน ตามหน้าที่ของครูพลศึกษาโรงเรียนศึกษานารี ทำให้ผิวหน้าแห้ง มักจะเป็นจุดรอยด่าง ๆ เสมอนั้น บัดนี้ดีขึ้นเพราะทาปูน ยิ่งกว่านั้นบุตรของดิฉัน เวลาเจ็บไข้ได้ทาปูนให้ ความไข้ก็ลดลง นับเป็นความมหัศจรรย์ที่น่าเลื่อมใสยิ่งนัก ดิฉันขอจดจำพระคุณของคุณแม่บุญเรือนไว้ตลอดชีวิต และพร้อมเสมอที่จะแสดงกตัญญูกตเวทีต่อคุณแม่ผู้มีพระคุณทุกเวลา ปรารถนาอย่างยิ่งที่จะได้ปรนนิบัติรับใช้ ข้อความทั้งหลายที่ได้บันทึกนี้ ดิฉันได้บันทึกด้วยความสัตย์จริงทุกประการ.

ประไพพรรณ แสงกระจ่าง

๓๘. บันทึกของ นางจำรัส สิงหเสนี

ดิฉันอยู่บ้านเลขที่ ๕๐๔/๑ ตำบลจักรวรรดิ ได้มารู้จักคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เพราะเดิมดิฉันป่วยเป็นโรคเบาหวาน ได้ไปฉีดยาที่วิทยาศรม แล้วคุณหมอเพลินได้แนะนำให้ไปหาคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ เพราะท่านเคยรักษาโรคเบาหวานหาย ดิฉันจึงให้คุณนายชมโชคพามา เมื่อพบคุณแม่บุญเรือนแล้ว คุณแม่แนะนำว่าให้ตั้งน้ำอธิษฐานเอาเองที่บ้าน และทาปูนอธิษฐานด้วย แต่ในคราวนี้คุณแม่ก็ช่วยจับเส้นให้บ้าง แต่ก็ยังสู้อธิษฐานไม่ได้เพราะครั้งหนึ่งดิฉันป่วยเป็นบิดมา ๔ วัน รับประทานยาไม่หายแล้วไปหาคุณแม่ พออยู่สักครู่หนึ่งตั้งใจจะลากลับ เพราะปวดท้องไม่ค่อยสบาย แต่คุณแม่ไม่ยอมให้กลับ และได้อธิษฐานน้ำให้รับประทานหนึ่งแก้ว พอรับประทานไปแล้วก็หายปวดท้องโดยทันที กลับไปบ้านก็ไม่เป็นอีก และบิดก็หายไปเลย ดิฉันจึงได้เพียรมาหาคุณแม่บ่อยครั้งขึ้น คุณแม่ก็ให้หัดทำสมาธิลืมตา ให้เจตนาวิรัติ ถือศีล รับอพรหม และดิฉันก็ยังเผลอพูดเล่นอยู่เรื่อย คุณแม่บอกว่าการพูดเล่นอย่างนั้นทำให้ศีลไม่บริสุทธิ์ ต้องมีอธิษฐานในการพูด และให้แผ่เมตตาตัวเอง เพราะโกรธให้เขา ก็เท่ากับโกรธให้เราเอง ให้ทำสมาธิให้มั่น ให้พิจารณาความไม่เที่ยงของสังขาร ตั้งแต่นั้นดิฉันก็ได้พยายามปฏิบัติใจเรื่อย ๆ มา ต่อมามีคนมาลอบวางเพลิงที่บ้านดิฉันในเวลาประมาณตี ๒ ไฟลุกมากแต่ดับได้ ในฐานะที่ดิฉันเป็นเจ้าของบ้าน เจ้าหน้าที่จึงมาเชิญตัวดิฉันไปโรงพัก เมื่อไต่สวนเสร็จแล้วเขาก็กักตัวเอาไว้ที่โรงพัก เพื่อจะสอบสวนเอาตัวผู้วางเพลิง แต่เมื่อดิฉันถูกกักตัวโดยไม่มีความผิดดังนั้น จึงทำให้ดิฉันโกรธ โมโหใหญ่ เลยขอประกันตัว เจ้าหน้าที่เขาก็ไม่ยอม เอาหน้าโฉนดมาให้ตั้งหลายแผ่นเขาก็ไม่ยอมให้ประกันอีก ดิฉันยิ่งโกรธหนักขึ้น แต่เคราะห์ดีดิฉันระลึกถึงคำสอนของคุณแม่ขึ้นมาได้ จึงพิจารณาไปว่า พระสีเสาท่านเป็นถึงพระมหากษัตริย์ คนอื่นเขายังเห็นว่ามงกุฎเป็นกขาย เห็น

พระขรรค์เป็นเคียว เห็นเพชรนิลจินดาเป็นเมล็ดผัก และพากันแย่งเอาหมด ในที่สุดจึงได้ไปอาศัยอยู่ในวัด แล้วต้มน้ำกรักย้อมผ้าให้พระ เขากลับเห็นผ้าเหลืองนั้นเป็นไส้วัวไส้ควาย เขาก็ทุบตีเอา เพราะวัวควายเขาหาย แล้วนับประสาอะไรกับเรา เมื่อถึงคราวเคราะห์มันก็เป็นไป คุณแม่สั่งว่า ถ้าเราโกรธให้ใครก็คือโกรธให้ตัวเราเอง แล้วใจก็ไม่สบายเป็นทุกข์ พอคิดได้ดังนี้ใจของดิฉันก็สบายปลอดโปร่งขึ้น เพราะได้เห็นภาพในห้องขังมีทั้งหญิงทั้งชาย มิใช่จะมีแต่เราคนเดียว เมื่อดิฉันได้เห็นความจริงมากขึ้นดังนี้ จิตใจของดิฉันก็หายเดือดและกลายเป็นเย็น ทั้งเป็นคนไม่มีโมโหมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ต่อจากวันนั้นมา ดิฉันก็ได้ป่วยเป็นไข้มานอนตัวสั่นอยู่หลังบ้านคุณแม่ คุณแม่ว่าไม่ได้เป็นอะไร ไม่ได้เป็นไข้ ทั้ง ๆ ที่ตัวดิฉันกำลังสั่นและคลุมผ้าห่มอยู่ แล้วคุณแม่บอกว่า "ให้ลุกขึ้นมานี่" ดิฉันก็ลุกขึ้นไปหาคุณแม่ซึ่งอยู่ไกลประมาณ ๒ วาเศษ เมื่อถึงคุณแม่ อาการที่ดิฉันเป็นไข้อยู่นั้นได้หายไปอย่างกับปลิดทิ้ง อาการอะไร ๆ ที่ไม่สบายก็มิได้เกิดแก่ดิฉันอีกเลย ตั้งแต่วันนั้นมาจนถึงกระทั่งบัดนี้ เพราะดิฉันได้มีความรู้สึกสบายทั้งจิตใจและร่างกาย กระทั่งครอบครัวและบุตรสาวบุตรเขยเกิดนิยมนับถือในปูนอธิษฐานของคุณแม่ทุกคน ถ้าหากทาเวลาใดก็เห็นผลทันทีทุกครั้ง และเพราะความเชื่อมั่นในคุณแม่ จึงทำให้ดิฉันตลอดจนลูกหลานครอบครัวเป็นสุขสบายทั่วกันทุกคน ดิฉันจึงได้ทำบันทึกนี้ไว้เพื่อเป็นพยานแห่งความจริง เพราะการใช้ปูนก็เป็นการง่าย และราคาก็ไม่แพงสักเท่าไร แต่ได้ประโยชน์เกินค่า "ทาก็ง่าย หายก็เร็ว."

จำรัส สิงหเสนี

๓๙. บันทึกของ นางบุญมี ราชาเทวะอักษร

ดิฉันนางบุญมี ราชาเทวะอักษร อยู่บ้านประตูน้ำสระประทุม หลังตลาดเฉลิมโลก ป่วยเป็นโรคหัวใจอ่อน โลหิตจาง โรคเส้นประสาท มีความหวาดกลัวอยู่เสมอ อยู่คนเดียวไม่ได้ จิตใจไม่ปกติ ปวดต้นคอเหมือนจะหักออกไป เป็นมา

ประมาณ ๗–๘ ปี ต้องหาหมอมานวดเดือนหนึ่งประมาณ ๔–๕–๖ ครั้งก็ไม่ค่อยทุเลา ต่อมาได้ทราบข่าวว่าคุณแม่บุญเรือนได้รักษาโรคโดยวิธีให้ปูนทาและน้ำอธิษฐานดิฉันจึงได้มาหาท่าน และได้ปูนไปทา ๕ วันก็หายเป็นปกติไปไหนได้คนเดียวและอยู่คนเดียวก็ได้ โดยไม่ต้องใช้ยาอื่นเลย จึงได้บันทึกไว้ให้ทราบทั่วกัน.

นางบุญมี ราชาเทวะอักษร

๔๐. บันทึกของ นายงั่น แซ่เอี๊ยะ

ที่ตลาดหนองกุ้ง หมู่ ๑๐ อ. น้ำพอง

วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๔

กราบเรียนคุณป้าบุญเรือนที่เคารพอย่างสูง

ด้วยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ ปลายปี ผมเริ่มเป็นโรคหัวใจอ่อน และบางครั้งถึงแก่เสียสติมิรู้สึกตัว และยังแถมศีรษะบวมทั้งศีรษะ ผมพยายามรักษาทั้งยาจีน ไทย ฝรั่ง ตั้งหลายจังหวัด อาการป่วยดังเก่าก็คงเป็นตามเดิม มิหายแต่อย่างใดครั้นเมื่อ ๕–๖ เดือนก่อนผมได้พบกับคุณปลั่งที่อุดรธานี แนะนำให้มาหาคุณไสวที่ร้านจักรซิงเกอร์ หลังจากแจ้งอาการป่วยให้คุณไสวทราบแล้ว คุณไสวได้แนะนำผมมาหาคุณป้าอีกครั้งหนึ่ง ครั้นแล้วผมได้รับความกรุณาเมตตาจากคุณป้าเป็นอย่างดี เมื่อผม ได้รับน้ำอธิษฐานของคุณป้าที่แนะนำไปรับทานและทาศีรษะประมาณ ๒๐ กว่าวันอาการป่วยดังกล่าวได้หายเสมือนปลิดทิ้งตราบถึงทุกวันนี้ เป็นเวลา ๔–๕ เดือนแล้วศีรษะที่บวมเหมือนแข็งก็แข็งตามเดิม และหัวใจอ่อนก็หายเป็นปกติ ซึ่งผมได้พยายามจะตอบแทนคุณของคุณป้าๆ ก็มิยอมรับอะไรจากผม ผมรู้สึกเป็นหนี้พระคุณของคุณป้าอย่างยิ่ง.

สุดท้ายนี้ ขอให้พระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในโลกจงดลบันดาลให้คุณป้า จงประสบแต่ความสุขความเจริญชั่วกาลนาน.

ด้วยความเคารพอย่างสูง

นายงั่น แซ่เอี๊ยะ

๔๑. บันทึกของ นายสมบูรณ์ สุพรรณบรรจง

บ้านเลขที่ ๑๑๕๓ ตรอกข่วงเมรุ เชียงใหม่
วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

ข้าพเจ้า นายสมบูรณ์ สุพรรณบรรจง ได้ป่วยเป็นโรคหัวใจสั่น นอนไม่ใคร่ได้ มีอาการสดุ้งตกใจ เกี่ยวกับโรคเส้นประสาท ความทรงจำเสื่อมทรามไปมาก แต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้ไปนอนพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสวนดอกได้เดือนเศษจึงกลับมา ต่อแต่นั้นมา อาการป่วยก็ไม่ค่อยหายสนิทดี ไปทำงานได้ชั่วคราวก็เจ็บป่วยออด ๆ แอด ๆ เรื่อยมา ถึง พ.ศ. ๒๔๙๓ ก็ต้องไปนอนโรงพยาบาลอีกได้เดือนเศษ จึงได้ออกจากโรงพยาบาลมา และได้ไปทำงานเป็นปกติ ต่อมาถึงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ หลังจากได้ไปตรวจงานของบริษัทกลับมาแล้ว ก็เกิดอาการปวดท้อง เสียวท้องเป็นกำลัง เวลาจะลุกขึ้นอุจจาระก็ไหลไม่หยุด หน้ามืดใจสั่นต้องนอนอยู่กับที่จนเท้าชา ได้เรียกนายแพทย์มาพยาบาล หมอแจ้งว่ากะเพาะอาหารและลำไส้อักเสบ ประสาทส่วนย่อยไม่ดี ปวดปลายเท้าเดินไม่ได้ ได้รักษาพยาบาลกับนายแพทย์เรื่อยมา อาการก็ไม่ค่อยทุเลา นอนป่วยอยู่ ๒๐ กว่าวันต่อมาถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ น้าหล้า ศักดาธรได้กลับจากกรุงเทพฯ ได้ทราบว่าข้าพเจ้าป่วย วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ น้าหล้า ศักดาธร จึงได้กรุณาไปเยี่ยม เมื่อเห็นอาการป่วยของข้าพเจ้าแล้ว จึงสั่งให้หยุดไม่ให้รับประทานยาของนายแพทย์ที่ให้ไว้ต่อไป และได้กรุณาให้ใช้ปูนอธิษฐานของคุณแม่บุญเรือนทาหน้าอก ตลอดถึงท้องน้อยทุก ๆ วัน และให้ทาที่ปวดเป็นประจำ วันละ ๑ ครั้งและให้ไพลฝนกับน้ำอธิษฐานกินวันละ ๓ ครั้ง ตั้งน้ำอธิษฐานระลึกถึงคุณแม่บุญเรือนทุก ๆ วันเสาร์ เวลา ๘.๐๐ น. ถึงวันอาทิตย์เช้า เวลา ๘.๐๐ น. จึงจะเอากินได้ ข้าพเจ้าเชื่อฟัง

และได้ปฏิบัติตาม แต่วันนั้นมาอาการป่วยของข้าพเจ้าก็ทุเลาลงลุกเดินเหินได้ ไม่มีอาการปวดเสียวท้องและปลายเท้า จึงได้ไปทำงานได้เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ทั้งนี้ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นหนี้บุญคุณของน้าหล้า ศักดาธร ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการเจ็บป่วยของข้าพเจ้าครั้งนี้เป็นอย่างสูง จึงขอเรียนยืนยันความสัตย์จริง ตามถ้อยคำดังกล่าวข้างต้น.

โดยความเคารพนับถืออย่างสูง

สมบูรณ์ สุพรรณบรรจง

๕๒. บันทึกของ นางกี่ เวชสุทัศน์

นางกี่ เวชสุทัศน์ ที่อยู่ ถนนอุรุพงษ์ ซอย ๓ บ้านเลขที่ ๑๔๙ ป่วยเป็นโรคปวดตามเข่า ตามแขน และมึนงงที่ศีรษะด้วย ได้ใช้ยาลม ยานัดถุ์ก็ไม่หาย พอทุเลาไปได้ ได้ทราบจากแม่ชีทองดี ที่วัดเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เล่าให้ฟังว่า ได้มาหาคุณแม่บุญเรือนที่โรงพิมพ์วิบูลกิจ ก็ได้มาหาจนพบปะ และได้ขอน้ำกับปูนอธิษฐานไปใช้ และได้นำไปหาเพียง ๒ ถึง ๓ วัน ก็หายปวดเมื่อยเป็นปกติ ร่างกายก็แข็งแรงเดินได้ไกล ๆ และปีนี้อายุได้ ๗๑ ปีแล้ว ได้มาขอปูนและน้ำอธิษฐานอีก เพื่อนำไปให้น้าที่มีอายุ ๘๐ ปีแล้ว ซึ่งอยู่ที่บางคล้า ฉันเห็นว่ามีประโยชน์ดีมาก จึงได้บันทึกไว้เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนอื่น ๆ ต่อไปในกาลข้างหน้า.

นางกี่

๑๗/๔/๙๕

๔๓. บันทึกของ นางบุญยัง โพธิศรี

ข้าพเจ้าปวดขาไม่สบายปวดร้าวไปทั้งตัว เป็นมาประมาณ ๓ เดือน ได้ขอน้ำกับปูนจากนายสนั่นพี่ชายไปทาและรับประทานน้ำ ๓ วัน โรคนั้นได้หายไปอย่างผิดปกติ กับทำอะไรได้แข็งแรงหายน้ำและทำงานหนักได้ จึงได้บันทึกไว้เพื่อทราบกันต่อ ๆ ไป

นางบุญยัง โพธิศรี (อำเภอพนม)

๔๔. บันทึกของ นางศิริ พูลสวัสดิ์

ข้าพเจ้านางศิริ พูลสวัสดิ์ บ้านเลขที่ ๔๕๐ อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร เป็นโรคอ่อนใจและเหนื่อย เป็นมาประมาณ ๑๐ ปีกว่า ได้มารับรักษาจากคุณแม่บุญเรือน โดยนำเอาน้ำอธิษฐานกับปูนอธิษฐานไปรับประทานและทา บัดนี้โรคนั้นหายเป็นปกติดีแล้ว จึงได้เขียนมาเพื่อทราบเป็นหลักฐาน.

นางศิริ พูลสวัสดิ์

๔๕. บันทึกของ นางละออ ศิริวรรณ

ข้าพเจ้า นางละออ ศิริวรรณ ที่พักป่าไม้เขตต้นครสวรรค์ ได้มาเยี่ยมคุณแม่วันนี้ ได้เห็นบันทึกของบุคคลต่าง ๆ ที่มาหาคุณแม่ให้ช่วยรักษาให้ และได้รับผลดีเป็นที่พอใจแก่บุคคลทุกชั้นนั้น ดิฉันในฐานะที่ปวารณาตัวเป็นลูกของท่านรู้สึกปลาบปลื้มปีติยินดีเป็นอย่างยิ่งในกุศลทานของคุณแม่เป็นอันมาก ตัวดิฉันเอง

เมื่อก่อนนี้ก็เคยเป็นโรคเส้นประสาทอย่างแรง ปวดศีรษะจัดเป็นกำลัง ปวดประสาทจนหวีผมไม่ได้ เป็นมาเกือบปี ได้รับคำแนะนำจากคุณพ่อให้มาหาคุณแม่ที่นี้ ใช้ปูนทาขมับและทานน้ำอธิษฐาน ดิฉันได้ตั้งน้ำทุกวันเสาร์ทานเป็นประจำ เดี๋ยวนี้หายขาดแล้ว ใคร ๆ ได้เห็นทุกคนทักว่ารูปร่างและผิวพรรณดีขึ้นมาก รู้สึกตัวเองว่ายังเป็นผู้มีกุศลดีอยู่ เป็นโรคที่ไม่นึกว่าจะหายขาดได้ก็กลับมาหาย ดิฉันอยู่ถึงปากน้ำโพ ยังดลใจให้มาพบกับคุณแม่เข้าได้ ด้วยความเมตตาจิตของคุณแม่ที่มีต่อดิฉัน จะขอจารึกไว้ไม่มีลืม ขอทุกคนที่ได้มารับการรักษาจงหายเหมือนอย่างดิฉันทุกคน.

นางละออ ศิริวรรณ

๑๙ เม.ย. ๙๔

๔๖. บันทึกของ นางม้วน แซ่โค้ว

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๔๙๕

นางทองม้วน แซ่โค้ว บ้านเลขที่ ๒๗๓ ตำบลบางรัก เป็นโรคเส้นประสาทและหัวใจอ่อน วิงเวียน หน้ามืด ได้รักษาโดยหมอต่าง ๆ และรับยาฝรั่งไทย ก็ไม่หาย เป็นมาประมาณ ๓ ปี พอตกบ่ายปวดศีรษะทุกวัน หัวใจสั่นเหมือนจะขาดเหลือนิดเดียว ทำอะไรไม่ไหว มีคุณป้าคนหนึ่งได้แนะนำให้มาหาคุณแม่บุญเรือน ขอปูนและทาปูนได้ ๑๐ วัน โรคข้าพเจ้าก็หายไปอย่างศักดิ์สิทธิ์ จึงได้บันทึกไว้เพื่อเป็นประโยชน์ และประจักษ์พยาน แก่เพื่อนมนุษย์ที่ป่วยไข้ดังข้าพเจ้า ขอแสดงความขอบพระคุณไว้ในที่นี้ด้วย.

นางทองม้วน แซ่โค้ว

๔๗. บันทึกของ นางแถม อยู่หลาย

ดิฉันป่วยเป็นโรคท้องใหญ่มาประมาณ ๔ เดือน และมีไข้เป็นบางเวลา ได้รักษามามากโดยหมอต่าง ๆ แต่ก็ไม่หาย หมอวิฑูรโรงพยาบาลหลวงพ่อชินราชที่จังหวัดพิษณุโลก ได้แนะนำให้ทำการผ่าตัด และหมอไม่รับรองว่าจะรอดชีวิตหรือไม่ จึงไม่ยอมให้หมอทำการผ่าตัด คุณถนอมชาวกรุงเทพ ฯ ได้จดใบตั้งน้ำอธิษฐานมาให้น้องสาวดิฉันที่พระบาท สระบุรี เมื่อดิฉันได้ทราบเรื่อง จึงได้ทำการตั้งน้ำอธิษฐานในวันเสาร์ และก็ได้รับประทานน้ำ ในวันอาทิตย์ จนถึงวันพฤหัสบดี ท้องก็ยุบเป็นปกติ จึงได้เข้ามากรุงเทพ ฯ โดยให้คุณถนอมนำมาหาคุณป้าบุญเรือนในวันอาทิตย์ที่ ๒ เมษายน ๒๔๙๔ ดิฉันชื่อแถม อยู่บ้านใหม่จังหวัดพิษณุโลก.

นางแถม อยู่หลาย

๔๘. บันทึกของ น.ต. สร สาตราภัย

ด้วยกระผม น.ต. สร สาตราภัย อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๕ ซอยแสงจันทร์ ยานนาวา เคยเป็นหวัดติดต่อกันมาเป็นเวลา ๔–๕ ปี และเป็นหนักมาก ๆ ถึงกับน้ำมูกไหล จาม ไอ และอ่อนแอประมาณ ๒–๓ เดือน ตลอดเวลาได้รับประทานยาและฉีดยา เช่นนายแพทย์แนะนำก็ไม่ค่อยทุเลา ต่อมาคุณป้าบุญเรือนได้กรุณาให้ปูนอธิษฐานไปให้ทา เพียงคืนเดียวก็รู้สึกสบายขึ้นมาก พร้อมทั้งกายและจิตใจ จึงนับเป็นบุญคุณอันยิ่งใหญ่ ฉะนั้นจึงขอแสดงความกตัญญูระลึกคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

น.ต. สร สาตราภัย

๔๙. บันทึกของ น.ส. ผิว พู่หอมเจริญ

นางสาวผิว พู่หอมเจริญ ป่วยมา ๒๐ กว่าปี ครั้งแรกป่วยกะเสาะกะแสะเรื่อยมา ทานอาหารไม่ได้ ครั้งหลังบวมตามขาแขน ต่อมาบวมทั้งตัว ครั้งหลังสุดหมดกำลังไปไหนมาไหนไม่ได้ คุณแม่ได้มาขอน้ำอธิษฐานและปูนไปให้ทา เมื่อทาก็ยุบบวม บวมอีกทาอีก ก็ยุบอีก จนกระทั่งมีแรงเดินไปไหนมาไหนได้ พอเดินก็บวมอีก ก็ทาอีก จนกระทั่งไม่บวม ส่วนจิตใจ กำลังใจดีผิดปกติ จนมาหาคุณแม่ที่กรุงเทพ ฯ ได้ จึงได้ให้บันทึกเพื่อเป็นหลักฐาน และเพื่อมนุษย์ด้วยกัน (ที่อยู่ คลอง ๖ วา สายกลาง ผู้ใหญ่บ้านเหงี่ยม หมู่ที่ ๔ อำเภอลำลูกกา.)

นางสาวผิว พู่หอมเจริญ

๕๐. บันทึกของ นายต่อม ผลิผลเกิด

กระผมนายต่อม ผลิผลเกิด บ้านอยู่ที่ตำบลบางคอแหลม เลขบ้าน ๕๘ ได้ป่วยเป็นไข้ มีอาการปวดในศีรษะและร่างกายมาก ได้หาซื้อยามารับประทานก็ไม่ทุเลา ต่อมาได้มาขอน้ำอธิษฐานจากคุณแม่บุญเรือน ไปรับประทานประมาณ ๗--๘ วัน อาการไข้ก็หายเป็นปลิดทิ้งเป็นปกติดังเดิม กระผมจึงขอยืนยันไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณคุณแม่บุญเรือนด้วยความเคารพอย่างสูง.

ต่อม ผลิผลเกิด

๕๑. บันทึกของ นางสวัสดิ์ แซ่เตีย

ข้าพเจ้านางสวัสดิ์ แซ่เตีย หลังตลาดน้อย เลขบ้าน ๘๐๙ ได้ป่วยเป็นโรคหืด ไอ ปวดหลัง กินข้าวไม่ค่อยได้ นอนไม่ค่อยหลับ เป็นมาประมาณ ๔ เดือนเศษ ได้ไปหาหมอแผนปัจจุบัน ฉีดยาที่ห้างเบอร์ลิน ที่มิชชั่นพยาบาล วัดโคก ที่วิทยาศรม หัวลำโพง และไปหาหมอจีน บ้านหมอ ทานยาหม้อก็ไม่หาย จึงได้มาหาคุณแม่บุญเรือน และได้นำปูนมาให้อธิษฐาน และได้นำไปทาได้ ๓ วันก็หายหอบ แต่หลังยังไม่หายปวด แล้วก็ทาต่อ ๆ มา หลังเลยหายปวดและทานอาหารได้ ใจสบายมาก จึงได้บันทึกไว้เป็นที่ระลึกแก่ท่านทั้งหลาย ขอให้ท่านที่มาหาคุณแม่บุญเรือนจงหายเหมือนฉัน.

นางสวัสดิ์ แซ่เตีย

๕๒. บันทึกของ นางแถม โชติวิสุทธิ์

ข้าพเจ้านางแถม โชติวิสุทธิ์ อายุ ๔๔ ปี อยู่บ้านเจ้าพระยามหิธร ซังฮี้ อำเภอดุสิต จ.ว. พระนคร ป่วยเป็นฝีที่ขาอ่อนด้านในข้างซ้าย เป็นที่เส้น รูปไข่ แข็งมาก โตประมาณเท่าฟองไข่ห่านปวดมากถูกไม่ได้ เดินไม่ถนัด ได้มาหาคุณแม่บุญเรือน ได้ปูนอธิษฐานไปทากับน้ำอธิษฐานไปรับประทาน หลังจากทาปูนได้ประมาณ ๓ วัน อาการปวดได้ทุเลาลงมาก และได้ทาเรื่อยมาจนได้ประมาณ ๑๐ วัน รู้สึกก้อนแข็งนั้นยุบแห้งไป ประมาณ ๒๐ วันอาการปวดหายเป็นปกติ ก้อนแข็งยุบหายไปเป็นเนื้อธรรมดา และมีเม็ดผื่นเล็ก ๆ ขึ้นมาบนผิวหนังบริเวณนั้น และมีอาการคันเล็กน้อย เวลานี้ข้าพเจ้ารู้สึกหายเป็นปกติดีแล้ว จึงได้มาบันทึกไว้เพื่อให้ท่านทั้งหลายทราบว่า เป็นโรคอย่างข้าพเจ้านี้ก็หายได้อย่างศักดิ์สิทธิ์ โดยการใช้ปูนทาและรับประทานน้ำอธิษฐาน

แถม โชติวิสุทธิ์

๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๔

๕๓. บันทึกของ นายสมชาย ปรีชาชาติ

ข้าพเจ้านายสมชาย ปรีชาชาติ อยู่บ้านเลขที่ ๑๓๖๑ ป. ถนนประชาธิปก ธนบุรี ได้ถูกลูกขนไก่ที่ตาเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้ไปรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช หมอทำการเจาะถึงสามครั้งแต่ก็ยังไม่เห็น เพราะเลือดยังมีอยู่ในตา ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้ไปหาหมอรักษาตาชาวเยอรมัน หมอบอกว่าทำไม่ได้ เพราะอาจเป็นอันตราย ต่อเมื่อมาหาคุณยาย คุณยายให้ทาปูนทาไพลและกินน้ำอธิษฐาน ขณะนี้ตาเห็นขึ้นแล้ว เมื่อก่อนนี้เป็นโรคเส้นประสาทกลัว นอนคนเดียวไม่ได้ แต่เมื่อทาปูนแล้วก็หายกลัว และตกใจก็หายด้วย

สมชาย ปรีชาชาติ

๑๘ พ.ย. ๒๔๙๔

๕๔. บันทึกของ ด.ญ. สละ วงษ์พจจาณี

วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๕

เด็กหญิงสละ วงษ์พจจาณี อยู่ที่อยุธยา มารดาหนูเป็นหืด หนูก็เลยเป็นโรคหืดติดมารดาตั้งแต่เล็ก มาจนย่างขึ้น ๑๐ ขวบ หนูก็เลยเป็นมากขึ้น ถึงกับทำอะไรไม่ได้ มีอาการหอบและเป็นไข้ไม่ค่อยเว้นแต่ละเดือน ต่อมาลุงน้อมสงสารหนูก็เลยพามาให้ที่บ้านคุณพี่หลังวัดพิชัยญาติ หนูอยู่กับคุณได้ ๕ ปี อาการก็ยิ่งมากขึ้น ทำอะไรไม่ไหวเลย แม้แต่ตักน้ำสักนิดเดียวก็ไม่ได้ คุณผู้หญิงสงสารได้พาหนูไปหาคุณยายหมอ (พึ่มา) คุณยายหมอได้เอ็ดตะโรลั่น ว่าพามาทำไมกัน ให้เด็กผอม ๆ อุ้มแตงโมมาไม่เอา เอาไป หนูเลยตกใจกลัว ไปนั่งที่บันไดหลังบ้าน ความไม่มีแรงของหนู ถือแตงโมก็เลยพลัดตกแตก ใจยิ่งไม่ดีอยู่แล้ว โดยคุณยายเอ็ดหนูยิ่งกลัวใหญ่ ไล่ให้หนูกลับ หนูก็เลยไปรอคุณที่หลังบ้าน (พอหนูกลับมาบ้าน)

คุณยายหมอได้สั่งคุณไว้ว่าให้ทาปูนตามหน้าอกและชายโครงวันละครั้ง ให้ทามาก ๆ หนูทาได้ประมาณสักครึ่งเดือนอาการก็ดีขึ้น หนูได้หายอย่างเด็ดขาดตั้ง ๙ เดือนเศษ และอ้วนขึ้นผิดปกติ และแข็งแรงมากกว่าเก่าหลายสิบเท่า ปีนี้หนูไม่ต้องหยุดโรงเรียนเลย เมื่อก่อนนี้หนูไปเรียนไม่ได้ จนหนูโตเท่านี้ยังอยู่เพียงชั้นประถมปีที่ ๓ เท่านั้น เพราะเรียนไม่ได้ มักไม่สบายเสียเรื่อย เดี๋ยวนี้หนูหายเด็ดขาดแล้ว.

ด้วยความเคารพอย่างสูงสุด

ด.ญ. สละ วงษ์พจฉาณี

๙๕. บันทึกของ นางชู ชูสกุล

ข้าพเจ้านางชู ชูสกุล อยู่ตำบลนาเริง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ได้ปวดที่หัวไหล่ แขนซ้ายยกไม่ขึ้นประมาณ ๔ เดือน ได้ไปรักษาที่วัดสามปลื้ม พระท่านรักษาโดยวิธีรดน้ำมนต์ให้ ยังไม่ทุเลา ยิ่งรดก็ยิ่งปวด จึงไปรักษาที่ศิริราช โดยวิธีอบไฟฟ้าใช้ยางวางบนแขน ประมาณ ๔๐ ครั้ง และรับประทานยาควบกันไป ก็ยังไม่หาย จึงได้มาหาคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม พอมาถึงยังไม่ทันได้พูดคุยอะไรกัน เพียงแต่บอกว่าปวดแขนและยกแขนไม่ขึ้น คุณแม่ก็เอ็ดตะโรลั่นบอกว่ายกขึ้นสูง ๆ ดิฉันก็ตกใจกลัว ยกไปตามคำสั่ง รู้สึกเบาหวิวเลยยกขึ้นได้สูง ตามปกติยกไม่ขึ้นเลย เดี๋ยวนี้ยกขึ้นได้ตามปกติดีแล้ว ไม่มีอาการปวดอีกเลย เพราะคำพูดจริงของคุณแม่บุญเรือน และได้ทาปูนของคุณแม่ท่านทุกวัน และรับประทานไพลน้ำอธิษฐานตั้งแต่วันที่ ๑๙ มิถุนายน ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ประมาณ ๑๑ วันก็หายเป็นปกติ ใจคอก็ชุ่มชื่นรู้สึกสบายดีมาก จึงได้บันทึกไว้ด้วยความเคารพและนับถืออย่างสูง.

นางชู ชูสกุล

๓๐ มิถุนายน ๒๔๙๕

๕๖. บันทึกของ คุณหญิงประหยัด สุนทรเวช แพทย์พงษา

วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๕

บุตรีของดิฉันป่วยเป็นฝีลำเสาที่ขา มีอาการปวดแทบจะเดินไปโรงเรียนไม่ได้ ต่อมาวันที่ ๑๐ มกราคม ดิฉันพามาหาคุณหมอบุญเรือน คุณหมอใช้ปูนอธิษฐานทาทุกวันหายปวด ประมาณ ๑ อาทิตย์ คุณหมอบอกดิฉันว่า ฝีนี้ต้องให้แตก ถ้าไม่แตกหนองจะเข้าไปในเส้น ขาจะลีบเสีย วันนั้นคุณหมอใช้ปูนทาบอกว่า ทนแสบสักหน่อย รุ่งขึ้นฝีก็แตกมีหนองไหล จึงใช้ขี้ผึ้งปิดฝีดูดหนองทุกวัน บัดนี้ฝีหายเดินได้เป็นปกติเช่นเดิม จึงเรียนมาให้ทราบ

เมื่อประมาณเดือนกุมภาพันธ์ปี ๙๕ มีหญิงผู้หนึ่งอายุประมาณ ๕๐ ปี ไม่ทราบชื่อมากับหลานชาย บ้านอยู่ทางถนนเพ็ชรบุรี มาหาคุณหมอบุญเรือนในตอนบ่ายได้ถามคุณหมอว่า จะมียาหม้อหรือยาทาสำหรับรักษาโรคแขนขัดบ้างไหม แขนขัดยกไม่ขึ้นมาหลายเดือนแล้ว คุณหมอบอกว่า ไม่มีอะไรจะให้รักษา และไปข้างหลังบ้านทาปูนให้คนอื่น แล้วจึงเรียกหญิงที่ยกแขนไม่ขึ้นว่า "แม่คนนั้นเข้ามานี่แน่ะ จะทาปูนให้เป็นตัวอย่าง" หญิงคนนั้นก็เข้าไปให้ทา คุณหมอทาปูนแล้วก็บอกให้ยกแขนขึ้น หญิงผู้นั้นก็ยกขึ้นได้ แกว่งแขนได้รอบ ๆ และยังมาอวดดิฉันซึ่งยังคงนั่งอยู่ข้างนอกว่าหายดีแล้ว.

ได้เห็นอีกรายหนึ่ง เมื่อประมาณต้นเดือนสิงหาคมศกนี้ (๙๕) เป็นหญิงมากับลูกสาว ๒ คน แขนยกไม่ขึ้นเช่นเดียวกัน หลังจากทาปูนแล้วก็ยกได้คล่องเหมือนรายแรก.

ด้วยความเคารพ

ประหยัด

๕๗. บันทึกของ นางสมหมาย เตวิทย์

วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๙๔

ดิฉัน นางสมหมาย เตวิทย์ อยู่บ้านเลขที่ ๔๗๖ ซอยสวนพลู ถนนสาธร ตำบลมหาเมฆ อำเภอยานนาวา จังหวัดพระนคร.

เมื่อประมาณ ๕—๖ เดือนมานี้ ดิฉันได้มีอาการเจ็บศีรษะจะเอี้ยวไปข้างใดไม่ได้ มีอาการเสียวใจเจ็บจนนอนไม่ค่อยหลับ และรับประทานอาหารไม่ค่อยได้ และรู้สึกร่างกายทรุดโทรม ได้ไปตรวจที่โรงพยาบาลศิริราช ได้เอ็กซเรย์กระดูกก็ไม่พบโรคอะไร ทางแพทย์สงสัยขอให้อยู่อีก ก็ไม่พบโรค ครั้งสุดท้ายหมอชำนาญกระดูกทางโรงพยาบาล ได้ขอให้เอ็กซเรย์ปอดอีกครั้งหนึ่งก็ไม่พบโรคอะไรเลย ลงท้ายหมอทางโรงพยาบาลว่าหินปูนเกาะ แต่ดิฉันได้หายเพราะคุณน้าบุญเรือนผู้มีวาจาสิทธิ์ และทาปูนของท่านเพียงสิ่งเดียวทาเพียง ๓ ครั้งก็รู้สึกทุเลาขึ้นเรื่อย ประมาณ ๑๕ วันก็หายเป็นปกติ ดิฉันรู้สึกขอบพระคุณคุณน้าบุญเรือนอย่างสูงสุด.

นางสมหมาย เตวิทย์

๕๘. บันทึกของ นางบุญศรี กระแสชัย

วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

ข้าพเจ้านางบุญศรี กระแสชัย อยู่เหนือวัดเกษ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เลขบ้าน ๑๔๓ เป็นโรคปวดขานั่งสวดมนต์พับเพียบไม่ได้ เพราะมีอาการปวดตั้งแต่ต้นขาถึงปลายเท้า เพียงแต่จะว่านะโมก็ไม่จบ เนื่องจากมีอาการปวด ต้องนั่งถัดแทนการเดิน ดิฉันได้ทราบข่าวจากนางสาวสมบูรณ์ เทียนศิริ ว่าคุณแม่บุญเรือนได้มาพักอยู่ที่วัดเจดีย์หลวง

ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๙๕ ดิฉันจึงได้ขึ้นรถสามล้อไปหาคุณแม่บุญเรือน ตอนลงจากรถสามล้อที่วัดเจดีย์หลวง เพื่อเข้ามาบ้านพักของคุณแม่บุญเรือน พอลง

จากรถสามล้อที่วัดเจดีย์หลวง ก็ต้องมีคนคอยจูง เพียงบันไดสามขั้นดิฉันก็ต้องคลานขึ้น ระหว่างเมื่อได้ขึ้นบนบ้านแล้ว ดิฉันก็นั่งพับเพียบไม่ได้ ต้องชันเข่าอยู่ ดิฉันได้นำปูนกับไพลมาให้คุณแม่บุญเรือนอธิษฐาน แต่คุณแม่บุญเรือนยังไม่ยอมอธิษฐานให้แล้วให้ดิฉันรับประทานอาหารเสียก่อน เวลานั่งรับประทานอาหาร ดิฉันก็ต้องนั่งขัดสมาธิรับประทานอาหารและก็บ่นว่าปวด แต่คุณแม่บุญเรือนบอกว่าไม่ให้พูด ให้นึกว่าหายเงียบ ๆ พอดิฉันอิ่มแล้ว ก็ต้องคลานออกไปนั่งที่นอกชาน พอนั่งเรียบร้อยแล้วก็หายปวด ตอนที่ดิฉันจะกลับบ้านก็ไม่ต้องคลานและเดินลงบันไดได้คนเดียว โดยมิได้มีใครจูงเหมือนดังขาขึ้นมาบนบ้าน เมื่อกลับถึงบ้านแล้วก็ไม่ต้องคลานหรือถัดอีก เวลากลางคืนก็ไม่มีอาการปวดอีกเลย นอนหลับคืนยังรุ่ง เมื่อก่อนนั้นฉีดยาหลายเข็มก็ไม่หายปวด ได้พยายามหาหมอมารักษาตั้งเจ็ดหมอแล้วก็ไม่หาย แต่มาหายกับคุณแม่บุญเรือนนี่แหละ จึงได้มาบันทึกและขอบคุณไว้เป็นที่ระลึกในการหายโรค เพราะพับเพียบก็ได้เดินทางไกลก็ได้.

โดยความเคารพอย่างสูง

นางบุญศรี กระแสชัย

๕๙. บันทึกของ นางแปลก ทองรุ่ง

ดิฉันได้ปวดหัวไหล่มาประมาณปีกว่า ได้พยายามรักษาและนวดประคบก็ไม่หาย กระดูกกระดิกก็ปวดยกแขนขึ้นไม่ได้ จึงได้ไปหาหมอ หมอบอกว่ารักษาไม่หาย ยิ่งกว่านั้นยังได้พูดประชดอีกว่า ให้หมอเทวดาก็รักษาไม่หาย ดิฉันมีความน้อยใจ ก็พยายามสืบหาหมอใหม่จนมีคนบอกให้ว่า คุณแม่บุญเรือนรักษาได้โดยการอธิษฐาน แล้วก็มีคนเขาพามาหาครั้งหนึ่ง แต่ไม่พบท่านดิฉันจึงกลับ ต่อมาก็พยายามไปหาท่านอีกจึงพบท่าน ก็เล่าให้ท่านฟังว่า ปวดแขนยกไม่ขึ้น ท่านบอกให้ยกขึ้น ยกขึ้น ดิฉันเถียงท่านว่า ยกไม่ขึ้น ท่านจึงเอ็ดตะโรขึ้นว่า ยกขึ้น!

ยกขึ้น! ดิฉันก็ยกตามก็ยกขึ้นได้จริง ๆ แล้วท่านยังสั่งอีกว่า ไม่ให้ปวด! ไม่ให้ปวด! และสั่งให้ยกขึ้นยกลงเป็นหลายหนก็ไม่ปวด นับแต่วันนั้นมาก็ยกขึ้นได้ และได้ทาปูนตั้งน้ำอธิษฐานรับประทาน ต่อมาก็หายเป็นปกติภายในสองสามวันเท่านั้น ดิฉันรู้สึกซาบซึ้งในคุณธรรมและเมตตาจิตของท่านอยู่เสมอ ทั้งเงินทองก็มิได้เสียเลยแม้แต่บาทเดียว

ฉะนั้น ดิฉันจึงได้บันทึกไว้เป็นที่ระลึกในการที่ท่านพูดจริงและสั่งให้ทำ และทำตามก็เกิดผลจริงแก่ตัวของดิฉัน เพื่อเป็นอนุสรณ์ในการหายโรคของดิฉัน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ทราบและปฏิบัติตาม จะได้หายโรคเหมือนกับดิฉันด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) แปลก **ทองรุ่ง**

บางลำภู พระนคร

๖๐. บันทึกของ นางเหลี่ยม ไววานะ

นางเหลี่ยม ไววานะ ที่อยู่ตรอกสุเหร่าเก่า ได้ป่วยเป็นโรคขาแข็งเดินไม่ค่อยได้เพราะหัวเข่างอไม่ได้ มีอาการปวดมาก ได้เป็นมาประมาณเดือนเศษ ไปหาหมอต่าง ๆ และได้ฉีดยาก็ไม่หาย ได้ทราบข่าวจากคนที่ซอยกันที่สีลม พอดีเขากำลังจะมาหาคุณแม่บุญเรือนมีคนแน่นบ้าน นั่งเหยียดขาไปทางคุณแม่ คุณแม่บอกว่าต้องมีศรัทธาความเชื่อว่าอะไรว่าตามกัน พอคุณแม่บอกให้ลุกขึ้น ก็ลุกขึ้นได้ทีเดียวโดยไม่รู้ตัว คุณแม่บอกให้เดิน เดิน ก็เดินได้ตามสั่ง เดินกลับไปกลับมาแล้วคุณแม่ก็บอกให้นั่งลง ก็ได้นั่งลงตามสั่ง คุณแม่ก็บอกให้เหยียดขาออกมาแล้วก็ทาปูนให้ ๓ ที เท่านั้น แล้วก็สั่งให้เดินกลับไปได้ ตั้งแต่วันนั้นมาก็เลยหายเป็นปกติ โดยอำนาจของความเชื่อ จึงได้มาบันทึกไว้เป็นที่ระลึก.

นางเหลี่ยม ไววานะ

๖๑. บันทึกของ นางสงัด วิมลสถิตย์

นางสงัด วิมลสถิตย์ อยู่หน้าวัดสระเกศตรงข้าม อยู่ดี ๆ ได้เป็นโรคคอบวมขึ้นมาเฉย ๆ มีอาการปวดร้อนเวลาเอียวคอก็รู้สึกว่าตึง ๆ พอวันรุ่งขึ้นก็บวมมากจนเอียวไม่ค่อยได้ ได้มาหาคุณย่าบุญเรือน ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิท่านได้ทาปูนให้ประมาณ ๑๐ กว่าวันก็ยุบหมด จึงได้มาบันทึกไว้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้เลื่อมใสทั้งหลาย เพราะเชื่อจริงก็หายจริงเช่นดิฉันเป็นต้น ได้หายอย่างเด็ดขาด.

สงัด วิมลสถิตย์

๖๒. บันทึกของ นายบุญมาก วรสุวิทย์

บ้านเลขที่ ๓๘๓ หน้าวัดสระเกศ พระนคร

วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๔

กราบเท้าคุณยายหมอที่เคารพ

ด้วยเมื่อราวเดือนกันยายน ๒๔๙๓ (วันที่จำไม่ได้) ผมได้ป่วยเป็นโรคปวดที่ขาและที่เท้า ไปไหนมาไหนไม่สะดวก อาการที่ผมเป็นก็คือ ตื่นนอนขึ้นตอนเช้าก็ปวดที่ขาตลอดถึงข้อเท้า ตอนสายก็ได้ไปหายาทาและยารับประทานแก้ปวด แต่ก็ยังไม่ทุเลาอาการปวด และผมได้ไปที่อาคาร ๑๐ (สำนักงานใหญ่) นาย ๆ ท่านได้กรุณาแนะนำให้ผมมาหาคุณยายหมอ เพื่อขอปูนอธิษฐานมาทา แต่ก่อนอื่นที่ผมมาหาคุณยายหมอ ผมได้เล่าอาการที่ปวดให้ฟัง และคุณยายหมอก็ได้ตรวจดูที่เท้าทั้งสองของผม เพื่อจะทำการนวดให้ แต่ปรากฏว่า เท้าทั้งสองของผมเหลื่อมกันอยู่คืออีกข้างหนึ่งสั้นไปประมาณครึ่งนิ้ว คุณยายหมอก็บอกกับผมว่าทำการนวดไม่ได้ให้ผมเอาปูนอธิษฐานไปทาก็แล้วกัน แต่อาศัยความเชื่อมั่นของผม และผมก็ได้นำปูนไปทา รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งผมจำได้ว่า วันนั้นเป็นวันเสาร์ตอนกลางคืน อาการปวดก็

รู้สึกหนักขึ้น ผมก็ทาปูนอีกถึง ๔, ๕ ครั้ง พอรุ่งเช้าอาการที่ปวดได้หายไป คล้ายกับว่าผมมิได้เป็นอะไรมาก่อนเลย แต่ผมก็ยังไม่แน่ใจว่าอาการปวดดังกล่าวจะหายจริงหรือไม่ ผมได้ลาหยุดงานอีก ๑ วัน อาการที่ปวดนั้นก็มิได้มีอีก ผมรู้สึกขอบพระคุณคุณยายหมอเป็นอย่างยิ่ง ที่ทำให้โรคปวดที่ขาและเท้าของผมหายได้ โดยมิต้องรับประทานยาหรือฉีดยาใด ๆ ผมจึงขอแสดงความขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

โดยความเคารพอย่างสูง

บุญมาก บุญสุวิทย์

๖๓. บันทึกของ วีระ พานิชการ

วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕

กราบเท้าคุณยายที่เคารพอย่างสูง

เนื่องจากกระผมได้เป็นเอ็นหดที่ข้อมือซ้าย กระผมได้ให้หมอตรวจ หมอบอกว่า จะโตขึ้นกว่าเดิม ถ้าไม่ทำการผ่าตัด กระผมจึงได้เรียนถามคุณแม่ของผมว่าท่านจะอนุญาตให้ผ่าหรือไม่ แต่ท่านไม่ให้ผ่าตัด ท่านให้กระผมทาปูนของคุณยายและรับประทานน้ำอธิษฐาน กระผมปฏิบัติเช่นนี้มาประมาณ ๑ เดือน เอ็นที่หดหรือโป่นขึ้นประมาณเท่าหัวแม่มือ ก็หดและหายสนิทดี ไม่ปรากฏว่ามีอาการอีกเลย กระผมจึงรู้สึกขอบพระคุณที่คุณยายได้ช่วยให้ผมหายจากโรคเช่นนี้.

โดยความเคารพอย่างสูง

วีระ พานิชการ

๖๔. บันทึกของ นางบุญส่ง เจือจีน

ดิฉันได้ป่วยเป็นโรคมดลูกพิการ มีอาการบวมที่ท้อง แพทย์เขาตรวจว่ามดลูกอักเสบ มีอาการเสียวและปวด จะนอนก็นอนไม่ได้ ได้รับประทานยาของห้างพระจันทร์ ๑ ชุดก็ไม่หาย ได้ไปหาคุณแม่บุญเรือน ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิเมื่อเดือนอ้าย ได้ขอปูนกับน้ำอธิษฐานไป ๑ ขวด โดยความนับถือของดิฉัน ทาปูนได้ ๒ ครั้งและทาต่อ ๆ มาก็รู้สึกหายสบายดี เวลาที่มาหาคุณแม่เดินไม่ใคร่ไหว แต่เวลานี้ขุดดินทำไร่ได้ทุกอย่าง หายขาดเป็นปกติ มีเรี่ยวแรงดีกว่าเก่ามาก จึงได้บันทึกให้ไว้เป็นที่ระลึกในการหายโรคนี้.

โดยความเคารพอย่างสูง

นางบุญส่ง จือจีน

๖๕. บันทึกของ น.ส. อำนวย กลั่นกลาย

หนูเป็นคนที่ไม่แข็งแรงตั้งแต่เด็ก ๆ เป็นคนขี้โรคไม่ทราบว่าเป็นอะไร ออด ๆ แอด ๆ เดี๋ยวเป็นเดี๋ยวหายตลอดมา จนกระทั่งอายุ ๑๘ ปี โรคก็ได้กำเริบขึ้นมา มีอาการปวดบวมตามข้อ แน่นในอก นอนไม่ได้ ต้องนั่งพิงอยู่ตลอดเวลา รับประทานอาหารไม่ได้อยู่ ๕ วัน ภายใน ๕ วันนี้ หนูได้รักษาอยู่หลายหมอ เพราะหมอทุก ๆ คนที่มาเห็นอาการไข้ของหนูเข้าแล้วไม่รับรักษา จนกระทั่งส่งมาอยู่โรงพยาบาลศิริราช เป็นวันที่หกของวันป่วย ตรงกับวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๔ หมอไม่บอกว่าเป็นโรคอะไร แต่นางพยาบาลบางคนเกรงใจก็เลยบอกว่าเกี่ยวกับหัวใจ ได้รับการรักษาอยู่ถึง ๒๕ วันก็ค่อยยังชั่ว กลับมาอยู่บ้านก็ยังไม่หายขาด หนูได้ไปตรวจที่โรงพยาบาลอยู่หลายครั้ง หมอได้ให้ยามารับประทาน อาการก็เรื่อย ๆ ไม่หาย หมอบอกทีหลังว่าเป็นโรคหัวใจโต ต่อมาหมอก็เลยสั่งงดยา เพราะกลัวจะแก่ยาเกินไป หมอบอกว่าอาจจะเป็นอีก กำหนดหน้าหนาวข้างหน้าที่จะถึง คุณแม่กลัวจะ

เป็นมากอีก จึงขวนขวายหาหมอ ก็มีผู้แนะนำให้คุณแม่มาหาคุณหมอบุญเรือน และคุณแม่ของหนูก็ได้มาพบกับคุณหมอบุญเรือน ก็ขอให้คุณหมอบุญเรือนช่วยรักษาให้ แต่หนูก็ยังไม่พบกับคุณหมอบุญเรือนเลย คุณแม่บอกว่าไม่พบก็ไม่เป็นไร คุณหมอรักษาได้ จดชื่อจดอายุให้คุณหมอไปแล้ว และหนูตั้งใจอธิษฐานขอให้คุณหมอรักษาโรคของหนูให้หาย และเอาปูนมาใช้ทาตามข้อที่ปวดบวมและระหว่างหัวใจ ในเมื่อเอาปูนมาทาตามที่ดังกล่าวแล้วนี้ มันก็ค่อย ๆ ยุบไป และที่หัวใจก็รู้สึกสบาย ตามที่ปวดบวมหายไป รู้สึกแข็งแรงขึ้นทุกวัน จนเป็นปกติดีตลอดจนกระทั่งอาการที่แน่นก็หายไปด้วย

หนูหายมาหลายเดือนแล้ว จนถึงฤดูหนาวก็ไม่เป็นไร หนูก็กลับแข็งแรงเหมือนเกิดใหม่ทำอะไรทำได้ จิตใจสบายผิดกว่าธรรมดา เพราะตั้งแต่หนูเกิดมาไม่เคยสดชื่นเหมือนคราวนี้ หนูจึงได้มาหาคุณหมอด้วยตนเอง จึงได้ทราบว่าคุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์ จะพิมพ์หนังสือประวัติพระพุทโธใหญ่ หนูจึงบันทึกเรื่องการหายโรคของหนูให้ไว้เป็นที่ระลึกในการหายโรคของหนู เพื่อจะเป็นประโยชน์บ้างในการใช้ปูนอธิษฐานของคุณหมอ และตั้งน้ำอธิษฐานเอาเอง การเชื่อจริงย่อมเห็นผลอย่างตัวหนูนี้แหละ

หนูจะเรียนให้ท่านทั้งหลายทราบว่า การพูดจริงของคุณหมอบุญเรือนมีผลมาก คุณแม่ได้รับพระพุทโธจากวัดอาวุธวิกสิตาราม ธนบุรี ในการทอดกฐินสามัคคี ท่านเจ้าอาวาสบอกว่า เป็นพระของคุณหมอบุญเรือนอธิษฐานให้ ลองเอาไปใช้ดูจะได้ผลไหม คุณแม่ก็ได้นำไปใช้ โดยการระลึกถึงหลวงพ่อพุทโธอยู่เสมอ อาชีพก็เจริญขึ้นเป็นลำดับ ตลอดจนกระทั่งครอบครัวหนูก็อยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีใครเจ็บไข้อย่างแต่ก่อนเลย นับได้ว่าการตั้งน้ำอธิษฐานรับประทาน และมีหลวงพ่อพุทโธไว้คุ้มครองเห็นผลทันตา คุณแม่นับถือมาก ไปไหนก็นำเอาพระพุทโธติดตัวไปด้วยเสมอ คุณแม่

ของหนูเวลานี้มีกำลังใจแข็งแรง จะทำอะไรก็กล้าหาญ ไม่ท้อถอย ผิดกว่าแต่ก่อนมาก เพราะได้พระพุทโธไปจากวัดอาวุธ ฯ ที่ตำบลบางพลัดนอก ธนบุรี การที่หนูบันทึกมานี้ โดยความสัตย์จริงทุกประการ.

น.ส. อำนวย กลั่นกลาย

บ้านเลขที่ ๔๒ คลองพระอุดม ปากเกร็ด นนทบุรี

๖๖. บันทึกของ นายทวีป อุทยานิน

คุณย่าบุญเรือนกับข้าพเจ้า

ในการฉลองพระประธานที่สร้างใหม่ของวัดสารนาถธรรมาราม จังหวัดระยอง ซึ่งกำหนดจะมีงานในราวเดือนกุมภาพันธ์ศกนี้ ณ วัดสัมพันธวงศ์นั้น คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์ ได้มีจิตศรัทธาอันแรงกล้า โดยจะจัดพิมพ์หนังสือประวัติหลวงพ่อพุทโธใหญ่ขึ้น คุณนายบ๊วยได้ให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่องเกี่ยวกับคุณย่าบุญเรือนสักเรื่องหนึ่ง ข้าพเจ้าเต็มใจจะเขียนตามความสัตย์จริง ดังจะบันทึกไว้ต่อไปนี้

ข้าพเจ้าขอย้อนกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุบาสิกา บุญเรือนกับข้าพเจ้าเสียก่อน กล่าวคือ เมื่อประมาณ ๓ ปีมาแล้ว ภรรยาของข้าพเจ้าได้ถูกเพื่อนให้ไปเรียนธรรมที่บ้าน สามัคคีวิสุทธิ ในบริเวณ โรงพิมพ์ วิบูลย์กิจ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ณ ที่นั้น อุบาสิกาบุญเรือนเป็นผู้ทำการอบรมทุกวันเสาร์ เริ่มแต่เวลาบ่าย ๓ โมง เป็นเวลา ๑ ชั่วโมง มีผู้ไปรับการอบรมครั้งละมาก ๆ ในปีแรกข้าพเจ้าเพียงแต่เป็นผู้ขับรถไปรับส่งภรรยาเท่านั้น ต่อมาจึงได้มีโอกาสขึ้นไปวิสาสะกับอุบาสิกาบุญเรือน ซึ่งข้าพเจ้าเรียกท่านว่า "คุณย่า" และไปกราบไหว้พระพุทธรูปหลวงพ่อพุทโธบ้าง จึงได้ใกล้ชิดสนิทสนมมากขึ้น ซึ่งนับวันความเลื่อมใสในตัวท่านก็

เพิ่มเป็นลำดับ จนกลายเป็นความนับถืออย่างจริงใจ และทั้งยังแน่ใจว่าข้าพเจ้านับถือผู้ที่ควรแก่การนับถือโดยมีเหตุผลหลายประการ ข้าพเจ้าขอกล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. การปฏิบัติ

คุณย่าเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ ตัดเรื่องโลภ โกรธ หลง มีความเป็นอยู่อย่างสันโดษ การกินอยู่เป็นไปอย่างง่าย ๆ ทั้งสละสมบัตินำมาแจกเป็นทานไม่เว้นแต่ละวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนเช้า ๒ โมงทุกวันอาทิตย์

๒. การช่วยเหลือผู้อื่น

ตามปกติวิสัยของคนเราย่อมจะนึกถึงตัวเองก่อนผู้อื่นเสมอ ยิ่งในยามเจ็บไข้ด้วยแล้วก็รักตัวเองมากกว่าที่จะไปห่วงใยผู้อื่น แต่คุณย่าหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ท่านยินดีช่วยเหลือผู้อื่นเสมอไม่ว่าเวลาใด แม้แต่ท่านจะเจ็บไข้ได้ป่วยประการใดก็ไม่คำนึงถึง ในข้อนี้ข้าพเจ้ากล้าที่จะยืนยัน เพราะได้ประสพมากับตัวเอง ในวันหนึ่งข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบาย จึงเรียนให้ท่านทราบ ซึ่งขณะนั้นท่านกำลังนอนอยู่ แต่ทั้ง ๆ ที่ท่านกำลังนอนก็ได้กรุณากระวีกระวาดลุกขึ้นช่วยเหลือ คือนวดให้ข้าพเจ้า ๆ รู้สึกว่ามือของท่านร้อนจัด ซึ่งภายหลังข้าพเจ้าจึงได้ทราบจากผู้ใกล้ชิดว่า ขณะนั้นท่านกำลังจับไข้ และความร้อนขึ้นสูงถึง ๑๐๔ องศาฟาเรนไฮท์ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกละอายแก่ใจเหลือเกินที่ได้รบกวนท่านในยามนั้น แต่ตัวท่านเองกลับรู้สึกว่าท่านพอใจเพราะได้กระทำตามวิสัยของท่านแล้ว ซ้ำได้สั่งสอนให้รู้ว่า ความเจ็บไข้นั้นเกิดขึ้นในกายหากรู้จักวางสังขารได้แล้วก็ไม่ต้องมีอะไรจะต้องวิตกกังวล

๓. ความรู้

ในขั้นแรกข้าพเจ้าคาดว่า ความรู้ดั้งเดิมของท่านคงอยู่ในขั้นอ่านออกเขียนได้อย่างสามัญชนในสมัยนั้น แต่ครั้นได้มาสนทนากับท่านจึงทราบว่าท่านเป็นผู้รอบรู้ผู้หนึ่ง ดังจะเห็นประจักษ์ว่าท่านมีผู้ไปมาหาสู่หลายชั้นหลายวัย เป็น

ข้าราชการชั้นพิเศษก็มี นายทหารชั้นผู้ใหญ่ก็มี บัณฑิตปริญญานอก ปริญญาในก็มี กรรมกรก็มี บรรดาผู้ไปมาหาสู่เหล่านี้ ท่านสามารถพูดคุยให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดีทั่วกัน

ตามเหตุผลที่เรียนมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่าท่านเป็นบุคคลที่น่านับถือ เป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด มีความกรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วหน้า กิจที่ท่านประกอบไม่ปรากฏว่ามีสิ่งใดเคลือบแคลง ท่านไม่ปรารถนาเงินทองเป็นสินจ้างรางวัล ท่านไม่ปรารถนาความยิ่งใหญ่ ท่านปรารถนาแต่เพียงมุ่งประกอบกิจเพื่อสอนธรรมแก่ทุกคนให้รู้จักทำใจให้เป็นสุข ตั้งหน้าประกอบกิจในทางที่ชอบ มีความซื่อสัตย์อุตสาหะวิริยะในการงานและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

โดยที่คุณป้าเป็นผู้บริสุทธิ์เช่นนี้ ท่านจึงกล่าวอยู่เสมอว่า หากท่านจะรักษาโรคให้ใครหรือประกอบกิจอะไรก็ตาม ท่านจะนำเอาความบริสุทธิ์ของท่านอธิษฐานขอสิ่งนั้น ๆ ซึ่งสัมฤทธิ์ผลเสมอ ทั้งเคยประจักษ์แก่ตาข้าพเจ้าหลายครั้ง ดังจะขอนำมาเล่าสู่กันฟังสัก ๒ เรื่อง

เรื่องที่ ๑

วันหนึ่ง หลานสาวอายุ ๓ ขวบของข้าพเจ้าเดินไม่ได้ เข้าใจว่าเล่นมากเกินไป ในวันนั้นไม่ยอมเดินต้องให้คนอุ้มตั้งแต่เช้า ครั้นประมาณ ๕ โมงเย็นข้าพเจ้านึกถึงคุณป้าว่า ถ้าท่านบีบนวดให้คงจะหาย จึงได้พาไปหา ครั้นมาถึงคุณป้า เมื่อท่านทราบอาการก็นำเอาปูนอธิษฐานทาให้ แล้วบีบ ๆ ให้สักครู่และสั่งให้หลานข้าพเจ้าเดินดู หลานสาวข้าพเจ้าเดินได้ตามคำสั่ง พอมาถึงบ้านก็เริ่มวิ่งเช่นปกติ นอกจากนั้น ระหว่างที่ข้าพเจ้าได้ไปมาหาสู่ท่านอยู่เสมอ เคยเห็นมีผู้ใหญ่พาเด็กไปหาท่านบ่อย ๆ บางคนตกกระไดแขนยกไม่ขึ้น ขาเดินไม่ได้ ท่านก็อธิษฐานให้ รู้สึกว่าเป็นที่ประหลาดมาก ถ้าเราจะแก้กันเองก็คงใช้น้ำมันร้อน ๆ ทาและนวดกันกว่าจะหายก็วันหนึ่งเป็นอย่างน้อย แต่วิธีของคุณป้าเร็วทันใจดี

เรื่องที่ ๒

เรื่องนี้ขอออกตัวเสียก่อนว่า ผู้เขียนมีเจตนาขอเล่าสู่กันฟังเท่านั้น เพราะเป็นเรื่องที่พิสูจน์ไม่ได้ และการที่เป็นเช่นนั้นอาจจะเป็นด้วยประจวบกันกับดินฟ้าอากาศหรือธรรมชาติก็ได้ เรื่องมีอยู่ดังนี้คือ วันหนึ่งข้าพเจ้ากับภรรยาไปหาคุณย้าและเล่าเรื่องที่เกิดใต้ฝุ่นพัดเอาบ้าน แถวถนน ท่าดินแดง พังไปหลายหลังให้ ท่าน ฟัง และเรียนว่า กรมอุตุนิยมวิทยาแถลงว่า "พรุ่งนี้ใต้ฝุ่นทริกส์จะเข้ากรุงเทพ ฯ อีก" ภรรยาข้าพเจ้าจึงเรียนว่า "ขอคุณย้าช่วยอย่าให้ใต้ฝุ่นเข้ากรุงเทพ ฯ เลย" ท่านจึงพูดว่า "ฉันจะลองไปอธิษฐานดู พรุ่งนี้เช้าฉันจะไปปากน้ำ ไหนลองเขียนรูปแผนที่ประเทศไทยให้ฉันดูที่ และทิศอะไรจดอะไรด้วย" ขณะที่ท่านพูดนั้นมีคุณนายพัธนี พรพิบูล ประธานกรรมการบริษัทเอื้อวิทยา จำกัด นั่งอยู่ด้วย คุณนายเลยขออนุญาตติดตามท่านไปปากน้ำ เมื่อข้าพเจ้าเขียนในกระดาษว่า ประเทศไทยทิศตะวันออกจดอินโดจีน ทิศใต้จดมลายู ทิศเหนือจดพม่า แล้วจึงส่งให้ท่าน เมื่อท่านรับไปแล้วก็บอกให้ข้าพเจ้ากลับบ้านและกำชับว่า "ไม่ต้องกลัว" ครั้นรุ่งขึ้นข้าพเจ้าก็เล่าเรื่องนี้ให้น้องชายและเพื่อนร่วมงานอีกผู้หนึ่งคือ คุณวิเชียร เสรีประสงค์ ฟัง วันนั้นตอนบ่ายประมาณ ๔ โมงเย็น ทางกรมอุตุนิยมวิทยาก็แถลงการณ์ว่ากำลังของใต้ฝุ่นอ่อนลงและสลายตัวลงที่จังหวัดสุรินทร์ น้องชายข้าพเจ้าเป็นคนฟังจึงแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ และพูดว่า "คุณย้าหมอนี่เก่งจริง" และสุดท้ายปรากฏว่าใต้ฝุ่นลูกนี้ไม่เข้ากรุงเทพ ฯ จริงดังคำกล่าวของคุณย้า

ครั้นอีก ๒ วันต่อมา คุณวิเชียร ได้นำแผนที่ประเทศไทยที่พิมพ์ที่กรมแผนที่กับแผนที่ประเทศไทยที่มีคำภาษาจีนมามอบให้น้องชายข้าพเจ้า เพื่อให้ข้าพเจ้านำไปให้คุณย้า ข้าพเจ้าได้นำไปให้ท่านในวันนั้น ท่านเลือกแผ่นที่เป็นภาษาไทยไว้และส่งคืนฉบับภาษาจีนซึ่งมีแผนที่ประเทศอื่นรวมอยู่ด้วย อีก ๒ ถึง ๓ วันต่อมาข้าพเจ้ามาเยี่ยมคุณย้า เห็นม้วนแผนที่ผูกอยู่ข้างโต๊ะบูชาพระ

การที่ข้าพเจ้านำเรื่องข้างต้นทั้งสองเรื่องมาเล่านี้ มิได้มีความประสงค์จะแนะนำให้ท่านนิยมการรักษาโรคตามวิธีดังกล่าว ทั้งมิได้มีความประสงค์จะให้ท่านหลงเชื่อเอาเป็นจริงเป็นจังว่า คุณย่าสามารถขจัดเป่าเหตุการณ์ร้ายได้ทุกเรื่องทุกกรณีย์ เพราะแม้แต่ตัวท่านเองเจ็บไข้ ท่านก็มิได้รักษาตัวเอง เป็นแต่ผู้คุ้นเคยเชิญนายแพทย์แผนปัจจุบันมารักษา และหายามาให้ กำชับสั่งให้รับประทาน ท่านก็ฉลองศรัทธาไปตามความเจตนาดีของผู้ให้ ทั้งนี้ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ท่านทำด้วยเจตนาดีต่อคนทั่วไป

ข้าพเจ้าขอจบบันทึกตามคำขอของคุณนายป้วย ฯ แต่เพียงนี้.

กรุงเทพ ฯ ทวีป อุทยานิน

๘ มกราคม ๒๔๙๖

๖๗. บันทึกของ คุณนายพิศมัย ปริญชาญกล

ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงความศักดิ์สิทธิ์ของปูนที่คุณย่าบุญเรือน อธิษฐาน คือเมื่อครั้งก่อนข้าพเจ้าเคยเป็นโรคลมแน่นยอดอกเสมอ ๆ และเมื่อเป็นขึ้นครั้งหนึ่ง ๆ ก็ต้องฉีดยากัน และนอนเจ็บไข้อ่อนเพลียไปตั้งหลาย ๆ วัน ต่อมาคุณย่าได้สั่งให้ทาปูนที่คุณย่าอธิษฐานให้ ข้าพเจ้าได้นำไปทาตลอดมาจนบัดนี้ รู้สึกว่าไม่เป็นโรคชนิดนั้นอีกและกลับรู้สึกแข็งแรงมีร่างกายสมบูรณ์ขึ้น ไม่อิดโรยเหนื่อยง่าย หรืออ่อนใจเหมือนเมื่อก่อนทาปูนนั้นเลย

ด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของปูนอธิษฐาน ทำให้ข้าพเจ้าพ้นทุกข์จากโรคซึ่งเคยรบกวนสังขารอยู่เสมอนี้ ข้าพเจ้าขอบันทึกไว้ เพื่อเป็นพยานแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของปูนที่คุณย่าบุญเรือนอธิษฐานไว้ด้วย.

พิศมัย ปริญชาญกล

๖๘. บันทึกของ นางกฐิน กุยยกานนท์

เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ดิฉันได้มาหาคุณป้าบุญเรือนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ได้พบคุณป้าต่ำ ๆ ถามดิฉันว่า มีธุระอะไรที่ติดต่อกับคุณป้าหมอที่ได้ผลมีบ้างไหม ถ้ามีขอให้จดให้ด้วย ดิฉันจึงได้จดบันทึกเรื่องของบุตรชายของดิฉันให้มีดังนี้

เมื่อปลายปี ๒๔๙๓ บุตรชายของดิฉันอายุได้ ๙ ปี เป็นนักเรียนประจำอยู่ที่โรงเรียนวชิราวุธ เท้าได้บวมขึ้นตั้งแต่ข้อเท้าถึงหลังเท้า เดินไม่ได้ มีอาการปวดมาก ถูกไม่ได้จนขาลีบ ดิฉันได้อุ้มมาหาคุณป้าบุญเรือน คุณป้าหมอว่าเป็นกระดูกงอกที่ใต้ตาตุ่มและทาปูนให้ ดิฉันเชื่อ แต่สามีดิฉันไม่เชื่อ จึงต้องพาไปหาหมอลิลิตที่พงษ์แพทย์ ถนนบำรุงเมือง ตรวจได้แนะนำให้ไปเอ็กซเรย์ที่หลานหลวงการแพทย์ เมื่อเอ็กซเรย์แล้ว หมอบอกว่าเป็นกระดูกงอกต้องทำการผ่าตัดขูดกระดูก แต่หมอไม่รับรองว่าจะหาย ดิฉันไม่ยอมให้ทำการผ่าตัด ได้พามาหาคุณป้าบุญเรือนอีก คุณป้าหมอก็ให้ทาปูนต่อไป แต่โดยความเชื่อมั่นของดิฉันว่าต้องหาย คุณป้าหมอได้อธิษฐานปูนให้ทา ต่อมามีการดูดออกมาเหมือนเดือยไก่ที่ส้นเท้า แต่ก็ไม่ละการทาปูน ได้ทาอยู่ทุกวัน เพราะอาการบวมได้ลดลง และเดินได้ไม่ใคร่ถนัด คุณป้าหมอได้กวนสีผึ้งให้ปิดเพื่อจะได้ดูดกระดูกนั้นออกมา ต่อมาคืนหนึ่งเมื่อตื่นนอนเช้าเห็นเลือดไหลที่ตรงส้นเท้า ดิฉันตกใจรีบมาหาคุณป้าหมอ แต่ตรงกันข้ามคุณป้าหมอกลับบอกว่า ปูนตัดออกมาได้แล้ว จะหายแล้ว คุณป้าหมอบอกให้ระวังคอยดูเพราะกระดูกที่ปูนตัดจะออกมา รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งดิฉันเปลี่ยนสีผึ้งปิดแผล กระดูกได้ออกมาอยู่ที่สีผึ้ง มองดูที่แผลลึกเป็นรูคล้ายกระดูกนั้นจะเดินมาจากที่อื่น กระดูกที่ออกมานั้นมีลักษณะแหลมคมมีสองแง่เกือบเท่าเม็ดพุดซา ดิฉันเอามาให้คุณป้า

หมอดูแล้วเอาไปให้หมอลิลิตดูด้วย คุณหมอลิลิตลงความเห็นว่าเป็นกระดูกงอกจริง เนื่องจากแคลเซียมเกาะที่เยื่อหุ้มกระดูก จึงเป็นเหตุให้กระดูกงอกได้ ดิฉันก็ยังทาปูนอยู่เรื่อย ๆ จนกระทั่งน่องมีเนื้อและหายเป็นปกติกลับไปอยู่โรงเรียนประจำได้

ทั้งนี้ เป็นเพราะการพูดจริงของคุณป้าหมอได้ผลเห็นทันตา ดิฉันจึงได้บันทึกเรื่องนี้ไว้เพื่อให้เป็นพยานแห่งความจริง เพื่อท่านทั้งหลายจะได้ประโยชน์บ้าง.

กฐิน กุยยกานนท์

๖๙. บันทึกของ นางสมศิริ วิบูลสุข

อยู่บ้านเลขที่ ๕๔๓ ถนนพระสุเมรุ พระนคร

ข้าพเจ้าได้ป่วยเรื้อรังมานาน คือ มีอาการอ่อนเพลีย, เหนื่อย, ใจคอหงุดหงิด รับประทานอาหารไม่ค่อยได้ นอนก็ไม่ค่อยหลับ และคิดมากจนร่างกายทรุดโทรมและซูบผอม ข้าพเจ้าได้พยายามรักษาทั้งทางหมอแผนปัจจุบันและหมอแผนโบราณ อาการต่าง ๆ มีแต่ทรง ๆ ทรุด ๆ จนวันหนึ่งพี่ชายของข้าพเจ้าได้พามาหาคุณแม่บุญเรือน แล้วท่านแนะนำให้ข้าพเจ้าทาปูนและรับประทานน้ำอธิษฐาน และทั้งพยายามแนะนำสั่งสอนอย่าให้ข้าพเจ้าคิดมาก รวมแล้วอาการป่วยของข้าพเจ้าก็คงดี ๆ เลว ๆ อยู่เช่นนั้น จนต่อมาภายหลังข้าพเจ้าเกิดมีอาการเจ็บและบวมที่แถบชายโครงข้างซ้ายเวลาหายใจก็อึดอัดมีอาการไอแล้วเจ็บในอก. ข้าพเจ้าก็ได้มาหาคุณแม่บุญเรือนอีก คราวนี้ท่านกำชับให้ข้าพเจ้าทาปูนและรับประทานน้ำอธิษฐานเป็นประจำ ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดทุก ๆ วันเรื่อยมา จนในที่สุดอาการเหล่านั้นก็ค่อย ๆ หายไป จนปัจจุบันข้าพเจ้ามีสุขภาพแข็งแรงดีขึ้นกว่าเมื่อก่อนที่จะได้มาพบกับคุณแม่บุญเรือน และร่างกายก็ไม่ซูบผอมเหมือนเมื่อครั้งนั้น ตลอดจนการนอนก็เป็นปกติ

ส่วนสามีของข้าพเจ้าก็ได้ป่วยในขณะที่เดินทางไปปฏิบัติงานอยู่ ณ จังหวัดสุโขทัย และได้มาพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลพระพุทธชินราชที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นเวลา ๕ สัปดาห์ โดยหมอบอกว่าเป็นโรคประสาทหมดแรง หรือพวกเดียวกับโรคอัมพาธ เดินไปไหนไม่ได้ ครั้นพักรักษาตัวอยู่ครบ ๕ สัปดาห์แล้ว และเห็นว่าอาการไม่ดีขึ้นเท่าไร จึงช่วยกันพามารักษาอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช ธนบุรี อีก ๒๐ วัน อาการก็ดีขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่หมอบอกว่าจะไปพักรักษาตัวที่บ้านก็ได้ จึงได้ออกจากโรงพยาบาลมารักษาต่อที่บ้านอีกประมาณ ๓ เดือน โดยครั้งแรกก็ใช้หมอแผนปัจจุบัน แต่ภายหลังใช้หมอแผนโบราณคือรับประทานยาต้ม แต่ก็ไม่หายและไม่แข็งแรงเหมือนเดิม แต่พอไปไหนมาไหนได้ ครั้นได้มาพบกับคุณแม่บุญเรือนแล้ว ท่านได้ช่วยกรุณาแนะนำให้ทาปูนและรับประทานน้ำอธิษฐาน อาการจึงดีขึ้นเรื่อย ๆ จนบัดนี้ก็เรียกได้ว่าหายเป็นปกติ

บุตรหญิงของข้าพเจ้าคนโตอายุ ๑๖ ปี มีอาการปวดท้องเสมอ จนในที่สุดหมอทางโรงพยาบาลแนะนำให้ไปทำการผ่าตัด เพราะเขาสงสัยว่าจะเป็นโรคไส้ติ่งอักเสบ แต่คุณแม่บุญเรือนห้ามไม่ให้ไปผ่าท้องตัดไส้ติ่ง ให้ทาปูนและรับประทานน้ำอธิษฐานก็เลยหายได้ ลูกชายเล็ก ๆ ของข้าพเจ้าอีก ๒ คน คนหนึ่งหกล้มแขนบวมเหยียดตรงไม่ได้ อีกคนหนึ่งหกล้มปากฉีก หมอแนะนำให้เย็บ แต่คุณแม่ให้ทาปูนและรับประทานน้ำอธิษฐานก็หายได้ดี โดยไม่ต้องไปเข้าเฝือกที่แขนหรือต้องเย็บที่ปากแต่อย่างใด

จนบัดนี้ที่บ้านของข้าพเจ้าใช้ปูนของคุณแม่บุญเรือนทากันเป็นประจำ และน้ำอธิษฐานตั้งกันเป็นประจำทุก ๆ วันเสาร์ และทุก ๆ คนก็ใช้รับประทานกันเป็นประจำทีเดียว หรือถ้าจะว่าที่บ้านของข้าพเจ้าบัดนี้มีหมอประจำคือปูนกับน้ำอธิษฐานของคุณแม่บุญเรือน ซึ่งได้ช่วยลดรายจ่ายในการไปหาหมอและค่าซื้อยาลงไปมากทีเดียว.

๗๐. บันทึกของ นายจำรัส สุขประเสริฐ

บ้านสุขประเสริฐ ถนนนเรศ จ. อุดรธานี

๑๖ มกราคม ๒๔๙๖

ถึง นางตี่ สุวรรณเทศ ที่นับถือ

อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม เดินทางโดยขบวนรถไฟด่วนถึงจังหวัดอุดรธานี เมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๔๙๖ เวลา ๗.๑๕ น. ก่อนหน้ารถไฟด่วนจะเข้าเทียบชานสถานี ประมาณ ๒๐ นาที ได้มีหมอกลงที่สถานีรถไฟและบริเวณตัวเมืองอุดรธานีหนามืดไปหมด อยู่ห่างกันประมาณ ๑๐ วา จะแลไม่เห็นกันเลย รถยนต์วิ่งตามถนนต้องเปิดไฟมิฉะนั้นจะชนกัน หมอกหนามืดเช่นนี้ไม่เคยมีมาแต่ก่อนเลย พอรถไฟถึงสถานีประมาณ ๑๐ นาที หมอกก็ค่อย ๆ จางหายไป ชาวอุดรต่างพิศวงงงงวยต่างโจทย์กันต่าง ๆ นานา เมื่ออุบาสิกาบุญเรือนลงรถไฟแล้วมีผู้คนไปรับเป็นจำนวนมาก วันเดียวกันนี้เวลาประมาณ ๑๐ น. เศษ หลวงวิทิตกลชัย คุณนายวิทิตกลชัย นางสุดใจ สุขประเสริฐ ภรรยาของผม ได้ไปจังหวัดหนองคายเพื่อนำศิลากรวดอธิษฐานของอุบาสิกาบุญเรือนไปทิ้งในลำแม่น้ำโขง แล้วเดินทางกลับถึงจังหวัดอุดรธานีในวันเดียวกัน ในเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. เศษ อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม ได้พักที่บ้านผม ค่ำของวันนี้ได้มีผู้มาหาเป็นจำนวนมาก นายครรชิต สกลคลัง พนักงานธนาคารกสิกรไทย ก็ได้มาหาและบอกกับอุบาสิกาบุญเรือนว่า ตัวเขาป่วยเป็นโรคปวดท้องมาเป็นเวลานาน เวลานี้ก็ยังปวดอยู่ ได้รักษาตัวหมดเงินมากมายแล้ว ขอให้อุบาสิกาบุญเรือนรักษา อุบาสิกาบุญเรือนจึงสั่งในขณะนั้นว่า "อย่าปวด ให้หายปวดเดี๋ยวนี้" แล้วก็ถามนายครรชิตว่า "หายปวดหรือยัง ?" นายครรชิตบอกว่า "หายปวดแล้ว" ท่านจึงสั่งว่า "คืนวันนี้ก็อย่าปวด" (เพราะนายครรชิตบอกว่ากลางคืนปวดแทบไม่ได้นอนทุกคืน) ครั้นเช้าวันรุ่งขึ้น นายครรชิตมาบอกว่าเมื่อคืนนี้ไม่ปวดเลย นอนได้สบายตลอดคืน ในระหว่างที่พักอยู่บ้านผมนี้

ตอนเช้าอุบาสิกาบุญเรือนได้ไปอธิษฐานให้แก่ประชาชนที่วัดโพธิสมภรณ์ จังหวัดอุดรธานีทุกวัน มีประชาชนนำน้ำ, ปูน, ไพล, พริกไทย, สาคู มาให้อุบาสิกาบุญเรือนอธิษฐานอย่างคับคั่งทุกวัน มีคนหลังโกงคนหนึ่งเดินต้องใช้ไม้เท้าค้ำ ได้มาหาอุบาสิกาบุญเรือน ๆ ได้สั่งต่อหน้าประชาชนเป็นจำนวนมากว่า "ให้ทิ้งไม้เท้า" ชายคนนั้นก็ขว้างไม้เท้าทิ้ง ท่านสั่งให้ยืนตรง ๆ ชายคนนั้นก็ค่อย ๆ ยืดตัวแล้วยืนตัวตรงได้ ท่านสั่งให้เดิน ชายคนนั้นก็เดินตัวตรงได้ ท่านสั่งให้วิ่ง ชายคนนั้นก็วิ่งได้ เลยหายเดินกลับบ้านได้เช่นคนดี ๆ มีหญิงจีนอีกคนหนึ่งเป็นภรรยาจีนขายทองอยู่ตลาดจังหวัดอุดร ได้มาหาอุบาสิกาบุญเรือนบอกว่า เป็นโรคปวดศีรษะมาหลายปีแล้ว ตอนบ่าย ๆ ปวดมากทุกวัน ท่านจึงถามว่า "เวลานี้ปวดไหม ?" จีนคนนั้นบอกว่าปวดมาก ท่านจึงชี้มือสั่งว่าให้หยุดปวดเดี๋ยวนี้ แล้วบอกว่าให้ตั้งใจนึกให้หายปวด หญิงจีนบอกในขณะนั้นว่าหายปวดแล้ว ท่านจึงสั่งว่าต่อไปก็ไม่ให้ปวด หญิงจีนคนนั้นก็หายปวดหัวเป็นคนดีกลับบ้าน ต่อมาก็มีเด็กบุตรจีนพ่อค้าในตลาดจังหวัดอุดรธานี มือแป กำไม่ได้มาเป็นเวลา ๓ ปีแล้ว ผู้ปกครองพามาหาอุบาสิกาบุญเรือน ๆ จึงจับบีบครู่หนึ่งแล้วบอกให้กำ เด็กนั้นก็กำมือได้เหยียดได้เช่นคนดี ๆ มีหญิงไทยอีกคนหนึ่งชื่อนางทัน อยู่ที่ตลาดจังหวัดอุดรธานี นิ้วมือแข็งกำไม่ได้มา ๘ ปีแล้ว มาหาอุบาสิกาบุญเรือน ๆ จับบีบครู่หนึ่งแล้วสั่งให้กำ นางทันก็กำมือได้เหยียดได้เช่นคนดี ๆ ชาวอุดรธานีเห็นอำนาจศักดิ์สิทธิ์ของอุบาสิกาบุญเรือนต่างเคารพนับถือมาก มีคนมาหาเป็นจำนวนมากทั้งกลางวันกลางคืน

เช้าวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๔๙๖ เวลาประมาณ ๗ น. อุบาสิกาบุญเรือนเดินทางจากจังหวัดอุดรธานีไปจังหวัดนครพนม, จังหวัดสกลนคร และจังหวัดอื่น ๆ อีกหลายจังหวัดในภาคอิสาณ อุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม ไปโปรดชาวภาคอิสาณครั้งนี้ นับว่าเป็นบุญวาสนาของชาวภาคอิสาณเป็นอันมากเหลือที่จะกล่าวได้

น้ำ, ปูน, ไพล, พริกไทย, สาคู ที่ท่านอธิษฐานให้นั้น ข้าพเจ้าได้สอบถามผู้ที่นำไปใช้เป็นจำนวนมาก รับว่าได้ผลดีทุกคน

ภรรยาของผมป่วยมีอาการให้จุกแน่นที่หน้าอก และที่คอหอย รับประทานอาหารเข้าไปก็อึดอัด จุกแน่น ผมได้ให้หมอไทย จีน ญวน ญี่ปุ่น ฝรั่ง รักษามาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี สิ้นเงินไปหลายหมื่นบาทก็ไม่หาย ได้ให้นายแพทย์เอ็กซเรย์ ๒ ครั้งก็ว่าไม่พบโรคอะไร แต่คนป่วยกินไม่ได้นอนไม่ค่อยหลับ ทนทุกข์เวทนามาก ครั้นต่อมาได้ทราบว่าอุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม เคยรักษาคนอื่นหาย ผมจึงสั่งให้นายจำเริญ ศุขประเสริฐ บุตรผม ซึ่งขณะนั้นเรียนหนังสืออยู่ที่กรุงเทพ ฯ ไปหาอุบาสิกาบุญเรือน ๆ อธิษฐานปูนกับส่งใบอธิษฐานน้ำไปให้ที่จังหวัดอุดรธานี ผมได้อธิษฐานน้ำให้รับประทานเป็นประจำกับทาปูนที่หน้าอก ที่ท้องทุก ๆ คืน อาการป่วยก็ดีขึ้น ๆ จนหายเป็นปกติเวลานี้แข็งแรงดี

อนึ่งตัวผมเองก็เป็นโรคความดันโลหิตสูง แพทย์ได้ใช้เครื่องวัดโลหิตบอกว่าผมมีความดันสูงถึง ๑๘๕ องศา ปวดมึนศีรษะ, ความคิดเสื่อม, ท้องผูก ผมเป็นมา ๗–๘ ปีแล้ว ผมรักษาสิ้นเงินมาก อาการมีทรงกับทรุด ผมมาหาอุบาสิกาบุญเรือนที่กรุงเทพ ฯ ท่านสั่งให้ทาปูนที่ต้นคอ หลัง หน้าอก ท้อง ก่อนเข้านอนทุกคืน กับให้รับประทานไพลกับเกลือตำคั้นรับประทานทุกคืน กับให้ตั้งน้ำอธิษฐานรับประทานเป็นประจำทุกวัน ผมได้ปฏิบัติตามคำสั่งของท่าน เวลานี้ผมหายเป็นปกติแล้ว ไม่มีอาการปวดมึนศีรษะ ท้องก็ไม่ผูก

ขอความสุขสวัสดีจงมีแด่ท่าน

ด้วยความนับถือ

จำรัส ศุขประเสรฐ

เสมียนตราจังหวัดชั้นตรี อุดรธานี

๒๙

๗๑. บันทึกของ นางตี่ สุวรรณภาชน์

ดิฉันมาบ้านลูกสาว ลงมาบวชหลาน เขาพูดถึงคุณแม่บุญเรือนและดิฉันก็รู้ข่าวคุณแม่มานานแล้ว จึงให้ลูกสาวพามาหาคุณแม่ ดิฉันก็เลื่อมใส แต่เดิมดิฉันมีอาการปวดหลังมานานแล้ว ปวดเหมือนกับมีหนองมีเลือดอยู่ในกระดูกสันหลัง และดิฉันได้ทาปูนของคุณแม่ได้ไม่ถึงเดือนก็หาย ตาของดิฉันก็บวมและคัน บางครั้งก็มืดแลไม่เห็น หมอเขาบอกว่าถูกยุงไฟฟ้า ดิฉันได้ให้เขารักษามานานหนักหนารักษามาประมาณ ๓–๔ หมอแล้วก็ไม่หาย เพียงแต่ประทังพอค่อยยังชั่วเท่านั้น แล้วดิฉันจึงได้ใช้ไพลอธิษฐานของคุณแม่บุญเรือนหยอดตาเพียงไม่กี่ครั้ง แล้วก็เลยหายได้เรียบร้อย ไม่มีการมืดอีกเลย และดิฉันก็ยังเป็นโรคใจสั่นในเวลากลางคืนนอนไม่หลับบางทีก็เหมือนกับหายใจไม่ออก ได้รับน้ำอธิษฐานและไพลบ้างก็เลยหายไป ตั้งแต่ดิฉันมาพบคุณแม่ท่านได้มาหาท่านที่บ้านสามัคคีวิสุทธิแทบทุกวัน ใจคอดิฉันก็สบายหายโรคทุก ๆ อย่าง

อีกประการหนึ่ง ดิฉันได้เห็นความศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ของท่าน เป็นต้นว่าคนยกแขนไม่ขึ้นมาหาท่าน ๆ บอกให้ยกแขนขึ้นก็ยกขึ้นได้ อีกคนหนึ่งปากก็เบี้ยว ตาค้างหลับไม่ลง น้ำตาคลออยู่เรื่อยแต่ไม่ไหล ท่านสั่งให้ "หลับลง ๆ" ก็หลับลงได้เดี๋ยวนั้น ปากก็หายเบี้ยวด้วย ส่วนอีกคนหนึ่งนั้นมาไหว้พระ ท่านก็บอกกับเขาว่า อ้วน ๆ อย่างนั้นยังมีโรค คือลำไส้ไม่ดี ที่ปากทวารก็เป็นเม็ด เขาตกใจว่าทายโรคเขาถูกและรับว่าเป็นริดสีดวงเม็ดมะไฟหลายเม็ด จนลืมอธิษฐานธูปที่จุดไว้เอาไปปักเฉย ๆ ทีหลังเลยต้องขอจุดธูปใหม่ และยังเห็นอีกหลายคนที่หายโรคไปจากการทาปูน และการที่ท่านอธิษฐานให้จะพรรณนามาในที่นี้ก็มากนัก

จะขอเล่าเรื่องแปลกอีกเรื่องหนึ่งคือ วันหนึ่งท่านได้สั่งให้หุงข้าวไว้หม้อเดียวว่าจะเลี้ยงแขก ดิฉันนึกสงสัยว่าท่านจะเลี้ยงใครกัน เพราะเห็นมีแต่กับข้าวของคุณ

แม่ท่าน ซ้ำคนก็ไม่มีมาเลย ต่อมาอีกสักครู่ก็มีคนเอากับข้าวมาให้เยอะ มีข้าวมัน ส้มตำ ขนมด้วยเล็กน้อย ถึงเวลารับประทานเวลาเที่ยง ก็มีคนมากันเรื่อย ๆ รวมทั้งคุณแม่บุญเรือนด้วยนับแล้วได้เลี้ยงในวันนั้น ๑๘ คน แบ่งเป็น ๒ โต๊ะ รับประทานเสร็จแล้วของยังเหลืออีก

ตั้งแต่ชีวิตดิฉันเกิดมา ก็เพิ่งมาเห็นคุณแม่บุญเรือนนี่แหละว่าท่านเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ มีสัจจวาจา พูดอะไรเป็นนั่น บางทีท่านพูดเสียงดังโรคก็หายไปเดี๋ยวนั้นก็มี บางคนที่ไม่ทราบก็ว่าท่านดุ และดิฉันไม่เคยเห็นรับเงินทองของใครเลย มีคนจะให้เงินท่าน ๆ ก็ไม่รับ ดิฉันจึงได้ขอให้ใคร ๆ ที่มาที่บ้านท่านบรรทึกให้ดิฉัน เพื่อจะรวมให้คุณนายป๊วยไปพิมพ์ลงในหนังสือประวัติหลวงพ่อพุทโธใหญ่ เมื่อผู้ใดสนใจในธรรมของจริงที่แลเห็นเช่นนี้ และจะได้ปฏิบัติตามบ้าง เพื่อจะได้ผลอย่างคุณแม่บุญเรือนก็ยังดี ในเรื่องการเคารพพระแล้วคุณแม่ท่านเคารพเป็นที่หนึ่ง การไหว้พระสวดมนต์ก็ไม่เคยขาด เป็นไปตามธรรมดาของผู้ปฏิบัติเราดี ๆ นี่แหละ ดิฉนมาเห็นท่านเข้ามีความนิยมท่าน เลยไม่อยากกลับ จ.ว. สุโขทัย ซึ่งเป็นบ้านเดิม ได้มาอยู่ใกล้ตั้งแต่เดือน ๘ ขึ้น ๓ ค่ำจนถึงทุกวันนี้ก็เกือบ ๕ เดือนแล้วก็ยังไม่กลับ เพราะได้รับธรรมคำสอนของท่านทุก ๆ วัน.

ตี่ สุวรรณภาชน์

๗๒. บันทึกของ คุณลมุล ภัทรนาวิก

บันทึกให้คุณนายป๊วย ศิวพฤกษ์ ครั้งแรกดิฉันมีอาการชาตามแขนขาและมีความดันโลหิตสูง เดินไกลก็ไม่ได้ รู้สึกว่าจะหกล้ม และมึนศีรษะ อ่อนเพลีย และยิ่งซูบผอมลง ได้ไปหาหมอแผนปัจจุบันรักษา หมอบอกว่ามีความดันโลหิตสูง และกะเพาะอาหารไม่ดี ลำไส้พองเล็กน้อย ได้ฉีดยาและทานยาฝรั่งก็ไม่หาย เป็นอยู่ประมาณ ๔–๕ เดือน รับประทานยาเข้าไปก็ยิ่งทำให้ไม่สบายมากขึ้น แล้วได้มา

หาคุณหมอบุญเรือนให้ตรวจดู คุณหมอไม่ตรวจให้ แต่ให้จดชื่อลงสมุดและลอกคำตั้งน้ำอธิษฐานไป ดิฉันก็ได้ตั้งน้ำและรับประทานน้ำ ทาปูน รับประทานไพล และคุณหมอก็ได้ไปอธิษฐานและแก้เส้นให้ที่บ้านโดยความกรุณา เพราะดิฉันเดินมาหาคุณหมอไม่ได้ มีอาการอ่อนเพลีย และท่านได้สอนธรรมให้ด้วย เวลานี้อาการต่าง ๆ ที่เป็นนั้นได้หายไป รู้สึกว่าอาการแน่นเช่นอย่างแต่ก่อนนี้ไม่มีเลย เพราะได้รับประทานไพลอธิษฐานและน้ำอธิษฐานเป็นประจำทุกวัน รู้สึกว่ามีความสุขสบายทั้งร่างกายและจิตใจ ใครเห็นใครทักว่าไปรักษาหมอที่ไหนอ้วนขึ้น เพราะตามปกติดิฉันเป็นคนเนื้อน้อยอยู่แล้ว ยิ่งมาไม่สบายเข้าก็ยิ่งซูบผอมมาก มาเวลานี้ดิฉันได้อ้วนท้วนสมบูรณ์ขึ้นกว่าเก่ามาก จึงได้มาบันทึกไว้ให้เป็นที่ระลึกในการหายโรค โดยไม่ต้องรับประทานยา ท่านทั้งหลายถ้าท่านเป็นโรคอะไรลองทานน้ำอธิษฐาน ทาปูน และรับประทานไพล เผื่อจะได้หายอย่างดิฉันบ้าง

ลมุล ภัทรนาวิก

๗๓. บันทึกของ ม.ร.ว. ไกรเทพ เทวกุล

ให้ คุณนาย บ๊วย ศิวพฤกษ์

เขียนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ

วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

เมื่อปีที่แล้ว (พ.ศ. ๒๔๙๔) ข้าพเจ้า ม.ร.ว. ไกรเทพ เทวกุล ป่วยมีอาการแน่นจุกและเสียดทุก ๆ เดือน บางทีก็ ๒ ถึง ๓ เดือนต่อครั้ง ครั้นถึงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๙๕ รู้สึกว่าอาการเช่นนี้มากขึ้นจนทนแทบไม่ได้ เช่นหายใจไม่ออก ข้าพเจ้าจึงได้ไปปรึกษาแพทย์ปริญญาที่ข้างบ้าน ซึ่งนายแพทย์ผู้นั้นก็ได้ฉีดยาและให้ยารับประทาน อาการก็ค่อยทุเลา ต่อมาจากนั้น ๒ ถึง ๓ วันก็เป็นอีก นายแพทย์ผู้นั้นก็แนะนำว่าควรไปเอ็กซเรย์ดู เพราะสงสัยในอาการนั้นคงเนื่องมาจากถุงน้ำดีอักเสบ ข้าพเจ้าก็ปฏิบัติตาม ปรากฏตามฟิลม์เอ็กซเรย์โดยนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญแผนกนี้ ลงความเห็นว่า เป็นนิ่วในถุงน้ำดี และแนะนำให้ทำการผ่าตัดทันที

ข้าพเจ้าได้มาปรึกษา คุณย่าบุญเรือนถึงอาการตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คุณย่าได้เอ็ดข้าพเจ้ามากมายว่า ทำไมไม่มาปรึกษาตั้งแต่แรก ถ้าอยากตายก็เชิญไปผ่าได้ ข้าพเจ้าว่าไม่ผ่าละต้องเชื่อคุณย่าเสมอ เพราะนับถือมาตั้งแต่รู้จักกันเป็นครั้งแรกแล้ว คุณย่าจึงให้รับประทานไพลและน้ำอธิษฐาน กับทั้งได้ให้ปูนอธิษฐานไปทาตามบริเวณหน้าอกและท้อง เว้นวันสองวันก็นวดให้หนหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด อาการที่กล่าวแล้วก็ค่อยทุเลาและหายภายในเดือนนั้นเอง ข้าพเจ้าได้มาหาคุณย่าและกราบเรียนให้ทราบ ซึ่งคุณย่าได้บอกว่าหายแล้ว ให้ไปฉายเอ็กซเรย์ใหม่ ข้าพเจาก็ปฏิบัติตาม กับได้นำฟิล์มทั้งเก่าและใหม่มาเทียบกันดู ปรากฏว่าในแผ่นแรกมีวงกลมสีขาวประมาณเท่าเหรียญ ๒ สลึงในปัจจุบันนี้ ส่วนในแผ่นหลังไม่มี คงดูเป็นปกติเหมือนคนธรรมดา และนายแพทย์บอกว่า ในบริเวณถุงน้ำดีไม่มีก้อนนิ่วแล้ว จึงเชื่อว่าหายจริงดังคำที่คุณย่าว่า จนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลาประมาณ ๕ เดือนแล้วข้าพเจ้ามิได้มีอาการดังกล่าวเลย

ตามที่ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติมานี้ ก็เพราะข้าพเจ้าเชื่อในคุณธรรมของพระพุทธเจ้าประกอบกับทำตามคำแนะนำสั่งสอนและเชื่อคำพูดจริงของคุณย่า จึงหายเป็นปกติจึงขอบันทึกเรื่องนี้เพื่อเป็นสักขีพยานแด่คุณย่า ซึ่งเป็นที่เคารพและนับถืออย่างสูงของข้าพเจ้า.

ม.ร.ว. ไกรเทพ เทวกุล

๗๔. บันทึกของ นางทิ้ง ศิลาทิพย์

ดิฉันอยู่ที่สำนักอุบาสิกาวัดอาวุธวิกสิตาราม วันหนึ่งไปโบสถ์เพื่อฟังธรรมไปถึงข้างโบสถ์จับไม้แล้ว ไม้ลื่นล้มลงไป ไม้เลยล้มทับแขน พอชักแขนออกมารู้สึกดังกร๊อกแกร๊กก็รู้ว่ากระดูกแขนแตก แล้วท่านพระครูก็ออกมาดูแล้วให้คนไปตามหมอมารักษา หมอบอกว่าไม่เป็นไรสัก ๗ วันก็หาย พอหมอไปสักประเดี๋ยวเดียวแขนก็บวมขึ้นมามาก เพราะปวดใหญ่ ใช้ใบพลับพลึงพันถึง ๗ วัน ไม่หายกลับบวม

ใหญ่ เขาไปหุงน้ำมันมาให้ทา บอกว่าอีก ๑๕ วันก็หาย แล้วก็ไม่หายบอกว่าอีกเดือนหนึ่งจึงจะหาย พอถึงเดือนหนึ่งก็ไม่หาย จึงเปลี่ยนหมออื่นมารักษาเลยบวมใหญ่ขึ้นอีกประมาณ ๓ เดือนเลยยกแขนไม่ขึ้น กำมือไม่ได้ กลับบวมขึ้นมากกว่าเก่า ดิฉันไม่รู้จะทำอย่างไรก็ทาน้ำมันไป ไม่ได้ไปหาหมอที่ไหนได้แต่ยึดขี้ผึ้งของหมอ วันหนึ่งท่านพระครูเจ้าอาวาสวัดอาวุธฯ ได้ให้คนไปเรียกดิฉันขึ้นมาบอกว่าคุณหมอบุญเรือนมา ให้มาหา ดิฉันก็ดีใจจึงรีบขึ้นมาหา เอาผ้าผูกแขนสะพายขึ้นไป คุณหมอก็ถามว่า "อ้าว! นั่นเป็นอะไรไปล่ะ?" คุณหมอก็ขอดูแขน ดิฉันก็ปลดออกจากผ้าให้คุณหมอดู และบอกกับคุณหมอว่าหกล้ม คุณหมอจึงลอกกระดาษขี้ผึ้งที่ยึดแขนออก คุณหมอบอกให้กำมือก็กำไม่ได้ บอกให้ยกแขนทีแรกยกไม่ได้ ครั้นท่านดุขึ้นดังๆ บอกว่าให้ยกขึ้น ดิฉันลองยกดูจึงยกขึ้นได้ คุณหมอเลยทาปูนให้ในวันนั้น แล้วต่อมาก็ให้คนพยุงมาหาคุณหมอที่บ้าน ก็กำมือได้ แขนก็ยกได้ และค่อยยังชั่วขึ้นมากจนกระทั่งมาคนเดียวได้ และได้มานั่งกัมมัฏฐาน มาวันหนึ่งได้พาคุณนายสุดใจไปที่วัดอาวุธฯ นัดมาพบกันที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ แต่เผอิญเด็กๆ เขามากลางวันจวนเที่ยง กว่าจะสนทนากันเสร็จก็เที่ยงพอดี คุณหมอกรุณาว่า ทำไมไปกันกำลังเที่ยงแดดร้อนๆ เป็นความตั้งใจของคุณนายสุดใจว่าจะไปจึงตกลงไปกัน แล้วไปลงเรือจ้างข้ามฟาก ลงเรือไปแดดก็ร่มลมก็พัดเย็น ความดีใจว่าคุณหมอพูดจริง จึงขยำขาบอกคุณนายสุดใจพูดว่า "คุณหมอพูดจริงน่ะ" ไปถึงวัดก็ไปเล่าให้ท่านพระครูฯ ฟัง ต่อมาดิฉันก็เพียรมาที่บ้านคุณหมอเสมอ เพื่อจะเรียนวิปัสสนากับเขาบ้าง เพราะวันเสาร์เขานั่งกัมมัฏฐานกันทุกเสาร์มากคนด้วยกัน ทำให้ชีวิตจิตใจของดิฉันสบายขึ้นมาก ดิฉันเห็นคนเขามาหากันเป็นโรคต่างๆ คุณหมอแนะนำให้ทาปูนตั้งน้ำเอาเอง บางคนยกแขนไม่ได้ก็ให้ยกได้เดี๋ยวนั้นก็มี ดิฉันเห็นความศักดิ์สิทธิ์ของคุณหมอไม่ว่าจะทำสิ่งอะไร เป็นความศักดิ์สิทธิ์ทุกสิ่งทุกอย่าง จึงได้บันทึกไว้จะได้ทราบกันว่า ใช้ปูนทาและกินน้ำอธิษฐานก็เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้หายโรคภัยต่างๆ ได้.

๗๕. บันทึกของ นายมังกร เสวตจินดา

บ้านตำบลท่าทราย จังหวัดสมุทรสาคร

ผมเป็นโรคฝีลำเส้นที่แก้มซ้าย มีอาการบวมมาก อ้าปากไม่ขึ้น ได้แต่หยอดน้ำข้าวต้มเหลว ๆ เป็นอยู่ประมาณ ๗ เดือน ในระหว่างนั้นได้ไปหาหมอที่หลักสี่ สุขศาลาสมุทรสาคร และศิริราช และได้ฉีดยาที่ศิริราช ๆ ให้ยาไปอม เขาบอกว่าอมแล้วก็หาย แต่เอาไปอมก็ไม่หาย ต้องทรมานมากขึ้นและได้พยายามรักษาหลายแห่งก็ไม่หาย วันหนึ่งได้ไปพบนายไล้ที่วัดใหม่คลองตาปลั่ง สมุทรสาคร เขาบอกว่ามีหมอที่วัดตรีทศเทพ ใครจะมีโรคอะไรก็รักษาให้หายได้ ผมจึงลงมาจากสมุทรสาคร และมาถามที่วัดตรี พระท่านบอกว่าไม่มี จึงไปถามแถวที่แม่ชีอยู่ แม่ชีจึงแนะนำให้มาที่บ้านคุณแม่บุญเรือน คุณแม่ก็ให้ปูนไปทาและรับประทานน้ำอธิษฐาน และให้ไปตั้งน้ำ ไปทาปูนประมาณสัก ๑๐ วัน ฝีนั้นก็แตก มีหนองออกมาและมีเม็ดแข็งเหมือนลูกตาปลาออกมาหนึ่งเม็ด และต่อมาแผลก็หายและยุบเป็นปกติ ใครเห็นผมหายก็อยากจะให้พามาหาคุณแม่กันมากคน แต่ผมก็ได้นำมาเป็นบางคน ได้ทราบว่า คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์ จะได้รวบรวมพิมพ์ประวัติพระพุทธโธใหญ่เป็นเล่มใหญ่ ผมจึงได้บันทึกให้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ใช้ปูนและน้ำอธิษฐานอย่างผมบ้าง ผมเสียค่ายาฉีดมามากมายก็ไม่หาย แต่มาเสียค่าปูนเพียง ๒ บาท ให้คุณแม่บุญเรือนอธิษฐานให้ทา ก็ได้ผลเช่นนี้แหละ จึงบันทึกให้ไว้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายบ้างไม่มากก็น้อย.

นายมังกร เสวตจินดา

บันทึกนี้ได้บันทึกให้คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์

๗๖. บันทึกของ นางกิมซา พูลไพโรจน์

บันทึกให้คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์
วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๔๙๕

เมื่อวันพุธที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๙๕ ท่านใช้ให้ดิฉันไปซื้อส้มเขียวหวานที่ริมคลองหน้าวัดมหาพฤฒาราม เมื่อซื้อส้มแล้วก็ต้องว่ารถสามล้อมาส่ง เพราะส้มมีมากจำนวนถึง ๒๐๐ ผลขึ้นรถเมล์ไม่ได้ พอรถลงสะพานทิพยเสถียรมาทางถนนเจริญกรุงรถก็เกิดหัก ล้อหน้าหลุดออกไปจากตัวรถ รถก็ทรุดลงไป ดิฉันเองก็กระเด็นจากรถลงไปนอนอยู่ที่ถนน เคราะห์ดีที่รถยนตร์ที่ตามมาข้างหลังเขาห้ามล้อไว้ทัน มิฉะนั้นดิฉันคงถูกรถทับอีก มีคนมาดูกันหลายคน พูดกันว่าเป็นบุญเหลือเกิน ดิฉันนั้นมีบาดแผลที่ข้อมือถลอกเลือดไหลซิบ ๆ กระดูกข้อมือแยกทำให้มือบวมมาก ที่หัวเข่านั้นผ้านุ่งขาดและมีแผล ดิฉันคิดว่าเป็นคราวเคราะห์ดีที่มีพระพุทธรูปของวัดอาวุธ ฯ ติดตัวไปด้วย มิฉะนั้นรถยนตร์คงทับดิฉันเป็นแน่ เพราะที่ตรงนั้นเป็นที่เท รถจอแจและทางแคบเพราะเป็นเชิงสะพาน เมื่อกลับมาถึงบ้านดิฉันก็ได้ทาปูน รุ่งขึ้นมือก็บวมมากและจับอะไรไม่ได้ จึงได้ไปหาคุณหมอบุญเรือนเพราะมือไม่มีแรง คุณหมอได้ประสานกระดูกที่ข้อมือให้ทาปูนให้ด้วย เมื่อก่อนที่จะมาหาคุณหมอมือจับอะไรไม่ได้ ครั้นเมื่อคุณหมอทาปูนให้ก็รู้สึกค่อยยังชั่ว มือที่บวมก็ยุบบวมทันทีทันใด ต่อมาดิฉันก็ค่อยยังชั่วขึ้นมากจนทำงานได้ ดิฉันได้หายเป็นปกติดีแล้วในเวลาไม่ถึง ๑ อาทิตย์ จึงได้บันทึกไว้ให้ท่านทั้งหลายทราบว่าปูนอธิษฐานของหมอบุญเรือนใช้ทาแก้ช้ำและทาแผลสดได้ เพราะที่หัวเข่าถลอกเนื้อแดง ดิฉันก็ได้ทาปูนวันเดียวแผลก็แห้งไปเลย.

กิมซา พูลไพโรจน์

๗๗. บันทึกของ นางพันทิพา สุทโรวาท

ได้เขียนมอบให้ คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์

คุณย่าของดิฉันชื่อ คุณนายหลี โง้วจำรูญ ได้ติดต่อคุ้นเคยกับคุณหมอบุญเรือนมานานแล้ว ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๙๓ บังเอิญคุณย่าล้มลงในบ้าน ทำให้ลุกไม่ได้ แม้แต่จะขยับตัวก็ไม่ได้ เพราะอายุย่างเข้า ๗๖ ปี เข้าวัยชราแล้ว ในเช้าวันรุ่งขึ้นจากที่คุณย่าได้ล้มลงในตอนค่ำ ดิฉันก็ไปหาคุณหมอบุญเรือนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ์ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ แต่คุณหมอได้ให้ปูนอธิษฐาน และสั่งให้มาตั้งน้ำอธิษฐาน ต่อจากนั้นอีก ๒ วัน คุณหมอจึงได้มานวดให้ และได้ตั้งน้ำอธิษฐานรับประทานทุก ๆ เสาร์เรื่อยมา จนกระทั่งคุณย่าหายลุกเดินได้ปกติ แต่ปากได้เคยเป็นมะเร็งมาก่อน และได้รักษาโดยฝังแร่เรเดียมมาแล้วจึงยังไม่หายขาด ปากก็คงยังเจ็บอยู่บ้าง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๙๕ คุณย่าได้ล้มเจ็บลงอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนี้ได้ลืมตั้งน้ำอธิษฐานถึง ๓ เสาร์ด้วยกัน พอระลึกได้ก็เป็นวันอาทิตย์ทุกที และเจ็บครั้งนี้ก็ทำให้ลืมตามคุณหมอบุญเรือนเสียสนิท ไปรับแพทย์แผนปัจจุบันมารักษา ก็ได้รับคำตอบว่าไม่มีทางรอด เพราะมะเร็งเป็นเต็มปาก จนกระทั่งหลาน ๆ เห็นพ้องกับหมอจึงไปซื้อโลงไว้เพื่อจะได้ใช้ทันท่วงที และในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ก็บังเอิญนึกถึงคุณหมอบุญเรือนได้ จึงให้คนไปตามที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ แต่ไม่พบเพราะไปตอนเช้า จึงได้บอกคุณเจ้าของบ้านไว้ขอให้ช่วยเรียนคุณหมอด้วย

ในวันรุ่งขึ้น คุณหมอก็มาที่บ้าน และอธิษฐานน้ำให้หยอด อาการของคุณย่าก็กระเตื้องขึ้นตามลำดับ เป็นอันว่าโลงต้องขายคืนโดยยอมขาดทุน ๖๐๐ บาท จาก

ราคาที่ซื้อ ๑๔๐๐ บาท คุณหมอก็กรุณามาเยี่ยมและสอนธรรมบ้างเพื่อให้สติ และได้อธิษฐานไพลให้ทาตามปาก จนกระทั่งล่อนเป็นสะเก็ดออกมาเป็นแผ่น ๆ จนในปากบางเป็นอย่างคนธรรมดา และเนื้อที่งอกออกมาเป็นก้อนเล็ก ๆ ก็หลุดหายไปด้วยจนบัดนี้

จากวันนั้นมา ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ คุณย่าก็ล้มเจ็บลงอีกในแบบเดิม แต่แล้วก็ค่อยยังชั่วโดยไม่ได้รักษาทางแพทย์เลย นอกจากน้ำอธิษฐานและยาหอมบ้างเล็กน้อย

เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ คุณย่าค่อย ๆ หมดแรงและล้มเจ็บลงอีก รู้สึกว่าหนักกว่าทุก ๆ คราว โดยนอนหายใจแผ่ว ๆ อยู่ถึง ๒ วันกับ ๑ คืน ไม่รับประทานอะไรเลย ใครจับตามร่างกายก็ไม่รู้สึก ได้แต่ให้น้ำอธิษฐานหยอดลงไปบ้าง และคุณหมอบุญเรือนมาอธิษฐานว่า "ขอให้หายเป็นปกติ ให้อยู่จนถึงเดือน ๔ เพื่อทำพิธีใส่พระเนตร พระประธานที่สร้างในวัดสัมพันธวงศ์และต่อไปอีก" คุณย่าก็ค่อย ๆ หายเรื่อยมาจนกระทั่งเดินได้ในแบบเดิม แต่ปากซึ่งยังมีเชื้อแคนเซ่อร์ก็ยังเจ็บอยู่

ในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕ คุณหมอได้มานวดให้คุณย่า ซึ่งเวลานั้นเท้ายังยกไม่ได้เพราะขาแข็ง และยังนั่งตรง ๆ ไม่ได้ ต้องนั่งพิงอยู่เสมอ พอคุณหมอนวดเสร็จก็อธิษฐานให้ยกเท้าขึ้นเอง คุณย่าก็ยกได้สูงและงอได้อย่างน่าประหลาด และบอกให้ลุกขึ้นนั่งตรง ๆ โดยลุกขึ้นเอง คุณย่าก็นั่งตรง ๆ ได้โดยไม่ต้องมีใครจับทั้งสิ้น แล้วคุณหมอได้อธิษฐานตำหมากให้คุณย่ารับประทาน ๑ คำ คุณย่าบอกว่า รับประทานแล้วไม่ค่อยรู้สึกเจ็บ จนกระทั่งเดี๋ยวนี้คุณย่ารับประทานหมากคำได้ ต้องอธิษฐานและระลึกถึงคุณหมอบุญเรือนทุก ๆ ครั้ง เพราะเมื่อรับประทานแล้วทำให้ปากหายเจ็บไป

ดิฉันได้บันทึกเรื่องราวนี้ขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ที่คุณหมอได้อธิษฐานรักษาคุณย่า เพื่อให้เห็นประจักษ์ว่า ในการสร้างพระประธานหน้าตักกว้าง ๓ ศอกคืบ องค์นี้ได้สำเร็จ ซึ่งทางวัดได้สร้างมาถึง ๒ ครั้งแล้วแต่ไม่สำเร็จ ครั้งนี้คุณหมอเป็นผู้จัดการสร้างครั้งที่ ๓ โดยทุนส่วนรวมซึ่งมีคนหลายคนพูดกันว่า ไม่สำเร็จอีกนั่นแหละ แต่แล้วก็เป็นผลสำเร็จ ดิฉันจึงได้เคารพนับถือคุณหมอบุญเรือน ในการที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงตลอดมา และอยากจะเชิญชวนให้ท่านทั้งหลายจงทาปูนและตั้งน้ำอธิษฐานไว้รับประทาน เพื่อความรุ่งโรจน์แห่งชีวิตด้วย.

พันทิพา สุนทโรวาท บันทึก

๑๕๖ ซอยเยาวพาณิชย์ ถนนทรงวาด พระนคร

๗๘. บันทึกของ นางธำรุโกศา (แปลก คำปาน)

บันทึกให้คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์

บ้านในเขตวัดตรีทศเทพ

ได้ช่วยท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนีบอกบุญ และเก็บทองเหลือง ทองแดง ทองคำ ตลอดกระทั่งนาคและเงิน ได้ใช้เชือกผูกปากกระบุงคล้ายสาแหรก ใช้ไม้คานหาบไปตามถนนต่าง ๆ เพื่อบอกบุญแก่ผู้มีศรัทธาทั้งหลายตามมีตามได้ มากบ้างน้อยบ้างตามแต่จะศรัทธา ต่อมาวันหนึ่งดิฉันได้หาบทองผ่านมาทางถนนวิสุทธิกษัตริย์ได้มาพบคุณนายบุญเรือนนั่งอยู่ที่ร้านกาแฟหน้าโรงพิมพ์ คุณนายบอกว่าออกมานั่งคอยดิฉัน และได้เชิญให้ดิฉันมาแวะที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ และคุณนายได้ทำบุญไปด้วย ๑๐ บาท และสนทนากันพอสมควร และคุณนายบุญเรือน ก็ได้หาบทองแทนดิฉันไปที่บ้านคุณสมเจ้าของโรงพิมพ์เพื่อบอกบุญคุณสม ท่านเจ้าของบ้านได้นึกสนุกขึ้นมาเลยหาบต่อไปที่โรงพิมพ์ ช่วยบอกบุญต่อให้อีก คุณสมก็ได้ทำบุญ

ส่วนตัวไป ๑๐๐ บาท ดิฉันเที่ยวหาบทองทุกวัน ได้ก็เอาไปรวมไว้ที่ร้านไทยปราณีต บ้านคุณนายบุ้ยบางลำภู พร้อมทั้งเงินและทองก็เอาไปรวมไว้ พอได้มากแล้ว ดิฉันก็ได้ขอยืมรถกุดงบรรทุกทองไปวัดสัมพันธวงศ์ ได้ขนเข้าไปในพระอุโบสถ และวันนั้นก็เป็นวันอุโบสถด้วย คราวแรกได้เงิน ๑,๓๗๐ บาท และได้ขนส่งไปเรื่อย ๆ คราวหลังได้ ๑,๔๒๗ บาท

ได้หล่อพระประธานครั้งแรก หล่อแล้วไม่ติด ติดแต่แค่พระเพลาและพระหัตถ์ข้างหนึ่ง ดิฉันไปดูพระแล้วเสียใจมาก แต่ก็นึกว่าพระองค์นี้ต้องศักดิ์สิทธิ์ เพราะธรรมดาของพระศักดิ์สิทธิ์ต้องเป็นอย่างนี้เอง ดิฉันจึงกลับมีศรัทธาขึ้นมาอีก หล่อครั้งที่ ๒ ดิฉันก็ได้เที่ยวเก็บทองส่งให้อีก แต่แล้วก็หล่อไม่ได้สมบูรณ์อีก ดิฉันได้ขึ้นไปบนกุฎิท่านเจ้าคุณ มีแขกนั่งอยู่ด้วย เขาได้ถามดิฉันว่า ทำไมไม่เห็นยิ้มแย้มเช่นเคย ดิฉันตอบว่ายิ้มไม่ออก โบสถ์ก็ยังไม่เสร็จ หลังคาก็ยังไม่ได้ยกขึ้น พระก็ไม่สำเร็จเช่นนี้จึงยิ้มไม่ออก แขกคนนั้นเขาตอบว่า ความผิดของช่างต่างหาก วัดไม่เสียหาย สนทนากันพอสมควรแล้วก็กลับบ้าน

ต่อมาท่านเจ้าคุณได้บอกว่า ท่านได้อนุญาตให้คุณนายบุญเรือนหล่อพระประธานถวายเป็นทุนส่วนรวมพร้อมทั้งของเก่าด้วย ดิฉันก็มีความดีใจและคิดว่าต้องสำเร็จแน่ละคราวนี้ ดิฉันก็หมั่นมาติดต่อฟังข่าวอยู่เสมอ วันนั้นมาที่บ้านคุณนายบุญเรือน และคุณนายได้ใช้ให้ดิฉันจับสายสิญจน์ให้ เพื่อไปใช้วงในงานหล่อพระประธานครั้งที่ ๓ แต่แปลกจริงวันนั้นดิฉันมาจากบ้านคุณนายบุ้ย เขาให้ไม้ก้านร่มกระดาษที่เขาตัดออกแล้วให้ดิฉันมา ดิฉันก็ใส่ตะกร้ามา พอถูกใช้ให้จับสายสิญจน์ ดิฉันก็ใช้ก้านร่มพันเป็นแกนม้วนเลย คุณนายพูดว่าที่นี้โปร่งดีละ พอจับสายสิญจน์สักประเดี๋ยวฝนก็ตกลงมามาก มีพายุพัดมาฝนก็สาดเข้ามาเปียกดิฉัน คุณนายบุญเรือนเดินออกมาเห็นเข้าก็บอกว่าให้ดิฉันกระเถิบหนีฝนเข้ามาข้างใน

แต่ดิฉันไม่ยอมลุกหนีฝน คุณนายจึงพูดว่า "ฝนอย่ามาเปียกนายแปลกซิ ! เขาจะจับสายสิญจน์ ไป ! ไป ! ไป !" พอว่าเท่านั้นลมก็พัดไปทางโน้นเลยไม่สาดดิฉัน ฝนก็เลยหายไป ดิฉันจับสายสิญจน์จนแล้วไม่ต้องย้ายที่ เพราะเหตุนี้จึงทำให้ดิฉันมั่นใจว่าต้องสำเร็จแน่ แต่ฝนยังพูดกันรู้ภาษาได้ จับสายสิญจน์แล้วดิฉันก็ได้กลับบ้าน ต่อมาก็ได้หล่อพระประธานครั้งที่ ๓ ครั้งที่ ๓ นี้ก็ทำให้ดิฉันดีใจมาก เพราะพระประธาน สวยงามมาก สมกับที่ ดิฉันตั้งใจไว้ จึงบันทึกให้คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์ พิมพ์ในประวัติพระพุทธโธใหญ่.

นางธำรุโกศา แปลก คำปาน

๗๙. บันทึกของ นางสุดใจ สุขประเสริฐ

ในวันที่คุณนายแปลกจับสายสิญจน์ ดิฉันก็ได้อยู่ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิด้วย ดิฉันจะขอช่วยจับแกก็ไม่ยอมให้จับ แกจะจับคนเดียว เวลาที่กำลังจับด้ายสายสิญจน์นั้นเป็นเวลาเที่ยงเศษ แดดกำลังร้อนจัด ไม่มีเค้าฝนเลย พอคุณนายแปลกจับสายสิญจน์สักประเดี๋ยว ก็เกิดมีพายุและฝนตกลงมามากและได้สาดเข้ามาที่คุณนายแปลกนั่งอยู่ แล้วคุณแม่บุญเรือนได้เดินออกมาจากห้องพระบอกคุณนายแปลกว่า "นายกระเถิบเข้ามาเสียฝนสาด" คุณนายแปลกก็ไม่ยอมลุก คุณแม่บุญเรือนเลยพูดว่า "ฝน ! อย่าสาดคุณนายแปลกซิ เขาจะจับสายสิญจน์ ไป๊ ! ไป๊ !" พายุก็พัดคล้ายกับมีวิญญาณพัดไปทางอื่นเสีย ไม่สาดเข้ามาแล้วก็หายไป น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก เพียงแต่คำพูดคล้ายพูดเล่น แต่ก็เห็นผลจริง คุณนายแปลกก็นั่งจับสายสิญจน์คนเดียวจนเสร็จ

ดิฉันถามคุณแม่ว่า "เป็นเพราะอะไรคะถึงให้คุณนายแปลกจับด้ายสายสิญจน์ ทำไมคุณแม่ไม่จับเองล่ะ" คุณแม่ตอบว่า "ฉันให้คุณนายแปลกจับสายสิญจน์

เพราะว่าการหล่อพระนั้นคราวนี้จะให้แปลกกว่าคราวก่อน เพราะคราวก่อน ๒ คราวนั้นหล่อไม่สมบูรณ์ คราวนี้จะได้แปลกกว่าคราวก่อน พระจะได้งดงามและศักดิ์สิทธิ์ เพราะวันนี้เป็นวันเสาร์คุณนายแปลกมาพอดี จึงให้จับสายสิญจน์ คนเราจะได้รักษาศีลให้แปลกกว่าคนไม่มีศีล" ดิฉันฟังแล้วก็พลอยปีติตามด้วย เพราะคุณนายแปลกไม่ยอมให้ใครช่วย เลยจับแต่ผู้เดียว ต่างกับคนอื่นเขา ถ้าคนอื่นเขาทำอะไรมักจะนิยมการช่วยเหลือจากผู้อื่น จึงไม่ศักดิ์สิทธิ์เท่ากับความโดดเดี่ยวเฉพาะแล้ว ผู้ใดมีความเพียรจริง ๆ เช่นคุณนายแปลกนี้ ทำกิจการสิ่งไรก็ต้องสำเร็จลุล่วงไปทุกประการ ดิฉันมีความเห็นว่า พระคงจะศักดิ์สิทธิ์และสำเร็จแน่แล้วในคราวนี้ เพราะความสามัคคีกันทั้งฝ่ายพระภิกษุพุทธบริษัท และอุบาสกอุบาสิกาได้พร้อมใจกันสละทรัพย์ช่วยเหลือพร้อมทั้งกำลังกาย เช่นนายแปลกเป็นต้น เช่นนี้ต้องสำเร็จแน่ เพราะคุณแม่ไม่ได้ทำตามความเห็นของตนแต่ผู้เดียว อาศัยสามัคคีเป็นหลัก ไม่ว่าทำกิจอะไรก็ต้องสำเร็จทุกประการ

ในการพูดจริงของคุณแม่ไม่ใช่ปรากฏครั้งนี้ครั้งเดียว เพราะราวเดือน ๕ ข้างแรม ดิฉันก็ได้ไปที่วัดอาวุธวิกสิตาราม ตำบลบางพลัด ธนบุรี ในวันที่ไปนั้นเป็นเวลากำลังเที่ยง ลูก ๆ เขากลัวแดดกัน คุณแม่จึงว่า "ไปทำไมกำลังเที่ยง" ดิฉันพูดว่า "ดิฉันว่าจะไปแล้วก็ต้องไป" คุณแม่ว่า "จะไปก็ไป ! พอลงเรือก็ให้บอกว่า ร่ม ! ร่ม ! ร่มใหญ่นะ !" ดิฉันก็พูดว่า "ล่ม ! ล่ม !" เพราะพูดไม่ชัด คุณแม่จึงว่า "ไม่ใช่ให้เรือล่มนะ ให้แดดร่ม พอลงเรือแล้วให้นึกอยู่เท่านั้น" ดิฉันก็ท่องไปจนถึงเรือ พอก้าวเท้าหย่อนลงในเรือข้างหนึ่ง ดิฉันก็ว่า "ร่ม ! ร่ม !" แดดก็ร่มลงในบัดเดี๋ยวนั้นทันที จนลูก ๆ และนายทั้งรู้สึกว่าร่มและเย็นอย่างประหลาด นายทิ้งจึงหยิกขาดิฉันใหญ่แล้วว่า "จริงไหมล่ะ ๆ คุณแม่พูดจริงไหมล่ะ !" ดิฉันยังไปเล่าเรื่องนี้ให้ท่านพระครู ฯ ที่วัดอาวุธ ฯ ฟังด้วย เพราะเป็นสิ่งอัศจรรย์ ที่คุณแม่พูดอย่างไรเป็นอย่างนั้น ดิฉันเชื่อแน่ว่าพระประธานองค์ใหญ่นี้ศักดิ์สิทธิ์แน่ ๆ.

นางสุดใจ สุขประเสริฐ

๘๐. บันทึกของ นายวรรณดี ตั้งตรงจิตต์

ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ

๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๕

ข้าพเจ้านายวรรณดี ตั้งตรงจิตต์ เจ้าของโรงแรมศิริวิไล จังหวัดนครพนม ได้ตกบันไดฟาดกับคั่นล่างอย่างแรงถึงกับบันไดหัก จุกไป ๑๐ นาที ได้รับคำแนะนำให้กินดีหมี จึงได้ซื้อดีหมีกิน ๒๔ บาทรวดเดียว อาการเจ็บไม่หาย มีหมอจีนต้มยาและยาเม็ดให้กินอีก เสียเงิน ๒๓๕ บาทไม่หาย จึงให้หมอฉีดยาเพนนิสรินอีกครั้งละ ๔ แสน รวมประมาณสองล้านเศษ เดินไม่ไหวอาการไข้ขึ้นสูงไม่ลดลง หมอห้ามเดิน ๗ วัน แต่มีความจำเป็นที่จะต้องไป จึงนึกถึงปูนคุณแม่บุญเรือนที่เคยมาขอเอาไว้ พร้อมกับได้ยินกิตติศัพท์จากคุณปลั่งที่อุดรบ้าง และคนอื่น ๆ อีกหลายคน จึงตัดสินใจเลิกฉีดยาและกินยา เอาแต่ปูนของคุณแม่บุญเรือนทา ครั้งแรกเป็นเม็ด ๆ และคัน แต่ไม่กัดผิดกับปูนธรรมดาอย่างอัศจรรย์ จึงทามากขึ้นวันละสองสามครั้ง อาการดีขึ้น จึงออกเดินทางก่อนกำหนดที่หมอสั่งห้าม แต่ก็ไม่ปรากฏว่าจะเจ็บมากขึ้นทั้ง ๆ ที่ต้องขึ้นรถยนต์และรถไฟในระยะทางไกล พอถึงกรุงเทพ ฯ อาการเจ็บก็หายอย่างน่าอัศจรรย์ ข้อความที่บันทึกนี้ คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์ ขอร้องให้บันทึก ขอรับรองว่าเป็นความจริง.

วรรณดี ตั้งตรงจิตต์

๔๗๖ โรงแรมศิริวิไล ตลาดนครพนม

๘๑. บันทึกของ นางวลี ยุวบูรณ์

วันหนึ่งดิฉันจำไม่ได้ว่าเป็นวันที่เท่าไร แต่จำได้ว่าเป็นวันเสาร์ ขณะที่ดิฉัน กำลัง มีแขกอยู่ ได้ยินเสียง ลูกชาย คนเล็ก อายุ ๓ ขวบ ร้องไห้ อยู่บน บ้าน ชั้นบน ดิฉันจึงรีบขึ้นไปดูปรากฏว่าเขาเล่นกับพี่ ๆ แล้วแขนซ้ายเหยียดและยกไม่ได้เลย ลองจับให้ยกขึ้นก็ไม่ยอมยก ร้องว่า เจ็บ เจ็บ เวลานั้นเป็นเวลาประมาณ ๑ ทุ่ม และตลอดคืนนั้นก็ปวดอยู่ทั้งคืน พอรุ่งเช้าเป็นวันอาทิตย์แขนก็ยังเจ็บ และยกเหยียดไม่ได้เลย ดิฉันจึงรีบพามาหาคุณป้าบุญเรือนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ เพราะเชื่อแน่ว่าจะต้องพบคุณป้า ซึ่งโดยปกติแล้วเช้าวันอาทิตย์แทบทุกอาทิตย์ คุณป้าได้มีการแจกผลไม้อธิษฐานเสมอ ขณะนั้นคุณป้ากำลังมีแขกอยู่หลายคน จึงบอกให้ดิฉันอุ้มลูกไปคอยอยู่หลังบ้าน และคุณป้าบอกว่า "เดี๋ยวก็หาย" ดิฉันจึงนั่งคอยอยู่สักพักใหญ่ก็ถูกเรียกให้เข้าไปในห้อง แล้วคุณป้าก็บอกให้ลูกชายของดิฉันเหยียดแขนให้ดู ลูกชายของดิฉันก็เหยียดออกได้ โดยไม่แสดงอาการเจ็บปวดอะไรเลย และยกแขนขึ้นได้เป็นปกติเหมือนธรรมดา ดิฉันได้เรียนถามคุณป้าถึงการหายอย่างรวดเร็วเช่นนี้ ก็ได้รับคำตอบว่า ขณะที่ดิฉันนั่งคอยท่านอยู่หลังบ้านนั้นเอง เป็นระยะเวลาอธิษฐานแจกของอยู่ ทั้งนี้จึงนับว่าเป็นการหายอย่างประหลาดที่สุด.

วลี ยุวบูรณ์

บ้านถนนพิษณุโลก พระนคร

๘๒. บันทึกของ นางบุญเนื่อง ชิตตะโสภณ

บันทึกให้ คุณนายบ๊วย ศิวพฤกษ์

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๔๙๕

ข้าพเจ้านางบุญเนื่อง ชิตตะโสภณ บ้านเลขที่ ๓๖ ถนนสุโขทัย ซอย ๒ อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร

เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ ข้าพเจ้าป่วยเนื่องจากการแท้งบุตร มีอาการอ่อนเพลีย ใจสั่นคล้ายจะเป็นลมเสมอ มือเท้าไม่มีกำลัง เดินไปไหนในที่ใกล้ ๆ ก็ไม่ถนัด คล้ายคนเป็นเหน็บชา ใจคอหงุดหงิด โมโหฉุนเฉียว เมื่อโกรธจัดมือจะกำหรือจับอะไรก็ไม่อยู่

ข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำจากคุณอาว์สำเภา ศิริพันธ์ ผู้ซึ่งได้หายป่วยจากโรคไตพิการ ด้วยการอนุเคราะห์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ให้มาหาคุณแม่ วันแรกที่ได้พบกับท่าน ท่านบอกอาการต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าเป็นอยู่ตรงกับที่แพทย์แผนปัจจุบันตรวจไว้ โดยที่ข้าพเจ้ามิได้เล่าให้ท่านฟังเลย ท่านรู้ตลอดจนกระทั่งวาระน้ำจิตและนิสัยใจคอของข้าพเจ้า จึงทำให้ข้าพเจ้าเลื่อมใสในคุณธรรมของท่านมาก ท่านได้กรุณาอธิษฐานให้ข้าพเจ้าทุกครั้งที่ไปหาท่าน ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอาการทุเลาดีขึ้นทุกที ได้ไปหาท่านประมาณ ๔–๕ ครั้ง ก็หายเป็นปกติ พร้อมกับตั้งครรภ์ใหม่อีก คลอดเมื่อเดือนตุลาคม ๒๔๙๓ เป็นชายยังมีชีวิตอยู่จนบัดนี้

นอกจากหายป่วยแล้ว ข้าพเจ้ายังหายจากเป็นคนเจ้าโทโสอีกด้วย เนื่องจากได้รับคำตักเตือนสั่งสอนจากท่านในทางธรรมะและให้หนังสือธรรมไปอ่านบ้าง ในระหว่างเวลาที่ท่านรักษานั้น กับได้อบรมในทางธรรม มีการให้นั่งวิปัสสนา

กัมมัฏฐานทุกวันเสาร์เวลาบ่าย ๓ โมงเศษ แม้แต่ท่านจะไปต่างจังหวัด พวกข้าพเจ้าก็ประชุมกันไหว้พระตามปกติมิได้เว้น เหตุนี้จึงทำให้ข้าพเจ้าทราบซึ้งในคุณค่าของธรรมะเป็นอย่างยิ่ง

ต่อมาข้าพเจ้าได้รับแจกพระเครื่องที่คุณแม่อธิษฐานเอง โดยท่านพระครูธรรมธรเจ้าอาวาสวัดอาวุธวิกสิตาราม ตำบลบางพลัดนอก ท่านได้ทำเป็นองค์มาให้เรียบร้อยแล้ว ในงานพิธีอธิษฐานพระนั้น คุณแม่แจกให้กับผู้ที่มาช่วยเหลือครอบครัวละ ๑๐ องค์ ข้าพเจ้าจึงได้เลี่ยมให้บุตรแขวนคอทุกคน

วันหนึ่งข้าพเจ้าได้พาบุตรไปดูโขนที่กรมศิลปากร พอรถผ่านมาถึงกรมโฆษณาการ พอดีมีรถยนต์ตัดหน้าเฉี่ยวรถสามล้อที่บุตรของข้าพเจ้านั่งไปกับเพื่อนบ้านคว่ำลง ข้าพเจ้าใจหาย เมื่อแลไปเห็นบุตรของข้าพเจ้าถูกทั้งคนและรถทับอยู่ถึงสองชั้น เมื่อได้ช่วยกันพลิกรถสามล้อขึ้นแล้ว ข้าพเจ้าได้วิ่งไปอุ้มบุตรของข้าพเจ้าขึ้นมา ปรากฏว่าบุตรของข้าพเจ้าซึ่งมีอายุเพียง ๔ ขวบมิได้เป็นอันตรายแม้แต่น้อย ถ้าจะสันนิษฐานกันจริง ๆ แล้ว เท่าที่ได้เห็นเด็กจะต้องได้รับบาดเจ็บมาก แต่กลับตรงกันข้ามเช่นนี้ทำให้ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าเป็นเพราะแขวนพระพุทธอยู่จึงทำให้แคล้วคลาดจากภัยอันตรายไปได้ ข้าพเจ้าจึงได้บันทึกไว้เพื่อเป็นที่ระลึก

ต่อมา คุณแม่ บุญเรือน ก็ให้ไป อธิษฐาน พระ ประธาน ที่วัด สัมพันธวงศ์ ถวายเจ้าคุณ ก็ศักดิ์สิทธิ์อีก เพราะท่านได้หล่อมาถึง ๒ ครั้งแล้วไม่สำเร็จ พึ่งมาสำเร็จเรียบร้อยครั้งที่ ๓ นี้ เห็นจะเป็นเพราะพระประธานองค์นี้จะศักดิ์สิทธิ์นั่นเอง เพราะครบรัตนะทั้งสาม มีพระสวดเข้าพิธีชัยมงคลครบถ้วน

บุญเนื่อง ชิตตะโสภณ

๘๔. บันทึกของ พ.อ. ยุทธ สมบูรณ์*

๑. โรคผมร่วง

ข้าพเจ้ากลับมาจากการเดินทางรอบโลกเมื่อกลางเดือนสิงหาคม ๒๔๙๔ ได้นำเอาโรคผิวหนังบนศีรษะมาจากประเทศ ส.ร.อ ด้วย เนื่องจากผมมันร่วงแหว่งเป็นวงบนศีรษะตรงกลางกระหม่อมกว้างประมาณเท่าเหรียญบาท คุณแม่บุญเรือนให้ใช้ปูนอธิษฐานทา ข้าพเจ้าก็ทานานไขอยู่ผมก็ขึ้นมาเรียบร้อย ครั้นอยู่มาก็แหว่งขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งที่ขวัญ ตกลงทาปูนกันอีก และขณะนี้หายดีแล้ว คุณแม่บุญเรือนบอกว่าเป็นโรคผิวหนังชะนิดมีตัวมันกัดรากผม ทาปูนแล้วตัวมันอยู่ไม่ได้จึงหาย เดิมทีข้าพเจ้าใช้ยาอเมริกันแปลก ๆ ทาอยู่หลายเดือนไม่ยักหาย มาหายกันที่ปูนอธิษฐานนี่เอง ข้าพเจ้าจึงหวังว่าความศักดิ์สิทธิ์ของปูนอธิษฐานนี้ คงจะลดจำนวนผู้ที่จนผมให้รวยผมขึ้นได้.

๒. หลอดลมอักเสบและโรคท้องเสียอย่างแรง

ข้าพเจ้าเป็นโรคหลอดลมอักเสบมาหลายปี คือเริ่มแต่กลับจากราชการสนามในสหรัฐไทยเดิมเมื่อปี ๘๖ ร่างกายอ่อนแอ ผอม ซีด น้ำหนักตัวไม่เคยถึง ๕๐ ก.ก. ในปี ๙๐ เริ่มเป็นโรคลงท้องอย่างแรง ทั้งลงท้องทั้งอาเจียร และเป็นเดือนละ ๒ ครั้งอยู่หลายเดือน ร่างกายที่ซูบผอมอยู่แล้วก็ยิ่งผอมมากขึ้นและเพลียมาก ได้อาศัยยาแผนโบราณรักษาตัวมาเรื่อย ต่อมาพอมีเงินเดือนเหลือบ้าง จึงเริ่มรักษาหลอดลมอักเสบด้วยยาฉีด ส่วนโรคลงท้องคงเป็นนาน ๆ ครั้ง

เมื่อกลางปี ๒๔๙๕ นี้ คุณแม่บุญเรือนกรุณากดท้องให้ ๔–๕ ครั้ง และแนะนำให้ทาปูนและรับประทานไพลอธิษฐาน ข้าพเจ้าจึงเริ่มทาปูนที่หน้าอกและท้องน้อยและทาอยู่จนบัดนี้ ส่วนน้ำอธิษฐานก็ดื่มเสมอ อาการหลอดลมอักเสบและท้องเสียอย่างแรงก็หายไป รวมเวลาที่ทาปูนและรับประทานไพลกับน้ำอธิษฐานอยู่ ๑ ปี ร่างกายจึงหมดโรคกันที ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๔๙๕ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๔๙๕

---

*ปัจจุบันเป็นพลตรี

ข้าพเจ้าเริ่มอ้วนขึ้น สังเกตจากเข็มขัดซึ่งต้องเลื่อนออกไปตั้ง ๒ นิ้ว และกำลังขึ้นเรื่อย ๆ.

๓. ห้ามฝนตก

ทางราชการมีความประสงค์จัดงานใหญ่ โดยให้ทหารไทยผ่านศึกเกาหลีได้เดินสวนสนามตั้งแต่กระทรวงกลาโหมถึงลานพระบรมรูปทรงม้า เพื่อประชาชนจะได้ชมและยังได้ประกาศทางวิทยุกระจายเสียงเชิญชวนให้ประชาชนไปชุมนุมกันโดยพร้อมเพรียง ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าฝนตกลงมาระหว่างงานแล้วงานจะไม่ได้ผลเลย ทั้งนี้เพราะเป็นฤดูฝน ฝนตกอยู่เกือบทุกวัน ตกแต่ละครั้งก็มาก และข้าพเจ้าเคยทราบว่า พล ต.ท. หลวงวิทิต กลชัย เคยขอไม่ให้ฝนตกเมื่อวันตำรวจ ปี ๙๔ เพราะวันตำรวจทั้งปี ๙๒ และปี ๙๓ ฝนตกวันสวนสนาม ปี ๙๔ นี้ ตำรวจเดินสวนสนามอย่างสง่าผ่าเผยและไม่เปียกฝนเป็นปีแรก ข้าพเจ้าจึงขอไม่ให้ฝนตก ในวันสวนสนามของทหารไทยผ่านศึกเกาหลีบ้าง คุณแม่บุญเรือนให้ข้าพเจ้าอธิษฐานขอไม่ให้ฝนตกเอาเอง ในวันนั้นฝนครึ้มทั่วพระนคร ข้าพเจ้าอยู่ที่กรมการรักษาดินแดน เห็นทางฝั่งธนบุรีฝนตกลงมาเป็นสาย ๆ พลขับรถยนต์ของข้าพเจ้ากลับมาจากบางซื่อ เล่าว่าฝนตกหนักแต่บริเวณงานฝนไม่ตกเลย ประชาชนแน่นเนื่องสองฟากถนนเพื่อชมการสวนสนาม นับว่างานบรรลุยอดปรารถนาของทางราชการ.

๔. เบ็ดเตล็ด

ข้าพเจ้ารู้จักกับคุณแม่บุญเรือนมาตั้งแต่กลางปี ๙๓ แล้ว ในชั้นต้นข้าพเจ้าไม่ได้เลื่อมใสในคำกล่าวเล่าลือหรือเรื่องปูนกินกับหมากมาใช้รักษาโรคได้ ต่อมาอีก ๑ ปี คือกลางปี ๒๔๙๔ ข้าพเจ้าจึงได้มาบ่อยครั้งเพื่อขอให้คุณแม่บุญเรือนกดท้องรักษาโรคท้องเสียอย่างแรงให้ จึงได้มีโอกาสสังเกตการปฏิบัติ และการสนทนาทางธรรมของคุณแม่บุญเรือนโดยใกล้ชิด คอยจับดูว่าคุณแม่บุญเรือนแสดงอะไรออกมาผิด ๆ บ้าง และการสอนนั้นตรงตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่ โดยนำไปถามคนอื่น ๆ เพื่อการตรวจสอบ เท่าที่สังเกตหลายเดือนยังไม่เห็นว่า คุณแม่บุญเรือนได้แสดงอะไรอันเป็นที่รังเกียจออกมา

ส่วนการสอนนั้นก็ใช้วิธีอันทันสมัย คือทัศนศึกษามีเครื่องมืออยู่ ๗—๘ ชิ้น เช่นรูปภาพ กระจกแตก ๆ กรรไกรหัก ตลับแป้งผัดหน้า และมักเห็นอะไรเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสอนธรรมะได้เสียหมด เข้าใจง่ายกว่าที่ข้าพเจ้าเคยประสบมา ประจวบกับที่ข้าพเจ้าคิดจะออกหนังสือพิมพ์โฆษณากิจการของ กรมการรักษาดินแดน มานานหลายปีแล้ว และเห็นหนังสือที่ได้มีผู้ขอให้คุณแม่บุญเรือนเรียบเรียงไว้หลายเล่ม และคุณแม่บุญเรือนบอกให้ใครต่อใครเขียนธรรมบ่อย ๆ ครั้ง ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า ถ้าได้นำเอาธรรมที่คุณแม่บุญเรือนบอกให้เขียนนั้น ออกเผยแพร่จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนอย่างมาก นอกจากนั้นอาจมีผู้รู้ธรรมอื่น ๆ ได้มีโอกาสตรวจสอบความรู้ของคุณแม่บุญเรือนด้วย คุณแม่บุญเรือนรับจะเรียงธรรมให้ข้าพเจ้าออกไปตีพิมพ์เผยแพร่ ตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๙๕ ข้าพเจ้าจึงเริ่มออกหนังสือ **"แดนมธุรส"** เป็นเล่มแรกและจนบัดนี้ ข้าพเจ้ายังรู้สึกว่ามีผู้นิยมอ่านเรียงเรื่อง **"แนวทางขั้นต้นของผู้ปฏิบัติที่จะถึงพุทธธรรม"** ของคุณแม่บุญเรือนกันมาก

ความเรียงเรื่องธรรมของคุณแม่บุญเรือนยังมีอยู่ที่อื่นอีก ข้าพเจ้าได้สะสมไว้หลายเล่ม รวมทั้งประวัติการรักษาโรคด้วย ปูน, ไพล, น้ำอธิษฐาน ฯลฯ เมื่อคุณนายป๊วย ศิวพฤกษ์ ดำริจะจัดพิมพ์ประวัติหลวงพ่อพุทโธ ข้าพเจ้าจึงมอบเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมให้คุณนายป๊วยดำเนินการพิมพ์ต่อไป รวมทั้งภาพของคุณแม่บุญเรือน ซึ่งข้าพเจ้าเตรียมจะพิมพ์ลงบนหน้าปกหนังสือ **"แดนมธุรส"** แต่คุณแม่บุญเรือนไม่ยอม ความคิดที่จะพิมพ์เรื่องราวของคุณแม่บุญเรือนจึงต้องค้างมาจนบัดนี้ ประจวบ กับคุณนายป๊วย พิมพ์ประวัติพระพุทโธใหญ่ขึ้น โดยคุณแม่บุญเรือนอนุญาตให้แล้ว ข้าพเจ้าจึงถือโอกาสนำประวัติต่าง ๆ ซึ่งได้รวบรวมไว้ และภาพของคุณแม่บุญเรือนที่ถ่ายใหม่ จึงสำเร็จลงได้คราวนี้สมดังที่ข้าพเจ้าได้ปรารถนามาเป็นเวลานาน.

พ.อ. ยุทธ สมบูรณ์

กรมการรักษาดินแดน

๙๕. บันทึกของ คุณไล้ ตันสุทธิวงษ์

เขียนที่บ้านเลขที่ ๙๔๐ ถนนทรงวาด ตอนศาลาเจ้าเก่า
วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕

ขอกราบเรียน พระเดชพระคุณ เจ้าคุณรัชชมงคลมุนี วัดสัมพันธวงศ์

ดิฉันขอเสนอเรื่องการปฏิบัติของแม่บุญเรือน ตามที่ได้เห็นมา โดยการเห็นการปฏิบัติธรรม ย่อมได้ผลตามความมุ่งหมายของผู้ตั้งสัจจะอธิษฐานแน่นอนแท้จริง ตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยแท้ ดังฉันจะเล่าถวายต่อไปนี้ เมื่อประมาณ ๗–๘ ปีล่วงมาแล้ว ดิฉันเป็นโรคลมจุกอก เวลาก้มลงกราบรู้สึกจุกที่หน้าอก เป็นมาประมาณปีกว่าเกือบ ๒ ปี ยังเอิญนายเข็มมาบอกบุญ ดิฉันจึงว่า "ดีแต่มาบอกบุญ ไม่สบายไม่เห็นมาบอกหายบ้างเลย" แกจึงแนะนำให้ดิฉันรู้จักกับคุณแม่บุญเรือน จึงได้มาหาคุณแม่บุญเรือนให้แกแก้โดยทางจับเส้น จนดิฉันหายขาดและต่อเมื่อแม่บุญเรือนป่วยเป็นโรคลำไส้อักเสบ เวลาดิฉันไปเยี่ยมแกก็พูดทางธรรมว่า "ปล่อยสังขารได้ไม่มีเวทนา" ดิฉันพิจารณาดูก็เห็นว่าจริง ถึงแม้หน้าตาจะซีดเซียวก็จริง แต่แววตา สีหน้า น้ำเสียงก็ยังสดชื่นแจ่มใสอยู่ แกแนะนำให้ดิฉันเอาอย่างแกไว้ ภายหลังที่แกหายเป็นปกติแล้ว แกได้เปรียบทางโลกกับทางธรรมให้ฟังอยู่เสมอ แม่บุญเรือนยึดมั่นในทางธรรมเป็นหลัก เช่นเมื่อคราวไฟไหม้รายใหญ่ ลุกลามไปใกล้หลังสถานีตำรวจนครบาลกลาง ดิฉันได้ไปถึงบ้านแก ยังเห็นแกนั่งอยู่มิได้ขนของ ชาวบ้านแถวนั้นได้ขนของกันหมดสิ้นแล้ว ดิฉันและแม่อุไรบุตรสาวของแกได้ช่วยกันขนของ แกก็ร้องห้ามมิให้ขน จนกระทั่งนายเต็มบุตรเขยของแกมาถึงและสั่งให้ขน ดิฉันจึงหนุนว่า "ไปเถิดนาย เราไม่กลัวลูกเขากลัว" ผลสุดท้ายได้ขนของไปพักในวัดใหม่คณิกาผล แม่อุไรเห็นท่าไม่ดีจะให้ขนของไปบ้านดิฉัน ดิฉันก็เห็นด้วยจะรับนำไปเอง แก

ได้ปล่อยบุตรสาวของแกมิให้ตื่นตระหนกจนเกินไป ขณะที่ฉันลุกออกมาจะไปตามรถเพื่อมาบรรทุกของ เสียงแม่บุญเรือนร้องเรียกดิฉันว่า "นายขา นายขา นายกลับมาเถิดไม่ต้องไปแล้ว ฉันอธิษฐานเห็นพระและเทพยดาผ่านมาทางนี้แล้ว" ในที่สุดเลยพักอยู่ในวัดนั่นเอง และไฟก็ค่อยลดถอยน้อยลงเป็นลำดับ จึงเป็นอันว่าไฟไม่ไหม้โรงพักตามที่คนอื่นคาดคะเนว่า อย่างไรโรงพักต้องถูกไฟไหม้ ตามที่เห็นเหตุการณ์กัน ฉะนั้นดิฉันจึงเห็นแม่บุญเรือนปฏิบัติธรรมได้ทางจิตใจบริสุทธิ์ จึงได้เห็นสิ่งนิมิตใด ๆ ได้เป็นที่แน่นอน.

ขอนมัสการพระเดชพระคุณ

ไล้ ตันสุทธิวงษ์

๘๖. บันทึกของ คุณปรุง สมิตะศิริ และ คุณพร้อม แสงรุจิ

ตำบลบ้านบางกะปิ

ขอประทานกราบเรียน เจ้าคุณรัชชมงคลมุนี

ด้วยเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ได้ไปเที่ยวจันทบุรีโดยทางรถยนต์พร้อมด้วยญาติมิตรรวม ๑๐ กว่าคน จากตัวเมืองถึงสวนบ้านอ่าง เป็นระยะทางประมาณ ๑๒ ก.ม. เป็นทางชันตามเนินเขาเมื่อตอนกลับจากสวน คุณย้าบุญเรือนกับคุณหลวงแจ่มวิชาสอน ได้ออกเดินทางมาก่อนรถยนต์ออกประมาณ ๑๐ นาที ครั้นออกมาแล้วประมาณอึดใจใหญ่ ๆ ก็พบคุณหลวงแจ่ม ฯ แต่ไม่เห็นคุณย้าบุญเรือนจึงแล่นรถมาเรื่อย ๆ ขากลับนั้นรถแล่นเร็วกว่าขาไปมาก เพราะเป็นทางลงจากเขา ครั้นมาถึงระยะทางที่ควรจะพบคุณย้าบุญเรือนก็ไม่พบ ทุกคนมองหาแกตลอดทางด้วยเกรงว่าจะหลงไปตามทางแยก หรือมัวแวะทำธุระอะไรแล้วออกมา

ไม่ทันรถ จนบางคนมีความเห็นว่าให้กลับรถไปตามแกใหม่ แต่คิดว่าให้รถไปถึงสุดทางดูก่อนเผื่อว่าจะพบในระยะไกลกว่านั้นอีก ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครคิดว่าแกจะเดินล่วงหน้าไปได้ก่อนรถ แต่เราก็พบแกเดินคอยเราอยู่ค่อนทาง หน้าตายิ้มแย้มไม่มีท่าทางแสดงว่าเหนื่อยเพลียในการเดินทางเลย ได้สอบถามจากคนที่อยู่สวนแถบนั้น ที่เคยเดินไปเดินมาอยู่เสมอว่า ถ้าเขาเดินตามธรรมดาจะมาได้ไกลอย่างคุณป้าหมอนี้ได้ไหม เขาตอบว่า เป็นเขามาไม่ได้ไกลอย่างนี้ต้องกินเวลานานกว่านี้อีกมาก นับว่าเป็นสิ่งที่แปลกกว่าธรรมดามาก.

ครั้นต่อมาเมื่อประมาณสักสองเดือนมานี้ คุณป้าหมอได้ไปเรียกข้าพเจ้าตรงบันไดบ้าน ในเวลาดึกสงัดข้าพเจ้ากำลังหลับสนิท ตกใจตื่นเปิดไฟดูนาฬิกาเห็นเป็นเวลาตี ๒ กับ ๕ นาที ในเวลาวิกาลอย่างนี้ทางบ้านข้าพเจ้าไม่มีรถประจำทางเดินแล้ว ถึงแม้รถสามล้อก็ไม่มีใครกล้ามา เพราะเป็นทางไกลและเปลี่ยวมากด้วย คุณป้ามาถึงบันไดบ้านเลยทีเดียว โดยที่ประตูรั้วบ้านไม่มีใครเปิดให้ ครั้นพูดธุระเสร็จเรียบร้อยแล้วข้าพเจ้าก็จัดที่ให้นอน ตื่นเช้าไปดูเห็นแต่บ้านใส่กุญแจ เปิดเข้าไปเห็นแต่ที่นอนเปล่า ส่วนข้าพเจ้าก็ไปจัดธุระที่คุณป้าสั่งไว้สำเร็จ.

เหตุประหลาดที่ข้าพเจ้าได้พบนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นเหตุที่เกิดจากการรู้สึกลึกซึ้งถึงพระพุทธศาสนาอันแท้จริง ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้เรียบเรียงไว้เพื่อจะได้เป็นประโยชน์แก่ท่านผู้ที่มีใจศรัทธาในพระพุทธศาสนา จะโดยทางกำลังน้ำใจหรือทางใด ๆ ขอให้ส่วนกุศลนี้จงมีแก่ผู้ปฏิบัติทั้งหลายและคุณป้าด้วย

ปรุง สมิตะศิริ

พร้อม แสงรุจิ

๓๒

๘๗. บันทึกของ หลวงแจ่มวิชาสอน

เรื่องอิทธิฤทธิ์ในทางพระพุทธศาสนา

เรื่องฤทธิ์ในทางพระพุทธศาสนาเป็นของจริงแน่นอน เช่นหูทิพย์ ตาทิพย์ รู้จุติปฏิสนธิของสัตว์ และอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ เช่นเหาะเหินเดินอากาศเป็นต้น ท่านผู้ปฏิบัติในทางสมถะกัมมัฏฐาน หรือวิปัสสนากัมมัฏฐาน บางท่านสามารถทำได้ ในบางสิ่งบางอย่างในปัจจุบันนี้ ดังมีหลักฐานที่ข้าพเจ้าได้ประสบพบเห็นมาด้วยตนเอง ดังต่อไปนี้

แม่หมอบุญเรือน ซึ่งมีอาชีพในทางเป็นหมอนวดและเป็นผู้ปฏิบัติธรรมสำเร็จในอิทธิฤทธิ์บางอย่างที่ข้าพเจ้าได้รู้เห็นมา คือ เมื่อเดือนมีนาคม ๘๙ คุณพี่ปลื้ม วิจิตรภัตราภรณ์ เจ้าของห้างวิวิธภูษาคาร ได้ชวนข้าพเจ้าแม่หมอบุญเรือน ไปดูสวนส้มที่จังหวัดจันทบุรีโดยรถยนต์ สวนห่างจากตัวจังหวัด ๑๒ กิโลเมตร ตอนกลับจากสวนขณะที่รถกำลังติดไฟ แม่หมอบุญเรือนออกเดินไปก่อน แล้วข้าพเจ้าก็ออกเดินตามหลังไป ห่างกันประมาณ ๑ เส้น ข้าพเจ้าเดินมาถึงเลี้ยวก็มองไม่เห็นตัวแม่บุญเรือน ข้าพเจ้าก็เร่งฝีเท้าเดินตามไปอีก ๒–๓ เลี้ยวก็มองไม่เห็น ข้าพเจ้าก็เลยหยุดคอยรถเพราะรู้สึกเมื่อย สักครู่รถก็ตามมาทันข้าพเจ้าก็ขึ้นรถ ประมาณเวลานับตั้งแต่ข้าพเจ้าออกเดินทางมาก่อนจนถึงรถตามมาทันข้าพเจ้า ราว ๑๕ นาที เมื่อขึ้นรถแล้วรถแล่นมาอย่างเร็วเพราะลงจากเขา รถแล่นมาเป็นหลายเลี้ยวจนถึงศาลาพักร้อน ซึ่งอยู่กึ่งกลางทางระหว่างจังหวัดกับสวน ก็ไม่เห็นแม่บุญเรือนคอยอยู่ รถหยุดที่ศาลาเติมน้ำหน้าหม้ออยู่ครู่หนึ่ง ก็แล่นต่อไปจนพ้นเขตเขาตกทุ่งก็ไม่เห็นแม่บุญเรือน ผู้อยู่ในรถต่างรู้สึกเอะใจ เพราะตามปกติธรรมดาจะเดินเร็วเช่นนี้เป็นไปไม่ได้ รถคงจะแล่นผ่านมาเสียแล้ว ระหว่างทางแม่หมอคงจะแวะเข้าป่าเพื่อถ่ายทุกข์เป็นแน่ คิดจะให้รถหยุดรอ ก็พอดีเห็นแม่หมอบุญเรือนเดินอยู่ข้างหน้า เดินเนิบ ๆ เมื่อขึ้นมาบนรถ

สังเกตดูไม่เห็นกิริยาแสดงว่าเหน็ดเหนื่อยหรืออิดโรยอะไรเป็นปกติ ต่างก็ชมเชยกันว่าเดินเก่งจริง การที่แม่หมอบุญเรือนมาได้ไกลตั้ง ๘ กิโลเมตร ชั่วเวลาเพียงครึ่งชั่วโมงเช่นนี้ จึงสันนิษฐานได้ว่าจะมาโดยปกติธรรมดาไม่ได้ ต้องมาโดยอิทธิฤทธิ์ในทางทำจิตเข้าสู่ฌานสมาบัติอะไรอย่างหนึ่งเป็นแน่แท้.

อีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าเป็นโรคเกี่ยวกับปอด รับแม่หมอบุญเรือนมานวด เพราะรู้สึกเจ็บในอกและเป็นไข้ด้วย เมื่อแม่หมอมาจับคลำตัวดูบอกว่าปอดบวมนวดไม่ได้ ให้บุตรีข้าพเจ้ารีบไปซื้อยาซัลฟาแก้ปอดมารับประทานเสีย บุตรีข้าพไปรับนางแพทย์ลิลิต แพทย์แผนปัจจุบันมาตรวจ นางแพทย์ลิลิตก็บอกว่าเป็นโรคปอดบวม ให้ยาอย่างเดียวกับที่แม่หมอบุญเรือนบอก แล้วอาการป่วยของข้าพเจ้าก็ค่อยทุเลาลงไข้หาย แต่การเจ็บในอกยังมีอยู่ ข้าพเจ้าจึงไปให้คุณหลวงไวทเยศรางกูร แพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ ต่างประเทศตรวจ คุณหลวงไวทเยศรางกูรตรวจว่า เยื่อหุ้มกระดูกหน้าอกอักเสบ ให้ใช้ขี้ผึ้งหรือน้ำมันอะไรร้อน ๆ ปิดหรือทาที่หน้าอก ข้าพเจ้าจึงไปเชิญแม่บุญเรือนมานวด บอกว่าเจ็บหน้าอกยังไม่หาย แม่หมอตรวจตรงกับที่หลวงไวทเยศรางกูร ตรวจ ตลอดจนแนะนำให้ใช้ยาอย่างที่หลวงไวฯ บอก ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจและเลื่อมใสแม่หมอบุญเรือนเป็นอันมาก ที่แม่หมอบุญเรือนดูโรคด้วยตาญาณ ตรงกับแพทย์ที่ตรวจโรคโดยอาศัยเครื่องมือ จึงเป็นเหตุที่น่าอัศจรรย์อยู่ดังนี้ จะจัดเข้าในทิพยจักษุญาณได้หรือไม่ ขอท่านจงพิจารณาดูเถิด.

อนึ่ง ในเรื่องที่ข้าพเจ้าเจ็บหน้าอกดังกล่าวมาข้างบน แม่หมอบุญเรือนได้นำขี้ผึ้งสำหรับทาแก้เจ็บในอกมาให้ข้าพเจ้า และมาอย่างประหลาดที่สุด คือเวลานั้นข้าพเจ้าไปอยู่ที่พระโขนง แม่หมอนำขี้ผึ้งไปให้ที่พระโขนงก่อนตี ๕ มานั่งรอเวลาอยู่ที่หน้าประตูบ้าน ประตูปิดเข้าบ้านยังไม่ได้ พอตี ๕ คนใช้ตื่นลุกขึ้นหุงข้าว จึงได้เรียกให้คนใช้เปิดประตูรับ เวลานั้นข้าพเจ้าและภรรยาก็ตื่นแล้ว แต่ยังไม่ลุกออกจากที่นอน ได้ยินเสียงแม่หมอพูดกับคนใช้ แล้วก็เดินขึ้นมาหาข้าพเจ้าและภรรยาข้าพเจ้า

บนเรือน นำเอาขี้ผึ้งมาให้ข้าพเจ้าทาแก้เจ็บอก ข้าพเจ้ารู้สึกขอบคุณแม่หมอเป็นอันมากที่รีบด่วนมาในยามวิกาล ที่ไม่มียานพาหนะอะไรจะมาในเวลาเช่นนั้น ภรรยาข้าพเจ้าถามว่ามาอย่างไร แต่เพื่อให้เป็นหลักฐานยืนยัน จึงสอบถามไปยังบุตรสาวของแม่หมอแจ้งว่าตอนค่ำคืนไม่เห็นไปไหนถึงเวลาก็เข้านอน แต่พอตื่นขึ้นในราวตีห้าไม่เห็นอยู่ในเรือน ไม่ทราบว่าไปไหนเมื่อไร ดังนี้ จึงเป็นอันเชื่อว่าแม่หมอบุญเรือนมิได้มาหาข้าพเจ้าโดยปกติ อนึ่ง ในเวลาที่คนใช้เปิดประตูรับแม่หมอบุญเรือนวันนั้นถูกสุนัขกัดที่ขา โดยคนใช้มิได้ตวาดเพราะมันไม่เห่า แต่ก็แปลกที่แม่หมอหนังเหนียวสุนัขกัดไม่เข้า เจ้าสุนัขตัวนี้มันกัดใครได้เลือดไปทุกคน แต่ไม่ได้เลือดแม่หมอ เช่นนี้ก็ดูเป็นที่น่าอัศจรรย์อยู่ด้วยอำนาจของพระ ส่วนโรคเจ็บในอกของข้าพเจ้า แม่หมอบุญเรือนได้บีบนวดให้ในวันนั้นนิดหน่อยก็หายตั้งแต่วันนั้นมาโดยไม่ได้ใช้ยาที่หมอนำมาให้ และยาหมออื่น ๆ ก็ไม่ได้ใช้ด้วย ด้วยอำนาจความอธิษฐานของแม่หมอเป็นแน่.

อีกคราวหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๘๙ แม่หมอบุญเรือนไปที่บ้านพระโขนงเวลาเกือบ ๒๒ น. (๔ ทุ่ม) แล้วซึ่งเป็นเวลาที่ไม่มีรถยนต์โดยสารเดินแล้ว เนื่องจากบุตรสาวข้าพเจ้าไปตามขอให้แม่หมอไปนวดให้แม่ เพราะเท้าเคล็ดลุกเดินไม่ได้ แต่ความจริงภรรยาข้าพเจ้าไม่ได้สั่งให้บุตรไปรบกวนแม่หมอ เพราะรู้สึกว่าไม่มีอาการมากมายอะไรไม่ช้าก็คงหาย บุตรข้าพเจ้าไปตามไม่พบตัวแม่หมอ ได้สั่งคุณอาซวันไว้ว่า ถ้าแม่หมอมาให้บอกด้วย แม่หมอได้ทราบจากคุณอาซวันบอกจึงได้รีบมา จะมาโดยปกติก็ไม่มีรถมา จึงมาด้วยฤทธิ์ สอบถามคุณอาซวันทางบ้าน (คุณอาซวันเป็นคนไข้ของแม่หมอบุญเรือน รักษาตัวอยู่ที่บ้านแม่หมอ ป่วยเป็นโรคตามืดหายแล้ว) ได้ความว่าแม่หมอบุญเรือนกลับถึงบ้านที่โรงพักกลางราว ๒๑ น. รับประทานอาหารแล้วออกจากโรงพักกลางราว ๒๒ น. ดังนี้เห็นได้ว่าเวลาที่ออกจากโรงพักกับเวลาที่มาถึงพระโขนงเกือบจะเป็นเวลาเดียวกัน ถึงแม้จะมาด้วยรถยนต์เร็วที่สุดก็คงทำเวลาเร็วเช่นนี้ไม่ได้ นอกจากอภินิหารของพระ.

ตามที่ข้าพเจ้าได้บันทึกการกระทำของแม่หมอบุญเรือนมา ๓ ข้อนี้ ข้าพเจ้าขอยืนยันด้วยความสัตย์จริงว่าได้ประสบมาด้วยตนเอง พร้อมทั้งบุตรภรรยาของข้าพเจ้าและคนอื่น ๆ ที่ใกล้ชิดได้ทราบเหตุการณ์นี้ด้วย.

หลวงแจ่มวิชาสอน

วิเศษนิยมโอสถ บ้านเลขที่ ๕๘๔ ก.
ริมวัดสังข์กระจาย คลองบางกอกใหญ่ ธนบุรี
วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

แม่อุไร

ฉันต้องการทราบว่าเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๔๘๙ คุณแม่หมอมาที่บ้านฉันที่พระโขนงเวลาราวตี ๔ ในคืนวันนั้นคุณแม่ออกจากบ้านเวลาเท่าไรทราบหรือไม่ ถ้าไม่ทราบก็ขอให้โปรดเล่าความเป็นไปของคุณแม่ในคืนวันนั้นให้ฉันทราบด้วยโดยละเอียด เพื่อเป็นพะยานหลักฐานยืนยันว่า ท่านไม่ได้ไปที่บ้านพระโขนงโดยปกติธรรมดา เพราะเป็นเวลาดึกดื่นที่รถราไม่มีแล้ว.

หลวงแจ่ม

สถานีตำรวจกลาง พระนคร
วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙

เรียนท่านที่เคารพ ทราบ

เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๘๙ นั้น แม่กลับจากบ้านคนไข้ ถึงห้องเวลากี่ทุ่มจำไม่ได้ แต่ได้เข้านอนเวลาประมาณ ๔ ทุ่มเศษค่ะ เมื่อดิฉันตื่นขึ้นเมื่อตอนราวตี ๕ ก็ไม่เห็นแม่นอนอยู่ในมุ้งแล้ว แต่จะไปไหนเวลาใดดิฉันไม่ทราบค่ะ เห็นแม่พูดเมื่อก่อนจะเข้านอนว่าจะเอายาทาปอดมาให้ท่าน แต่ไม่พูดว่ามาเมื่อไร.

โดยความเคารพอย่างสูง
อุไร คำวิเทียร

สถานีตำรวจนครบาลกลาง

๓๐ กรกฎาคม ๒๔๘๙

เรียนคุณนาย ทราบ

ผมได้รับ จ.ม. ของท่านแล้ว และผมจะขอเรียนมาให้ทราบ ดังนี้

เมื่อวันพุธที่ ๒๔ นั้น คุณทิพย์ได้ไปที่ห้อง แล้วบอกว่าคุณแม่ไม่สบาย ยืนกางมุ้งอยู่เฉยๆ ก็ปวดขา และขอให้คุณยายมานวดให้ ผมบอกว่าคุณยายไม่อยู่ ไปไหนไม่ทราบ จะกลับก็คงจะค่ำๆ คุณทิพย์ก็ว่าถ้าคุณยายกลับเมื่อใดก็ให้บอกไปตามที่สั่งไว้นี้ แล้วคุณทิพย์ก็กลับ.

ในคืนนั้นประมาณ ๒๑.๐๐ น. แต่จะกี่นาทีไม่ทราบตามที่คุณทิพย์สั่งไว้ คุณยายก็ว่า "จะไปอย่างไรกันตั้ง ๓ ทุ่มกว่าแล้ว คุณยายก็ให้ยกข้าวมาทาน กว่าจะอิ่มก็นาน เมื่ออิ่มแล้วก็ต้องไปห้องน้ำอีก และก็เป็นเวลานานกว่าจะเสร็จ รวมแล้วกว่าจะออกจากโรงพักก็ประมาณเกือบ ๒๒.๐๐ น.

ขอแสดงความนับถือ

อาชวัน พรหมนารถ

๘๘. บันทึกของ นางนวม ลิมพานิชการ

ตรอกนามบัญญัติ ถนนประชาธิปไตย

วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๙

พระเคชพระคุณต้องการให้จดประวัติของคุณหมอบุญเรือน เพื่อจะได้ไว้สอนผู้อื่น ดิฉันมีความเลื่อมใสร่วมกับพระเดชพระคุณท่านมาก คือขั้นแรกดิฉันได้ทราบว่าคุณหมอบุญเรือนนวดดี ดิฉันก็พยายามสืบเสาะไปหาจนพบ นวดครั้งแรกนวดพลางก็พยากรณ์ไปพลาง และตรงกับหัวใจของดิฉันทุกคำ เรื่องที่แล้วมาก็พยากรณ์ถูกหมด โรคของดิฉันคุณหมอบอกว่านวดสัก ๕ ครั้งก็หาย ดิฉันก็ติดใจคำพยากรณ์ตั้งแต่ครั้งแรกเรื่อยมา มาครั้งที่ ๒ ดิฉันก็ตั้งใจขอขึ้นวิปัสสนากับคุณหมอ ไปครั้ง

ที่ ๓ ดิฉันก็ได้พูดขอเรียนวิปัสสนากับคุณหมอ คุณหมอบอกว่า ถ้าจะเรียนก็ได้ อาจารย์ของคุณหมอมี คือพระเดชพระคุณ ดิฉันก็ไม่เต็มใจ คือชั้นต้นก็เท่ากับเรียน ก.ข. จะต้องไปกวนพระเดชพระคุณมากไป ดิฉันไม่คุ้นเคยกับพระเดชพระคุณ คุณหมอก็อธิบายว่าพระเดชพระคุณใจดีไม่รังเกียจ เข้าไปเรียนใหม่ท่านสอนให้จนแจ่มแจ้ง ดิฉันก็ไปตรองดูจนกระทั่งไปนวดครั้งที่ ๔ จึงได้เรียนกับคุณหมอว่า จะขอเรียนวิปัสสนากับพระเดชพระคุณ แล้วก็ได้มาขอเรียนวิปัสสนาเมื่อเข้าพรรษาปีนี้กับพระเดชพระคุณ ดิฉันได้รับผลจากคุณหมอและพระเดชพระคุณมากที่สุด แต่ก่อนดิฉันมีโมหะมาก มาเวลานี้ดิฉันรู้สึกเบาบางและรู้สึกมีความสุขขึ้นมาก ดิฉันรู้สึกแปลกใจของดิฉันเอง คือคิดถึงคุณหมอแล้วบูชาพระ แล้วดิฉันก็เชิญคุณหมอในเวลานั้น รุ่งขึ้นคุณหมอก็มาหาดิฉันเอง ดิฉันได้เชิญอย่างนี้ถึง ๓ ครั้ง คุณหมอก็มาหาดิฉันทั้ง ๓ ครั้ง ครั้งหนึ่งคุณหมอได้ไปหาดิฉันในเวลาฝนตกมาก คุณหมอก็จะกลับในเวลาฝนตก ดิฉันค้านก็ไม่อยู่ ดิฉันก็ออกไปส่งที่ประตู และฝนตกมาก ดิฉันมองดูตัวคุณหมอก็ไม่เห็นเปียก นี่ดิฉันก็ยังสงสัยเพราะมองดูไปจนไกลก็ยังไม่เชื่อตาของดิฉันแน่ มาเมื่อแต่งงานหลานของดิฉันที่บ้านคุณควง อภัยวงศ์ เมื่อออกจากบ้านพี่สาวดิฉันจะให้พ่อหนุ่ม ๆ ยกขันน้ำมนต์ไป คุณหมอไม่ยอมให้ยก และยกขันน้ำมนต์นั่งมาบนรถยนต์เอง ขันนั้นใหญ่มากและน้ำค่อนขันเกือบเต็ม คุณหมอยกมาตั้งแต่บ้านข้างวังกรมพระนครสวรรค์ บางขุนพรหม ไปจนถึงบ้าน คุณควง อภัยวงศ์ ข้างสนามกีฬา น้ำไม่ได้กระฉอกหกเลยแม้แต่น้อย แล้วขันก็ไม่ได้วางบนตัก ยกถือมาลอย ๆ ยังงั้นเอง ดิฉันปีติและปลื้มใจมาตลอดทาง เมื่อไปถึงบ้านคุณควงรดน้ำบ่าวสาวแล้วก็กลับรถยนต์อยู่นอกบ้านไกลประมาณ ๒ เส้น ฝนตกเม็ดใหญ่ ๆ คุณหมอก็ออกไปตามรถเองโดยไม่มีร่มกาง กลับเข้ามาก็เดินมาอีก ดิฉันได้พิสูจน์ดูที่ร่างกายคุณหมอ ไม่มีเปียกฝนเลย ดิฉันจึงมั่นใจว่าคุณหมอออกจากบ้านดิฉันเมื่อครั้งก่อนฝนกำลังตกก็คงไม่เปียกจริงเหมือนกัน ตามประวัติเหล่านี้ดิฉันยิ่งเลื่อมใสมาก จึงได้กราบเรียนมาให้พระคุณทราบ.

นางนวม ลิมพานิชการ

๘๙. บันทึกของ นางเขียม วรรณยิ่ง

ที่บ้านบางขุนพรหม ซอยสารพัดช่าง

วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๔๘๙

นมัสการมายัง เจ้าคุณรัชชมงคลมุนี

สาเหตุที่ดิฉันจะได้รู้จักกับคุณหมอบุญเรือน ก็เพราะหลังยอก ได้ให้คุณหมอบุญเรือนเป็นผู้รักษาจึงได้ติดต่อกันเรื่อยมา และเมื่อเดือน ๙ ปีนี้ ดิฉันได้แต่งงานบุตรสาวที่บ้านบางขุนพรหม ซอยสารพัดช่าง หลังบ้านเจ้าพระยาราม จึงได้เชิญคุณหมอไปในงานนี้ด้วย เมื่อรับประทานอาหารกลางวันแล้ว นายทหารนักบินผู้หนึ่งได้พนันกันว่า "วันนี้ฝนไม่ตก" แต่คุณหมอบุญเรือนว่า "เวลารดน้ำฝนจะตก" ต่อมาเมื่อเวลาจะพากันไปรดน้ำที่บ้านท่านควง อภัยวงศ์ หน้าสนามกีฬา ดิฉันจะให้คนอื่นถือขันน้ำมนต์ แต่คุณหมอไม่ยอมขอถือเอง เพราะขันใบใหญ่น้ำจวนเต็มก็มิได้หกแม้ว่ารถจะกระเทือนเพียงไรก็มิได้หกเลย เมื่อถึงเวลารดน้ำ ฝนก็ได้ตกลงมาจริง ๆ อย่างคุณหมอว่า และตกมากเสียด้วย เมื่อเสร็จพิธีรดน้ำแล้วคุณหมอได้เป็นผู้ตามรถให้ ดิฉันได้บอกให้คุณหมอนำร่มไปด้วย แต่คุณหมอมิได้นำไปคงเดินตากฝนไปจนกระทั่งกลับมา ก็มิได้เปียกฝนเลยแม้แต่น้อย ต่อมาคุณหมอได้ไปสี่แยกสนามเป้า แล้วคุณนายเลื่อนได้ถามดิฉันว่า "คุณหมอมาถึงบางขุนพรหมเวลาเท่าไร" ดิฉันบอกว่า "บ่ายสองโมงกว่ายังไม่ถึงสามโมง" คุณนายเลื่อนจึงว่า "ฉันเสียดายดูไม่จริง ฉันออกไปดูหน่อยหนึ่งเห็นแกเดินไปจริง ๆ ดิฉันก็เดินกลับเข้าบ้านเสีย แกไปจากฉันก็สองโมงกว่ายังไม่สามโมง แล้วทำไมจึงไปถึงบางขุนพรหมในเวลานั้นซึ่งเป็นเวลาคล้ายคลึงกัน "และดิฉันได้มาเล่าให้บุตรสาวฟัง ดังที่คุณนายเลื่อนแกว่า บุตรสาวดิฉันก็มีความยินดีและอยากจะเรียนให้ได้อย่างคุณหมอบ้าง

คุณหมอบอกว่านิสัยยังไม่ถึง เขาจึงมีศรัทธาปรารถนามาตามพบคุณหมอ จึงขอทำบุญร่วมด้วยในการสร้างโบสถ์ ๕๐๐ บาทเพราะเหตุนี้แหละ ดิฉันจึงได้เรียบเรียงมาถวายไว้เพื่อเป็นอนุสาวรีย์ในการปฏิบัติ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไปในภายหน้า.

นางเขียม วรรณยิ่ง

บรรจง ผู้เขียน ปรารถนาขอพบความสุข

๙๐. บันทึกของ นางเลื่อน ประสานอักษรพรรณ

เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ตรงกับวันพุธเดือน ๑๐ แรม ๑ ค่ำ ปีจอ แม่หมอบุญเรือนได้ไปหาดิฉันที่บ้าน สี่แยกอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ตำบลถนนพญาไท โดยที่จะเลยไปนวดคุณหญิงเยี่ยมรามบัณฑิต ซึ่งบ้านอยู่ใกล้กัน ดิฉันได้บอกว่า เมื่อวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ คือวันวานนี้นั้นดิฉันไม่ได้ฟังเทศน์ที่วัดสัมพันธวงศ์เช่นเคย เนื่องจากปวดที่ขา ดังนั้นแม่หมอบุญเรือนจึงได้นวดให้ดิฉันเสียก่อน เมื่อนวดเสร็จแล้ว ได้ชวนให้รับประทานอาหารด้วยกัน แม่หมอบุญเรือนก็ไม่รับประทาน และโดยที่ดิฉันทราบว่า ในวันหลังจากวันพระซึ่งอยู่ในปุริมพรรษา เช่นวันนี้ แม่หมอบุญเรือนจะมีเงินเหลือไม่เกิน ๑ บาท ทั้งในวันนี้แม่หมอบุญเรือนก็มาจากพระโขนง เพราะฉะนั้นก็ต้องไม่มีเงินเหลือติดตัวเลย และการที่จะไปนวดคุณหญิงเยี่ยม แม่หมอบุญเรือนก็ไม่รับค่านวดอีกด้วย ดิฉันจึงได้มอบเงินจำนวนหนึ่งให้แม่หมอบุญเรือนเป็นค่ารถ เพราะเมื่อเสร็จจากการนวดคุณหญิงเยี่ยมแล้ว ยังจะเลยไปที่บ้านคุณนายเจียม ตำบลสี่แยกบางขุนพรหมอีก แต่แม่หมอบุญเรือนไม่ยอมรับเงินที่ดิฉันจะให้ โดยบอกว่า ได้บอกกับคุณนายผิน แจ่มวิชาสอนเมื่อมาจากบ้านตำบลพระโขนงว่าจะเดินไป ฉะนั้นก็จะเดินไปแล้วแม่หมอบุญเรือนก็ออกจากบ้านดิฉันไปที่บ้านคุณหญิงเยี่ยมเพื่อนวดต่อไป สักครู่ใหญ่ดิฉันก็ได้ตามไปที่บ้านคุณหญิง

เยี่ยมโดยนำเอาอาหารไปด้วย เมื่อนวดเสร็จแล้ว ก็ได้ร่วมรับประทานอาหารด้วยกัน แต่ในขณะที่ดิฉันยังกำลังรับประทานของหวานอยู่ยังมิทันอิ่มนั้น แม่หมอบุญเรือนได้รับประทานเสร็จแล้ว และเตรียมตัวจะออกเดินทางไปบ้านคุณนายเขียมสี่แยกบางขุนพรหมดิฉันก็ได้พยายามยัดเยียดเงินค่ารถให้อีก แม่หมอบุญเรือนก็ยืนคำไม่ยอมรับเอาไว้ โดยบอกว่าจะเดินไป ซึ่งดิฉันได้สัพยอกว่าจะเดินไปแบบเดินเร็วนั่นอีกหรืออย่างไรแต่แม่หมอบุญเรือนไม่ตอบ ยิ้ม ๆ แล้วก็ลาไป โดยที่ขณะนั้นดิฉันยังไม่ทันอิ่มอาหารดังที่กล่าวไว้แล้ว จึงได้ร้องสั่งให้แม่เครือ คนในบ้านคุณหญิงเยี่ยมคอยดูการไปของแม่หมอบุญเรือนแทนตัว อีกประเดี๋ยวเดียวดิฉันก็อิ่ม จึงได้ตามไปคอยดูเพราะสงสัยอยู่ว่าจะเดินไปทางไหนหรืออย่างไร เมื่อตามออกมายังไม่เห็น จึงได้แวะเข้าไปในบ้านคุณจ่านายสิบสุข ฯ ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ นั้น และสามารถจะมองแลเห็นถนนได้ถนัด เมื่อถามคุณจ่าแล้วก็ได้ความว่า แม่หมอบุญเรือนกำลังเดินไปทางอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และเมื่อมองตามที่ชี้ให้ ก็แลเห็นแม่หมอบุญเรือนกำลังเดินข้ามถนนลานอนุสาวรีย์ ฯ บ่ายหน้าไปทางเสนารักษ์พญาไท และตอนเข้าสู่ถนนตรงไปทางเสนารักษ์พญาไทนั้นเอง และเห็นแม่หมอบุญเรือนเหลียวหน้ามาทางดิฉัน แล้วก็เห็นทำท่าเหมือนจะรีบวิ่งหนีรถ แล้วก็เลยหายไปตรงนั้น เพราะเข้าใจว่าเป็นทางเลี้ยวเลยยืนคุยเสียกับคุณจ่า ฯ ต่อไป แต่หลังเมื่อดิฉันได้ตรวจพิจารณาสถานที่ตรงที่ไม่เห็นแม่หมอบุญเรือนอีก ก็ไม่ปรากฏว่าเป็นทางเลี้ยวที่จะทำให้บังสายตามองไม่เห็นถ้าจะมีใครเดินอยู่ตรงนั้น ดิฉันได้สอบถามแม่เครือก็บอกว่า ได้ยืนจ้องตามดู เห็นแม่หมอบุญเรือนเดินข้ามถนนลานอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เข้าสู่ปากถนนที่เสนารักษ์พญาไท ตรงกับต้นสนแล้วก็มองไม่เห็น ได้พยายามดูต่อไปอีก ก็ไม่เห็น ก็เลยไม่ดูอีก ซึ่งความจริงถ้าจะมีใครอยู่ไกลเลยต้นสนนั้นไปอีก ก็ยังสามารถที่จะมองเห็นได้ เมื่อแม่บุญเรือนออกเดินทางจากบ้านคุณหญิงเยี่ยมนั้น เป็นเวลาเกือบบ่าย ๒ โมงครึ่งแล้ว.

ครั้นต่อมาในวันพระ คือ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ตรงกับวันพุธ เดือน ๑๐ แรม ๘ ค่ำ ดิฉันพบกับคุณนายเขียมที่วัดสัมพันธวงศ์ จึงได้พูดกันถึง

เรื่องแม่หมอบุญเรือนได้ไปถึงบ้านคุณนายเขียมเป็นเวลาเท่าไร คุณนายเขียมแจ้งว่า แม่หมอบุญเรือนไปถึงบ้านคุณนายเขียมเป็นเวลาบ่าย ๒ โมงกว่า ยังไม่ถึงบ่าย ๓ โมง ซึ่งเมื่อคำนวณระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางของแม่หมอบุญเรือน ไม่ถึงครึ่งชั่วโมง กับระยะทางจากสี่แยกอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ตำบลพญาไท ถึงสี่แยกบางขุนพรหม แล้ว เป็นเรื่องที่ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ แต่ก็ได้เป็นไปได้แล้วเช่นนี้ จึงทำให้ดิฉันเข้าใจว่า แม่หมอบุญเรือนคงไม่ได้เดินทางในวันนั้นอย่างบุคคลธรรมดาสามัญ เลยรู้สึกเสียดายที่ดูไม่จริง จึงได้ขอร้องให้แม่หมอบุญเรือนแสดงให้ดูอีก แต่แม่หมอบุญเรือนกลับพูดว่า เรื่องเหล่านี้จะอวดกันหาได้ไม่ ได้ยกเอาชาดกเรื่องหนึ่งมาเล่าให้ฟังว่า เมื่อครั้งสมัยพระพุทธเจ้ายังดำรงพระชนม์อยู่ มีภิกษุรูปหนึ่งได้เฝ้าดูพระพุทธเจ้า เพราะเห็นพระรูปสวยงามนัก พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า จะมาเฝ้าดูพระองค์ท่านอยู่ทำไมซึ่งเป็นของเน่าเปื่อย ให้พยายามทำความเพียรเข้าเถิดก็จะเห็นเอง แล้วภิกษุรูปนั้นก็ไปเจริญพระกัมมัฏฐานจนสำเร็จ.

โดยที่ดิฉันมีความเลื่อมใสในการปฏิบัติธรรมของแม่หมอบุญเรือนอยู่ ดิฉันจึงได้มาขอนิสัยและเรียนวิปัสสนากับพระเดชพระคุณ (ท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนี เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์) เมื่อวันพุธ ที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ตรงกับวันพระขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ นี้.

เลื่อน ประสานอักษรพรรณ

๙๑. บันทึกของ นายสิบตำรวจโท คำ สิทธิวงศ์

เขียนที่สถานีตำรวจนครบาลกลาง

๑๘ ตุลาคม ๒๔๘๙

นมัสการ ท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนี

กระผมขอเสนอคุณงามความดีของผู้ที่เป็นศิษย์ของท่าน ซึ่งได้อุปสมบทในสำนักวัดสัมพันธวงศ์ คือ นายสิบตำรวจโท จ้อย โตงบุญเติม ที่ถึงแก่กรรมไป

แล้วตั้งแต่วันที่ ๑ ก.พ. ๗๙ ส.ต.ท. จ้อย ผู้นี้เป็นสามีแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ซึ่งเวลานี้มีชีวิตอยู่ และเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาด้วย นายจ้อยเป็นตำรวจอยู่สถานีสัมพันธวงศ์ แล้วลาอุปสมบทที่วัดสัมพันธวงศ์ ๑ พรรษา นับแต่ลาสิกขามาแล้ว นายจ้อยเป็นผู้ถือมั่นในทางธรรมดีมาก สนใจแต่ในการเมตตากรุณาทำบุญให้ทานเป็นประจำ สุราซึ่งรับประทานเมื่อก่อนอุปสมบทเมาถึงคลานก็เลิกเด็ดขาด กระผมเห็นว่านายจ้อยเป็นผู้ถือศีล ๕ นายสิบพลตำรวจทุก ๆ คนพากันนิยมชมชื่นในการปฏิบัติของนายมาก.

เมื่อถึงแก่กรรมก็เนื่องจากวิ่งไปช่วยเหลือราษฎรที่ถูกเพลิงไหม้เป็นหน้าที่ของตำรวจ เลยเป็นลมสิ้นใจง่ายดายที่สุด ผู้บังคับบัญชาทุก ๆ ชั้นเสียดายนักหนา เวลาครบกำหนดทำบุญ ๗ วัน ก็มีผู้ช่วยเลี้ยงพระตลอดจนเลี้ยงนายสิบพลตำรวจด้วย.

ส่วนแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ภรรยานายจ้อย ก็เป็นผู้ถือมั่นในทางธรรมดียิ่งอีกด้วย ช่วยชีวิตสัตว์ มนุษย์ เท่าที่เห็นก็คือได้ช่วยภรรยาและบุตรของกระผม โดยภรรยาท้องครบกำหนดแล้ว เจ็บและปวดอยู่ ๓ คืน ๓ วัน เด็กมาขวางตัวอยู่ ทำอย่างไร ๆ ก็ไม่คลอด จนเกือบจะหมดลมหายใจ หมอตำแยก็หลายคนก็ช่วยไม่ได้ แม่บุญเรือนพอทราบดังนั้นก็รีบไป โดยมิได้มาขอร้องแต่อย่างใดเลย พอไปพบเข้าก็ให้เอาน้ำมาขันหนึ่ง อธิษฐานน้ำให้กินและเอามือบีบที่ท้อง พอสักครู่เด็กคลอดออกมาได้ทั้ง ๆ ที่มิได้มีการเบ่ง เพราะคนอ่อนเพลียเต็มทีแล้ว คล้าย ๆ กับเด็กไหลเลื่อนออกมาเอง เป็นอันว่าภรรยาและบุตรของกระผมก็ปลอดภัย เป็นบุตรหญิงคนแรก เวลานี้อายุ ๑๖ ปีแล้ว กระผมและภรรยาและบุตร จึงขอเสนอคุณงามความดีของแม่บุญเรือนด้วย แม่บุญเรือนผู้นี้เป็นผู้หนึ่งที่น่าเคารพนับถือ มากที่สุด เมื่อนายจ้อยสามีเป็นลมตายนั้น นายจ้อยได้วิ่งไปหากระผมแล้วก็เป็นลมหมดสติ กระผมก็รีบวิ่งมาบอกแม่บุญเรือนที่บ้านพักโรงพักวัดเกาะ แทนที่ทราบแล้วจะตกใจหรือรีบร้อน กลับเฉย ๆ กระผมถึงกับต่อว่า ๆ ทำไมไม่รีบร้อนละครับ กลับได้รับตอบว่า จะให้ฉันรีบทำอย่างไร ตลอดเวลาที่จัดการศพของนายจ้อยสามีที่ตาย ไม่เห็น

ร้องไห้หรือเศร้าสลดแต่อย่างใด แต่ความจริงการกระทำของแม่บุญเรือนนั้นก็ดี แต่กระผมเองเป็นเพียงเพื่อนของนายจ้อย ก็อดกลั้นน้ำตาไม่ได้เพราะอยู่ด้วยกันหยก ๆ วิ่งไปด้วยกันก็ไปตายจากกัน กระผมเป็นคนใจอ่อนจึงไม่สามารถข่มจิตใจได้.

นอกจากนี้ แม่บุญเรือนยังเป็นผู้ที่กล้าผจญต่อการกรากกรำ จะไปไหน ๆ ไกล ๆ ถึงค่ำ ๆ มืด ๆ ก็ไปได้ผู้เดียวและซอบเดินไปด้วย และเป็นผู้มีใจกรุณากว้างขวาง มีคนรู้จักมาก ผู้ที่รู้จักโดยมากก็มีความรักใคร่นับถือทั้งนั้น.

เท่าที่กระผมเรียนมานี้ ขอท่านเจ้าคุณได้ทราบไว้ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นายสิบตำรวจโท คำ สิทธิวงศ์

๙๒. บันทึกของ นางสาหรี่ ทินกร ณ อยุธยา

บ้านสามภูมิ ถนนสาธร

นางบุญเรือนเป็นเพื่อนปฏิบัติธรรมกับนางพัก พยัคฆาภรณ์ มารดาข้าพเจ้า และรักใคร่สนิทสนมกันมาก ในขั้นต้นแห่งการปฏิบัติจนได้สมาธิด้วยกันแล้ว มารดาและข้าพเจ้าไปประเทศจีนทั้ง ๒ คน ประสงค์จะฝึกฝนและสอบข้อปฏิบัติกันในทางกัมมัฏฐาน เมื่อกลับมาต่างก็พิสูจน์ข้อปฏิบัติซึ่งได้จดจำกันไว้คนละฝ่าย ก็ปรากฏถูกต้องตรงกันเป็นความจริง มารดาข้าพเจ้ามีความเลื่อมใสมาก จนถึงสละกิจกังวลออกจากบ้านไปบวชเป็นชีอยู่ที่วัดสัมพันธวงศ์ ก่อนไปประเทศจีน ทั้งสองคนนั่งกัมมัฏฐานกันอยู่ที่บ้าน ปรากฏมีพระบรมสารีริกธาตุเสด็จปาฏิหาริย์มาตกลงในพานดอกไม้ มีเสียงกระทบพานดอกไม้ ทั้ง ๒ ออกจากกัมมัฏฐานแล้วตรวจดูในพานก็พบพระบรมธาตุมีขนาดเท่าเมล็ดข้าวสารหักยาวสีนวล ๆ (บัดนี้มีสีเหลืองมากขึ้น) ต่อมาถึง พ.ศ. ๒๔๗๖ มารดาข้าพเจ้าป่วยเป็นโรคไตพิการ บรรดาบุตรและญาติได้อ้อนวอนให้กลับไปรักษาตัวที่บ้านสามภูมิ สาธร ป่วยอยู่ ๓ เดือน ก็ถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบ และดำรงสติอยู่ตลอดกาลอวสานต์.

ในวันถึงแก่กรรมตอนเช้า ญาติผู้ใหญ่เห็นอาการไข้เพียบหนักก็เข้าไปบอกหนทาง คนไข้ก็บอกว่า "ยัง" ตอนเย็นเข้ามาบอกอีก คนไข้ก็บอกว่า "ยัง" อีก เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. (๒ ทุ่ม) วันนั้น แม่บุญเรือนพร้อมด้วยสามีและบุตรเลี้ยงได้มาเยี่ยม เห็นคนไข้กำลังลืมตาและมีอาการคล้ายจะประสงค์หรือระลึกอะไรอยู่ จึงได้พูดกับคนไข้ว่า "มาแล้ว" ทันใดแม่บุญเรือนก็ขอให้ญาติจัดดอกไม้ธูปเทียนลงมาใส่ในมือคนไข้ และจับมือพนมขึ้นไว้บนหน้าอก ทันทีคนไข้ก็หลับตาและสิ้นใจในเวลา ๒ ทุ่มเศษ ๆ นั่นเอง ญาติบางคนได้ถามแม่บุญเรือนว่า เหตุใดจึงทราบและมาทันก่อนเวลาสิ้นใจ แม่บุญเรือนได้เล่าถึงเหตุการณ์ในวันที่มารดาของข้าพเจ้าถึงแก่กรรมว่า เวลาใกล้ค่ำวันนั้นได้รับประทานอาหารเย็นอยู่กับสามีและบุตร (เลี้ยง) สามีและบุตรเห็นมีมือมาจับไฟฟ้าแกว่งไปมา ก็ได้บอกให้แม่บุญเรือนทราบ ครั้นอิ่มข้าวแล้วแม่บุญเรือนมานั่งใกล้หน้าต่างห้องเพื่อรับประทานหมาก ก็ได้เห็นมือลอดช่องหน้าต่างมากวักเรียก ก็ทราบว่าเป็นมือมารดาของข้าพเจ้า จึงได้พร้อมกันมาเยี่ยม แล้วพูดกันว่า "เห็นจะเป็นนิมิตที่จะได้เห็นกันเป็นครั้งสุดท้าย."

ทั้งนี้เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า ดวงจิตของผู้เจริญกัมมัฏฐานเป็นอย่างประณีตบริสุทธิ์ผ่องใสโดยแท้จริงแล้ว ย่อมเลิศกว่าจิตใจธรรมดาสามัญ สามารถอยู่ในบังคับของผู้ปฏิบัติได้จริง.

ดิฉันขอมอบถวายเรื่องนี้ไว้กับท่านเจ้าคุณรัชชมงคลมุนี เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่เคารพนับถืออย่างสูงของมารดาข้าพเจ้า ก็โดยเข้าใจว่าจะเป็นประโยชน์ไม่มากก็น้อยสำหรับสาธุชนผู้ใฝ่ใจในการปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเจริญสมถะกัมมัฏฐาน และวิปัสสนากัมมัฏฐาน และขอขอบพระคุณแม่บุญเรือน ผู้เป็นทั้งมิตรที่ดีและมีอุปการคุณแก่มารดาข้าพเจ้า ตลอดจนตัวข้าพเจ้าไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

สาหรี่ ทินกร ณ อยุธยา

๙๓. บันทึกของ คุณนายลิ้นจี่ วัดเจดีย์หลวง เชียงใหม่

๑/๑๐/๙๑ เมื่อกลางเดือน ๘ พ.ศ. ๒๔๙๑ คุณบุญเรือนได้มาพักอยู่กับดิฉันที่บ้านพัก ต่อมาเดือน ๘ ข้างแรม ได้เห็นคุณบุญเรือนนำเอาดอกบัวตั้นเหี่ยวมา ๒ ดอก และคุณบุญเรือนบอกว่าจะอธิษฐานให้บาน ส่วนดิฉันและคุณนายเจียร ก็บอกว่ามันบานไม่ได้แล้ว เพราะไม่เคยเห็น แต่คุณบุญเรือนบอกว่า "ยายหมอนี่บานได้" ระยะสวดมนต์แล้วประมาณ ๒ ทุ่มเศษ ก็เห็นดอกบัวตั้นที่เหี่ยวทั้ง ๒ ดอกนั้นบานขึ้นมาอย่างงดงาม ดอกหนึ่งบานเต็มที่ อีกดอกหนึ่งบานพอสมควร และมีกลิ่นหอมด้วย จึงให้คุณนายเจียรดู คุณนายเจียรก็บอกว่า ไม่เคยเห็นอย่างนี้เลย สำหรับดิฉันก็ไม่เคยเห็นเช่นนี้เหมือนกัน แต่ก็มีความสงสัยอยู่ บางทีจะมีวิธีเล่นทางปรอทก็เป็นได้ คุณบุญเรือนพักอยู่กับดิฉัน ๑๙ วัน แล้วก็ย้ายไปอยู่บ้านพักปลูกใหม่ ห่างจากบ้านดิฉันประมาณ ๑๐ วาเศษ

ต่อมาวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ดิฉันมีโอกาสเห็นดอกบัวตั้นที่กุฏิพระท่านบานแล้ว และเด็ดวางไว้ ๓ ดอกเหี่ยวแล้ว และได้ที่ต้นอีก ๒ ดอกก็เหี่ยวเหมือนกัน ดิฉันจึงนำมาอธิษฐานดูบ้างว่าจะบานได้หรือไม่ ก็เริ่มอธิษฐานดูบ้างแล้ว แต่กลับได้รับตอบจากคุณบุญเรือนว่า คุณพี่อธิษฐานได้เหมือนฉันหรือ ส่วนดิฉันก็ตอบไปว่าดิฉันจะลองอธิษฐานดูบ้าง เพราะคำอธิษฐานนี้เป็นของกลาง ใคร ๆ ก็อธิษฐานได้ใจไม่ได้คิด เห็นเขาขึ้นคานหาม ไม่ได้เอามือประสานกัน เมื่อพูดเสร็จดิฉันก็มาที่พัก พอใกล้จะสวดมนต์เย็นก็มีฝนตกมาพอสมควร ในเวลาฝนตกมานี้คุณบุญเรือนได้มาหาดิฉันเพื่อสวดมนต์เย็น และบอกให้ดิฉันตรวจตัวท่านว่าดิฉันเปียกไหม ครั้นแล้วดิฉันก็ได้ตรวจดูโดยใช้แขนลูบตามตัวและศีรษะคุณบุญเรือน ตลอดจนพิจารณาเสื้อผ้า ก็ไม่เห็นมีเปียกที่ตรงไหนเลย เมื่อระลึกได้ตอนนี้ ดิฉันจึงขออโหสิกรรมถ้าพลาดพลั้งอะไรด้วยกายหรือวาจาใจ เพราะดิฉันคิดว่าคุณบุญเรือนนี้เล่นปรอท

ในขณะใกล้ ๆ กันนั้นคุณนายบุญช่วยก็มาที่บ้านเพื่อสวดมนต์ ซึ่งห่างประมาณ ๒ วาเศษ เมื่อขึ้นมาแล้วดิฉันก็ได้ตรวจดูก็เห็นเปียกฝน ต่อมาลงมือสวดมนต์สักประเดี๋ยวคุณนายเจียรก็มาอีกและเลยสวดมนต์จนจบ ดิฉันจึงได้ตรวจดูคุณนายเจียรก็เปียกชุ่มอยู่ เมื่อสรุปแล้วจึงเห็นว่าคุณบุญเรือนไม่เปียกฝนเป็นของแน่นอน เพราะท่านทั้ง ๒ คนนั้นอยู่ใกล้กว่าก็ยังเปียก ส่วนดอกบัวต้นนั้น ๕ ดอกที่ดิฉันอธิษฐานนั้นก็บานขึ้นไม่เต็มที่เหมือนของที่คุณบุญเรือนอธิษฐาน.

ต่อมาวันอาทิตย์ที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ดิฉันได้ให้เด็กมาขุดหน่อกล้วยที่ข้างบ้านพักคุณบุญเรือน พอขุดไปได้ ๒ หน่อก็แหงนดูปลีกล้วย ก็เห็นปลีกล้วยโผล่ออกมาสูงได้สักคืบหนึ่ง คุณบุญเรือนก็ห้ามว่า มันออกปลีแล้ว จะขุดมันทำไม ดิฉันก็ขุดออกอีก ๓ หน่อรวมเป็น ๕ หน่อ เหลือไว้อีก ๑ หน่อ ดิฉันก็แหงนขึ้นไปดูปลีกล้วยอีก คราวนี้เห็นยาวยื่นโค้งออกมาอย่างมหัศจรรย์ ซึ่งตามปกติจะยาวออกมาอย่างผิดสังเกตไม่ได้.

ต่อมาวันอังคารที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ดิฉันเดินมาหาคุณบุญเรือนที่บ้านพัก เวลาเช้าประมาณ ๘ น. เศษ เห็นยืนถือไม้ราวตากผ้าอยู่ และคุณบุญเรือนได้เรียกดิฉันว่า "คุณพี่จ๋า ฉันจับเต่าได้แล้ว" ดิฉันจึงมองดูเห็นน้ำในหนองหน้าบ้านยังกระเพื่อมอยู่ เห็นเปลือกมะพร้าว น้ำทุ่งทะลุ พานทะลุ ไปกองอยู่บนกองหญ้าแห้งที่ลอยอยู่ในหนอง ซึ่งห่างจากตลิ่ง ๒ วาเศษ ซึ่งวางของเหล่านี้ไว้โดยเรียบร้อย จึงได้เฉลียวใจว่าเอาไปไว้ได้เร็วอย่างไร น้ำก็ยังกระเพื่อมอยู่ จึงได้พิจารณาตามเท้าและร่างกาย ไม่เห็นมีเปียกมีเปื้อนตรงไหน ดิฉันจึงขอไม้ราวมาลองพาดดู ก็ไม่ถึงกอหญ้านั้น เพราะยังห่างอยู่ประมาณอีก ๒ ศอกเศษ เมื่อสรุปแล้วก็เป็นของแปลกประหลาดอีก เพราะตามธรรมดาจะลงไปก็ต้องเปียก โดยดิฉันเป็นผู้อยู่ก่อนย่อมทราบสถานที่ได้ดี เพราะน้ำตอนนั้นลึก ถ้าจะไปยืนตอนนั้นก็จะลึกประมาณเพียงเอว จึงเชื่อแน่ว่า คุณบุญเรือนนี้มีอิทธิฤทธิ์ทำได้ตามหลักของพระพุทธศาสนา.

ระหว่างคุณบุญเรือนดูช่างไม้ปลูกเรือนพักที่วัดเจดีย์หลวง ดิฉันได้ตัดต้นยอ ๒ กิ่ง และทิ้งไว้ ๒๐ กว่าวันแล้ว คุณบุญเรือนก็นำกิ่งยอที่ทิ้งนั้นทั้ง ๒ กิ่งมาปักไว้หน้าเรือน แล้วเอาตำลึงมาปลูกให้ขึ้นพันกิ่งยอทั้ง ๒ แต่อีกกิ่งหนึ่งต้นตำลึงก็ไม่ขึ้นกิ่งยอก็ผุ อีกกิ่งหนึ่งสูงกว่าต้นตำลึงก็ขึ้นงามถึงยอดกิ่ง ที่ปักกิ่งยอนี้ ปักได้เดือนเศษ ยังเอิญน้ำท่วมที่ต้นยอเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ แทนที่กิ่งยอนั้นจะผุอีกกลับงอกแตกใบอ่อน ๔ ชั้น ๕ ยอด ดูคล้าย ๆ กับกล้วยที่ออกปลี คือพอเห็นก็มีใบออกมา ๔ ใบ ๔ ชั้น ๕ ยอดทีเดียว ตามธรรมดาดิฉันมาทุกวัน คุณบุญเรือนก็ชี้ให้ดูต้นตำลึง บางคราวก็เอาลูกตำลึงต้นอื่นมาแขวนให้พิจารณา ตามธรรมดาดิฉันก็เคยพิจารณาสติปัฏฐาน ๔ อยู่เสมอ แล้วคุณบุญเรือนก็ให้พิจารณาต้นยอ คือตัดเสียแล้วซึ่งสรรเสริญเยินยอ และพิจารณาตำลึง คือ ตำลึงหนึ่ง ๔ บาท ก็เทียบกับอิทธิบาท ๔ เพราะเหตุนี้ดิฉันจึงได้ดูอยู่เสมอและเห็นแปลกอีก จึงได้บันทึกไว้เพื่อพิจารณาในหลักธรรมต่อไป.

ลิ้นจี่ ฤษาภิรมณ์

๙๔. บันทึกของคุณนายแดง

"บ้านเจริญพายัพ" เชียงใหม่

๒/๑๐/๙๑ วันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ เป็นเดือน ๑๑ เหนือ พ.ศ. ๒๔๙๑ ตอนเย็น ๖ โมง คุณนายจี่ได้มาที่บ้านพักคุณแม่บุญเรือนที่ดิฉันได้มาอยู่ด้วย และได้บอกว่าวันนี้ดิฉันได้นำดอกบัวต้นมา ๕ ดอก เพื่อจะอธิษฐานให้บานเป็นการส่วนตัวว่าจะเรียนสำเร็จไหม ถ้าสำเร็จขอให้ดอกไม้บาน อธิษฐานอย่างนี้ ได้ยินคุณแม่บุญเรือนตอบว่า คุณพี่อธิษฐานได้อย่างดิฉันหรือ เห็นเขาขึ้นคานหาม อย่าเอามือประสานกัน แต่คุณนายจี่ก็บอกว่าอธิษฐานดูบ้าง ไม่ใช่เอามือประสาน

กันอย่างเขา การอธิษฐานเป็นของกลาง ใครจะอธิษฐานก็อธิษฐานได้ เมื่อพูดดังนี้แล้วก็ไป ก่อนสวดมนต์ฝนได้ตกลงมา คุณแม่บุญเรือนบอกว่าจะไปสวดมนต์ แต่ดิฉันเห็นว่ากลัวจะเปียกฝน จึงให้บุตรสาวของดิฉันหยิบร่มมาให้ แต่คุณแม่บุญเรือนไม่ยอมรับเอาไป แล้วกลับมาตีดิฉันเข้าให้หนึ่งที แล้วก็บอกว่าอย่ามาสงสารดิฉันจะเสีย พูดเช่นนั้นแล้วก็ลงบันไดไป ส่วนร่มนั้นดิฉันเลยให้ลูกสาวกางกลับบ้าน ต่อจากนั้นดิฉันก็นอนคอยอยู่ที่บ้านพัก เพราะฝนยังตกอยู่ สวดมนต์เสร็จแล้วฝนก็ยังไม่หายกลับตกมากกว่าขาไป ครั้นคุณแม่บุญเรือนมาถึงบ้านพัก ดิฉันจึงได้ตรวจตามร่างกาย ตลอดจนศีรษะก็ไม่เห็นเปียก และทั้งเอาไฟฉายส่องดูตลอดเสื้อผ้า ทั้งได้จับดูด้วยก็ไม่เห็นเปียกฝน เพราะตอนขาไปดิฉันดูเดินตากฝนไป เป็นเหตุให้สงสัย ตอนกลับมาดิฉันจึงได้ตรวจดู ก็สมจริงดังที่คิด

ต่อมา วันอังคาร ที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ตอนเช้าดิฉันหุงข้าวอยู่ในครัว ส่วนคุณแม่บุญเรือนไปปอกมะพร้าวอยู่หน้าบันไดที่พัก พอเสียงหยุดปอกมะพร้าวแล้วก็ได้ยินเสียงคุณแม่บุญเรือนเรียกคุณนายจี่ว่า "ดิฉันจับเต่าได้แล้ว" ดิฉันก็ลุกขึ้นไปดูที่หน้าบ้าน เห็นเต่าอยู่ในมือคุณแม่บุญเรือนและถือไม้ราวตากผ้าด้วย แล้วดิฉันจึงมองไปที่กองหญ้าแห้งซึ่งลอยอยู่ในหนองน้ำ เห็นเปลือกมะพร้าวที่ปอกแล้วใส่อยู่ในน้ำทุ่งทะลุและพานทะลุ ไปกองอยู่บนหญ้าแห้งอย่างเรียบร้อย ครั้นแล้วดิฉันก็ตรวจดูที่เท้าและที่อื่น ๆ ก็ไม่เห็นมีเปียกเลย และคุณนายจี่ลองเอาไม้ราวตากผ้ายื่นไปเขี่ยที่กองหญ้าแห้งที่ลอยน้ำนั้นก็ไม่ถึง ยังห่างอยู่อีกประมาณ ๒ ศอกเศษ ทั้งน้ำตอนนั้นก็ลึกเพราะเป็นแอ่งเก่าอยู่ เมื่อสังเกตดูที่กองหญ้า ก็เหมือนกับมีรอยเท้าสองข้างเหยียบบนกองหญ้าแห้งนั้น กองหญ้านี้สมมุติว่าคนจะไปยืนก็คงไม่ได้ เพราะหญ้าฟูลอยน้ำขึ้นมา ทั้งกองหญ้านั้นก็ไม่ใหญ่พอที่จะทานน้ำหนักเด็ก ๆ ได้ รุ่งขึ้นคุณแม่บุญเรือนจึงเอาอิฐขว้างไปที่กองหญ้าแห้งนั้น หญ้านั้นก็แตกกระจายไป ระหว่างที่ดิฉันมาอยู่ได้หนึ่งเดือนกับ

เก้าวัน ก็ได้เห็นคุณแม่บุญเรือนนี้ปฏิบัติในสัจจะมั่นคงละเอียดถี่ถ้วน ยากที่ผู้ใดจะทำได้เช่นนี้ ดิฉันก็พึ่งพบผู้ทำจริงรู้จริงอย่างแน่นอน เท่าที่ดิฉันได้ปฏิบัติมาก็ยังไม่ละเอียดเท่า จึงยังพยายามเรียนต่อไปเท่าที่จะทำได้ และอยู่ต่อมา ๓ เดือนเศษจึงได้กลับบ้าน.

แดง ชัวย่งเสง

หมายเหตุ เรื่องของคุณนายแดงรู้เห็นนี้ได้คัดเอาเรื่องเดียว ถ้าต้องการหลายเรื่อง ถามได้ที่คุณนายแดง.

๙๕. บันทึกของ คุณครูสีนวล พนธพงษ์

ร.ร. ราษฎร์ ตำบลสันป่าข่อย เชียงใหม่

๑๕/๒/๙๒ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นวันพุธ ดิฉันไปหาคุณแม่บุญเรือน พบคุณแม่กำลังคนกะทิอยู่ เพื่อจะเคี่ยวน้ำมันให้คุณปราณี ดิฉันก็ได้ช่วยคุณแม่เท่าที่จะช่วยได้เล็ก ๆ น้อย ๆ และก่อนที่คุณแม่จะเริ่มเคี่ยวน้ำมันนั้น คุณแม่ได้บอกว่าจะบ่มกล้วยด้วย แล้วคุณแม่ก็ลงมือคนกะทินั้น และดิฉันก็สงสัยว่าจะบ่มได้อย่างไร เพราะเตาที่ตั้งกะทะน้ำมันก็ห่างจากโคนต้นกล้วยวาเศษ และต้นกล้วยนั้นก็สูงด้วย ความร้อนจะถึงไม่ได้เลย จึงได้คอยสังเกตอยู่เรื่อย ๆ ขณะที่คุณแม่กำลังคนกะทิอยู่ บางครั้งก็แหงนหน้าขึ้นมองดูผลกล้วยเสียครั้งหนึ่ง ดิฉันก็แหงนตามบ้าง และได้จับตาดูผลกล้วยอยู่เนือง ๆ ทีแรกก็เห็นผลกล้วยมีสีเขียวสดอยู่ ต่อมาก็ได้เห็นผลกล้วยนั้นมีสีขาว ๆ หม่น ๆ จึงทำให้คิดว่าถ้าจะเหลืองตามที่คุณแม่บ่มแล้วกระมัง พอคุณแม่คนน้ำมันได้ประมาณสักชั่วโมงเศษพอเป็นน้ำมันคุณแม่ก็สั่งให้ยกลง ดิฉันก็ยกลงตามคุณแม่สั่ง เมื่อยกลงเสร็จแล้วก็

แลเห็นกล้วยสุก มีสีเหลือง ๆ ๒ ผล หวีล่างพอรุ่งขึ้นดิฉันได้ไปอีก ก็เห็นกล้วยนั้นสุกเพิ่มอีก ๔ ผล รวมเป็น ๖ ผลด้วยกัน ดิฉันจึงมีสติระลึกได้ว่า การพูดจริงทำจริง ย่อมได้ผลจริงอย่างที่ปรากฏแก่ตาของดิฉันนี้ จึงทำให้ดิฉันรีบบันทึกไว้ เพื่อจะได้เป็นเครื่องกระตุ้นเตือนใจตนเองให้รีบปฏิบัติตาม เพราะในวันที่ ๒ ของกล้วยสุก ดิฉันถามคุณแม่ลื่นจี่ว่าแปลกไหม คุณแม่ลื่นจี่ได้ตอบว่า "การที่กล้วยสุกนี้ก็เพราะมันถึงคราวที่จะสุกมันก็สุกได้ การอย่างนี้มันเป็นธรรมดาไม่แปลกอะไร ต้นโน้นออกทีหลังตั้งเดือนเศษ ถ้าสุกได้จึงจะแปลก" แต่ตอนเย็นวันนั้นเอง คุณแม่ลื่นจี่ก็ไปเห็นกล้วยอีกต้นหนึ่ง ซึ่งออกผลทีหลังต้นแรกตั้งเดือนกว่าพลอยสุกไปด้วย ครั้นดิฉันไปดูอีกวันหนึ่งก็ไม่เห็นกล้วยทั้ง ๒ ต้น กล้วยทั้งสองต้นนี้อยู่ห่างกันสามวาเศษ เขาตัดเสียแล้ว ดิฉันจึงเรียนถามคุณแม่บุญเรือน คุณแม่ว่าตัดแล้ว เพราะต้นโน้นมันก็สุกเหมือนกัน แต่สุกผลเดียว ดิฉันจึงได้เขียนตามที่ได้รู้ได้เห็นมาอย่างข้างบนนี้

ศรีนวล พันธพงษ์

หมายเหตุ กล้วยสองเครือนี้เมื่อตัดแล้ว คุณเชื่อได้นำไปบ่มไว้ ๙ วัน และคุณแม่บุญเรือนได้เอาไปบ่มไว้อีก ๒ วัน จึงได้สุก รวมเป็น ๑๑ วัน จึงได้นำไปเลี้ยงพระในวันฉลองพระปริตในวันเจดีย์หลวง ตามธรรมดากล้วยที่สุกคาเครือแล้วมาใส่โอ่งบ่มอีกตั้งหลายวันอย่างนี้กล้วยต้องงอม แต่กล้วยที่เลี้ยงพระนี้สุกพอดีไม่งอม จัดว่าแปลกกว่าธรรมดาจึงบันทึกไว้.

กลับจากบ้านนาซา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พร้อมด้วยลูก ๆ ที่ไปรับ
๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

ขึ้นบ้านใหม่ที่พระโขนง ๑๐ มีนาคม ๒๔๙๙

การทอดกฐินที่วัดชำนิหัตถการ (วัดสามง่าม) ยศเส พระนคร
เมื่อ ๑๗ พ.ย. ๒๔๙๙

คณะสามัคคีวิสุทธิร่วมบำเพ็ญกุศลฟังพระอภิธรรม
ณ วัดธาตุทอง พระโขนง

๘

การฝึกฝนอบรมจิตให้อยู่ในอำนาจ

โดย

พระมหารัชชมังคลาจารย์

รวมจากหนังสือ

"น่ารู้น่าเห็น"

ของ

นายไสว ศรีงาม

△ △ △

เสเล เสเล น มณิกํ　　　คเช คเช น มุตฺติกํ
วเน วเน จนฺทนํ　　　ฐาเน ฐาเน น ปณฺฑิตํ

แก้วมณีมิได้มีทุก ๆ ภูเขา แก้วมุกดาหาร (คต) มิได้มีทุก ๆ ตัวช้าง แก่นจันทน์ มิได้มีทุก ๆ ป่า บัณฑิต (นักปราชญ์) มิได้มีทุก ๆ แห่ง

อารัมภบท

การฝึกฝนอบรมจิตให้อยู่ในอำนาจ สามารถขจัดทุกข์ภัยและแสดงฤทธิ์เดช ให้สำเร็จประสงค์ได้ต่าง ๆ เป็นของมีมานานแม้ก่อนพุทธกาล เพราะจิตมีอำนาจมีอานุภาพยิ่งใหญ่ไพศาล บันดาลให้คนสัตว์วัตถุนานาอุบัติขึ้นทำลายไปทั้งที่ดีมีคุณล้ำค่า ทั้งที่ชั่วช้าทุกข์ร้อนเลวทรามและปานกลางดังพระพุทธภาษิตว่า **จิตฺเตน นียติ โลโก** โลกอันจิตย่อมนำไป **จิตฺเตน ปริกสฺสติ** โลกอันจิตเสือกไสไปได้ **จิตฺตสฺส เอกธมฺมสฺส สพฺเพว วสมนฺวคู** โลกทั้งสิ้นด้วยกันไปสู่อำนาจแห่งธรรมอย่างเดียวคือจิตดังนี้ แต่ก่อนพุทธกาลทำได้เพียงอภิญญา ๕ เป็นอย่างสูง และมักเพลิดเพลินมัวเมาทั้งบางท่านนำไปใช้ในทางที่ผิด ทุจริตเบียดเบียนตนและผู้อื่น ทำให้หลงรักกันเนื่องด้วยกามบ้าง ให้แตกกันประทุษร้ายกันบ้างเป็นต้น อำนาจนั้นจึงเสื่อมไปเองบ้าง หรือถูกทำลายให้เสื่อมไปตามเหตุการณ์บ้าง เพราะโลกิยธรรมมีเกิดขึ้นและดับไป ตามวิสัยของสังขาร.

สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์สัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลกแล้ว ด้วยอาสวักขยญาณทรงทราบคติของธรรมดาแจ้งชัดว่า การทุจริตเป็นเหตุแห่งความทุกข์ร้อน จึงทรงสั่งสอนให้ละทุจริต ให้ประพฤติแต่ในทางสุจริต ให้ทำจิตให้ผ่องใสเพื่อโลกุตตรธรรม ข้ามขึ้นจากโลกหรืออยู่เหนือโลก ไม่ต้องติดข้องในโลกอันประกอบด้วยทุกข์ ได้ทรงแสดงอำนาจลักษณะคุณโทษและอาการของจิต พร้อมด้วยวิธีสังวรรักษาฝึกฝนอบรมไว้เป็นอันมาก ดังที่ตรัสว่า **ปภสฺสรมิทํ จิตฺตํ** จิตนี้มีรัศมี **สุทุทฺทสํ** เห็นได้ยากนัก **สุนิปุณํ** ละเอียดนัก จนไม่อาจกล่าวได้ว่ามีรูปร่างสัณฐานอย่างไร **ยตฺถ กามนิปาตินํ** มันตกไปตามใคร่ในอารมณ์อันใดอันหนึ่ง และเมื่อคลุกกับอารมณ์แล้ว ก็เปลี่ยนแสงรัศมีสีสัณฐานต่าง ๆ ไม่ใสสว่างเหมือนน้ำประสมสี น้ำเดือด น้ำในที่มืด น้ำกระเพื่อม น้ำมีจอกแหนปิดบัง ที่ไม่สามารถเห็นเงาหน้าได้ หรือเหมือนไฟที่ไหม้เชื้อแล้วเปลี่ยนแสงรัศมีสีสัณฐานต่าง ๆ และแสดงอาการร้อนเผาผลาญไปทุกสิ่ง ไม่เลือกว่าดีหรือเลว ถ้าไม่มีเครื่องรองรับบังคับ

ให้เหมาะส่วน ก็ไม่สำเร็จประโยชน์มีแต่จะก่อทุกข์โทษให้เร่าร้อน ไม่มีประมาณทั้งในปัจจุบันและอนาคต ยิ่งกว่าศัตรูจะทำให้เสียอีก จึงตรัสพระพุทธพจน์เตือนไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย จิตอันไม่ได้ฝึกฝนอบรม ไม่ได้คุ้มครอง ไม่ได้รักษา ไม่ได้สำรวมแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความฉิบหายอย่างใหญ่ คือจักเป็นจิตถูกประทุษร้ายให้มัวหมองและไปสู่ทุคคติ ฝ่ายผู้รักษาจิตไม่ให้หมุนไปตามกามคุณ ด้วยความเพียรมีความรู้ตัวมีสติและกำจัดอภิชฌาโทมนัส (คือยินดียินร้าย) อาจเห็นจิตที่เห็นได้แสนยากนั้น ดังพระพุทธภาษิตประพันธ์ในสติปัฏฐานว่า **อิธ ภิกฺขุ อชฺฌตฺตํ วา จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสี วิหรติ** เป็นต้น ความว่าภิกษุในธรรมวินัยนี้ บางครั้งเป็นผู้พิจารณาเห็นจิตในจิตภายในอยู่ บางครั้งเป็นผู้พิจารณาเห็นจิตในจิตภายนอกอยู่ บางครั้งผู้พิจารณาเห็นจิตในจิตทั้งภายในภายนอกอยู่ เมื่อเห็นจิตได้ฝึกฝนคุ้มครองได้ระวังรักษาอบรมให้ควรแก่การงานได้ ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ใหญ่ได้เพราะจิตตั้งไว้ชอบในอารมณ์ ที่ควรระลึกแล้ว จักทำลายอวิชชาให้วิชชาเกิด จักทำนิพพานให้แจ้งได้ เหมือนน้ำใสสะอาดไม่ขุ่นมัว ไม่เดือด ไม่อยู่ในที่มืด ไม่กระเพื่อมไม่มีสิ่งกำบังก็อาจมองเห็นเงาหน้าได้ เมื่ออยู่ในแม่น้ำลำคลอง ผู้มีตาดีอยู่ที่ฝั่งพึงเห็นซึ่งหอย เปลือกหอย กรวด กระเบื้องแตก และฝูงปลาที่ว่ายอยู่บ้าง หยุดอยู่บ้างในน้ำนั้น ภิกษุก็เหมือนกัน เมื่อจิตไม่ขุ่นมักจะรู้จักประโยชน์ตนประโยชน์ผู้อื่น หรือประโยชน์ทั้งสอง หรือทำคุณพิเศษ คือญาณทัสสนะอันควรเป็นอริยเจ้า ยิ่งกว่าธรรมของมนุษย์ให้แจ้งได้ ให้จิตอยู่ในอำนาจได้ และไม่ต้องอยู่ในอำนาจแห่งจิต.

อนึ่ง จิตเปรียบเหมือนไฟที่อาศัยเชื้อและเครื่องรองรับบังคับถูกส่วน ก็เป็นไปเพื่อประโยชน์อย่างใหญ่พ้นคณนาดังสมเด็จพระบรมศาสดาทรงแสดงอำนาจของจิตที่ฝึกฝนอบรมดีแล้ว ว่าเป็นไปเพื่ออภิญญา ๖ คือ :—

๑. **อิทธิวิธิญาณ** ทำฤทธิ์ต่าง ๆ เช่น คนเดียวให้เป็นคนมากบ้าง คนมากให้เป็นคนเดียวบ้าง หายตัวได้ ลอดฝา ลอดกำแพง ภูเขา ไปได้ เหมือนไปในอากาศ.

๒. ทิพพโสตญาณ หูเป็นทิพย์ ย่อมฟังเสียงได้ทั้งสอง คือเสียงทิพย์ด้วย เสียงมนุษย์ด้วย ทั้งใกล้และไกล ด้วยทิพย์โสตธาตุอันบริสุทธิ์แท้ ก้าวล่วงหูมนุษย์.

๓. เจโตปริยญาณ กำหนดรู้จักจิตของผู้อื่น สัตว์อื่นได้ จิตมีราคะก็รู้ว่าจิตมีราคะ จิตปราศจากราคะ ก็รู้ว่าจิตปราศจากราคะ ฯลฯ จิตวิมุตต์หลุดพ้น ก็รู้ว่าจิตวิมุตต์หลุดพ้น.

๔. ปุพเพนิวานุสสติญาณ ระลึกชาติในก่อนๆได้ ตั้งแต่ ๑ ชาติ ๒ ชาติ ๓ ชาติ ฯลฯ หมื่นชาติ แสนชาติ สังวัฏฏกัปป์ วิวัฏฏกัปป์ เมื่อเกิดขึ้นมี นาม รูป โคตรวรรณะ สืบมาอย่างนี้ เสวยสุขทุกข์มีที่สุดอายุอย่างนี้ อุบัติและดับแล้วในที่นั้น.

๕. จุตูปปาตญาณ เห็นจุติปฏิสนธิสัตว์ด้วยทิพยจักษุคือเห็นสัตว์ทั้งหลายเคลื่อนไปอยู่ เกิดขึ้นอยู่ ด้วยทิพยจักษุอันบริสุทธิ์ล่วงจักษุของมนุษย์ รู้ซึ่งสัตว์ทั้งหลายที่เลวและประณีต มีวรรณะดี วรรณะเลว เข้าถึงสุคติ ทุคติ ตามกรรมของตน คือ พวกทุจริตด้วยกาย วาจา ใจ มีความเห็นผิด ถือมั่นกรรมที่เห็นผิด เบื้องหน้าแต่มรณะย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก พวกที่ประกอบกาย วาจา ใจสุจริต ไม่เข้าไปกล่าวร้ายพระอริยเจ้า มีความเห็นชอบ ถือมั่นในกรรมที่ชอบ เบื้องหน้าแต่มรณะ ย่อมเข้าถึงสุคติ โลกสวรรค์

๖. อาสวกฺขยญาณ รู้ความสิ้นไปแห่งอาสวะ กระทำให้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่งใหญ่เอง ซึ่งควรหลุดพ้นด้วยใจ ซึ่งควรหลุดพ้นด้วยปัญญา อันหาอาสวะมิได้ เพราะสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งกาย ในทิฏฐธรรมนั้นเทียวฯ แล้วเข้าถึงอยู่ เป็นอันได้ความว่า จิตอันปัญญาอบรมแล้วมีอานิสงส์ใหญ่หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลายได้แท้ การที่จิตหลุดพ้นได้ก็ด้วยรู้และไม่ยึดถือเป็นสำคัญ ดังบาลีประพันธ์พยากรณ์พระปัญจวัคคีย์ว่า ปญฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขูนํ อนุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจึสุ จิตของพระปัญจวัคคีย์ทั้งหลายหลุดพ้นแล้ว จากอาสวะทั้งหลาย เพราะไม่ยึดถือ.

เมื่อจิตหลุดพ้นด้วยดีแล้ว ย่อมไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรม คือ จะได้ลาภหรือเสื่อมลาภ จะได้ยศหรือเสื่อมยศ จะได้สรรเสริญหรือถูกนินทา จะได้สุขหรือทุกข์ ก็ไม่ยินดียินร้าย ไม่ให้โลกธรรมครอบงำจิตได้ มีแต่ความผ่องใสเป็นจิตไม่มีโศก ปราศจากธุลี เป็นจิตเกษมถึงพระนิพพาน ปราศจากสังขาร เพราะถึงธรรมที่สิ้นตัณหา เป็นมงคลอันสูงสุด ดังนี้.

ในพุทธกาลตอนต้น ปรากฏว่ามีผู้นิยมศึกษาปฏิบัติฝึกฝนอบรมจิตด้วยศรัทธาปสาทะ พร้อมด้วยวิริยะอุตสาหะ จนได้เห็นอานิสงส์ผลแพร่หลาย ดังเรื่องของพระสาวกสาวิกาทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ ครั้นต่อมาอาจขาดผู้นำที่เชี่ยวชาญหรือเห็นกันว่า ผู้ศึกษารู้ทางแล้วปฏิบัติย่อมได้อานิสงส์ดีเป็นธรรมดา ไม่ค่อยมีผู้เอาใจใส่สนับสนุนผู้ศึกษาแล้วให้ปฏิบัติตามด้วยดี ไม่มีองค์การสงเคราะห์โดยตรง ผู้ศึกษาแล้วที่พากเพียรปฏิบัติจริง ๆ จึงลดลงตามการปฏิบัติสมณธรรมจึงเสื่อมโดยลำดับเมื่อโลกเจริญด้วยวิทยาศาสตร์ สามารถประดิษฐ์เครื่องใช้ให้สำเร็จประโยชน์วิจิตรพิสดาร อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีกำลังทรัพย์มากขึ้น ประชาชนจึงหันไปเอาใจใส่ในวิชาทางคดีโลก และมุ่งแสวงหาทรัพย์ภายนอก เพื่อประโยชน์ปัจจุบันหรือประโยชน์ภายหน้าเสียโดยมาก เพราะเป็นของหยาบเห็นง่าย ผู้เอาใจใส่ในการปฏิบัติสมณธรรม คือฝึกฝนอบรมจิตอันเป็นคุณที่ละเอียดสุขุมจึงมีน้อย ไม่ค่อยจะปรากฏอานิสงส์ จนถึงทำให้คนโดยมากสันนิษฐานว่าวิชาธรรมขั้นสูง เป็นวิชาล่วงสมัย หรือพ้นวิสัยสามารถที่มนุษย์ปัจจุบันจะทำได้ แม้ศึกษาแล้วก็ไม่พยายามปฏิบัติให้เต็มที่และไม่ได้ผลดีถึงขนาด จึงเป็นที่น่าเสียดายยิ่งนักด้วยประสงค์จะสนับสนุนฟื้นฟูใจ ของผู้มีศรัทธาบารมี สามารถให้คำนึงถึงจิตตศาสตร์วิชาทางคดีธรรม แล้วอบรมฝึกฝนจิตให้มีคุณอานุภาพเต็มที่ โดยควรแก่วิสัย ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสงบสุขสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงได้พยายามแนะนำชักชวนส่งเสริม ตามความสามารถเสมอเกือบ ๓๐ ปีแล้ว มีผู้เอาใจใส่และได้อานิสงส์มากบ้าง น้อยบ้าง เป็นคราว ๆ มา.

ปี พ.ศ. ๒๔๘๙ มีหลายคนแสดงให้ปรากฏว่า ได้เกิดความเลื่อมใสในการปฏิบัติพระพุทธศาสนา ถึงพยายามเจริญสมถวิปัสสนาหลายคน เนื่องด้วยได้รู้ได้เห็นผลในการปฏิบัติของอุบาสิกาบุญเรือนเป็นปัจจัย จึงให้หันเข้ามาศึกษาและปฏิบัติ เพราะอุบาสิกาบุญเรือน เป็นผู้หนึ่งที่เอาใจใส่ปฏิบัติมาเนืองๆ และเคยลาสามีออกบวชเป็นชี และอยู่ปฏิบัติที่ศาลาวัดสัมพันธวงศ์กับอุบาสิกาด้วยกัน สังเกตเห็นว่าเธอมีนิสัยกล้าหาญ เข้าใจธรรมได้ง่าย พอใจในความสงบและในการกุศลต่างๆ ได้ช่วยปักหมอนสำหรับธรรมมาสน์ปาฏิโมกข์เป็นต้น และต่อมาได้ทราบว่า การปฏิบัติของเธอได้ผลในทางอภิญญาหลายอย่าง เช่น เมื่อวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๔๗๐ เธอกลับไปอยู่ที่สถานีตำรวจ ในคืนวันนั้นไม่หลับจนดึก สามีและบุตรหลับมีอาการกัดฟันและกรน รู้สึกเกิดธรรมสังเวชและนึกเบื่อจึงตั้งอธิษฐานเข้าไปในศาลา รู้สึกว่าพอสิ้นอธิษฐานก็ไปปรากฏอยู่ในศาลา (ไม่ทราบว่าออกไปจากห้องทางไหน และเข้าไปในศาลาทางไหน) ต่อมาได้ทราบว่าอุบาสิกาพัก ผู้ชอบพอกับอุบาสิกาบุญเรือนทราบเรื่อง จึงขอให้อุบาสิกาบุญเรือนเข้าศาลาในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๖ อีก ว่าจะให้ใส่กลอนประตูหน้าต่าง และให้แม่เล็ก แม่คำ แม่เทียบช่วยดูเป็นพะยาน แต่อุบาสิกาบุญเรือนบอกว่า แล้วแต่ธรรมจะบันดาล ครั้นเวลาดึกอุบาสิกกาบุญเรือนอยู่ที่สถานีตำรวจ ก็อธิษฐานเข้าไปในศาลาเช่นเดียวกับคราวก่อนพวกที่คอยดูก็แปลกใจ (และอุบาสิกาเทียบ เกิดสงสัยตัวเองว่าจะไขกุญแจ หรือลืมถอดกลอนทิ้งไว้บ้างไม่แน่นอน) และต่อมาว่าเธออธิษฐานไปเขาวงพระจันทร์ ไปพบพระผู้วิเศษ ขอพระธาตุท่านๆ ก็ให้มา ๑ องค์ ไม่ทราบว่าออกจากศาลาทางไหน และไม่ทราบว่ากลับเข้ามาทางไหน เช่นคราวก่อน พออธิษฐานก็รู้สึกว่าอยู่ที่เขาวงพระจันทร์ทีเดียว ว่าไม่ใช่ความฝัน เพราะพระธาตุที่ขอมาจากพระผู้วิเศษที่เขาวงพระจันทร์ยังอยู่ในมือ นอกจากนี้ยังมีเรื่องเห็นภาพในที่ไกลและเรื่องระลึกชาติได้เห็นเป็นต้น แต่เห็นว่าเหตุผลพะยานที่จะพิสูจน์ยังไม่พอ จึงบอกกับเธอและเตือน

ว่าอย่าไปเล่าให้ใครฟัง เขาอาจจะหาความได้หลายอย่าง เมื่อเราทำได้จริงก็จะเป็นบาปแก่ผู้หาความ.

อนึ่ง อิทธิปาฏิหาริย์เป็นโลกิยธรรม สำเร็จได้ด้วยอำนาจสมาธิ ถ้าทำสมาธิยังไม่ชำนาญ ญาณความรู้ยังไม่สมบูรณ์ บางคราวอาจทำไม่ได้จึงควรระวัง นี้เป็นเรื่องในสมัย ๑๙ ปีล่วงมาแล้ว.

บัดนี้มีผู้เลื่อมใสเธอมากขึ้น ในทางน้ำใจเป็นธรรมและแสดงธรรมถูกใจ มิใช่แต่ทางปาฏิหาริย์ เมื่อวันพระเข้าพรรษาจึงประกาศว่า ใครทราบประวัติของอุบาสิกาบุญเรือน ซึ่งก่อให้เกิดความเลื่อมใสอย่างไรให้เขียนมาให้เพื่อเป็นพะยานหลักฐานที่จะให้ผู้สนใจอื่น ๆ ได้อ่านแล้ว อาจเป็นเครื่องสนับสนุน ทำใจให้นิยมในการบำเพ็ญสัมมาปฏิบัติยิ่งขึ้น จะนับว่าเป็นบุญอีกส่วนหนึ่ง จึงมีผู้เขียนเรื่องเกี่ยวแก่การปฏิบัติของอุบาสิกาบุญเรือนส่งมาตามที่ได้รู้เห็น เป็นเรื่องประโยชน์สามัญที่ทำกันได้โดยมากก็มี เป็นเรื่องอัศจรรย์น่าพิศวงก็มี เมื่อได้อ่านสู่กันฟังแล้ว ก็มีผู้ประสงค์จะให้พิมพ์ คือ นายชั้น เผ่าประเสริฐ และพวกพ้องประสงค์จะพิมพ์เพื่อเป็นของแจกแก่ญาติมิตรตามควรส่วนหนึ่ง และหลวงแจ่มวิชาสอน (แจ่ม นิยมเหตุ) กับภรรยาขออนุญาตพิมพ์แจกในการบำเพ็ญกุศลอุทิศแก่บรรพบุรุษ และปลงศพพระ ร.ต.เทียม นิยมเหตุ น้องชาย ที่เขาวงพระจันทร์เพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องการทราบ ด้วยเชื่อว่าคงจะเป็นปัจจัยให้บางท่านอุตสาหะประพฤติธรรม และจะได้แก้ความเข้าใจผิดของบางท่าน ว่าการปฏิบัติธรรมล่วงสมัย เพราะในปัจจุบันนี้ยังมีผู้ปฏิบัติได้เห็นผลานิสงส์อยู่ และอุบาสิกาบุญเรือนยังมีชีวิตอยู่ เมื่อผู้ใดปรารถนาจะทราบละเอียดก็อาจจะปรึกษาหารือ และหันเข้าหาธรรมปฏิบัติ เพื่อทำชีวิตของตนของท่านให้มีค่ายิ่งขึ้นได้ ส่วนความจริงอย่างไรจะเชื่อหรือไม่เชื่อ จะถือเอาประโยชน์ได้หรือไม่ได้ ขอให้เป็นหน้าที่ของผู้อ่านและผู้ฟังจะพิจารณาเอาเอง หรือแล้วแต่วาสนาบารมีจึงอนุญาตให้พิมพ์ตามประสงค์.

อนึ่ง ขอซ้อมความเข้าใจไว้ในที่นี้ด้วยว่า แม้เรื่องฤทธิ์เดชจะเป็นเรื่องประหลาดอัศจรรย์ เป็นทางจูงใจให้เกิดความเชื่อมั่นได้ทางหนึ่งก็จริง แต่ก็หาใช่ข้อมุ่งหมายอย่างแท้จริงทางพระพุทธศาสนาไม่ พระพุทธศาสนามุ่งสอนให้ปฏิบัติเพื่อหลุดพ้นจากทุกข์ ไม่ติดไม่ยึดถือในสิ่งทั้งปวง เพราะฉะนั้น ผู้ประพฤติธรรม จึงควรตั้งความประสงค์ให้ถูกทาง พยายามอบรมกาย วาจา ใจ ให้ประณีตสงบระงับไม่เป็นไปเพื่อความติดหรือยึดถือในประโยชน์พลอยได้พิเศษจากการปฏิบัติมีฤทธิ์เป็นต้น จะได้ดำเนินตรงไปถึงที่หมายปลายทาง คือพระนิพพานได้โดยรวดเร็วยิ่งขึ้น.

ด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยอันเป็นสรณะเกษมสุด และคุณแห่งการปฏิบัติชอบ พร้อมด้วยการบริจาคเกื้อกูลสัมมาปฏิบัติของผู้ศรัทธา ขอจงบันดาลให้ผู้พิมพ์ผู้อ่านผู้ฟัง และผู้อนุโมทนามีจิตศรัทธาเลื่อมใส มีใจเป็นกุศลอุตสาหะประพฤติธรรมให้สำเร็จประโยชน์ทั้ง ๓ บริบูรณ์โดยง่าย พ้นจากภัยพิบัติขัดข้องทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

พระรัชชมงคลมุนี*

วัดสัมพันธวงศ์

วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๔๘๙

---

*ปัจจุบันเป็นที่ "พระมหารัชชมังคลาจารย์"

△

โปตฺถเกสุ จยํ สิปฺปํ	ปรหตฺเถ จ ยนฺธนํ
ยทา กิจฺเจ สมุปฺปนฺเน	นตํ สิปฺปํ นตํ ธนํ

ศิลปศาสตร์ใดอยู่ในตำรา ทรัพย์ใดอยู่ในมือผู้อื่น เมื่อกิจธุระเกิดขึ้นในกาลใด ศิลปศาสตร์นั้นใช้ไม่ได้ ทรัพย์นั้นใช้ไม่ได้ในกาลนั้น.

๙

คำอธิษฐานธรรม คำสอน

และบทประพันธ์เบ็ดเตล็ด

ของ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

△

อนุฏฺโฐ ปณฺฑิโต เภรี ปชฺชุนฺโน โหติ ปุจฺฉิโต
พาโล ปุฏฺโฐ อปุฏฺโฐปิ พหุ ปิ ภณเต สทา

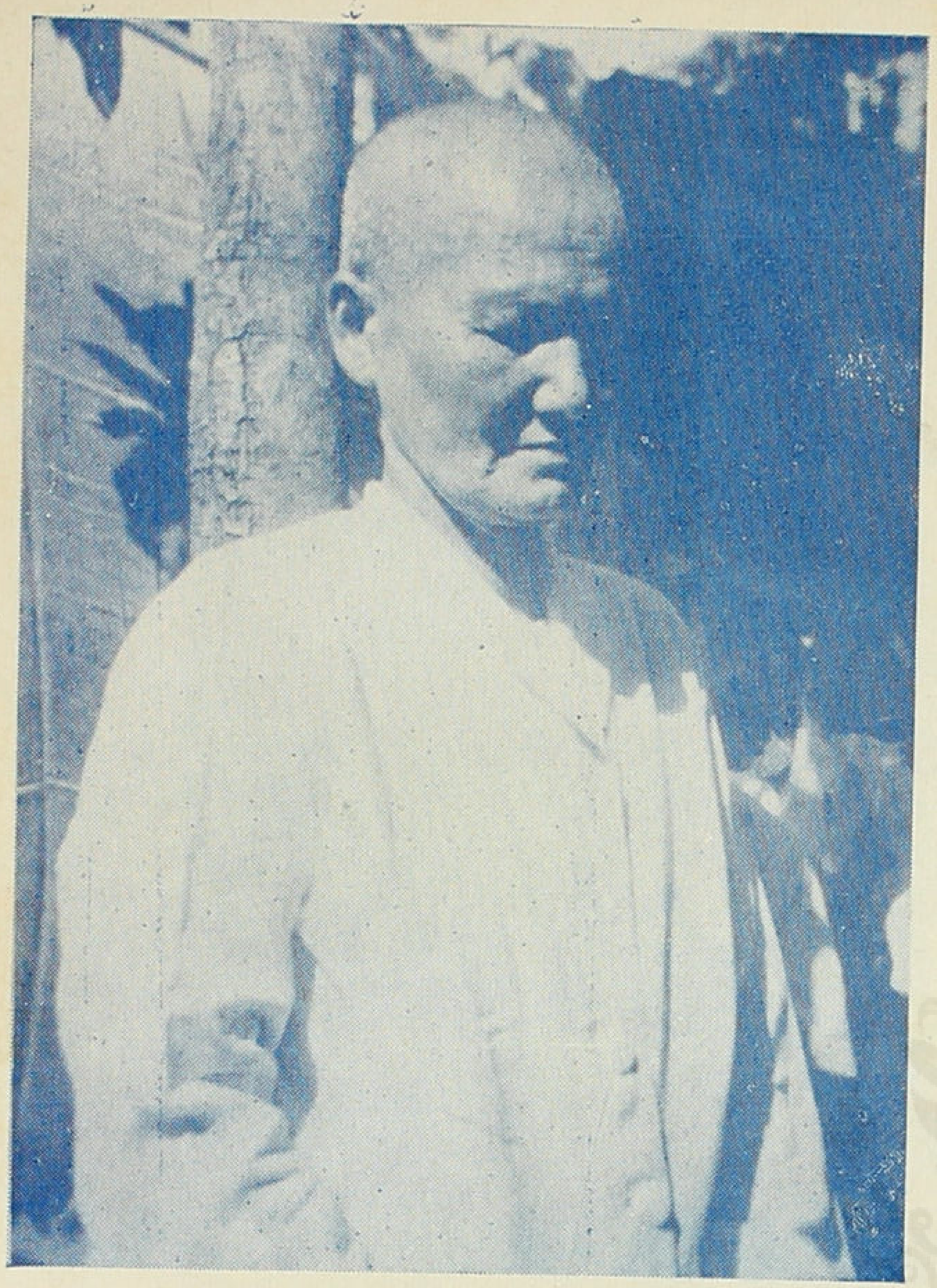
บัณฑิต (นักปราชญ์) **เหมือนกลอง** ไม่ถูกถาม (ย่อมนิ่งเฉย) เมื่อถูกถามแล้ว ย่อมเปล่งวาจาเหมือนเมฆคำรน (กลองไม่ถูกตี ยังไม่ดัง ครั้นถูกตีแล้วย่อมดังลั่น) คนพาลถูกถามหรือไม่ถูกถามย่อมพูดพล่ามทุกเมื่อ

การอธิษฐานศิลาน้ำ ๘ กรกฎาคม ๒๔๙๙

การอธิษฐานศิลาน้ำที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง พระนคร
เมื่อ ๘ กรกฎาคม ๒๔๙๙

คุณแม่เข้านิโรธ ปี ๒๔๙๖ ที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ
ถนนวิสุทธิกษัตริย์ บางขุนพรหม พระนคร

วันที่คุณแม่บุญเรือน จะเดินทางไปบ้านนาซา อ. แกลง จ. ระยอง
เมื่อราวเดือนมีนาคม ๒๔๙๘

คำชี้แจงเบื้องต้น

ในระหว่างคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ยังมีชีวิตอยู่ ท่านได้บำเพ็ญงานบุญอธิษฐานธรรมช่วยลูกหลานและศิษย์ รวมทั้งผู้ประสพทุกข์ร้อนในทางที่ชอบที่ควรและช่วยรักษาโรคภัยไข้เจ็บอยู่เป็นประจำ ทุกคราวที่ประกอบการบุญและอธิษฐานธรรม หรือทุกวันที่ชุมนุมศิษย์ ลูกและหลานผู้ร่วมบำเพ็ญงานบุญกุศล สวดมนต์ภาวนา คุณแม่มักจะพร่ำตักเตือนสั่งสอนให้ลูกหลานและศิษย์ทุกคนทำความดี หมั่นทำบุญด้วยการบริจาคทานหรือประกอบการบุญอื่นอยู่เป็นเนืองนิตย์ ให้ละเว้นสิ่งชั่วร้ายซึ่งเป็นบาปโดยสิ้นเชิง ยิ่งกว่านั้นบางคราวเมื่อมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นพิเศษ ท่านยังได้อธิษฐานธรรมช่วยชาติบ้านเมืองเป็นครั้งคราวด้วย คำอธิษฐานธรรมเฉพาะกาลของท่าน คำสอนของท่านดังกล่าวแล้วย่อมเป็นที่รู้จักและซาบซึ้งในความรู้สึกระลึกถึงพระคุณของท่านในปวงลูกหลานและศิษย์อยู่เป็นเนืองนิตย์ คำอธิษฐานธรรมก็ดี คำสอนของท่านก็ดี มีอยู่เป็นอันมากที่ท่านได้บอกให้ลูกหลานศิษย์ซึ่งเป็นผู้มีชื่อได้จดบันทึกไว้ มีทั้งคำร้อยแก้ว ร้อยกรอง เป็นเพลงก็มี เมื่ออธิษฐานธรรมถึงขนาดท่านอาจพูดภาษาอื่นได้ด้วย ทั้ง ๆ ที่ท่านไม่ทราบภาษานั้นเลยในเวลาธรรมดา จัดเป็นการล่วงรู้ในสิ่งนอกเหนืออำนาจของร่างกายซึ่งเป็นลักษณะของผู้มีพลังทางใจอันสูงส่งซึ่งสำเร็จฌาน ๔ และอภิญญาณ ๖ ตามคติของพระพุทธศาสนา คำอธิษฐานธรรมและคำสอนดังกล่าวมีลักษณะเป็นบทประพันธ์ของท่าน ซึ่งมีอยู่มากมายหลายฉบับ เป็นสิ่งที่น่าเรียนน่ารู้น่าศึกษาในทางเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์งานกุศลทั้งสิ้น ทั้งเป็นที่ซาบซึ้งความรู้สึกของลูกหลานและศิษย์อันเป็นคณะสามัคคีวิสุทธิทุก ๆ คน

เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงและสักการะบูชาพระคุณในคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม จึงได้รวบรวมเอกสารดังกล่าวแล้วมาจัดพิมพ์รวมไว้ในตอนนี้

ต้นฉบับคำอธิษฐานธรรมและคำสอนดังกล่าวนี้ รวบรวมได้มาจากลูกหลานและศิษย์หลายคนหลายท่าน มีอาทิ คุณระวี จตุรจินดา คุณพิศมัย ปริญชาญกล คุณนายแกมแก้ว จันทมาศ และท่านผู้อื่นอีกบ้าง ทำให้การรวบรวมเรื่องนี้ง่ายเข้าเป็นอันมาก ดังรายละเอียดต่อเนื่องกันไปตามลำดับ.

---

๑. คำอธิษฐานธรรมให้พรลูก

สักวาบัวขาวเพริดพราวอยู่ในแก้วพราวแพรวดี ระวีนำมาน่าสรรเสริญ สะอาดเกินขาวผ่องลอองศรี สามัคคีกันงามเฉิดฉัน ที่ ๑๒ วันอังคารบ้านสามัคคี มีการเลี้ยงเมี่ยงคำประจำปี เพราะจะมีการจากกัน วันที่ ๑๗ คงเสร็จสม จะได้มีความเบิกบานสำราญรมย์ ไปข้างหน้าก็จะมีความประเสริฐต้องเกิดผล ทุก ๆ คน หวังบริสุทธิ์ประเสริฐศรี เครื่องหมายมีปทุมมาลีขาวเพริดพราวดี เหมือนมีใจขาวลูกสาวแม่ นั่งยิ้มแต้คอยท่าน่าสรรเสริญ ถึงแม่ไกลใจลูกผูกเหลือเกิน ถึงกายห่างโดยบังเอิญลูกสุดห้าม ตามแต่ธรรมจะบันดาล ลูกอยู่หลังจะตั้งน้ำอธิษฐานทุกเสาร์เฝ้ารบรอง เมืองไทยจะได้เป็นเมืองทอง แม่กลับมาจะรับรองให้เต็มที่ เพราะเขียวมีสายขาวราวปีเดียว คงจะเหนี่ยวทรัพย์ได้มากมายเอย.

หมายเหตุ *เข้าใจว่าเป็นคำอธิษฐานปี พ.ศ. ๒๔๙๘ หรือ ๒๔๙๙ ตอนท่านจะจากลูกไปอยู่บ้านนาซา อำเภอแกลง จังหวัดระยอง.*

๒. คำอธิษฐานธรรมเพลงฉ่อย

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐

เพลงชาติไทย เครื่องหมายมีธงไตรรงค์ เป็นธงของชาติไทย

มีสีแดงน้ำเงินขาว เป็นเครื่องหมายสามสี คงจะอยู่ดีกินดีสุขสบาย

ธงสีเหลืองเป็นเครื่องหมายของศาสนา พอลมพัดมา แกว่งไกว

ลมพัดมาทางไหน หันไปทางนั้น ไม่กี่วันเห็นได้ยกไว้

ปีกว่าเก่าคร่ำคร่าขาดไป จึงได้จัดเอาออกเสียที เพราะไม่มีธงใหม่

แม่เรือนจึงเอาไว้แต่เสา เพราะขอเขาไม่ได้

ไม่เชื่อฉันท่านลองมองดูที่ ยอดเสา ธงมีเมื่อไร

จึงได้ใช้ธรรมแทนธง ต่อไปก็คงสบาย

เพราะว่าธงของฉันเหหันมองไม่เห็น ถ้ากระพือทีไร ประเทศไทยร่มเย็น เพราะพวกท่านไม่เห็นข้างใน

ไม่เชื่อท่านลองมองดู ทิศเหนือมีประตูเมื่อไร

เสาธงก็มีแต่เสา ลูกเอ๋ยจะเอาอะไร

บัวสามดอกเบิกบาน มีแต่ก้านไม่มีใบ

บ้วนมีก้านสีเขียว เรือนอยู่คนเดียวก็ได้

เขาต่อข้างหน้า มีเสาสีเหลือง จะหมดจะเปลืองไปเท่าไร

เชิงชายระบายสีเขียว ลูกเอ๋ยคงจะเหนี่ยวทรัพย์ได้

ผู้ใดใครมา เห็นก็ชมว่าบ้านนี้เย็นสบาย.

๓. คำอธิษฐานธรรมประจุธรรมในพระพุทโธให้ศักดิ์สิทธิ์

วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

ข้าพเจ้าได้นำพระพุทธปฏิมากร คือเป็นพระรูปของพระสมณโคดม คือพระพุทธเจ้าในศาสนาพุทธ ตั้งแต่ปฐมศาสนาต่อมาถึงสมัยปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลายมีศรัทธาที่จะทำพุทธบูชาแต่องค์พระพุทโธที่ศักดิ์สิทธิ์ ขอธรรมทั้งหลายจงสถิตย์ ณ พระรูปของพระพุทธองค์ที่นำมาตั้งไว้ ณ บ้านสันติธรรมพิทักษ์ ซึ่งมียี่ห้อของนางบุญเรือนว่าสูนเฮงนี้ต่อไป ในเคารพที่สองนี้ เป็นวันสำคัญ คือตั้งแต่คืนวันนี้ นางบุญเรือนจะประจุธรรมให้ ขอให้ธรรมทั้งหลายที่สถิตย์ ณ พระพุทโธให้ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดสำหรับข้าพเจ้าและตระกูลของข้าพเจ้า จะได้นมัสการกันต่อ ๆ ไป ขอให้เทพยเจ้าทั้งหลายจงอนุโมทนาและให้พรแก่ข้าพเจ้าด้วย เพราะว่าพระอิศวรผู้เป็นใหญ่ในหมู่เทพยดา ได้มีบัญชาให้ไปถอนธรรมที่พระพุทโธใหญ่จอมมุนีมาให้ข้าพเจ้าจึงได้พระศักดิ์สิทธิ์สมความปรารถนา ช่วยให้ข้ามีความสุขความเจริญยิ่งใหญ่ไพศาล เพราะได้พระราชทานพระพรชัยแต่พระคุณเจ้าทั้งหลาย ที่ให้พรในวันนี้และพรุ่งนี้ ขอพรนั้นจงศักดิ์สิทธิ์เหมือนกับพรของพระพุทธเจ้าทีเดียว ขอเดชะพระคุณของพระพุทธเจ้าจงเข้าไปอยู่ในองค์พระพุทโธ ไม่เสื่อมคลาย จนกว่าศาสนาของสมณโคดมจะครบถ้วนห้าพันพระวศา ข้าพเจ้าขอให้ธรรมของพระบรมศาสดาจงประทับอยู่ดังข้าพเจ้าขอมานี้ นางบุญเรือนจะเป็นผู้ประจุให้หรืออธิษฐานใด ๆ ก็ให้สำเร็จผลตามประสงค์ของข้าพเจ้า ขอให้พระพุทโธคราวนี้ศักดิ์สิทธิ์มีฤทธิ์ มีอำนาจแทนพระพุทธองค์ทีเดียว ให้พระราชทานพรได้ทุกชนิดเมื่อข้าพเจ้าต้องการขอ ถ้าข้าพเจ้าทั้งหลายได้มีไว้ประจำบ้าน ได้นมัสการขอให้มีแต่ความเจริญ.

บุญเรือน โตงบุญเติม

๔. คำอธิษฐานธรรมอาบน้ำในห้องเป็นเพลงฉ่อย

เพลงอาบน้ำในห้อง

วันที่ ๑๘ วันพุธ แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีระกา พ.ศ. ๒๕๐๐

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกอินทะนิลได้พรพระอินทร์จุดใต้ตำตา เปลี่ยนการปกครอง พวกเจ้าต้องนองน้ำตา

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกกระถินเห็นแก่ตาดำ ๆ จึงไม่ทำทรมา เขาให้เจ้าลาออก เจ้ากลับย้อนยอกไปมา เขาทำรัฐประหาร จึงต้องรำคาญถึงข้า ต้องถ่างตาอดนอนกลับร้อนเป็นเย็น

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกจำปี เพราะว่าเจ้าทำหนี้ไว้เกินค่า ชาวประชาร้อนใจ จึงต้องขับไล่เจ้าเหมือนอีกา เองเอาหน้าไว้ที่ไหน

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกแค เจ้าไม่แยแสพึ่งใคร ตั้งหน้าหาความสำราญ จึงต้องเปลี่ยนรัฐบาลชุดใหม่

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกพุดตาล ต่อไปจะสุขสำราญ เพราะว่ารัฐบาลชุดใหม่ ขอให้เป็นคนดีตั้งแต่วันนี้ต่อไป เมืองไทยจะได้เป็นเมืองทอง ปกครองแบบประชาธิปไตย อยู่ใต้ร่มของรัฐธรรมนูญ เกื้อกูลกันไป ไม่แตกสามัคคี มันช่างดีเหลือใจ จะได้ไม่ต้องเป็นหนี้ ตั้งแต่วันนี้ต่อไป

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกสารภี ตั้งแต่วันนี้จะมีแต่ความสุขใจ

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกผักหวาน อายุยืนนาน ไม่ต้องรำคาญหัวใจ

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกผักกาด เจ้ามีความฉลาด เจ้าจึงไม่ขาดวินัย ช่วยคนไทยให้รอดเป็นหนี้ ตั้งแต่วันนี้ต่อไป คงจะได้วิไลทั่วหล้า ชาวประชาเย็นใจ

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกมะละกอ เจ้าไม่ย่อท้อทำมาหากินอยู่ในถิ่นเมืองไทย เพราะว่าเจ้าเป็นคนดี จึงมั่งมียกใหญ่

๕. คำสอนเรื่องให้งดเว้นสำหรับผู้เข้าถึงธรรม

การบริโภชน์ผู้ปฏิบัติจะเข้าถึงธรรม ต้องมีการงดเว้น

ข้อ ๑. ต้องไม่กังวลในที่อยู่ และไม่กังวลในกามคุณทั้ง ๕ และคู่ครองของตน

ข้อ ๒. ไม่กังวลในการเดินทางไกล และไม่กังวลด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ หรือติชม

ข้อ ๓. ไม่กังวลในร่างกายของตนตลอดกระทั่งอุปโภคบริโภค

ข้อ ๔. ไม่กังวลในการเรียนตลอดกระทั่งทางโลกทางธรรมเรียนไปในตัว

ข้อ ๕. ไม่กังวลกับญาติและญาติอย่างยิ่ง (ญาติอย่างยิ่งคือคนที่คุ้นเคยกัน)

ข้อ ๖. ไม่กังวลในเรื่อง ทรากศพ (ของตน)

ข้อ ๗. ไม่กังวลเรื่องฤทธิ์

ข้อ ๘. ไม่กังวลในเรื่องก่อสร้างในทางศาสนา ทำไปเพื่อสามัคคีกันในด้านการกุศล ก็ทำได้แต่ไม่มีกังวล

๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๑

๖. คำอธิษฐานความตั้งใจเมื่อสร้างศิลาน้ำแล้ว

วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๑

แรม ๑ ค่ำ เดือนแปด ปีจอ

กติกาการมีชีวิตอยู่ในโลก จะเป็นคนที่อยู่ในพระธรรม จะรักษาพระวินัยให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติของพระพุทธเจ้า โดยความซื่อสัตย์ เคร่งครัด เพื่อช่วยพุทธศาสนาให้ถูกต้อง จะได้เป็นประโยชน์กับสาธุชนทั้งหลาย (เว้นไว้แต่คนที่ไม่นับถือพุทธศาสนา ที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ และไม่ช่วยประเทศชาติศาสนา สิ่งที่ช่วย

ไม่ได้ ข้าพเจ้าจะอุเบกขา) เว้นไว้แต่ธรรมจะบันดาลเขาเหล่านั้นที่กลับตัวได้ เป็นคนดี ก็ขอให้ธรรมทั้งหลายทั้งปวงจงปกปักรักษาให้เขาเจริญตามฐานะ ข้าพเจ้านางบุญเรือนจะไม่เกี่ยวข้องกับใครเลย แม้แต่ผู้ที่เคยคิดต่อขอความช่วยเหลือ ก็จะไม่เกี่ยวข้องกับใคร ให้รู้จักช่วยตัวเองเพราะว่าได้ช่วยมาเป็นเวลา ๓๒ ปีเศษ

ข้อ ๑. จะอยู่ตามสบายเพื่อสอนศาสนา ถ้ามีใครสนใจในคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็จะอนุเคราะห์ให้ตามการ ในการอันควร วันธรรมดาและวันอาทิตย์จะพลีชีวิตและเวลาให้มีค่าสมกับที่ได้ปฏิบัติมา เพราะกาลเวลาล่วงไปจะได้ไม่ล่วงไปเปล่าจะได้เป็นประโยชน์ตนและสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย เพราะที่แล้วมาได้ใช้หมอบังหน้า ให้คนไม่รู้จักคุณค่าที่แท้จริง ทุกสิ่งเหลวไหลใช้กายให้เป็นหมอนวดโดยความกรุณา เลยเสียวินัยในด้านผัสสะ ตั้งแต่บัดนี้เด็ดขาด นางบุญเรือนจะเลิกละการนวดผู้ชาย ไม่แตะต้องตั้งแต่เด็กอายุ ๗ ขวบขึ้นไป จะส่งของให้ผู้ใดและไม่รับของด้วยมือตนเอง สำหรับผู้ชาย ฝ่ายหญิงเป็นเพศเดียวกันก็ยังมีการกรุณาตามเคย จะใช้นางบุญเรือนไม่ได้เลย เว้นไว้แต่ธรรมจะบันดาลให้โปรดใครในด้านการนวด ถ้ามีอะไรแจ้งความได้ไม่ขัดข้อง นางบุญเรือนจะไม่สอดส่องเรื่องของใคร

ข้อ ๒. การบริโภคต่าง ๆ จะให้ถูกต้องตามพระวินัย จะไม่ขอความช่วยเหลือต่อผู้หนึ่งผู้ใดให้ช่วยในกิจการสารพัดอย่าง จะไม่มีการขอร้องจากผู้หนึ่งผู้ใดตลอดกระทั่งคนใหม่และคนเก่า และผู้ที่ปวรณาไว้จะไม่ขอร้องสิ่งใดตลอดกระทั่งเครื่องอุปโภคบริโภคเด็ดขาด ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. การช่วยในด้านหมอมีใครนำปูน หรือสิ่งของมาขอร้องให้อธิษฐานให้เช่น ปูน ไพล พริกไทย สาคู ของ ๔ อย่างนี้ ถ้านำมาตอนบ่ายจะอธิษฐานให้ตามควร จะไม่บังคับใครให้หาสิ่งของเหล่านี้มาให้ โดยใช้วาจาแนะนำก็ไม่แนะนำใครเด็ดขาด ถ้าใครนำมาโดยศรัทธาเชื่อมั่น ก็จะอธิษฐานให้ขอให้ทราบตามนี้จงทั่วกัน

ข้อ ๔. วันเสาร์จะอธิษฐานตามเคย ในเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ยอมสู้ทุกเสาร์ไม่เว้นวาย แล้วแต่สาธุชนคนทั้งหลายจะรับเอา ได้ผลหรือไม่ได้ผลอยู่ที่คนมั่น เพราะการอธิษฐานไม่มีใครเขาใช้เอาเป็นจริงเป็นจัง อย่างนางบุญเรือนไม่เคลื่อนคลาย ถ้าเชื่อมั่นแล้วต้องได้เหมือนอย่างว่า เพราะมีความกรุณาท่านทั้งหลายมาหลายปีเข้านี่แล้ว จึงต้องแกร่วทรมากายให้ท่านหายโรครับโชคชัย จำไว้ให้มั่นฉันจะอภิปรายให้ถี่ถ้วนก็ไม่ควร แต่วันนี้จึงอภิปรายไว้นิดหน่อยอย่าน้อยใจว่า ฉันนี้ห่างไกลท่านไม่ควรจะด่วนพ้อหรือท้อใจ ตั้งสติเอาไว้คงได้รับไม่กลับกลาย ท่านต้องได้ความสุขความสบาย เพราะพระธรรมทั้งหลาย เพราะธรรมทั้งหลายยังทรงอยู่ตามเคย ถ้าท่านไม่เฉยเมยคงจะได้ไม่ห่างไกล อยู่ที่ไหนธรรมก็มีเต็มโลก ระงับดับโศกให้เสื่อมคลาย อุส่าห์เชื่อคำสอนของพระชินวรคงพ้นร้อน เย็นสบาย

ข้อ ๕. ว่าไว้ในอักษรจะอยู่ดีกินดีไม่มีอาวรณ์ อย่าทุกข์ร้อนไปเลยไม่เคยการ เพราะการอธิษฐานเป็นการช่วย ท่านต้องรวยทุกท่าน ให้หมั่นว่าพระคาถาที่ให้ไว้ จะได้รวยช่วยท่านนะ ถ้าใจกล้าให้ว่าก่อนตอนเข้านอนก็ได้ ให้ครบตามกำลังวันทุกวัน ๆ จะเห็นผลทันตา หาสตางค์ได้ร่ำรวยช่วยตนทุกคนไป ฉันก็ได้หาของให้ไว้กันภายหลายอย่าง มีได้อวดศิลากรวด พระพุทธน้อย พระพุทธใหญ่ พระพุทธกลาง ท่านก็สร้างไว้ ถึงองค์พระพุทธกลางจะห่างไกล แต่พระพุทธในอยู่ที่ใจจะดีกว่าตั้งหน้ามองให้พุทธคุ้มครองอยู่ที่ใจ ตัดห่วงบ่วงใยให้สิ้นไปจะได้ลาภอันพึงใจสมประสงค์ เมื่อลงเอยสุขสะเบยแสนสบายเมื่อปลายมือ เพราะความนับถือมั่นคงไม่สงสัย ถ้าสงสัยใจจะเขวไปนอกทาง ถ้าไม่เป็นกลางแล้วจะท้อไม่ควรทำ ให้เชื่อกรรมที่เป็นกุศลจะดีกว่า กุลบุตรกุลธิดาจะได้เย็นสบาย เพราะมีศิลาน้ำ เป็นเครื่องหมายให้ ทุกอย่าง ที่สร้างไว้ให้ครบถ้วน

ควรมิควรแล้วแต่

๗. คำอธิษฐานสาเหตุและประวัติการสร้างพระพุทโธคลัง

สาเหตุ

วันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๐๑ ตรงกับวันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๙ ปีจอ คุณแม่เก็บดอกไม้ มีบทเพลงส่งลงมาจากบนสวรรค์ มีบทเพลงว่าดังนี้.

บุญปลอดยอดยิ่งหญิงสยาม มีใจงามเก็บดอกไม้ได้ส่งเสริม ถิ่นไทยเดิมอุดมสมสมัย ทั้งหญิงชายรักชาติศาสนา แต่ก่อนไรไทยเฟื่องฟ้า กู้ชาติศาสนามหากษัตริย์

วันศุกร์คุณนายผินได้ส่งดอกสร้อยไก่สีเหลือง เป็นรูปคล้ายพญานาค แล้วคุณแม่ตัดหัวพญานาค มีเปลี่ยนเป็นหงษ์คาบใบโพธิ์

วันอาทิตย์ใครมาก็ให้ชมหงษ์ บอกให้ปรารถนาให้ลูกดีลูกฉลาด ตอนสวดมนต์คุณระวีสวดมนต์ไม่ถูกบท คุณแม่บอกว่าวันนี้วันสำคัญ ตรงกับวันที่ ๗ กลางคืนวันอังคาร คุณแม่ได้อธิษฐานไปถึงดาวดึงส์ มีพระสงฆ์ที่ชั้นพรหม มาสวดมนต์ที่ลานพระจุฬามุนี ๖๐ รูป เทวดาบอกว่า สวดมนต์พิธีพระพุทโธคลังตั้งแต่วันศุกร์ของมนุษย์โลก สวดมนต์จบ เมื่อวันพฤหัสที่ ๑๑ ตรงกับแรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๙ ปีจอ.

ประวัติการสร้าง

วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๑๒

ประวัติพระพุทโธคลังมีดังนี้ ข้าพเจ้าได้บอกกับคณะศิษย์สามัคคีว่าจะหล่อกระดิ่ง ๑๖ ใบ เพราะบอกไว้เมื่อครั้งรวมเงินทำช่อฟ้าใบระกา บอกคณะศิษย์ว่ากระดิ่งนี้จะใช้ลงหินเพราะว่าผู้ใดได้ยินเสียงกระดิ่งแล้วจะได้มีใจหนักแน่น ทองม้าล่อจะได้ล่อให้ทำความดี สัมฤทธิ์เมื่อทำกิจใด ๆ ทุกประการจะได้สำเร็จผลสมประสงค์ เงินเป็นสิ่งที่ต้องการ เป็นแก้วสารพัดนึกสำหรับสาธุชนทั่วไป เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายที่เป็นศิษย์สามัคคี จึงพร้อมใจกันนำมาตามที่ประสงค์นั้น เป็นเหตุให้เกินความ

คาดหมาย ถึงกับต้องแบ่งไปโยนน้ำสาย้างก็มี คืนเจ้าของไปบ้างก็มี ให้ไปหล่อพระร่วมกับคุณทองห่อ เซงสุธาก็มี รวมทองแล้ว รวมเงินแล้วมากพอดู มีหลายอย่าง ช่างเขาคิดค่าจ้างหล่อกระดิ่ง ๑๖ ใบ เป็นราคา ๓๐๐ บาท แต่เขากะทองเพียง ๑๗ กิโล ทองไปชั่งแล้วได้เกินกว่า จึงได้ให้เขาหล่อกระดิ่งสำหรับโรงเรียนเพิ่มค่าจ้างให้เป็น ๔๐๐ บาท รวมแล้วเป็นกระดิ่ง ๑๗ ใบ ส่วนเงินยังคงเหลือ ๗ กิโลเศษ พูดตามเขาบอก จึงได้ให้คุณสุจิตราจัดหล่อพระพุทโธคลังขึ้น คุณสุจิตราได้หาเงินเพิ่มอีก โดยทุนของนายนุ่มและคุณประทุม ๑๗๐ บาท คุณหญิงลมูล ๑๐๐ บาท คุณสุจิตรา ๑๒๐ บาท ค่าแรง ค่าขัด ๓๐๐ บาท คุณสุจิตรา ให้เรียบร้อย ค่าหล่อไม่คิด น้ำหนัก ๘ กิโล ส่วนกระดิ่งนั้น ต้นเดิมจะใช้ใบโพธิ์สามกษัตริย์ จึงรวบรวม นากและทอง พอเริ่มต้นคุณประทุมก็ให้ทองถึง ๑๐ กว่าบาท ข้าพเจ้าจึงได้คืนไป ๑๐ บาท หย่อนหุน ค่ำวันนั้นบังเอิญคุณระวี จตุรจินดาได้มา จึงได้ปรึกษาเขาว่า พระบรมธาตุเจดีย์บนยอด พระอุโบสถยังไม่มีใครสร้าง หรือ มีคนสร้างแล้ว ให้นายอาภรณ์ไปถาม ทราบว่ายังไม่มีเจ้าของ จึงตกลงกันให้คุณประทุมมอบทอง ๑๐ บาท หย่อนหุนของคุณประทุมไปเป็นทุนสำรอง เก็บเงินได้เกินคาด ไม่กี่อาทิตย์ ท่านกะไว้เพียง ๔ หมื่นบาท ข้าพเจ้ากะให้ถึง ๖ หมื่น พร้อมทั้งรากฐานด้วย

จะย้อนกล่าวถึงใบโพธิ์ ๓ กษัตริย์นั้น ช่างทองไปทำมีทอง ๑๐ บาท มีนากหลายบาทใส่เงินด้วย ช่างบอกว่ารีดแล้วใช้ไม่ได้แตกหมด ช่างได้จัดไล่ทองแดงกะเงินออก แล้วผสมใหม่ คราวนี้ทำได้แต่ทองแดงกะทองไม่ผสมกัน และแดงเป็นจ้ำ ๆ จึงให้เขาไล่ออกใหม่ นำทองมาให้ฉัน ๑๒ บาท วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ ข้าพเจ้าบอกกับคณะศิษย์สามัคคีวิสุทธิว่า ใครมาตั้งแต่วันศุกร์ วันเสาร์และวันนี้ขอให้ช่วยทำใบโพธิ์ทองและวันนี้เป็นวันสุดท้าย บังเอิญผู้มีศรัทธาบริจาคให้ ได้เกินต้องการชั่งแล้วได้ ๙๖ บาท รวมทั้งทองเก่า ๑๒ บาทด้วย เขานำไปทำใบโพธิ์ ๑๖ ใบหนัก ๔๐ บาท บังเอิญคุณศศิธรมาจากเชียงใหม่ เขาไปไหว้พระกระดิ่งแขวนอยู่ที่หน้าต่างลมพัดใบโพธิ์ทองเหลืองปลิวมาตกลงที่พื้นตรงหน้าเขา จึงได้เล่าให้เขาฟัง

ว่าทำใบโพธิ์ทอง ๑๖ ใบ จะแขวนกระดิ่งที่วัดสารนารถ แต่กระดิ่ง ๒ ใบนี้จะนำไปวัดอาวุธวิกสิตาราม เขามีศรัทธาจะทำบ้างแต่ข้าพเจ้าบอกว่าทองเกินแล้ว เขาจึงให้ทองอีก ๒ บาท ให้ช่วยทำแทนใบทองเหลืองที่ตกลงมา เลยให้ช่างเขาทำอีก ๑ ใบ กลายเป็น ๑๗ ใบ เกินอีก + ต่อมาข้าพเจ้านั่งตรวจดูว่าทองที่จะกาไหล่พระประธานเหลือจากทำใบโพธิ์และต้นไม้ทองอีก ๕๖ บาท กาไหล่แล้วจะอยู่ได้นานเท่าไร ธรรมบอกว่าจะอยู่ได้เพียง ๑๐๐ ปี ถ้าทองตั้งแต่ ๙๐ หรือ ๙๒ ขึ้นไปจะอยู่ได้ ๑๐๐๐ กว่าปี เพราะเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงแจ้งให้คณะศิษย์สามัคคีทราบในวันอาทิตย์นั้น มีคนใจบุญหลายท่านลงบัญชีไว้เพราะนางบุญเรือนประกาศว่า วันนี้จะทำความชั่ว (ทั่ว) อีกหนเดียว ถึงเวลา ๖ โมงจะเลิกไม่ยอมเรี่ยไรหรือบอกบุญใคร ๆ ก็จะไม่ทำอีกแล้ว แม่โวยออกกันมาวันนั้นได้เงินสดถึง ๑๒๒๓๕ บาท เมื่อเก็บบัญชีเรียบร้อยแล้ว ไปซื้อทองมาเพิ่มเลยได้ ๑๐๕ บาท ๑๐ สตางค์ นายวันดีอยู่นครพนมจองไว้ด้วยปากมาไม่ทัน ซื้อเพิ่มมาอีก ๑ บาท เลยเป็น ๑๐๖ บาท ๑๐ สตางค์ ไปที่วัดสัมพันธวงศ์ นายชมโชคมาเพิ่มให้น้ำหนัก ๒๕ สตางค์ ก็กลายเป็น ๑๐๖ บาท ๓๕ สตางค์

จะย้อนกล่าวถึงทองยอดฉัตร นายแถว วิทยานุกรมาปรารภอยากจะได้ทองทำยอดฉัตรสัก ๒๐ บาท นางบุญเรือนว่าไม่ให้ฉันไม่ให้สักบาทเดียว นายนุ่มมีศรัทธาจะออกทองคำอีก ๑ บาท คุณประทุมจะออกอีก ๒ บาทกว่า สายสร้อย ๑ เส้น นางบุญเรือนยักท่าไม่ยอมรับ นายชมโชคมาหาจะให้ทองอีก นางบุญเรือนบอกว่าไม่รับแล้ว แต่ไม่ห้ามบุญใคร นายแถวจะทำยอดฉัตรใช้ทองคำสัก ๒๐ บาท อยากทำก็ไปทำกันเอง นายชมโชคก็เหมาะเหม็งรับไป คุณประทุม นายนุ่มเชาว์ไวให้ไปด้วย รวมแล้วก็รวย ๓๐ กว่า เกินคาดเหมือนกัน สามัคคีกันไปมอบ วันนั้นเป็นวันที่ ๙ เป็นวันงานสมโภชน์หลวงพ่อพุทโธคลัง ใครได้ทำไว้ก็จะได้มั่งคั่งเหมือนมีคลังมหาสมบัติไม่ข้องขัดสักราย ใครทำใครได้ ไม่ต้องสงสัยใจสบาย.

<u>**หมายเหตุ**</u> *พระพุทโธคลังเป็นพระพุทธปาฏิมา ซึ่งคุณแม่อธิษฐานสร้างที่ศักดิ์สิทธิ์อย่างยิ่งองค์หนึ่ง*

๘. คำสั่งสอนธรรมให้ละสิ่งไม่สมควรแปดประการ

คำสอนเมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ตรงกับแรม ๒ ค่ำ เดือน ๑ ปีจอ

ผู้ปฏิบัติไม่ติดความสวยงาม ไม่ติดดี ต้องถอนตะปูแปดตัวออกถึงจะเรียบร้อย

ตัวที่ ๑ คือทิฏฐิเห็นผิดทำนองครองธรรม

ตัวที่ ๒ คืออุปทาน ยึดมั่นในสิ่งต่าง ๆ ตัวที่ ๒ นี้มีบริวารอยู่ ๕

๑. ง่วงเหงาหาวนอน

๒. ขี้เกียจขี้คร้าน

๓. ฟุ้งซ่านรำคาญใจ

๔. กลัวจิปาถะ

๕. อยากเกินประมาณ เกินขอบเขต มีโสมนัสโทมนัสปนอยู่

หมุดตัวที่ ๓ คือ ตัณหา ๓ เราต้องแยกใช้พอควร เช่นเป็นหนี้อยากจะให้หมดหนี้ ไม่มีงานทำอยากจะได้เงินก็ต้องใช้ตัณหา สัมมาอาชีวะประกอบอาชีพที่สุจริตธรรม ขั้นต้นก็ต้องอาศัยตัณหาทางที่ถูกก่อน คืออยู่ในสมุทัย แต่ต้องแสวงวิชา ตั้งแต่เยาว์จนใหญ่ก็ต้องอาศัยตัณหาเป็นมาตรฐาน แต่ต้องอาศัยสุตะการฟังจึงจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา ทั้งคติโลกและคติธรรม ฟังแล้วก็เก็บเอามาสอนเหมือนนางบุญเรือนที่แกะกิ่งทำด้วยไม้หน้าปัทม์นาฬิกา และที่ข้างหน้าชั้นล่าง ๑ แถว แกะออกแล้วถอนหมุดออกไม่ได้ ก็เหมือนกับผู้ที่ละข้างต้นจะถอนสมุทัยให้สิ้นไปยังไม่ได้ ก็เก็บไว้พิจารณาและสอนตนเองเสมอ เหมือนนางบุญเรือนเก็บมาสอนเมื่อวันอาทิตย์ (ที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๑) เมื่อสอนแล้วก็ทิ้งไป ข้อนี้เหมือนกับผู้รู้เห็นแล้วว่าอาศัยเจ้าของที่เขานำมา เขาถอนให้เอง

เหมือนกับเราอยากจะพ้นทุกข์ ก็ความอยากนี้เป็นตัณหา อาศัยความอยากก่อน เมื่อรู้ว่าความอยากนี้ไม่รู้จักจบสักที ที่แท้ก็เลิกอยากนั่นเอง เมื่อเลิกอยากได้เมื่อไหร่ก็พ้นทุกข์เมื่อนั้น

หมุดตัวที่ ๔ นี้สำคัญมาก คือมานะแยกจากทิฏฐิ มานะ ๒ อย่าง มานะเอาชนะทางผิด เรียกว่าไม่ตรง มานะทางที่ถูกเหมือนกับเจ้าของบ้าน คือ กาย วาจา ใจ กายคือตัวนาฬิกาที่คล้ายตู้ วาจาคือเสียงนาฬิกา ทำเพลงไปบ้าง บอกเวลาไปบ้าง อิตอนนี้ต้องมีสติ ให้รู้ว่า วาจาจะกล่าวถูกหรือไม่ถูก ชีวิตของเราได้หมดเปลืองไปทุกวินาที จะรู้ได้ทันทีว่าตรงไหม ให้หมั่นเทียบกับคนอื่นที่เขาเทียบมาจากวิทยุ เครื่องหมายมีมรรคมีองค์แปด โดยมากเขาเทียบ ๘ น. กลางคืน ๒๐ น. ก็ ๒ เหมือนกัน คนเราก็มี ๒ ทั้งนั้น คือ รูป นาม ฟังแล้วเกิดปัญญา เห็นแล้วเกิดปัญญา รู้แล้วก็ไม่ยินดียินร้าย สักแต่ว่าอาศัยไปวัน ๆ มองเข้าไปข้างใน ถ้าไม่มีกระจกเหมือนปัญญาแล้ว จะเห็นลูกตุ้มไม่ได้ เพราะธรรมดาใจของปุถุชนต้องแกว่งไกวอยู่เสมอ แต่การแกว่งไกวนั้น ต้องมีสติคอยเหนี่ยวรั้งให้ทำถูกเสมอ เหมือนกับลูกตุ้มนาฬิกามีอยู่ ๓ ได้กับกาย วาจา ใจ ถ้าใจจะแย่งไปคิดเรื่องอะไร ถ้ามีสติยับยั้งไม่ให้ออกมาทางกาย ทางวาจา ก็ย่อมไม่มีโทษ ถ้าขังใจอยู่เสมอ ใจก็จะทำหน้าที่ทางดี เหมือนนาฬิกาตรงเวลาและเครื่องดี เราต้องมองเห็นเข็มทิศ คือการกระทำของเราว่าจะทำถูกไหม? ถ้าถูกแล้วมองของคนอื่นเขาก็เหมือนกับมองคนที่เขาทำความดี เราทำได้ก็หมดธุระ

หมุดที่ ๕ คือความริษยาผู้อื่น เห็นเขาได้ดีก็ริษยาเขา เห็นใครรักกันมากก็มีความริษยาอิจฉาเจือปนไปด้วยความโง่เขลาเบาปัญญา เรียกว่าความไม่รู้เท่าเหตุ หรืออวิชชาครอบงำแล้ว ที่แท้อวิชชานี้ความไม่รู้ตั้งแต่เล็กมาเลย เมื่อรู้ภาษาก็ไปติดสมมุติแน่นแฟ้น ถ้าไม่มีแล้วก็ไม่ติดแล้วก็ไม่มีริษยาอธรรมอะไร เพราะอาศัยสุตะการฟังทั้งนั้น หนีไม่พ้น ฟังแล้วกลับให้เป็นของดีก็จะไม่มีริษยา

หมุดที่ ๖ ความละโมภโลภมากอยากใหญ่ ได้เท่าไรไม่รู้จักพอ เพ่งเล็งเอาของคนอื่นเขามาเป็นของตน ไม่เห็นหัวอกคนอื่นเขาบ้าง ไม่มีความเมตตากรุณาเพื่อนร่วมโลกด้วยกัน เห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว อย่างนี้เรียกว่า หมุดสำคัญต้องตัดความละโมภโลภมากอยากใหญ่ใจสบาย

หมุดที่ ๗ ความตระหนี่เหนียวแน่น ไม่เอื้อเฟื้อเจือจุนผู้ใด ไม่แบ่งปันให้ใครขอร้องให้ช่วยเหลือก็ขาดเมตตาต่ำช้า ขาดอริยทรัพย์ภายใน เพราะใจเป็นอธรรม ไม่เห็นแก่หน้าใคร เพราะอาศัยความตระหนี่เหนียวครอบงำประจำใจ ถ้ากลับตัวได้ อาศัยหลักพรหมวิหาร ๔ มีเมตตากรุณาแก่เพื่อนร่วมโลก ก็จะระงับดับโศกของคนทั้งหลาย เพราะแบ่งปันทรัพย์ของตนออกแจกจ่ายก็จะสบาย เพราะไม่ตระหนี่ มั่งมีเอย

หมุดที่ ๘ โทสะ หลักนี้รวมยอดทั้ง ๗ หลัก รวมแล้วลงหลักที่ ๘ เพราะว่าปรารถนาใดไม่สมปรารถนา ก็เกิดโมโหโกรธากันยกใหญ่ อาศัยอวิชชาบังหน้าไว้จึงไม่เห็นทุกข์ภัยในสังสารวัฏฏ์กำหนัดมัวเมาไปด้วยกามารมณ์ ไม่สมมาตร์ปรารถนาก็ร้องไห้วายน้ำตา จะเถียงเขาก็ไม่ได้ เขาใหญ่กว่าจึงต้องโศกาตะบึงถ้าผู้ใดฆ่าความรักหักความโลภความโกรธหลงยุยงส่อเสียดให้หายไป โทสะจะมาแต่ไหน ใจสบาย จึงต้องอาศัยหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า คือ ศีล สมาธิปัญญา เป็นหลักชักลูกโซ่ เหมือนไขนาฬิกา ไขแล้วตรงเวลา ด้วยเข็มหมุนถูกส่วน คือกาลเวลาเหมือนกับลานนาฬิกาทั้ง ๓ ลาน

ลานที่ ๑ ได้กับหัวใจที่เต้นตุบตับทำเวลา

อีกลานหนึ่ง ได้กับโลหิตที่จ่ายไปทั่วกายกายา

อีกลานหนึ่ง คือลมหายใจที่พัดไปมาจึงหายใจได้ จึงรอดตายอยู่ถึงแก่ชราโลกมนุษย์อยู่ได้ ดินน้ำลมไฟ ท่านจงจำไว้ เหมือนเปลี่ยนนาฬิกา ถ้ามองไปทีไรเห็นสีเหลืองเป็นเครื่องของศาสนา เพราะว่าสีโอ๊ก มันติดอยู่ข้างหน้านาฬิกา

นางบุญเรือนบอกศิลาเลิกแล้ว จึงได้แงะออกให้ผ่องใส สาธุชนคนทั่วไป จะทำมาค้าขายหากำไร ก็ไม่ต้องร้องโอ๊กว่าขาดทุน เพราะจะทำสิ่งใดก็มีแต่ได้เพราะใจบุญ นางบุญเจือ นายพิพัฒน์ เขาจัดให้นาฬิกาเรือนใหญ่เป็นเครื่องหมาย เสียสละสักเท่าไหร่ก็ไม่หมดกลับสดใส ถ้าทำจริงต้องยิ่งใหญ่ เหมือนข้าได้นาฬิกา จึงจัดหาบุญให้ส่งไปทอดผ้าป่าที่วัดใต้ ใครอยากได้โมทนาเอาบุญสำเร็จที่ปัตตานุโมทนา ไม่ต้องซื้อก็ยังได้ส่งปีเก่า เพราะใกล้จะเข้าปีใหม่ ขึ้นปีใหม่ได้บุญช่วย จะได้มีบุญหนุนให้ประเทศไทยเจริญรุ่งเรืองสุกใส พวกเราที่อาศัยประเทศไทย จะได้มีความเจริญสุกใสต่อไป ตั้งแต่วันที่ ๑ ปีใหม่ จะปรารถนาสิ่งใด จงสำเร็จผลทุกประการตลอดกาลทุกเมื่อเทอญ.

๙. อธิษฐานธรรมเรื่องพระพุทโธคลังด้วยเพลงฉ่อย

วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑

เกิดมาเป็นมนุษย์สุดประเสริฐ ที่ได้เกิดมา พบชาติที่มีศาสนา ไม่ใช่ย้าแสนสบาย

ทั้งหญิงทั้งชายเรียกว่าได้ช่วยชาติศาสนา ได้สร้างช่อฟ้าใบระกาเข้าไว้
จึงได้ริหล่อกระดิ่งสิบหก หวังจะยกให้ท่านอาจารย์แปดใบ
จึงจัดให้ทำใบโพธิ์สามกษัตริย์ เพราะคณะถนัดในด้านศรัทธาจะหาที่ไหน
คุณปทุมเป็นคนฉลาดจึงเอาทองกว่าสิบบาทมาให้
ผู้ที่จะรับก็ตกประหม่า บอกว่าลูกเอ๋ยจะบ้าบุญ ให้เก็บไว้เป็นทุนต่อไป
จึงคืนให้ไปสิบบาทหย่อนหุน คุณปทุมการุณรับไป

ยังเอิญลูกระวีเขามาตอนค่ำ ผู้ขอจึงว่าแม่มีกรรมมากมาย

วันนี้แม่ขอเศษทองเศษนาก แต่ปทุมเอามามากเกินไป

ลูกระวีต้องช่วยแม่คราวนี้เพื่อจะได้ทำความดีต่อไป

ให้ตรงดิ่งไปดีจะได้ไม่มีอันตราย เพราะแม่ลั่นวาจาว่าหยุด เป็นสิ้นสุดกันทีจะไม่มีการเรี่ยราย

เพราะเหตุนี้จะสร้างพระเจดีย์ก็ไม่ได้ คุณระวีเห็นดีด้วยจึงช่วยเป็นธุระ จึงได้ชนะยกใหญ่

เริ่มเก็บเงินสามอาทิตย์ ได้กว่าสองหมื่นเหมือนคนอื่นไปเมื่อไร

เพราะคณะนี้เขามีศรัทธาจึงเฮโลสาระพากันใหญ่

ดำริจะสร้างพระพุทโธคลังเพราะเป็นที่ตั้งของศาสนา เพราะว่าเป็นพระรูปของพระพุทธองค์ คนสร้างจะได้ยิ่งยงเป็นใหญ่

จะได้ประดิษฐานเอาไว้บนยอดพระอุโบสถในพระบรมธาตุเจดีย์ จะได้เป็นศรีของชาวไทย

เพราะว่าเป็นอนุสรณ์ของการสร้าง แล้วจะได้ไม่อ้างว้างหัวใจ

ทำให้ใจมีที่พึ่งเข้าถึงพระ เป็นการชนะภายใน

เพราะว่าเป็นพุทธานุสติที่คณะดำริเอาไว้ ต่อไปจะได้อยู่ดีกินดี มีความสุขก็เพราะยุคนี้เป็นยุคปลอดภัย

เพราะว่าตั้งอยู่ที่สูง มีสง่าสูงเยี่ยมเทียมฟ้า สูงกว่าสิ่งใด

พระบรมธาตุเจดีย์องค์นี้ก็เด็ด กว้างเจ็ดเมตรนับว่าใหญ่

ในประเทศสยาม เพิ่งมีวัดนี้เรียกว่า เจดีย์ลอยฟ้า ถ้าใครได้สร้างแล้วมีวาสนายกใหญ่

ทำน้อยได้มาก มันไม่มีความยากอะไร

มีจิตผ่องใสมีใจเมตตา ยกมือโมทนาก็ยังได้

ผลศีลผลทานของท่านคราวนี้ ที่ได้สร้างพระเจดีย์เอาไว้

พระเจดีย์ภายนอกนั้นหลอกตาให้หลง ว่าสวยที่แท้ก็ช่วยในด้านศรัทธา ไม่เหมือนเจดีย์ภายในอยู่ที่ใจกุลบุตร กุลธิดา

ถ้าใครสร้างเจดีย์ไว้ภายในก็จะทำให้ใจมีสง่า จะไปทางไหนก็ไปดี เพราะว่ามีเจดีย์ภายใน

ใครเห็นก็ต้อนรับขับสู้ เขาจะลบหลู่ก็ไม่ได้

เพราะเครื่องหมายมีสร้างพระพุทโธคลังไว้ จะได้กันภัยนานา

ต่อไปประเทศไทยจะได้เจริญ พวกเราจะได้เดินก้าวหน้า วันนั้นเขานำกระจกไปที่วัด ฝนก็ยังซัดลงมาให้

คุณระวีเล่าว่าฟ้าร้องเสียงดังครืนใหญ่

ท่านอาจารย์ท่านกรุณาท่านจะหาร่มให้ นี่เป็นเครื่องหมาย ร่มเย็นใช่เล่นสาเมื่อไร

ฟ้าเสทือนเลื่อนลั่น จึงร้อนถึงเทวัญใช่ไหม

โปรยปรายดอกไม้ทอง ก็เล่นน้ำนองพาดสาย

คุณระวีต้องขึ้นรถจึงได้หมดอันตราย ความดีเร่งทำเข้าเถิด จะได้ไม่ต้องเกิดต้องตาย.

บุญเรือน โตงบุญเติม

๑๐. คำอธิษฐานธรรมในวันมาฆะ

วันเสาร์ ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๒ ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๓ ปีจอ

ปีนี้มีมาฆะ ๒ วัน วันขึ้น ๑๔ ค่ำ เป็นมาฆะสมัยใหม่ ของธรรมยุต เป็นวันอาทิตย์ ขึ้น ๑๔ ค่ำ สมัยโบราณตั้งแต่ครั้งพุทธกาลก่อนโน้น เป็นเพ็ญ เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ คือเป็นวันจันทร์ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องพูดสู่กันฟัง เพราะสมัยพุทธกาลพระอรหันต์ทั้งหลายมาประชุมพร้อมกันถึงพันห้าร้อย เพื่อจะรับโอวาทของพระพุทธเจ้า จึงมาประชุมพร้อมกันง่ายไม่เหมือนสมัยปัจจุบันนี้ เพราะมี ๒ อย่าง บางองค์ก็จะไปทางธรรมยุต บางองค์ก็จะไปทางมหานิกาย ต้องนัดหมายกันไม่เหมือนครั้งพุทธกาล แต่โดยความกตัญญูมั่นของพระภิกษุ พุทธบริษัททั้งหลายจึงจัดกันทั้งสองฝ่าย จึงเกิดเป็นมาฆะ ๒ วัน พวกทายกทายิกาทั้งหลายเลยได้บุญเพิ่มมากขึ้น ข้าพเจ้าตัดดอกไม้ไว้เพื่อจะให้แม่ชีกับหนูวาย กลายเป็นให้พ่อเจตน์ไปวัดใต้ เป็นพระมหานิกายหรือธรรมยุตก็ไม่ทราบ แต่สันนิษฐานดู คงจะเป็นมหานิกาย เพราะมาฆะวันจันทร์ ถ้าว่าแม่ชีสินมาก็ได้วันเดียว คือวันอาทิตย์ เพราะฉะนั้นจะยกเหตุนี้ขึ้นมาพูดไว้เป็นสังเขปว่า การกระทำทุกอย่างเมื่อตั้งใจดีทำความดีย่อมงอกงามเสมอ หนีบุญไม่พ้น ต้องได้เสมอ ถ้ามีความเพียรแล้วไซร้มีความเพียรที่ไหนความสำเร็จก็มีที่นั่น จึงไม่จำเป็นที่จะกล่าวให้เปลืองเวลาเมื่อถึงคราวถึงเวลาบุญก็มาเองไม่ต้องนัดหมายกัน อาศัยความไม่ประมาทระลึกถึงคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนิจสินจะทำมาหากินก็ไม่ยาก จะเรียนธรรมก็ไม่ลำบากเพราะศรัทธามั่นด้วยความกตัญญูกตเวที เช้าวันนี้ตัดดอกไม้ยังบูชาได้ถึงสองนิกายไม่ได้นัดหมายว่าจะนำดอกไม้ไปวัดใต้ ดอกไม้ไปเองโดยบริจาคไปว่า ต้อยเอาไปให้เจตน์ แล้วแต่จะแจกใคร ต้อยกลับมาบอกว่า พี่เจตน์จะนำไปวัดใต้ ข้าพเจ้าก็รู้ได้ทันทีว่า เจตน์คงจะสำคัญว่า ข้าพเจ้าชอบวัดใต้ มีอะไรก็ให้เอาไปเสมอ เพราะเจตน์เป็นศรัทธาของวัดใต้ เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า ของที่ข้าพเจ้าไม่มีเจตนาที่จะให้นำไป เพราะอาศัยความคุ้นเคยของนายเจตน์จึงนำไปให้ ผู้ปฏิบัติเมื่อศรัทธาแท้แล้ว เพียรปฏิบัติให้จริง ๆ พระธรรมก็คงจะโปรดไม่ต้องสงสัย เพียรตัดโลภ

โกรธ หลง เหมือนตัดดอกไม้ ซึ่งไม่มีความเสียดายความสวยงามของดอกไม้ ทำพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆะบูชา ถ้าตัดได้ง่ายก็ได้บุญง่าย ถึงไม่ต้องไปบุญก็มาเหมือนกับพระอรหันต์ ๑๕๐๐ ไม่ต้องนัดหมายกันโดยความกตัญญูมั่น จึงได้พร้อมกันมารับโอวาทของพระบรมศาสดา สมัยนี้พระบรมศาสดา เข้าสู่พระนิพพานไปนานแล้วก็จริง แต่ธรรมของพระพุทธเจ้ายังมีเต็มโลก หากแต่ผู้ไม่ปฏิบัติให้เข้าถึงธรรมที่แท้ ธรรมของพระพุทธเจ้าก็ไม่มาประชุมที่ใจ ถ้าทำใจให้เข้าถึงคุณพระรัตนตรัยทั้ง ๓ แล้ว จะเป็นมาฆะทุกวันเลย แม้แต่จะไม่ได้เข้าโบสถ์ปลงอาบัติเป็นคฤหัสถ์ก็เรียนได้ ตั้งหน้าละตะพึดตะพือเอาความไม่ยึดถือเป็นที่ตั้ง ข้อนี้หมายถึงอุปาทานในโลกธรรมทั้ง ๒ อย่าง หมายถึงโลกธรรม ๘ อย่างหนึ่ง คือการปฏิบัติดีอย่างหนึ่ง ถ้าไม่ละดี ไม่ถอนอุปาทานในความดีก็ไม่ได้ผล เพราะความดีนั้นสาธุชนชอบกัน (นั้น) นัก ถ้ามีชอบอยู่ตราบใด ความไม่ชอบก็มีอยู่ตราบนั้น เพราะเป็นของคู่กัน เพราะฉะนั้นสาธุชนผู้ปฏิบัติควรทำใจให้อยู่กับคุณของพระรัตนตรัยเสมอ โดยมีสติสัมปชัญญะ และไม่ประมาทในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ แม้แต่จะรับประทานอาหารอยู่ก็ให้รู้ว่า เพื่อให้เป็นไป มื้อ ๑ มื้อ ๑ ไม่ให้หลงรสอาหารและไม่ให้ติดรูป ว่าดังนี้ อ้วนก็อยู่ได้ ผอมก็อยู่ได้ ไม่บริโภคเพื่อความอยากก็จะหายโรคทุกชนิด เพราะรู้อยู่ว่า เราอยู่ได้ก็เพราะกิน จึงต้องกิน เพื่อจะอยู่ไปเท่านั้น ถึงจะอยู่ไม่ได้ก็แล้วแต่การณ์ เราก็ให้อาหารพอสมควร อย่าด่วนท้อ อย่าเชื่อลิ้น เชื่อคอ ให้เชื่อใจ ว่าอร่อย ไม่อร่อยก็กินได้ เมื่ออาหารทั้งหลายล่วงลำคอก็เป็นปฏิกูลทั้งสิ้น ถ้าคิดอย่างนี้เสมอก็จะไม่ติดรส เมื่อไม่ติดรสก็หมดทุกข์ในการกิน แม้แต่ไม่ติดก็ยังต้องประกอบเพื่อให้ของไม่เสีย ต่อไปนี้ก็ยังต้องทำไปอีกนานแต่ข้าพเจ้าจะทำเองหรือให้คนอื่นทำก็แล้วแต่การณ์ เพราะว่ารวยเสมอหนี้ไม่พ้นไม่เคยจน เคยแต่มั่งมี ถ้าท่านผู้ใดได้อ่านเรื่องนี้ขอให้มั่งมี สุขสำราญ อายุยืนนานอายุขัย เพราะได้เรียบเรียงวันเสาร์ ใครจะถือได้ ถือเอาตามชอบใจ ถ้าไม่ชอบก็โยนทิ้งไป แล้วแต่ใจผู้ต้องการ ใครอยากได้พระนิพพานก็ให้ระลึกถึงคุณของพระบรมศาสดาปฏิบัติมา ถ้าไม่ขาดศรัทธา ก็คงจะได้เป็นเศรษฐีมหาศาล.

๑๑. คำอธิษฐานธรรมเรื่องทางขาวก้าวหน้า

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๒

ให้ไปอาบน้ำอาบท่า จะได้ลีลาครรไล ให้ไปดีมาดีจะได้มีโชคชัย แม่เรือนจะไปโรงพัก จะได้ไม่หนักหัวใจ จะไปแก้ข่าวอกุศล จะได้ช่วยคนต่อไป เพราะว่าเป็นทางขาวทางมงคล ใครได้ไว้จะได้พ้นอันตราย จะได้มั่งมีศรีสุขทุก ๆ ยุคปลอดภัย ประเทศชาติร่มเย็น พวกเราก็จะได้เห็นแต่ความศิวิลัย ต่อไปก็คงจะซื้อง่ายขายคล่อง พวกเราก็ไม่ต้องหนักใจ เพราะกุศลที่สร้างพระบรมธาตุเจดีย์บนยอดพระอุโบสถ พร้อมทั้งช่อฟ้าใบระกาเรือนแก้ว ถวายพระประธานให้พระพุทโธ กลายเป็นพุทธชินราช ผู้สร้างจะได้มีอำนาจยิ่งใหญ่ อยู่ดีกินดีตั้งแต่นี้ต่อไป เพราะเป็นทางขาวก้าวหน้า จะมัวล่าช้าอยู่ทำไม เปลี่ยนสีเหลืองมาเป็นสีชมพูชูเกียรติทางขาวจะได้ยืดยาวชันยาสถาผล ทุกคนจำไว้ ถ้าใครได้ไว้ประจำบ้าน จะได้มีทรัพย์ศฤงคารมากมาย เพราะเครื่องหมายทางขาวก้าวหน้า กุลบุตรกุลธิดาจะได้ยิ่งใหญ่ไพศาล ช่วยรัฐบาลต่อไป ฉลองคุณเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน จะอยู่จะกินก็สบาย ถ้าประเทศไทยเรากระเดื่องเฟื่องฟูคู่ฟ้า ชาวประชาเย็นใจ.

หมายเหตุ *เนื่องจากคุณแม่บุญเรือนได้ให้ทำภาพทางขาวก้าวหน้า บรรดาสานุศิษย์ได้จัดพิมพ์ แต่ให้สีเป็นสีเหลืองซึ่งไม่ถูกต้อง คุณแม่จึงให้นำภาพนั้นไปทิ้งเสีย เพื่อทำใหม่ ลมพัดภาพซึ่งนำไปทิ้งปลิว จนตำรวจพระโขนงทราบเรื่องสงสัยมาเชิญตัวคุณแม่ไปสอบถาม ก่อนที่ท่านจะไปสถานีตำรวจพระโขนง ท่านได้กล่าวคำอธิษฐานธรรมเรื่องนี้ขึ้น ลูกหลานและศิษย์ได้จดไว้ จัดพิมพ์แจกในหมู่ลูกหลานและศิษย์ เป็นคำให้พร ต่อมาก็ได้จัดพิมพ์ทางขาวก้าวหน้า ของคุณแม่ ผู้ได้รับไว้ ถ้าอธิษฐานธรรมถูกต้องก็จะได้รับโชคดี.*

๑๒. คำอธิษฐานธรรมให้พรเมื่อจวนเปลี่ยนปีนักษัตร

วันอาทิตย์ ที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๓

วาระนี้ขอกล่าวถึงปีประจำสาธุชนที่เกิดมาในปีขาล เสือ เสือมีลายสองชนิด เขาเรียกว่าลายพาดกลอนหรือลายตลับ ธาตุไม้ เมื่อมีดินมีน้ำแล้วก็ต้องปลูกต้นไม้ การที่จะอยู่ได้ก็ต้องอาศัยสังขารร่างกายเอาไว้ลาย คือเกียรติยศชื่อเสียงนานาประการ ทำมาหากินให้มีทรัพย์ศฤงคารมากมาย เพื่อไว้ลายต้นตระกูล ไม่ให้เสื่อม ไม่ให้สูญย์ไว้เกียรติ ไม่ให้ใครเหยียดเราได้ มีแต่ความสุขกายสุขใจ บุตรหลานว่านเครือ คนไว้ลายนั้นไม่ใช่เสือ ใครไม่เชื่อก็ทดลอง ซื้อง่ายขายคล่องมีกำไร ทั้งที่นาและที่สวน ไม่ต้องรบกวนผู้ใด สาระพัดมั่งมีอยู่ดีกินดีสบาย

ปีเถาะ กระต่าย ธาตุไม้เหมือนกัน ไม้สองชนิดประจำปี ก็เปรียบเทียบเหมือนมีบุตรหญิงบุตรชาย เมื่อถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงเจ้ามาจนใหญ่โต หวังเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร อุตส่าห์สละทรัพย์ให้ลูกเรียนหวังความสำเร็จชั้นสูงสุดที่มนุษย์เขาเรียนได้ หวังสืบสายสืบตระกูล อุตส่าห์สละทุนออกให้เมื่อเติบใหญ่จะให้เจ้าเข้าไปบวชเป็นสงฆ์จะได้แทนองค์พระรัตนตรัย หรือเจ้าจะต้องการมีภรรยา บิดามารดาก็ตามใจ จะเสียค่าสินสอดทองหมั้น มันไม่สำคัญเท่าไร เพราะกระทำตามประเพณีจะได้อยู่ดีกินดีทั้งสองฝ่าย จะได้เทียมหน้าเทียมตาว่าเป็นบุตรธิดาของใครเชิญแขกรดน้ำ ไม่ให้ใครเหยียดหยามเราได้ ถึงจะรับราชการทั้งคู่ ลูกแม่ก็สู้เขาได้ เพราะกตัญญูต่อบิดามารดา และประเทศชาติ ศาสนา จึงเรียกว่าไม่ล้าสมัย ถึงจะมีทุกข์บ้างก็ต้องทน เพราะเกิดมาเป็นคนต้องยิ่งใหญ่กู้เกียรติให้กระเดื่องจึงจะสมเป็นเมืองของไทย.

๑๓. คำสอนเล่าเรื่องนิทาน

ศุกร์ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๓

วันนี้จะเล่านิยายสมัยใหม่ไว้สู่กันฟัง เพื่อจะได้เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่อยู่ในโลกต่อไป มีหญิงคนหนึ่งชื่อนางแสงมณี มีลูกนับหมื่น ลูกแกตาละคนล้วนแต่ทัศนะต่างกัน บางคนก็รักแม่มาก และเตือนแม่ว่าให้แม่อย่าทำงานเลยอย่านั่งนานเลย ให้กินข้าวเป็นเวลา โดยความกตัญญูของลูก ลูกขอให้พักเสียที ฝ่ายแม่แสงก็บอกว่า มันพักไม่ได้ มันเป็นของมันเอง ลูกบางคนก็ช่างพูด มาถึงก็เอาแต่พูดเรื่องของตัว แม่แสงแกคำราญหู แกก็หนีไปถอนหญ้าสา ฝ่ายลูกช่างพูดก็ระอาลาไปเอง ต่อไปนี้ขอลูกทุกคนจงให้มีสมาธิมั่น อย่าได้ฟังข่าวลือ หรือฟังเสียงคนพูดที่ไม่มีประโยชน์ ให้มีสติเพื่อเหนี่ยวรั้งใจตนไว้ในทางอุเบกขา ใครจะพูดจาเรื่องราวที่ไม่ใช่ธุระของเรา เมื่อฟังเขาเพื่อจะไม่ให้เสียกิริยา ก็จงอย่าปล่อยใจเข้าไปฟังเขา ฟังแล้วก็ให้ทำใจกลาง ๆ อย่าเข้าไปยินดีในเรื่องราวที่เขาเล่านั้น เพราะว่าขืนใส่ใจในคำเล่านั้นก็จะมีอุปาทานในคำพูดนั้น ๆ เสียเวลาเปล่า ๆ.

๑๔. คำอธิษฐานเทียนชัยต่อชะตาชีวิต

ข้าพเจ้าได้นำเทียนต่อชะตาให้รุ่งโรจน์ อายุยืน มีไส้ ๑๖ เทียนหนัก ๓๐ บาทกว่า หรือไม่ถึงก็ตาม ยาว ๑๙ นิ้วเศษ ได้นำมาไว้ที่ห้องพระพุทธโธ บริเวณที่บูชานี้ ข้าพเจ้าขอปรารถนาไว้ในที่นี้ว่า นางบุญเรือน โตงบุญเติม อธิษฐานก็ดี ให้พรก็ดี เข้านิโรธก็ดี ยังมีพระสวดในวันเพ็ญกลางเดือน ๑๒ เป็นการฉลองหนังสือ และพุทธศตวรรษที่ ๒๕ ถมสนามหน้าบ้านสันติธรรมพิทักษ์นี้ จะมีการกุศล ทอดกฐินเป็นต้น และผ้าป่า ถวายผ้าแด่พระภิกษุในวันนั้น ขอกุศลอันนั้นจงดลบันดาลให้

สมัครธรรม นำสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้ามาในเทียนประจำชีวิตของข้าพเจ้าตลอดกระทั่งบุตรธิดาชั่วฟ้าดินสลาย เทียนไชยเล่มนี้พร้อมทั้งคณะที่นำมารวมไว้ ไม่ว่าของใครศักดิ์สิทธิ์ทุกเล่มได้เต็มที่ ขอให้ข้าพเจ้ามั่งมีเป็นเศรษฐีฯ

เทียนที่ได้นำมาไว้ในที่นี้ โปรดทราบทั่วกันว่าวันวิสาขะบูชา จะต้องจุดบูชาคุณพระรัตนตรัย และระลึกถึงคุณพระพุทธเจ้า ว่าได้ประสูติในวันนี้ ตรัสรู้ในวันนี้ นิพพานก็วันนี้ คือ วันเพ็ญ เดือน ๖ จุดสัก ๓ นาที หรือ ๕ นาที

ส่วนของบุตรธิดา เก็บไว้เฉยๆ ถ้าแต่งงานเมื่อไร ค่อยให้เทียนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๐ แต่ห้ามใช้พร่ำเพรื่อ ถ้ามีกิจจำเป็นจริงๆ ค่อยจุด พูดเสร็จแล้วดับเก็บไว้ใช้ได้ต่อไป

หมายเหตุ *คำอธิษฐานนี้คุณแม่ได้อธิษฐานเทียน สำหรับบรรดาลูกหลานสานุศิษย์ผู้ร่วมพิธี และแจกเทียนด้วย พร้อมทั้งมีคำแนะนำเสร็จในตัวเทียน นี้เรียกว่าเทียนชัยต่อชะตาชีวิตให้จุดวันวิสาขะบูชาเวลา ๑ ทุ่มตรง น้ำตาเทียนหรือเทียนที่เหลือได้เอาปั้นใช้ ใส้ ๑๖ เส้น แล้วบูชาได้อีก ใครขอให้จุด ห้ามไม่ให้จุดให้ ใครเอาไว้ ใช้เฉพาะตัวของเราเอง*

---

๑๕. คำอธิษฐานธรรมภาษาจีน

คำอธิษฐานธรรม

นางบุญเรือน โตงบุญเติม มี่ยี่หอ สูน เฮง เล่านั้ง อู้ลัก คุยฉุ่ย ตั๋วเซี่ยอานงเกี๊ยะ เกี๊ยเล่านั้ง อู้ซิมมี่ซอ ควั่ควั่ต่า แม่นั้งบ้อเอ้ง ตังนั้ง คุยฉุ่ย แม่อานงเกี๊ยะบ้อซิมมีซื่อ อานงเกี๊ยะ บ้อถือ อาม้า อากิ้ง บ้อเซียงกัง พรหมจรรย์ ไม่ใช่ใครเพราะฉะนั้น ควรจะรักษาไว้ ไม่ต้องกังวลกะใคร อุเบกขาดีกว่า ถ้าจะกล่าววาจา ก็ให้สุภาพ ใครมากราบก็ให้พรได้ ให้ว่าตามหลักของพรชัย เพ่งอัน ฮวดใช้ จ่อมีก๊ายฮวดใช้ ยู่อื่ จ่อเซียงลี้ ตั๋วถ่าน

ธรรมบันดาล ตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ตรงกับวันเสาร์แรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีระกา

วันจด ตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ตรงวันศุกร์แรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีระกา.

คำแปล

นางบุญเรือน โตงบุญเติม มียี่ห้อสูนเฮง ท่านผู้นี้แข็งแรงพูดเสียงดัง เด็กกลัวท่าน ถ้ามีเรื่องอะไรก็ค่อย ๆ พูดว่าใช้ไม่ได้ คนจีนออกปากด่าเด็ก ไม่มีเรื่องอะไรเด็กไม่ถือสาปู่ย่าก็ไม่เป็นไร พรหมจรรย์ ไม่ใช่ใคร เพราะฉะนั้นควรจะรักษาไว้ ไม่ต้องกังวลกับใคร อุเบกขาดีกว่า ถ้าจะกล่าววาจา ก็ให้สุภาพ ใครมากราบก็ให้พรได้ ให้ว่าตามหลักของพรชัย ให้มีความสุขสบายให้ร่ำรวย ทำอะไรก็ให้เจริญสมใจนึก ทำการค้าให้มีกำไรมาก ๆ

ธรรมบันดาล ตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ตรงกับวันเสาร์แรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีระกา

วันจดตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ตรงกับวันศุกร์แรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีระกา

<u>หมายเหตุ</u> *คำอธิษฐานธรรมนี้เป็นภาษาจีนแต้จิ๋วความจริงคุณแม่บุญเรือนไม่ทราบภาษาจีน (แต้จิ๋ว) เลย แต่เมื่อท่านอธิษฐานธรรมแล้วก็พูดภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง คำแปลนี้ได้ให้นายสุเมธ หรือโอภาส ล่ามจีนศาลแขวงพระนครใต้เป็นผู้แปล ผู้รวบรวมเรื่องได้ทักท้วงตรวจแก้สำนวนคำแปลภาษาไทยให้สละสลวยขึ้นบ้างเล็กน้อย*

๑๖. คำสั่งสอนเรื่องการปฏิบัติธรรม

กลางคืนวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔

นั่งเห็นภาพคนทำนา และถอนกล้ามาล้างแล้วมัด การมัดกล้านั้นเขาต้องกระทุ้งให้เรียบเสียก่อนแล้วมัดเป็นกำ ๆ แล้วเขาก็ตัดใบทิ้งเล็กน้อย เขาก็นำไปดำลงในน้ำ การดำข้าวกล้านั้น เขาถอยหลังเดินไปพลางแล้วก็ดำไปพลาง ตรงนี้ธรรม

บอกว่า การปฏิบัติธรรมนั้น จะต้องทำเทือกเก็บหญ้าให้เรียบร้อย แล้วเขาก็หว่านข้าวงอกลงไปในโคลนนั้น ข้าวกล้าก็ขึ้นมาเป็นปึกคล้าย ๆ ต้นหญ้าเล็ก ๆ แล้วเขาก็ถอนมาล้างดังกล่าวแล้ว ตอนนี้ธรรมบอกว่าต้องตัดใบซึ่งเป็นฝอยทิ้งเล็กน้อย แล้วก็นำมาดำ เทียบเท่ากับการตัดกิเลสละเอียดได้แล้ว ก็ดำเนินตามธรรมะต่อไปแต่ต้องถอยหลังเดิน การปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน ถ้าไม่ถอยหลังก็เหยียบข้าวที่ดำลงแล้ว พอข้าวออกรวงเขาก็ไปตัดข้าวเป็นกำ ๆ แล้วเขาก็มัดอีก แต่ไม่มัดอย่างเก่า เขาใช้ต้นข้าวมัด ต่างกับมัดข้าวกล้าเพราะว่ามัดข้าวกล้านั้นเขาใช้ตอกมัด การมัดข้าวที่สุกแล้วเขาใช้ต้นข้าวมัดต่างกันดังนี้ การตัดข้าวแล้วเหลือแต่ต้นเดิม เขาเรียกว่าซังข้าวหรือต้นเดิม จึงจะนำมาต่อกีดติดกันไม่ได้ เพราะว่าข้าวที่ตัดแล้ว เขาก็เก็บเอาไปใส่ลานสำหรับนวดข้าวแต่ต้องใช้ควายย่ำ จึงได้เมล็ดข้าว บางแห่งเขาใช้ฟาดเอา มีบันไดวางไว้คือไม้เราดี ๆ สำหรับรองรับที่ฟาด จึงได้เมล็ดข้าวไว้ทำพันธุ์ต่อไป เทียบเท่ากับการปฏิบัติธรรม เมื่อต้องการมรรคผลก็ต้องฟาดเต็มที่ จึงจะได้พันธุ์ที่ดีไว้ ส่วนข้าวที่ทำพันธุ์ไม่ได้เขาก็คัดออกทิ้งไป ผู้ปฏิบัติธรรมก็เช่นกัน ต้องคัดเลือกสิ่งที่เป็นธรรมล้วน ๆ ถ้ามีกิเลสปนก็เหมือนมีข้าวลีบปน เพราะฉะนั้นพระอรหันต์ทั้งหลาย ท่านรู้จักคัดเลือก สิ่งที่ควรปฏิบัตินำมาสอนพุทธบริษัททั้งหลายให้รู้ธรรมตามท่าน จึงจะซอบ

๑๗. คำอธิษฐานธรรมทำบุญตักบาตร

พุทธังอนันตัง ธรรมมังจักรวารัง สังฆังนิพพานัง

ข้าพเจ้าทั้งหลายได้ทำบุญตักบาตร และถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ๖๙ รูป พร้อมทั้งปัจจัยนี้ ข้าพเจ้าขอแผ่เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ให้แก่บรรดาสัตว์ มีดิน น้ำ ลม ไฟ และเทวดารักษาอายุ ของนางบุญเรือน โตงบุญเติม เมื่อท่านรับแล้วจงดลบันดาลให้นางบุญเรือนหายจากโรค และมีอายุยืนนานตลอดอายุขัย ให้ได้รับความสุขกาย สุขใจ ตลอดกาลด้วยเทอญ นิพพานะปัจจะโยโหตุ.

๑๘. คำสอนตอนรับประทานอาหารเย็น

วันอาทิตย์ ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๐๓ ตอนรับประทานอาหารเย็น

กินตามมีบ้านเศรษฐีโบราณ เพราะอิ่มศีลอิ่มทาน จึงจัดว่าการมั่งมี ถ้าอยากจะรวยอย่างกะฉันก็อุตส่าห์ขยันเข้าซี หมั่นพากหมั่นเพียรหมั่นเรียนตะพึด ความมืดไม่มีมีแต่ความผ่องใสอยู่ที่ใจอารี ไม่ฆ่าสัตว์ไม่ลักทรัพย์ ก็นับว่าเป็นคนดี อุตส่าห์บริจาคตัณหาราคะ ต้องชนะทุกที ถ้าหมดกิเลสเศษขาปความหยาบก็ไม่มี ถึงจะมั่งมีศรีสุขทุกข์ก็ไม่มี ไม่เชื่อฉันท่านทดลอง ไม่ต้องรอรี ถ้าท่านอยากเป็นคนรวยช่วยตัวเอง ท่านก็เก่งเต็มที ถ้าละบุตรละหลานไม่เกี่ยวข้อง ท่านก็ต้องพ้นไพรี เพราะบุตรหลานว่านเครือท่านก็เบื่อเต็มที่ ทำไมท่านอ้างว่าขว้างงูไม่พ้นคอ ทำไมท่านไม่ขอไปที บอกว่าฉันจะไปพระนิพพาน ฉันจะตัดบ่วงห่วงมารกันเสียที การที่ฉันรอรอรีรีก็เพราะจะใช้หนี้กรรมเก่า ถ้ารู้เท่าทันเป็นบ้าจูขยันธรรม มันก็หมดเวรหมดกรรมกันเท่านี้ เมื่อไม่มีเรื่องเครื่องต่อท่านไม่รอข้อลองดูสักที ถ้าหมดรักหมอชังก็สมหวังเต็มที่ ท่านจะได้เป็นเศรษฐีมหาศาล สุขสำราญเต็มที่ สวัสดีทุกท่านวันใหม่เอี่ยม.

๑๙. คำสั่งสอน

เรื่อง แนวทางปฏิบัติธรรม

โดย

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

สาธุชนพุทธบริษัทจะปฏิบัติให้หลุดพ้น ต้องรักษาตนของตนให้อยู่ในธรรมของคนดี ต้องกตัญญูกตเวทีต่อผู้ที่มีพระคุณ จะต้องซื่อตรงต่อคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ทำลายผู้มีคุณ ไม่ทำลายมิตร ไม่ทำลายความจริงของตน เมื่อได้

ลั่นวาจาไปแล้วต้องเป็นความจริงเสมอ แม้แต่จะตายลงไปก็ยอมตาย ดีกว่าเสียคำพูด ต้องมั่นอย่างนี้จึงจะพ้นทุกข์ได้ จะทำสิ่งใดก็ต้องใคร่ครวญก่อน จะพูดสิ่งไรก็ยับยั้งชั่งใจให้แน่วแน่ด้วยมีสติสัมปชัญญะจึงค่อยพูดค่อยทำ ไม่ทำลายมิตรนั้น ไม่หมายถึงมิตรสหาย แม้แต่ผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกัน ก็นับเข้าในมิตรภาพ คือผู้ที่มีคุณทั้งนั้น เช่นเขาติเตียนเรา เขาก็มีคุณ ถ้าเขาไม่ติเราเราจะไม่รู้ตน ว่าเราทำผิด ในเมื่อเขาติเรา เราต้องรู้สติยับยั้งว่า เราคงจะบกพร่องแน่ อย่าด่วนโกรธ ถ้าว่าโกรธทีไร ใจเราก็เศร้าหมอง ถ้าเราไม่โกรธ และไม่ยึดในถ้อยคำนั้นเข้ามาเป็นอารมณ์แล้ว ใจก็จะผ่องแผ้ว ก็จำอารมณ์นั้นไว้ ถ้าชนะทีไร ก็เรียกว่ามีธรรมของคนดีประจำตน ทีนี้ความดีก็มากขึ้นทุกที ต้องรักษาธรรมของคนดีไว้ให้มั่น จนกระทั่งจิตแน่วแน่เป็นอุเบกขาของชาวบ้านก็ยังดี เพราะไม่มีความหวั่นไหวในโลกธรรมทั้งแปดประการ อย่าเชื่อกิเลสมารที่เข้ามาสิงอยู่ในใจ พยายามตรวจใจดูทุกวัน ว่าวันนี้เผลอไปทางชอบไม่ชอบหรือเปล่า ถ้าใจเผลอไปกี่ครั้ง ก็บันทึกไว้ในใจ ว่าในเวลานี้เป็นต้นไป เราจะไม่ประมาทอีกแล้ว จะรักษาจิตไม่ให้ฟุ้งสร้าน เพื่อป้องกันความคิดนึกที่ผิดทางหรือคิดเดาเอาเอง ถ้าจะไปเดาเรื่องของคนอื่น ก็ให้สอนตัวเองว่า ไม่ใช่เรื่องของเรา ตกเข้าในความประมาทแล้วอาจจะเดาผิดก็ได้ ระลึกเท่านี้ใจก็จะหยุดทันที เราต้องรู้ว่าจะทำลายมิตรที่ดี คือธรรมที่มีในตน เพราะธรรมรักษาคนเป็นสุขดีแล้ว ทำไมจะไม่ชอบหรือ เราต้องชอบธรรมที่รักษาเราซิ ทำไมเราจะไปคบคนพาลเป็นมิตรเล่า ถ้าคบคนพาลเข้ามาแนบสนิท ก็จะทำให้จิตเศร้าหมอง ซึ่งน้ำหนักของใจดูว่ามีอยู่สองทาง ทางหนึ่งตกนรก ใจเดือดเหมือนตกกะทะทองแดง ทางหนึ่งเหมือนกับขึ้นสวรรค์ทั้งเป็น ใจจะชอบทางไหน เมื่อใจชอบทางดีก็เร่งปฏิบัติธรรมของคนดีไปพลางก่อน กว่าจะมั่นไม่คลอนแคลน

ดูแต่พระวิฑูรย์เถิด เมื่อครั้งพระเจ้าธนัญชัยโกรพยราชแพ้พนันสกา กับปุณณะกะยักษ์ ยังรักษาสัจจะไว้ เพื่อไม่ให้ผู้มีคุณได้เสียวาจา อุส่าห์ไปกับปุณณะ-กะยักษ์ ปุณณะกะยักษ์ทรมานสักเท่าไร ก็มีขันติอดทน ไม่โกรธตอบแสดงธรรม

โดยกาล จนกระทั่งปุณณะกะยักษ์ละพยศอันร้ายได้ เพราะปุณณะกะยักษ์มีธรรมของคนดีอยู่ในใจ เพราะกลัวจะเป็นคนไม่ดี เพียงพระวิฑูรย์แสดงธรรมสี่ข้อเท่านั้น ปุณณะกะยักษ์ก็กลับใจได้ทันที จะพาพระวิฑูรย์ไปส่งยังอินทปัตตนคร พระวิฑูรย์ก็ไม่ยอมไปเมืองอินทปัตตนคร ให้ปุณณะกะยักษ์พาไปเมืองนาค แสดงธรรมโปรดนางวิมาลาสมปรารถนาของนาง ตรงนี้เป็นความฉลาดของพระวิฑูรย์ที่รู้เท่าเหตุ นางวิมาลาอยากจะกินหัวใจพระวิฑูรย์ ก็ทูลพญานาค พญานาคก็เขลา เข้าใจว่าจะเอาหัวใจจริง ๆ ก็บอกกับปุณณะกะยักษ์ ปุณณะกะยักษ์ก็เขลา ก็จะฆ่าพระวิฑูรย์เอาหัวใจ เล่าให้พระวิฑูรย์ฟัง พระวิฑูรย์เป็นบัณฑิต ก็เข้าใจในถ้อยคำของนางวิมาลา ว่านางจะดื่มรสพระธรรมต่างหาก เพราะฉะนั้นการฟังแล้วไตร่ตรองด้วยปัญญา ก็อาจจะได้ผล ทุกคนเราจะฟังอะไร ก็ให้น้อมมาเป็นสาระของตนได้ เช่นนั่งอยู่ที่บ้านเราได้ยินเสียงรถเอ็ด ๆ เราก็สอนตัวเราว่า เสียงของรถต่างหาก เพราะคนโลกเขาต้องการปัจจัยและค่าครองชีพเขาจึงอยู่ได้ เราก็ต้องอาศัยเขาเหมือนกัน ถ้าไม่มีรถแล้วคนที่จะมาสวดมนต์ไหว้พระก็มายาก เพราะทางโลกก็ต้องพึ่งทางธรรม ทางธรรมก็ต้องพึ่งทางโลก ถ้าไม่มีคนโลก แล้วจะไปสอนใคร ก็ต้องอาศัยคนที่มีความโลภโกรธหลง ถ้าเขาไม่โลภโกรธหลงแลว เราจะกินอะไร เพราะฉะนั้นจึงควรสรรเสริญและให้พรเขา ให้เขาเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ถ้าเขามั่งมีเป็นเศรษฐี เรามีธุระอะไรก็พอจะพึ่งเขาได้ ดูแต่วันอาทิตย์ ที่ ๒๘ กันยายน นางบุญเรือนบอกว่าทองที่ทาไหล่พระยังไม่พอ เขาก็พากันเสียสละตามมี ได้ถึง ๑๒,๒๓๙ บาท เพียงเวลาไม่กี่ชั่วโมง ก็ได้มากถึงปานนั้น เพราะฉะนั้น จึงได้เรียบเรียงไว้ให้เป็นที่ระลึก และสอนใจตนว่า คนอื่นก็ต้องการรวยมั่งมีเป็นเศรษฐี

การเดินทางไปต่างจังหวัด ไม่เหมือนกับการปฏิบัติธรรม เพราะการเดินทางต้องหอบสัมภาระหลายอย่างไปด้วย แต่การเดินทางเข้าหาธรรมนั้น เพียงแต่มองที่จิตของตนว่า จะดำเนินตรงตามทางมรรคหรือไม่ เพราะว่าอารมณ์ซึ่งเป็นมารยาได้เข้ามาแทรกซึมอยู่ในใจ คอยจะกีดกันไม่ให้เดินทางตรง ซึ่งควรจะถึงเร็ว ก็กลาย

เป็นถึงช้าเพราะไปมองทางอื่นเสียมาก เช่นเพ่งดูอากาศบ้าง มองแก้วบ้าง ดูดวงอาทิตย์บ้าง ไม่ได้ดูที่ใจของเรา ไปดูข้างนอก เป็นเหตุให้ติดอารมณ์หรือสีต่าง ๆ เช่นกสิณเป็นต้น ทำให้วกวนห่วงนั่นห่วงนี่ ว่าคนนั้นเขาได้ตาทิพย์ละ หูทิพย์ละ ที่แท้ก็ตกอยู่ในความหลงทั้งสิ้น

ผู้ปฏิบัติควรจะมองดูที่ใจของตนเท่านั้นว่า สิ้นอยากแล้วหรือยัง ถ้ายังมีอยากจะเห็นโน่นเห็นนี่ ก็ไม่ใช่วิสัยของผู้ปฏิบัติที่จะไปต้องการ ถ้าไปติดเข้าก็จะเกิดล่าช้า เพราะการเดินทางเข้าสู่ธรรมนั้น มีหลายชั้นหลายอย่างควรจะเลือกเอาแต่อย่างเดียว คือละกิเลสอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด อย่างหยาบ คือ โลภ โกรธ หลง อย่างที่ท่านเคยรู้กันมาแล้ว อย่างกลาง คือความอยากจะไปนิพพาน หรืออยากจะสิ้นทุกข์ หรืออยากจะทำความดี ก็เป็นอย่างกลาง ส่วนอย่างละเอียด คืออุเบกขาที่เจือไปด้วยเมตตา ข้อนี้สำคัญมากเพราะการเมตตาเป็นบ่อเกิดแห่งความรัก ขั้นต้นก็เมตตาไปก่อน แต่แล้วจะค่อย ๆ ถูกบ่วงของมารเหนี่ยวรั้งจึงต้องปฏิบัติต่อไป

ผู้ปฏิบัติจะต้องการเป็นเศรษฐีมหาศาล ก็ให้เร่งรีบดูในตนของตน ว่ามีอริยทรัพย์สมบูรณ์หรือยัง เมื่อมีอริยทรัพย์สมบูรณ์แล้ว ก็ให้พิจารณา ว่ากายของเรานี้ หมดจดจากบาปหรือยัง ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ทำเมถุนธรรม บริสุทธิ์หรือยัง ถ้ายังไม่บริสุทธิ์ ก็ให้เพียรสังวรณ์ระวัง ในเรื่องของโลกที่เข้ามายั่ว ทางหูก็ดี ทางตาก็ดี เมื่อสำรวมได้ทั้งห้าอย่างแล้ว ก็ให้ดูกายภายใน ว่ามีเวทนา ถ้าใจยังมีเวทนาอยู่ ก็ให้ตรวจดูว่า นี่เวทนาเกิดขึ้นทางกาย ทำไมใจไปยึดว่ากายเป็นของตนเล่า กายนี้ก็เป็นที่อาศัย ถ้ากายปกติอยู่ ก็เหมือนกับบ้านซึ่งปลูกใหม่ ยังไม่ทรุดโทรม ก็ไม่ต้องซ่อม ผู้อาศัยก็อยู่สบาย การที่ไม่มีเวทนา ใจก็สบาย กายเกิดเวทนาขึ้น ทำไมใจไม่ใช้ทรัพย์ที่มีอยู่ซ่อมแซมเล่า ทรัพย์นั้นคือศรัทธามั่นในคุณพระรัตนตรัย และเชื่อตามแล้ว ว่ากรรมเป็นของ ๆ ตน กรรมจำแนกแจกสัตว์ให้ปราณีตหรือเลวทรามก็ได้ เรานี้ได้กายที่ปราณีตไม่เลวทราม แต่ไม่ใช่ของเรา เป็นของกรรมต่างหาก กรรมเป็นทายาทมาปฏิบัติเราแล้ว เรารู้แล้วว่ากรรมเป็น

ของตน เราจะต้องใช้กรรมให้สิ้นไป ถึงรูปจะแตกสลายไป เราก็รู้ว่าไม่ใช่ของเรา เหตุไฉนเล่า เราจึงไปยึดเอาเวทนามาเป็นของใจเล่า ใจเห็นผิดเสียแล้ว พระพุทธเจ้าบอกว่าอนิจจังไม่เที่ยง เพราะฉะนั้นเราต้องเห็นว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงก็ย่อมไม่เที่ยง มองเข้าไปที่เวทนาอีกครั้งว่า อ้อเวทนานี้เราไปยึดเข้าแล้ว เราจะแก้ของไม่เที่ยงให้เป็นของเที่ยงได้อย่างไร พอเห็นชัดว่ารูปไม่เที่ยง ก็จะเพิกสังขารเสีย ให้ปล่อยไปตามสภาวะ อาศัยอยู่ได้ ก็อาศัยไป อาศัยไม่ได้ก็เลิกกัน จะหมดสัญญาเช่าก็เลิกกัน แต่อย่าคิด เหมือนย้ายบ้านให้ธรรมบัลดาลเอง ทั้งทุกขเวทนาก็ปล่อยวางได้แล้ว เวทนาดับไปจากใจ ใจก็ได้เสวยความสุขอีก อ้อสุขนี้ก็ไม่จริง ถ้าเราขืนนิ่งนอนใจ รักความสุขอีก ไม่เกินกว่าร้อยปี เราตายไปแล้ว ก็จะต้องเกิดอีกเกิดอีกมีทุกข์อีก เพราะฉะนั้นความสุขนี้ก็ไม่ใช่ของเรา เราไปยึดเอาความสุขเข้าอีกแล้ว อุเบกขาเสีย พออุเบกขาใจก็สำคัญว่า ที่เราไม่ยินดีในสุขในทุกข์นี้ สบายจังไม่เกี่ยวข้องกับใคร อุเบกขานี้เราก็ได้ทำขึ้นมาอีก และทำเองเพื่อความสุขอย่างยิ่งของเรา จะเรียกว่าสุขก็ไม่ใช่ จะเรียกว่าทุกข์ก็ไม่ใช่ ต้องจัดว่าอทุกขมสุขอทุกขมสุขนี้ เราจะอยู่ได้หรือ ทั้งปีทั้งชาติ เพราะมันแนบอยู่กับสภาวะ ความหมุนเวียน เราต้องพิจารณาดูว่ามีปัญญาอยู่ในองค์อุเบกขาหรือเปล่า ถ้ามีปัญญาอยู่ในองค์อุเบกขาแล้ว จะมองดูรูปก็เห็นชัดว่าไม่เที่ยง เป็นอนัตตาทีเดียว เห็นเลยไป ว่าเป็นดินเป็นเถ้าไม่มีสาระอะไร เห็นตลอดปลอดโปร่ง เราเห็นเองหรืออื่น หรือใครชี้ให้เห็น ก็จะรู้ได้ทันที ว่ากุศลาธรรมา อกุศลาธรรมา ธรรมจำกัดให้เรารู้เรื่องของธรรมต่างหาก ถ้าเราอวดว่าเรารู้เอง อันนี้ก็เป็นเรารู้ เพราะเอาเราเข้าไปใส่ให้อีกแล้ววนไปวนมา ที่พระท่านว่า โอ้โลมปฏิโลมญาณอย่างไรเล่า เพื่อจะค้นดูองค์อุเบกขาญาณทัสนะให้ได้ ถ้าถึงบางอ้อเมื่อไร ก็ให้รู้อีกเถอะว่า อ้อเรารู้ก็ยังเหลว การรู้นั้นต้องรู้ด้วยปล่อยวางอย่าอยากรู้ ถ้าอยากรู้กิเลสก็เกิดขึ้นมาอีกแล้ว ถ้าไม่อยากรู้ก็ทิฏฐิ มันต้องไม่มีอะไรจะอยาก คือไม่ยึดนั่นเอง ถ้าปล่อยวาง ปล่อยใหญ่ ขาดอธิวาสนะขันติไปแล้ว สิ่งที่ได้ก็จะกลายเป็นได้เลื่อนลอยไม่ได้ของจริง

คือพุทธคุณนั่นเอง สำหรับพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ เข้ามาประทับที่ใจสมมุติแล้ว จะรู้ได้ว่า เรื่องของสมมุติทั้งนั้นเมื่อไม่ยึด สมมุติก็ดับไปตามสภาวะ จะรู้ได้เฉพาะตน เมื่อรู้ได้เฉพาะตนแล้ว เป็นปัตจัตตัง เปรียบเหมือนต้นไม้ใหญ่ ท่านทั้งหลายมิเจตนาจะพึ่ง จึงเป็นเสมือนเอาเชือกมาผูกพันไว้มากมาย ถ้าว่าไปติดเข้าเมื่อไร ห่วงนั้นก็ต้องรุมกันลากลงแม่น้ำเป็นแม่นมั่น เพราะธรรมชาติของไม้ใกล้ฝั่ง ถ้าถูกเหนี่ยวมากเข้าก็อาจจะพังลงไปในแม่น้ำได้ เพราะกายยังมี แต่ถ้าผู้ปฏิบัติรู้วิธีมองตนของตนอยู่เสมอว่า เกิดรักขึ้นบ้างไหมในการเมตตา หรืออุเบกขาปกติอยู่ ต้องตรวจดูเพราะอยู่ในโลก ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งโสโครก แต่ส่วนธรรมของพระพุทธเจ้าอยู่เหนือโลก แต่ก็ต้องอาศัยกัน คล้ายกับของซึ่งทรงตัวอยู่ได้ก็ยังมีอานุภาพ ถ้าว่าศิลาที่ติดอยู่กับพื้นโลกก็อาจจะพังได้ เพราะธรรมชาติของมันเต็มไปด้วยคร่ำคร่าซึ่งคอยจะส่งกลิ่น หรือเศร้าหมองขึ้นมาทางใจได้ เพราะว่าผู้ที่อาศัยสังขารอยู่นั้น ยังไม่จัดว่าเหนือโลกไปทีเดียว เพราะเอาสมมุติมาทับวิมุติไว้ จึไม่มีใครทราบในอาการกิริยาของธรรม ที่บุคคลจะเห็นได้เฉพาะตัว ถ้าสิ้นคิดเมื่อไร ก็จะเหนือโลกได้เมื่อนั้น การที่จะสิ้นคิดนั้น จะต้องทำจิตให้ผ่องแผ้วเหมือนกับไม่มีอะไรจะคิด แล้วจะรู้ได้เอง แต่ก่อนจะรู้นั้น พวกเราก็ได้ปฏิบัติกันมาแล้ว รู้ต่ำก็ไม่ใช่ รู้สูงก็ไม่ใช่รู้กลาง ๆ ก็ไม่ใช่ มันต้องสารพัดรู้ คล้ายกับมีตารอบตัว หรือเรียกว่ารู้ทุกด้าน แม้แต่จะประกอบกิจการอะไรก็ตาม เหมือนกับข้ามโลกได้ ที่เรียกว่าข้ามโอฆะ คือเคยโลภก็ไม่โลภ เคยโกรธก็ไม่โกรธ เคยหลงก็ไม่หลง กิเลสทั้งหลาย เช่นทิฏฐิ อวิชชา ตัณหา และอุปาทานเป็นแดนเก่า หรือโลกเก่าที่เราเคยอยู่กันมานาน เมื่อเราละโลกเก่า มันก็เป็นเหมือนอยู่โลกใหม่ คือโลกที่เป็นแดนเกษม เป็นโลกที่ปราศจากกิเลสโดยสิ้นเชิง แม้จะยังมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ แต่โลกนี้ก็ไม่อาจกระทบใจให้เกิดกิเลสได้ เพราะผู้ที่หลุดพ้นแล้ว แต่ยังอาศัยสมมุติอยู่นั้น เป็นเหมือนกับศิลาลอย หรือที่เรียกว่าเหนือโลก จะมองดูให้เห็นง่าย ก็จะเป็นเสมือนเรือบินที่ลอยอยู่บนอากาศ ไม่มีทอดสมอ และก็ไม่ถึงที่สุดของสวรรค์ แต่

แล้วก็พาคนโดยสารไปส่งได้ถึงที่ ไม่มีอะไรจะไปคล้องหรือเกี่ยวได้ เพราะเหนือพ้นโลก นี่อุปมาให้ฟัง ผู้ที่ยังเดินทางอยู่เปรียบเหมือนผู้โดยสารไปในเครื่องบินผู้ที่อยู่เหนือโลกแล้วไม่ต้องเดิน และจะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยอนุเคราะห์บัลดาลให้ทั้งสิ้น สมมุติว่า ต้องการทราบเหตุการณ์อะไร ก็ไม่ต้องไปดูที่ไหน ดูที่โลกเราเห็นทั้งหมด เหมือนกับกังหันของกรมอุตุนิยมวิทยา จะรู้ได้ด้วยการมองที่เครื่องหมาย ไม่ต้องขึ้นไปมองบนโน้น ก็เปรียบเหมือนผู้ปฏิบัติ ไม่ต้องมองที่อื่น มองที่ใจอย่างเดียวเป็นพอ.

๒๐. มูลเหตุสร้างพระพุทโธองค์กลาง และปาฏิหารย์ถอนพระธรรมและคาถาพระฉิม ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

คุณหญิงวาดได้นำพระมาตั้งไว้ให้คุณแม่บุญเรือนเป็นผู้อธิษฐาน รุ่งขึ้นเป็นวันอาทิตย์ มีคณะสามัคคีวิสุทธิมาไหว้พระกัน คุณรวีและใคร ๆ ชมว่า พระเหมือนหลวงพ่อพุทโธ เขาเลยประชุมกันขออนุญาตสร้างพระพุทโธ คุณแม่บุญเรือนอนุญาตให้ตามความประสงค์ จึงได้ร่วมใจกันสร้างขึ้นเป็นหลายองค์ คุณแม่บอกว่า อธิษฐานให้ไม่ได้ เพราะบอกไว้ว่าไม่อธิษฐานให้ใครในเรื่องสร้างพระ เพราะประกาศไว้ตั้งแต่ครั้งสร้างพระพุทโธน้อยที่วัดอาวุธฯ ต่อมาอีก ๑ สัปดาห์ คุณแม่ก็ร้องเพลงให้ฟัง ดังมีบทเพลงอยู่ในนั้น และคุณแม่ว่าจะให้คุณหลวงแช่มไปทอดผ้าที่วัดสารนารถ ได้ตกลงกับคุณหลวงไว้แล้ว คุณหลวงได้ไปนัดกับท่านเจ้าคุณอาจารย์ว่าจะไปด้วยกัน วันที่ ๒ เดือนตุลาคม ๒๕๐๐ แต่ไม่ได้บอกกับคุณแม่ เพราะเห็นว่าเวลาอีกนาน ต่อมา วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๐ เทวดาได้ถอนธรรมาให้คุณแม่ ได้บอกกับคุณหลวงว่า ไม่ต้องไปและไม่ให้ไปเด็ดขาด เพราะเทวดาได้ถอนธรรมมาให้แล้ว ต่อมาก็ได้ทราบว่า กฐินวัดสัมพันธวงศ์ทอดวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๐๐ พอดี ท่านเจ้าคุณรัชมงคลมุนี ก็เลยไปไม่ได้ คุณหลวงแช่มก็เลยไม่ต้องไป เลยไม่เสีย

วันจันทร์ ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ ปีระกา ตรงกับวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๐ คืนวันจันทร์ เวลาตี ๑ นางบุญเรือนจัดดอกบานไม่รู้โรยใส่แจกันอยู่ที่หน้ามุขมีลมวูบมา แหงนหน้าขึ้นดู แลเห็นเทวดามาลอยอยู่บนอากาศ นางบุญเรือนถามว่ามาทำไม เทวดาบอกว่า มีเทวบัญชาของพระอิศวรให้แม่จัดที่ไว้รับพระธรรมที่พระ-พุทโธจอมมุนี ลูกจะไปถอนพระธรรมมาให้ ตี ๒ ตรง นางบุญเรือนจัดดอกไม้ไม่แล้ว ยังอยู่ ๑๒ แจกัน รีบขนแจกันดอกไม้เข้าไปเสร็จจัดที่ไว้รับรองพระธรรม ดูนาฬิกาอีก ๑๐ นาทีจะตี ๒ เลยนั่งคอยดู ครั้นตี ๒ พอดี มีแสงสว่างจ้าก้อนเชิญธรรมทั้งหลายให้ประทับที่พระพุทโธ แต่ธรรมทั้งหลายไม่ยอมประดิษฐานที่พระพุทโธกลับพุ่งตรงลงที่ตรงภาชนะนั้น เป็นแสงสว่างลง ณ ผ้าเหลือง ๒ ผืน จึงรู้ว่าผ้า ๒ ผืนนั้น ได้เก็บธรรมไว้แล้วเรียบร้อยและยังมีแสงเปล่งบนอีกมากมาย

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๐๐ คุณแม่ร้องเพลงให้ฟัง บทเพลงว่าดังนี้

เหลืองอร่ามคว่ำถาด
มันใช่คว่ำบาตรเสียเมื่อไหร่
เหลืองอร่ามคว่ำถาด เพราะความฉลาดของใคร
ความฉลาดของแม่แก้ไว้ก่อน
เทวดาจึงได้ถอนเอามาให้
แม่นี้เหมือนหมีซ่อนเล็บ แม่จึงได้เก็บเอาไว้ให้
ต่อเมื่อพระแล้ว จะได้ประจุ ให้ลูกแก้วยังไง
เมื่อได้มาพร้อม จึงจะยอมยกให้
ธรรมนี้สามัคคี อยู่ที่พระประธาน
ได้มาหนอ ไม่นานเท่าไหร่
จะประจุให้เป็นองค์พระพุทโธ ระโหฐาน
ใครได้ไว้ประจำบ้าน รวยใหญ่
ทั้งข้าวก็เหลือ ทั้งเกลือก็อิ่ม
เจ้าของมั่งคั่ง นั่งยิ้มกริ่ม
หัวใจเอิบอิ่ม สบาย

วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ คุณแม่บอกคาถาพระฉิมว่าดังนี้

นะ ชาลีติ ฉิมพาลี จะมหาเถโร สุวรรณะ มามา โภชนะ มามา วัตถุวัตถา มามา พลาพลัง มามา โภคะ มามา มหาลาโภ มามา

สัพเพ ชะนา พหู ชะนา ภวันตุ เต (ให้คนอื่น) ภวันตุ เม (ให้ตัวเอง)

ถ้าจะสวดให้เกิดลาภ ให้สวดตามกำลังวัน วันไหนสวดอย่างนั้น ครบ ๗ วัน แล้ว ตั้งต้นใหม่

พระอาทิตย์	๖
พระจันทร์	๑๕
พระอังคาร	๘
พระพุธ	๑๗
พระพฤหัสบดี	๑๙
พระศุกร	๒๑
พระเสาร์	๑๐

---

๒๑. คาถาในนิมิตร

พลตรีชุมศักดิ์ ปานใจ ศิษย์คนหนึ่งของคุณแม่ได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อประมาณ มิถุนายน ๒๕๐๓ ได้ฝันเห็นคุณแม่ไปหาที่บ้าน และได้บอกพระคาถาให้ดังนี้

"อรหังสัมมา อรหา อรหัง อะกะละ"

๒๒. อธิษฐานธรรมบันดาลพระคาถา

เมื่อวันอาทิตย์ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๐๒ ในระหว่างสวดมนต์อยู่ คุณแม่บุญเรือนก็สวดด้วย ท่านบอกให้หยุดสวดแล้วบอกว่า ธรรมบันดาลให้พระคาถา ป้องกันภยันตรายมีดังนี้

นะโมนะมัส กำจัดออกไป อย่าเข้ามาใกล้ เสมามงคล ออกไปให้พ้นวินัสสันตุ

ธัมโมธัมมัส กำจัดออกไป อย่าเข้ามาใกล้ เสมามงคล ออกไปให้พ้นวินัสสันตุ

สังโฆสังฆัส กำจัดออกไป อย่าเข้ามาใกล้ เสมามงคล ออกไปให้พ้นวินัสนัสตุ

๒๓. บทประพันธ์เพลงเกี่ยวกับธรรมะของคุณแม่

ขึ้น ๙ ค่ำเดือน ๒ ปีวอก พ.ศ. ๒๔๙๙

วันที่ ๙ วันพุธ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐

เป็นวันงดใช้ไฟ เวลา ๕ ทุ่มครึ่ง ร้อยมาลัยดอกบานไม่รู้โรย ร้องปราโมทัยว่าดังนี้ "จะอวดภูมิเองซักหน่วย ร้อยมาลัย ไม่เห็นใจคนแก่แม่บุญเรือน"

จะอวดภูมินั้น ได้กับผู้ปฏิบัติ ย่อมจะเข้าถึงภูมิธรรม คุณพระธรรมความดีมีศีลเป็นต้น เรียกว่าร้อยกรองเหมือนกับร้อยมาลัยบานไม่รู้โรย ผู้มีศีลย่อมบันเทิงอยู่ในคุณพระธรรม ประดุจมารดา

ไม่เห็นใจคนแก่นั้น ได้แก่สาธุชน ที่ยังไม่เห็นใจของตนว่าแก่วันแก่คืน จิตใจสดชื่น หมุนเวียนไปตามวัย ปล่อยจิตให้ล่องลอยไปตามกาล จึงจัดได้ว่าไม่เห็นใจ ถ้าเราพยายามมองดูใจของเราอยู่เสมอแล้ว ใจจะรู้ได้ทันทีว่า เราถูกกาลเวลากิน

เอา อายุของเราหมดไปสิ้นไป เมื่อรู้ได้เช่นนี้ ก็สังวรณ์อินทรีย์ให้อยู่ในครองธรรม

ที่เรียกแม่บุญเรือนนั้น สำคัญมากคือ บุญเป็นเรือนเกิดประเสริฐกว่า มีวันเวลาเต็มไปด้วยบุญ หนุนสนองประคับประคอง ให้เจริญยิ่งๆ ทั้งหญิงและชาย สวัสดีมีชัยแท้ ๆ.

๒๓. วิธีประจุทองคำเปลวศักดิ์สิทธิ์เข้าหน้าผากของคุณแม่

วิธีใช้ทองใบติดที่ตรงหน้าผาก แล้วให้ว่าดังนี้ บอกว่า ยายหมอบุญเรือนประจุให้ อิมังประจุทรามิ ทุติยัมปิ อิมังประจุทรามิ ตะติยัมปิ อิมังประจุทรามิ แล้วก็บอกว่า ทองที่ศักดิ์สิทธิ์ของยายหมอบุญเรือน ให้อยู่ในตัวหนูตลอดชาติ ใช้มือถือแผ่นกระดาษสั่งบอกว่า ให้ทองศักดิ์สิทธิ์เข้ามาในตัวเราโดยใช้แผ่นกระดาษถูไปถูมาที่หน้า ทองก็เข้าไปอยู่ในหน้าเอง ทองจะป้องกันตัวได้ สมองดี เรียนเก่ง

หมายเหตุ *ใช้ทองคำเปลวอธิษฐาน วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประจุมีปัญญาสามารถในการศึกษาเล่าเรียน และป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ*

๒๔. บทประพันธ์ธรรมะสำคัญของคุณแม่

ที่ระลึกในงานหล่อพระประธาน

สาระอันยิ่งใหญ่ ได้แก่การปฏิบัติทางจิต ท่านกลับบ้านควรนำสาระติดไปด้วยซึ่งจะได้จัดไว้เป็นคู่ๆ คือ:—

จาคะ คู่กับ ศีล หิริคู่กับ โอตตัปปะ สุตะ คู่กับ ปัญญา สัทธา คู่กับ เนกขัมมะ วิริยะ คู่กับ สติสัมปชัญญะ สัจจะ คู่กับ อธิฏฐานะ เมตตา คู่กับ ขันติ ส่วนอุเบกขาไม่มีคู่.

๑. ทาน ๒. ศีล ๓. เนกขัมมะ ๔. ปัญญา ๕. วิริยะ ๖. ขันติ ๗. สัจจะ ๘. อธิฏฐานะ ๙. เมตตา ๑๐. อุเบกขา (นี้คือ บารมี ๑๐)

การที่จะปฏิบัติตนของตน จะต้องตรวจดู คุณธรรมของพระพุทธเจ้าว่าจะมีอยู่ในสันดานตนหรือเปล่า ถ้าคุณธรรมทั้งโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ของพระพุทธเจ้ามีประจำอยู่แล้วก็ไม่ต้องสงสัยในสิ่งใด ๆ ทั้งสิ้น. ถ้าตรวจดูในตนของตน. เห็นว่าบกพร่อง ก็ให้ใช้บารมีทั้ง ๑๐ ประการ หรือธรรมที่จัดไว้เป็นคู่ ๆ นี้ เพื่อจะได้ปกครองอายตนะแห่งตนด้วยการรู้สติสัมปชัญญะ อย่าประมาท. อย่าขาดสติ. จงมีขันติเป็นหลัก. จะได้หักเสียซึ่งกำกงแห่งสังสารวัฏ. ค่อยฝึกหัดไปก่อน. จะได้ไม่มีนิวรณ์ทั้ง ๕. ถึงจะมีบ้างก็เป็นธรรมดาของสาธุชน. จึงจำเป็นต้องสร้างกุศลตามนี้. เพราะว่าหลักธรรมของพระชินศรีสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้ว. ถ้าปฏิบัติจริง ๆ คงได้ผลเพราะว่าบุคคลมีขันธ์ ๕ อายตนะ ๖ เหมือนกัน. ต่างกันก็แต่วาสนา. บารมี. แต่บารมีทั้ง ๑๐ นี้เป็นของทำได้ ไม่ยากง่ายเท่าไรนัก. ถ้ารู้จักคุณพระรัตนตรัยและเชื่อมั่นจริง ๆ พวกผู้หญิงก็เรียนได้ ง่ายนิดเดียว

โดยความนับถือ
บุญเรือน โตงบุญเติม

๒๕. บทประพันธ์คำอวยพรปีใหม่ ๒๔๙๔ ของคุณแม่

วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๓ เป็นวันสุดท้ายของปีเก่า แต่ปีเก่าที่ผ่านไปก็มิได้ผ่านไปเปล่า ท่านทั้งหลายก็ได้ทำประโยชน์ส่วนตัวเอง ประโยชน์ส่วนรวมให้สำเร็จผ่านพ้นอุปสรรค์มาได้ และในด้านศาสนาก็ ได้บำรุงภิกษุสามเณรมาเป็นลำดับ นับว่าเป็นบุญราศีที่ ได้ปฏิบัติมาได้ช่วยทั้งชาติอายุวัฒนาด้าน ทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต

ธรรม ในด้านสัมมาอาชีวะที่เรียกว่าเดินทางมรรคไม่รักไม่ชัง ส่วนกุลบุตร กุลธิดา ที่เรียกว่ายุวชนรุ่นหลัง ก็ขอให้มีชื่อเสียงโด่งดังในศาสนาไทย และทางโลกทางธรรม จะได้ช่วยผู้ใหญ่ในด้านช่วยชาติไทย จะได้เป็นไทยสมชื่อ เพราะนักเรียนไทยไม่ดื้อ จะสอบไล่ได้ทุกชั้น มิได้ประมาท ขอให้เป็นนักปราชญ์แทนผู้ใหญ่ ก็จะได้ชื่อว่ามีอายุล่วงไปไม่ล่วงไปเปล่า ได้ร่ำเรียนไปในตัว ที่เรียกว่าช่วยตัวเอง ขอให้ท่านทั้งหลายจงระลึกถึงวันที่ได้ล่วงไป มิได้ล่วงไปเปล่า เขาได้ทำประโยชน์มาเช่นนี้ มิได้เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนาอันประเสริฐอยู่แล้ว เพราะว่าเกิดอยู่ในเมืองแก้วและเมืองทองสมชื่อ เพราะฉะนั้นดิฉันจะให้พรล่วงหน้าไว้ ๑ วัน ขอให้ท่านทั้งหลายได้ความสุขทุก ๆ ท่าน ดังพรที่ดิฉันให้ ขอให้ท่านทั้งหลาย จงมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ จงมีสุข มีทั้งทรัพย์ สมบัติเพิ่มพูน สมความปรารถนาของท่านทั้งหลาย ขอให้สุขกาย สบายใจ ขอให้ปลอดภัยทั้งชาติ ขอให้ฉลาดตามพระ จะได้ชนะทุกสิ่งอัน ป้องกัน ประเทศได้ ขอให้ชนะใจใจตนเอง จะได้เก่งกว่าเพื่อนไชโย

<u>หมายเหตุ</u> *ปกติก่อนถึงวันขึ้นปีใหม่ทุก ๆ ปี คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม มักจะประพันธ์คำอวยพรปีใหม่ให้ลูก ๆ บอกให้จดแล้วท่านอธิษฐานธรรมอวยพรให้ทุก ๆ ปี จนกระทั่งปีสุดท้าย แต่มีข้อความต่าง ๆ กัน สั้น ๆ บ้างยาวบ้าง ฉบับนี้เป็นฉบับหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ ฉบับของคุณแม่ นำมาพิมพ์เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงน้ำใจอันผ่องแผ้วงดงามของท่านที่มีต่อลูกหลานและศิษย์ของท่าน*

๑๐

ตำราสวดมนต์

แบบบ้านสามัคคีวิสุทธิ

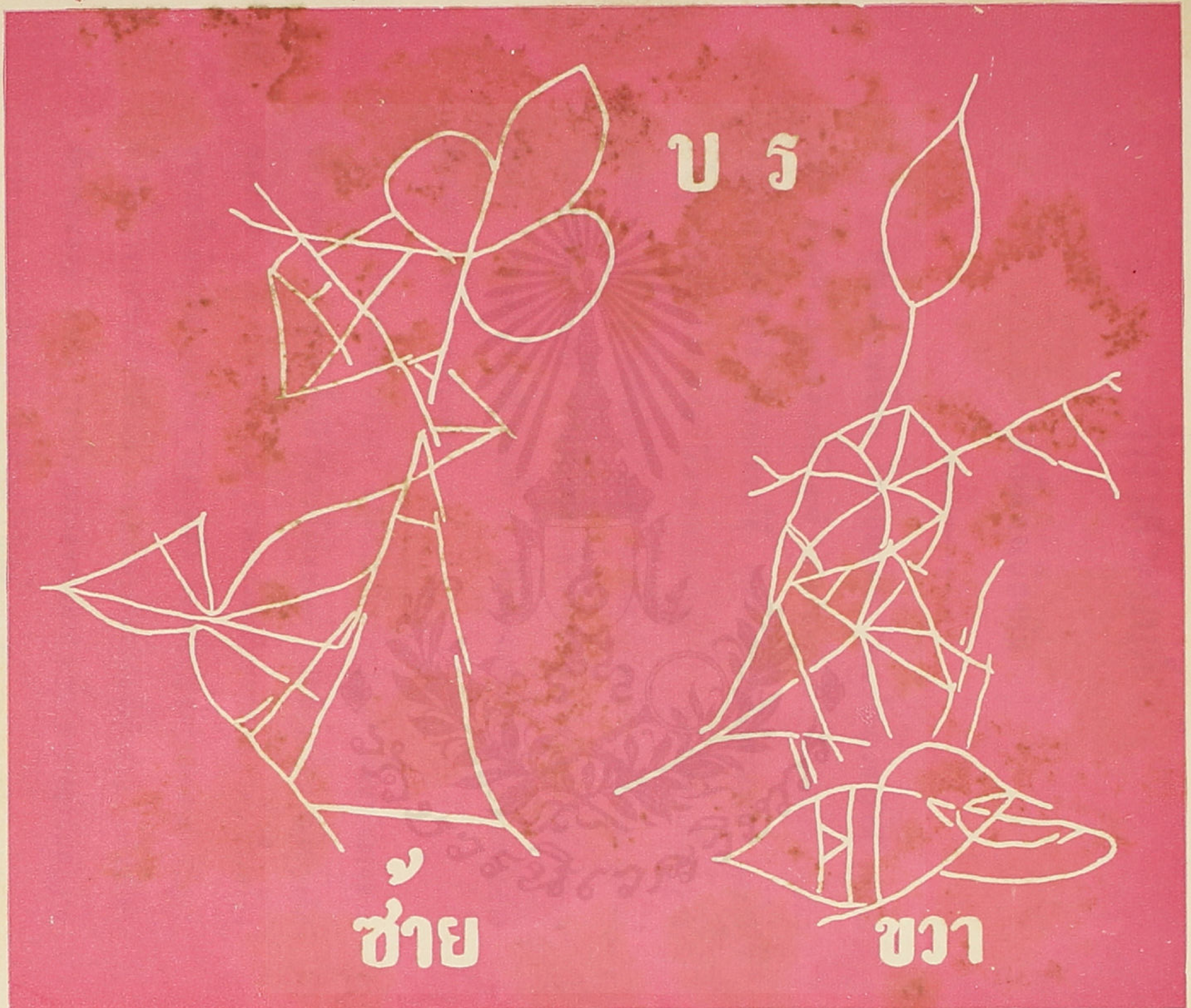
นำโดย

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

△ △ △

มุหุตฺ ตมฺปิ เจวิญฺญู ปณฺฑิตํ ปยิรู ปาสติ
ขิปฺปํ ธมฺมํ วิชานาติ ชิวฺหา สูปรสํ ยถา

หากว่าผู้มีปัญญา เข้าไปคบหาบัณฑิตแม้ครู่เดียว
เขาย่อมรู้ธรรม (ของบัณฑิต) เหมือนลิ้นรู้รสแกง

ทางขาวก้าวหน้าของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

ตำราสวดมนต์

คำชี้แจงเบื้องต้น

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม *ได้ก่อตั้งคณะสามัคคีวิสุทธิขึ้นแล้ว ตั้งแต่ครั้งอยู่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ก็ดี ตลอดมาจนมาอยู่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ที่พระโขนงก็ดี คุณแม่ได้พร่ำสั่งสอนธรรม และได้เป็นผู้นำบรรดาลูกหลานศิษย์ให้สวดมนต์ภาวนา ทำวิปัสสนากัมมัฏฐานตลอดมา ครั้งอยู่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ได้มีการสวดมนต์ในตอนบ่ายทุกวันเสาร์ ส่วนที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง ได้มีการสวดมนต์ภาวนาทุกตอนบ่ายวันอาทิตย์ ได้มีลูกหลานศิษย์ไปร่วมชุมนุมอย่างคับคั่งทุกวันที่มีพิธีการดังกล่าว*

การสวดมนต์ ภาวนา และคำขอทำกัมมัฏฐาน มีแบบโดยเฉพาะของบ้านสามัคคีวิสุทธิ ซึ่งได้รับการสั่งสอนโดย คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม คณะสามัคคีวิสุทธิได้ใช้สวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยมาช้านาน เพื่อเป็นเครื่องบูชาระลึกถึงคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ยอดนักบุญของคณะสามัคคีวิสุทธิ ซึ่งได้ทิ้งร่างวายชนม์ไปแล้วนั้น จึงขอนำตำราสวดมนต์บางส่วน เริ่มแต่ทำวัตรเช้าและทำวัตรค่ำ รวมทั้งการสวดคาถาต่าง ๆ คือ อาราธนากัมมัฏฐาน ภาวนาและคาถาอื่น ๆ มาพิมพ์รวมไว้ในที่นี้.

๑. วิธีทำวัตรเช้า

เมื่อพระภิกษุสงฆ์ทำสักการะบูชาเสร็จแล้ว ทุกคนพึงนั่งคุกเข่าประณมมือพองาม (คือเพียงอก) พร้อมกันตั้งใจถวายความเคารพพระรัตนตรัย โดยหัวหน้าที่ประชุมเป็นผู้นำว่า ดังต่อไปนี้ :–

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเป็นที่พึ่ง ที่นับถือของเรา ทั้งหลาย พระองค์เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้ชอบเองแล้วถึงวิเศษในการละ และการเจริญ ละกิเลสขาดจากสันดานกับทั้งวาสนา เป็นผู้ไม่หลง มีความไม่หลงเป็นธรรมดา ตรัสรู้อริยสัจจ์สี่ แจ้งประจักษ์โดยลำพังพระองค์ ตรัสรู้ชอบไม่วิปริตแล้ว และสอนผู้อื่นให้ตรัสรู้ได้ด้วย เราทั้งหลายขออภิวาท กราบไหว้พระผู้มีพระภาคพระพุทธเจ้า อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ พระองค์นั้นมีพระสถูปกับพระพุทธรูปนี้เป็นพยาน

พุทธัง ภะคะวันตัง อภิวาเทมิ

กราบลงหนหนึ่ง

สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม

ธรรมพระผู้มีพระภาคเจ้ากล่าวดีแล้ว แสดงทางดับกิเลสและกองทุกข์ให้ผู้ปฏิบัติตามถึงความสิ้นทุกข์โดยชอบได้ เราทั้งหลายขอนมัสการธรรมที่พระพุทธเจ้านั้นกล่าวดีแล้ว

ธัมมัง นะมัสสามิ

กราบลงหนหนึ่ง

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

หมู่สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าปฏิบัติดีแล้ว ได้ปัญญา ตรัสรู้อริยสัจจ์สี่ ทำกิเลสในสันดานของตนให้สิ้นไปตามกำลัง อริยมรรคที่ให้เกิดขึ้นแล้วในสันดานตน ความละกิเลสได้จริงเป็นการปฏิบัติดีแท้ เราทั้งหลายขอนอบน้อมสงฆ์สาวกที่พระพุทธเจ้านั้นสอนให้ปฏิบัติดีแล้ว

สังฆัง นะมามิ

กราบลงหนหนึ่ง

(ผู้นำว่า)

หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะ ภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส

(รับสวดพร้อมกัน)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (ว่า ๓ หน)

(ผู้นำว่า)

หันทะ มะยัง พุทธาภิถุติง กโรมะเส

(รับสวดพร้อมกัน)

โย โส ตะถาคะโต อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ

วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู

อนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวา

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรหมะกัง สัสสะมะณะพราหมะณิง ปะชัง

สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา สัจฉิกัตะวา ปะเวเทสิ

โย ธัมมัง เทเสสิ อาทิกัละยาณัง มัชเฌกัละยาณัง ปะริโยสานะกัละยาณัง

สาตถัง สัพพะยัญชะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธัง พรหมะจะริยัง ปะกาเสสิ

ตะมะหัง ภะคะวันตัง อภิปูชะยามิ

ตะมะหัง ภะคะวันตัง สิระสา นะมามิ

กราบลงหนหนึ่ง

(ผู้นำว่า)

หันทะ มะยัง ธัมมาภิถุติง กะโรมะ เส

(รับสวดพร้อมกัน)

โย โส สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก

โอปานะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ

ตะมะหัง ธัมมัง อภิปูชยามิ

ตะมะหัง ธัมมัง สิระสา นะมามิ ฯ

กราบลงหนหนึ่ง

(ผู้นำว่า)

หันทะ มะยัง สังฆาภิถุติง กะโรมะ เส

(รับสวดพร้อมกัน)

โย โส สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โกญักเขตตัง โลกัสสะ

ตะมะหัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ ฯ

ตะมะหัง สังฆัง สิระสา นะมามิ ฯ

กราบลงหนหนึ่งแล้วนั่งราบ

(ผู้นำว่า)

หันทะ มะยัง ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถาโยเจว สังเวคะวัตถุปะริทีปะกะปาฐัญจะ ภะณามะ เส

(รับสวดพร้อมกัน)

พุทโธ สุสุทโธ กะรุณามะหัณณะโว โยจจันตะสุทธัพพะระญาณะโลจะโน โลกัสสะ ปาปูปะกิเลสะฆาตะโก วันทามิ พุทธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง

ธัมโม ปะทีโป วิยะ ตัสสะสัตถุโน โย มัคคะปากามะตะเภทะภินนะโก โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตถะทีปะโน วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง

สังโฆ สุเขตตะภะยะติเขตตะสัญญิโต โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพธะโก โลลัปปะหีโน อะริโย สุเมธะโส วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง อิจเจวะเมกันตะภิปูชะเนยยะกัง วัตถุตตะยัง วันทะยะตาภิสังขะตัง ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัททะวา มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ธัมโม จะ เทสิโตนิยยานิโก อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก สัมโพธะคามี สุคะตัปปะเวทิโต มะยันตัง ธัมมัง สุตะวา เอวัง ชานามะ ชาติปิ ทุกขา ชะระปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง โสกะปะริเทวะทุกขะ โทมะนัสสุปายาสาปิทุกขา อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง สังขิตเตนะ ปัญจูปาทานักขันธา ทุกขา

เสยยะถีทัง	รูปูปาทานักขันโธ
เวทะนูปาทานักขันโธ	สัญญูปาทานักขันโธ
สังขารูปาทานักขันโธ	วิญญาณูปาทานักขันโธ

เยสัง ปะริญญายะ ธะระมาโน โส ภะคะวา เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ เอวัง ภาคา จะ ปะนัสสะ ภะคะวะโต สาวะเกสุ อะนุสาสะนี พะหุลา ปะวัตตะติ

รูปัง อะนิจจัง เวทะนา อะนิจจา
สัญญา อะนิจจา สังขารา อะนิจจา
วิญญาณัง อะนิจจา รูปัง อะนัตตา
เวทะนา อะนัตตา สัญญา อนัตตา
สังขารา อะนัตตา วิญญะณัง อะนัตตา

สัพเพ สังขารา อะนิจจา สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ เต มะยัง โอติณณามะหะชาติยา ชะรามะระเณนะ โสเกหิปะริ เทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ ทุกโขติณณา ทุกขะปะเรตา อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ ปัญญาเยถาติ จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คะตา ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ ยะถาพะลัง มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ สา สา โน ปะฏิปัตติ อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อัตตะกิริยายะ สังวัตตะตุฯ

คำประกาศอุโบสถ

เมื่อไหว้พระทำวัตรเช้าจบแล้ว ผู้นำพึงนั่งคุกเข่าประณมมือ กล่าวคำประกาศอุโบสถพิธีต่อไปว่า

อัชชะ โภนโต ปักขัสสะ ปัณณะระสี (ถ้าเป็นวัน ๑๔ ค่ำ ใช้ จาตุททะสี วัน ๘ ค่ำ ใช้ อัฏฐมี) ทิวะโส เอวะรูโป โข โภนโต ทิวะโส พุทเธนะ ภะคะวะตา ปัญญัตตัสสะ ธัมมัสสะวะนัสสะ เจวะ ตะทัตถายะ อุปาสะกะอุปาสิกานัง อุโปสะถัสสะ จะ กาโล โหติ หันทะ มะยัง โภนโต สัพเพ อิธะ สะมาคะตา ตัสสะ ภะคะวะโต ธัมมานุธัมมะปะฏิปัต

ติยา ปูชะนัตถายะ อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง อุโปสะถัง อุปะวะ-
สิสสามาติ กาละประิจเฉทัง กัตะวา ตัง ตัง เวระมะณิง อารัมมะณัง
กะริตวา อะวิกขิต ตะจิตตา หุตะวา สักกัจจัง อุโปสะถังคานิ สะมาทิ
เยยยามะ อิทิสัง หิ อุโปสะถะกาลัง สัมปัตตานัง อัมหากัง ชีวิตัง มา
นิรัตถะกัง โหตุ ฯ

ข้าพเจ้าขอประกาศเริ่มเรื่องในการที่จะรักษาอุโบสถ ให้สาธุชนตั้งจิต
สมาทานทั่วกันก่อน ณ บัดนี้ วันนี้เป็นวันปัณณรสีดิถีที่ ๑๕ ค่ำ แห่งสุกกปักษ์
ก็และวันนี้นิยมเช่นนี้เป็นการที่สาธุชน อุบาสก อุบาสิกา จะฟังธัมและรักษา
อุโบสถพร้อมไปด้วยองค์ ๘ ประการ เพื่อประโยชน์แก่การฟังธรรมนั้น บัดนี้
ขอกุศลอันยิ่งใหญ่ คือ ตั้งจิตสมาทานองค์ ๘ ประการ แห่งอุโบสถนั้น
จงเกิดมีแก่สาธุชนทั้งหลายซึ่งมาประชุม พร้อม กัน ณ ที่นี้ จงตั้ง จิตคิด กำหนด
กาลว่าจะรักษาอุโบสถสิ้นราตรีและวันนี้ ทำความเว้นจากโทษนั้น ๆ เป็นอารมณ์
คือเว้นจากฆ่าสัตว์ ๑ เว้นจากลักทรัพย์ของท่านผู้อื่น ๑ เว้นกรรมอันเป็น
ข้าศึกแก่พรหมจรรย์ ๑ เว้นจากกล่าวคำปด ๑ เว้นจากดื่มสุรา และ เมรัย ๑
เว้นจากบริโภคภาชนะในเวลาวิกาล ตั้งแต่เที่ยงแล้วไป ๑ เว้นจากฟ้อนรำขับ
ร้องประโคมดนตรีและดูการเล่นอันเป็นข้าศึกแก่กุศล และทัดทรงประดับตบ
แต่งร่างกายด้วยระเบียบดอกไม้ของหอมเครื่องทา ๑ และเว้นจากที่นอนสูง
ที่นอนใหญ่ ๑ ฉะนี้ อย่าให้มีจิตใจฟุ้งซ่านส่งไปในที่อื่น จงตั้งจิตสมาทาน
องค์ ๘ ประการแห่งอุโบสถนั้นโดยความเคารพ เพื่อจะบูชาสมเด็จพระผู้มี
พระภาคพระองค์นั้นด้วยธรรมานุธรรมะ ปฏิบัติ ตาม กำลัง ของ คฤหัส ทั้ง หลาย
ด้วยว่าชีวิตของเราทั้งหลายที่ได้ดำรงมาถึงวันอุโบสถเช่นนี้ อย่าให้ล่วงไปเสีย
เปล่าปราศจากประโยชน์เลย.

๒. วิธีทำวัตรค่ำ

และ

สวดมนต์ตามแบบบ้านสามัคคีวิสุทธิ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ

(กราบลงหนหนึ่ง)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ

(กราบลงหนหนึ่ง)

สุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ

(กราบลงหนหนึ่ง)

ยะมะหัง สัมมาสัมพุทธัง ภะคะวันตัง สะระณัง คะโต (ตา) ข้าพเจ้าถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาค ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ พระองค์ใด้ เป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง.

อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง ภะคะวันตัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ด้วยสักการะทั้งหลายเหล่านี้.

ยะมะหัง สวากขาตัง ภะคะวะตา ธัมมัง สะระณัง คะโต (ตา) ข้าพเจ้าถึงแล้วซึ่งพระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว ธรรมใด ว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง.

อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง ธัมมัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาพระธรรมนั้น ด้วยสักการะทั้งหลายเหล่านี้.

ยะมะหัง สุปะฏิปันนัง สังฆัง สะระณัง คะโต (ตา) ข้าพเจ้าถึงแล้วซึ่งพระสงฆ์ ผู้ปฏิบัติดีแล้วองค์ใด ว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง.

อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาพระสงฆ์นั้นด้วยสักการะทั้งหลายเหล่านี้.

พุทธะบูชา มะหาเตชะวันโต, ธัมมะบูชา มะหาปัญโญ, สังฆะบูชา มะหาโภคะวะโห, ติโรกะนาถัง อัคคีปุปผัง อะหัง คีเน สีสิตสัพพะโก ธาเรนโต ลักกะตะยัง ประระมังสุขัง.

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งสักการะทั้งหลายเหล่านี้ พร้อมทั้ง ราคะคี โทษะคี โมหะคี แด่หลวงพ่อพุทโธทั่วไป หลวงพ่อนาค สมเด็จพระพุทธชินราชประทานพร หลวงพ่อพุทโธคลัง หลวงพ่อชะนะประทานพร ขอหลวงพ่อทั้งห้าจงรับ สักการะของข้าพเจ้าทั้งหลาย เมื่อได้รับแล้ว จงประทานพรให้แก่ข้าพเจ้า ดังข้าพเจ้าจะขอดังต่อไปนี้ ขอให้ข้าพเจ้าจงบริบูรณ์มั่งคั่งตั้งอยู่ในภูมิมหาลาโภ มหาโภโค มหายะโส มหาประริวาโร พร้อมทั้งทรัพย์ภายนอก และอริยทรัพย์ภายใน ดังข้าพเจ้าขอมานี้ จงสมดังความปรารถนาทุกประการ ขอให้มีอายุยืนนาน ขอให้ชะนะตลอดกาลทุกเมื่อเทอญ.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ขอนอบน้อมแด่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ขอนอบน้อมแด่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ขอนอบน้อมแด่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.
ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.
สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ
ขาพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.
ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.
ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ
แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.
ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.
ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระธรรมเจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.
ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ
แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระสงฆ์เจ้า ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก.

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สะระณัง คัจฉามิ
สังฆัง ชีวิตัง ยาวะนิพพานัง สะระนัง คัจฉามิ

ตัง โข ปะนะ ภะคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท อัพภุคคะโต, อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ, สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ.

พุทธะวาระหันตะวะระตาทิคุณาภิยุตโต, สุทธาภิญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต, โพเธสิ โย สุชะนะตังกะมะลังวะ สูโร, วันทามะหัง ตะมะระณัง สิระสา ชิเนนทัง

พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณังเขมะมุตตะมัง
ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง
พุทธัสสาหัสสะมิทาโสวะ (สีวะ) พุทโธ เม สามิกัสสะโร
พุทโธ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม
พุทธัสสาหัง นิยยาเทมิ สรีรัญชีวิตัญจิทัง
วันทันโตหัง* จะริสสามิ พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุ สาสะเน
พุทธัง เม วันทะมาเนนะ** ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ
สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตสสะ เตชะสา

หมอบกราบลงว่า

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา
พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
พุทโธ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหีติ.

---

* "วันทันโตหัง" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า "วันทันตีหัง"

** "พุทธัง เม วันทะมาเนนะ" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า "พุทธัง เม วันทะมานายะ"

สวากขาตะตาทิคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย
โย มัคคะปากะปริยัตติวิโมกขะเภโท
ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธาริ
วันทามะหัง ตะมะหะรัง วะระธัมมะเมตัง

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง
ทุติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง
ธัมมัสสาหัสสะมิ ทาโสวะ* ธัมโม เม สามิกิสสะโร
ธัมโมทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม
ธัมมัสสาหัง นิยาเทมิ สรีรัญชีวิตัญจิทัง
วันทันโตหัง** จะริสสามิ ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง
นัตถิ เม สะระนัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุ สาสะเน
ธัมมัง เม วันทะมาเนนะ*** ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ
สัพเพปิ อันตรายา เม มะเหสุง ตัสสะ เตชะสา

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา
ธัมเม กุมกัมมัง ปะกะตัง มะยายัง
ธัมโม ปฏิคคัณหะตุง อัจจะยันตัง
การันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม

---

* "ธัมมัสสาหัสสะมิ ทาโสวะ" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า "ธัมมัสสาหัสสะมิทาสีวะ"

** "วันทันโตหัง" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า "วันทันตีหัง"

***"ธัมมัง เม วันทะมาเนนะ" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า ธัมมัง เม วันทะมานา"

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลีกะระณีโย อนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคุณาภิยุตโต
โยฏฐัพพิโธ อะริยะปุคคะละสังฆะเสฏโฐ
สีลาทิธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต
วันทามะหัง ตะมะริยานะคะณัง สุสุทธัง

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง
สะระณัง เขมะมุตตะมัง
ตะติยานุสสะติฏฐานัง
วันทามิ ตัง สิเรนะหัง
สังฆัสสาหัสสะมิทาโสวะ*
สังโฆ เม สามิกิสสะโร
สงโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ
วิธาตา จะ หิตัสสะ เม
สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ
สะรีรัญชีวิตัญจิทัง
วันทันโตหัง** จริสสามิ
สงฆัสโสปฏิปันนะตัง
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง
สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
วัฑเฒยยัง สัตถุ สาสะเน
สังฆัง เม วันทะมาเนนะ***
ยัง ปุญญังปะสุตัง อิธะ
สัพเพปิ อันตะรายา เม
มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา

---

*"สังฆัสสาหัสมะมิทาโสวะ" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า "สังฆัสสาหัสสะมิทาสีวะ"

**"วันทันโตหัง" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า "วันทันตีหัง"

***"วันทะมาเนนะ" สำหรับชายสวด ถ้าเป็นหญิงให้ว่า "วันทะมานายะ"

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา
สังเฆ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
สังโฆ ปะฏิคะณัณหะตุ อัจจะยันตัง
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังเฆ
จบทำวัตรค่ำ

---

๓. พระขันแก้ว

นะ พระขันแก้ว แผ้วถางทางพระนิพพาน สินมัคญาณ ทานบารมี ไมตรีเมตตา กรุณา มุฑุตา อุเบกขา พระคุณสัมปันโน

โม พระขันแก้ว แผ้วถางทางพระนิพพาน สินมคญาณ ทานบารมี ไมตรีเมตตา กรุณา มุฑุตา อุเบกขา พระคุณสัมปันโน

พุท พระขันแก้ว แผ้วถางทางพระนิพพาน สินมัคญาณ ทานบารมี ไมตรีเมตตา กรุณา มุฑุตา อุเบกขา พระคุณสัมปันโน

ธา พระขันแก้ว แผ้วถางทางพระนิพพาน สินมัคญาณ ทานบารมี ไมตรีเมตตา กรุณา มุฑุตา อุเบกขา พระคุณสัมปันโน

ยะ พระขันแก้ว แผ้วถางทางพระนิพพาน สินมัคญาณ ทานบารมี ไมตรีเมตตา กรุณา มุฑุตา อุเบกขา พระคุณสัมปันโน

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ วิชชา จะระณะ สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อนุตตะโร ปุริสธัม มะสาระถิ สัตถา เทวะ มนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ.

---

๔. นัตถิเม มหาการุณิโกนาโถ

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพทา
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม โหตุ สัพพะทา
มะหาการุณิโก นาโถ อัตถายะ สัพพะปาณีนัง
ปูเรต์วา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ มาโหตุ สัพพุปัททะวา
มะหาการุณิโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณีนัง
ปูเรตวา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ มา โหตุ สัพพุปัททะวา
มะหาการุณิโก นาโถ สุขายะ สัพพะปาณีนัง
ปูเรตวา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ มา โหนตุ สัพพุปัททะวา

---

๕. กะตะเม สัตตะ

กะตะเม สัตตะ สะติสัมโพชฌังโค โข กัสสะปะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

ธัมมะวิจะยะสัมโพชฌังโค โข กัสสะปะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

วิริยะสัมโพชฌังโค โข กัสสะปะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

ปีติสัมโพชฌังโค โข กัสสะปะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

ปัสสัทธิสัมโพชฌังโค โข กัสสะปะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

สะมาธิสัมโพชฌังโค โข กัสสะปะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

อุเบกขาสัมโพชฌังโค โข กัสสะปะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

กะตะเม สัตตะ ฯ สะติสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลานะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

ธัมมะวิจะยะสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลานะ มะยาสัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ .สังวัตตะติ. ฯ

วิริยะสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลานะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติง. ฯ

ปีติสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลานะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

ปัสสัทธิสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลานะ มะยะ สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

สมาธิสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลานะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

อุเบกขาสัมโพชฌังโค โข โมคคัลลานะ มะยา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

กะตะเม สัตตะ ฯ สะติสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภะคะวะตา สัมมะ-ทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

ธัมมะวิจะยะสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภะคะวะตา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

วิริยะสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภะคะวะตา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.ฯ

ปีติสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภะคะวะตา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

ปัสสัทธิสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภะคะวะตา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ. ฯ

สะมาธิสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภะคะวะตา สัมมะทักขาโต ภาวิโต, พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวตตะติ. ฯ

อุเบกขาสัมโพชฌังโค โข ภันเต ภะคะวะตา สัมมะทักขาโต ภาวิโต พะหุลีกะโต, อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพะนายะ สังวัตตะติ .ฯ

พุทธสังฆ์ มังคลัง โลเก
ธัมมสังฆ์ มังคลัง โลเก
สังฆสังฆ์ มังคลัง โลเก

พุทธัง สัตตะรัตน ปากะลัง อายุวัฒนัง สะระนัง คัจฉามิ
ธัมมัง สัตตะรัตน ปากะลัง อายุวัฒนัง สะระนัง คัจฉามิ
สังฆัง สัตตะรัตน ปากะลัง อายุวัฒนัง สะระนัง คัจฉามิ

นะ ชาลีติ ฉิมพาลีจะ มหาเถโร สุวรรณะมามา โภชนะมามา วัตถุวัตถามามา โภคะมามา พลาพลังมามา มหาลาโภมามา สัพเพ ชะนา พหู ชะนา ภวันตุ เต (ให้คนอื่น) ภวันตุเม (ให้ตัวเอง)

ถ้าจะสวดให้เกิดลาภ สวดตามกำลังวัน พระอาทิตย์ ๖ พระจันทร์ ๑๕ พระอังคาร ๘ พระพุทธ ๑๗ พระพฤหัสบดี ๑๙ พระศุกร์ ๒๑ พระเสาร์ ๑๐ (เช่นวันอาทิตย์ สวด ๖ ครั้ง วันจันทร์สวด ๑๕ ครั้ง) และสวดต่อไปตามกำลังวัน

---

๖. พุทธมงคลคาถา

คาถานมัสการพระอรหันต์ ๘ ทิศ

สัมพุทโธทิปะทังเสฏโฐ นิสินโนเจวะมัชฌิเม
โกณฑัญโญปุพพะภาเคจะ อาคะเณยเยจะกัสสะโป
สารีปุตโตจะทักขิเณ หะระติเยอุปาลีจะ
ปัจฉิเมจะอานันโท พายัพเพจะคะวัมปะติ
โมคคัลลาโนจะอุตตะเร อิสาเณปิจะราหุโล
อิเมโขมังคะลาพุทธา สัพเพอิธะปะติฏฐิตา

วันทิตาเตจะอัมเหหิ สักกาเรหิ จะปูชิตา
เอเตสังอานุภาเวนะ สัพพะโสตถีภะวันตุโน ฯ
อิจเจวะมัจจันตะนะมัสสะเนยยัง
นะมัสสะมาโน ระตะนัสสะยังยัง
ปุญญาภิสันทัง วิปุลังอะลัตถัง
ตัสสานุภาเว นะหะตันตะราโย. ฯ

พุทธมงคลคาถานี้ ถ้าผู้ใดบริกรรมภาวนาให้จิตเป็นสมาธิแล้ว จะแคล้วคลาดจากอันตราย และจะได้ไปบังเกิดในพรหมโลก ฯ

---

๗. คำอาราธนากัมมัฏฐาน

(ว่านะโม ๓ หน)

ข้าพเจ้าจะเจริญกัมมัฏฐานภาวนา บูชาคุณพระรัตนตรัยอุดม สร้างสมทศบารมีธรรม บำเพ็ญอิทธิบาททั้ง ๔ บ่มอินทรีย์ให้แก่โดยกาล สังหารนิวรณ์ ๕ ให้หาย สืบสาย วิตกวิจารณ์ปีติ สิริร่วมสุขเอกัคคตา ต่อมาให้ถึงฌาณ ๔ พร้อมด้วยวะสีทั้ง ๕ เดินมรรคาพระอริยสมังคี ล้างธุลีกิเลสให้สูญ ตัดมูลอาสวะอนุสัย ห่างไกลสัญโยชน์ทั้งปวง ล่วงถึงประโยชน์ยิ่งใหญ่ ขอคุณพระรัตนตรัย คุณไท้ธิราชเทวา คุณมารดาบิดา คุณบิดามารดา ครูอาจารย์ คุณความดีทุกประการจงมาเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้า บรรเทาทุกข์ร้อนให้เหือดหาย ทำลายมาร ๕ ให้พินาศ ปราศจากภยันตรายนิรันดร์ เกษมสันต์ประสพสิ่งเสมอใจ สมดังมุ่งหมาย ณ กาลบัดนี้เทอญ.

---

๘. แผ่เมตตา

สัพเพสัตตา สัตว์ทั้งหลาย อะเวรา จงเป็นสุข ๆ เถิด ขออย่าได้มีความพยาบาทเบียนเบียนซึ่งกันและกันเลย

สัพเพสัตตา สัตว์ทั้งหลาย อัพ์ยาปัชฌา จงเป็นสุข ๆ เถิด ขออย่าได้มีความเจ็บไข้ลำบากกายลำบากใจเลย

สัพเพสัตตา สัตว์ทั้งหลาย อนีฆา จงเป็นสุข ๆ เถิด ขออย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สัพเพสัตตา สัตว์ทั้งหลาย สุขีอัตตานัง ปะริหะรันตุ จงเป็นสุข ๆ เถิด ขออย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจรักษาตัวรักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยอันตรายทั้งหลาย ขอให้ได้ความสุขกายสุขใจ จนทั่วถึงกันเทอญ.

---

๙. ตรวจน้ำ

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อุปัชฌายาคุณุตตะรา
อาจาริยูปะการาจะ มาตาปิตา จะ ญาตกา (ปิยา มะมัง)
สุริโย จันทิมา ราชา คุณะวันตา นะราปิ จะ
พรหมะมารา จะ อินทรา จะตุ โลกปาลา จะ เทวะตา
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ มัชฌัตตา เวริกาปิ จะ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ ปุญญานิ ปะกาตานิ เม
สุขัญจะ ติวิธัง เทนตุ ขิปปัง ปาเปถะ โว มะตัง
อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อิมินา อุททิเสนะ จะ

ขิปปาหัง สุละเภ เจวะ ตัณหุปาทานะเฉทะนัง
เย สันตาเน หินา ธัมมา ยาวะ นิพพานะโต มะมัง
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว
อุชุจิตตัง สัตติปัญญา สัลเลโข วิริยัมหินา
มารา ลภันตุ โนกาสัง กาตุญจะ วิริเยสุ เม
พุทธาธิปะวะโร นาโถ ธัมโม นาโถ วรุตตะโม
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง
เตโสตตะมานุภาเวนะ มาโรกาสัง ละภันตุ มา

---

๑๐. บทบูชาพระ

เมื่อจุดธูปเทียนแล้ว บูชาพระว่าดังนี้

ก. คำบูชาแบบเดิมครั้งคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ยังมีชีวิตอยู่

พุทธะบูชา มะหาเต ชะวันโต ธัมมะบูชา มะหาปัญโญ สังฆะบูชา มะหาโภคะวะโห ติโรกะนาถัง อัคคีปุบผัง อะหังคิเน สีสิตสัพพโก ธาเรนโต ลักกะตะยัง ประระมังสุขขัง

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งสักการะ ทั้งหลายเหล่านี้ พร้อมทั้งราคะคี โทษะคี โมหะคี แด่หลวงพ่อพุทโธทั่วไป หลวงพ่อนาค สมเด็จพระพุทธชินราชประทานพร หลวงพ่อพุทโธคลัง หลวงพ่อชนะประทานพร ขอหลวงพ่อทั้ง ๕ จงรับสักการะของข้าพเจ้าทั้งหลาย เมื่อได้รับแล้ว จงประทานพรให้แด่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ดังข้าพเจ้าจะขอดังต่อไปนี้ ขอให้ข้าพเจ้าจงบริบูรณ์มั่งคั่งตั้งอยู่ในภูมิมหาลาโภ มหาโภโค มหายะโส มหาปะริวาโร พร้อมทั้งทรัพย์ภายนอกและอริยะทรัพย์ภายในดังขอมานี้

ขอให้ข้าพเจ้า อายุยืนนาน ขอให้มีทรัพย์ศฤงคารมากมาย จะได้ช่วยพุทธบริษัททั้งหลายให้เจริญ ตลอดอายุขัยจะทำการใด ๆ ขอให้สำเร็จ สมดังความปรารถนาทุกประการเทอญ.

ข. คำบูชาอธิษฐานเมื่อคุณแม่วายชนม์ไปแล้ว

นอกจากสวดคาถาตอนต้นแล้ว ก็สวดคำอธิษฐานของคณะ ซึ่งคุณนายแกมแก้ว จันทมาศ ได้เรียบเรียงไว้เมื่อ ๑๓ กันยายน ๒๕๐๗ มีข้อความดังนี้

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวาย ซึ่งสักการะทั้งหลายเหล่านี้ แด่หลวงพ่อพุทโธทั่วไป หลวงพ่อนาค สมเด็จพระพุทธชินราชประทานพร หลวงพ่อพุทโธคลัง หลวงพ่อชนะประทานพร ขอหลวงพ่อทั้งห้าจงรับสักการะของข้าพเจ้าทั้งหลาย เมื่อได้รับแล้วจงประทานพรให้แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ดังข้าพเจ้าจะขอดังต่อไปนี้ ข้าพเจ้าขอ ให้ มีความ เจริญรุ่งเรือง ทั้งกายและใจปราศจากโรคาพยาธิทั้งปวง และมีอายุยืนนาน มีทรัพย์ศฤงคารมากมาย จะทำการใด ๆ ขอให้สำเร็จสมดังความปรารถนาทุกเมื่อเทอญ

และข้าพเจ้า ขอสักการะแด่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ข้าพเจ้าขออัญเชิญคุณแม่จงมาสถิตอยู่เหนือเกล้าของลูก ๆ ทั้งหลาย คอยช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายใด ๆ ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และเป็นกำลังใจให้ลูก ๆ จะคิดสิ่งใด ก็ขอให้สมความปรารถนาในทางดีทางได้เสมอไปตลอดกาลนานเทอญขอให้ได้มรรคสี่ผลสี่ นิพพาน ๑ สมความปรารถนาทุก ๆ ท่าน.

๑๑. คำสวดบูชาพระรัตนตรัยและไหว้พระธาตุ

พนมมือแล้วว่า

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา,

พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

(กราบลง)

แล้วว่า

พุทธัง จักกะวาลัง อะหัง วันทามิ

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นมัสสามิ

(กราบลง)

แล้วว่า

ธัมมัง จักกะวาลัง อะหัง วันทามิ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ

(กราบลง)

แล้วว่า

สังฆัง จักกะวาลัง อะหัง วันทามิ

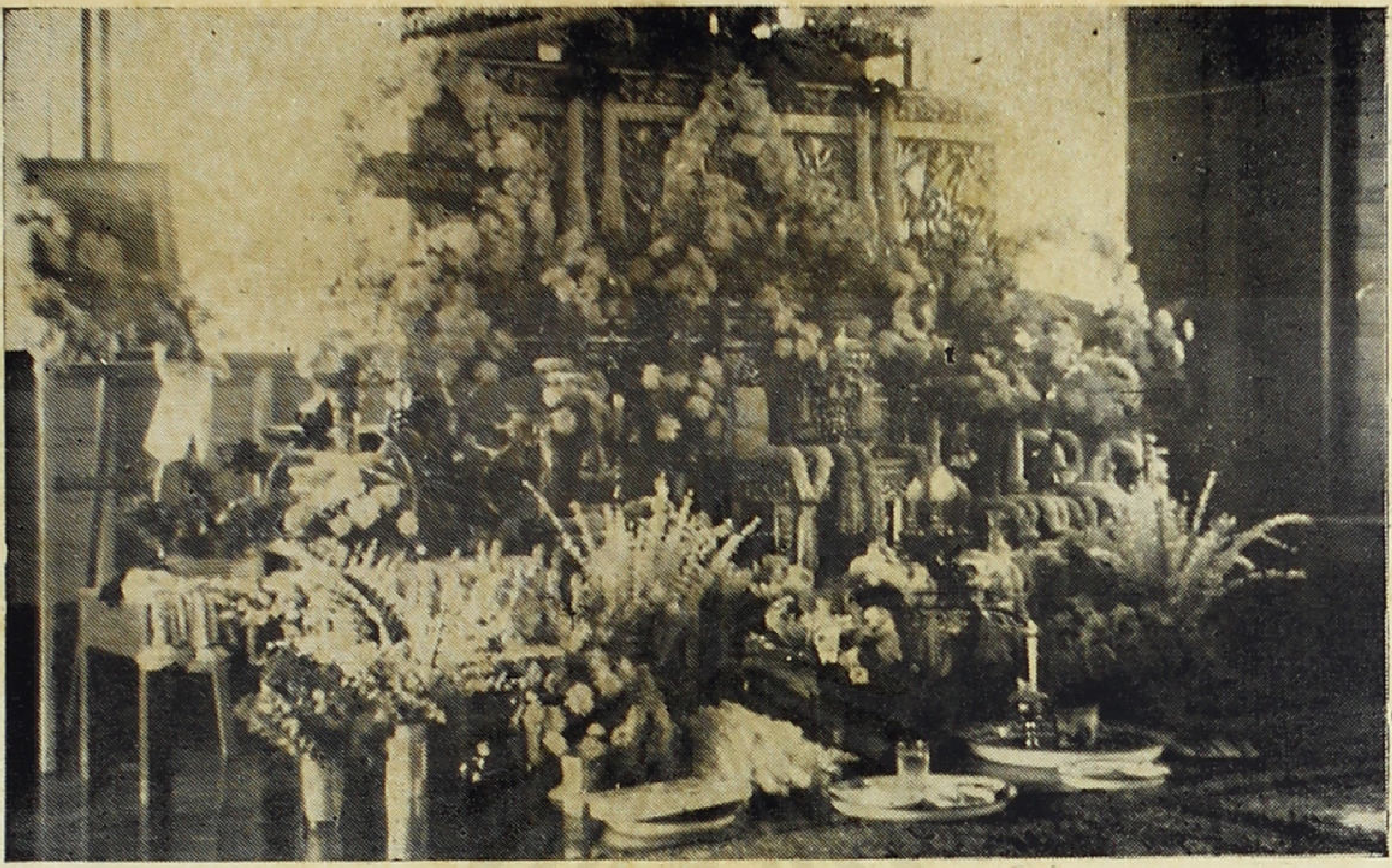
ไหว้พระธาตุ

อุกาสะ	วันทามิ	อาราเม
พัทธเสมายัง	โพธิรุกขัง	เจตะยัง
ธาตุรัง	ขะมะถะ	เม
ภันเต.	(ว่า ๓ ครั้ง)	

---

๑๒. คาถาป้องกันโจรภัยของคุณแม่

อย่านะ อย่านะ พุทธัง โจระจิตตัง จังงัง น พุทโธ
อย่านะ อย่านะ ธัมมัง โจระจิตตัง จังงัง น ธัมโม
อย่านะ อย่านะ สังฆัง โจระจิตตัง จังงัง น สังโฆ.

ที่ประดิษฐานหีบศพคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม
ณ บ้านสามัคคีวิสุทธิ์ พระโขนง

ถึงหีบทองผ่องลักษณ์ประจักษ์แท้ ตบแต่งแต่ดอกไม้หลายสถาน
กลิ่นจรุงฟุ้งตระหลบอบอวนมาน ยิ่งสะท้านซ่านใจอาลัยจริง

— สุจริต ให้คำ —

คณะสามัคคีวิสุทธิร่วมชุมนุมจัดดอกไม้ประดับหน้าศพ
ทุก ๆ วันอาทิตย์ ที่วัดธาตุทองเพื่อบำเพ็ญกุศล
(ในระยะหลังร่วมจัดกันทุกวันเสาร์)

หีบบรรจุศพเรือนร่างของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม บำเพ็ญกุศลที่วัดธาตุทอง พระโขนง

พิศหีบทองผ่องแผ้วแล้วใจหาย บุบผาหลายหลากทับประดับสี
ลูกบูชาอาลัยในความดี คุณแม่มีมากมายหลายประการ

กรอบรูปคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม
ณ ที่ตั้งศพ ศาลาวัดธาตุทอง ห้อมล้อมด้วยหรีดและพวงดอกไม้นานาชนิด
ที่ลูกหลานและศิษย์ในคณะสามัคคีวิสุทธินำมากราบแสดงความเคารพและอาลัยอย่างสุดซึ้ง

๑๑

ตำราหมอนวด

ของ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

ได้ต้นฉบับ

จาก

นางพวง นภาพงศ์

△ △ △

โย สิสฺโส สิปฺปโลเภน พหุํ คณฺหติ ตํ สิปฺปํ
มูโค ว สุปินํ ปสฺสํ กเถตุํ ปิ น อุสฺสเห

ศิษย์ใดเรียนมากด้วยความโลภ เมื่อเห็นศิลปศาสตร์นั้น
มิอาจกล่าวได้ ศิษย์นั้นเหมือนคนใบ้ฝันเห็น

ข้อความนำทาง

เนื่องจากเป็นที่ทราบในหมู่ลูก ๆ หลานหรือศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ทั่วไปว่า คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้รับการฝึกหัดให้เป็นหมอนวดมาแต่อายุน้อย ท่านได้สนใจศึกษาหาความรู้ในเรื่องการนวดนี้มาโดยลำดับ จนกระทั่งท่านมีความรู้ชำนิชำนาญในเรื่องการนวดเป็นอันมาก และได้กลายเป็นหมอนวดที่มีชื่อเสียงในวัยกลางคนอย่างยิ่งผู้หนึ่ง และกลายเป็นวิชาที่ท่านสามารถใช้เป็นอาชีพได้อย่างดี ท่านเคยใช้วิชาหมอนวดดังกล่าวแล้วนี้ช่วยนวดรักษาโรคภัยไข้เจ็บที่พึ่งใช้การนวดไว้เป็นอันมาก ต่อมาเมื่อท่านได้ยึดมั่นในการประกอบการบุญ บำเพ็ญทานการกุศล และได้ฝึกพลังทางใจด้วยการบำเพ็ญเพียรอย่างยิ่งยวดจนสำเร็จฌาน ๔ และอภิญญาณ ๖ แล้ว ท่านได้อธิษฐานธรรมเข้าช่วยเพื่อนมนุษย์ และสั่งสอนอบรมธรรมแก่ลูกหลานศิษย์ของท่าน ได้ใช้วิธีรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยวิธีอธิษฐานธรรมและอธิษฐาน น้ำ ปูน ไพล พริกไทย รวมทั้งผลหมากรากไม้ และสิ่งอื่นอีกหลายสิ่งเพื่อใช้ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บตามวิธีการของท่าน ปรากฏว่ามีโรคภัยไข้เจ็บหลายชนิด ที่ท่านใช้วิธีนวดเข้าช่วยด้วย เช่นคนเป็นไส้ติ่งอักเสบซึ่งท่านใช้ทั้งปูนทาและวิธีนวดเข้าประกอบด้วย ยังให้เกิดผลสำเร็จในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บบางอย่างได้อย่างน่าพิศวง ทั้งในการนวดของท่าน ๆ ทำให้โดยไม่คิดมูลค่าอย่างใดเลย

ด้วยการนวดอันมีชื่อเสียง สำเร็จผลของท่านนี่เอง ทำให้มีบุคคลไม่น้อยสนใจในวิธีการอันเป็นตำราของท่าน แต่ก็คงมีศิษย์ที่ได้สนใจศึกษาวิธีการนวดของท่านจนสำเร็จครบถ้วนจริง ๆ นั้นคนหนึ่งคือ นางพวง นภาพงศ์ ซึ่งปรากฏว่าได้เป็นหมอนวดที่ยึดมั่นในวิธีการนวดตามแบบและวิธีการของท่านจนได้รับมอบตำราของท่านไว้

ตำราหมอนวดฉบับนี้เป็นฉบับของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ซึ่งได้รับบอกเล่าจากเจ้าของตำราว่าเดิมเป็นตำราของอาจารย์กลิ่น ซึ่งเป็นปู่ของคุณแม่บุญเรือนได้มอบให้หลานนำมาศึกษาเพื่อได้ฝึกหัดเป็นหมอนวดเมื่ออายุยังเยาว์อยู่ มีข้อห้ามแต่ว่าการนวดตามตำรานี้จะเรียกร้องเงินทองเป็นค่าจ้างไม่ได้ สุดแล้วแต่ผู้ได้รับการนวดจะให้เองโดยสมัครใจเท่านั้น

เมื่อคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้ทิ้งร่างวายชนม์ไปแล้ว ได้ปรึกษาทำหนังสืออนุสรณ์กันนั้น ชั้นเดิมก็หาได้คิดพิมพ์ตำราหมอนวดไม่ จนได้ลงมือจัด

พิมพ์หนังสือไปบ้างแล้ว ป้าพวง นภาพงศ์ หรือนัยหนึ่งคือนางพวง นภาพงศ์ได้เสนอแนวคิดอันนี้ พร้อมทั้งนำตำราหมอนวดมามอบ เมื่อปรึกษากันในหมู่ลูก ๆ หลานและศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติมด้วยกันแล้ว เห็นว่าถ้าได้จัดพิมพ์ตำราหมอนวดนี้ขึ้นน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาสนใจ ทั้งเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณของคุณแม่ไปด้วยในคราวเดียวกัน จึงได้จัดการทำบล็อก แล้วพิมพ์ตำราหมอนวดของคุณแม่ขึ้น แต่ด้วยเหตุที่ว่าต้นฉบับตำราหมอนวดของคุณแม่บุญเรือนคงมีแต่ภาพรูปคนลายเส้นรวม ๒๘ ภาพ กับแสดงตำแหน่งจุดที่จะนวด มีหนังสืออธิบายสั้น ๆ ในภาพว่า จุดนั้น ๆ นวดแก้หรือรักษาอะไรเท่านั้น ผู้รวบรวมเรื่องจัดพิมพ์จึงเห็นว่าถ้าได้เขียนข้อความประกอบเพื่อความเข้าใจบ้าง น่าจะช่วยให้เข้าใจตำราหมอนวดของคุณแม่บุญเรือนดีขึ้น เพื่อความสดวกผู้รวบรวมจึงได้จัดการเขียนคำชี้แจงเบื้องต้นขึ้นเองเพื่อประกอบการศึกษาตำราหมอนวดของคุณแม่ ทั้งนี้เพื่อช่วยการอ่านให้เข้าใจง่าย แต่เนื้อหาและสาระสำคัญของตำราคงอยู่ในตำราหมอนวดของคุณ แม่ บุญเรือนอันเป็นภาพต่าง ๆ รวม ๒๘ ภาพนั้น หากคำชี้แจงเบื้องต้นที่ได้เขียนขึ้นได้ผิดพลาดบกพร่องไปประการใดแล้ว ผู้รวบรวมก็ต้องขออภัยแด่ท่านผู้อ่านด้วยประการทั้งปวงแต่ก็ทำด้วยความเคารพและบูชาคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติมเป็นอย่างยิ่งตลอดมา

เมื่อได้เรียงตำรานี้ขึ้นแท่นแล้ว คุณอุสา ไวคะกุล ศิษย์วิชาหมอนวดของคุณแม่บุญเรือนผู้หนึ่งได้บอกคำบูชาอัญเชิญอาจารย์ให้มาช่วยในการนวดให้ จึงได้นำมาพิมพ์ประกอบไว้แล้วส่วนท่านผู้ที่ได้อ่านและ ศึกษาตำราหมอนวดนี้ หรือจะนำวิชาการ แห่ง ตำราหมอนวดนี้ ไปประกอบเป็น อาชีพขอ ได้โปรดกำหนดใจน้อม ระลึกบูชาพระคุณของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เจ้าของตำราดั้งเดิมซึ่งเป็นผู้นำของคณะสามัคคีวิสุทธิด้วย

ทั้งขอขอบคุณป้าพวง นภาพงศ์ และคุณอุสา ไวคะกุลที่ได้กรุณาให้ตำรามาทำแบบบล็อกและได้บอกคำอธิษฐานการนวดทำให้ การพิมพ์ตำราหมอนวด นี้สำเร็จไปได้โดยเรียบร้อย

สุจริต ถาวรสุข

ศาลแขวงพระนครใต้ ๑ ต.ค. ๒๕๐๗

ตำราหมอนวด

ของ

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม

คำชี้แจงเบื้องต้น

ก่อนที่จะศึกษาเนื้อหาของตำราหมอนวดนี้ เป็นการสมควรที่จะต้องทำความเข้าใจ เกี่ยวกับถ้อยคำในเรื่องการนวด และหมอนวดรวมทั้งวิธีการปฏิบัติบางประการ รวมทั้งคุณค่าและประโยชน์เสียก่อนเป็นเบื้องต้น

ความหมายของคำว่าการนวด คำว่านวดหรือการนวดดังที่เราเคยได้ยินได้ฟังมาแต่เยาว์วัยนั้น ตรงกับภาษาอังกฤษว่า massage หมายถึงวิธีรักษาโรคภัยไข้เจ็บบางประการ ด้วยการใช้มือ บีบ กด จับ ขยำ คลำ คลึง แล้วแต่กรณีตามอวยวะภายนอกของร่างกายตามชนิดและประเภทของโรคภัยไข้เจ็บที่ได้เกิดมีขึ้น เพื่อบำบัดให้หาย

เมื่ออวยวะตามร่างกายส่วนใดเกิดอาการพิเศษขึ้น เช่นเมื่อย ขบ ชา หรือระบบประสาทขาดความรู้สึก ผู้นวดอาจใช้มือบีบ หรือกดที่อวยวะของคนป่วย เช่นเมื่อยขาก็ใช้มือบีบขา ปวดเมื่อยฝ่าเท้าหรือร่องเท้า ก็ใช้มือบีบคลำคลึงตรงที่นั้น บางทีการนวดอาจใช้เท้าก็ได้ เช่นคนป่วยเมื่อยขา คนนวดก็เหยียบขา แต่การเหยียบปกติก็ต้องระวัง ถ้าตรงที่จะเหยียบเป็นจุดอ่อน หรือจุดอันตรายอาจเจ็บปวดก็ต้องเหยียบด้วยร่องเท้า แต่ถ้าเป็นจุดที่ต้องการกดให้นิ่งนานเพื่อกระตุ้นเตือนเส้นประสาท เช่นตรงซ่องท้อง เช่นนี้อาจใช้ส้นเท้ากดก็ได้ หรืออาจใช้มือบางทีก็ต้องต้องเปลี่ยนเป็นใช้ข้อศอกกดก็มี การเหยียบหรือใช้ข้อศอกกดดังกล่าวแล้วก็จัดเป็นส่วนหนึ่งของการนวด

วิธีการนวดที่ถูกต้อง วิธีการนวดที่ถูกต้องและสำคัญยิ่งอยู่ตรงที่อาจใช้การบีบหรือกด หรือคลึงตรงอวยวะของผู้ถูกนวดส่วนใดส่วนหนึ่งให้นิ่งและนานเพื่อกระตุ้นเตือนระบบการเดินของโลหิต เตือนความรู้สึกของประสาทให้ฟื้นคืนตัวมา โลหิตฉีดไปเลี้ยงบริเวณนั้นได้ดีขึ้น อาการเมื่อยขบหรือเจ็บป่วยอาจหายได้โดยฉับพลันแต่การรู้จักวิธีการและจุดหมายที่จะกดคลึงบีบนั้นเป็นวิธีการสำคัญยิ่ง กล่าวคือผู้นวดจะต้องรู้จักใช้วิธีการที่ละมุนละไม หนักนิ่งและนานพอควรที่จะกระตุ้นเตือนประสาทหรือระบบการเดินของโลหิตได้ดี ซึ่งนับเป็นศิลปเยี่ยมยอดของการนวด

การนวดเป็นวิทยาศาสตร์และศิลป การนวดดังกล่าวแล้วจะทำให้ได้ผลได้ต้องอาศัยการศึกษาเรียนรู้ ต้องรู้ถึงอวยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามสมควร ต้องรู้ถึงผลของการบีบ กด คลำ คลึง หรือเหยียบว่าถ้าทำลงที่ส่วนใดของร่างกายหรือตรงจุดไหนแล้ว ผลจะเกิดเป็นอย่างไร เช่นกดที่หน้าขา ที่น่อง ร่องเท้า ที่ช่องท้องหรือใช้มือกดบีบที่หัวไหล่ แนวกระดูกสันหลัง หรือที่อื่นก็สุดแล้วแต่กรณีผลจะเป็นอย่างไร การนวดจึงมีระเบียบวิธีการอันต้องอาศัยความรอบรู้ จัดเป็นความรู้อันเป็นวิทยาศาสตร์ (science) ได้อย่างหนึ่ง ทั้งความเป็นจริงจะทำการนวดให้ได้ผลจริง ๆ ต้องอาศัยความเจนและความชำนิชำนาญ สำรวจผลในการปฏิบัติมาเป็นเวลานานพอควรจึงจะทราบผลแน่ชัดว่านวดอย่างไรจึงจะเกิดผลดีได้ คนนวดหรือหมอนวดมีเป็นจำนวนมาก แต่จะนวดให้ได้ผลจริง ๆ คงมีเป็นจำนวนน้อย การนวดมักต้องอาศัยความชำนาญเป็นหลักใหญ่ จึงจัดได้ว่าเป็นศิลป (art) อีกอย่างหนึ่ง กล่าวโดยสรุปการนวดน่าจะเป็นวิทยาศาสตร์และศิลปควบคู่กันไปในคราวเดียวกัน

ความหมายของคำว่าหมอนวด คำว่าหมอนวดตรงกับภาษาอังกฤษว่า masseur ซึ่งหมายถึงผู้ใช้วิทยาศาสตร์ด้านนี้เป็นปกติธุระ หรือผู้ที่รับรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยการนวดเราก็เรียกว่าหมอนวด หรือนัยหนึ่งควรกล่าวได้ว่า ผู้ที่ใช้วิทยาศาสตร์และศิลปแห่งการนวดนั้นเอง ได้แก่หมอนวดดังที่กล่าวข้างต้นนั้น

ประวัติความเป็นมาของการนวด การนวดเป็นวิธีการรักษาโรคภัยไข้เจ็บบางประเภทซึ่งมีมาแต่โบราณกาล น่าจะควบคู่กับการเป็นอยู่ของมนุษย์มาทีเดียว เพราะคนเรามักจะมีอาการของการเมื่อยขบ การชาของประสาทและการเดินของโลหิตที่ไม่สะดวกอยู่บ่อย ๆ ซึ่งการเจ็บป่วยโดยลักษณะนั้น ถ้าได้ บีบ กด คลึง เคล้น หรือนวดตรงที่ปวดเมื่อยเจ็บนั้นแล้ว จะทำให้อาการเมื่อยขบ ระบบประสาทชา หรือการสูบฉีดโลหิตไม่สะดวกกลายเป็นหายเมื่อยขบ ระบบประสาทหายชา ทางเดินของโลหิตดีขึ้น การนวดจึงเป็นวิธีการรักษาโรคภัยไข้เจ็บที่เก่าแก่ที่สุด และคงเป็นวิธีการรักษาที่ยืนยงได้ใช้ตลอดมาจนสมัยใหม่ หากสังเกตชีวิตของคนสำคัญสมัยใหม่ก็มักนิยมวิธีการนวดอยู่เป็นประจำ บางทีก็ใช้ผู้หญิงบ้างผู้ชายบ้างเป็นผู้นวด การนวดได้เจริญก้าวหน้าจนสมัยใหม่ต้องอาศัยเครื่องปรับปรุงอย่างอื่นมาใช้ในการนวดก็มี เช่นใช้เครื่องนวดไฟฟ้าเป็นต้น มีโรคหลายโรคแม้แต่แพทย์แผนปัจจุบันต้องใช้วิธีนวดเป็นวิธีรักษา เช่นการเป็นอัมพาตดังนี้เป็นต้น การนวดจึงน่าจะเป็นวิธีการรักษาที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง และคงจะใช้ควบคู่กับการรักษาที่ใช้ยา หรือใช้วิธีการอื่นด้วย เช่นใช้นวดด้วยการประคบแล้วใช้น้ำร้อนหรือน้ำอุ่นประกอบ หรือใช้ยาสมุนไพรบางขนานมาใช้ประกอบการนวดในการรักษาโรคบางอย่าง เช่นใช้ไพลมาผสมทาตามร่างกาย และประคบน้ำร้อนใช้ประกอบกับการนวด ทำให้อาการป่วยในโรคบางประเภทหายได้อย่างชะงัด อาจด้วยเหตุนี้ก็เป็นได้ การนวดจึงต้องใช้อยู่แม้ตราบเท่าทุกวันนี้ ความเป็นจริงผู้ใหญ่ที่อายุสูงวัยมักจะปวดเจ็บเมื่อยขบในร่างกายก็มักนิยมให้หมอนวดมานวด จะเห็นได้ตามบ้านคนไทยทั่ว ๆ ไป การนวดจึงเป็นอาชีพของหมอนวดตลอดมาจนสมัยปัจจุบันนี้

การนวดแบบต่างประเทศ นอกจากในประเทศไทยที่นิยมการนวดแล้ว ปรากฏว่าในต่างประเทศหลายประเทศก็นิยมการนวดกันแพร่หลาย ฝรั่งหลายชาติก็ชอบการนวดและมีหมอนวด แต่สมัยใหม่มักใช้เครื่องนวดไฟฟ้ากันมาก การนวดมือมี

น้อยลง การนวดของชาวเตอรกินับว่าเป็นการนวดที่มีชื่อเสียงอย่างยิ่งชาติหนึ่ง ชาวอินเดีย ปากีสถาน อาหรับก็มีอาชีพการนวด จีนและญี่ปุ่นก็นิยมการนวด สำหรับญี่ปุ่นนั้นปรากฏว่า วิธีการนวดแพร่หลาย และบริการนวดมีชื่อเสียงมาก แต่มักใช้การนวดควบคู่กับการอาบน้ำร้อน จนมีคนนำวิธีการดังกล่าวมาตั้งในประเทศไทยเป็นสถานบริการอาบน้ำ และนวดแพร่หลายอยู่ในกรุงเทพฯ ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้

การนวดแบบไทย ตามแบบของไทยเราทั่ว ๆ ไปนั้นมักเป็นการนวดด้วยมือหรืออาจใช้เหยียบบ้างเป็นส่วนใหญ่ เป็นแต่ว่าการนวดของหมอนวดไทยมักไม่สู้ได้มีการเล่าเรียนในเรื่องนวดเท่าใดนัก การนวดมักเริ่มแต่ผู้ใหญ่ได้ใช้เด็กให้เหยียบและนวดตามแนวหน้าขา น่อง ปลายเท้า ร่องฝ่าเท้า หรือให้ใช้มือบีบนวด คลึง กดตามแถวสันหลัง เอว ตะโพก หัวไหล่ หรือกดท้อง เพื่อไม่ให้ท้องขึ้น บีบตามแนวต้นคอใช้มือกดและคลึงขมับ แก้ปวด มึนศีรษะ มีเด็กไทยไม่น้อยได้รับการฝึกหัดนวดบีบเหยียบพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาแต่เยาว์วัย แต่ก็มักไม่ได้เรียนถึงสรีรศาสตร์ของร่างกายว่าบีบนวดส่วนไหนแล้วจะเกิดผลอย่างไร อย่างไรก็ดีสำหรับผู้ที่สนใจในการบีบและนวดนั้นเมื่อได้รับการฝึกหัด และพยายามสังเกตผลที่กระทำนาน ๆ เข้าก็เกิดความรอบรู้และชำนาญ และได้กลายเป็นหมอนวดเมื่ออายุมากขึ้นก็มีไม่น้อย หมอนวดไทยมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ค่าจ้างในการนวดนับว่าราคาค่อนข้างแพง โดยเฉพาะผู้มีฝีมือแล้วเป็นค่าจ้างนวดคราวหนึ่งในปัจจุบันมักเป็นเรือนร้อยบาท บางทีตั้งสองร้อยบาทก็มี นับว่าค่าจ้างที่น่าพิศมัยอยู่ไม่น้อยเลย ในบรรดาหมอนวดดังว่านั้น จะหาผู้ที่ได้เรียนรู้ถึงสรีรวิทยาของร่างกายจริง ๆ มีเป็นส่วนน้อย หมอนวดจึงเป็นเองโดยความชำนาญอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่

คุณค่าของการนวด ถ้าหากผู้ใดเป็นหมอนวดรู้จักสรีรศาสตร์ของร่างกายรู้จัก บีบ นวด คลึง เคล้น กด ตามส่วนแห่งอวยวะให้ถูกต้องได้แล้ว อาจเป็นวิธีการใช้ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้หลายแบบ เช่นแก้เมื่อยขบปวดหลังไหล่ โรคเกี่ยวกับระบบประสาทที่มีอาการชาไม่รู้สึกตัว หรือปวดเมื่อยที่ใดที่หนึ่งเป็นพิเศษก็มัก

นิยมใช้การนวด การเป็นอัมพฤติและอัมพาตก็ใช้การนวดแก้ไขได้ โรคลมต่าง ๆ หูตาพร่าพราย นอนไม่หลับ โรคเกี่ยวกับตา หู บางอย่างก็ใช้การนวดได้ ปรากฏว่าถ้าหมอนวดมีฝีมือนวดแล้วก็จะหายเป็นปลิดทิ้งทีเดียว นอกนั้นอาจนวดแก้โรคภัยไข้เจ็บอื่นได้อีกหลายกรณี นับว่าการนวดที่ถูกต้องนั้นมีคุณค่าในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บอยู่ไม่น้อยเลย

ตำราหมอนวดของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม หากพิจารณาตำราหมอนวดของคุณแม่บุญเรือนโดยละเอียดจะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นตำราที่ไม่มีคำอธิบาย มีแต่ภาพเท่านั้นก็จริงอยู่แต่แสดงจุดที่จะนวดว่านวดแก้อะไรควบคู่กันไปด้วย ทั้งได้แสดงภาพและจุดที่จะนวดชัดเจน บอกวิธีแก้และผลไว้ด้วย ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าคุณแม่บุญเรือนเข้าใจถึงอวัยวะของร่างกาย หรือสรีรศาสตร์เป็นอย่างดีทีเดียวทั้งควรจัดเป็นตำรามาตรฐานได้

ส่วนวิธีการนวด ก็คงอาจใช้วิธีเหยียบ หรือกด หรือใช้มือ บีบ คลำ ขยำ คลึง เคล้น แล้วแต่กรณีตามลักษณะการนวดทั่ว ๆ ไป แต่มีจุดที่พึงให้บีบหรือนวดเป็นพิเศษ ซึ่งถ้าบีบนวดตามจุดที่แสดงไว้แล้วก็จะเกิดผลรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ดังที่บรรยายไว้ในภาพนั้น โดยเฉพาะคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ท่านได้ใช้วิธีการอธิษฐานธรรมเข้าช่วยการนวดด้วยแล้ว จึงไม่เป็นปัญหาเลยว่าการนวดของท่านที่ผ่านมาจึงเกิดผลมีประสิทธิภาพอย่างสูงส่ง รักษาโรคภัยไข้เจ็บให้แก่บุคคลต่าง ๆ จนหายเกิดผลดีมาแล้วเป็นอันมาก

การศึกษาวิชาหมอนวดตามตำรานี้ ผู้ที่ปรารถนาจะศึกษาการนวดตามตำราหมอนวดนี้ โปรดพิจารณาภาพแสดงจุดที่จะพึงนวดตามภาพต่าง ๆ โดยละเอียดว่าภาพใดจุดไหน เมื่อนวดแล้วจะเกิดผลอย่างใด ทุก ๆ ภาพทุก ๆ จุดจำให้ได้เสียก่อนเป็นเบื้องต้น เมื่อท่านจำได้ทุกจุดทุกภาพแล้ว เนื่องจากตำราหมอนวดนี้เป็น

ตำราซึ่งมีอาจารย์ประสิทธิ์ประสาทมาแต่เดิม คือเป็นตำราของอาจารย์กลิ่น ปู่ของคุณแม่บุญเรือน และคุณแม่บุญเรือนได้รับประสิทธิ์ประสาทให้นำมาใช้ต่อมา ถือว่าเป็นตำราศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นควรจะได้รับการครอบและบูชาอาจารย์เสียก่อน การปฏิบัติตามตำราจึงจะศักดิ์สิทธิ์สมความมุ่งหมาย

การครอบและบูชาอาจารย์ เมื่อครั้งคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ยังมีชีวิตอยู่ ผู้ที่ศึกษาวิชาหมอนวดตามตำรานี้เข้าใจดีแล้ว อาจโดยการอ่านตำรา หรือมาฟังคำสั่งสอนของคุณแม่บุญเรือนก็ตาม แล้วท่านจะทำการครอบมอบวิชาตามตำราให้ ซึ่งต้องมีพิธีแบบไหว้ครูหรืออาจารย์ ต้องนำหัวหมูบายศรีมากราบแสดงความเคารพ แล้วท่านจะจับมือผู้เป็นลูกศิษย์ มาจับที่ผู้จะรับการนวด พร้อมกับกดหรือนวดให้เป็นประเดิม เป็นการมอบวิชาให้เสียก่อน แล้วผู้ศึกษาจึงจะดำเนินใช้วิชาหมอนวดตามตำรานี้ได้

การอัญเชิญอาจารย์เวลานวดและข้อปฏิบัติในการนวด ผู้ที่ได้รับการครอบมอบวิชาให้แล้ว เมื่อจะไปนวดใครในที่ใดมีหลักการวางไว้จากท่านเจ้าของตำราเดิม ก็คือจะนวดโดยเรียกร้องสินจ้างใดๆ ไม่ได้ทั้งสิ้น แตกต่างกว่าการนวดโดยอาจารย์อื่น เป็นการนวดโดยทำเป็นการกุศล ส่วนผู้ป่วยจะตอบแทนเป็นเงินหรือสิ่งของให้เท่าใดนั้น สุดแล้วแต่ผู้ป่วยจะให้เองตามสมัครใจ จะเรียกร้องกะเกณฑ์ไม่ได้เป็นอันขาด มิเช่นนั้นวิชาหมอนวดนี้จะเสื่อม เมื่อเวลาจะลงมือนวด ผู้เป็นหมอนวดจะต้องยกมือประณมว่านะโมระลึกถึงพระรัตนตรัยและอาจารย์หมอนวดเสียก่อนสามจบ และกล่าวคำอัญเชิญอาจารย์หมอนวดให้มาประสิทธิ์ประสาทความสำเร็จในการนวดดังนี้

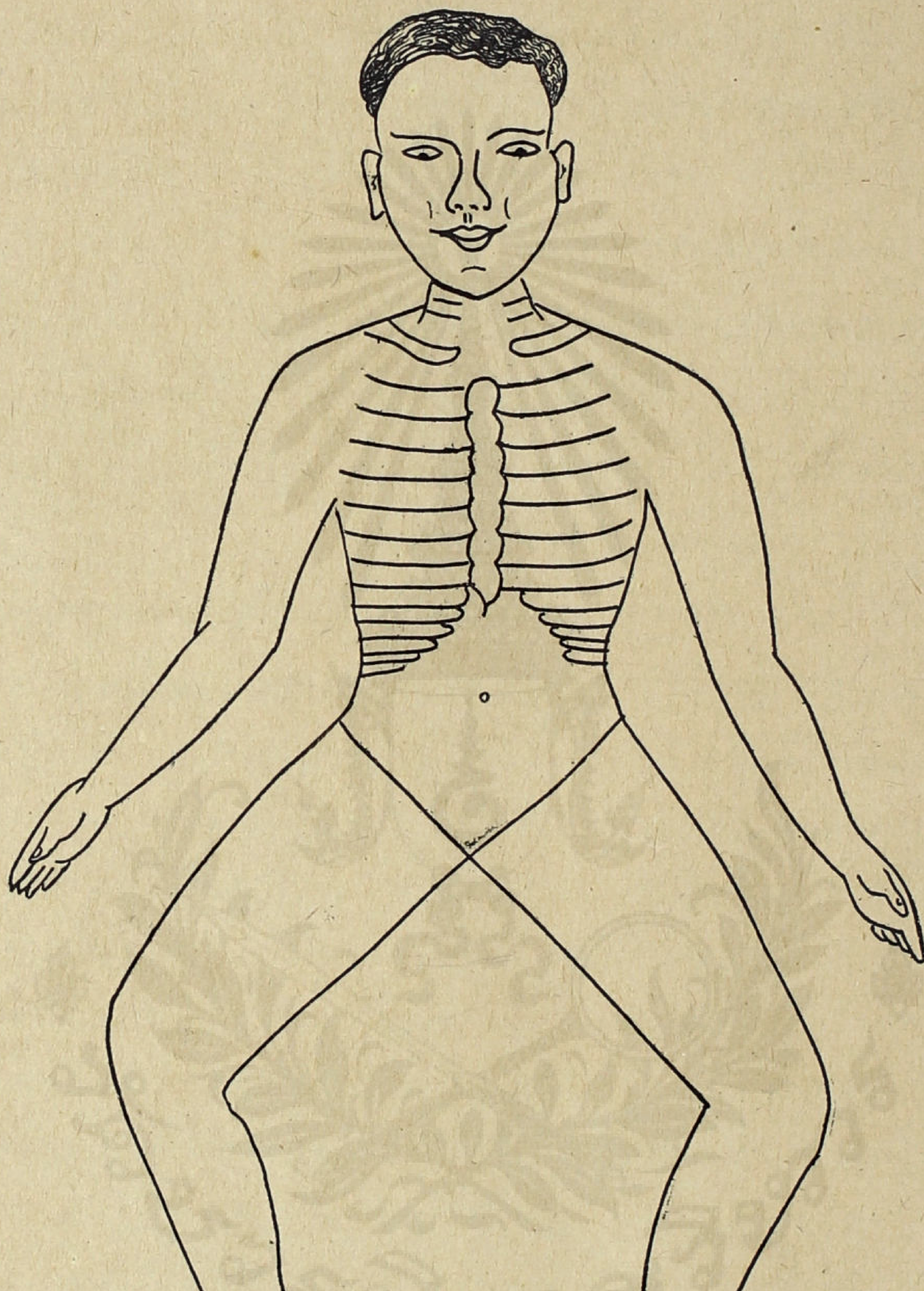
"ขออัญเชิญอาจารย์กลิ่น อาจารย์หมอนวดของคุณแม่บุญเรือน และของตัวข้าพเจ้า จงมาประสิทธิ์ประสาทพรให้แก่ข้าพเจ้า ให้มีกำลังกาย กำลังใจ ช่วยขำขัดโรคให้กับ..(ระบุชื่อคนป่วยผู้ถูกนวด) ให้หาย"

เมื่อนวดเสร็จ ให้ผู้เป็นหมอนวดบอกให้คนป่วยใส่ขาตรอุทิศให้อาจารย์กลิ่น อาจารย์หมอนวดด้วยทุกครั้ง สำหรับบัดนี้ต้องอุทิศให้แด่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติมด้วย

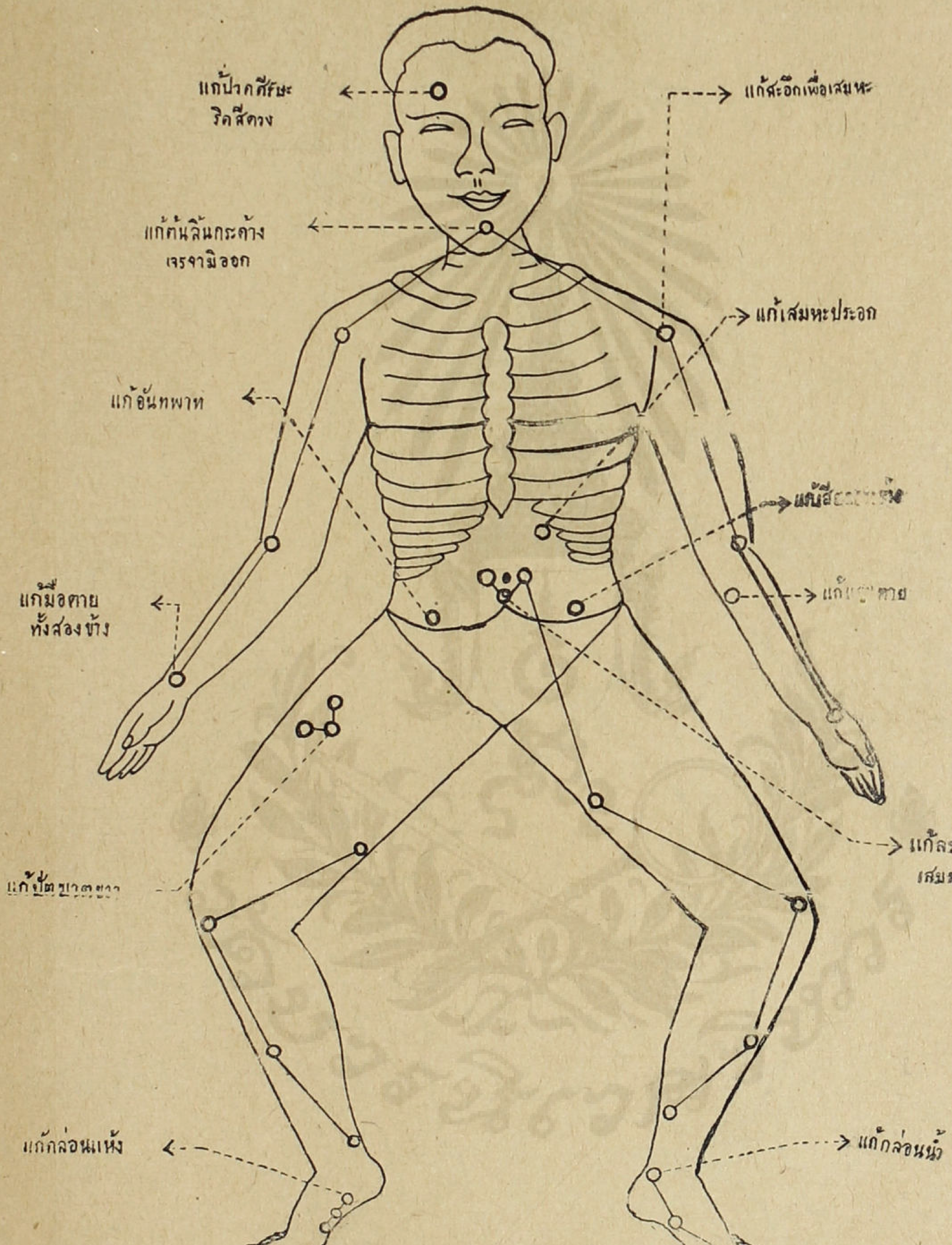
การปฏิบัติในปัจจุบัน เนื่องจากเวลานี้คุณแม่บุญเรือนได้วางสังขารทิ้งร่างวายชนม์ไปแล้ว ดังนั้นการจะศึกษาตำราหมอนวดนี้ ท่านได้อ่านและศึกษาแล้วต้องทำพิธีขอรับครอบเช่นอย่างคุณแม่บุญเรือนยังอยู่ และทำใจน้อมระลึกถึงพระคุณของท่านเจ้าของตำราทั้งอาจารย์กลิ่น และคุณแม่บุญเรือนด้วย เพื่อรับการประสิทธิประสาทจากท่านให้มากที่สุดที่จะมากได้

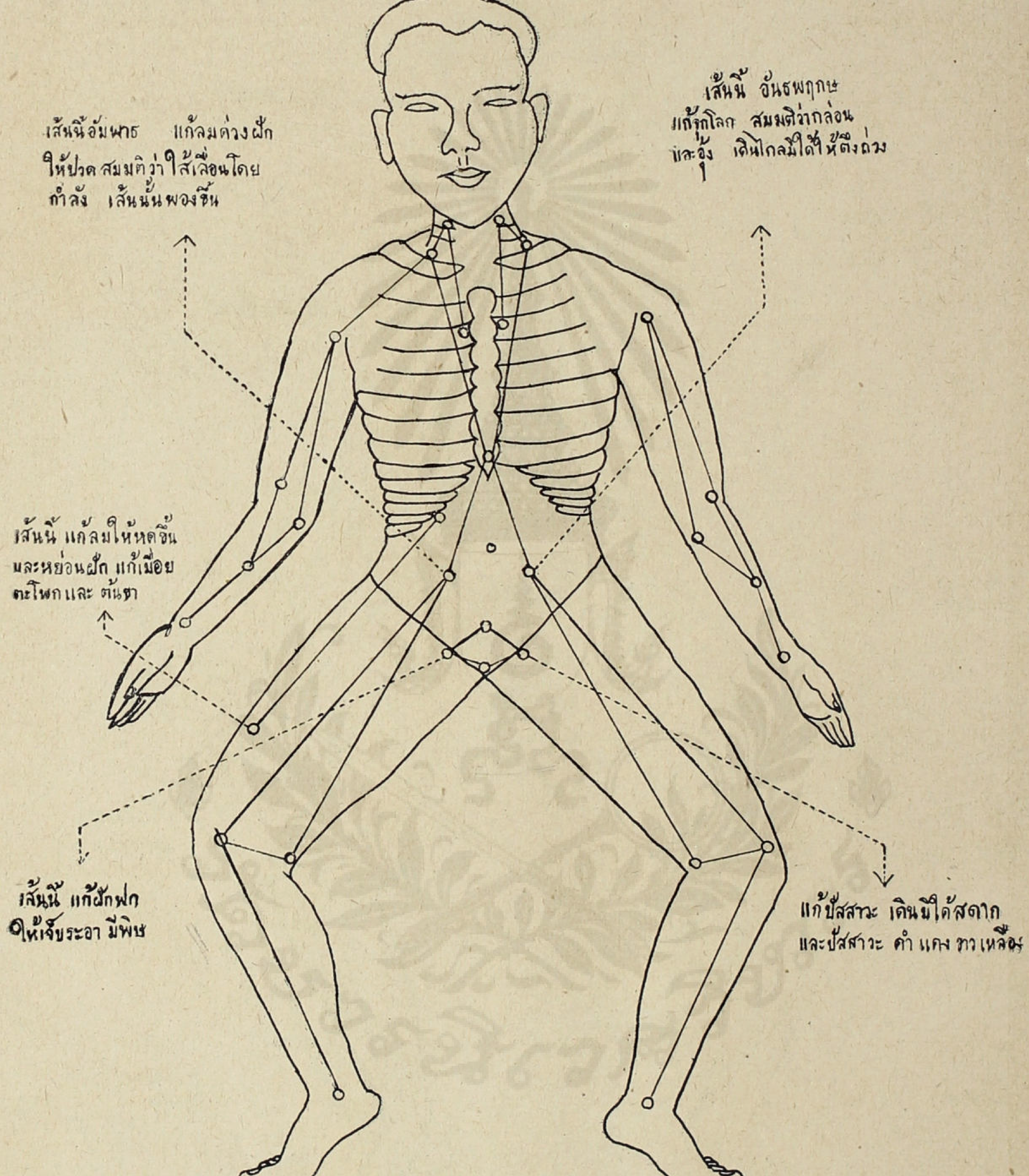
การบูชาพระคุณเจ้าของตำรา นอกนั้นเพื่อความสำเร็จ มีฝีมือในการนวดก็ขอได้โปรดอธิษฐานธรรมน้อมรำลึกถึงบูชาพระคุณของท่านเจ้าของตำราคือ อาจารย์กลิ่น และคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นเนืองนิจ ขอได้ท่านประสิทธิ์ประสาทพรให้ความสำเร็จ จึงจะประสพความสำเร็จในการใช้

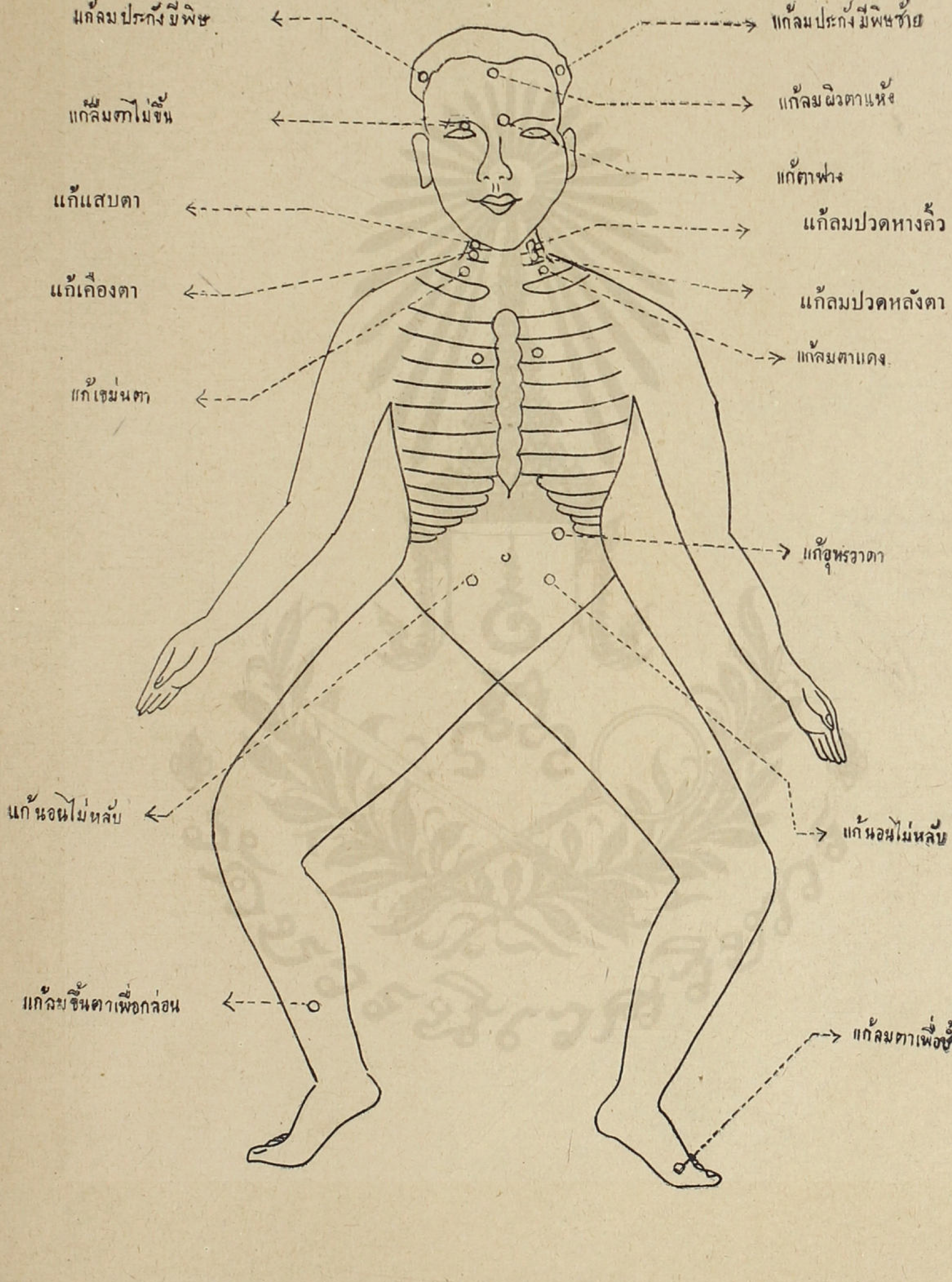
สิทธิการิยะ :— ขอท่านผู้อ่านทั้งปวงที่มีน้ำใจน้อมรำลึกพระคุณท่านอาจารย์หมอนวดทั้งสองดังกล่าวแล้ว โปรดศึกษาตำราหมอนวดของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติมได้ต่อไปตามลำดับ

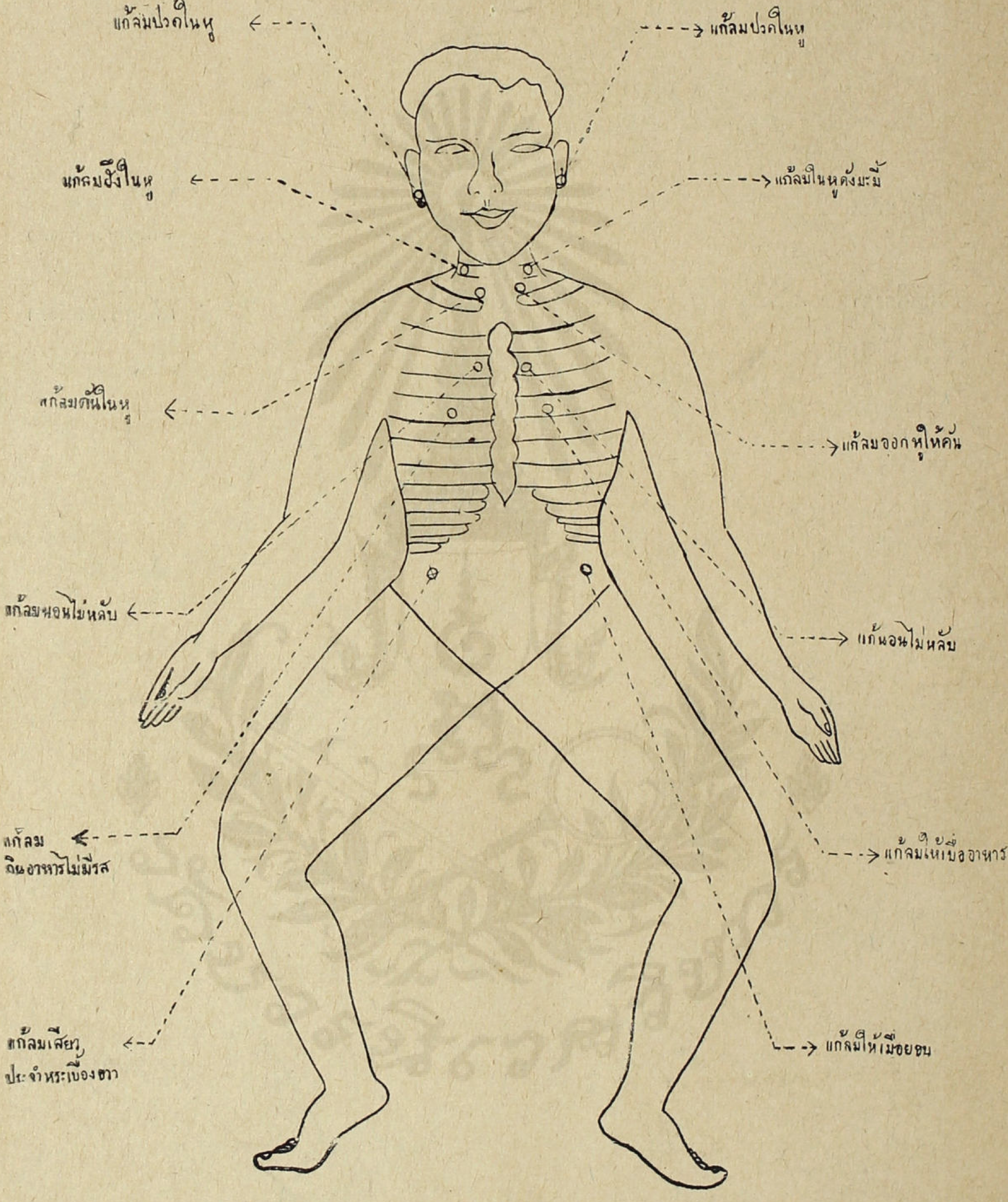

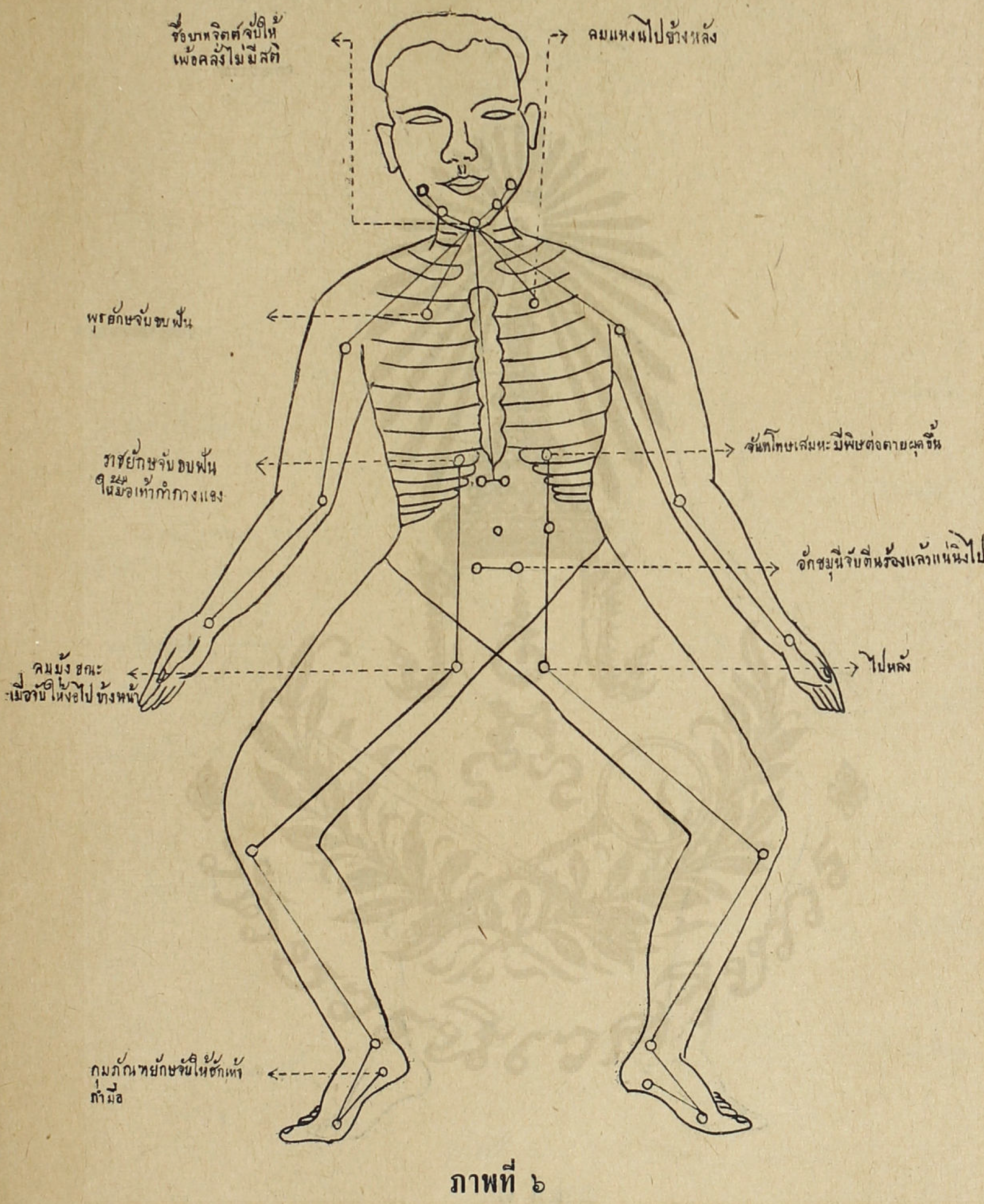
ภาพสรีระของคนธรรมดาทั่วไป

แก้ปวกศีรษะ
ริดสีดวง
แก้สะอึกเพื่อเสมหะ
แก้ต้นลิ้นกระด้าง
เจรจามิออก
แก้เสมหะประอก
แก้อันทพาท
แก้มือตาย
ทั้งสองข้าง
เสมหะมีพิษ
แก้กล่อนแห้ง
แก้กล่อนน้ำ

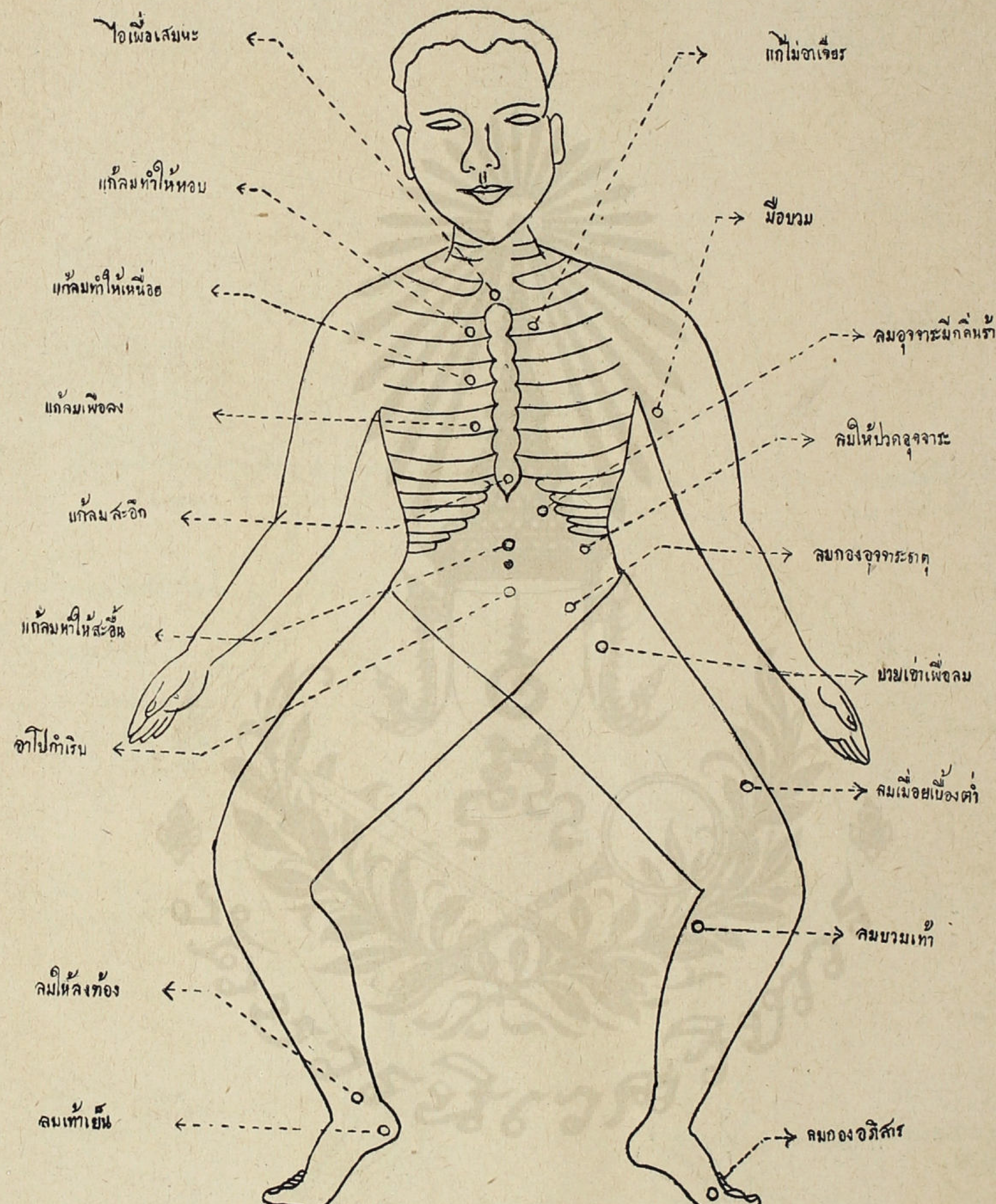

เส้นนี้อัมพาธ แก้ลมด่วงฝัก
ให้ปวด สมมติว่าใส้เลื่อนโดย
กำลัง เส้นนั้นพองขึ้น
เส้นนี้ อันธพฤกษ
แก้จุกโลก สมมติว่ากล่อน
และอุ้ง เดินไกลมิได้ให้ตึงถ่วง
เส้นนี้ แก้ลมให้หดขึ้น
และหย่อนฝัก แก้เมื่อย
ตะโพก และ ต้นขา
เส้นนี้ แก้ฝักฟก
ให้เจ็บระอา มีพิษ
แก้ปัสสาวะ เดินมิได้สดาก
และปัสสาวะ คำ แดง ขาวเหลือง

แก้ลมประกังมีพิษ
แก้ลมประกังมีพิษซ้าย
แก้ลมตาไม่ขึ้น
แก้ลมผิวตาแห้ง
แก้ตาฟาง
แก้แสบตา
แก้ลมปวดหางคิ้ว
แก้เคืองตา
แก้ลมปวดหลังตา
แก้ลมตาแดง
แก้เขม่นตา
แก้อุหรวาตา
แก้นอนไม่หลับ
แก้นอนไม่หลับ
แก้ลมขึ้นตาเพื่อกล่อน
แก้ลมตาเพื่อช้ำ

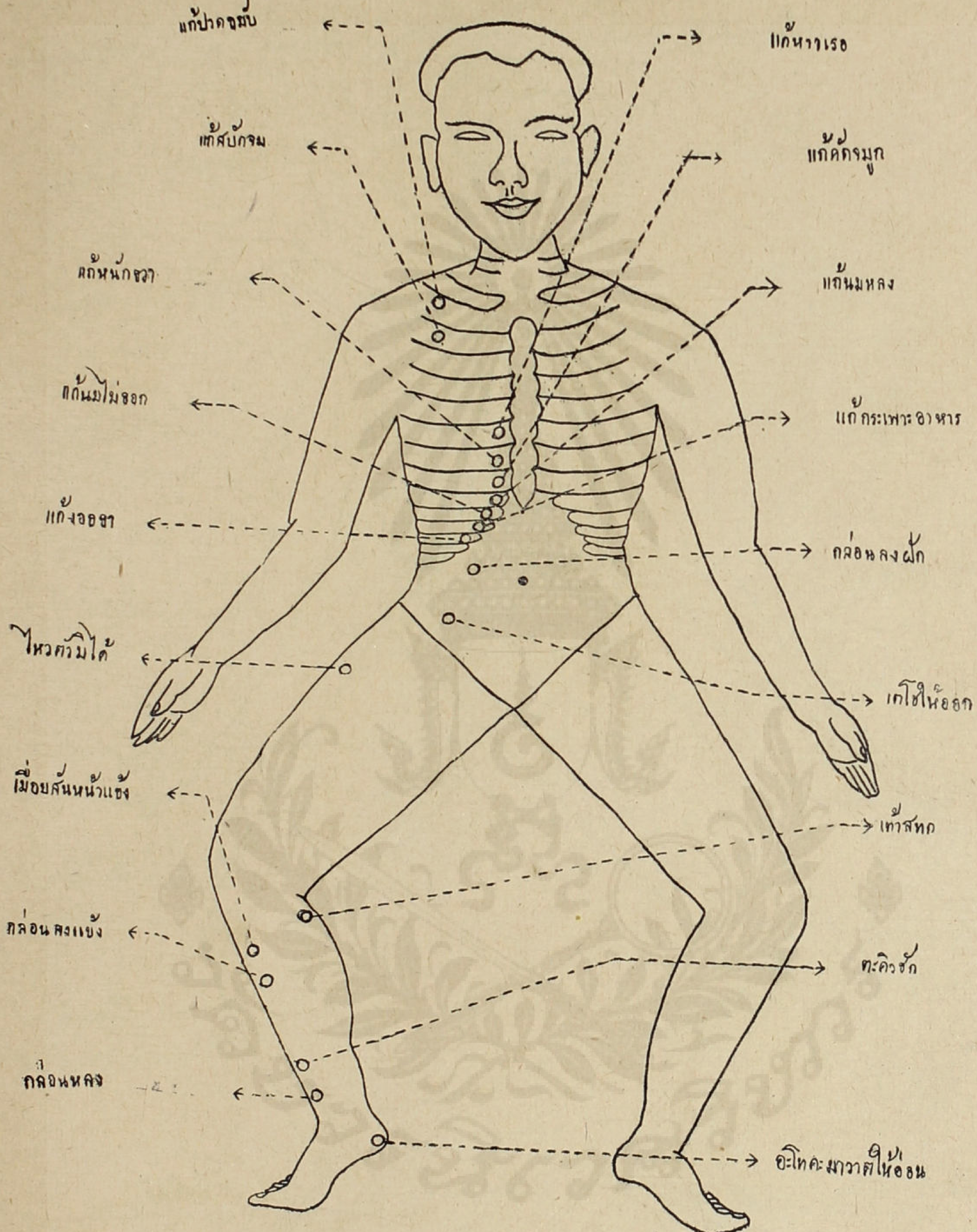

แก้ลมปวดในหู
แก้ลมปวดในหู
แก้ลมปึงในหู
แก้ลมในหูดังมะมี้
สก้ลมคันในหู
แก้ลมออกหูให้คัน
สก้ลมนอนไม่หลับ
แก้นอนไม่หลับ
สก้ลม
กินอาหารไม่มีรส
แก้ลมให้เบื่ออาหาร
สก้ลมเสียๆ
ประจำหระเบื้องซาา
แก้ลมให้เมื่อยขบ

ชื่อบาทจิตต์จับให้
เพ้อคลั่งไม่มีสติ
ลมแหงนไปข้างหลัง
พุธยักษ์จับขบฟัน
ราชยักษ์จับขบฟัน
ให้มือเท้ากำกางแข็ง
จันทโทษเสมหะมีพิษต่อตายผุดขึ้น
จักขุมุนีจับตีนร้องแล้วแน่นิ่งไป
ลมมังฆณะ
เมื่อจับให้งอไป ข้างหน้า
ไปหลัง
กุมภัณฑยักษ์จับให้ชักเท้า
กำมือ

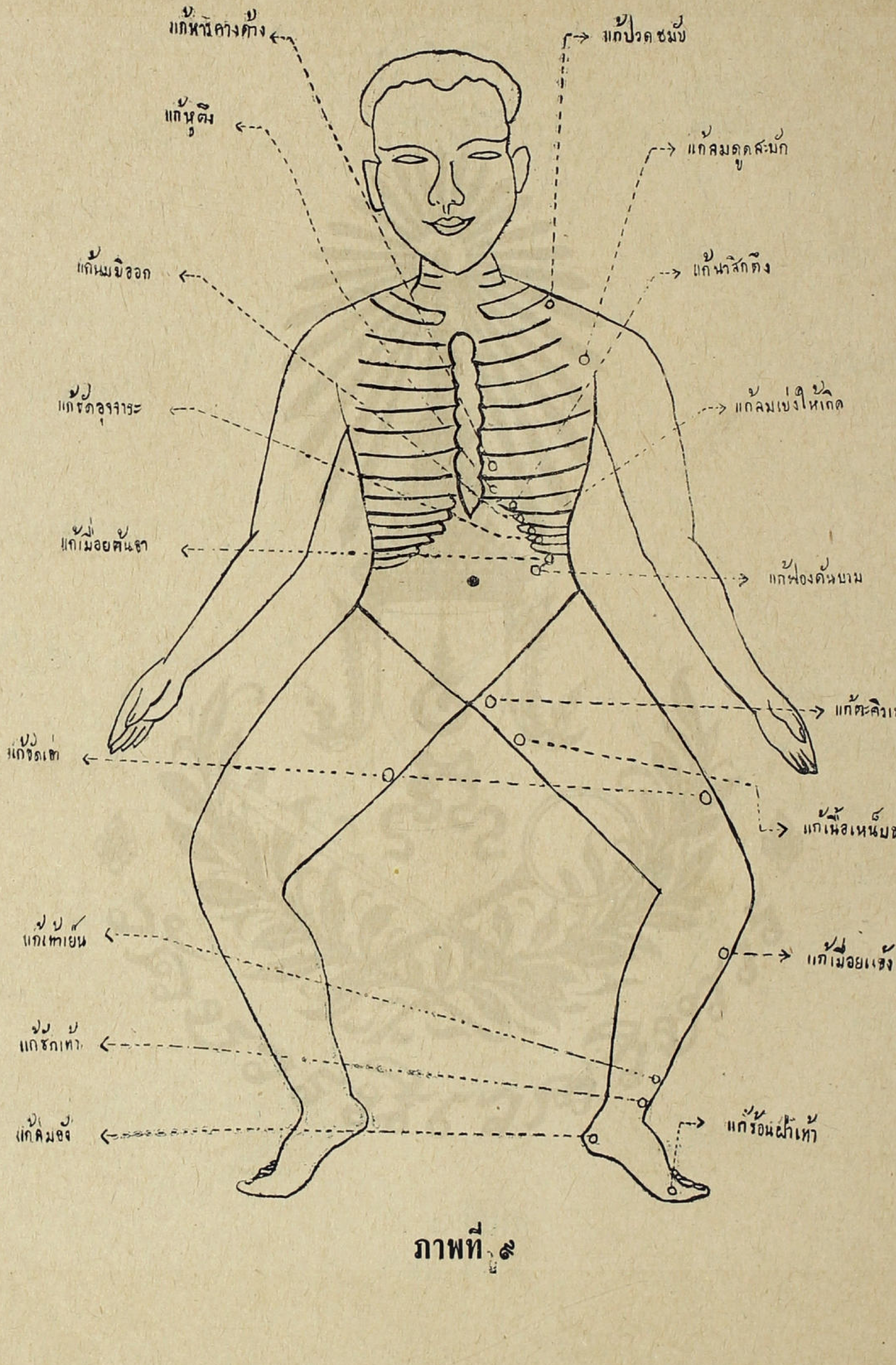
ภาพที่ ๖

ไอเพื่อเสมหะ
แก้ไม่อาเจียร
แก้ลมทำให้หอบ
มือบวม
แก้ลมทำให้เหนื่อย
ลมอุจจาระมีกลิ่นร้าย
แก้ลมเพือลง
ลมให้ปวดอุจจาระ
แก้ลมสะอึก
ลมกองอุจจาระธาตุ
แก้ลมทำให้สะอื้น
ปวดเข่าเพื่อลม
อาโปกำเริบ
ลมเมื่อยเบื้องต่ำ
ลมบวมเท้า
ลมให้ลังท้อง
ลมเท้าเย็น
ลมกองอติสาร

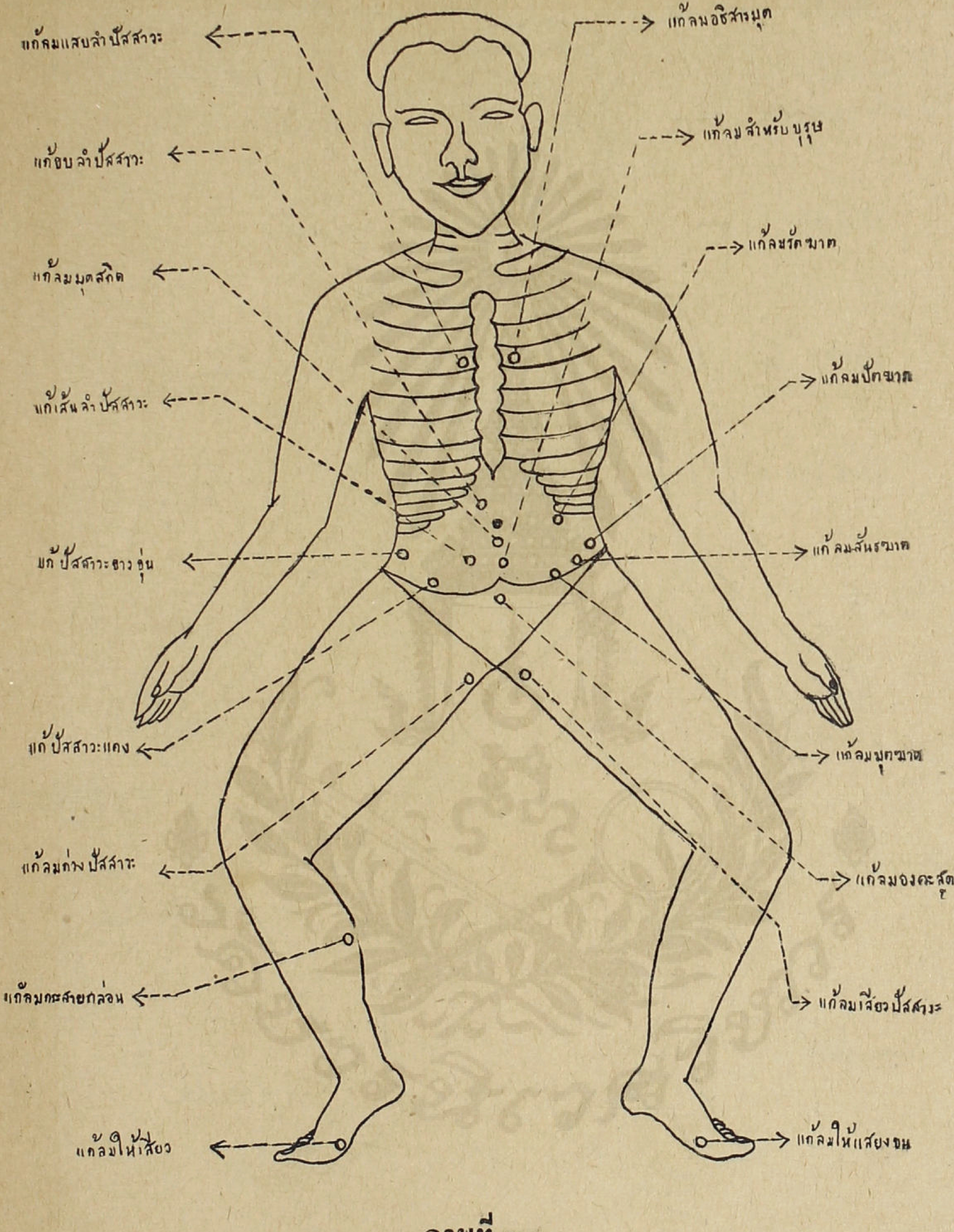
ภาพที่ ๗

แก้ปวดขมับ
แก้หาวเรอ
แก้สบักจม
แก้คัดจมูก
แก้หนักขวา
แก้นมหลง
แก้นมไม่ออก
แก้กระเพาะอาหาร
แก้งออขา
กล่อนลงฝัก
ไหวตัวมิได้
แก้โซให้ออก
เมื่อยสันหน้าแข้ง
เท้าสทก
กล่อนลงแข้ง
ตะคิวชัก
กล่อนหลง
อะโทคะมาวาตให้อ่อน

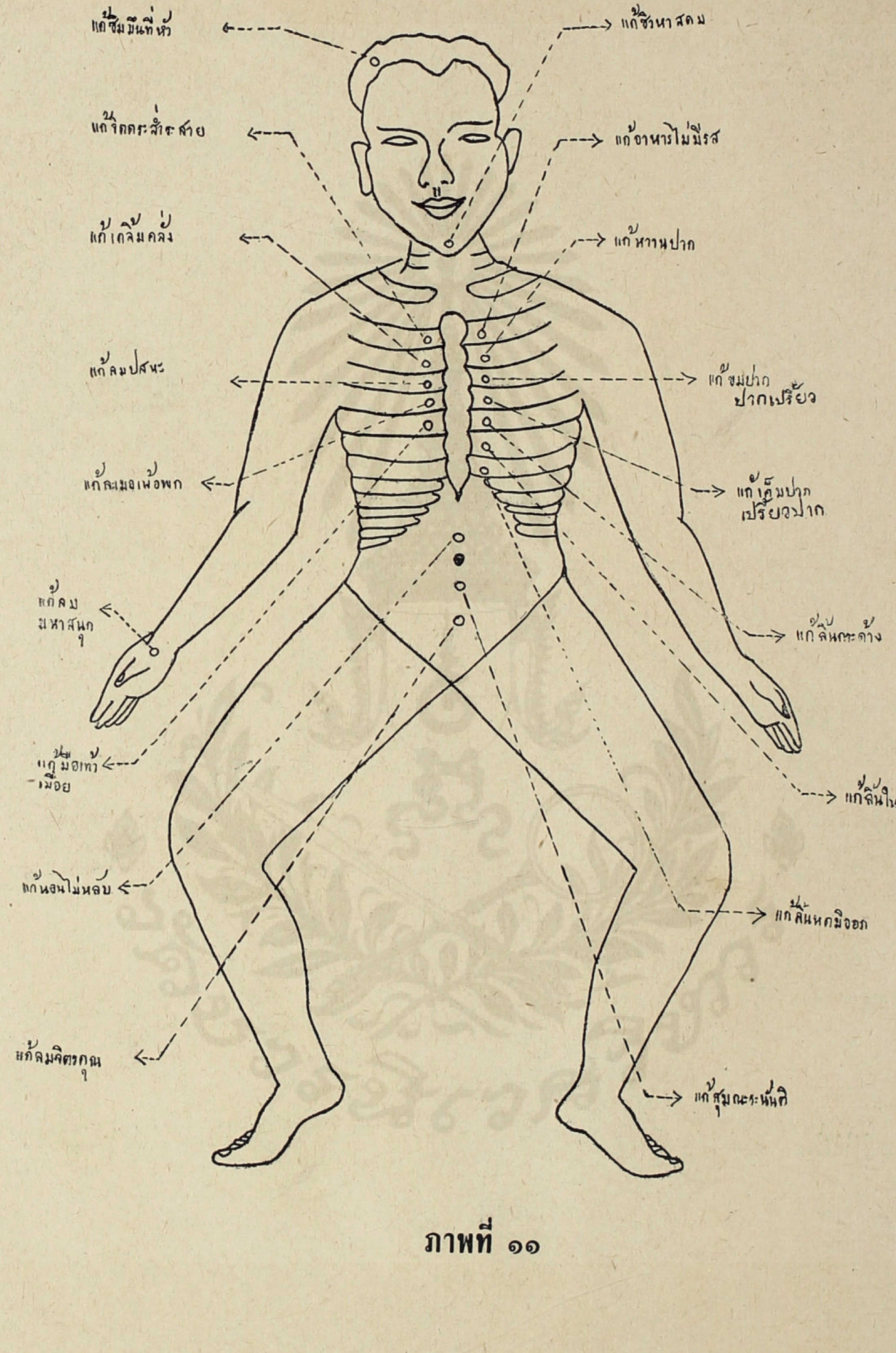
ภาพที่ ๘

แก้หาวคางค้าง
แก้ปวดขมับ
แก้หูตึง
แก้ลมดูดสะบัก
แก้นมขึ้ออก
แก้นาสิกตึง
แก้ขัดอุจจาระ
แก้ลมเข่งให้เกิด
แก้เมื่อยต้นขา
แก้ฟองต้นขาม
แก้ตะคิวเพลิง
แก้ขัดเบา
แก้เนื้อเหน็บชา
แก้เท้าเย็น
แก้เมื่อยแข้ง
แก้ชักเท้า
แก้ลมขัง
แก้ร้อนฝ่าเท้า

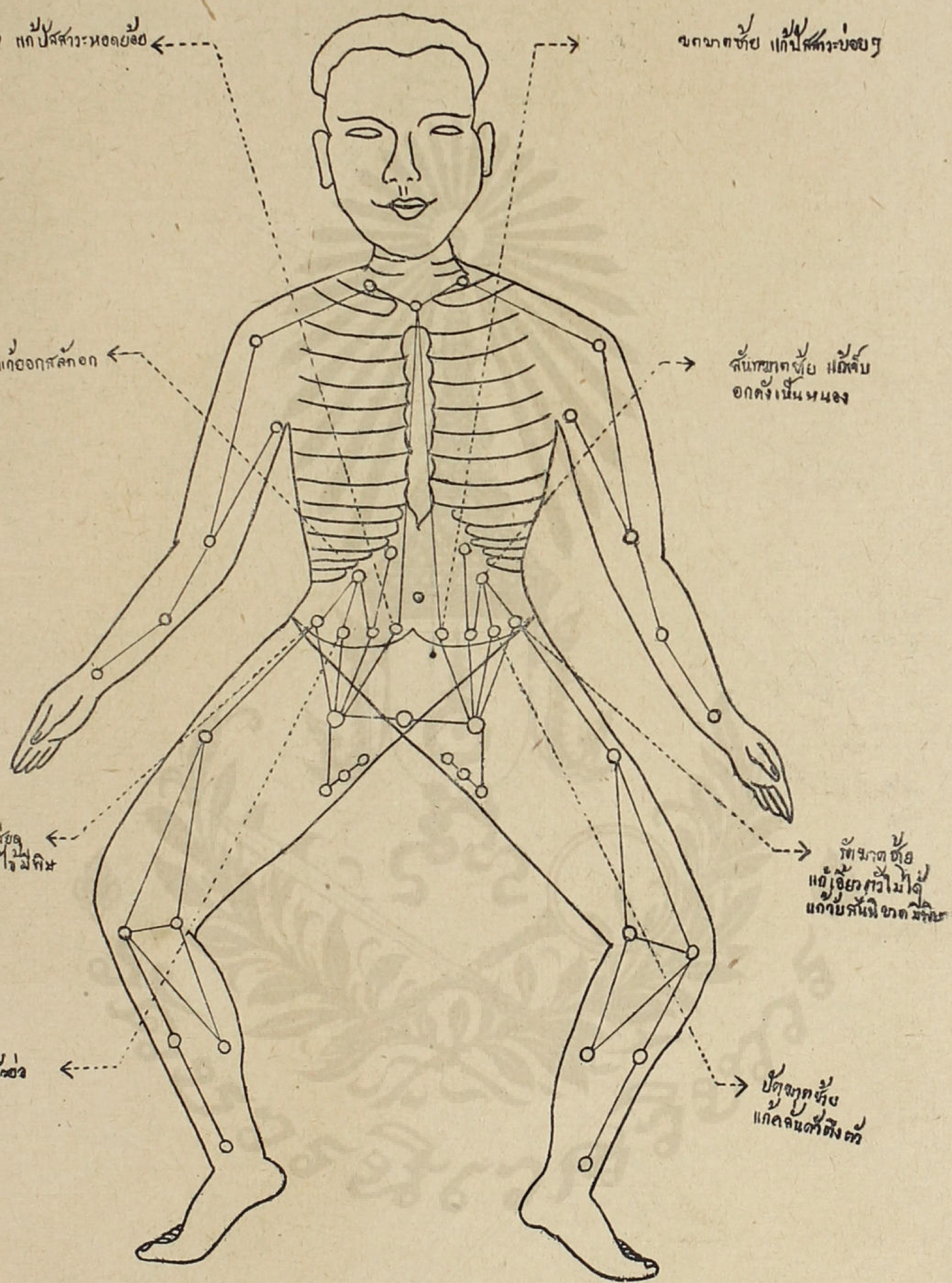
ภาพที่ ๙

แก้ลมแสบลำปัสสาวะ
แก้ลมอชิสารมุต
แก้ขบลำปัสสาวะ
แก้ลมสำหรับบุรุษ
แก้ลมมุตสกิด
แก้ลมรัตฆาต
แก้เส้นลำปัสสาวะ
แก้ลมปัตฆาต
แก้ปัสสาวะขาวขุ่น
แก้ลมสันฑฆาต
แก้ปัสสาวะแดง
แก้ลมมุตฆาต
แก้ลมถ่วงปัสสาวะ
แก้ลมองคสูตร์
แก้ลมกะสายกล่อน
แก้ลมเสียวปัสสาวะ
แก้ลมให้เสียว
แก้ลมให้แสยงขน

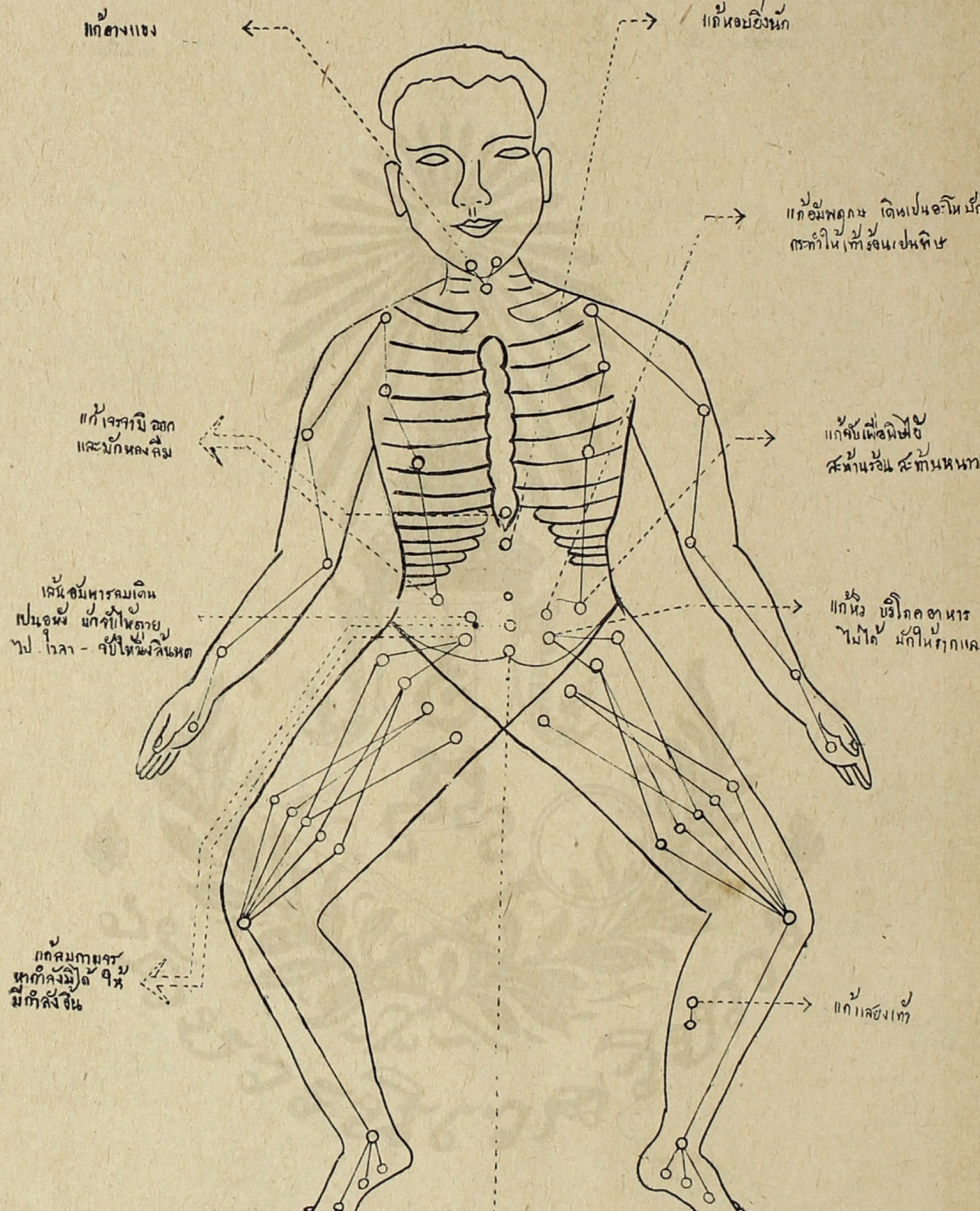
ภาพที่ ๑๐

แก้ซึมมึนที่หัว
แก้ชิวหาสดม
แก้จิตกระส่ำระสาย
แก้อาหารไม่มีรส
แก้เคลิ้มคลั่ง
แก้หาวนปาก
แก้ลมปัสนะ
แก้ขมปาก ปากเปรี้ยว
แก้ละเมอเพ้อพก
แก้เค็มปาก เปรี้ยวปาก
แก้ลม มหาสนุก
แก้ลิ้นกระด้าง
แก้มือเท้าเมื่อย
แก้ลิ้นใหญ่คับปาก
แก้นอนไม่หลับ
แก้ลิ้นหดมิออก
แก้ลมจิตรกุณ
แก้สุมณะระนั้นดี

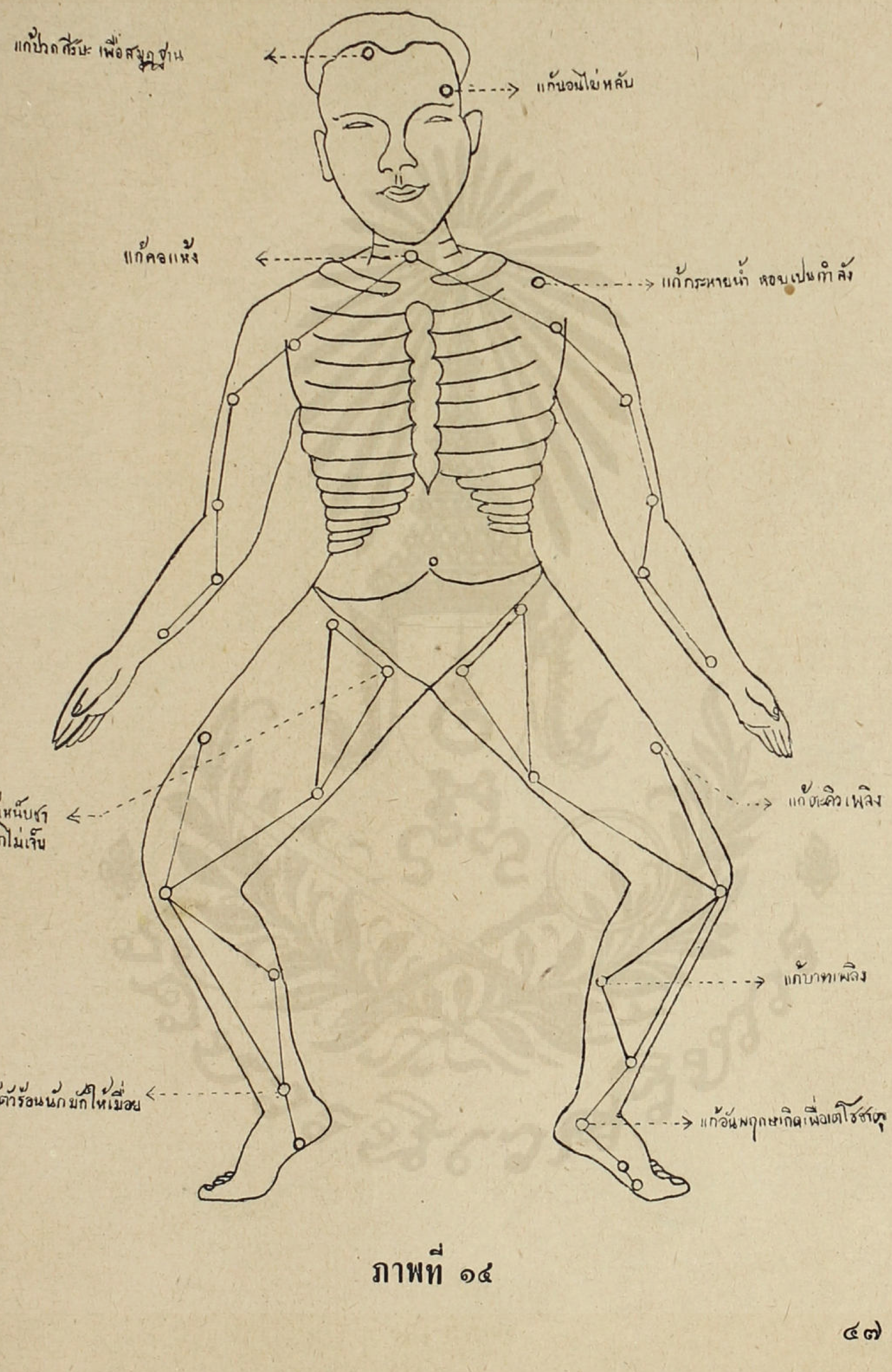
ภาพที่ ๑๑

ชุกฆาตขวา แก้ปัสสาวะหยดย้อย
ชฆาตซ้าย แก้ปัสสาวะบ่อยๆ
สันทฆาตขวา แก้ออกสลักอก
สันทฆาตซ้าย แก้เจ็บ
อกดังเป็นหนอง
รัตฆาตขวา แก้เสียด
ราวสีข้าง และแก้ไข้มีพิษ
รัตฆาตซ้าย
แก้เอี้ยวตัวไม่ได้
แก้จับสันนิบาตมีพิษ
ปัตฆาตขวา แก้ตีนง่อย
มิลงให้แข็ง
ปัตฆาตซ้าย
แก้คลื่นเหียนตั้ง

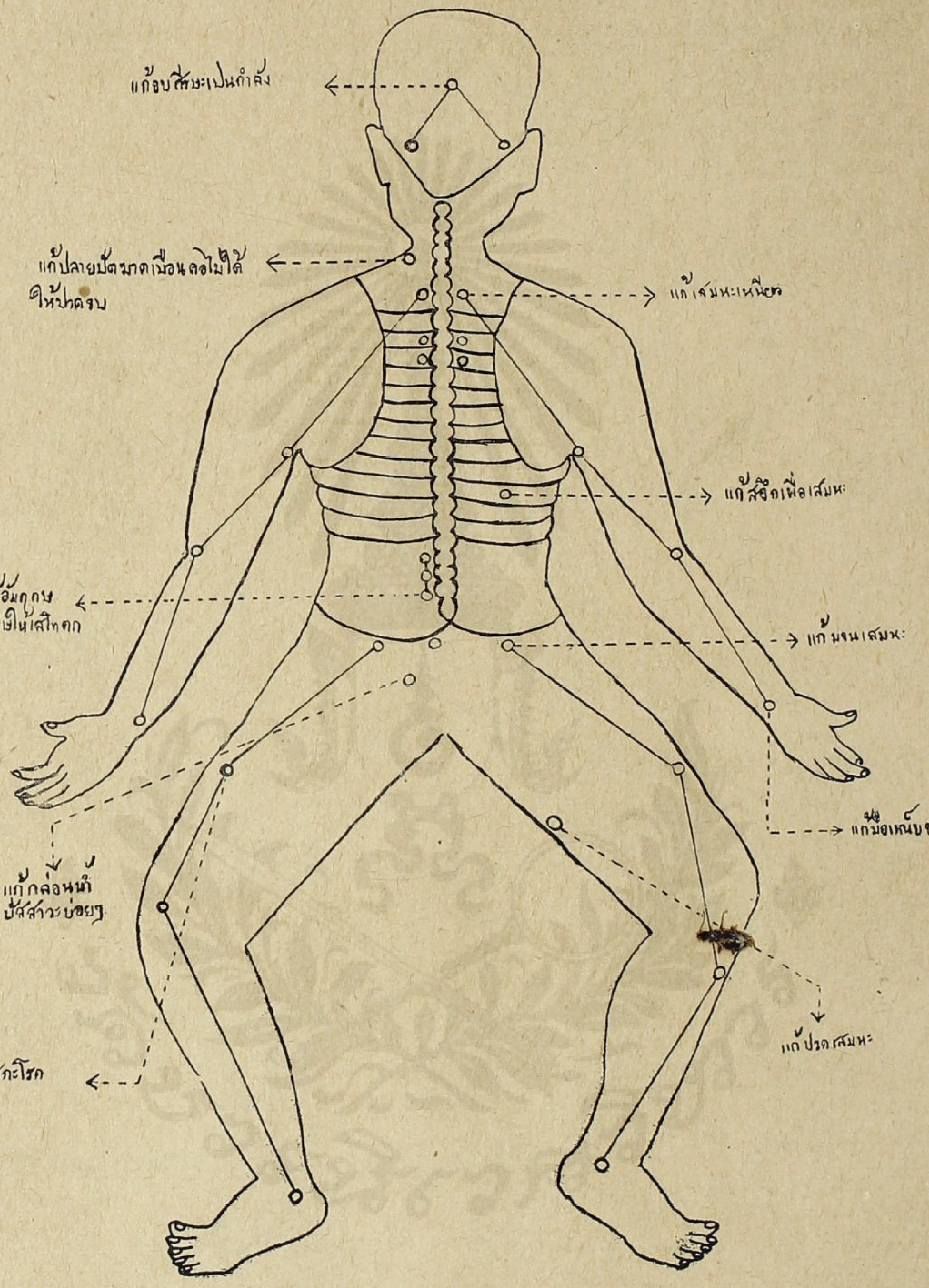
ภาพที่ ๑๒

แก้หอบยิ่งนัก
แก้เจรจามิออก
และมักหลงลืม
แก้จับเพื่อพิษไข้
สะท้านร้อน สะท้านหนาว
ไป เวลา - จับให้ลิ้นหด
แก้หิว บริโภคอาหาร
ไม่ได้
หากำลังมิได้ ให้
มีกำลังขึ้น

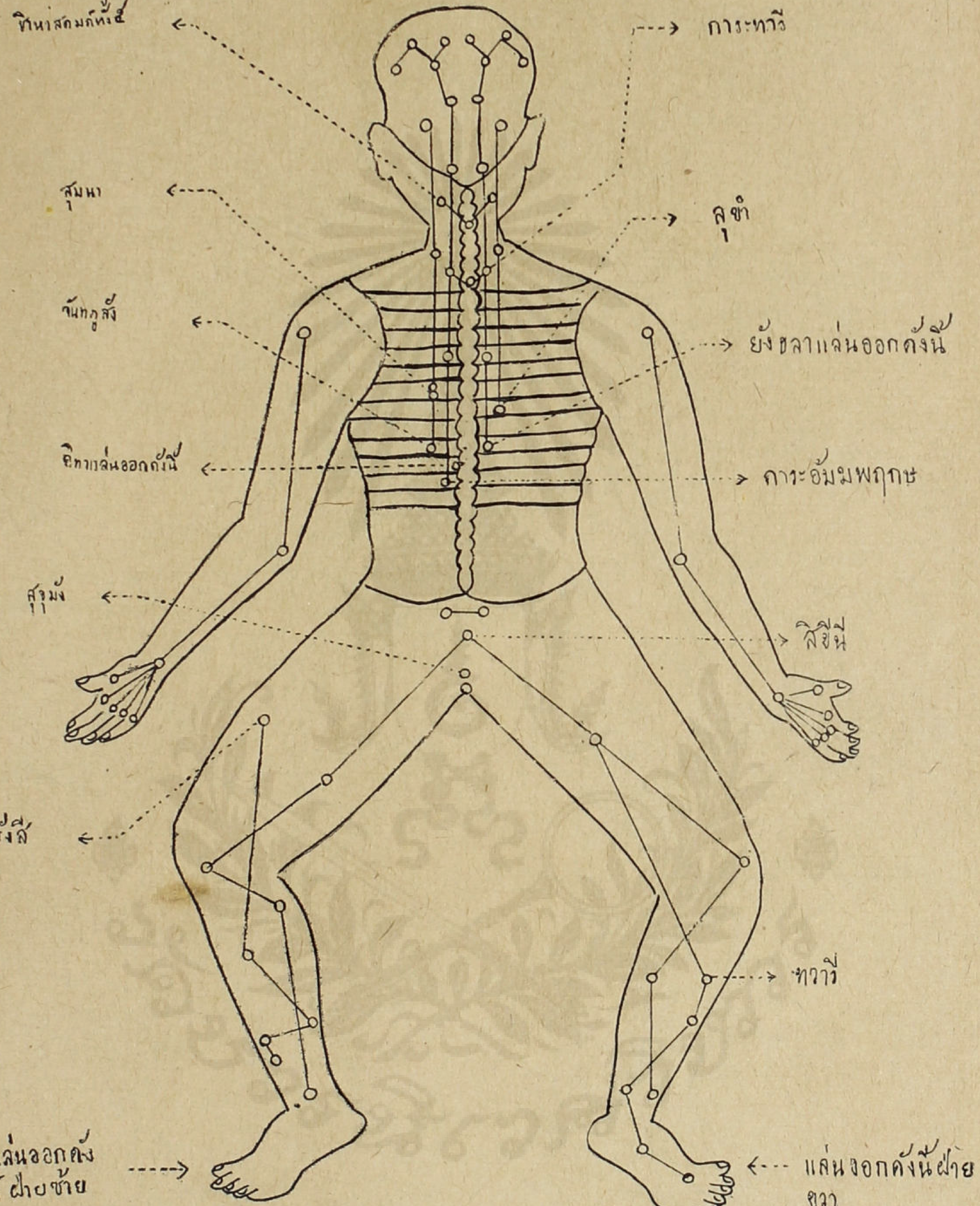
ภาพที่ ๑๓

แก้ปวดศีรษะ เพื่อสมุฏฐาน
แก้นอนไม่หลับ
แก้คอแห้ง
แก้กระหายน้ำ หอบเปนกำลัง
แก้เหน็บชา
หยิกไม่เจ็บ
แก้ตะคิวเพลิง
แก้บาทเพลิง
แก้ไข้ตัวร้อนนักมักให้เมื่อย
แก้อัมพฤกษ์เกิดเพื่อเตโชธาตุ

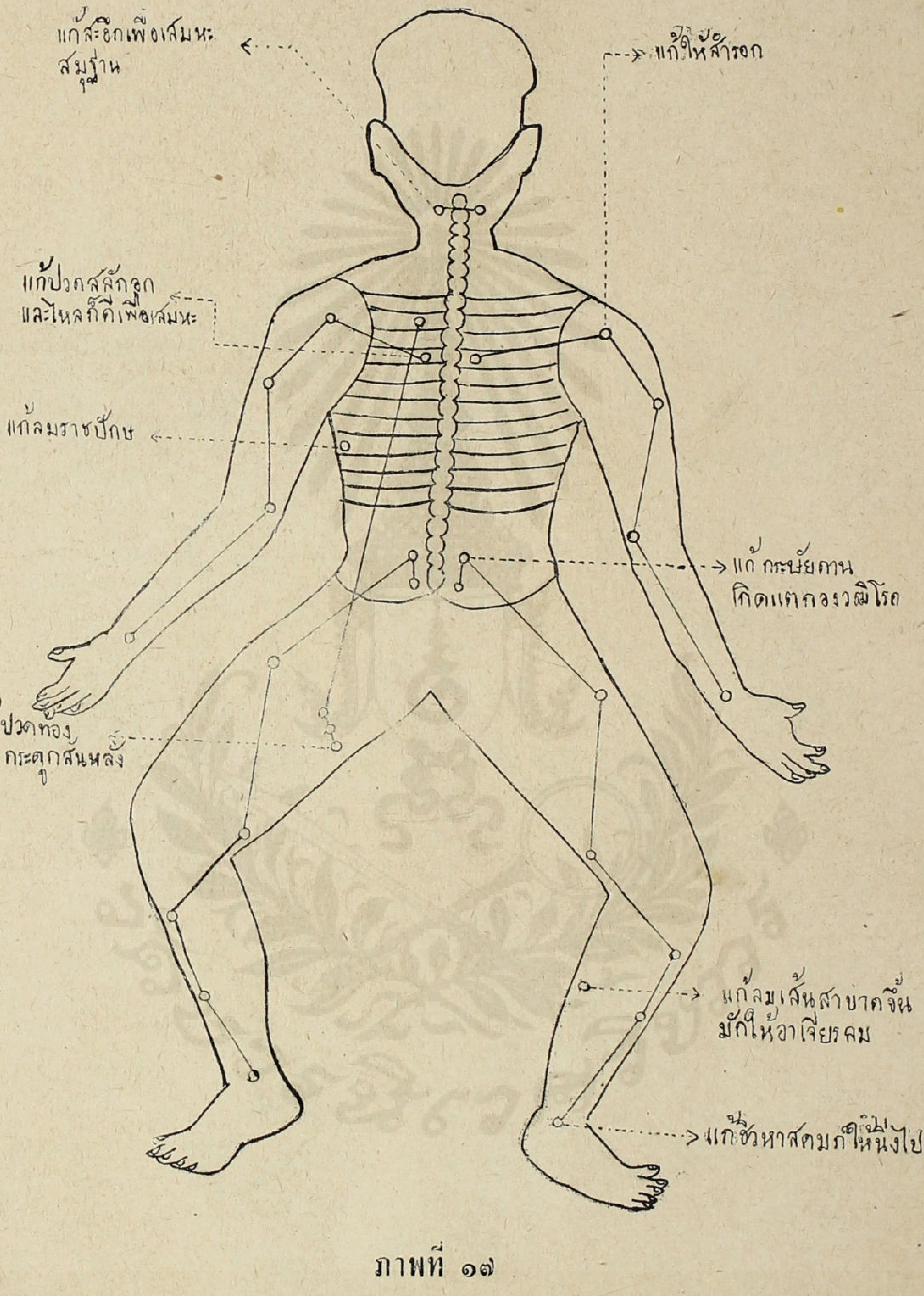
ภาพที่ ๑๔

แก้จบศีรษะเปนกำลัง
แก้ปลายปัตฆาตเบื้องต่อไม่ได้
ให้ปากครบ
แก้เสมหะเหนียว
แก้สะอึกเพื่อเสมหะ
แก้อัมฤกษ
มีพิษไข้เสียดตก
แก้มจนเสมหะ
แก้มือเหน็บชา
แก้กล่อนน้ำ
ปัสสาวะบ่อยๆ
แก้ปวดเสมหะ
แก้ไส้กะโรค

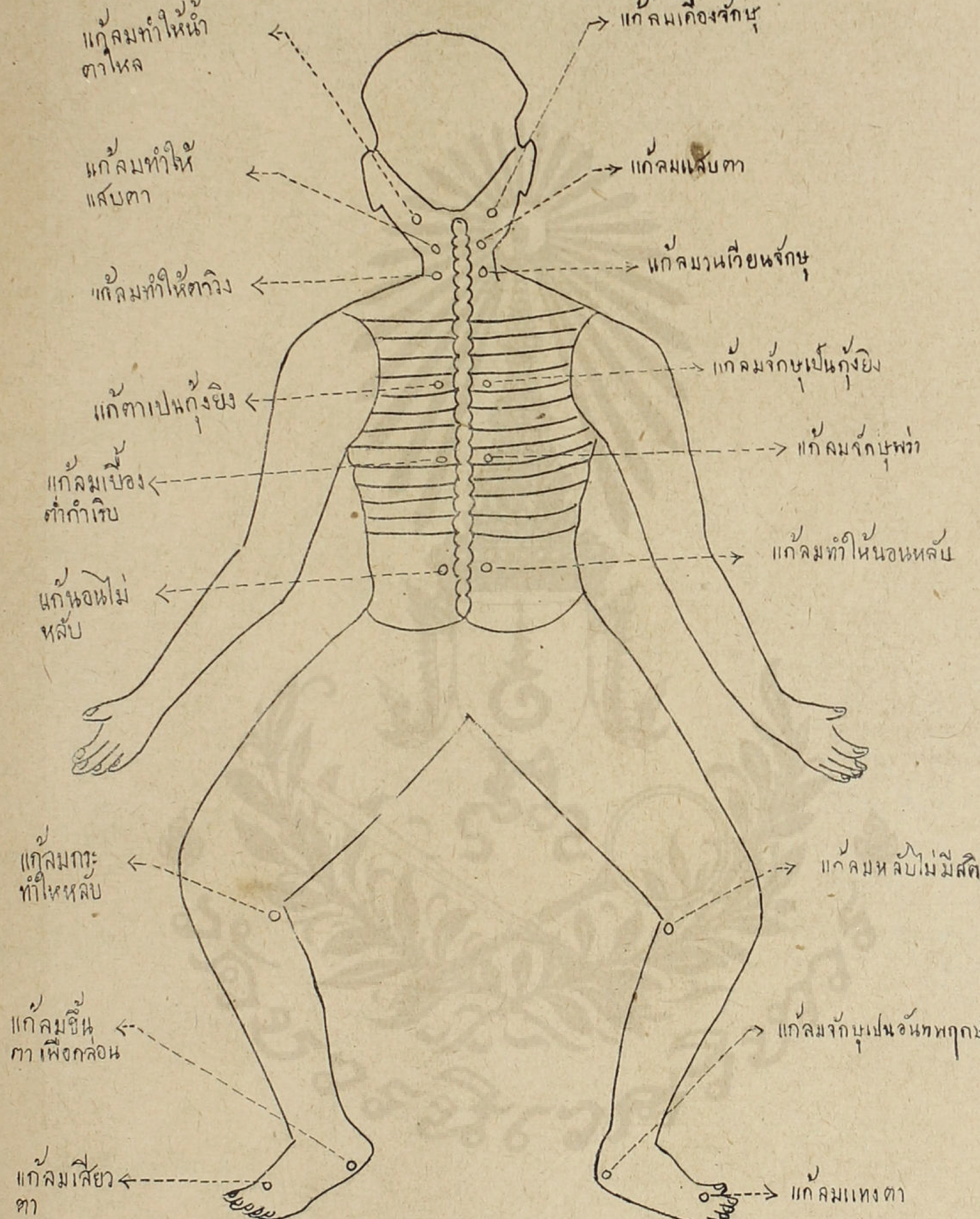
ภาพที่ ๑๕

ทิหาสัคมภ์ทั้ง ๕
กาละทารี
สุมนา
สุขำ
จันทภูสัง
ยังชลาแล่นออกดังนี้
อิทาแล่นออกดังนี้
กาละอุ้มมพฤกษ
สุขุมัง
สิขินี
นกังสี
ทวารี
แล่นออกดังนี้ ฝ่ายซ้าย
แล่นออกดังนี้ฝ่าย ขวา

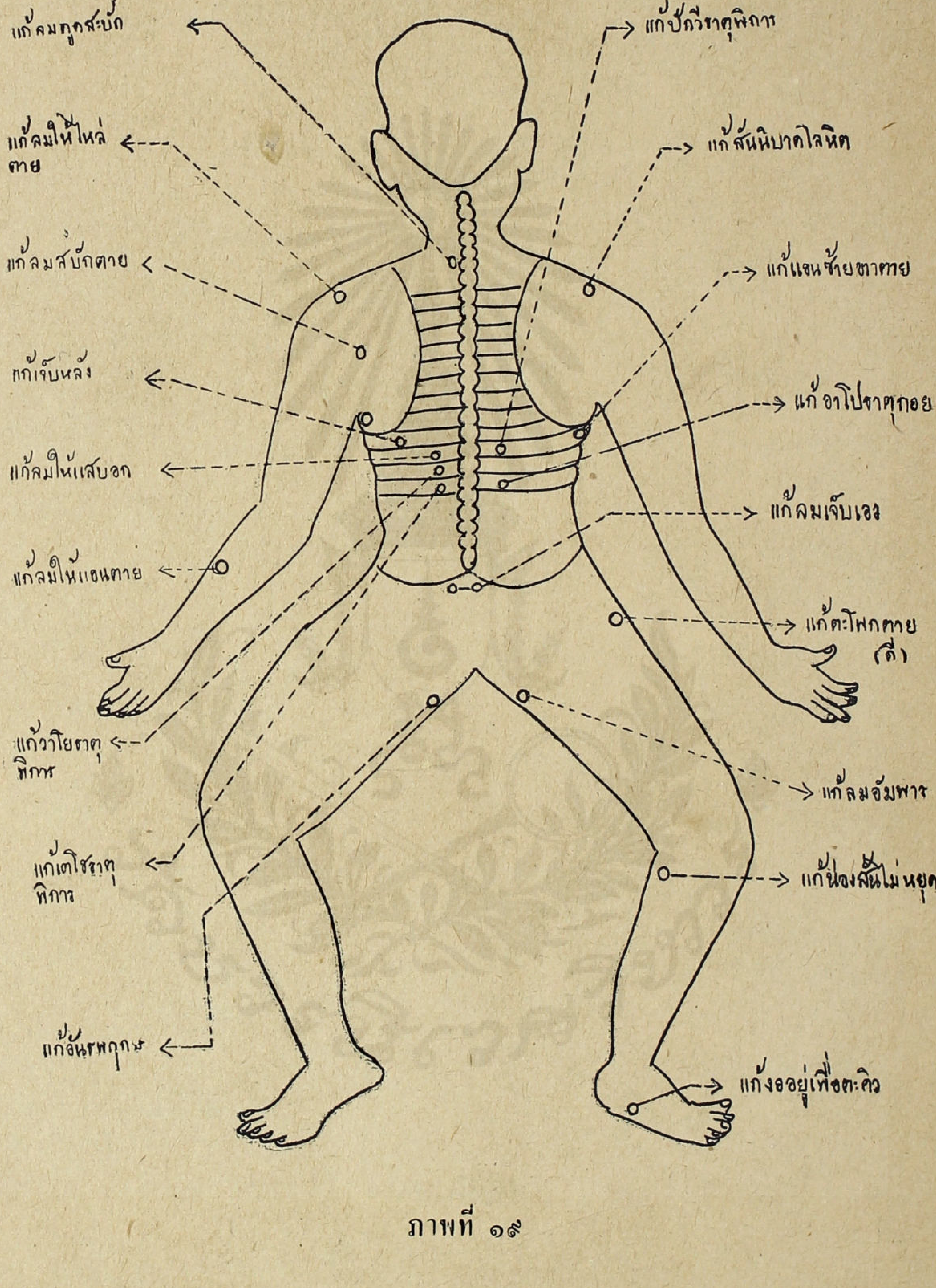
ภาพที่ ๑๖

แก้สะอึกเพื่อเสมหะ
สมุฏฐาน
แก้ให้สำรอก
แก้ปวดสลักอก
และไหล่ก็ดีเพื่อเสมหะ
แก้ลมราชปักษ์
แก้กระษัยดาน
เกิดแต่กองรวฒิโรค
แก้ปวดท้อง
ออกกระดูกสันหลัง
แก้ลมเส้นสาบาดจิ้น
มักให้อาเจียรลม
แก้ชิวหาสดมภ์ให้นิ่งไป

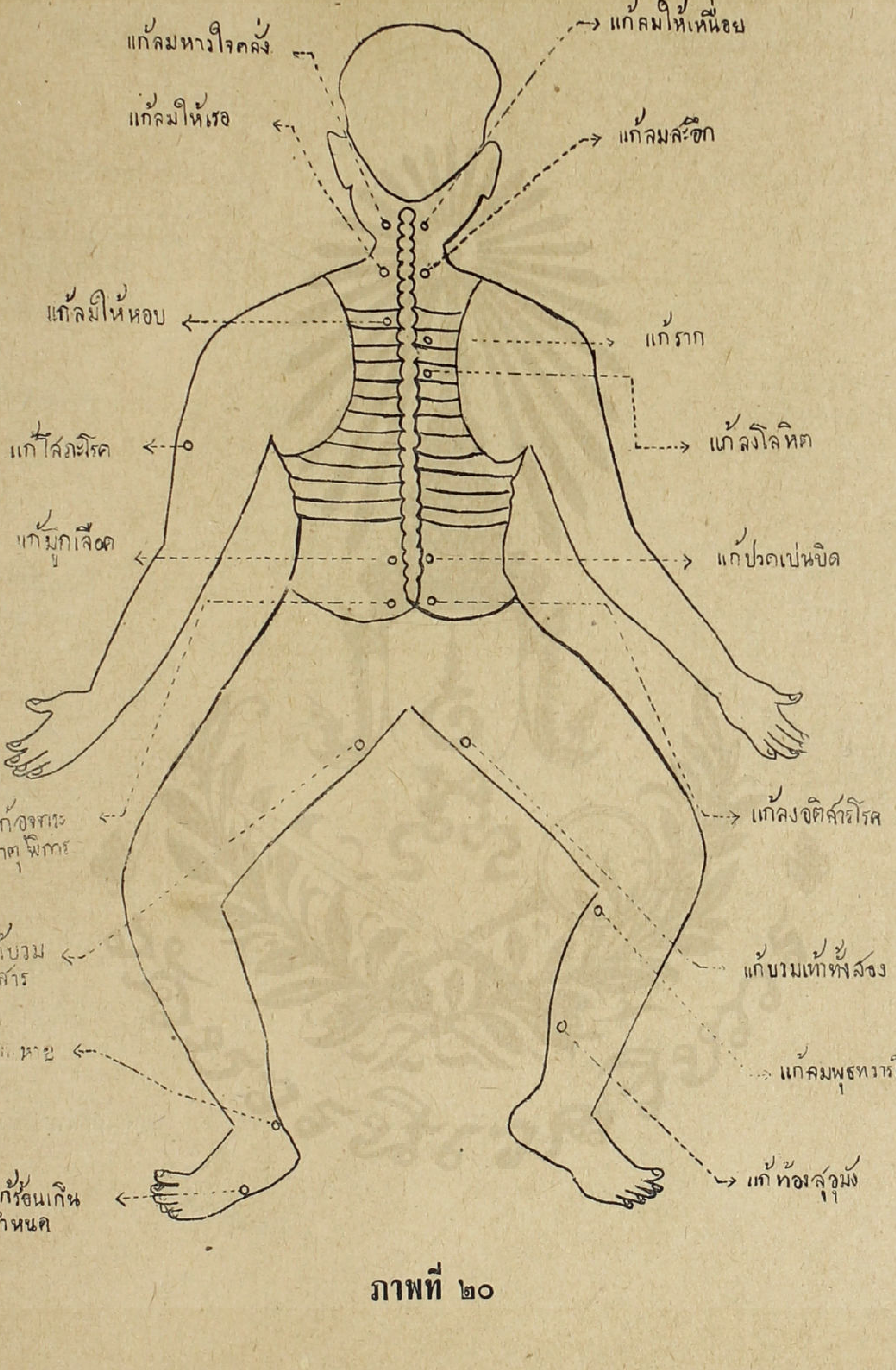
ภาพที่ ๑๗

แก้ลมทำให้น้ำ
ตาไหล
แก้ลมเคืองจักษุ
แก้ลมทำให้
แสบตา
แก้ลมแสบตา
แก้ลมทำให้ตาวิง
แก้ลมวนเวียนจักษุ
แก้ลมจักษุเป็นกุ้งยิง
แก้ตาเปนกุ้งยิง
แก้ลมจักษุพร่า
แก้ลมเบื้อง
ต่ำกำเริบ
แก้ลมทำให้นอนหลับ
แก้นอนไม่
หลับ
แก้ลมกะ
ทำใหหลับ
แก้ลมหลับไม่มีสติ
แก้ลมขึ้น
ตา เพื่อกล่อน
แก้ลมจักษุเปนอันทพฤกษ์
แก้ลมเสียว
ตา
แก้ลมแทงตา

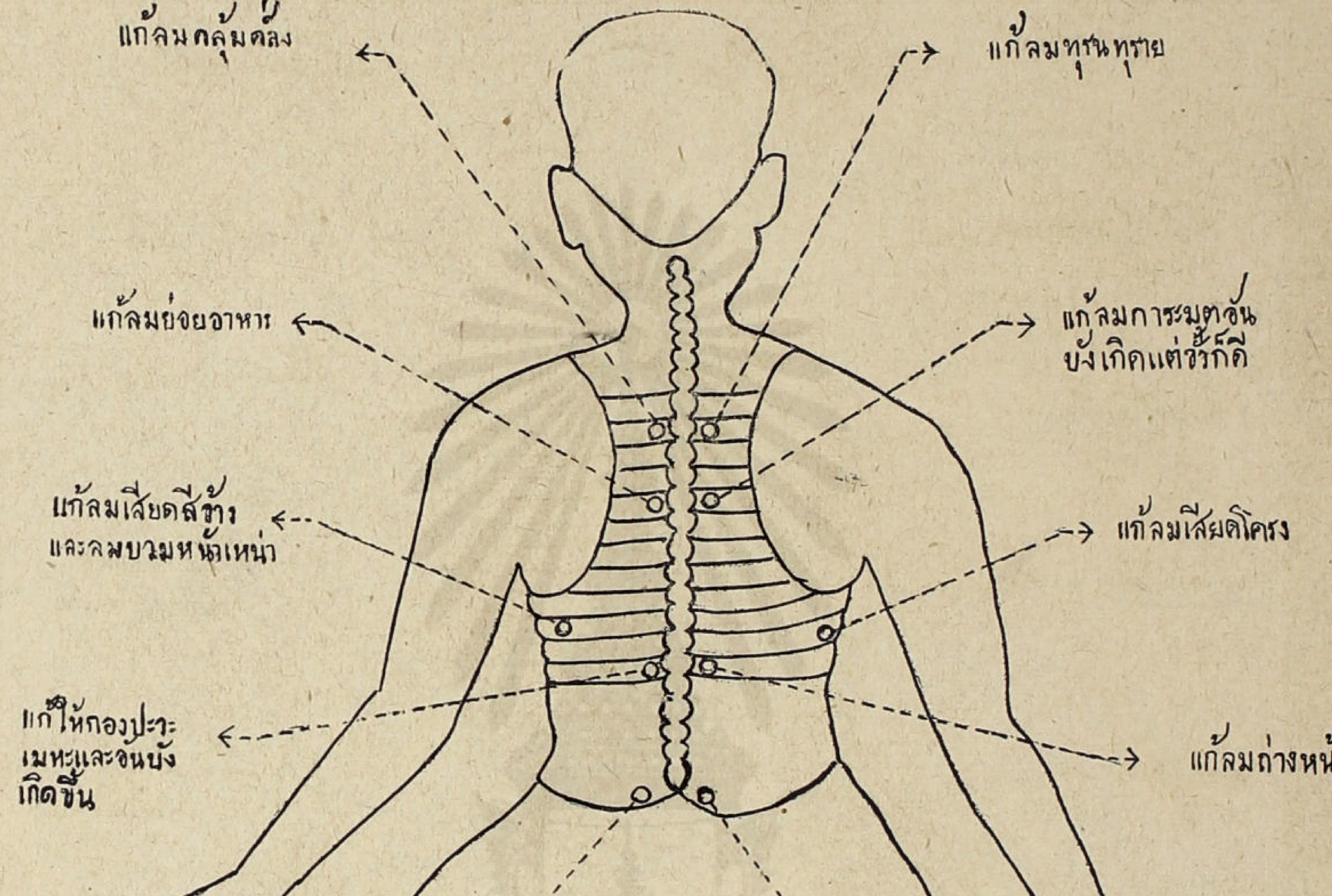
ภาพที่ ๑๘

แก้ลมกูกสะบัก
แก้ปัถวีธาตุพิการ
แก้ลมให้ไหล่ตาย
แก้สันนิบาตโลหิต
แก้ลมสะบักตาย
แก้แขนซ้ายขาตาย
แก้เจ็บหลัง
แก้อาโปธาตุกอย
แก้ลมให้แสบอก
แก้ลมเจ็บเอว
แก้ลมให้แขนตาย
แก้ตะโพกตาย (ดี)
แก้วาโยธาตุพิการ
แก้ลมอัมพาต
แก้เตโชธาตุพิการ
แก้ท้องลั่นไม่หยุด
แก้อัมพฤกษ์
แก้งออยู่เพื่อตะคิว

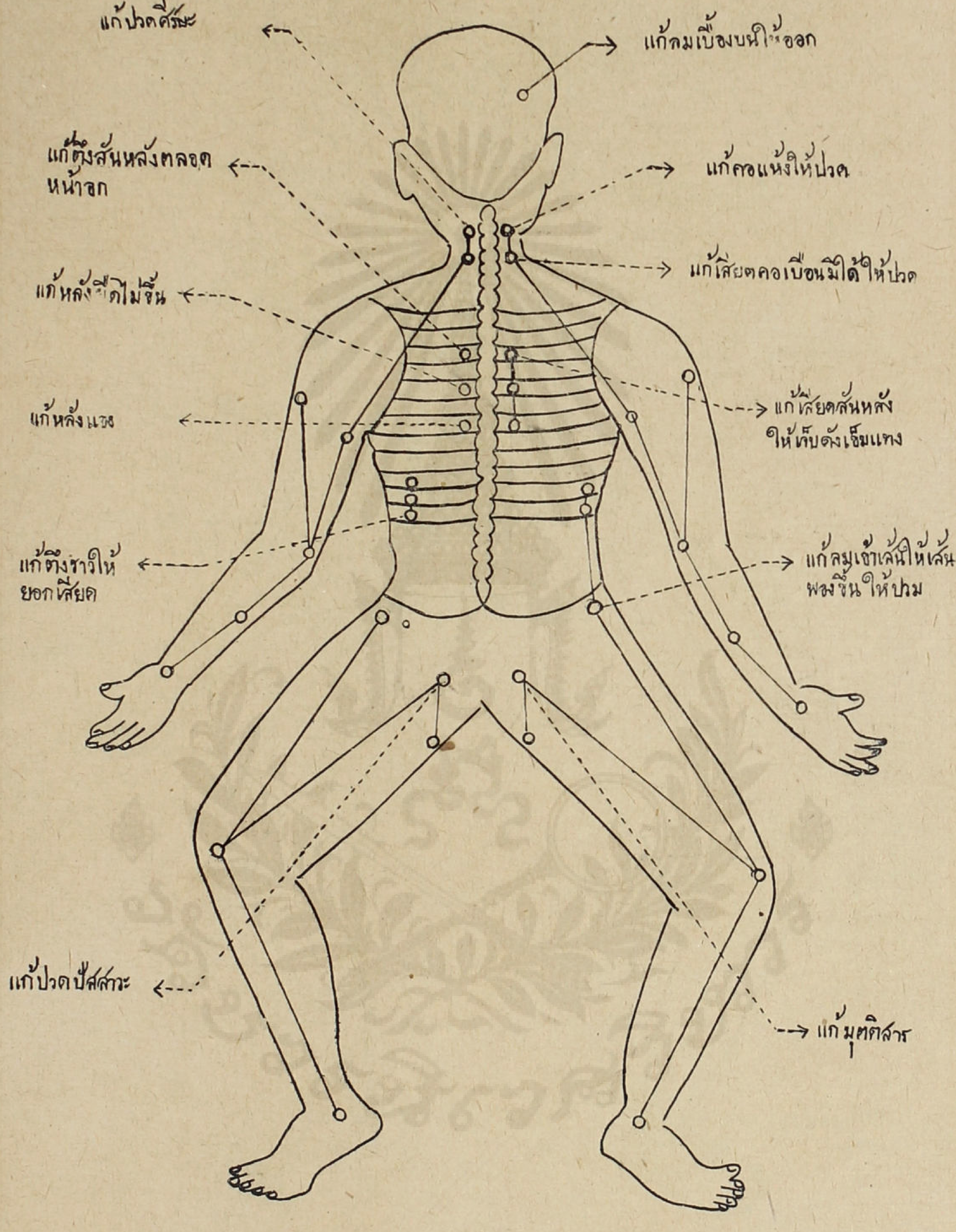
ภาพที่ ๑๙

แก้ลมหาวใจคลั่ง
แก้ลมให้เหนื่อย
แก้ลมให้เรอ
แก้ลมสะอึก
แก้ลมให้หอบ
แก้ราก
แก้ลงโลหิต
แก้ไส้ลามโรค
แก้มูกเลือด
แก้ปวดเบ่นบิด
แก้ลงจิตสารโรค
แก้อจจาระ
ธาตุพิการ
แก้บวม
แก้บวมเท้าทั้งสอง
แก้ลมพุธทวารตึง
แก้ท้องลุ้มมัง
แก้ร้อนเกินกำหนด

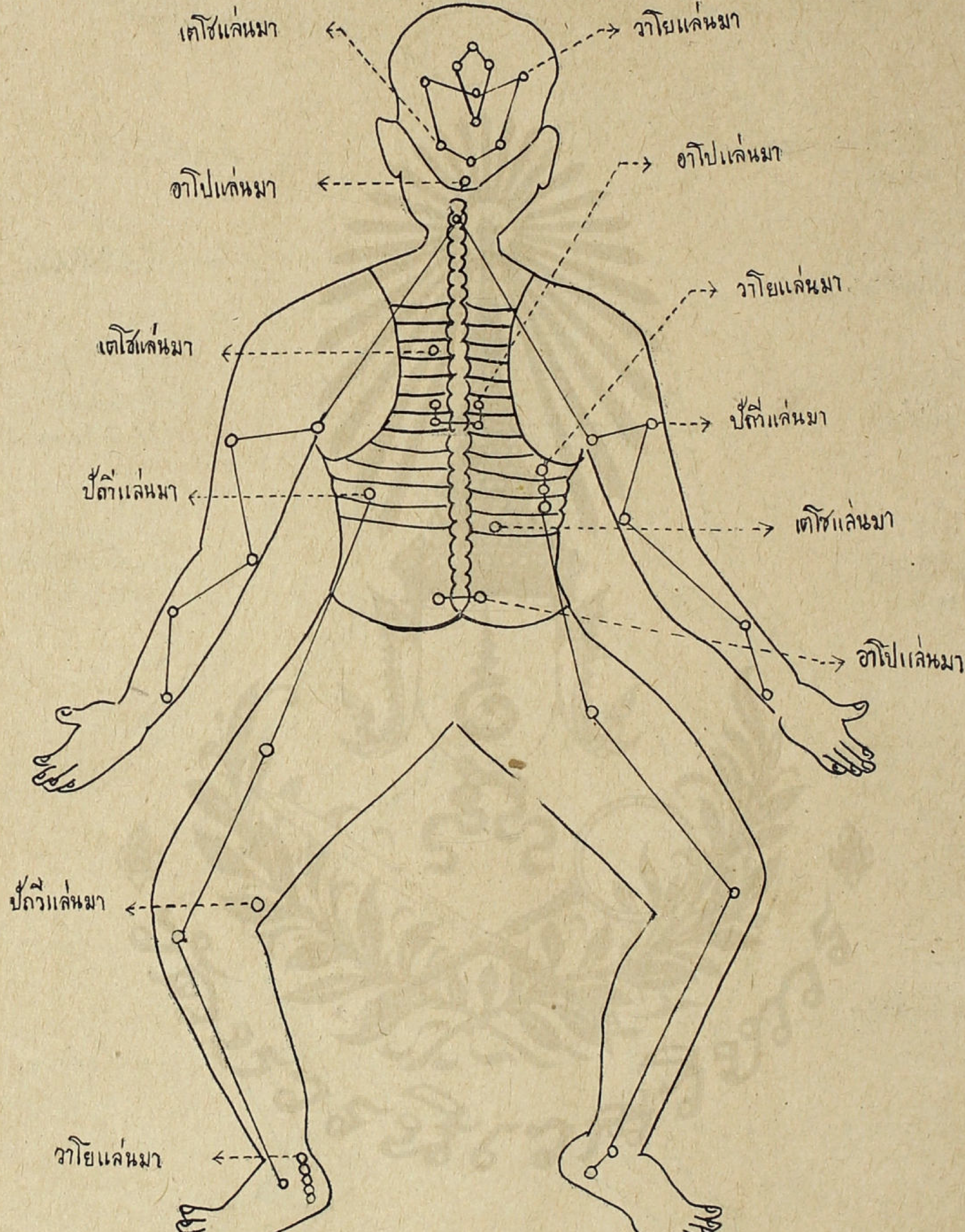
ภาพที่ ๒๐

แก้ลมคลุ้มคลั่ง
แก้ลมทุรนทุราย
แก้ลมย่อยอาหาร
แก้ลมการะมูตอันบังเกิดแต่ชีร์ก็ดี
แก้ลมเสียดสีข้าง
และลมบวมหน้าเหน่า
แก้ลมเสียดโครง
แก้ให้กองปะระเมหะและอันบังเกิดขึ้น
แก้ลมถ่างหน้าเข่า
แก้ขื้นใน
กองทุราวะสา
แก้เมื่อยปะระเมห
แก้ลมปวด-บุพโพ
แก้ลมขัดปัสสาวะ
แก้ลมปัสสาวะดำ
แก้ลมปัสสาวะเหลือง

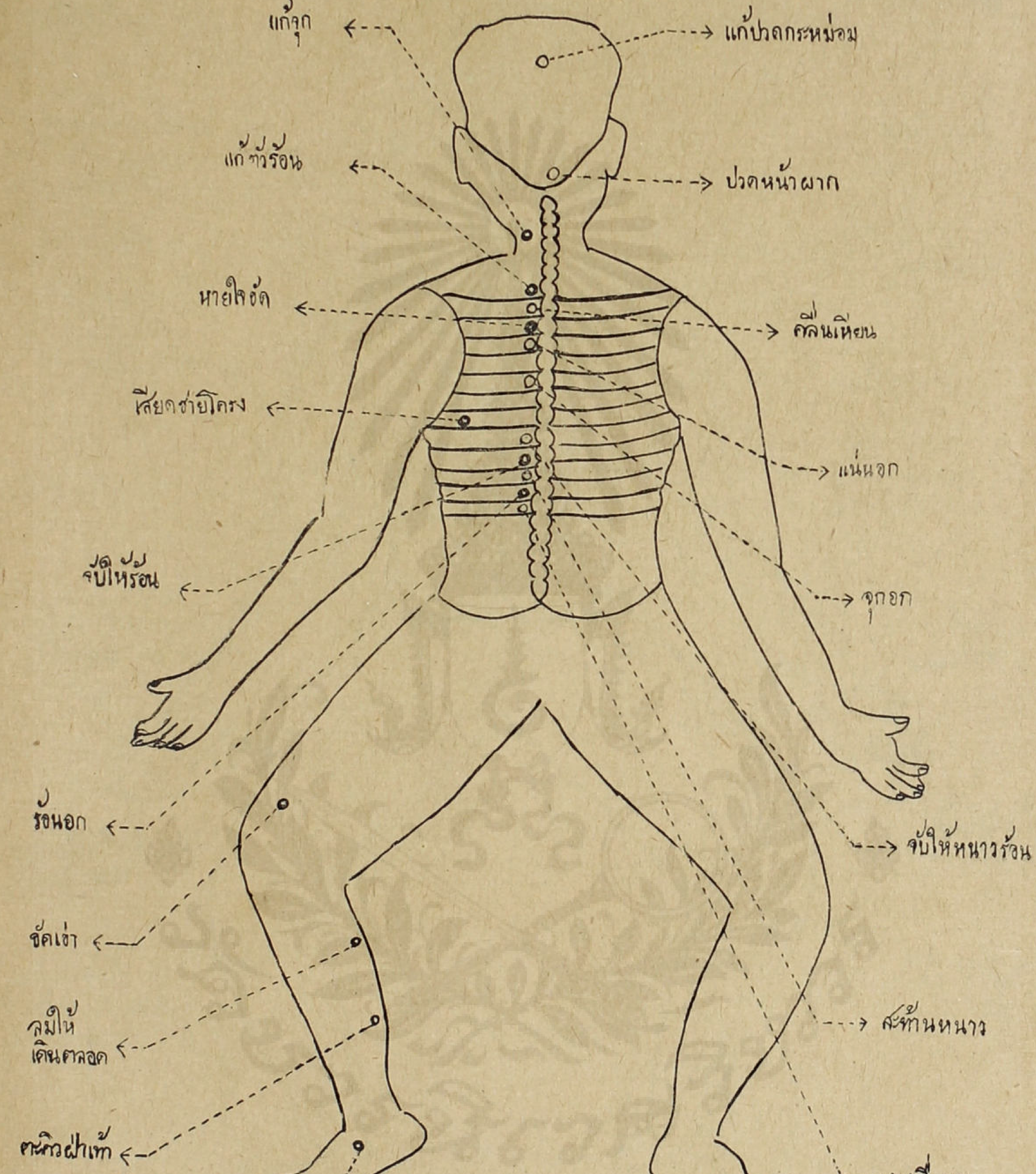
ภาพที่ ๒๑

แก้ปวดศีรษะ
แก้ลมเบื้องบนให้ออก
แก้ตึงสันหลังตลอดหน้าอก
แก้คอแห้งให้ปวด
แก้เสียดคอเบือนมิได้ให้ปวด
แก้หลังยึดไม่ขึ้น
แก้หลังแข็ง
แก้เสียดสันหลังให้เจ็บดังเข็มแทง
แก้ตึงชาให้ยอกเสียด
แก้ลมเข้าเส้นให้เส้นพองขึ้นให้ปวด
แก้ปวดปัสสาวะ
แก้มุตติสาร

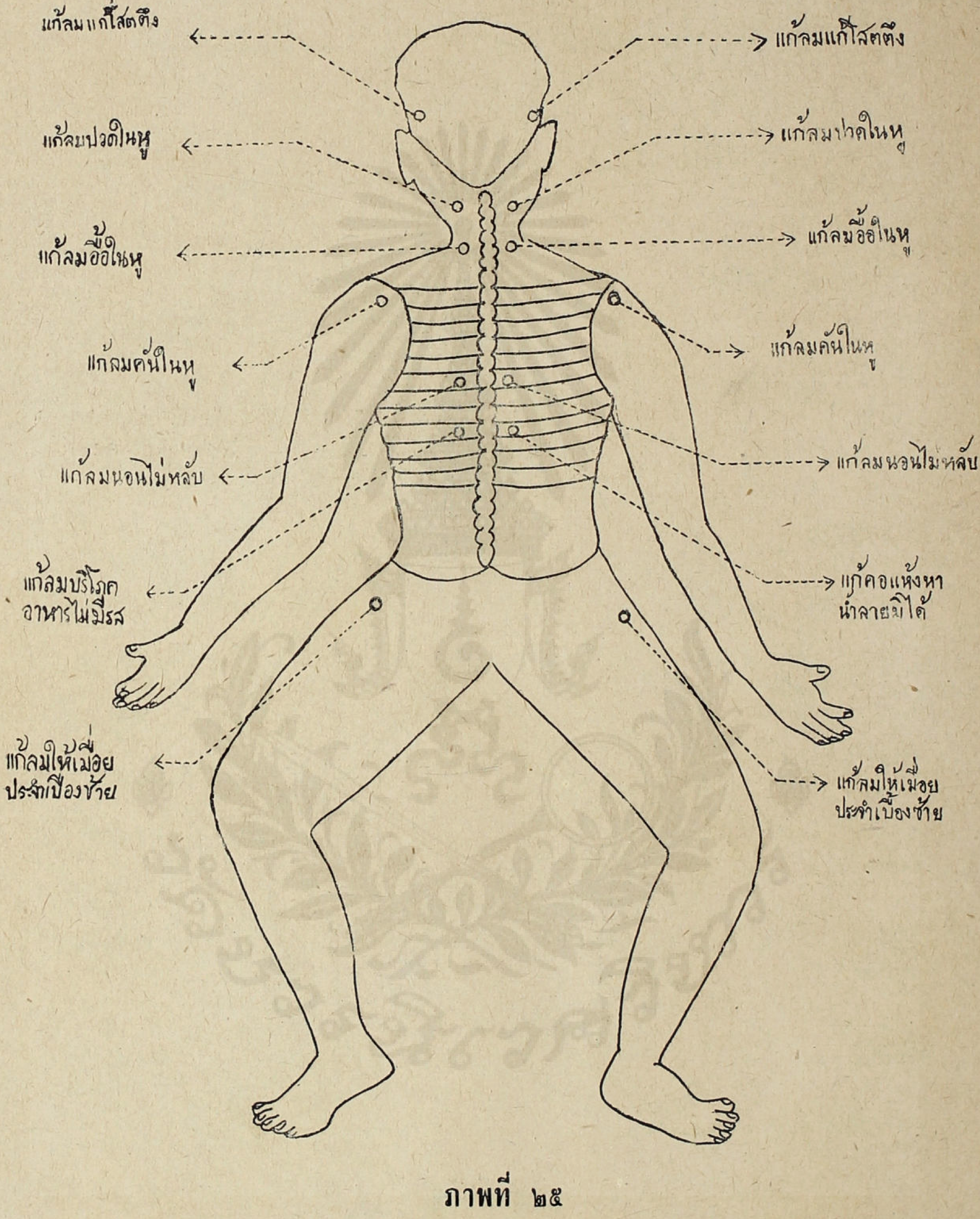
ภาพที่ ๒๒

เตโชแล่นมา
วาโยแล่นมา
อาโปแล่นมา
อาโปแล่นมา
วาโยแล่นมา
เตโชแล่นมา
ปัถวีแล่นมา
ปัถวีแล่นมา
เตโชแล่นมา
อาโปแล่นมา
ปัถวีแล่นมา
วาโยแล่นมา

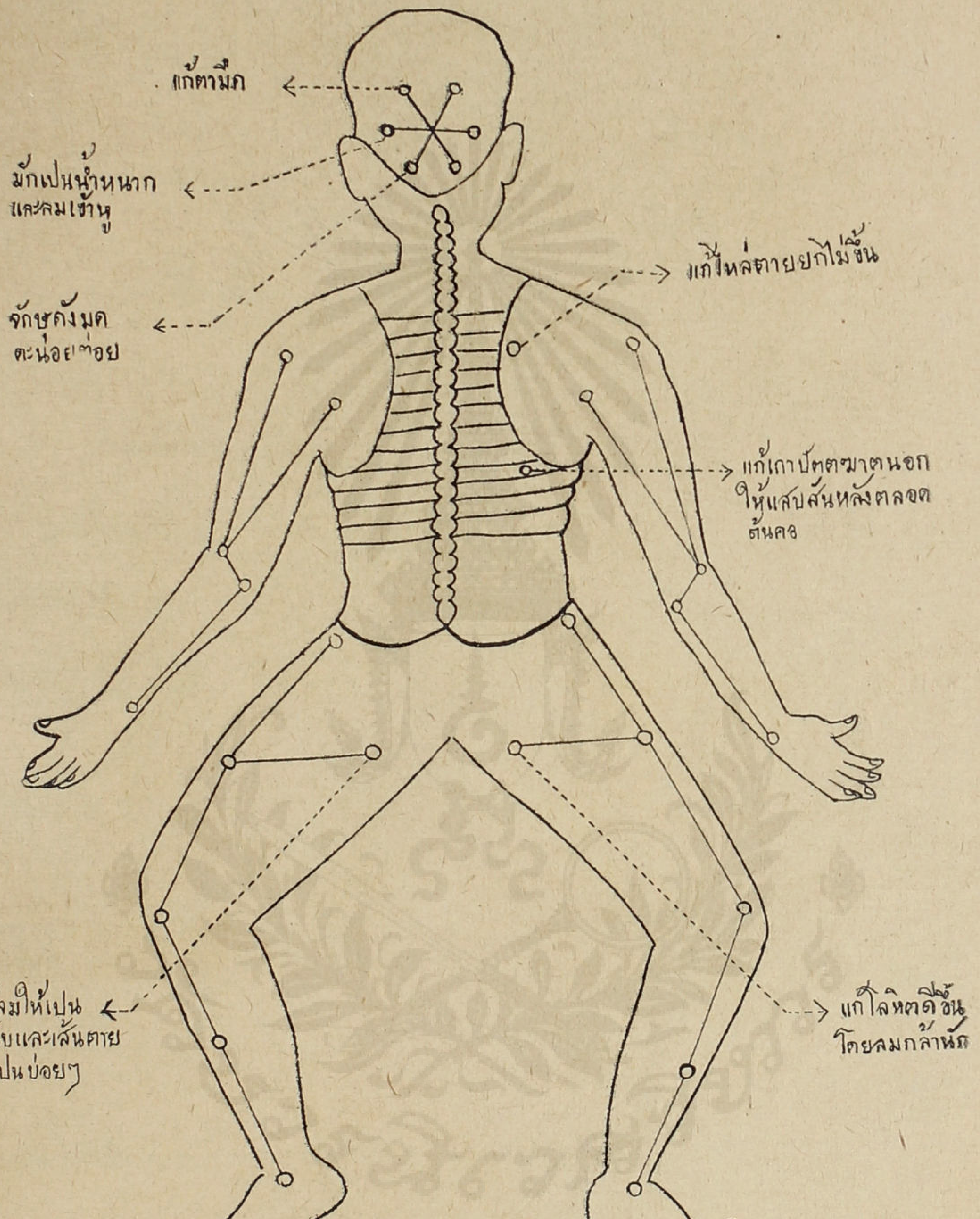
ภาพที่ ๒๓

แก้จุก
แก้ปวดกระหม่อม
แก้ตัวร้อน
ปวดหน้าผาก
หายใจขัด
คลื่นเหียน
เสียดชายโครง
แน่นอก
จับให้ร้อน
จุกอก
ร้อนอก
จับให้หนาวร้อน
ขัดเข่า
ลมให้
เดินตลอด
สะท้านหนาว
ตะคิวฝ่าเท้า
ร้อนฝ่าเท้า
เมื่อยเอว

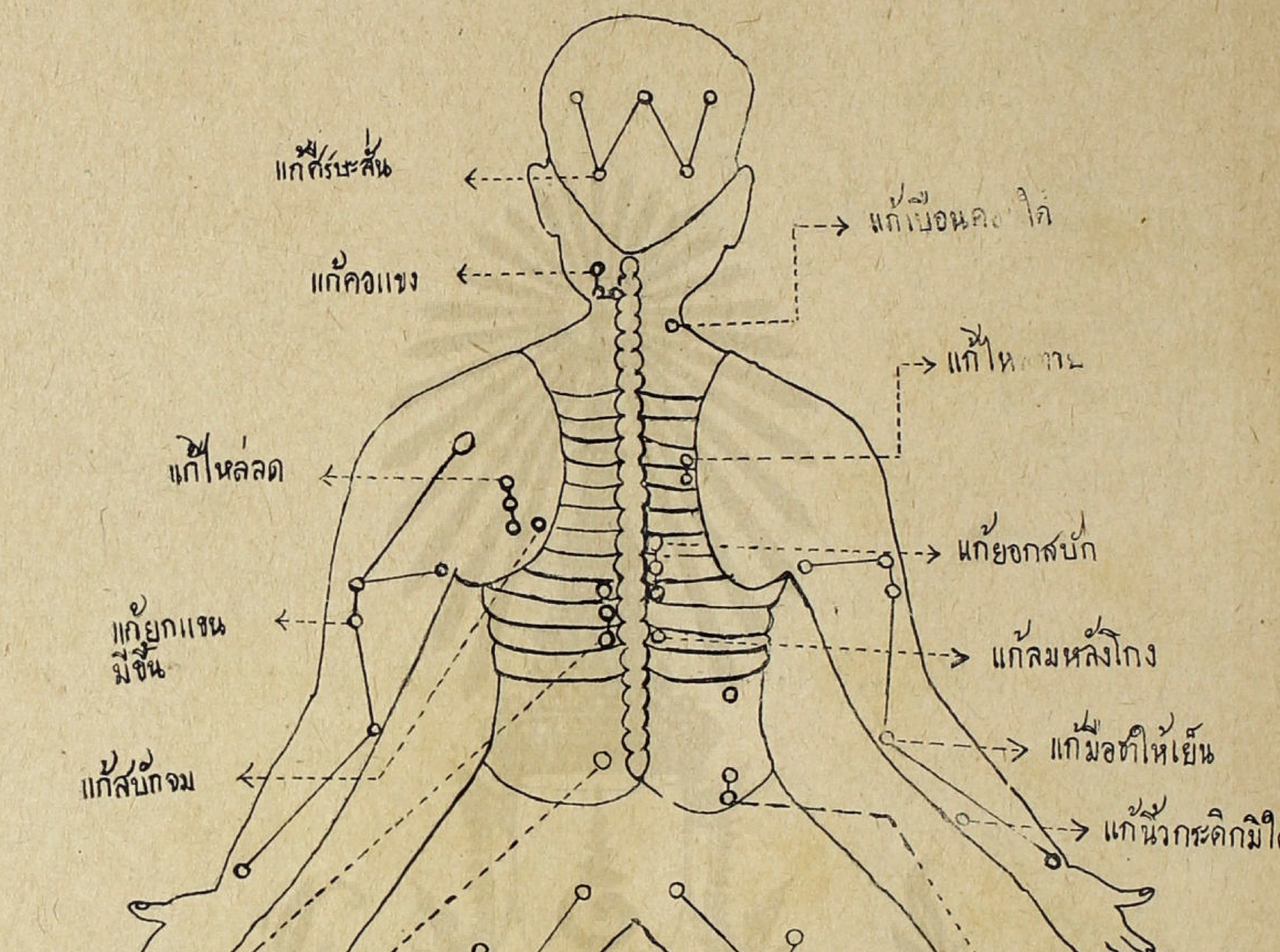
ภาพที่ ๒๔

แก้ลมแก้ไส้ตึง
แก้ลมแก้ไส้ตึง
แก้ลมปวดในหู
แก้ลมปวดในหู
แก้ลมอื้อในหู
แก้ลมอื้อในหู
แก้ลมคันในหู
แก้ลมคันในหู
แก้ลมนอนไม่หลับ
แก้ลมนอนไม่หลับ
แก้ลมบริโภค
อาหารไม่มีรส
แก้คอแห้งหา
น้ำลายมิได้
แก้ลมให้เมื่อย
ประจำเบื้องซ้าย
แก้ลมให้เมื่อย
ประจำเบื้องซ้าย

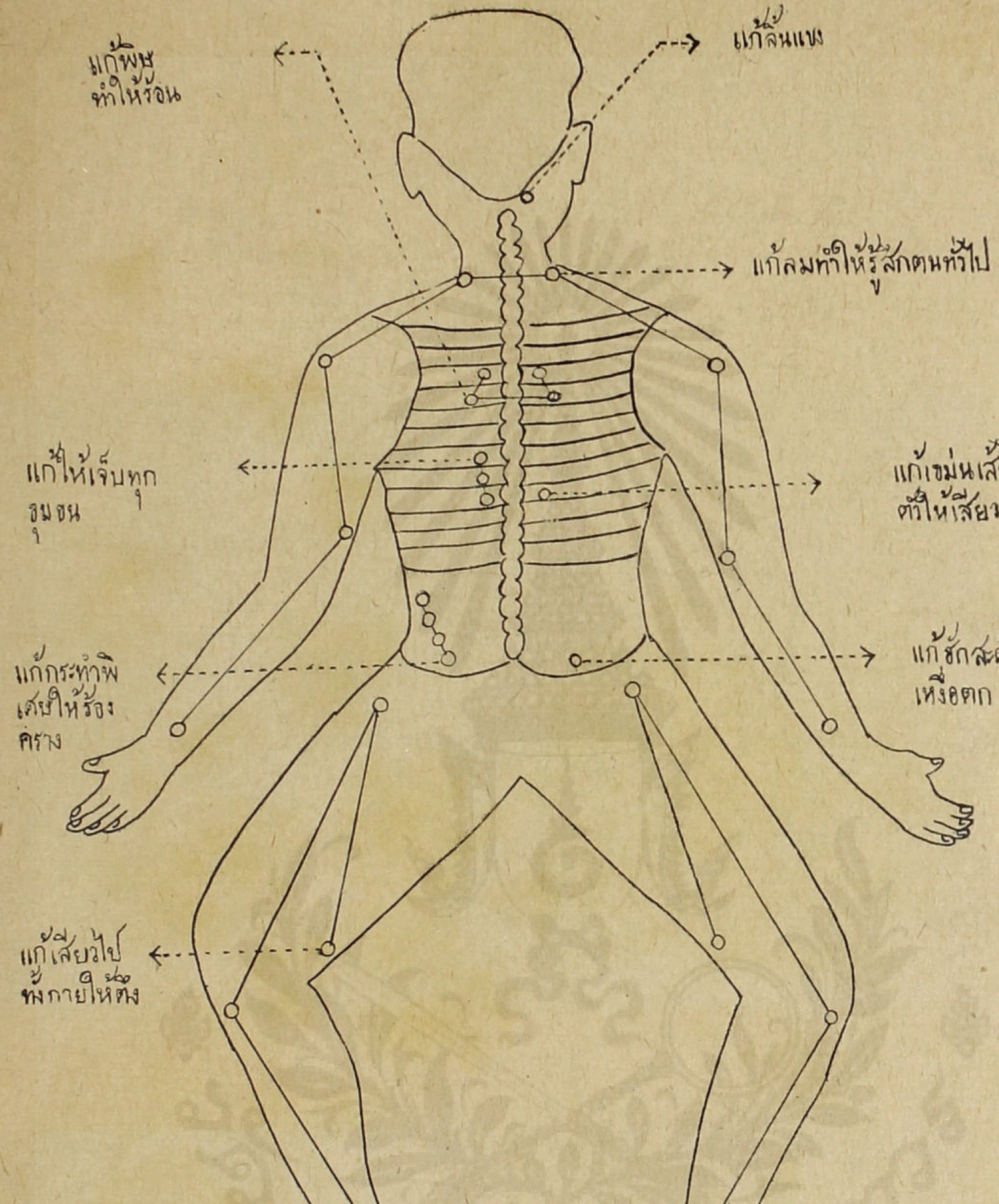
ภาพที่ ๒๕

แก้ตามืด
มักเปนน้ำหนาก
และลมเข้าหู
จักษุคั่งมด
ตะน่อยต่อย
แก้ไหล่ตายยกไม่ขึ้น
แก้เกาปัตฆาตนอก
ให้แสบสันหลังตลอด
ต้นคอ
แก้ลมให้เปน
เหน็บและเส้นตาย
ให้เปนบ่อยๆ
แก้โลหิตดีขึ้น
โดยลมกล้านัก

ภาพที่ ๒๖

แก้ศีรษะสั่น
แก้เบือนคอ ได้
แก้คอแขง
แก้ไห
แก้ไหล่ลด
แก้ยอกสบัก
แก้ยกแขน
มิขึ้น
แก้ลมหลังโกง
แก้สบักจม
แก้มือชาให้เย็น
แก้นิ้วกระดิกมิได้
แก้หลัง
แขง
แก้เสียดชายโครง
แก้ขาทั้งสอง
จ้างตึง
แก้เสียด
ตลอดศีรษะ
แก้ขาตาย
เพลีย
แก้เท้าเย็นเปนเหน็บ
แก้ร้อน

ภาพที่ ๒๗

ภาพที่ ๒๘

จบตำราหมอนวด

ของ

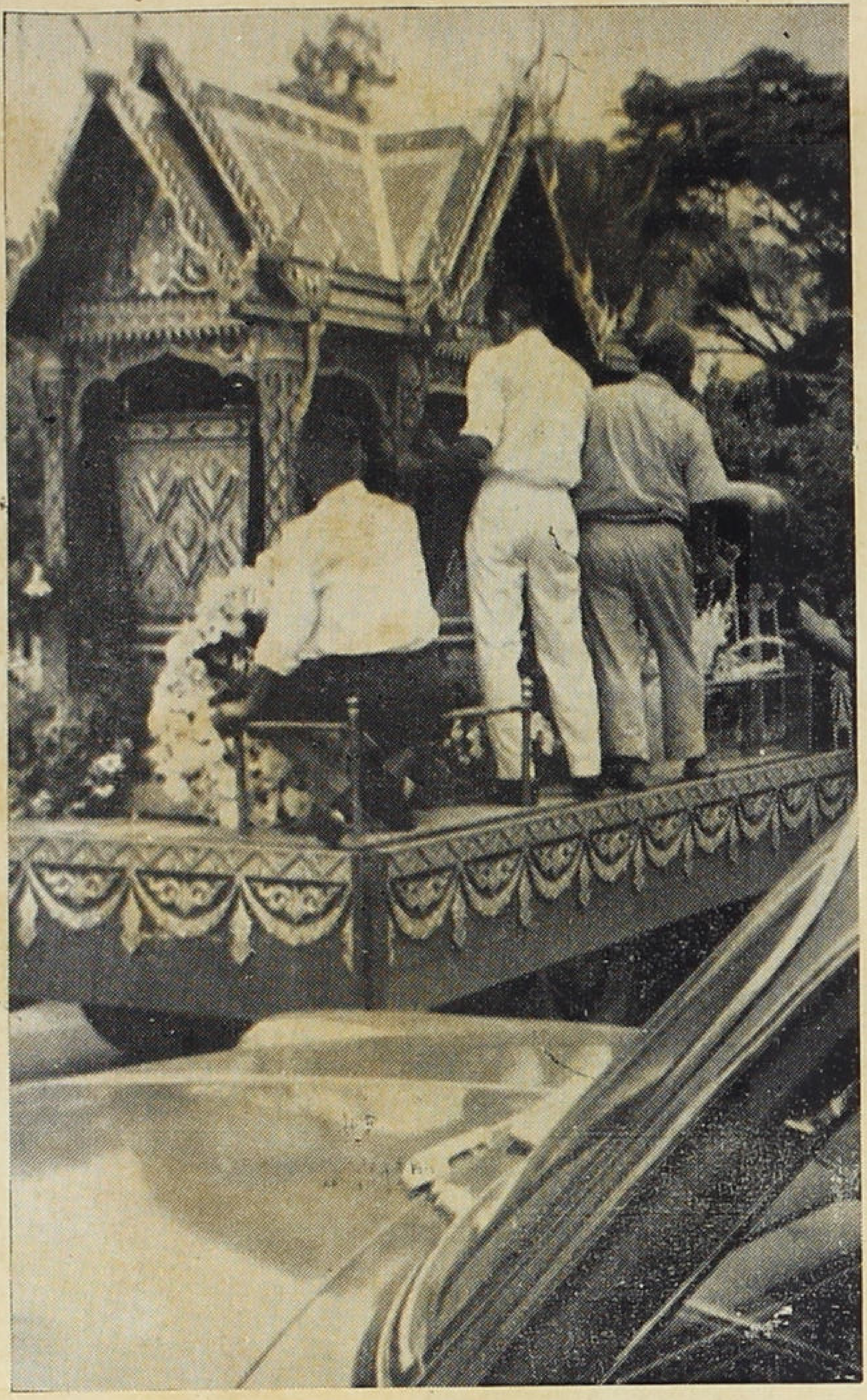
คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เพียงเท่านี้

△ △ △

ปณฺฑิโต สุตสมฺปนฺโน ยตฺถ อตฺถีติ เจ สุโต

มหุสฺสาเหน ตํ ฐานํ คนฺตพฺโพว สุ เตสินา

ผิได้ยินว่า นักปราชญ์ผู้เป็นพหูสูตรมีในที่ใด ผู้แสวงหา
การสดับพึงไปสู่ที่นั้น ด้วยอุตสาหะอันแรงกล้าเถิด

ประดิษฐานหีบศพบนรถวอ
เพื่อเคลื่อนกระบวนไปวัดธาตุทอง
๑๐ กันยายน ๒๕๐๗

อีกมุมหนึ่ง ณ ที่ตั้งหีบศพ
บ้านสามัคคีวิสุทธิ พระโขนง

หีบผ่อง มองช้ำ ช้ำเนตร
เป็นเหตุ เศร้าให้ ใจหาย
น้ำตา พร่าชุ่ม สุมกาย
เสียดาย คุณแม่ แน่นาน
เคยชุม นุมนำ ทำบุญ
เคยจุน เจิมฤกษ์ เบิกขาน
นึกพร่า อาลัย ใจลาน
สะท้าน ความดี มีมา

— สุจริต ให้คำ —

คุณแม่หรืออุบาสิกาบุญเรือน โตงบุญเติม
ถ่ายเมื่อ ๘ มกราคม ๒๔๙๖

๑๒

สุดท้ายแห่งอนุสรณ์

---

๑. อภินิหารพระพุทธองค์น้อย

๒. การอธิษฐานของให้ศักดิ์สิทธิ์

๓. กาพย์ห่อโคลงท้ายสุดอนุสรณ์

△ △ △

จรเตฺยเกน ปาเทน ติฏฺฐเตฺยเกน ปณฺฑิโต
อนิสมฺม ปรํ ฐานํ น ปุพฺพมาลยํ ชเห

บัณฑิตก้าวไปด้วยเท้าข้างหนึ่ง หยุดยั้งไว้ด้วยเท้าข้างหนึ่ง
เมื่อยังมิได้พิจารณาที่ใหม่ ก็ยังไม่ละที่อยู่เก่า

คำชี้แจงเบื้องต้น

เนื่องจากปรากฏว่าคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้เคยสร้างและอธิษฐานธรรมบรรจุพระให้ศักดิ์สิทธิ์ไว้หลายองค์ด้วยกัน ทั้งท่านได้อธิษฐานของต่าง ๆ ให้กลายเป็นยาทิพย์ และของศักดิ์สิทธิ์เป็นอันมาก เพื่อเป็นเครื่องบูชาและระลึกถึงกรณียกิจที่ท่านได้ประกอบไว้แต่หนหลัง ในตอนที่ ๑๒ อันเป็นตอนสุดท้ายแห่งอนุสรณ์นี้ จึงขอนำบันทึกของบุคคลสำคัญที่รับรองเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่องหลวงพ่อพุทโธองค์น้อย ซึ่งเป็นพระเครื่องที่คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้อธิษฐานธรรมให้ศักดิ์สิทธิ์ นำเรื่องคำอธิษฐานและวิธีการอธิษฐานของต่าง ๆ ให้กลายเป็นของทิพย์หรือยาทิพย์ที่คุณแม่เคยอธิษฐาน และให้ลูกอธิษฐานมาพิมพ์รวมไว้ และขอพิมพ์คำกาพย์ห่อโคลง ซึ่งขอเรียกว่าท้ายสุดอนุสรณ์ มาพิมพ์ไว้ในอันดับท้ายสุด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสดุดีระลึก น้อมนอบ บูชา และอาลัย ด้วยความเคารพอย่างสูง ซึ่งคณะสามัคคีวิสุทธิ มีต่อคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม อยู่อย่างไม่มีวันจะสุดสิ้นและเหือดหายชั่วนิรันดร

๑. อภินิหารพระพุทโธองค์น้อย

เป็นที่ทราบกันในหมู่ ลูก หลาน และศิษย์ ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม เมื่อครั้งยังดำรงชีวิตอยู่ ท่านได้ประกอบการบุญในด้านต่าง ๆ ไว้มากมาย ท่านได้บำเพ็ญทานการกุศล รักษาโรค สร้างโบสถ์ และสร้างพระพุทธรูปไว้เป็นอันมาก โดยเฉพาะพระพุทธรูปนั้นปรากฏว่า คุณแม่ได้ร่วมสร้าง และอธิษฐานประจุธรรมให้พระเหล่านั้นศักดิ์สิทธิ์มีอยู่หลายองค์ ได้แก่พระพุทธรูปต่อไปนี้

๑. พระพุทโธองค์ใหญ่ ซึ่งได้อธิษฐานประจุธรรมหล่อ และสร้างที่วัดสัมพันธวงศ์ ปัจจุบันได้ประดิษฐานอยู่ที่วัดสารนาถธรรมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๒. หลวงพ่อนาค เป็นพระพุทธรูปที่ท่านอธิษฐาน และมอบให้ลูก หรือศิษย์คนหนึ่ง คือคุณระวิ จาตุรจินดา

๓. สมเด็จพระพุทธชินราชประทานพร ท่านได้อธิษฐานและมอบให้คุณนายผิน แจ่มวิชาสอน

๔. พระพุทโธคลัง ท่านได้อธิษฐานธรรมมอบไว้ที่ยอดหลังคาโบสถ์วัดสารนาถธรรมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๕. พระชนะประทานพร ท่านได้อธิษฐานมอบไว้ที่วัดโนนขุนชัย อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

๖. พระพุทโธองค์กลาง ท่านได้อธิษฐานและมอบให้ผู้ร่วมสร้างทุกคน เป็นพระขนาดหน้าตักกว้าง ๖ นิ้ว หล่อทองแดงมีอยู่ที่ลูก หลานและศิษย์ผู้ร่วมสร้างหลายท่าน

๗. พระพุทโธองค์น้อย ซึ่งเป็นพระเครื่องคะแนน พระพุทโธองค์น้อยนี้เป็นพระเครื่องที่บรรดาคณะสามัคคีวิสุทธิ รู้จักกันดีทั่วทุกคน ท่านอธิษฐานสร้างให้วัดอาวุธวิกสิตาราม ตำบลบางพลัดนอก จังหวัดธนบุรี มีจำนวน ๑ แสนองค์ เป็นพระที่ทรงคุณค่าทางเมตตามหานิยม แคล้วคลาด เจริญโภคสมบัติ และกำจัดโรคร้าย (เว้นโรคกรรมโรคเวร) ปัจจุบันยังเหลือที่วัดอีกเล็กน้อย

พระพุทธรูปและพระเครื่องที่กล่าวนี้ ปรากฏว่าได้กลายเป็นพระศักดิ์สิทธิ์มีอานุภาพในด้านต่าง ๆ อยู่เป็นอันมาก ผู้ที่เคารพนับถืออย่างจริงใจและหมั่นสักการะบูชา มักจะได้รับผลในการดลบันดาลให้สำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังเป็นที่ปรากฏอยู่ทั่วไป ทั้งยังเป็นพระที่คุ้มครองภยันอันตรายให้แก่ผู้เป็นเจ้าของตลอดมาด้วย

เฉพาะพระพุทโธองค์น้อยก็ปรากฏว่าเป็นพระเครื่องที่ศักดิ์สิทธิ์ คุ้มครองอันตรายทางแคล้วคลาดได้เป็นเอก ดังมีเรื่องของท่านผู้มีชื่อ ซึ่งเป็นนายทหารผู้ใหญ่ได้บันทึกเล่าเรื่องไว้เป็นหลักฐานสองท่าน คือพลตรีชุมศักดิ์ ปานใจ และ พ.ต. สงวน คงคาสวัสดิ์ ขอนำมาพิมพ์ไว้ในที่นี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าและอำนาจในการอธิษฐานธรรมประจุพระของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ว่ามีประสิทธิภาพอย่างสูงส่งตามลำดับ

ก. อภินิหารหลวงพ่อพุทโธน้อย

ของ

พลตรี ชุมศักดิ์ ปานใจ

ข้าพเจ้ามีพระพุทโธน้อยคล้องสายสร้อยห้อยคออยู่องค์เดียว เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ข้าพเจ้าไปราชการที่จังหวัดลพบุรี บังเอิญรถขัดข้อง สลักคันบังคับขาดใช้การไม่ได้ รถบังคับไม่อยู่ ตอนที่สลักขาขาดนั้นเป็นที่ลงลาดตีนเขา ด้านซ้ายเป็นเหว (เตี้ย) ไม่ลึกนัก ทางขวามือเป็นภูเขา เมื่อรถบังคับไม่ได้ก็เลียวจะเข้าชนภูเขา ข้าพเจ้าเชื่อว่าเป็นเพราะหลวงพ่อพุทโธน้อยที่ข้าพเจ้ามีคล้องคออยู่เป็นแน่ จึงบันดาลให้ข้าพเจ้ารอดชีวิตมาได้ ดังข้าพเจ้าจะเล่าให้ฟังดังต่อไปนี้ เมื่อสลักคันบังคบขาดรถบังคับไม่ได้ รถก็วิ่งไปทางซ้ายก่อน แล้วก็เป็นการพิศดารรถกลับวิ่งข้ามถนนมาทางขวา วิ่งเข้าหาภูเขา ข้าพเจ้าแน่ใจว่ารถจะต้องชนภูเขาแน่จึงเตรียมตัวยันมือขวาจับขอบกระบังรถ มือซ้ายยึดแผงหน้ารถ เท้าทั้งสองยันเต็มที่ รถได้วิ่งเข้าชนภูเขาด้วยมุมซ้ายของหน้ารถด้วยความแรง ทำให้ศีรษะของข้าพเจ้าชนกับกระจกหน้ารถดังเพี๊ยะใหญ่ กระจกหน้ารถแตกเป็นเสี้ยว ๆ หลุดออกไปข้างหน้า ข้าพเจ้าขาดความรู้สึกไปวูบหนึ่ง เมื่อรู้สึกข้าพเจ้ากำลังยืนอยู่หน้ารถหลังติดภูเขาหันหน้าไปทางท้ายรถ ในลักษณะ

นี้ข้าพเจ้าได้ลอดช่องกระจกออกมาในท่านอนคว่ำ คือพุ่งตัวออกมา ที่หน้าผากของข้าพเจ้าถึงคิ้วมีรอยกระจกขีดและกระจกตำติดอยู่ก็มี ที่จมูกเบื้องซ้ายกระจกบาดเป็นรอยเล็กน้อย เลือดไหลออกมาซิบ ๆ ที่หน้าแข้งทั้งสองโดนขอบกระจกบาดเป็นแผลเลือดออกมากกว่าที่หน้า *การที่ข้าพเจ้าพุ่งตัวออกมาไม่เอาศีรษะชนเขา* และการที่เอาศีรษะชนกระจกแตกออกเป็นเสี่ยว ๆ *ตัวลอด*ออกไปนั้น ถ้าไม่มีหลวงพ่อพุทโธน้อยที่ห้อยคออยู่คงเอาศีรษะชนเขาคอหักแน่ และถ้าไม่ใช่เพราะหลวงพ่อพุทโธน้อยหน้าของข้าพเจ้าก็จะถูกกระจกขูดเละเหวอะหวะแน่ นี่เดชะบุญหลวงพ่อพุทโธน้อยท่านศักดิ์สิทธิ์จริง ๆ จึงบันดาลให้ข้าพเจ้ารอดชีวิตมาดังข้าพเจ้าเล่านี้ทุกประการ.

สาธุ ผู้ใดมีหลวงพ่อพุทโธน้อยอยู่กับตัวเป็นมงคลคุ้มหัวจวบอายุขัย.

(ลงชื่อ) พลตรี ชุมศักดิ์ ปานใจ

ข. พระพุทโธน้อยคุ้มครองภยันอันตราย ของ

พันตรี สงวน คงคาสวัสดิ์

คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม จะจัดการทอดกฐินที่วัดอาวุธ ฯ (บางพลัด) อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ นี้ จึงแจ้งให้บรรดาศิษย์ทั้งหลายมาร่วมทำบุญกุศลกันอีกครั้ง และจะจัดพิมพ์หนังสือประวัติพระพุทโธน้อยแจกในงานนี้ด้วย ได้ขอร้องให้ข้าพเจ้าซึ่งเป็นศิษย์ของคุณแม่คนหนึ่งเขียนเรื่องเกี่ยวกับอภินิหารของพระพุทโธน้อย ซึ่งคุณแม่ได้จัดสร้างขึ้นถวายที่วัดอาวุธ ฯ หลายปีมาแล้วและได้แจกจ่ายไปตามลูกศิษย์ทั้งหลายไว้คุ้มครองป้องกันตัว ข้าพเจ้าผู้หนึ่งก็ได้รับแจกด้วยและนำติดตัวอยู่เสมอเมื่อจะไปธุระกิจต่างจังหวัด ก็นำติดตัวไปด้วยทุกครั้ง ดังจะนำเรื่องอภินิหารของพระพุทโธน้อย เกี่ยวกับการคุ้มครองตัวข้าพเจ้าและครอบครัวมาเล่าสู่กันฟังดังต่อไปนี้.

คราวหนึ่งประมาณ ๓–๔ ปีมานี้ เนื่องจากรถเกิดอุบัติเหตุกล่าวคือ คันส่งสำหรับบังคับเลี้ยวหลุดจึงไม่สามารถจะบังคับรถให้แล่นไปตามทางได้ รถแล่นเซถลาออกนอกทางชนกับตอมะขามเทศข้างทาง รถตะแคงสองล้อขึ้นชี้ฟ้า แต่ไม่คว่ำ ข้าพเจ้ากับภรรยาและลูกตะแคง ไปรวมกันอยู่ทางด้านล่าง แต่ไม่กระเด็น ออกนอกรถ เล่นเอาลูก ๆ ร้องกระจองอแง ข้าพเจ้าคิดว่าคงแย่แล้วคราวนี้ เพราะนึกว่าคงได้รับอันตรายกันแน่ ตรงนี้เป็นบริเวณป่าเปลี่ยวไม่มีผู้คนเดินผ่านตลอดจนหมู่บ้านก็อยู่ห่างไกล เมื่อข้าพเจ้าตั้งสติดีแล้ว ก็รีบปีนลงจากรถไปช่วยลูกและภรรยาซึ่งนอนตะแคงรวมกันอยู่ทางด้านรถที่ตะแคง เมื่อได้ จัดการนำลูก ๆ และภรรยาออกมาจากรถหมดแล้ว สำรวจดูร่างกายทุก ๆ คนก็อยู่ในสภาพปกติมีขัดยอกบ้างเล็กน้อย ไม่มีบาดแผลเลยสักคน ข้าพเจ้าและภรรยาก็โล่งอกยกมือท่วมหัวขอบคุณพระที่ช่วยให้ปลอดภัย ภรรยาคุมไถ้พระพุทโธซึ่งกลัดติดกับเสื้อตลอดเวลา ข้าพเจ้าเหลียวซ้ายและขวาดูว่าจะพบคนเดินไปมาบ้าง เพื่อจะช่วยกันเข็นรถขึ้นมาบนเส้นทางก็ไม่มีสักคน เวลาก็ใกล้ค่ำนึกว่าแย่อีกแล้วคราวนี้ ทั้งข้าพเจ้าและภรรยาได้ภาวนาขอให้พระพุทโธซึ่งนำติดตัวไปด้วย ซึ่งท่านช่วยคุ้มครองให้ปลอดภัยอย่างประหลาดมาแล้ว ได้ดลบันดาลให้มีผู้คนผ่านไปมาเพื่อได้ช่วยยกรถขึ้นบนถนนอีกครั้งหนึ่ง

และอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ข้าพเจ้ามิได้ขับเอง คนขับรถของข้าพเจ้าเป็นคนขับออกจากกรุงเทพ ฯ แต่เช้ามุ่งไปตามถนนพหลโยธิน แล้วแยกเข้าอยุธยาตรงวังน้อยและต่อไปตามถนนอยุธยา–สิงห์บุรี แต่ยังไปไม่ทันถึงจุดหมาย รถก็เกิดอุบัติเหตุโดยยางล้อหน้าด้านซ้ายเกิดแตกอย่างกระทันหัน และรถก็แล่นด้วยความเร็วค่อน-ข้างสูง คนขับรถตกใจพารถลงข้างคูสูงประมาณ ๒ เมตรเศษ เดชะบุญที่คูข้างถนนไม่มีน้ำ มิฉะนั้นคงจะพากันจมน้ำตายแน่ เพราะลูก ๆ อีกสี่คนอยู่ข้างหลัง

คล้ายกลับปาฏิหาริย์รถวิ่งลงคูข้างทาง ตรงรี่เข้าจะชนเสาโทรเลขริมทุ่งนา แต่พอใกล้จะถึงเสาโทรเลขรถกลับหลีกเสาไปได้อย่างหวุดหวิด กระดอนคันคูขึ้นไปหยุดอยู่กลางทุ่งนาห่างจากถนนประมาณ ๑๐ เมตร ชาวนาซึ่งกำลังทำงานอยู่แถวนั้นร้องเอะอะด้วยความตกใจ นึกว่าคงคว่ำและคนอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต แต่เมื่อเห็นรถจอดนิ่งและได้เข้ามาดูที่รถ เห็นคนในรถไม่เป็นอะไรเลย ทั้งรถก็มิได้คว่ำทั้ง ๆ ที่ลงจากถนนสูงตั้ง ๒ เมตร จึงถามข้าพเจ้าว่ามีอะไรดีถึงได้รอดอันตรายได้อย่างนี้ แล้วชี้ให้ดูสถานที่ตรงข้ามถนน และบอกว่าเมื่อวานนี้ฝรั่งเขาขับรถยนต์ตกข้างถนนโน้นมีตายและบาดเจ็บหลายคน แต่ของข้าพเจ้าทำไมปลอดภัยดี รถก็ไม่เสียหายนอกจากยางแตกและแหนบหน้าหัก ๒ อัน เครื่องสตาดติดนำขึ้นบนถนนกลับกรุงเทพ ฯ ได้โดยปลอดภัย

นี่ก็นับว่าเป็นเหตุการณ์ซึ่งข้าพเจ้าก็คิดว่าไม่ใช่เหตุอื่นใด ที่ข้าพเจ้าและครอบครัวจะปลอดภัยในการที่ประสพอุบัติเหตุนี้ **นอกเหนือไปจากพระพุทโธน้อย** ซึ่งอยู่ในอกเสื้อของข้าพเจ้าเป็นแน่แท้ ข้าพเจ้าคิดว่าบรรดาศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน ซึ่งได้รับแจกพระพุทโธน้อยไว้คุ้มครอง คงจะได้รับความคุ้มครองเช่นกันกับข้าพเจ้า จึงนำมาเล่าสู่กันฟังเพื่อเป็นเครื่องประดับบุญบารมีของท่าน

พันตรีสงวน คงคาสวัสดิ์

องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกหลักเมือง พระนคร

ตามที่นำเรื่องตัวอย่างมากล่าวนี้ พอจะเห็นได้ชัดเจนถึงความศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทโธองค์น้อยได้อย่างชัดแจ้ง ท่านผู้ที่ยังไม่มี ควรรีบแสวงหาคุ้มครองตนเองเสีย

๒. การอธิษฐานของให้ศักดิ์สิทธิ์

โดย

ลูกคุณแม่คนหนึ่ง รวบรวม

ก. การอธิษฐานของทั่วไป เป็นที่ทราบในบรรดาลูกหลานและศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ในคณะสามัคคีวิสุทธิทุกคนว่าท่านเป็นผู้มีพลังใจอันสูงส่ง มีสัจจะทั้งกาย วาจา และใจ ด้วยการบำเพ็ญเพียรมีสัมมาปฏิบัติ ฝึกหัดจิตใจมาเป็นเวลานานทำให้ท่านสำเร็จฌาณ ๔ และอภิญญาณ ๖ ยังผลให้ท่านสามารถรวมพลังใจ (power of mind) ให้มีร่วมอยู่ในจุดเดียว เกิดเป็นอำนาจลึกลับ (occult power) ยังผลให้ท่านมีวาจาสิทธิอันอมตะ อาจอธิษฐานสิ่งของที่ปรารถนาให้กลับเป็นของทิพย์ได้ดังประสงค์ โดยเฉพาะก็คือ ยาทิพย์ การอธิษฐานของต่าง ๆ ของท่านมีทั้งที่ท่านอธิษฐานเอง และที่ผู้อื่นนำไปให้ท่านอธิษฐาน ของต่าง ๆ เหล่านั้นมี ปูน ไพล พริกไทย สาคู น้ำ ผลไม้ต่าง ๆ ทุกชนิด รวมทั้งข้าว กับข้าว หรืออาหารอื่น ๆ อีกด้วย เมื่ออธิษฐานเสร็จของเหล่านั้นก็จะกลายเป็นยาทิพย์ ถ้าเป็นของทาได้คือ ปูน ก็ทาแก้และกันโรคภัยต่าง ๆ ได้ ถ้าเป็นพวกอาหารหรือของรับประทานได้ก็ใช้รับประทานกันและแก้โรคทุกชนิด รวมทั้งทำให้เกิดมงคลทุกด้านมีอายุยืน และอื่น ๆ อีกหลายประการ นอกนั้นท่านยังอธิษฐานของอื่นไว้อีก เช่น หินข้าวตอกพระร่วง ศิลาน้ำ เพื่อใช้ป้องกันภยันตรายต่าง ๆ เป็นต้น และยังอธิษฐานของใช้อื่น ๆ อีกนานาชนิด

ถ้าเป็นการอธิษฐานของใหญ่ ๆ หรืออธิษฐานของพิเศษเช่นอธิษฐานมะม่วงให้ออกช่อในชั่วเวลาผิดฤดูกาลเช่นนี้ ท่านมักทำวิปัสสนากัมมัฏฐานพิเศษเข้านิโรธตามเวลาที่ท่านกำหนด จนผลที่สุดก็เกิดผลดังที่ท่านปรารถนา

ข. **คำอธิษฐานและวิธีการ** ท่านอาจอธิษฐานวันใดเวลาใดก็ได้ แต่ในวันชุมนุมศิษย์สามัคคีวิสุทธิสวดมนต์วันเสาร์ ทุกครั้งที่บ้านสามัคคีวิสุทธิ ถนนวิสุทธิกษัตริย์

และย้านพระโขนงนั้น ท่านมักอธิษฐานของให้แก่ลูกหลานและศิษย์ ในวันทำพิธีสวดมนต์นั่นเอง

วิธีการของท่านเวลาอธิษฐานท่านเพ่งมองไปที่ของต่าง ๆ ใช้นิ้วชี้ไป ณ ของนั้น แล้วเปล่งถ้อยคำอธิษฐานของท่านว่า

"ข้าพเจ้าสมมุติว่า บุญเรือน โตงบุญเติม เป็นผู้อธิษฐานธรรมของพระพุทธเจ้า ขอธรรมของพระพุทธเจ้า จงดลบันดาลของเหล่านี้ให้ศักดิ์สิทธิ์เป็นยาทิพย์ ใช้รักษาโรคให้หายทุกชนิดให้มีแนวชีวิตรุ่งโรจน์ ให้อายุยืน............"

นอกจากนั้นก็อาจมีถ้อยคำอื่นต่อท้ายอีกบ้าง และมักให้ลูกหลานผู้ร่วมชุมนุมว่าตาม และให้ทุกคนอธิษฐานปรารถนาสิ่งใดตามประสงค์ตามไปด้วย เมื่อเสร็จพิธีของเหล่านั้นก็กลายเป็นของทิพย์หรือยาทิพย์ ใช้ทาหรือรับประทานเกิดผลดีตามปรารถนาในวันชุมนุมสวดมนต์ เมื่อเสร็จพิธี พวกผลไม้ที่นำไปอธิษฐานท่านมักแจกให้ทุกคนรับประทานโดยทั่วกันด้วย ด้วยเหตุนี้ลูกหลานและศิษย์ของท่านต่างก็เคยรับประทานของอธิษฐานของท่านมาแล้วทั้งสิ้น

ค. **วิธีตั้งน้ำอธิษฐาน** นอกจากคุณแม่บุญเรือนเป็นผู้อธิษฐานของให้แก่ลูกหลานและสานุศิษย์หรือผู้มาขอแล้ว ท่านยังอนุญาตฝึกให้ศิษย์หรือลูกหลานของท่านทำพิธีอธิษฐานของเอาเองได้ด้วย คือท่านให้ตั้งพิธีอธิษฐานน้ำโดยตั้งอธิษฐานตามบ้านของตนเองได้ทุกวันเสาร์ ส่วนท่านเองได้อธิษฐานช่วยทุกวันเสาร์เช่นเดียวกัน โดยท่านอธิษฐานพิเศษปกแผ่คลุมช่วยศิษย์ทุกคนไปตลอดคืนวันเสาร์ ท่านทำตลอดคืนปกติคืนวันเสาร์ท่านมักนั่งอธิษฐานธรรมจนสว่างมิได้หลับนอนเลย วิธีการให้ลูกหลานหรือศิษย์ตั้งน้ำอธิษฐานตามบ้านเองมีดังนี้

การเตรียมน้ำ ให้หาน้ำฝน น้ำสุก หรือน้ำที่สอาดใช้ดื่มได้ ไม่เป็นโทษแก่ร่างกาย ใส่ภาชนะมีฝาปิดให้เรียบร้อย มิให้ฝุ่นละอองหรือแมลงลงไปในน้ำได้ การตั้งน้ำแต่ละครั้งให้มีน้ำมากพอใช้ดื่มได้ตลอดสัปดาห์

เวลาตั้งน้ำ ตั้งน้ำวันเสาร์ เวลาเช้าตั้งแต่ ๘.๐๐ น. เป็นต้นไปหรือบ่ายก่อนสองโมงเย็น

คำอธิษฐาน ให้ตั้งนะโมเสียก่อน ๓ จบแล้วอธิษฐานดังต่อไปนี้

"ข้าพเจ้าตั้งน้ำไว้ นางบุญเรือนฯ เป็นผู้อธิษฐานธรรมของพระพุทธเจ้าขอธรรมของพระพุทธเจ้าจงดลบันดาลให้น้ำนี้เป็นยาทิพย์............... (นอกจากนี้พูดเอาเองตามชอบใจ)"

เวลาที่น้ำใช้ดื่มได้ ตั้งแต่สองโมงเช้าวันอาทิตย์เป็นต้นไปนำน้ำนั้นมาดื่มได้ เป็นน้ำอธิษฐาน ย่อมมีสรรพคุณดังคำอธิษฐานนั่นเอง มีลักษณะเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์หรือเป็นยาทิพย์

ของที่ให้อธิษฐานเองได้นอกจากน้ำ ศิษย์บางท่านได้กล่าวว่าความจริงยังมีไพลอีกอย่างหนึ่งที่ท่านอนุญาตให้ลูกหลานหรือศิษย์อธิษฐานเองได้ มีลักษณะเช่นเดียวกับการอธิษฐานน้ำ

ง. **วิธีใช้ของอธิษฐานบางอย่าง** ของอธิษฐานทุกชนิดย่อมใช้ตามประโยชน์ของๆ นั้น แต่มีระเบียบในใบตั้งน้ำของคุณแม่ ได้บอกรายการพิเศษไว้อยู่บ้าง ขอนำมาพิมพ์รวบรวมไว้ในที่นี้

"ปูนต้องนำมาให้อธิษฐานให้ พริกไทยใช้รับประทานวันละเม็ด ไพลใช้รับประทานครั้งหนึ่ง เท่าศีรษะแม่มือ โขลกให้ละเอียด แล้วกรองเอาแต่น้ำ เติมน้ำอธิษฐานพอสมควร ถ้าเป็นบิดเติมน้ำปูนใส ถ้าท้องผูกเติมเกลือแล้วไม่ต้องใช้น้ำปูน ใช้น้ำอธิษฐานค่อนแก้ว ดื่มก่อนนอนจะถ่ายได้"

ข้อความเหล่านี้มีชัดเจนอยู่แล้วไม่จำต้องอธิบาย

จ. **ของแทนในปัจจุบัน** เนื่องในบัดนี้คุณแม่บุญเรือนได้วายชนม์ไปแล้ว ของอธิษฐานที่อาจใช้แทน น้ำและปูนอธิษฐานได้นั้นได้แก่ศิลาน้ำ กล่าวคือ ถ้านำศิลาน้ำไปใส่ในน้ำ และอธิษฐานซ้ำตามวิธีการเดิมก็จะได้น้ำอธิษฐานที่ทรงคุณภาพ ถ้าใส่ในปูนๆ นั้นก็จะกลายเป็นปูนอธิษฐาน อย่างไรก็ดีถ้าผู้ใดมีพลังใจแก่กล้าจริงก็อาจอธิษฐาน น้ำ ปูน ไพล ได้เช่นเดิมดุจเดียวกัน ที่สำคัญก็คือต้องหมั่นฝึกอธิษฐานปฏิบัติเป็นประจำ ตามแบบที่คุณแม่บุญเรือนได้สั่งสอนไว้ จึงจะได้ผลสมปรารถนา

ฉ. คุณค่าของของอธิษฐาน ความจริงการอธิษฐานเป็นการรวมพลังทางใจทำให้เกิดอำนาจลึกลับบังคับของให้ศักดิ์สิทธิ์หรือเป็นยาทิพย์ได้นั้น เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ตามหลักการฝึกหัดจิตในพระพุทธศาสนาเป็นอิทธิวิธีอย่างหนึ่ง สำหรับผู้ศึกษาในด้านนี้แล้วย่อมจะทราบเป็นอย่างดีว่าไม่ใช่ของประหลาด เป็นสิ่งที่อาจทำได้จริง ๆ แต่การจะทำสิ่งของให้กลายเป็นของทิพย์ หรือยาทิพย์ทุกประเภทย่อมต้องอาศัยการอธิษฐาน หรือนัยหนึ่งการรวมพลังทางใจมุ่งไปที่ของนั้นเป็นของสำคัญ เมื่อสำเร็จเป็นของอธิษฐานแล้วของนั้นจะกลายเป็นของทิพย์หรือยาทิพย์ ใช้ดื่ม, กินทาหรือใช้สอยให้เกิดประโยชน์และคุณค่าดังที่ประสงค์ได้ทุกประการ

ผู้เป็นลูกหลานและศิษย์ของคุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม หรือผู้เคารพเลื่อมใสนั้น แม้คุณแม่บุญเรือน โตงบุญเติม ได้วายชนม์ไปแล้ว ก็ยังคงอาจตั้งน้ำอธิษฐานให้มีความศักดิ์สิทธิ์ใช้รับประทานได้เช่นเดิม ขอทุกท่านที่เคยทำไปแล้วก็โปรดทำต่อไป ส่วนผู้ไม่เคยทำก็ได้โปรดทดลองทำดูติดต่อกันไปหลาย ๆ วันเสาร์ แล้วท่านจะประหลาดใจในผลของน้ำอธิษฐานอย่างน่าพิศวงทีเดียว เช่นเด็กในบ้านที่เคยเจ็บป่วยก็จะหายไปดังปลิดทิ้งโดยคาดและคิดไม่ถึง

---

๓. ท้ายสุดอนุสรณ์

กาพย์ห่อโคลง

โคลงสี่สุภาพ

รวมเรื่องนับแต่ต้น จนปลาย
ร่วมประมวลมีหมาย มากแท้
ยิ่งทำยิ่งไม่วาย ว่างโศก
โศกส่ำมิอาจแก้ เกี่ยงให้เหือดหาย

กาพย์ยานี ๑๑

รวมเรื่องแต่เบื้องต้น เชิญชวนยลรวบจนปลาย
ประมวลมีมากมาย ร่วมจิตแท้อย่างแน่นอน

ยิ่งทำนำยิ่งเศร้า จิตจับเจ่าแสนสังหรณ์
คำนึงคิดถึงพร คุณแม่ให้ได้ปราณี
เคยนั่งสั่งสอนธรรม ประกอบกรรมล้วนทางดี
บุญเบิกเกริกวิธี คุณแม่สร้างแต่ปางบรรพ์
เคยช่วยดับทุกข์ร้อน ธรรมสั่งสอนได้ผ่อนผัน
อธิษฐานสาระพัน ใจแม่ลูกผูกเหลือเกิน
คิดไปให้เศร้าโศก น้ำเนตรโชกไม่ขวยเขิน
ไหลนองหมองตาเมอล มิอาจเกียงเลี่ยงเหือดหาย

โคลงสี่สุภาพ

บรรยายตบแต่งถ้อย สดุดี
คุณแม่บุญเรือนมี มากพร้อม
บุญเนาเก่าวิถี ทูลเทอด
บูชิตดวงจิตน้อม นอบทั้งวันทา

กาพย์ยานี ๑๑

บรรยายตบแต่งถ้อย รวมมากน้อยสดุดี
คุณแม่บุญเรือนมี บุญมากพร้อมน้อมดวงใจ
งานสร้างแต่ปางบรรพ์ สุดรำพันสรรค์ไฉไล
เทอดทูลพูลอำไพ บุญเก่าเลิศเพริดแพรวพราย
บูชิตตั้งจิตแท้ ตรงแน่วแน่แก่ลูกหลาย
ลูกซึ้งตรึงไม่วาย จิตน้อมนอบมอบวันทา
รวมเล่มเป็นอนุสรณ์ คำหวานอ่อนทุกทิศา
ลูกหลานศิษย์นานา ได้กล่าวขวัญอันจริงใจ
รู้สึกนึกลึกซึ้ง ได้คิดถึงทั้งอาลัย
ความดีมีอย่างไร ร่วมรำพันและบรรยาย

โคลงสี่สุภาพ

อนุสรณ์เป็นเล่มซ้ำ สวยงาม
ชำร่วยแจกในนาม ลูกล้วน

แด่ญาติมิตรด้วยความ สามัค คีแฮ
วันประชุมเพลิงถ้วน ทั่วได้ทุกคน

กาพย์ยานี ๑๑

อนุสรณ์เล่มเรียบร้อย เรียบเรียงถ้อยอย่างสวยงาม
ชำร่วยแจกในนาม ลูกหลานล้วนประมวลมี
แด่ญาติมิตรสนิทยิ่ง อย่างแท้จริงสามัคคี
โปรดคิดถึงความดี คุณแม่ไซร้ ได้บำเพ็ญ
ทุกคนจะได้ทราบ จิตเอิบอาบเมื่อแลเห็น
อนุ–สรณ์นี้เป็น เครื่องรำลึกนึกไปนาน
แจกวันร่วมชุมนุม เพลิงประชุมจิตกาธาร
แม้ใจไม่เบิกบาน ให้รับไปได้ทุกคน
งานสิ้นสิ้นสุดท้าย จุดมุ่งหมายได้แจงผล
อันเกิดเพริศแพรวจน เกียรติกระเดื่องเฟื่องฟุ้งงาม

โคลงสี่สุภาพ

พลาดผิดนิดมากน้อย อภัย เถิดรา
ตบแต่งแรงร่วมใจ จ่อจ้อง
ลูกหลานว่านเครือใน นับญาติ
คุณแม่บุญเรือนพร้อง เพริดพริ้งเพรางาม
อธิษฐานงานเนื่องนี้ แน่นอน
ท้ายสุดอนุสรณ์ สืบสร้าง
บูชาดั่งสังหรณ์ เห็นร่วม กันนา
ดุจดั่งดังถ้อยอ้าง เอ่ยล้วนประมวลมี

–จากคณะสามัคคีวิสุทธิ–

สุจริต ถาวรสุข ประพันธ์ในนามของคณะ

จบบริบูรณ์

ใบแทรกแก้คำผิด

คำผิดทั่วไป

(นับเลขหน้าเป็นบรรทัดที่ ๑)

หน้า	บรรทัด	คำผิด	แก้เป็นคำถูก
[๑]	๒	กำศรด	กำสรด
[๙]	๒	ก็ต้องละไว	ก็ต้องละไว้
[๙]	๒๑ และ ๒๓	กำศรด	กำสรด
[๑๐]	–	กำศรด (ทุกคำในหน้านี้)	กำสรด
[๑๕]	๒๓ (ที่เชิงอรรถ)	สอบธรรม	สอนธรรม
[๓๕]	๒ (เลขหัวข้อเรื่อง)	๓	๔
[๓๗]	๒ (เลขหัวข้อเรื่อง)	๔	๕
[๓๗]	๑๖ (เลขหัวข้อเรื่อง)	๕	๖
[๓๘]	๑๒ (เลขหัวข้อเรื่อง)	๖	๗
[๔๐]	๒๑	เป็นร้อยตรี	เป็นพันตรี
[๖๙]	๕	Wisconin	Wisconsin
[๘๑]	๒(ขาดเลขหัวข้อเรื่อง)	คุณแม่ช่วยรักษา โรคไส้ติ่งอักเสบ	๑๑. คุณแม่ช่วยรักษา โรคไส้ติ่งอักเสบ
[๙๗]	๔	รวมรวบ	รวบรวม
[๑๒๘]	๑๖	แด่คำสั่งสอน	แต่คำสั่งสอน
๓๕๖ ถึง ๓๖๐	ล่างสุด	โปรดเติมใต้ภาพคำว่า ภาพที่ ๑ ในหน้า ๓๕๖, ภาพที่ ๒ หน้า ๓๕๗, ภาพที่ ๓ หน้า ๓๕๘, ภาพที่ ๔ หน้า ๓๕๙ ภาพที่ ๕ หน้า ๓๖๐	
๓๙๐	๑๒	ข. . ...ภยันอันตราย	ข......ภยันตราย

แก้คำผิดภาษิตแทรก

(บรรทัดหมายถึงบรรทัดข้อความของภาษิตนั้น)

หน้า	บรรทัด	คำผิด	แก้เป็นคำถูก
[๓๐]	๑	อปฺปมบี่	อปฺปมฺบี่
๒๑	๒	ติฏฐึ	ติฏฺฐึ
๓๐	๒	วิชฺช	วิชฺชา
๓๔	๒	ตาทิสำ	ตาทิสํ
๔๕	๒	ติยาโมจ	ติยาโมว
	๓	บแทม	บรรทม
๔๙	๒	มกฺขปฺปนานํ อิสฺโย	มกฺขกฺปหานํ อิสโย
	๓	ผธุสฺวจนํ	ผรุสวจนํ
	๔	อุตฺตม มาหุ	อุตฺตมมาหุ
๖๘	๒	พนฺธุ อหิโต	พนฺธุ ปี่ อหิโต
๒๗๐	๒	วเน วเน จนฺทนํ	วเน วเน น จนฺทนํ
๒๘๐	๑	อนุฏฺโฐ	อปฺฏฺโฐ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ กฤษณปกรณ์เลขที่ ๑๐ ถนนอัษฎางค์ พระนคร
นายอดุลย์ เจตนจิตร ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๗